



# **Catalogus codicum manu scriptorum Bibliothecae Universitatis Rheno-Trajectinae**

<https://hdl.handle.net/1874/9360>

CATALOGUS  
CODICUM MANU SCRIPTORUM  
BIBLIOTHECAE UNIVERSITATIS  
RHENO-TRAIECTINAE

II



TRAIECTI AD RHENUM  
APUD A. OOSTHOEK  
1909



## PRAEFATIO.

*Liber quem viris doctis offerimus divisus est in tres partes; sequuntur indices seu elenchi sex. De quorum singulis nostrum est explicatius disserere.*

*Primum locum dedimus Additionibus et Correctionibus, quas ad codicum manuscriptorum catalogum, anno 1887 a doctissimo P. A. Tiele diligenter editum, censuimus adiciendas. Sed solos fere hic spectavimus codices latinos theologicos, quorum bibliotheca nostra singularem et in hisce regionibus sine dubio principem habet copiam, ex veteribus potissimum ecclesiis et monasteriis Rheno-Traiectinis congestam. Quam cum in posterum eiusmodi codicibus augere bibliothecae Praefecto in animo sit, peculiari cura tractavimus.*

*In hac igitur prima parte omnes libellos memoravimus quorum auctores vel non, vel minus recte in doct. Tielii catalogo indicabantur, quorumve indoles et natura ex descriptione ab eo facta non satis erant perspicuae. Magnam in his additamentis elaborandis cepimus utilitatem tum ex Initiis latinis, a doctissimis viris M. Vattasso et A. G. Little collectis, tum etiam ex „Bibliotheca hagiographica latina” quam ediderunt Socii Bollandiani; maximam tamen ex novissima operum omnium S. Fonaventurae editione, a Patribus Franciscanis Quaracchianis curatam, et ex Initiorum quadam collectione, quam ipsi ad nostrum paravimus usum.*

*Laborem haud modicum locavimus in fragmentis libellisque acephalis genuinis suis auctoribus restituendis. Eorum libellorum et fragmentorum, quorum auctores nobis manserunt incompti, collegimus initia, quae huius libri initio praefiximus.*

*In secunda parte descripsimus codices amplius trecentos, qui inde ab anno 1887 bibliothecae nostrae, ex donationibus praesertim, accesserunt. Qui cum nullo praefinito fuerint collecti consilio, indolis sunt maxime diversae. Plures tamen pertinent ad historiam Civitatis vel Provinciae Rheno-Traiec-*

tinæ, insuper non pauca acta varia et chartarum continent apographa. Quos improbo labore minutatim suscepimus describendos.

Tertia deinde pars illos codices offert descriptos, qui licet ex ecclesiis et monasteriis Rheno-Traiectinis oriundi sint, in alienis tamen servantur bibliothecis. Eo præcipue consilio hanc elaboravimus partem, ut viris doctis, qui recomponendis veterum bibliothecis delectantur, peroptatum afferremus munimentum.

E sex quos confecimus indicibus, primus quem iam memoravimus, initia nonnulla exhibet libellorum theologorum. Indici quem deinde paravimus generali integrum prioris tomi inseruimus indicem, ita ut ex illo statim pateat, quidquid in utroque Catalogi tomo de quadam re vel persona scriptum fuerit. Insuper adiecimus elenchos duos quibus ostenditur, qui codices descripserint, possederint et bibliothecae donaverint, et ex quibus ecclesiis et monasteriis codices ad nostram pervenerint bibliothecam; quintum quoque dedimus indicem, in quo enumerantur codices anno 1550 vetustiores, certam anni notam habentes.

Instrumenta tandem publica, quæ in codicum tegumentis invenimus affixa, in ipsorum codicum descriptionibus diligenter laudavimus. Personarum et locorum nomina, quæ in instrumentis ante annum 1528 confectis occurrunt, exhibet elenchus sextus.

Grato demum libentique animo recordamur viros illos doctos, qui eximia benevolentia nos in hoc libro conficiendo adiuverunt; chirographorum nempe custodes bibliothecarum Regiæ Berolinensis et Nationalis Parisiensis, Reverendos quoque D.D. A. Noyon (Jersey) et Godefridum Vielhaber, O. Praem. (Schlägl), qui ex initiorum, quos habent, elenchis, haud pauca nobis suppeditarunt, quæ grato animo accepimus. Doctissimos insuper viros S. Muller F. f. et W. H. van de Sande Bakhuyzen, qui huius libri folia corrigendo perhumaniter nobis adfuerunt. Maxime tamen amicum optimum R. Patrem fr. Bonaventuram Kruitwagen, O. F. M., quem non solum in codicibus theologis describendis per tres fere menses comitem habuimus assiduam, sed et in toto libro parando eximium adiutorem.

A. HULSHOF.

## T A B U L A.

---

I. ADDITIONES ET CORRECTIONES AD CODICES IAM A TIELE DESCRIPTOS, p. IX—68.

II. CODICES QUI INDE AB A. 1887 BIBLIOTHECAE UNIVERSITATIS RHENO-TRAIECTINAE ACCESSERUNT; p. 71—254.

### **Codices Latini.**

Theologia medii aevi, N°. 1583—1590.

Theologia et philosophia recentioris temporis, N°. 1591—1595.

Jurisprudentia, N°. 1596—1620.

Medicina, Physica, Chemia, Mathesis, N°. 1621—1638.

Historia et Geographia, N°. 1639—1660.

Hist. universalis et patriae: N°. 1639—1648; hist. Rheno-Traiectina: N°. 1649—1660.

Litterae, N°. 1661—1687.

### **Codices Belgici.**

Theologia medii aevi, N°. 1688—1696.

Theologia et philosophia recentioris temporis, N°. 1697—1722.

Jurisprudentia, 1723—1764.

Historia et Geographia, N°. 1765—1844.

Hist. universalis et patriae: N°. 1765—1789; hist. Brabantiae: N°. 1790; hist. Gelbiae: N°. 1791—1792; hist. Hollandiae: N°. 1793—1800; hist. Rheno-Traiectina: N°. 1801—1842; hist. Zeelandiae: N°. 1843—1844.

Litterae, N°. 1845—1876.

Historia Naturalis, Mathesis cct., 1877—1882.

**Codices Germanici et Gallici, 1883—1891.**

**Libri typis vulgati cum notis mss., N°. 1892—1907.**

III. CODICES EX ECCLESIIS ET MONASTERIIS RHENO-TRAIECTINIS  
ORIUNDI, QUI IN ALIENIS EXSTANT BIBLIOTHECIS, p. 257—271.

Addenda et Corrigenda, p. 273—277.

Indices, p. 279—378.

ELENCHUS LIBRORUM SAEPIUS LAUDATORUM.

- J. G. R. ACQUOY, Het klooster Windesheim en zijn invloed. Utrecht 1875—80.  
L. PH. C. VAN DEN BERGH, Oorkondenboek van Holland en Zeeland. Amsterd. 1866—73.  
B. H. L. = Bibliotheca hagiographica latina antiquae et mediae aetatis. Ed. Socii Bollandiani. Bruxell. 1898—1901.  
G. BROM, Register van oorkonden betreffende het Sticht Utrecht (694—1301). Utrecht 1908.  
U. CHEVALIER, Repertorium Hymnologicum. Louvain 1892—1904.  
DAVID AB AUGUSTA, De exterioris et interioris hominis compositione. Quaracchi 1899.  
H. DENIFLE, Quellenbelege zu Luther und Lutherthum. Mainz 1905.  
H. HURTER, Nomenclator literarius theologiae catholicae theologos exhibens aetate, natione, disciplinis distinctos. Ed. III. Oenip. 1903—07.  
W. P. C. KNUTTTEL, Catalogus van de pamflettenverzameling berustende in de Koninklijke Bibliotheek. 's Gravenh. 1899vv.  
A. G. LITTLE, Initia operum latinorum quae saeculis XIII. XIV. XV. attribuuntur. Manchest. 1904.  
A. MATTHAEUS, Veteris aevi analecta seu vetera monumenta hactenus nondum visa. Ed. II. Hagae Comit. 1738.  
F. VAN MIERIS, Groot Charterboek der graven van Holland, Zeeland en heeren van Vriesland. Leyden 1735—56.  
W. MOLL, Kerkgeschiedenis van Nederland voor de Hervorming. Arnhem euz. 1864—71.  
MG. LL. = Monumenta Germaniae historica, cet. Hannov. 1826 ss. Leges.  
MG. SS. = Monumenta Germaniae historica, cet. Hannov. 1826 ss. Scriptores.  
MIGNE, P. L. = Patrologiae cursus completus seu bibliotheca omnium patrum doctorum scriptorumque ecclesiastic., cet. Series Latina. Accur. J. P. Migne. Paris. 1844 ss.  
J. QUÉTIF ET H. J. ECHARD, Scriptores ordinis praedicatorum. Paris. 1719.  
F. ROTH, Zur Bibliographie des Henricus Hembuche de Hassia dictus de Langenstein in *Beihfte zum Zentralblatt für Bibliothekswesen*. Leipzig 1888—89. Bd. 1.  
M. VATTASSO, Initia patrum aliorumque scriptorum ecclesiasticorum latinorum. Romae 1906—08.  
J. VAN DE WATER, Groot Placcaatboek vervattende alle de placaten, ordonnantien en edicten der Staten 's Lands van Utrecht, mitsg. van de Burgermeesteren en Vroedschap der stad Utrecht. Utrecht 1729.

ADDITIONES ET CORRECTIONES

AD CODICES

IAM A TIELE DESCRIPTOS.



INITIA LIBELLORUM THEOLOGICORUM QUORUM AUCTORES  
SUNT DUBII VEL NONDUM INNOTUERUNT.

---

- Aaron consecratio. Exodi 3<sup>o</sup>. Aaron et filii eius. — [*Tabula super Bibliam*] (Cod. 370, fol. 146—161).
- Accedamus ergo et contemplemur currum Israel et videamus primo de contritione. — *Tract. de contemplatione qui dicitur Turris Israel [et Carrus Israel]* (Cod. 358, fol. 49—55).
- Ad expugnandum et vincendum indefessum, infestum et pervigilem hostem . . . (Inc. Cap. I) Diabolus tentans dicit: Superbus esto. Angelus bonus custos. — *De VII peccatis mortalibus* (Cod. 339, fol. 1—23).
- Ad gloriam et honorem Dei . . . atque gratiam ingenui viri domini Stephani Garetarii qui significavit mihi se appetere . . . (Inc. opus) De parte autem aminae. Iste tractatus pro sui distinctione potest dividi in quinque partes. — JOAN. DE GANDUNO, *Scripta super tertium de anima* (Cod. 231, fol. 59—74). Vide quae notavimus ad cod. 231.
- Ad habendam materiam in thematibus proceditur decem modis. — *Tr. de modo praediciendi* (Cod. 181, fol. 88—89; cod. 317, fol. 104—105).
- Ad hoc studeat quisque bonus religiosus ut habeat cordis puritatem. — *Admonitio regularis disciplinae* (Cod. 171, fol. 9—10; cod. 384, fol. 79—81).
- Adoramus te Christe Iesu, pretiosum nostrae redemptionis . . . pretium, hostia pacifica. — BERNARDUS, *Planctus de Passione Domini* (Cod. 159, fol. 91—95).
- Aleph interpretatur doctrina, Beth domus. — Vide: „Et factum est postquam.”
- Aliqui per (propter) cordis pusillanimitatem putant se desperare cum non desperant. Sentiunt etiam motus desperationis. — HUGO DE S. VICTORE, *De tentationibus* (Cod. 57, fol. 76—78; cod. 386, fol. 74—75).
- Anno dominicae incarnationis DCCvii indictione vj. — *De adventu S. Bonifacii ad Romam* (II p. 266).
- Ante prandium esurire, ante potum sitire, ante lucem surgere sanitas magna est. — *Doctrinae morales* [cum commentario] (Cod. 325, fol. 1—35).
- Ante sex dies Paschae. — Vide: „Jesus ante sex dies Paschae.”
- Antiphona graece, latine vox reciproca dicitur. Hoc interest inter responsoria et antiphonas quia ab uno responsorium incipitur. — [*Tractatus de musica*; in fine Anti-

- phonarii saec. XII—XIII] (Cod. 406, fol. 229). Nonnulla huius libelli incisa verbotenus reperiuntur apud ISIDORUM HISPALENSEM, *Sententiae de musica*, Cap. VI (ed. Gerbert, *Scriptores de musica*, I [typis Blasianis 1784], 21—22. Vide etiam: „Primus tonus finitur“.
- Aperi Domine os meum ad laudandum sanctissimum et ineffabile nomen tuum. — *Prologus in* (pseudo-) BONAVENTURAE *psalterium maius de B.M.V.* (Cod. 327, fol. 121).
- Arguat se peccator de negligentia si reus sit his modis. — *Quid sit confitendum de multiplici negligentia* (Cod. 339, fol. 23—28).
- Ascendam in palmam et apprehendam fructus eius. Cant. 7. Haec verba bene possunt exponi de h. Andrea. — *Sermones Lucani* (Cod. 243, fol. 1—264).
- Attendite a falsis prophetis... Pro gratia S. Spiritus impetranda nobis valde necessaria. — CARD. ALBERTI AVENIONENS., *Sermo contra duos fratres haereticos an. 1355 combustos* (Cod. 373, fol. 161—163).
- Audienti sapiens sapientior erit; multo fortius debet audire stultus... Quomodo timor principium sit sapientiae. — *Tractatus de timore Dei principio sapientiae* (Cod. 176, fol. 133—143). Vide etiam: „Fulcite me floribus“ et „Ibo mihi ad montem myrrhae.“
- Auditor causae appellationis interpositae statim potest. — *Conclusiones decisionum de iure canonico* (Cod. 261, fol. 155—167).
- Audivimus, fratres carissimi, cum Evangelium legeretur dixisse Dominum ad turbas et ad discipulos suos: Bonus homo de bono thesauro. — *Sermo* (Cod. 57, fol. 72—73).
- Auree Baptiste non est similis tibi natus. — *Versus Leonini de S. Johanne Baptista* (Cod. 261, fol. 125).
- Ave gratia plena... Carissimi, sicut praeceptis salutaribus moniti et divina institutione formati. — *Sermones* (Cod. 368, fol. 1—12).

- Baptismus** celebratur in aqua. — Vide: „In virtute Spiritus sancti.“
- Beata Prisca Romae orta ex nobili prosapia. — *Passio S. Priscæ* (II p. 269).
- Beatissima virgo Maria in verbis istis. — Vide: „Magnificat anima mea.“
- Beatus homo qui manducat panem in regno Dei. Hic est panis qui cor hominis confirmat. — *Sermo BERNARDI* (Cod. 158, fol. 109—111).
- Beatus igitur Willibrordus in Britannia insula provincia norderumbrana. — *Epilogus in vitam S. Willibrordi* (Cod. 122, fol. 91—97).
- Beatus Paulus docuit. — Vide: „Dilecti filii.“
- Beatus vir qui non abiit. Impius est. — Vide: „Psalterium nomen accepit.“
- Bereschit hebraice, Genesis graece. — Vide: „Desiderii proprium nomen.“
- Bos ut erat petulans cornentibus obice cursum. Notandum quod per hunc versum intelliguntur septem Sacramenta. — *Liber de Sacramentis et poenitentiarum* (Cod. 387, fol. 50—59). Vide etiam: „In virtute Spiritus sancti.“

- Carbonum** et cinerum reliquiis emundatur a coquente pavementum. — RICHARDUS DE S. VICTORE, *De multiplici pane sacrificii legalis* (Cod. 280, fol. 132—134).
- Carissimi, discutere quod fraternalis vestra dilectio exigit sine melioris iudicii submissione, frater innominatus non praesumit. — *Quaestio de obedientia* (Cod. 146, fol. 387—389).
- Circa libros sententiarum primo quaeritur: Utrum notitia S. Scripturae sit habitus



- practicus vel speculativus. — *Quaestiones theologicae ex libris Sententiarum* (Cod. 357, fol. 1—19).
- Circa ludum qui ab hominibus Indus chartularum. — Vide: „Secundum sententiam doctorum.”
- Clama, ne cesses quasi tuba . . . . Quid turbati estis et cogitationes ascendunt . . . . An vobis videor hodiernae solemnitatis oblitus. — RICH. DE S. VICTORE, *Sermo de b. Gregorio* (Cod. 280, fol. 139—142).
- Clerice metra legas lege rex videas ubi degas || Sum doctor laetus. — *Metra de morte* (Cod. 1586, fol. 212—214).
- Coclesti convivae N. cum illo qui est splendor paternae gloriae . . . . Omni habenti dabitur. — *Abbrevisatio libri fr. JOHANNIS RUUSBROEC de ornatu spiritualium nuptiarum seu Epistola cuiusdam docti et devoti viri* etc. (Cod. 79, fol. 107—109).
- Cognitio veritatis de pausis temporum circa motum solis et lunae . . . . (Inc. versus).  
Penta. viginti. trede. iota. desep. quina. — *Computus cyrometralis* (Cod. 292, fol. 130—163).
- Communis vita est multum utilis et proficua volentibus proficere. *De communi vita* (Cod. 1586, fol. 201—205). Cf. Little, *Initia*, p. 43.
- Considerans historiae sacrae prolixitatem necnon et difficultatem. — *Series SS. Patrum* etc. (!). (Cod. 261, fol. 142—149). — PETR. BERTHORUS(?) *Breviarium Bibliae* (cf. Io. Trithemius, *De Script. eccl.*, ed. Freher, Francofurti 1601, p. 326). Little, *Initia*, p. 44 libellum adscribit semel PETRO PICTAVIENSI, semel vero ANONYMO O. F. M. Alibi incipit: „Sciens ego historiae sacr. prolix.” (Cf. Van den Gheyn, *Catalogue des mss. de la Bibl. Royale [de Bruxelles]* t. II, n. 1223 sub 2; vide etiam t. I, nn. 166—174).
- Creator omnium Deus Pater omnipotens ubique est et ubique totus est. — *Liber florum b. Gregorii Papae* (Cod. 95, fol. 1—159).
- Cum ad Dei dilectionem in nobis excitandam, nutriendam et augmentandam. — *Septem particulae pro horis canonicis* (Cod. 379, fol. 23—24).
- Cum de praesentis exilii miseria mortis transitus propter (bene) moriendi imperitiam. — *Tract. de arte moriendi* (Cod. 58, fol. 24—50; 173, fol. 114—121; 379, fol. 1—22). Vide quae diximus ad cod. 58.
- Cum musica quae secundum beatum Augustinum in domo Dei — [*Tractatus de Musica*] (Cod. 408, fol. 283—289).
- Cupientes aliquid etc. Hic liber sententiarum prima sui divisione [distinctione?] dividitur in tres partes . . . . (Inc. Qu. I) Veteris ac novae legis continentia . . . . Postquam magister praemisit sui libri prologum hic aggreditur tractatum qui dividitur in 4<sup>or</sup> partes. — *Continuationes IV librorum Sententiarum mag. P. Lombardi ep. Parisiensis per me Johannem gronigis* [auctor an transcriptor?] an. 1473 (Cod. 232, fol. 1—87).
- De** ieiunio quatuor temporum licet nota sit auctoritas. — *De auctoritate ieiuniorum quatuor temporum* (II p. 259).
- De parte autem animae. Iste tractatus pro sui distinctione. — Vide: „Ad gloriam et honorem Dei.”
- Desiderii proprium nomen est cuiusdam episcopi familiaris . . . . Bereschit hebraice, Genesis gracee, latine Generatio. In principio creavit Dominus . . . . Ambrosius: Principium autem refertur ad tempus. — *Glosae super totam Bibliam* (Cod. 335, fol. 1—168).

- Deum esse multis modis ostenditur. Hoc enim fides recta testatur. — *Contemplatio [ascetica de Compendio Theologicae veritatis]* (Cod. 358, fol. 2—32). Vide: „O tota anima.”
- Diabolus tentans dicit: Superbus esto. — Vide: „Ad expugnandum.”
- Dicite filiae Sion ecce rex tuus . . . . Hodie incipit ecclesia agere de adventu Domini. — *Sermones de Tempore et de quibusdam Sanctis* (Cod. 349, fol. 94—225).
- Dicitur secundum doctrinam b. Dionysii. — Vide: „Quia vita contemplativa.”
- Dilecti filii, beatus Paulus docuit nos hodie valde utilem et necessariam doctrinam. — *Sermo eiusdem magistri [vide: „Ecce sponsus”] ad reclusas* (Cod. 358, fol. 117—125).
- Dilectionem tuam attendite (*al.* attentius) deprecor quatenus inter infinita Dei beneficia. — B. BERNARDUS, *De beneficiis Dei ad Gherardum fratrem suum* (Cod. 161, fol. 84—85; cod. 387, fol. 131).
- Discutere quod fraternalis. — Vide: „Carissimi. Discutere quod.”
- Domine Deus meus misericordia mea remitte mihi misericors. — AMBROSIIUS, *Oratio post Missam* (Cod. 38, fol. 51—52).
- Dominus Iesus Christus imminente Passionis. — Vide: „Tristis est anima mea.”
- Dominus noster Iesus Christus in die palmarum Ierusalem iturus congruam elegit viam. — BERNARDUS, *Sententiae contemplativae* (Cod. 158, fol. 33—61). Vide quae notavimus ad cod. 158 h. l.
- Dominus noster Iesus Christus qui ait ego sum via veritas et vita. Ambulare nos voluit per se ipsum. — AUGUSTINUS, *Ex quodam sermone de timore dei* (Cod. 1584, fol. 97a—98a).
- Domum tuam decet sanctitudo. Ps. 92. Nota triplicem domum Dei sc. materialem, spiritualem et coelestem. Prima domus quae est Ecclesia. — *Sermo in dedicatione ecclesiae* (Cod. 357, fol. 19—21).
- Duae sunt species excommunicationis. Una quae separat a sacramentis. — *Summula theologiae* (Cod. 292, fol. 62—121). Ex capitulo XXXIV *De Feriis*, patet auctorem vel compilatorem vixisse in Diocesi Traiectensi. Cf. quae diximus ad cod. 292 h. l.
- Dubitatur an prudentia monastica. — Vide: „Quisquis ergo.”
- Dudum a me postulastis vobis aliquid scribi de otio sancto. — *Tractatus de otio sancto et de iusto negotio*. (Cod. 1585, fol. 84—106).
- Dudum debitus nuper debendi reus tibi. — *Variae verborum significationes* (Cod. 312, fol. 115—126).
- Duo mihi creditores instant prae foribus . . . . (Inc. Pars I). His ergo funiculis hinc inde contentiose. — *Tractatus de Nativitate, Conceptione (Verbi divini) et Assumptione B.M.V.* Dividitur in 3 partes (Cod. 136, fol. 128—165).
- Ecce** fratres resonat hodie in auribus. — Vide: „Quantum video.”
- Ecce sponsus venit . . . . Sponsus enim iste Christus est et natura humana sponsa est. — *Epistola cuiusdam doctoris ad moniales* (Cod. 358, fol. 114—117).
- Ego frater N. promitto stabilitatem meam . . . . Haec est forma ut communiter professionis religiosorum. — *De laude inclusionis religiosorum* (Cod. 332, fol. 95—139).
- Emersisse reprehensibilem et valde insolitum usum comperimus eo quod quidam. — *De corepiscopis* (II p. 259).
- Erunt signa in sole et luna . . . . Quamvis multiplex. — Vide: „Ignorantiae propriae.”
- Et factum est postquam . . . . Aleph interpretatur doctrina, Beth domus . . . . (Inc. Comm.)

- Jeremias destructionem Ierusalem futuram prophetavit. — *Comment. in Lament. Ieremiae* (Cod. 176, fol. 101—131).
- Exaltata est super choros angelorum Virgo Deo dilectissima.... (*Super Evang. „Missus est“*) Superni nuntii dignationem. — *Sermones de B.M.V.* (Cod. 366, fol. 1—8 et 17—38).
- Extende homo paulisper sensus carnis et irreverentia corporearum. — *Gemma Crucifixi* (Cod. 166, fol. 45—52).
- Factum est in anno XIX imperii Tiberii Caesaris. — *Passio D. N. J. C. sec. Nicodemum* (Cod. 316, fol. 91—96).<sup>1)</sup>
- Fiet unum ovile et unus pastor. — Vide: „Onus hoc praesens.”
- Frater vel soror, laetaris te... Etiam. Et merito dicit interrogans, quia fides christiana. — *Liber qui dicitur Totum bonum* (Cod. 345, fol. 1—238). Habet codex tres series septenas habentes Collationes in „Interrogationes S. Anselmi.”
- Fratres mei carissimi, anima de corpore exhibit sed non sponte. — *Admonitio de morte* (Cod. 143, fol. 146).
- Fratres si in hac vita tantum.... Verba sunt. b. Pauli Ap. in quibus intenditur. — *Expos. in I Cor. XV. 19 ss.* (Cod. 387, fol. 125—126).
- Fulcite me floribus etc. Est autem triplex flos praecipuus sive fructus (Viola, Rosa, Lilium). — *Tractatus de...?* (Cod. 176, fol. 143). Immediate sequitur post libellum: *Audiens sapiens sapientior erit.*
- Funiculus triplex difficile rumpitur... Iste triplex funiculus potest dici Patris potentia.... (Inc. Comm.) Osculetur me osculo.... Osculetur me inquam scilicet Deus Pater osculo oris sui. — THOMAS VERCELLENSIS, *In Cant. Canticorum „excerptus tamen“* (Cod. 302, fol. 76—192). Vide quae diximus ad cod. 302 I. c.
- Gervago (Gerungo?) Marbacensis congregationis praeposito.... Bertramus humilis ecclesiae S. Rufi servus salutem.... (Inc. Ep.) Sancto Spiritui gratias agimus cuius instinctu. — *Epistolae declarantes regulam S. Augustini* (Cod. 111, fol. 102—110). Vide Addenda et corrigenda ad hunc cod.
- Haec est forma ut communiter professionis. — Vide: „Ego frater N. promitto.”
- His ergo funiculis. — Vide: „Duo mihi creditores.”
- Hoc est opus Dei ut credatis in eum quem misit ille. Io. VI. Vides quomodo fidem opus vocavit. — *De fide et lege naturae* (Cod. 116, fol. 138—147).
- Hodie incipit Ecclesia agere. — Vide: „Dicite filiae Sion.”
- Hora est iam nos de somno surgere. Rom. XIII. Dicit Aristoteles libro de somno et vigilia: Dormiens faciens opera. — *Themata sermonum* (Cod. 316, fol. 99—103).
- Humilis timore Dei correptus et amore poenitentiam libenter amplectitur. — *Signa humilitatis* (Cod. 227, fol. 202—203).
- Ibo mihi ad montem myrrhae.... Tria proponuntur: mons myrrhae, collis Libani vel

1) Est *Evangelii Nicodemi* Pars I et II, typis vulgati a C. Tischendorf, *Evangelia apocrypha* (Lipsiae 1853), p. 314—395.

- thuris. — *Tractatus* (Cod. 176, fol. 131—133). Huius libelli continuatio forte invenitur sub: „Audiens sapiens.”
- Ieremias destructionem Ierusalem. — Vide: „Et factum est postquam.”
- Iesus ante sex dies Paschae venit Bethaniam in domo Simonis . . . (Des.) capere eos qui scribendi sunt libros. — *Passio D. N. I. C. cum concordantiis IV Evangelistarum* (Cod. 386, fol. 109—140).
- Ignorantiae propriae subvenire cupiens et aliorum simplicium praedicatorum . . . (Inc. Sermo I): Erunt signa in sole et luna . . . Quamvis multiplex sit Dei adventus teste Scriptura. — *Postillationes Evangeliorum* (Cod. 356, fol. 1—433). Vide notata ad cod. 356.
- In collationibus Patrum dicitur. — Vide: „Verbum Dei habitet in vobis.”
- In die illa nutriet homo . . . Labor parvus sed fructus non modicus. — RICH. DE S. VICTORE (Cod. 280, fol. 134—139).
- Ingressus Iesus . . . Notandum quod quidam. — Vide: „Venit filius hominis quaerere.”
- In nomine Domini omne genu flectatur coelestium, terrestrium. — Vide: „Pervenit ad me.”
- Inprimis dicendum cur psalterium ab omnibus primitus discatur. — *De laude psalterii* (Cod. 385, fol. 1—5).
- In principio creavit Dominus. — Vide: „Desiderii proprium nomen.”
- In principio erat verbum. — Vide: „Sanctum Evangelium.”
- Introduxit me rex in cellam vinariam . . . Haec sunt verba sponsae, fratres mei, sponsi sui beneficia recolentis. — *De claustro aminae*. Prologus, et 4 §§. (Cod. 248, fol. 151—152).
- Invenietis infantem pannis involutum. — Vide: „Sapientiam sanctorum.”
- In veritate didici nil aequae efficax esse ad gratiam promerendam. — *Tractatus* (Cod. 173, fol. 89—90).
- In virtute Spiritus Sancti praecipimus ut honor debitus et reverentia exhibeatur singulis Ecclesiae Sacramentis. Baptismus celebratur in aqua et non in aliquo alio liquore. — [*De Sacramentis?*] (Cod. 387, fol. 60—64). Libellus in codice statim sequitur post alterum qui incipit: „Bos ut erat petulans.”
- Iohannes Climacus abbas montis Sion cui alius abbas sic scripsit: Supermirabili. — [IAC. GRUYTODE, O. Carth. ?], *De definitione nominis Monachi* (Cod. 205, fol. 171—174). Vide quae diximus ad cod. 205 h. l.
- Iste est quartus liber ethicorum aristotelis in quo determinat de virtutibus moralibus moderantibus passionem inspicientem bona vel mala. — *Ex quodam commentario in libros ethicorum Aristotelis* (Cod. 1588, fol. 3—13).
- Lavamini mundi estote, auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. — *Sermones nonnulli hiemales de Tempore et de Sanctis* (Cod. 365, fol. 1—74).
- Liber generationis . . . Praefatio totius operis praemisit de quo dicitur. — *Homelia L eiusdem* [BERNARDI?] (Cod. 59, fol. 157).
- Magnificat anima mea Dominum. Lucae 2°. Beatissima virgo Maria in verbis istis. — *Sermones super Magnificat* (Cod. 367, fol. 84—103). Vide Addenda et Corrigenda ad hunc cod.
- Martina virgo nobilis et splendida, Romae senatorum progenie orta. — *Passio S. Martinæ* (II p. 269).

- Missa suo modo tam plena est mysteriis sicut mare guttis. — *De remediis contra pericula quae possunt contingere circa canonem* (Cod. 1586, fol. 206—212).  
 Multis modis ostenditur Deum esse. — Vide: „Quamvis revera.”
- Ne pro defectu pastoris gregem dominicum lupus rapax invadat. (Inc. Stat. II) Quia propter diversas electionum formas. — *Statuta duo de eligendo pastore pro ecclesiis viduatis* (II p. 258).
- Ne temere quid loquaris nec cor tuum sit velox ad profitendum sermonem coram Deo. — *Excerpta ex tract. de professione monachorum* (Cod. 368, fol. 51—58).
- Noli, frater, nimium contristari pro isto eventu quod accidit. — *Epistola consolatoria scripta cuidam tribulato* (Cod. 227, fol. 193—196).
- Noscere si quaeris quantum sciat ars mulieris. — *Versus de arte muliebri (et de Simonia?) fr. Iarzonis Rusbrötelin O. F. Praed. conventus Argentinensis* (Cod. 317, fol. 89).
- Notis, fratres carissimi, qualiter Satanas subintrans viscera Iudae procuravit ut ipse. — *Sermo* (Cod. 261, fol. 176—180). Cf. Addenda et Corrigenda ad hunc codicem.
- Notandum est quod triplex est humilitas. — Vide: „Quanto maior es.”
- Notandum quod donati intelliguntur quorumlibet religiosorum seu perpetuo oblati, qui videlicet. — *De confratribus nostri ordinis [Praedicatorum, ut videtur] scilicet donatis* (Cod. 146, fol. 387; cod. 147, fol. 198). — In utroque codice sequitur: „Sciendum quod infirmis” (vide infra).
- Notandum quod in rationali iudaici pontificis quod erat septimum ornamentum eiusdem. — *Tract. de XII patriarchis, XII lapidibus, XII apostolis et XII articulis fidei*. [Fundamentum tractatus sunt XII lapides] (Cod. 373, fol. 185—189).
- Nunc propior est salus nostra... Rom. XII. Vix enim est ut in corde sit tristitia vel gaudium. — *Sermones de tempore CXCIV* (Cod. 363, fol. 4—244).
- O**mnis habenti dabitur. — Vide: „Coelesti convivae.”
- Omnis annuntiator verbi divini debet cogitare valde bene quae legit et quomodo. — *De arte praedicandi* (Cod. 236, fol. 106—113; cod. 373, fol. 172—176). Vide quae diximus ad cod. 236 l. c.
- Onus hoc praesens imbecillis humeris meis superimpositum... (Inc. opusc.) Fiet unum ovile et unus pastor. Venerandi in Christo. — *Collatiuncula tripartita facta in capitulo generali in Windesim* (Cod. 385, fol. 11—14).
- Osculetur me osculo... Osculetur me inquam. — Vide: „Funiculus triplex.”
- Osculetur me osculo... Sicut dicit b. Bernardus. — Vide: „Tres sunt qui testimonium.”
- O tota anima iam omnes depone tuas vagationes, soli divino splendori intende. — *Radius contemplativae meditationis [in Compendium theologiae veritatis?]* (Cod. 358, fol. 1—2). Vide: „Deum esse multis modis.”
- P**arce mihi Domine. Ad evedentiam expositionis harum lectionum. — *Expositio in Lectiones ex Officio Defunctorum* (Cod. 387, fol. 109—112 et fol. 121—125). Vide: „Fratres si in hac vita.”
- Perfectissima atque plenissima iustitia est Deum toto corde diligere. — (Cod. 174, fol. 224—225; cod. 387, fol. 84—85). Cf. Little, *Initia*, p. 165. Vide quae diximus ad cod. 59, fol. 142—156.

- Pervenit ad me caritatis tuae devotio.... (Inc. Oratio). In nomine Domini omne genu flectatur coelestium, terrestrium.... Venite adoremus. — *Oratio beati Hieronymi cum Prologo ad Rusticum monachum* (Cod. 406, fol. 32—37).
- Poeniteas cito. — Vide: „Vadam ad montem myrrhae.”
- Possibile fuit Deum carnem assumere. Congruum fuit Deum incarnari. — [*Quaestiones theologicae*] (Cod. 346, fol. 91—112).
- Praeclara equidem est iustorum vita; quomodo autem fulget. — S. JOHAN. CHRYSOSTHOMUS, *De patientia et consummatione huius saeculi* (etc.) (Cod. 1036, fol. 72—83).<sup>1)</sup>
- Praepara cor tuum tamquam domum ad magnum hospitem christum dominum nostrum recipiendum. — *De praeparatione cordis* (Cod. 1586, fol. 216a—219b).
- Primo igitur quia iugum praelationis est gravissimum, cavendum est ne pueris. — *Tractatus de praelatis, clericis, religiosis, mulieribus, de omnibus* (Cod. 382, fol. 1—84).
- Primum est: Non habebis deos alienos. Contra hoc praeceptum peccatur. — *De X praeceptis* (Cod. 357, fol. 21—22 et 186).
- Primus tonus finitur in voce quarta D et deponit suam formulam in A. Acuta quinto loco super se. — (Cod. 406, fol. 229—233; in fine *Antiphonarii* saec. XII—XIII).
- Propriae infirmitatis conscius. — Vide: „Vocati estis ut.”
- Psalterium nomen accepit a psallin graece, quod dicitur instrumentum musicum.... (Inc. Expositio) Beatus vir qui non abiit.... Impius est qui peccat in Deum, peccator in seipsum. — *Expositio in Psalterium* (Cod. 327, fol. 1—117).

- Quae est igitur ista... tam speciosa, tam gloriosa. — Vide: „Quantum video fratres.”
- Quae est ista quae ascendit.... Res magnae et insolitae admirationem inducunt. Hodie autem res magna. — *Sermo de Assumpt. B.M.V.* (Cod. 59, fol. 97—102).
- Quaeritur utrum ars philosophiae per inquisitionem. — *Quaestio* (Cod. 174, fol. 239—243).
- Quaeritur utrum sacerdos habens beneficium non curatum.... (Qu. ult.) Utrum Maria Magdalena in hac vita vixerit et vitam finierit in continentia virginali. — *Quaestiones pro simplicibus sacerdotibus* (Cod. 283, fol. 6—27).
- Quam magnus sit gloriosus Jeronymus. — AUGUSTINUS, *Epist. ad S. Cyrillum de magnificentiss. S. Hieronymi* (II p. 263).<sup>2)</sup>
- Quamquam non ignoro, optimi ac religiosissimi commilitones in Domino. — *Sermo*. (Cod. 116, fol. 148—151).
- Quamvis multiplex sit Dei adventus. — Vide: „Erunt signa in sole et luna.”
- Quamvis revera multa utilia in Compendio theologiae.... (Inc. Cap. I) Multis modis ostenditur Deum esse. — *Memoriale Compendii Theologiae* (Cod. 290, fol. 96—126; cod. 380, fol. 113—163).
- Quando Iacob fuerat primis amplexibus usus. — *Contemplativa quae dicitur Theoria metrica* (Cod. 377, fol. 87—97. Est carmen).
- Quanto maior es humilia te et in omnibus invenies gratiam coram Deo. Notandum est

1) Invenitur inter *S. Iohan. Chrysosth. opera* (spuria), t. XII (ed. Migne, Paris 1842), col. 937—942. Incipit ibidem: „Splendida est vita iustorum.”

2) Est *Epistola pseudo-AUGUSTINI ad Cyrillum ep. de magnificentiss. S. Hieronymi*, initio et fine rescissis Migne, P.L., 22, 282—288). Alias editiones vide B.H.L., 3867.

- quod triplex est humilitas, sc. cordis, oris et operis. — *De triplici humilitate* (Cod. 332, fol. 227—229).
- Quantum video, fratres, mirabili quadam suavitate caritatis circa Dei Genitricem . . . . (Propositio). Ecce, fratres, resonat hodie in auribus vestris de B. Maria laus . . . . (Executio I<sup>e</sup> partis). Quae est igitur ista. — ODONIS MONACHI CANTUARIENS., *Sermo de Assumpt. B.M.V.* (Cod. 136, fol. 111—125; cod. 366, fol. 103—124).
- Quasi stella matutina in medio nebulae, id est peccatorum. — *Speculum sacerdotum dictum „Stella matutina“* (II p. 264).<sup>1)</sup>
- Quasi stella matutina in medio nebulae . . . . Verba ista . . . . recitantur hodie in laudem et commendationem b. Dominici. — *Sermo de b. Dominico* (Cod. 59, fol. 102—109).
- Quatenus desiderio iuvenum textus Aristotelis intelligere cupientium. — *Conpendium philosophiae Aristotelis* (Cod. 324, fol. 1—57).
- Quia ex iussione Domini et meritis B. Petri apostolici singularis sanctae sedis apostolicae. — *Dicta SS. Pontificum ab ADRIANO I PAPA directa ad Carolum Caesarem* (II p. 259).
- Quia propter diversas electionum formas. — Vide: „Ne pro defectu.“
- Quia vita contemplativa a Christo Iesu electa est et commendata tanquam pars nedum melior . . . . (Inc. Cap. I) Dicitur secundum doctrinam b. Dionysii de div. nom. quod vita contempl. — *Tractatus de vita contemplativa cuiusdam devoti doctoris Parisiensis* (Cod. 358, fol. 58—65).
- Quicumque es qui per fidem, spem et charitatem vis ad salutem pertingere, necesse habes te studio triplici mancipare. — BONAVENTURA, *De ordinatione vitae* (Cod. 57, fol. 49—51; cod. 384, fol. 36—42).
- Quis dabit capiti meo . . . . Conversi sunt dies festi mei in luctum. — *Lamentatio peccatorum* (Cod. 170, fol. 249—250; cod. 228, fol. 70—71; cod. 229, fol. 86—87). — FORTÉ IOANNIS HAGEN, O. Cart., *De planctu solitarii*. Vide notam ad cod. 170, l. c.
- Quis nos separabit a caritate . . . . an gladius. In his verbis praedictis quae apostolus Paulus. — *Libellus de vita Sanctuli, hominis perfectissimi* (Cod. 332, fol. 17—90).
- Quis, quid, ubi . . . . Quis, quae persona . . . . Homo habens uxorem. — (Cod. 130, fol. 112).
- Quisquis ergo etc. Dubitatur an prudentia monastica et prudentia yconomica. — *De IV virtutibus* (Cod. 368, fol. 282—286).
- Quisquis unum peccatum deserens. — Vide: „Salutem et pacem.“
- Quomodo et quando lex vetus data est Israeli. Post liberationem. — *Sermo in Pentecoste* (Cod. 116, fol. 136—138).
- Quoniam circa confessiones animarum pericula et difficultates sunt quae ermergunt, ob honorem beati Nicolai et fratrum utilitatem . . . . tractatum brevem de confessione compilavi sub certis titulis singulae quae circa confessionem . . . . Primo de confessione videamus quo tempore incepit . . . . (Des. Cap. de VII virtutibus) nihil vero peius quam culpam cognoscere et non flere. — *Summa confessionis domini BERENGARII Cardinalis* (Cod. 112, fol. 122—130). Cf. Vattasso, II. 313 et Little, *Initia*, p. 202; item ea quae ad cod. 112 l. c. notavimus. Summae, quae in codice nostro exstat, non conveniunt ea quae Savigny, *Geschichte des Römischen Rechts*, V. 587,

1) Est opusculum *Stella clericorum* saepissime typis vulgatum (cf. Campbell, n. 1603ss.), quodque etiam exstat in cod. 204, fol. 101—111.



- Fabricius—Mansi, I. 199 alique tradunt de Summa poenitentiali BERENGARI STEDELLI. Summa namque nostra non est alphabetico ordine disposita.
- Quoniam multi ex Scriptura canonica et pagina sacra male intellecta. — *Tractatus* (Cod. 82, fol. 30—34).
- Quoniam secundum Apostolum quaecumque scripta sunt. — *De consolatione theologiae* (Cod. 204, fol. 1—44; cod. 340, fol. 1—75). Vide quae diximus ad cod. 204, h. l.
- Quotquot spiritu Dei aguntur hi filii sunt Dei. — AUGUSTINUS, *De pugna spiritus et carnis* (Cod. 1584, fol. 89—91).
- Res** magnae et insolitae. — Vide: „Quae est ista quae ascendit.”
- Sacerdotes** Dei altissimi tria sunt genera hominum quae odit Deus. — AUGUSTINUS, *Sermo ad sacerdotes* (Cod. 38, fol. 37—38; cod. 39, fol. 11—13).
- Sacerdotis silentium decipit populum; peccandi suppeditat fomitem. — IOHAN. CHRYSOSTHOMUS, *Sermo de eo qui non corripit populum de sua desidia* (Cod. 118, fol. 169—170; cod. 297, fol. 139).
- Sacramenti mysterium incomprehensibile est summae pietatis. — *Collectio Decretorum* (II p. 259).
- Salutem et pacem .... Carissimi. Quisquis unum peccatum deserens et ab alio non recedens. — [*Sermo vel Epistola devota*] (Cod. 387, fol. 71—72).
- Sancta Petronilla cuius vitam Sanctus Marcellus scripsit. — *Vita S. Petronillae* (II p. 270).
- Sancta Waldegradis tempore Dagoberti regis clarissimis orta parentibus. — *Vita S. Waldegradis* (II p. 270).
- Sancto spiritui gratias agimus. — Vide: „Gervago, Marbacensis congr.”
- Sanctum Evangelium omnes sacras scripturas non solum auctoritate .... (Inc. Cap. I)  
In principio erat verbum .... Unde merito in figura quatuor animalium aquilae volanti comparatur .... (Inc. Cap. XXI [ult.]): Postea manifestavit .... More solito sanctus evangelista .... (Des.) de coaeterna Patris et Filii divinitate exorsus est scribere. — BEDA, *In Evangelium Ioannis* (Cod. 76, fol. 1—139).
- Sapientiam sanctorum narrent populi .... Quando de sanctis praedicatur circa duo debet versari .... (Inc. Sermo I. De Nativit. Domini): Invenietis infantem pannis involutum. — *Sermones de Sanctis* (Cod. 362, fol. 120—216).
- Sciendum quod infirmis monachis et conversis nostri ordinis confessio et sacramenta Eucharistiae tempore interdicti. — [*De interdicto?*; in ordine Praedicatorum, ut videtur] (Cod. 146, fol. 387; cod. 147, fol. 198). Vide: „Notandum quod donati.”
- Sciens ego historiae sacrae prolixitatem. — Vide: „Considerans historiae s. prol.”
- Scientes quia hora est .... sed induimini D. N. I. C. Sanctus Paulus in praesenti epistola instruit minores quomodo tempus legis. — *Postillae in Epistolas Pauli per Dominicas* (Cod. 328, fol. 1—160). Cod. est mutilus; quod datum hic fuit initium, videtur esse secundi sermonis in Dom. I Adventus.
- Secundum sententiam doctorum mundus iste seu totum universum regitur a Deo .... (Inc. Cap. I) Circa ludum qui ab hominibus ludus cartularum appellatur. — IOHANNES O. P., *Ludus cartularum moralizatus* (Cod. 225, fol. 51—185).<sup>1)</sup>

1) Idem fr. Iohannes, cognomento „Teutonicus” memoratur apud Quéatif-Echard, II. 821, col. 2.



- Sedecias primus fuit per quem nutu Dei lex recepta fuit (XXV Capitula). — *Gesta, dicta etc. quorundam philosophorum* (Cod. 389, fol. 59—113). Vide Addenda et Corrigenda ad hunc cod.
- Semper quidem decantata quaestio et celebris absolutio fuit mulieris eius. — AMBROSIIUS, *De muliere adultera* (Cod. 38, fol. 75—79).
- Septem sunt vitia capitalia sive principalia quae sunt omnium origo malorum et mergunt hominem in perditionem, quorum tria prima hominem exspoliant. — *De septem peccatis principalibus* (Cod. 130, fol. 108). Vide quae diximus ad cod. 130, l. c. et inter Addenda et Corrigenda ad hunc cod.
- Septem sunt vitia mortalia sive capitalia sc. superbia, avaritia . . . Haec septem comparantur septem bestiis. Superbia leoni. — *De septem peccatis mortalibus et eorum remediis*. (Cod. 373, fol. 176—185).
- Sicut dicit beatus Gregorius. — Vide: „Tres sunt qui testimonium dant.”
- Si quis acolythum ceperit vel aliquam vim intulerit. — [*Capitulare?*] (II p. 259).
- Si tantum, o clementissime Pater, reatum. — *Oratio contra remorsum conscientiae beato Hieronymo per Angelum tradita*. (Cod. 263, fol. 248).
- Si vis fore sapiens sex serves quae tibi mando. — *De modo loquendi*. (Cod. 57, fol. 52—54).
- Solemne memoriam sacrosanctae virginis Mariae matris Dei decet filios ecclesiae. — *Lectioes pro Officio B.M.V.* (Cod. 361, fol. 336—341).
- Superni nuntii dignationem. — Vide: „Exaltata est super choros.”
- Tanto sunt intercedentium et parentium beneficia. — *Collectio Decretorum* (II p. 260).
- Te alloquor, o religiose, ego Dominus Deus tuus, qui elegi te ex mille millibus. — *Invectiva Christi in religiosum negligentem* (Cod. 291, fol. 199—214).
- Tempore Dagoberti regis Franciae orditur puella quaedam. — *Vita S. Aldegundis* (II p. 270).
- Tota pulchra es . . . Magistri mei venerandi et fratres dilectissimi. Ut gratia almi Spiritus in nos velit redundare, Mariam plenam gratiae sic habes invocare. O virgo fons gratiae. — *Sermones in festis B. M. V.* (Cod. 367, fol. 1—84). Vide Addenda et Corrigenda ad hunc cod.
- Tres sunt qui testimonium dant in coelo. I Io. 5. Sicut dicit beatus Gregorius in moralibus divinus sermo habet in publico . . . (Inc. Comm.) Osculetur me osculo . . . Sicut dicit b. Bernardus super Canticum: Si Salomon rex sapientiae. — *Glossa tripertita in Cant. canticorum*. (Cod. 334, fol. 1—264).
- Trinitas, superessentialis natura, causa est et creatrix existentium omnium. — DIONYSIUS AREOP. *Mystica theologia sec. translationem IOAN. SARRACENI cum commentario* (Cod. 79, fol. 91—99).
- Tristis est anima mea . . . Dominus Iesus Christus imminente Passionis suae tempore. — *Passio quaedam devota praedicabilis* (Cod. 386, fol. 90—108).
- Ut gratia almi Spiritus. — Vide: „Tota pulchra es.”
- Ut nullam horarum taediose vel otiose vivas, sed semper in consortio Iesu. — *Meditatio simplicium pro VII horis canonicis* (Cod. 373, fol. 77—78).
- Utrum beata virgo si ante Filium decessisset protinus evolasset. — *Quaestio de peccato originali* (Cod. 317, fol. 85—88).
- Utrum Maria Magdalena in hac vita vixerit et vitam finierit in continentia virginali. — Vide: „Quaeritur utrum sacerdos.”
- Utrum notitia sacrae Scripturae. — Vide: „Circa libros sententiarum.”

- Utrum religiosi liceat intendere studiis Scripturarum; et videtur quod non. Summe est vitanda ab omni religioso occasio superbiae. — (Cod. 111, fol. 110—114).
- Utrum sacramentum sit. Et arguitur quod non. Nihil superfluum in natura — *Quaestiones de Sacramentis* (Cod. 181, fol. 37—72).
- Utrum tota theologia traxerit totam suam scientiam a Deo. Et videtur quod non. Quia quod est notum . . . . (Qu. ult.) Utrum indulgentiae datae in ista vita possint subvenire animabus. — *Quaestiones in Librum IV Sent.* (Cod. 346, fol. 1—90).
- Vadam ad montem myrrhae. Haec propositio pro themate assumpta scribitur originaliter Cant. Cant. cap. IV. Et sunt verba sponsae. — [Est Commentarius in versus „Poeniteas cito” etc. Cf. Migne, *P.L.* 207. 1153] (Cod. 328, fol. 161—212).
- Venit filius hominis quaerere etc. Luc. XIX. Notandum quod in verbis praemissis tria sunt considerata . . . . (Inc. Thema) Ingressus Iesus . . . . Notandum quod quidam recipiunt. — *Sermo de Dedicat. Ecclesiae* (Cod. 143, fol. 144—145).
- Verbum Dei habitet in vobis abundanter . . . . Haec verba circa Cant. cant. expriment causam materialem, formalem et finalem . . . . . (Inc. Cap. I?) In collationibus patrum dicitur: In canticis canticorum mens visibilia transcendens. — *Expositio in Canticum canticorum* (Cod. 233, fol. 201—227).
- Veteris ac novae legis continentia. Postquam magister. — Vide: „Cupientes aliquid.”
- Veteris ac novae legis continentiam, diligentiam et indagacionem circa res et signa, divina providentia et clementia praecepit versari. — *Abbreviatio librorum I—IV Sentent.* „propter informationem simplicium” (Cod. 283, fol. 27—91).
- Vix enim est ut in corde. — Vide: „Nunc propior est salus nostra.”
- Vocati estis ut benedictionem . . . . . Propriae infirmitatis conscius, patres metnendi, pastores, magistri et doctores . . . hic loci synodaliter collecti, mcipsum indignum. — *Sermo ad clerum in synodo* (Cod. 357, fol. 175—182). Cf. Addenda et Corrigenda ad hunc cod.

## CODICES LATINI.

(TIELE p. 7 ss.)

### 32

De huius codicis historia vide J. F. van Someren, *De Utrechtsche Universiteitsbibliotheek. Haar geschiedenis en kunstschaten vóór 1880*, (Utrecht, 1909), p. 40, 42 n. 1.

### 34

#### Epistolae Pauli cum argumentis.

Prologus I (fol. 1b) cuius initium: *Epistole pauli ad romanos causa hec est*, est RAHINGI, o. s. BEN. (saec. X). Sequitur (fol. 2b) prologus II incipiens: *Primum queritur quare post evangelium*, qui est PELAGII (saec. IV—V) sicut et prologus III incipiens (fol. 4a): *Romani sunt qui ex iudeis*. Codex ceteroquin non habet glosas nec commentaria, sed solum Epistolarum Paulinarum textum. De prologis I—III vide Denifle, *Quellenbelege*, S. 332 et 8.

Tegumento interiori agglutinatum erat instrumenti apographum, quo Stephanus, SS. Johannis et Pauli presbyter cardinalis, nomine Papae committit abbati monasterii Egmondensis, ut Johannem de Hillinghen, eiusdem monasterii monachum, qui licet censuris constrictus ad ordines tamen minores et subdiaconatum bona fide se fecit promoveri, absolvat cum eoque dispenset. „Datum Avinioni non. Novembr. Pontificatus domini Clementis Pp. VI anno decimo” (1351 Nov. 5).

### 38

Hymni et Sequentia de B. Agnete, quos Tiele memorat ad fol. 61b, sunt qui apud Chevalier, *R.H.* indicantur hoc ordine: 22741 (auctor huius hymni est THOMAS A KEMPIS), 49025, 23527, 753.

#### S. Ambrosius, de passione SS. martyrum Vitalis et Valeriae uxoris et filiorum, cet., fol. 61b—65b.

Est passio SS. Gervasii et Protasii (*B.H.L.* 3514), cuius media pars est de eorundem Sanctorum parentibus Vitali et Valeria.

#### Eiusdem Sermo ad populum in inventione S. Gervasii et Prothasii, fol. 65b—70b.

Narratio est acephala ex *B.H.L.* 3513. Inc.: *Cum tam effusam*.... — Quae sequuntur in codice fol. 71 excerpta sunt ex libro IX *Confessionum* S. Augustini, n. 14—16.

Videtur codex conscriptus inter annos 1474—1486 quo tempore principatum tenuit Wolfert V van Borssele, cui dedicatus fuit. Cf. J. F. van Someren, *t. a. p.*, blz. 47—48.

**De conflictu vitiorum et virtutum liber qui adscribitur B. Gregorio Papae, fol. 105—115.**

Idem libellus invenitur in cod. 373. Certo non est Gregorii, sed videtur AMBROSI AUTEPERTI († 778). Pluries typis vulgatus fuit libellus inter opera Ambrosii Mediolanensis, Leonis Pp. Magni, Leonis Pp. IX, Augustini et Isidori. Cf. *S. Augustini Opera omnia* (ed. Antverpiae 1701), VII. 699; Migne, *P. L.* 143. 559.

**Caesarius (Arelatensis).**

Qui in codice fol. 59—69b exstant sermones et libelli, non semel quidem consonant cum iis quae sub Caesarii Arelatensis vulgata sunt nomine (Migne, *P.L.* 67. 997 ss.), plerumque tamen integra inveniuntur in EUSEBII EMISSANI opere *Homiliae X ad monachos* (ed. in *Maxima Bibl. Vet. Patr.*, Lugduni 1677, VI. 656—666), ut in ipsius codicis nostri marginibus recte pluries notatur. Libellus igitur qui exstat fol. 62a—64a conflatus est ex Eusebii Emiss. homiliis IV, VII et VIII.

fol. 64a—67b est eiusdem homilia V.

fol. 67b—68b „ „ „ VI.

fol. 68b—69b „ „ „ IX.

Similis sermonum Caesarii Arelatensis collectio exstat in cod. 375.

**Sermo de caritate, fol. 70a—72a.**

Est AUGUSTINI sermo 269 (Migne, *P.L.* 39. 2245).

**Epistola devota ad quendam Regularem, fol. 74a—75b.**

Exstat inter opera THOMAE A KEMPIS, Epistola VI (ed. 1607, p. 865).

**Eiusdem (Hugonis de S. Victore) Epistola (incipiens:) Insipientem doctus, cet., fol. 78a—b.**

Eadem epistola exstat in cod. 386 fol. 71a—72a cum hac inscriptione: *Contra timorem inordinatum*. Exstat inter HUGONIS DE S. VICTORE, *Miscellanea*, lib. I, tit. 74 (Migne, *P.L.* 177. 509—510).

**Tractatus de arte moriendi, fol. 24—50.**

Inc.: *Cum de presentis exilii miseria mortis transitus*. Idem opusculum invenitur in codd. 173 et 379. — Errat Tiele p. 413 (Addenda et Corrigenda), libellum hunc tribuens JOHANNI GERSON, abductus sane auctoritate codicis 379 qui libellum expressis verbis Gersoni adiudicat. Certo non est Gersonis, neque etiam cardinalis DOMINICI CAPRANICA († 1458), cui saepius tribuitur, nec etiam HENRICI (Langenstein) DE HASSIA. Cf. A. Franz in *Der Katholik*, Bd. XXI (Mainz 1900), S. 132—7; cf. S. 384; F. Roth, *Zur Bibliographie des Henricus Hembuche de Hassia dictus de Langenstein* in *Beihefte zum Zentralblatt für Bibliothekswesen*, Bd. I (Leipzig 1888—89), S. 21 (147). Little, *Initia*, p. 51 opusculum

dubitans adscribit RICHARDO ROLLE DE HAMPOLE, at J. F. Ossinger, *Bibliotheca Augustiniana* (Ingolstadii 1768), p. 768 tradit, opusculum Richardi praedicti quod *De arte moriendi* inscribitur exordiri a verbis: *Quia mortis praesagium*. De Richardo Rolle Hampole cf. Ossinger, *l. c.*, et *Dictionary of national biography*, XLIX. 164—166, i. v. Rolle. Auctor igitur est et manet incertus.

## 59

**Sermo incipiens „Quae est ista quae ascendit de deserto” cet. fol. 97—102b.**

Est sermo de Assumptione B. Mariae V.

**Sermo incipiens „Quasi stella matutina in medio nebulae” cet. fol. 102b—109b.**

Est sermo de S. Dominico.

**S. Gregorius (magnus), Dialogorum liber IV, fol. 110a—131a.**

In fine huius operis fol. 103a2—131a1 brevicula invenitur descriptio solemnitate, quae fieri solebant Traiecti in ecclesia S. Johannis tempore Tridui sacri ante Pascha. Inc.: *Nota quod feria quarta post palmas post vespervas in quibus servatur responsorium Ingressus pylatus, et non ymnus, ita deinceps servari vidi traieci in ecclesia sancti Johannis. Ad completorium..... etc.*

**Aegidius (Romanus s. Columna?) De virtutibus, fol. 134—138a.**

Sunt fragmenta minutatim excerpta ex AEGIDII ROMANI DE COLUMNA libello *De regimine principum* II. 3, praesertim ex lib. I, parte 2a (ed. Romae 1607, p. 43 ss.).

**Sermones quidam, fol. 138a—141.**

Sunt schemata nonnullorum sermonum; exempla de diabolo et de Sacramento; benedictio super amorem S. Johannis.

**S. Bernardus, Meditationes, fol. 142—156.**

Inc.: *Multi multa sciunt...*, etc. Eaedem exstant in codd. 161, 174 (bis), 317 (partim), 323, 332, 361, 387. Libellus saepius typis fuit vulgatus inter opera S. BERNARDI (Migne, *P.L.* 184. 485), cuius tamen, Mabillonio iudice, non est. Nec videtur esse HUGONIS DE S. VICTORE, nec GUILIELMI A S. THEODORICO; cf. B. Hauréau, *Les oeuvres de Hugues de Saint-Victor* (Paris 1886), p. 175—7. In codd. 174 (2° loco) et 387 post Meditationes praedictas additur brevis meditatio quae incipit: *Perfectissima atque plenissima iustitia est*. Haec pluries in codd. hoc loco invenitur addita. Cf. e. c. J. Marx, *Verzeichniss der Handschriften-Sammlung des Hospitals zu Cues* (Trier 1905), n. 57 sub 3. Vide etiam Little, *Initia*, p. 165.

## 60

Inter Augustini sermones qui huic insunt codici non raro occurrunt qui aliorum auctorum genuina sunt opuscula e. c. CAESARII ARELATENSIS, FULGENTII RUSPENSIS etc. Tempus perdere esset et oleum singulos sermones distinctim explorare, quum apud viros peritos notissimum sit, in medii aevi codicibus non raro sermones praesertim inscribi Augustino, qui eius nullatenus sunt.

## 61

Folio ultimo recto abrasa erat subscriptio, quae ope ammoniae liquidae in lucem edita est: „Volumen istud completum est anno domini M. CCCC. quinquagesimo tercio scriptum per manus fratris arnoldi aelberti regularis in traiecto quamvis non sufficientis meriti prout suae competit professioni precatur igitur legentem orare pro eo ut deus suppleat in quo ipse deficit Et pertinet eisdem regularibus.”

## 71

**Auctoritates** ex operibus S. Augustini de diversis materiis, ord. alphabet. digestae. Pars I (A—M). Praec. elogia Augustini ex div. scriptor. collecta.

Est BARTHOLOMEI SIMONIS DE CARUSIS ep. Urbinatensis († 1350), *Milleloquium B. Augustini*, Pars I, usque ad tit. Matrimonium (fol. 346 a—b). Editio princeps vulgata fuit Lugduni 1555.

## 73

**Tractatus** incipiens: Intueri libet quomodo sacra eloquia in exordiis narrationum qualitates exprimant, cet., fol. 125—132.

Sunt excerpta plurima ex SS. Patrum operibus, praesertim ex S. GREGORII *Homilia I in Ezechielem* et ex *Moralium in Job* libris 20, 21 etc.

## 76

**Beda Venerabilis**, Commentarius in Evang. Johannis.

Multum differt libellus a Commentario in Evangelium Joannis qui vulgatus exstat inter S. Bedae opera. Inc. Prol.: *Sanctum evangelium omnes...*

## 77

Libelli quos Tiele in sua descriptione distinctim enumeratos exhibet: „Sermo de epiphania Domini; Solutiones de verbis apostoli, cet.; Expositio de libris Regum,” sunt qq. I—VIII ex BEDA, *Liber variarum quaestionum*.

Subscriptio (fol. 240 b), quae apud Tiele datur mutila, haec est:

„Expliciunt explanationes venerabilis bede presbit. super epistolas canonicas. Scripte ac finite per fratrem Johannem Petri Delff monachum professum domus ord. carthusiensis prope Traiectum inferius. Anno dni MCCCCLxiiij in die beati clementis pape et martyris [altera manus minio addidit] qui obiit anno lxxvi in vigilia sancti mathei apostoli.” Hisce supplentur et confirmantur ea quae de Joanne Petri de Delff tradit *Necrologium conventus Novae Lucis Carthusiensium prope Traiectum* (ed. in *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap te Utrecht*, IX. 1886), pp. 315 et 364—5.

## 78

In hoc codice — quod etiam affirmandum est de codicibus 103, 200, 219, 226, 245, 260, 264, 271, 294, 298 et 735 — nulla possessoris inscriptio invenitur, sed

ex ligaturae indole, ex figuris praesertim eidem impressis, manifestum est eum olim fuisse monasterii Canonicorum Regularium Traiectensis. Descriptionem ligaturae ex dicto conventu oriundae invenies apud J. Weale, *Bookbindings*, II (London 1894), n. 323.

## 79

Libelli quinque a Tiele fol. 1—86b indicati sunt *Extractio* THOMAE VERGEL-  
LENSIS *super opera Dionysii Areopagitae*: De celesti hierarchia, De ecclesiastica  
hierarchia, De divinis nominibus, Mystica theologia et Epistola ad Titum. *Extractio*  
illa typis exstat expressa in *Opera Dionysii veteris et novae translationis* (Argen-  
tinae, 1502), fol. 278—329. — Marginibus adscriptae sunt breviculae annotationes  
quibus ea, quae singulis capitulis continentur, paucis perstringuntur.

Fol. 86b—87b. Excerpta ex transl. Scoti super Epist. ad Titum. Est frag-  
mentum ex translatione JOHANNIS SCOTI ERIGENAE, quod exstat apud Migne, *P.L.*  
122. 4194 lit. B.

**Expositio** super verbis Dionysii in *Mystica theologia*: Tu autem Timothee  
etc., fol. 99a—106a.

Est ex pseudo-BONAVENTURAE libello *Mystica theologia*, cap. III, partic. 4 (ed.  
in *S. Bonav. Opp. omn.*, Moguntiae 1609, t. VII, p. 679—683).

**Commendatio** sive defensio libri fr. Joh. Ruusbroec de ornatu, cet.,  
fol. 109b—116b.

Est epistola defensoria JOHANNIS DE SCHOONHOVEN, ed. inter *Joh. Gersonis Opera*  
*omnia* (ed. Du Pin, Antverpiae 1706), I. 63—78. Differt tamen textus in codice  
ab editione laudata.

## 80

**S. Ephraem (Syrus)**, De compunctione cordis II. VI, fol. 1—65.

Huic libello *De compunctione cordis* (fol. 1—35a) accedunt alia eiusdem Ephraemi  
opuscula:

fol. 35a—42b: *De iudicio dei et de resurrectione* etc.

fol. 42b—47b: *De beatitudine animae*.

fol. 47b—53a: *De penitentia*.

fol. 53a—58b: *De luctamine mundi*.

fol. 58b—65b: *De die iudicii*.

## 82

**Gesta Barlaam et Josaphat** (Johanni Damasceno tributa), fol. 35b—171a.

Inplet pseudo-Damasceni narratio sola folia 35b—121a et 137a—171a. Folia  
vero 121b—136b turbato quidem ordine exhibent quae sequuntur:

Fol. 121b, 129—131 inscriptum habent fragmentum ex eadem historia Barlaam  
et Josaphat ex VINCENTII BELLOVACENSIS *Speculum historiale*, l. XVI, cap. 31—35;  
quo suppletur lacuna in historia pseudo-Damasceni.

Fol. 122a—128b exstat *Historiola de Waltero et Griseldi eius coniuge* (FRANCISCO  
PETRARCHA interprete latino). De hoc opusculo vide quae dicturi sumus ad cod.  
178, fol. 140—143b.

Fol. 432a—435a: S. Bernardi epistola ad Fulconem Lingonensem.

Fol. 435a—436b: Epistola magistri Petri Blesensis. Inc.: *Scio quia ex sincera dilectione*. Est Ep. XVIII, ed. in *Mae. Bibl. vet. patr.* (Lugd. 1677), XXIV, p. 448.

## 86

Tegumento anteriori voluminis III agglutinata est bulla Bonifacii papae IX graviter laesa.

## 94

**Hugo de Sancto Victore**, Tractatus de opere trium dierum, fol. 97—118.

Est eiusdem Hugonis *Eruditionis didascalicae* liber VII (Migne, *P.L.* 176, 811).

## 102

Huius codicis descriptio quae exstat apud Tiele sic corrigenda est:

**102** (*Ecccl.* 223, *antea* 284 t.) *Membr. 4<sup>o</sup>. 172 fol., quorum fol. 1—107 et 164—172 saec. XV, fol. 108—163 saec. XIII exeunte scripta sunt.*

**S. Hieronymus**, Explanations in Epistolas Pauli ad Galatas, ad Titum, ad Philemon, fol. 1—107b (non 1—95 ut apud Tiele).

Ad reliquam codicis partem (fol. 108a—172) haec notanda sunt:

Epistolae Pauli ad Romanos, ad Corinthios, et ad Galatas (pars prior i. e. usque ad III. 3), quae exaratae sunt fol. 108a—163b, praeter glosam interlinearem habent WALAFRIDI STRABONIS glosam ordinariam, de qua cf. Denifle, *Quellenbelege*, S. 16—17. Epistola ad Galatas inde a III. 4, et epistolae ad Titum et Philemonem. (fol. 164a—172b) non habent glosam.

## 103

**S. Hieronymus**, Quaestiones hebraicae, fol. 1—52.

Varii his foliis inscripti sunt S. Hieronymi libelli:

Fol. 1—20b: Quaestiones hebraicae in Genesim.

Fol. 20b—21b: De decem tentationibus.

Fol. 22a—34b: Quaestiones hebraicae in II. I et II Regum.

Fol. 34b—47a: Quaestiones hebraicae in II. I et II Paralipomenon.

Fol. 47a—50a: Quaestiones de lamentationibus Jeremiae.

Fol. 50a—50b: Epistola ad Dardanum de generibus musicorum.

Fol. 50b—52b: Expositio in Canticum Debborae.

Codex oriundus est ex conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

## 104

**Aelredus**, Libellus de vita inclusarum, fol. 38—73.

Opusculum typis exstat expressum inter Augustini opera (Migne, *P.L.* 32, 1451). Est tamen Aelredi opusculum genuinum. Cf. *P.L.* 195, 701.



## 105

**Fr. Johannes (Parisiensis sive Pique l'ane), Quaestiones in IV ll. Sententiarum (Pt. Lombardi), fol. 38—148.**

Exstant in codice commentaria in solum 4<sup>m</sup> librum Sententiarum, non „Quaestiones in IV ll. Sententiarum,” ut ait Tiele. Libelli subscriptio quae datur a Tiele sic corrigenda est (fol. 148b): „Expliciunt quaestiones 4<sup>i</sup> sententiarum data a fratre Johanne [vacat spatium pro 10 circiter litteris] antedicto in studio parisiensi Anno dni m<sup>o</sup>” [hic abrupte desinit].

Quis sit iste frater „Johannes antedictus,” ipse codex nullo modo manifestat; ex addito tamen „in studio parisiensi” Tiele, in errorem abductus, videtur collegisse, auctorem nostri libelli esse fratrem Johannem Pungensasinum (Poinlane) Ord. Praed. † c. 1260, qui Parisiensis I cognominatur (cf. Quétif-Echard, I. 119; II. 817). Illic quidem commentaria fertur edidisse in IV libros Sententiarum, sed quum in universitate Parisiensi innumeri „fratres” (i. e. ordinum mendicantium discipuli) qui „Johannes” vocabantur in librum Sententiarum legerint, minime certum est commentaria nostra reapse fuisse composita per fratrem Johannem Pungensasinum Parisiensem. Contra ex collatione nostri codicis cum Commentario Johannis Duns Scoti, O. F. M. († 1308) in 4<sup>m</sup> librum Sententiarum (Parisiis, Andr. Brocard, 1497; Hain 6431) patet, nostrum codicem maximam habere similitudinem cum JOHANNIS DUNS SCOTI praedicto commentario. Cui ergo nostrum libellum tribuere non haesitamus.

## 106

**Vita et translatio S. Hieronymi, cum hymnis et sequentiis, fol. 2—31b.**

Fol. 3a—6b: Octo exstant de S. Hieronymo carmina, quorum tria tantum indicantur apud Chevalier, *R.H.* 18106, 34503, 23517. Alia excerpta sunt ex *Hieronymiano* Joh. Andreae.

Fol. 8a—25b.: Vita S. Hieronymi (*B.H.L.* 3873) sine rescisso.

Fol. 26a—27b: Translatio S. Hieronymi (*B.H.L.* 3878) divisa in 6 lectiones.

Fol. 27b—31b: Historia [rythmica] de glorioso Hieronymo (Chevalier, *R.H.* 18534).

**Eiusdem [Hieronymi] Oratio quam dixit in extremis, cet., fol. 38—40b.****Eiusdem Oratio ad corpus dominicum, fol. 40b—47a.**

Sunt excerpta ex epistola pseudo-Eusebii *De morte Hieronymi* (*B.H.L.* 3866) cap. 43—52; ed. Vallarsi, XI (Veronae 1742), p. 312—19.

Fol. 47a exstat quae sequitur subscriptio: „Hec superscripta sunt ex epistola eusebii de morte iheronimi sumpta pro ut originaliter describit et hic pro devotione ad corpus dominicum habenda per distinctiones conscripta Quoniam sunt multum notabilia In tantum ut non recorder me potiora legisse quam hic gloriosus doctor in extremis suis de hoc sacramento constantissima et ferventissima confessione locutus est.”

**Eiusdem Epistola ad Paulinum de omnibus divinae historiae libris, cum annotatt. marginal. ex libro Henrici de Hassia, fol. 74—83a.**

Fol. 74a in imo margine haec habentur: „Nota quod magister henricus de hassia super hanc epistolam edidit insigne volumen. Et dicitur seu intitulum Hassia

super magnum prologum biblie. Ex quo volumine hic sunt quedam in merginibus (sic) annotata pro intellectu epistole."

## 111

**Epistolae declarantes regulam S. Augustini, fol. 102—110a.**

In rarissimo bibliothecae Traiectinae Catalogo, Traiecti ad Rhenum 1608 (Van Someren, *t. a. p.*, blz. 16) inter codd. mss. titulo *Theologi manuscripti B. in quarto* (fol. sign. Oo 4) enumerantur inter opera s. BONAVENTURAE: *Eiusdem epistolae declarantes regulam Augustini*, quod sine dubio ad nostrum codicem referendum est. Non sunt tamen Bonaventurae ut codicem inspicienti statim apparet. Error tamen anno 1608 emissus perpetuas peperit difficultates illis praesertim, qui colligendis et discutiendis Bonaventurae operibus operam dederunt. Cf. *Prodomus ad opera omnia S. Bonaventurae* [ed. Bened. a Cavalesio, O. F. M.], Bassani 1767, col. 725; *Ratio novae collectionis operum omnium S. Bonaventurae* [ed. Fidelis a Fanna O. F. M.] Taurini 1874, p. 49, n. 30.

Eandem omnino sortem nactus est alter libellus, qui exstat in codice nostro 164 fol. 109—138: *Dialogus de creatione mundi et eius redemptione*. Etiam hic tractatus in Bibliothecae Traiectinae catalogo anni 1608 perperam adscribitur Bonaventurae. Cf. *Prodomus*, col. 725; *Ratio novae collectionis*, p. 50, n. 31.

## 112

**Regula S. Augustini, fol. 97a—100a.**

Idem libellus exstat in cod. 360.: *Hec sunt quae ut observetis precipimus*. Est Regula S. Augustini (Migne, *P.L.* 32, 1377) initio rescisso. Cf. etiam S. Augustini *Epistola CCXI*, n. 5—16 (Migne, *P.L.* 33, 960).

**Basilii Magnus, Tractatus de vita solitaria, fol. 101—103.**

Inc.: *Libet de singularis vite meritis*. Exstat etiam in codd. 173, 248 (sub nomine Blasii) et 332. Non est Basilii, sed est fragmentum (cap. XIX) ex PETRI DAMIANI libro qui dicitur *Dominus vobiscum* (Migne, *P.L.* 145, 246—51).

**Distinctio septem criminalium vitiorum, fol. 105a—115a**

Idem libellus exstat in cod. 430 fol. 109a—112b, ubi initium, quod in hoc codice 112 est mutilum, integrum habetur. Est ex HUGONIS DE S. VICTORE *De fructibus carnis et spiritus*, Cap. 3—10 (Migne, *P.L.* 196, 999—1002). Aliquando hoc fragmentum vulgatum fuit sub nomine S. Bonaventurae; cf. *S. Bonaventurae opp. omn.*, t. X (Quaracchi 1902), p. 29 n. 95.

**Berengarius, Summa confessionis, fol. 122a—130b.**

Opusculum typis exstat vulgatum in *Florilegium Casinense*, IV, p. 191—215; cf. *Bibliotheca Casinensis*, IV (1880), p. 60 (cod. CLXXXIV, p. 277). Opus anonymum ibidem inscribitur: *Incipiunt rationes penitentiae compositae a fratribus predicatorum*. Recensio nostri codicis brevior est et capitulorum ordinem nonnullibi habet turbatum.

## 114

Fol. 66b, cui olim agglutinatum erat folium vacans, inscripta habet praecepta medica: *De virtute sanguinis minuti* (belgice) et *De virtute flebothomie*.

## 116

**Eiusdem (Joannis Chrysostomi), De reparatione lapsi, fol. 38—76a.**

Opusculum typis vulgatum exstat in *Florilegium Casinense*, III (1877), p. 389—411.

**(Eiusdem) Homilia de militia spirituali, fol. 106b—111a.**

Fol. 106b—107b exstat initium homiliae Joh. Chrysostomi *de militia spirituali*; fol. 107b—111a: eiusdem homilia *de militia christiana*, fine rescisso.

## 117

**Formulae quaedam precum, fol. 1, 2.**

Est fragmentum ex Officio parvo B. Mariae V.

**Joannes Damascenus, De summa et individua trinitate ll. IV, fol. 3—99.**

Sunt ll. IV *De fide orthodoxa* saepissime typis vulgata.

**Eiusdem (Gregorii Nazianzeni) Liber de Jeremia, fol. 109a—114b.**

Est eiusdem *Oratio XVII ad cives Nazianzenos et Praefectum irascentem*.

**Indago subtil. quaestionis per Boethium explosae an pater et filius et spiritus sanctus substantialiter de Deo praedicentur, fol. 114b—115b.**

Est BOETHII *Lib. II de trinitate*.

**S. Laurentius, Liber de duobus temporibus, fol. 115b—128a.**

Est LAURENTII NOVARIENSIS EPISCOPI, *Homilia de poenitentia* (Migne, *P.L.* 66. 89).

Tegumento tam anteriori quam posteriori olim glutine affixa erant instrumenta duo, belgice scripta:

1. Jacop, prior, en het gemeene convent van het Karthuizerklooster Nieuwlicht bij Utrecht erkennen ontvangen te hebben van Jacop Dibbout, Kanunnik ten Dom te Utrecht, 20 Engelsche nobelen tegen een jaarlijksche lijfrente van een Engelschen nobel, dd. 1462 Aug. 18. Orig. A tergo huius instrumenti exarata exstant lemmata libellorum qui codici n. 117 insunt.

2. Thomas, prior, en het gemeene convent van het Karthuizerklooster Nieuwlicht bij Utrecht erkennen schuldig te zijn aan Gertruut van Werconden, weduwe van Gysbert [Stade], voogdes over haar neef Hugo van Werconden, een jaarlijksche lijfrente op diens leven van 5 gouden Rijnsche guldens, losbaar binnen drie jaar met 60 dezer Rijnsche guldens, en verklaren, dat hun medebroeder Gerijt van Werconden hun gezegd heeft, dat zijn zuster Geertrude, als voogdes van zijn zoon Hugo, bovengenoemde rente gekocht heeft met het geld, dat dezen uit zijns moeders erfdeel toekwam, dd. 1441 opten heiligen dertienavont (Januarii 6). Orig.

## 118

**Joannes Chrysostomus, Epistola de reparatione lapsi ad Amantium, fol. 114b—141a.**

Vulgatus est libellus in *Florilegium Casinense*, III (1887), p. 389—411.

Tegumento tam anteriori quam posteriori olim adglutinata erant instrumenta duo:

1. Ysebrandus, praepositus monasterii Regularium S. Laurentii in Belheem prope Dotinchem, et Baldewinus in Ewick, prior, pro se, Ludolphus Christiani, monasterii Canonicorum Regularium Traiectensis supprior, pro... et pro Waltero de Poele, Theodrico de Asperen, Engelberto Goyer presbyteris ac Petro converso fratribus eiusdem domus, in concilium Basiliense delegant tamquam procuratores [Gerardum Brant sacrosanctae theologiae] professorem, Egidium Bocheroul et Petrum Elre Canonicos Regulares necnon Rutgerum van Holt, procuratorem in curia concilii Basiliensis, ut ibidem gerant causam contra Johannem Passert et fratres ei in hac parte adhaerentes, qui bona monasterii Canonicorum Regularium Traiectensis detinebant, dd. 1433 (mensis? die?). Orig., fine et margine a dextra parte rescissis.

2. Wilhelmus B. Mariae in Wyndesem et Baldewinus B. Mariae et S. Apostolorum Traiectensis priores delegant procuratores suos in concilium Basiliense in causa appellationis contra Johannem Passert. (S. d., c. 1434). Orig., capite et margine a sinistra parte rescissis. Datum et nomina procuratorum, instrumento graviter laeso, disparuerunt.

### **Sulpicius Severus, Vita S. Martini, fol. 1b—22a.**

Fol. 1b—2a exarata est epistola Sulpicii Severi ad Desiderium (*B.H.L.* 5610). Fol. 2a—5a: Breviarium de miraculis S. Martini. Sunt laudationes auctore *ALCUINO* (*B.H.L.* 5625). Fol. 5a—22a: Sulpicius Severus, Vita S. Martini (*B.H.L.* 5610; deest epistola).

### **Gregorius Turonensis, Sermones IV de transitu S. Martini, fol. 23a—26b.**

Primus sermo (*B.H.L.* 5619) incipit: *Archadio vero et Honorio sanctus Martinus Turonorum episcopus plenus virtutibus et sanctitate praebens.* Cf. *Gregorii Turonensis opp.*, ed. in *MG. SS., Rer. Merov.*, I. 55. Eadem lectio invenitur in aliis tribus codicibus quae infra describuntur nn. 124, 125, 126.

### **Sermo in festivitate omnium sanctorum, fol. 70b—75a.**

BEDAE tribuitur (Migne, *P.L.* 94. 452).

### **Vita S. Willebrordi (auctore Alcuino), fol. 76b—97b.**

Comprehenduntur hisce foliis varii libelli:

Fol. 76a—88a: Vita Willebrordi auctore *ALCUINO* (*B.H.L.* 8935; deest prologus). Fol. 88a—89a: Appendix de b. Wilgiso (*B.H.L.* 8936). Fol. 89a—91a: Sermo Bedae de S. Willebrordo (*B.H.L.* 8937). Fol. 91a—97b: Epylogus in vitam S. Willebrordi. Inc.: *Beatus igitur Willebrordus in brittannia insula provincia norderumbrana ex religiosis atque inclitis iuxta seculi dignitatem parentibus est editus. Des.: sunt preter hec et plurima inibi divinitus miracula prestante D. N. J. C. . . Amen.*

### **De Sancta Trinitate, fol. 104a—109b.**

Est *ALCUINI Lib. I de trinitate*, c. 2—15.

**Passio S. Barbarae virginis, fol. 110a—113a.**

Fol. 110a—112a: Passio S. Barbarae virginis (B.H.L. 917?). Sequitur fol. 112a—113a officium metricum S. Barbarae; incipit ut apud Chevalier, R.H. 2307.

**124—125**

Cf. notam ad cod. 122, fol. 23a—26b.

**126**

Huius codicis copiosam descriptionem invenies apud B. Kruitwagen, O. F. M., *Descriptio nonnullorum codicum mss. quibus insunt libelli „Speculum perfectionis” et „Actus B. Francisci”* (in *Archivum Franciscanum Historicum*, I [1908], p. 324—9). Ibidem p. 349—412 exscripta habes plurimas lectiones varias ex libello *Actus Sanctorum sociorum S. Francisci* qui in nostro codice exstat fol. 142—217b. Cf. etiam notam ad cod. 122 fol. 23a—26b.

**127****Homiliae SS. Patrum de tempore et de sanctis, fol. 1—212.**

Haec homiliae maximam partem consonant cum homiliarum collectione quae saepius typis vulgata fuit sub nomine ALCUINI. Est tamen PAULI DIACONI (Winefridi, Warnefridi). Cf. Migne, P.L. 95. 1159 ss. — Alias huius collectionis recensiones exhibent codices 128, 129 et 398.

**128****Homiliae SS. Patrum in Evangelia Dominicalia. Acc. Lectiones in quibusdam festis.**

Paucae solum homiliae consonant cum collectione Pauli Warnefridi, supra ad cod. 127 laudata.

Fol. 289—300 accedunt lectiones in festis Visitationis B. M. V., Lanceae et Clavorum, in die Octava Visitationis et in festo Praesentationis B. M. V., nitide exaratae manu saeculi XV exeuntis.

**129****Homiliae SS. Patrum in Evangelia Dominicalia.**

Sunt homiliae in Evangelia de Tempore. Differt haec collectio iterum ab iis, quae insunt codicibus 127 et 128; est tamen simillima alteri collectioni quae exstat in cod. 398 postea memoranda.

Tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata sunt duo folia exarata manu saec. XIV exeuntis ex *manuali* sive *renteboek*, olim pertinenti ad quoddam monasterium Mosactraiectense, ut apparet ex villarum et vicorum nominibus inibi laudatis.

**130**

Desunt folia 49—64, inde a voce *Lupus* usque ad *Odor*. Horum foliorum iam sex invenire potuimus in variis libris, quorum tegumentis glutine affixa erant. Exstant in istis foliis hae Alanici libelli partes: *Macula-Mensa*; *Mortalis-Munus*; *Nasus-Nuptiae*; *Os (ossis)-Odor*. Folia ista reperire nobis contigit in bibliothecae

nostrae libris qui signantur G fol. 210, H fol. 118 et H fol. 309, quorum possessor olim fuit Hubertus Buchelius, ecclesiae S. Mariae Traiectensis canonicus. Cf. notam ad cod. 709.

Inde a folio 108a usque ad 114b exarati inveniuntur quattuor libelli, quos primo excepto neglexit Tiele. Sunt autem:

**Tractatus de septem vitiis capitalibus, fol. 108a—108b.**

Inc.: *Septem sunt vicia capitalia sive principalia quae sunt omnium origo malorum.* Nonnulla huius tractatuli incisa verbotenus consonant cum HUGONIS DE S. VICTORE *De Sacramentis*, I. II, pars 13, cap. 1 (Migne, *P.L.* 176. 525).

**(Arbor vitiorum), fol. 109a—112b.**

Idem libellus, initio tamen rescisso, invenitur in cod. 112, fol. 105a—115a. Est HUGONIS DE S. VICTORE, *De fructibus carnis et spiritus*, Cap. 3—10. Cf. quae notavimus ad cod. 112 l. c.

**Hugo de S. Victore, De fructibus carnis et spiritus, fol. 113a—113b.**

Habet codex solummodo quae sequuntur capitula eaque hoc ordine: Prologus, capp. 1—3, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, sententiis quandoque contractis (cf. Migne, *P.L.* 176. 997 ss.).

**Alanus ab Insulis, De sex alis Cherubim, fol. 114a—114b.**

Exstat apud Migne, *P.L.* 210. 273 ss., et saepius inter opera spuria S. Bonaventurae.

133

**Tractatus de laudibus diurnis, cet. fol. 118a—125a.**

Inc.: *Sepecies in die laudem dixi tibi. Quamvis Deus.* Invenitur etiam in codd. 174, 357 et 373. Est tractatus theologicus, diversus valde ab alio indolis asceticae, qui ab eisdem exorditur verbis: *Sepecies in die.* Cf. quae notavimus ad cod. 159, fol. 80b—91a.

136

**Albertus Magnus, Tractatus super evangelio Missus est angelus Gabriel etc., fol. 2—110b.**

Est libellus qui saepius vulgatus est sub titulo *De laudibus B. Mariae Virginis* (cf. cod. n. 137). Non est tamen Alberti Magni, sed RICHARDI A S. LAURENTIO. Cf. Quéatif-Echard, I. 177; Hurter, *Nomenclator*, II. 382.

**S. Augustinus. Sermo de eodem argumento (de assumptione B. M. V.), fol. 125b—128b.**

Invenitur inter Homilias de Sanctis quas collegit Paulus Diaconus (Migne, *P.L.* 95. 1490).

**Tractatus de B. Virgine, fol. 128b—165a.**

Fol. 128b: „Petrus comestor sequentes versus composuit” = Chevalier, *R.H.* 18874.

Fol. 128b—165a: Tractatus de nativitate, conceptione (Verbi divini) et assumptione B. M. V. Inc.: *Duo michi creditores instant.*

**Albertus Magnus, De laudibus Mariae Virginis.**

Non est Alberti Magni, sed RICHARDI A S. LAURENTIO. Cf. quae diximus ad cod. 136, fol. 2—110b.

**Anselmus Cantuariensis episc., Tractatus de custodia hominis interioris, fol. 1—6.**

Est fragmentum (Cap. XIII—XV) ex libro IV *De anima* pseudo-HUGONIS DE S. VICTORE. Typis vulgatum invenitur apud Migne, *P.L.* 177. 185—188.

**Eiusdem Orationes sive Meditationes XV, fol. 7—54.**

Partim consonant cum meditationibus S. Anselmi quae exstant apud Migne, *P.L.* 158. 709 ss. Meditationes 2, 3, 4, 5 sunt apud Migne respective medd. 2, 3, 20, 41.

**Eiusdem Orationes ad B. Mariam et ad aliquos Sanctos, fol. 55—106a.**

Exstant apud Migne, *P.L.* 158. 948 ss. sub nn. 50, 51, 52, 62, 64—72, 75, 74.

Fol. 1a scribitur manu coeava: „Sum cruciferorum Traiectensium ad ripam Mose“.

**Antonius Parmensis, ord. fr. praedicat., Postillae omnium evangeliorum dominicalium totius anni omniumque feriarum quadragesimae, fol. 2—144b.**

Fol. 1b scribitur: „Postille dominicales Anthonii de padua.“ Non sunt tamen Antonii de Padua, O. F. M., sed ANTONII PARMENSIS O. P., ut fert ipse codex fol. 144b.

**Sermo de dedicatione cet., fol. 144b—146b.**

Inc.: *Venit filius hominis querere.* Deinde sequitur:

**Ammonicio utilis et proficua de morte, fol. 146a—b.**

Inc.: *Fratres my karissimi anima de corpore exhibit sed non sponte.*

**Sermones L super Orationem Dominicam, fol. 147—244a.**

Sunt HERMANNI PETRAE DE SCUTBORPE, O. Cart., († 1428). Saepius exstant typis vulgatae. Cf. Campbell, nn. 919 et 920.

**Allegationes factae pro fratribus ordinis fratrum minorum in communi viventium et fratres eiusdem ordinis de observantia nuncupatos per ven. patrem Franciscum Tafet eiusdem ord. generalem ministrum et magistrum in sacra pagina in S. Concilio Basiliensi, fol. 234a—245a (non usque ad 260b, ut ait Tiele).**

Sequantur dein in codice:



**Responsiones ad praemissa pro fratribus de stricta observantia ordinis minorum contra fratres eiusdem ordinis de communi vita factae per venerabilem sacrae paginae professorem magistrum petrum reginaldi doctorem eximium universitatis parisiensis fratrem de stricta observantia ordinis praedicti, fol. 245a—260b.**

**Ludov. de la Turre, Apologia defensoria fratrum minorum de observantia, fol. 260b—271b.**

Typis exstat vulgata in opere *Speculum Minorum seu Firmamentum trium Ordinum S. Francisci* (Venetiis 1513), Pars III, fol. 228a—245b. Sequitur in codice fol. 271b—272b: Bulla Eugenii Pp. IV „Ut sacra ordinis Minorum” (1446 Julii 23). Vulgata exstat in laudato opere *Speculum Minorum* etc., Pars III, fol. 40b—41b et saepius alibi.

## 146

**De confratribus nostri ordinis scil. Donatis (et de aliis quibusdam materiis), fol. 387—390.**

Haec ita supplenda sunt:

Fol. 387a: Quaestiunculae de Donatis et de Sacramentis ministrandis tempore interdicti.

Fol. 387b—389a: Quaestio disputata de obedientia. Inc.: *Carissimi, discutere quod.*

Fol. 389a—390b: Quaestiunculae variae de hac materia: Utrum religiosus teneatur revelare suo praelato secreta sibi commissa. Auctores harum quaestiuncularum sunt: THOMAS DE AQUINO (389a; 390a), ROB. HOLKOTH (390b) et magister WILHELMUS (390b). His intermixta est alia de eadem materia quaestio in cuius fine exaratae sunt: „prescripta questio cum quattuor aliis infrascriptis propositae fuerunt in capitulo generali fratrum predicatorum parisiis celebrati anno domini 1269 coram magistro eiusdem ordinis et diffinitoribus Inter quos erant septem lectores et unus magister. Item coram magistris simul congregatis videlicet fratre thoma de aquino fratre boniohe [l. Bonohomine] fratre petro de cathamisia [l. de Tarentasia] fratre bartholomeo.” Typis exaratae inveniuntur istae quaestiones inter S. Thomae Aquinatis opuscula, in editione quam curavit Petrus Pelican (Parisiis, J. Jost, 1656). Cf. Quéatif-Echard, II, 650.

## 147

Fol. 498b: Exstant eadem quaestiunculae duae de Donatis et de sacramentis ministrandis tempore interdicti, quae in codice praecedenti 146 exaratae sunt fol. 387a.

## 148

Fol. 4a in fronte legitur: „liber iste continet folia II<sup>c</sup> ende I<sup>a</sup> pro folio pappiri I stuver solvi pro scribendo. vj. r. gulden V stivers pro ligando II s. gro;” et paullo inferius: „lectura domini francisci de zarabellis constitit in scribendo — V gouden cronen.” Fol. 6b abrasa erat annotatio quam ope ammoniacae liquidae in lucem edere potuimus: „Partinet Adriano de Warberghe.”



## 154

Operibus S. Bernardi a Tiele iam indicatis inserta sunt fol. 70a—76b qui sequuntur tres sermones:

Fol. 70a—72a: Sermo de Nativitate Domini. — Exstat inter S. Bernardi opera spuria in *S. Bernardi opera omnia*, ed. Lugduni, Jo. Cleyn, 1515, t. II. fol. 428a1—b2.

Fol. 72a—74b: PETRUS DAMIANUS. *Sermo de annunciatione B. M. V.* (Migne, *P.L.* 144. 557; 184. 832).

Fol. 74b—76b: Sermo de S. Stephano. — Exstat inter opera S. Bernardi spuria in ed. Lugdun. 1515, fol. 430b2—431b1; cf. supra.

In codicis initio legitur: „Sti Johannis.“

## 158

## Eiusdem [S. Bernardi] Liber de XXII sententiis, fol. 33a—65b.

Fol. 33a—61b descriptae sunt Meditationes quae sub Bernardi, alibi vero sub Bonaventurae circumferuntur nomine. Videntur tamen neutrius, saltem in redactione nostra. Inc.: *Dominus noster Jesus Christus in die palmarum* (cf. Little, p. 80). Habet libellus paragraphos 21 (non 22), quarum §§ 6—43 verbotenus exscriptae sunt ex opusculo pseudo-BERNARDI *Meditatio in Passionem et Resurrectionem Domini*, cap. 1—8 (Migne, *P.L.* 184. 741). Alios paragraphos (§ 4—5 et 14—21) inter Bernardi opera invenire non potuimus. — Libello in codice adiuncta est Epistola ad Odonem mox describenda, eaque a manu saeculi XV notatur „§ XXII.“ Inde error apud Tiele: „Liber de XXII sententiis.“

Fol. 61b—65b: Epistola [S. BERNARDI] ad Odonem Canonicum (Migne, *P.L.* 182. 244).

## S. Methodius, De principio saeculi et interregnis gentium et fine saeculorum, fol. 112b—115b.

Est initium libelli quod typis expressum exstat sub titulo: *Revelationes B. Methodii*, ed. per Seb. Brant, Basileae, M. Furter, 1516, et saepe alibi. Longe maior libelli pars in codice deest.

## Expositio in Cantica canticorum, secundum S. Bernardum, fol. 135—196.

Est HAYMONIS HALBERSTADENSIS (Migne, *P.L.* 117. 295—358).

## 159

Fol. 69—79b: „Septem epistole edite [a B. Bernardo] . . . ad fratres ordinis nostri [i. e. Ordinis Carthusiensium], cel.“ Hae epistolae typis expressae exstant apud Mabillon, *Opp. omnia S. Bernardi* t. I, nn. 41, 42, 153, 154, 155, 250, 270. In fine (fol. 79b): „Expliciu[n]t septem epistole edite a beato bernardo ad fratres ordinis nostri partim, specialiter prime quinque. Reliquae duo ad papam pro fratribus ordinis. Quae hic sunt insimul collecte et conscripte ut ex eisdem considerari possit in quanta reverencia iste sanctus pater ordinem nostrum habuit pro quo sic zelatus est unde merito est dolendum de negligencia moderni temporis ut dicunt statuta.“

Nam si adhuc in fervore primo staremus utique haberemur in reverencia qui propter nostram negligenciam habere [despectum?] etc." Verbum uncis inclusum olim abrasum fuit.

Fol. 80b—91a: *Contemplationes* B. BERNARDI *de Passione Domini*. Non sunt Bernardi; vulgatae vero exstant inter *Opera S. Bedae* (Migne, *P.L.* 94. 561). Inc.: *Sepcies in die laudem dixi tibi. Rogasti me*. Idem libellus invenitur in codd. 161 et 387. Est libellus asceticus, valde diversus ab altero theologico, qui incipit: *Sepcies in die laudem dixi tibi. Quamvis deus semper*, quique exaratus exstat in codd. 133, 174, 357 et 373; cf. notam ad cod. 133 fol. 118a—125a. In nostro codice 159 fol. 80b ad calcem haec de auctore minio adnotantur: „Sequens tractatus attribuitur beato bernardo licet multum discrepet a stilo eius consueto forte tamen quia propter simplicitatem illius cui scripserit vel ad maiorem devocionem excitandum stilum variaverit.”

Fol. 91a—95a: *Planctus beati* BERNARDI *de Passione domini*. Inc.: *Adoramus te Criste Jhesu preciosum nostre redemptionis precium hostia pacifica*.

## 161

### S. Bernardus, Opuscula quaedam (genuina et spuria), fol. 1—145a.

Codici insunt qui sequuntur libelli:

Fol. 1a—59b: S. BONAVENTURA, *Vitis mystica*, ed. in *S. Bon. opp. omn.*, VIII (Quaracchi, 1898), p. 159 ss. Codex noster hunc ordinem habet: cap. 1—23; additamentum V; cap. 24; additam. VI.

Fol. 59b—67b: Pseudo-BERNARDUS, *Lib. de amore dei* (Migne, *P.L.* 184. 583).

Fol. 69a—76a: GUILLELMUS A S. THEODORICO, *Tract. de contemplando deo* (Migne, *P.L.* 184. 367).

Fol. 76a—80a: EGBERTUS SCHONAUGIENSIS, *Soliloquium* (Migne, *P.L.* 195. 105).

Fol. 80a—84b: Hymni qui apud Chevalier, *R.H.*, notantur 9541—2, 19416 et 18056. Ad 18056 (*Planctus* B. BERNARDI *de Passione Domini*) in codice fol. 81b ad calcem scribitur: „Istum planctum beati bernardi eciam habemus alibi melius et correccius quia hic sunt plura inserta que non sunt de essencia planctus bernardi unde eciam non est tutum ex isto transcribere.” — Ad incisum vero *O triumphale lignum crucis* in margine notatur: „Istud non est de essencia planctus bernardi licet aliquis forte ex devocione inseruit, sicut et cetera.”

Fol. 84b—85b: *Tractatus* B. BERNARDI *de beneficiis dei ad Gherardum fratrem suum*. Inc.: *Dilectionem tuam attentius deprecor*. Exstat idem tractatus in cod. 387, fol. 131a—b. Inter opuscula B. Bernardi typis excusa hic libellus non invenitur.

Fol. 85b—92a: *Stimulus amoris*. Editus saepius fuit inter opera tam ANSELMI tam BERNARDI (Migne, *P.L.* 158. 748 et 184. 955).

Fol. 92a—98a: *Contemplationes eiusdem* [B. BERNARDI] *de Passione Domini*. Inc. *Sepcies in die*. Cf. notam ad cod. 159 fol. 81a—91a.

Fol. 98a—99b: ARNULFUS DE BOERHS, *Speculum monachorum* (Migne, *P.L.* 184. 1175).

Fol. 99b—101b: *Liber de honestate vitae*. Inter opera B. BERNARDI (Migne, *P.L.* 184. 1167).

Fol. 101b—116b: *Meditationes*. Inc.: *Multi multa sciunt*. Cf. notata ad cod. 59, fol. 142a—156b.

Fol. 116b—134b: *Liber de conscientia*. Inter opera B. BERNARDI (Migne, *P.L.* 184. 507).

Fol. 135a—145a: B. Bernardus. *Epistola apologetica* (Migne, P.L. 182. 898).  
 Fol. 147—181: HENRICUS DE COESFELT, O. Carth., († 1410), *Tractatus de tribus votis monasticis*.

### S. Bernardus, Opuscula quaedam.

Insunt codici:

Fol. 1—58a: *Bernardi epistola ad Fratres de Monte Dei, ordinis Carthusiensis*. Non est Bernardi, sed vel GUGONIS Carthusiensis, vel GULELMI A S. THEODORICO. Idem libellus exstat in codd. 184, 361 et 375. In fine (fol. 58a) atramento pallido legitur: „per manus ade de scoerl exepto primo latere [alia manus addidit] monachi professi huius domus.” Revera folium primum rectum huius libelli alia manu exaratum est ac reliqua pars.

Fol. 60a—96a: B. BERNARDUS, *De consideratione* ll. V.

Fol. 96b: Excerpta ex dictis SS. Patrum.

Fol. 97a: Mann saec. XV ineuntis exaratum est:

#### *Interpretatio nominis ihesu*

ihesus	}	Jocunditas merencium	Vroelichiet (!) der bedroefder	}	ihesus
		Eternitas vivencium	Eewicheit der levender		
		Saturitas esuriencium	Satheit der hongherigher		
		Utilitas egencium	Nutzicheit der dorstighen		
		Sanitas languencium	Ghesontheit der siecten		

#### *Interpretatio nominis marie.*

Maria	}	Miseratrix miserorum	Ontfermerinne der armen	}
		Auxiliatrix desolatorum	Helperinne der ellendighen	
		Reparatrix confractorum	Wedermakerinne der gebrokenre	
		Imperatrix angelorum	Ghebiederinne der enghelen	
		Advocatrix peccatorum	Voorsprekerinne der sondaren	

Sequuntur duodecim fidei articuli, distributi per XII apostolorum nomina.

Fol. 97b—113a: *Epistola B. Bernardi ad sacerdotem*. Inter opp. B. Bernardi: Migne, P.L. 184. 772. Amanuensis initio tractatus hanc apposuit notulam: „Sequens opusculum sive epistola intitulum sic secundum aliquos Incipiunt gemme crucifixi beati bernardi abbatis. Et est liber multum utilis pro sacerdotibus.”

Ad calcem libelli (fol. 113a): „huic libro repperi quedam addita in alio quodam exemplari.” Codex tamen desinit ut in editis.

### S. Bonaventura, Parvum bonum vel Regimen conscientiae quod vocatur Fons vitae (vel Centiloquium), fol. 1—24a.

Verus huius libelli titulus est *De triplici via seu Incendium amoris*. Typis vulgatum exstat in *S. Bonav. opp. omn.*, VIII (Quaracchi 1898), p. 1—18.

**Expositio super Pater noster, fol. 24b—29.**

Est opusculum dubium S. Bonaventurae, ed. in *Opp. omni.*, ed. cit., VII, p. 652—5.

**Speculum prelatorum, (auctore Jacobo de Gruytrode s. de Clusa?) fol. 30—54.****Speculum subditorum, (auctore Jacobo de Gruytrode s. de Clusa?) fol. 55—108.**

Utrumque speculum est JACOBI DE GRUYTRODE, O. Carth., † 1475, (qui non est idem ac Jacobus de Clusa) et pluries editum est sub falso nomine Dionysii Carthusiani, e. c. Nurembergae apud Petr. Wagner 1495. Cf. notanda ad cod. 236.

**Dialogus de creatione mundi et eius redemptione, fol. 109—138.**

Inc.: *Sepius rogatus a condiscipulis*. Verus libelli titulus est *Elucidarius*. Cf. A. Sanderus, *Bibliotheca belgica manuscripta* (Insulis 1644), I, p. 115 n. 22. Little, p. 220, qui libellum *Elucidarium fidei* nominat, eundem tribuit GUILLELMO COVENTRY. Quomodo hic libellus aliquando adiudicatus fuit S. Bonaventurae vide in nota ad codicem 111 fol. 102—110a.

## 165

**(S. Bonaventura), Pharetra, sive excerpta ex auctoribus ecclesiasticis et profanis, ord. alphabet. argumentorum.**

Non est Bonaventurae, sed alterius auctoris Saec. XIII, cf. *S. Bonav. opp. omni.*, ed. cit., VIII, p. CXV n. 41.

## 166

**Speculum monachorum (adscriptum S. Bernardo), fol. 31a—39a.**

Non est S. Bernardi, sed est fragmentum ex DAVIDE AB AUGUSTA (Lib. I, cap. 1—26).

**Anselmus episc. (Cantuariensis), Stimulus amoris divini, fol. 39a—45a.**

Cf. supra ad cod. 161 fol. 85b—92a.

**Speculum peccatorum (adscriptum Gregorio I), fol. 140b—146a.**

Typis invenitur expressum inter opera spuria S. Augustini (Migne, *P.L.* 40. 983). Apud Little hoc opusculum bis adscribitur RICHARDO ROLLE DE HAMPOLE; vide ibidem initium: *Quoniam carissime, dum in huius via vitae et aliud: Quoniam in huius vitae via* (pp. 201 et 204). De praefato Richardo Rolle cf. *Dictionary of national biography*, XLIX, 164—6.

Tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata fuerunt duo instrumenta:

1. Arnoldus de Loec, clericus Traiectensis, procuratores constituit Theodoricum Poelman et Henricum Inghenoech(?), perpetuos vicarios in ecclesia S. Walburgis Arnhemensis, ac Johannem Rebel et Wilhelmum Thonys laicos, ad prosequendum beneficium in ecclesia S. Walburgis Arnhemensis, quod ei

a Martino V papa reservatum fuit. Datum 1420 Novemb. 26. (Orig., margine a sinistra parte paululum rescisso).

2. Sententia officialis Curiae Traiectensis „sede Traiectensi vacante,” subdelegati a Ghiselberto de Lochorst, qui per generalem synodum Basiliensem „ad sedem specialiter” deputatus est ex inserta bulla dd. 143[3] Kal. Octob. — S. d.; circa finem anni 1433: in instrumento enim legitur „bone memorie dominum Swederum protunc episcopum Traiectensem”, et inter personas saeculares, ad quorum notitiam hoc instrumentum profertur, enumeratur Walramus de Moirse. (Orig., bina fragmenta, margine a dextra parte et fine rescissis).

## 167

Codex est apographum codicis 126 fol. 92b—217b, quod abunde describitur et probatur apud B. Kruitwagen, p. 332—4, in opere laudato ap. cod. 126.

Fol. 108b legitur subscriptio: „Explicit feliciter per fratrem wermbold a<sup>o</sup> 1510 XXV marci.” E collatione cum aliis codicibus a fr. Wernboldo „a Leydis” cognomine exaratis (codd. 131, 186, 187, 198, 199, 335, 733) liquet, fr. Petrum exarasse fol. 1—76, fr. Wernboldum vero fol. 77—192.

## 169

**Diaeta salutis et quaedam minora, S. Bonaventurae adscripta.**

Fol. 1a—145a: *Diaeta salutis* non est Bonaventurae, sed certo est GUILLELMI DE LANITIA, O. F. M., ut etiam expresse dicit cod. 168 fol. 1a. Cf. *S. Bonaventurae opp.* (ed. cit.), VIII, p. CXI, n. 8.

Fol. 146b—160b: *Breves Sermones* BONAVENTURAE. Non sunt nisi themata pro sermonibus, addita ad calcem libri *Diaeta salutis* (cf. cod. 168, fol. 87b—103a).

Fol. 178a—179a: *Devota contemplatio seu meditatio edita* a BEATO BONAVENTURA *de nativitate domini nostri ihesu cristi*. Est ex pseudo-Bonaventurae libello *Meditationes vitae Christi*, cap. VII.

Fol. 179a—183b: *Tractatus de resurrectione a peccato ad gratiam admodum utilis ex dictis sancti bonaventure excerptus*. Libellus non est ipsius Bonaventurae, sed uti codex recte dicit „ex dictis Sancti Bonaventurae.”

Cf. de hoc codice *S. Bonav. opp. omn.*, VIII, p. CXIII, n. 6.

## 170

**Profectus religiosorum (adscriptum S. Bonaventurae), fol. 1—92.**

Est DAVIDIS AB AUGUSTA, I. II et III.

Fol. 29a—30a interpositum est initium (prologus et art. 1 partim) opusculi DIONYSII CARTHUSIANI, *De votis et professione religiosorum* seu *De professione monastica*.

Fol. 28a: „Explicit liber primus (sic) profectuum religiosorum anno domini mill<sup>o</sup>cccc<sup>o</sup>lxxv<sup>o</sup> in profesto io[hannis] ante portam latinam infra primam et 2<sup>am</sup>. Per fratrem iohannem mersen novicium oretur pro eo etc.”; et fol. 92b: „Scriptum per fratrem iohannem mersen tunc temporis ibidem novicium Anno domini M<sup>o</sup>CCCC<sup>o</sup>lxxv<sup>o</sup> In festo valentini infra 2<sup>am</sup> et terciam oretur propter deum pro eo etc.”

**Lamentatio (peccatoris), fol. 249b—250b.**

Inc.: *Quis dabit capiti meo.... Conversi sunt dies festi mei.* Idem libellus habetur in codd. 228 et 229. Est forsitan JOHANNIS HAGEN (de Indagine) O. Carth., *De planctu solitarii.* Cf. Jo. Trithemius, *De scriptoribus ecclesiasticis* (ed. Colon. 1546), p. 339.

**171**

Descriptioni a Tiele datae haec substituatur:

**David ab Augusta, lib. I, pars I (= c. 1—26), lib. II et III.**

Fol. 9a—10 inserta est: *Admonicio regularis disciplinae.* Inc.: *Ad hoc studeat quisque bonus religiosus.*

**172****Speculum B. Virginis Mariae (adscriptum S. Bonaventurae).**

Non est S. Bonaventurae, sed CONRADI DE SAXONIA (Holzinger), O. F. M. Nuper editum est a Patribus Collegii S. Bonaventurae, Quaracchi 1904.

**173****Meditationes de vita J. Christi (adscriptae S. Bonaventurae), fol. 1—40**

Non sunt Bonaventurae, sed verosimiliter JOHANNIS A CAULIBUS, O. F. M. Cf. *S. Bonaventurae opp. omn.*, VIII, p. CXII, n. 14 et X, p. 25 n. 41.

**Lamentatio glor. Virginis Mariae iuxta crucem, a B. Augustino edita vel sec quosdam a B. Bernardo, fol. 41—43**

Typis excusus exstat hic tractatulus inter *Opera S. Bernardi*, ed. Lugduni, Jo. Cleyne, 1515, t. I. fol. 190a1—191b1.

**Meditatio super Salutationem Angelicam, fol. 44—45a.**

Fuit aliquando edita tamquam opusculum S. Bonaventurae; non est tamen eius. Cf. *Ratio novae collectionis operum omnium S. Bonaventurae* (ed. Fidelis a Fanna O. F. M.) Taurini 1874, p. 40, n. 18.

**S. Basilius, Tract. de recommendatione vitae solitariae, fol. 87—89.**

Non est S. Basili, sed est fragmentum (cap. XIX) ex PETRI DAMIANI libro qui dicitur *Dominus vobiscum* (Migne, *P.L.* 145. 246—51). Cf. notata ad. cod. 412, fol. 101—103.

**Speculum, adscriptum S. Bernardo, fol. 89a—b.**

Est ARNULFI DE BOERIS (Migne, *P.L.* 184. 1175).

**Tractatus de arte bene moriendi, fol. 114—121.**

Tiele p. 413 (Addenda et corrigenda) libellum falso adiudicat JOHANNI GERSONI. Cf. adnotationem ad cod. 58 fol. 24—50.

**Speculum peccatorum** (adscriptum S. Gregorio magno), fol. 122—125a.

Typis vulgatum exstat inter opera spuria S. Augustini (Migne, *P.L.* 40. 983).  
Cf. notata ad cod. 146 fol. 140b—146a.

**Regula fratrum ordinis tertii B. Francisci de penitentia**, fol. 125b—127b.

Est regula Nicolai papae IV, 1289 Aug. 18 (Potthast, *Regesta*, n. 23044).

**Monita de verbis Isidori extracta ad instruendum hominem qualiter vilia valeat evitare, cet.**, fol. 128—131.

Sunt minutatim excerpta ex ISIDORI HISPALENSIS *De contemptu mundi*. Inc.:  
*O homo scito temetipsum* (ed. Colon., 1617, p. 228 col. 2 F).

**Proverbia Sapientum, cet.** (partim metricè), fol. 156a—157a.

Versus qui habentur fol. 156a—b, inc.: *Cur* (non *Quod*) *mundus militat sub vana gloria* (Chevalier, *R.H.* 4146), tribuntur fratri JACOPONI DA TODI.

**Petrus Damiani, Epistola ad Blancam comitissam**, fol. 157a—b.

Est ex eiusdem opusculo *Institutio monialis*, cap. VI (Migne, *P.L.* 145. 737),  
inc.: *Pensandum quippe est*. Eadem epistola exstat in cod. 386.

**S. Bonaventura, Tractatus de stimulo conscientiae, Parvum bonum dictus**, fol. 168a—173a.

Est opusculum *De triplici via*. Cf. notata ad cod. 164 fol. 1—24a.

**Tractatus cui titulus: Nota, ut homo possit amplius proficere et Deo magis placere, ista decem quae sequuntur in se studeat habere, etc.** (a nonnullis S. Bernardo adscriptus), fol. 173b—180.

Conflatur tractatus ex variis fragmentis libelli pseudo-Bonaventuriani *Stimulus amoris* (secundum editiones antiquiores) hoc ordine: Pars II, capp. 4, 6, 7 (pars prior), 10, 11 (pars prior), 7 (pars posterior), 11 (pars posterior) etc.

**Tractatus de vera confessione facienda**, fol. 181—191a.

Est opusculum magistri MATTHAEI DE CRAGOVIA, ep. Wormatiensis († 1410). Cf. *S. Bonaventurae opp. omn.*, t. VIII (Quaracchi 1898), p. CXI, n. 12. Pluries iam editus est libellus inter S. Bonaventurae opera spuria.

**Narratio quorundam dubitabilium circa acta seu dicta per spiritum in Meyerick, quam decidit Jo. de Essendia ord. praedicat. conventus Wezaliensis, S. Theol. prof.**, fol. 224a—228b.

Exstat opusculum typis expressum, sub nomine tamen proprii auctoris, inter opera Henrici Kalteysen (vol. VI, n. 7). Cf. J. Hartzheim, *Bibliotheca Coloniensis*, p. 169.

**Vita Jesu Christi sec. Bonaventuram ut dicitur, fol. 1—50a.**

Conflata est ex *Vita Jesu Christi* LUDOLPHI DE SAXONIA, et ex *Meditationes Vitae Christi* pseudo-BONAVENTURAE (cf. cod. 173, fol. 1—40).

**Meditationes S. Bernardo tributae, fol. 74a—83a.**

Inc.: *Multi multa sciunt*. Cf. notata ad cod. 59 fol. 142a—156b.

**De Sancto Jerone, fol. 83a—85b.**

Incipit ut *B.H.L.* 3682, sed deinde differt ab editis.

**De modo legendi horas canonicas, fol. 176b—179b.**

Inc.: *Sepecies in die laudem dixi tibi. Quamvis Deus*. Cf. notata ad cod. 133 fol. 118a—125a.

**De praedestinatione seu de praescientia Dei, fol. 195b—196a et Considerationes VI ad missam celebrandam, fol. 196a—198a.**

Sunt ex *Stimulo amoris* pseudo-BONAVENTURAE (iuxta editiones antiquiores), l. III, c. 13 et l. II, c. 17.

**Speculum monachorum, adscriptum S. Bernardo, fol. 200—209b.**

Est DAVIDIS AB AUGUSTA, lib. I, pars I, c. 1—26.

**Meditationes S. Bernardo tributae, fol. 211b—225a.**

Idem libellus invenitur supra fol. 74a—83a; cf. ibidem.

**Speculum peccatorum (S. Gregorio magno adscriptum), fol. 225a—229a.**

Non est Gregorii I. Cf. notata ad cod. 166 fol. 140b—146a.

**Super Psalmum: Noli aemulari, cct., fol. 244a—248a.**

Est NICOLAI DE LYRA, *Postilla in Psalmum XXXVI*.

**Super Psalmum: Quam bonus Israel, fol. 248a—250b.**

Est NICOLAI DE LYRA, *Postilla in Psalmum LXXII*.

Tegumento posteriori agglutinatum fuit instrumentum quo Hermannus Peterman, decanus S. Mariae ad Gradus Coloniensis ac thesaurarius Osnabrugensis ecclesiarum, a sede apostolica delegatus ex inserta bulla (s. d.), episcopo Leodiensi et praesertim capitulo ecclesiae S. Servatii Traiectensis, Leodiensis diocesis, praecipit ut Johannem [de Monte?] in possessionem admittant beneficii, quod ei ab Urbano papa VI reservatum est ex inserta bulla dd. VIII kl. Maii pontificatus nostri anno primo (1378 Aprilis 23). — Orig., fine et margine a dextra parte rescissis.



Ex instrumenti laesione datum disparuit. In fronte instrumenti legitur inscriptio:  
„Iste liber pertinet Johanni de Monte.”

## 175

**Joh. Brugman, Vita almae Lydwinae.**

Est libellus B.H.L. 4926, cuius subscriptio in codice (fol. 57b) haec est: „Et sic finitur legenda virginis almae lijdwine a venerabili patre fratre iohanne brugman Anno domini MCCCCLvi<sup>o</sup> pro tunc conventus fratrum minorum iuxta sanctum audomarum lectore composita ac per nycolaum filium symonis de beverwijck ad honorem dei et sue benedictae genetricis necnon ad laudem et honorem prememoratae sacrae virginis anno domini. lix<sup>o</sup> taliter qualiter in domo ac mansiolo margarete valeken [alia manus adscripsit „vidue”] scripta. qui etiam pro mercede laboris virginis opitulamen desiderantem. eidem se devocius recommendat. finita et completa anno eiusdem mense Julii V kl. infra IX et X<sup>a</sup> horas de mane sub misse celebratione cantate in conventu dominorum Jherosolimitarum sancti Johannis Haerlemensis.” Cf. *Acta Sanctorum*, Aprilis t. II. (Antverp. 1675), p. 363, n. 400, ubi profertur eiusdem indolis subscriptio.

## 176

Erratum fuit apud Tiele in foliis numerandis. Habet codex non 156, sed 143 folia quae a libellis hoc ordine occupantur:

Fol. 1—101a: (Caesarius Heisterbacensis), Dialogi miraculorum libri VII—XII.

Fol. 101b—131b: Commentarius in Lamentationes Ieremiae.

Fol. 131b—133a: Tractatus vel Sermo de textu: Ibo mihi ad montem myrrhae, cet.

Fol. 133a—143a: Tractatus (de timore Dei, principio sapientiae).

Fol. 143a—143b: Tractatus incipiens Fulcite me floribus.

## 178

**Historia Walteri et Griseldis, fol. 140b—143b.**

Est historiola quae interprete FRANCISCO PETRARCHA exstat typis vulgata inter eiusdem *Opera*, ed. Basileae 1581, p. 540—7 sub inscriptione: *De obedientia ac fide uxoria*. Saepius etiam alibi fuit edita. In nostra bibliotheca 4 sunt codices quibus historiola ista inest, nempe cod. 82 fol. 122a—128b et cod. 178 fol. 140b—143b; inc.: *Est ad Italie littus* (deest ergo Petrarchae littera dedicatoria). In cod. 259 fol. 71b—80a eadem historiola incipit: *Inter omnes marchiones terrae . . . Gualterus ad quem familiae*; rescissum fuit itaque libelli initium (cf. ed. cit., p. 541 lin. 14). Cod. 318 fol. 129a—136a praebet etiam litteram Fr. Petrarchae dedicatariam. Omnes codices quattuor mutili desinunt verbis: *haec muliercula passa est* (cf. ed. cit., p. 546 usque ad alineam primam).

**Eiusdem [Ioannis Chrysostomi] Epistola, cuius initium: Age iam iterum, cet., fol. 149b—150b.**

Est Ep. CXXV ad Cyriacum Episcopum exsulantem.

**David Carthusiensis, Compendium, fol. 150b—153a.**

Est DAVIDIS AB AUGUSTA, lib. I, pars II (= cap. 27—41).

**Compendium cuiusdam episcopi Parisiensis de claustro animae, fol. 161a—167b.**

Libellus desinit mutilus in cap. IV *De ambulatoriis*. Typis vulgatus fuit Parisiis 1507 cum Hugonis de S. Victore *De claustro animae*. Est forte GUILLELMI ALVERNI (d'Auvergne) ep. Parisiensis. Cf. N. Valois, *Guillaume d'Auvergne, sa vie et ses ouvrages* (Paris 1880), p. 169—170.

## 181

**Themata notabilia pro sermonibus, fol. 88b—99b.**

Sic corrige:

Fol. 88b—89b: *Tractatus de modo praedicandi*. Inc.: *Ad habendam materiam in thematibus*. Idem libellus exstat in cod. 317.

Fol. 90a—99b: *Tabula locorum S. Thomae quibus Epistolae et Evangelia totius anni illustrantur*.

## 182. 183. 184

Hi tres codices a WILHELMO DICBIER, priore Canoniorum Regularium S. Augustini in Haga Eyndhoviana, c. 1520—30 compilati miscellanea continent ex variis operibus asceticis, quae tunc temporis maxime in usu erant. Quae cuique codici insunt brevi calamo perstringere visum est:

**182.** Continet opuscula sive integra, sive mutila, sive etiam inepte quandoque retractata GERARDI ZERBOLT DE ZUTPHANIA, BONAVENTURAE praecipue, aliorumque minoris ingenii auctorum. Sparsim etiam invenies multa *Exempla*.

**183.** Pars I: eiusdem naturae est compilatio ac n. 182, conflata ex GER. ZERBOLT DE ZUTPHANIA, HUGONE DE S. VICTORE, HENRICO HERP (Harphio) O. F. M., etc.; sequitur deinde *Expositio brevis titulorum Psalmorum*.

Pars II: in se habet *Echortatoria ad omnem Statum*, *Collationes in Evangelio Dominicalia*, *Collationes pro Religiosis Ord. Can. Reg.*, *Collationes in festa nonnullorum Sanctorum*.

**184.** Huic codici insunt: pseudo-BONAVENTURA, *Speculum disciplinae* (est forte BERNARDI DE BESSA, O. F. M. † c. 1290; cf. *S. Bonav. opp. om.*, VIII, p. XCV s.). — S. AUGUSTINUS, *Speculum peccatorum*. — S. BERNARDUS, *De amore Dei*. THOMAS A KEMPIS, *De vita boni monachi* (Inc.: *Audi religiose monache*), *Enchiridion monachorum*, *Manuale parvulorum*, *Doctrinale iuvenum de laude bonae congregationis* (= Sermo 2 ad Novitios cum aliis excerptis ex operibus Thomae a Kempis), *De disciplina claustralium et Eruditorium devotorum*, quod compilatum est ex variis fragmentis eiusdem Thomae opusculorum. — *Praefationes et capitulationes in omnes S. Scripturae libros*. — S. BERNARDUS, *De vita solitaria ad Fratres de Monte Dei* (de hoc opusculo spurio vide notata ad cod. 162 fol. 1a—58a).

## 187

Tegumento anteriori agglutinatum erat instrumentum quo Magister Sexagardius de Placentia, praepositus Westfrisiae, procuratores constituit. Datum 1437 Junii 8. (Orig.; instrumenti verba legi vix possunt).

## 195

**Dionysius Carthusiensis, Sermones de sanctis per hyemen, fol. 1—89.**

Est quartum opus sermonum de Sanctis ad religiosos.

**Eiusdem Sermones de tempore hyemali pro religiosis, fol. 90—177a.**

Est tertium opus sermonum de Tempore ad religiosos.

Initio codicis inserta fuerunt tria folia chartacea in quibus manu saec. XV sunt exarata instrumentorum nonnullorum apographa, mutila tamen, quae sunt de causa inter monasterium in Valle Florum prope Traiectum ordinis Carthusiensis et Wilhelmum de Boxmeer, dominum de Aequoy, super certis redditibus (datum 1466).

## 200

Codex oriundus est ex conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

## 202

**(Florus Magister, diaconus Lugdunensis), Defloratio epistolae ad Romanos et ad Corinthios I.**

Inscriptio quae exstat in fronte fol. 1: „Defloratio flori episcopi cantuariensis super epistolam ad Romanos” manu posteriore (saec. XV) exarata est, et verba *flori episcopi cantuariensis* alia manu, coeva tamen, inserta sunt, aliis verbis prius abradis. Quis sit revera auctor huius deflorationis, sive FLORES DIAC. LUGDUN., sive BEDA, sive PETRUS ABBAS TRIPOLITANUS, discutitur apud Denifle, *Quellenbelege*, S. 22—25.

Foliis 1a et 238b exarata sunt duorum instrumentorum apographa manu quae scripturae saec. XIII indolem imitata est.

1. Heydenricus, abbas S. Pauli in Traiecto, confirmat statutum, quod eius praedecessor Volquinus de antiphona *Salve regina* cottidie post celebratam maiorem missam a fratribus sui monasterii perpetuo cantanda fecerat, et pro hoc, et etiam pro suo proprio anniversario, quarundam arearum redditus designat, domo Rodenburg vendito. „Datum anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto.”

2. Heydenricus, abbas S. Pauli in Traiecto, dono dat conventui curtim in Veldrile, bona in Hemestede et Sealkwik, decimam in Cralinge, unam libram ex nova curti in Papendorp et alia bona, et eorum redditus designat ad victualia tribuenda fratribus in nonnullis festis. Datum 1264 Octava Stephani (Januarii 2). Utrumque instrumentum deest apud Brom, *Regesten van oorkonden betreffende het sticht Utrecht (694—1301)*, 1908.

## 204

**(Joannes Gerson), Liber de consolatione theologiae, fol. 1—41.**

Inc.: *Quoniam secundum apostolum quaecumque scripta sunt. Idem libellus exstat*

in codice 340. Non est Gersonis; toto namque coelo distat ab eiusdem opere quod *De consolatione theologiae* inscribitur. Fuit aliquando editus sub nomine HENRICI DE HASSIA (Campbell, n. 911), inter cuius tamen opera sive genuina sive spuria non enumeratur apud Roth, *a. a. O.*, S. 1—22. Quidquid est, ex collatione nostri libelli cum IOANNIS DE TAMBACO, O. P., notissimo opere *De consolatione theologiae* manifestum est, libellum nostrum istius operis esse Compendium; de quo Compendio etiam loquuntur Quétif-Echard, I. 668.

**Speculum peccatorum** (tributum Gregorio Magno), fol. 126a—131b.

De auctore huius opusculi vide ad cod. 166 fol. 140b—146a.

**S. Brigitta**, Sermo de excellentia Virginis Mariae, fol. 135—157a.

Est Sermo Angelicus qui exstat inter *Revelationes S. Brigittae*, ed. Colon. 1627, p. 535—52.

## 205

**Quinque definitiones monachi** ex Joh. Climaco cum glosa seu expositione Dionysii Carthusiensis, fol. 171—174b.

Certo non est opusculum Dionysii Carthusiensis, sed videtur esse JACOBI DE GREYTRODE. Sicut enim refert Arn. Bostius, *De praecipuis aliquot Cartusianae Familiae Patribus*, Cap. XXXI, (ed. Theod. Petreius, Coloniae 1609), p. 51, Jacobus ille scripsit opusculum: *De quintuplici diffinitione nominis monachi secundum Climachum*.

**Petrus Damianus**, Epistola de puero Jesu duodenni, fol. 228—242a.

Est AELREMI ABBATIS BIEVALLIS sermo (Migne, *P.L.* 184. 849).

**Gilbertus Porretaunus**, Epistola ad Hugonem priorem Sancti Victoris de scientia animae Christi, fol. 242b—252a.

Inc.: *Hugoni S. Victoris priori g. salutem. Nuper de Parisiis*. Inter neutrius auctoris opera haec epistola invenitur.

## 206

**Wilhelmus Lugdunensis** (Paraldus?), Sermones epistolares de dominicis, fol. 54a—86b.

Sunt solummodo sermones a festo Pentecostes usque ad sermonem I in Dom. XIV post Trinitatem, qui desinit mutilus. Typis exstant saepius vulgatae sub nomine GUILIELMI (ALVERNI) PARIISIENSIS.

**Gilbertus Porretanus, Sermones in Cantica canticorum.**

Non sunt Gilberti Porretani, sed GILBERTI DE HOLLANDIA (Migne, *P.L.* 184. 9—298). Error iste qui in ipso codice invenitur (fol. 1a) ex Catalogo Bibliothecae Traiectinae anni 1608 (fol. Pp. 3 verso), et huius Catalogi exemplari, quod vulgatum fuit ab Ant. Sanderi in sua *Bibliotheca Belgica Manuscripta* (cf. ibid. t. II, Insulis 1644, p. 85), et altero transsumpto, quod suo operi *Sacra bibliothecarum illustriam arcana resecta* (Aug. Vindel. 1668) inseruit Theoph. Spizelius (cf. ibid. p. 303), transit in *Histoire littéraire de la France*, t. XII, p. 471 (cf. etiam Migne, *P.L.* 188. 4253—54), ubi Commentarius in Canticum Canticorum enumeratur inter Gilberti Porretani opera inedita. Sed est error qui ex solo nostro codice-Traiectensi n. 207 ortus est.

**Guilielmus (Paraldus) Lugdunensis, Sermones super Epistolas et Tractatus de confessione, fol. 1—103b.**

Saepius typis vulgati sunt sermones sub nomine GUILIELMI (ALVERNI) PARIENSIS. *Tractatus de confessione* qui in codice et exinde apud Tiele memoratur, non est libellus singularis, sed est sermo ultimus (Dom. XXIV post Trinit.), qui est de Confessione.

In subscriptione (fol. 103b) lege: „Scriptus anno 1446 in profesto beate Katherine virginis” (non „Sancti Mathei evang.,” ut apud Tiele).

**Conradus de Brunswijk, Sermones de tempore, fol. 115—233a.**

Sunt sermones CONRADI vulgo DE SAXONIA nominati. Saepius typis vulgati fuerunt sed falso sub nomine S. Bonaventurae. Cf. *S. Bonaventurae Opp. omni.*, t. IX (Quaracchi 1901), p. XIII s. De hoc codice, qui solus Conrado de Saxonia cognomen tribuit de Brunswijk, cf. *Speculum B. Mariae Virginis Fr. Conradi a Saxonia*, Quaracchi 1904, p. IX.

Tegumento posteriori agglutinatum erat instrumentum, quo Wilhelmus de Wege, ecclesiae S. Castoris in Confluentia decanus et executor litterarum compulsatoriarum — (ad id requisitus?) a Ludovico de Garsiis, canonico Bononiensi, qui a sede apostolica deputatus erat iudex et commissarius causae inter Hermannum de Keppel, commendatorem generalem domus et balivae Traiectensis ordinis B. Mariae Theutonic., et Swederum „assertum” episcopum Traiectensem) — revocat excommunicationis sententiam, antea ab ipso latam contra Bernardum Uten Enge, Maioris, Theodoricum de Boechout, S. Johannis ecclesiarum Traiectensium canonicos, necnon contra Theodoricum Spyerink, curatum parochialis ecclesiae in Rijswijk. Datum 1432 Nov. 11 (Orig., margine a dextra parte rescissa).

**Henricus de Balma, Stimulus amoris.**

Exstant in nostra bibliotheca 4 codices (n. 213, 214, 215, 300 fol. 97a—214), qui omnes *Stimulum amoris* in eadem forma continent. Opus namque divisum est in 3 partes, et Pars I cap. 1 inc.: *Currite undique gentes et miramini*. Differt ergo nostra redactio longior ab ea breviori, quae sub nomine Jacobi Mediolanensis, O. F. M., edita est in *Bibliotheca Franciscana Medii Aevi*, t. IV (Quaracchi, 1905), p. 1—129. Quis sit auctor nostrae redactionis longioris nondum constat; probabiliter non est Henricus de Balma. Cf. *Biblioth. Franc. Medii Aevi*, t. IV, p. VIII ss.; *S. Bonaventurae Opp. omn.*, VIII, p. CXI, n. 3 et X, p. 23, n. 30 et libros ibidem laudatos. Quoad cod. 300 notandum est in eo etiam inveniri (fol. 62a—96a) breviorē *Stimuli amoris* redactionem.

**(Henricus de Balma), Stimulus amoris, fol. 1—132b.**

Vide notata ad cod. 213.

Tegumento glutine affixum erat instrumentum quo Henricus..... Ottonem Hacken, opidanum Daventriensem, Paulum de Malsen et Johannem de Honthorst laicos, cives Traiectenses, testamenti sui executores constituit. S. d., c. 1470. Cf. instrumentum anni 1472 eiusdem notarii Wilhelmi, filii Wilhelmi Buer, manu scriptum, exstans in illius „formulierbock,” *Inventaris van het kapittel van Oud-Munster*, n<sup>o</sup> 780, fol. 121. (Orig., capite et margine a sinistra parte rescissis).

**(Henricus de Balma), Stimulus amoris (hic falso S. Bonaventurae tributus), fol. 1—55.**

Cf. notata ad cod. 213. Libellus certo non est Bonaventurae foetus, ut scite notavit Tiele.

**Manuale precum e SS. Patribus collectum, fol. 56—64.**

Typis exstat expressum tam sub nomine S. AUGUSTINI (opuseulum spurium *Manuale*, Migne, *P.L.*, 40. 951) quam sub nomine HUGONIS DE S. VICTORE (tractatus spurius *De anima*, Liber IV; Migne, *P.L.*, 177. 171). Cf. B. Hauréau, *Les oeuvres de Hugues de S. Victor* (Paris 1886), p. 183—4.

**Miraculum S. Mariae (versibus leoninis), fol. 64b.**

Est miraculum quod indicatur apud Poncet *Index miraculorum B.M.V.* (ed. in *Analecta Bollandiana*, XXI, 1902), p. 356, n. 1772.

**Henricus de Hassia, Dialogus de modo celebrandi seu recipiendi sacramentum eucharistiae, fol. 1—15.**

Est MATTHAEI DE CRAGOVIA, ep. Wormatiensis († 1410). Editiones et codd. mss. apud Roth, *a. a. O.*, S. 9—10. Auctorem genuinum in suis correctionibus iam notavit Tiele (p. 413), ubi tamen erronee correctio relegatur ad codicem 218 p. 71 lin. 20; lege p. 71 lin. 7.

**Sermones de sacramento eucharistiae, fol. 65—94**

Sunt DIONYSII CARTHUSIENSIS sermones sex de Venerabili Sacramento.

Tegumento olim adhaesit bulla qua Generalis Synodus Basileensis decanis B. Mariae Dordracensis et S. Johannis in Wyck prope Duersteden et S. Walburgis Zutphaniensis ecclesiarum mandat, ut quibusdam personis, qui bona et ornamenta et archivalia monasterii B. Mariae et S. Apostolorum Traiectensis occulte detinent, praecipiant, ut ea priori Balduino restituant et ut iidem mandatarii de eis, nisi faciant, excommunicationis poenam sumant. „Datum Basilee 1434 III Non. Oct.” (Oct. 5). Orig., margine a dextra parte rescisso.

Codex oriundus est ex conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

Fol. 158a—171a: *Epistola* PETRI DAMIANI ad Blancam quondam comitissam.

Est opusculum integrum quod typis exstat vulgatum inter Petri Damiani *Opera* sub titulo *Instituto monialis* (Migne, *P.L.*, 145. 731—50).

**Oratio de passione et quinque vulneribus Christi, fol. 43—45.**

Sunt THOMAE A KEMPIS Orationes V et VI de Passione Domini (*Opera omnia*, ed. 1607, p. 222 post Concionem XXVII).

Perperam Tiele Jacobum de Gruytrode, O. Carth. († 1472), eundem esse supponit cum Jacobo de Clusa. Qui in codice inveniuntur libelli quatuor certo non sunt Jacobi de Gruytrode. Videntur omnes genuinum foetus JACOBI DE JÖTERBOGK, O. Carth. (c. 1465), inter cuius opera enumerantur apud Th. Petreius, *Bibliotheca Cartusiana*, Coloniae 1609, p. 151—6. Notandum est in Tabulario Zwollae civitatis inveniri codicem ex Windesheim oriundum, qui omnino eosdem ac noster codex habet libellos, auctoremque itidem assignat Magistrum Jacobum Carthusiensem, absque addito. Cf. Acquoy, *Windesheim*, III, 275—6.

Codex oriundus est ex conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

Insunt huic codici varia THOMAE A KEMPIS opuscula, quorum tamen in doles ex codicis superscriptionibus, a Tiele datis, manet plerisque ignota. Nominabimus igitur opuscula iis titulis, quibus in editionibus ornari consueverunt.

- Fol. 1b—109b: JAC. DE GRUYTRODE, *Rosarium Jesu et Mariae* (etc. ut ap. Tiele).  
 Fol. 110a—134a: THOM. A KEMPIS, *De tribus tabernaculis*.  
 Fol. 134a—139b: " " " , *De compunctione cordis*.  
 Fol. 140a—155b: " " " , *Sermones I—IX ad Fratres*.  
 Fol. 156a—174b: " " " , *De fidei dispensatore*.  
 Fol. 174b—187a: " " " , *De solitudine et silentio* (sen *De vita solitaria*).  
 Fol. 187a—192a: " " " , *Epistola I* (ed. 1607, p. 855).  
 Fol. 192a—193b: " " " , *Epistola II*.  
 Fol. 193b—196b: *Epistola consolatoria scripta cuidam multum tribulato*. Inc.: *Noli frater nimium contristari*.  
 Fol. 196b—199a: THOM. A KEMPIS, *Epistola III*.  
 Fol. 199a—201b: " " " , *Epistola IV*.  
 Fol. 201b—202b: " " " , *Epistola V*.  
 Fol. 202b—203b: *Nota signa humilitatis*. Inc.: *Humilis timore Dei correptus*.  
 Fol. 204a—212a: THOM. A KEMPIS, *Exercitia spirituality* (ed. 1607, p. 509).  
 Fol. 212b—217b: " " " , *De recognitione propriae fragilitatis*.  
 Fol. 217b—235a: " " " , *De disciplina claustralium*.  
 Fol. 235b—236b: " " " , *Sermo II ad Novitios*. Initio et fine rescissis.

### Lamentatio peccatorum, fol. 70b—71a.

Est fortasse JOHANNIS HAGEN (de Indagine); cf. notam ad cod. 170 fol. 249b—250b.

### Lamentatio peccatorum, fol. 86b—87b.

Est fortasse JOHANNIS HAGEN (de Indagine); cf. notam ad cod. 170 fol. 249b—250b.

### Joannis de Gandinio s. Janduno, Commentarius in tertium (Aristotelis) de anima, fol. 1—56b, 59a—74a.

Quae a Tiele tanquam unum opus describuntur duo sunt libelli distincti:

Fol. 1—56b exstant *Quaestiones* JOANNIS DE JANDUNO (cod. fol. 56b: de Gandinio) *super tertium* (librum Aristotelis) *de anima*. Inc.: *De parte autem anime volo quedam congregare de anima intellectiva ex dictis Aristotelis*. Hoc opusculum typis expressum habetur Venetiis 1480 (Hain 7460) et saepius alibi.

Fol. 59a—74a exarata sunt eiusdem JOANNIS DE JANDUNO (cod. fol. 74a: Ganduno) *Scripta super tertium de anima*. Inc.: *Ad gloriam et honorem Dei . . . . atque gratiam ingenui viri domini Stephani Garetarii qui*.



Licet autem a bibliographis in recensendis Joannis de Janduno operibus non distinguatur inter *Quaestiones* et *Scripta super tertium de anima*, videtur tamen admitti posse, praedictum Joannem utrumque opus composuisse. Certum namque est eum duplicem libellum edidisse super libro *De substantia orbis* id est Expositionem et Quaestiones, qui ambo prodierunt Vincentiae 1486, 17 kal. Novembris (cf. Hain 7464 et l. ibidem cit.). Dubium est utrum libelli de quibus sermonem fecimus sint Joannis de Janduno an Joannis de Gandavo. De qua controversia cf. P. Feret, *La faculté de théologie de Paris et ses docteurs les plus célèbres*, Moyen-âge, III (Paris 1896), p. 273—5.

## 232

**Tractatus incipiens: Loquar secreto animae meae, cet., fol. 88—92.**

Est HUGONIS DE S. VICTORE *Soliloquium de artha animae*, fine rescisso (Migne, P.L. 176. 951—63).

Folio quod tegumento anteriori adhaeret inscribitur: „Liber monasterii Sancti Pauli in traiecto inferiori,” et haec alia verba: „liber Simonis de Traiecto.”

## 233

**Sigillum B. Mariae Virginis, fol. 41—53.**

Est HONORII AUGUSTODUNENSIS (Migne, P.L., 172. 499—517), prologo et fine rescissis.

**Beda Venerabilis, Expositio super Cantica Canticorum, fol. 58—112.**

Non est Bedae, sed circumfertur inter opera CASSIODORI (Migne, P.L., 70. 1056) et HAYMONIS, Halberstadensis ep. (Migne, P.L., 117. 295).

**Origines (potius pseudo-Origenes), Homilia super Cantica Canticorum metrica, fol. 169—193a.**

Est PETRI DE RIGA Carmen in Librum Cant. Cant. ex eiusdem opere inedito *Auora*. Cf. Migne, P.L. 212. 11.

Tegumento adhaesit instrumentum, quod „vidimus” audit, officialis curiae Traiectensis super bullam qua Eugenius IV papa „dilectis filiis Embricen. Traiecten. dyoc. et beate Marie prepositis ac decano Sancti Salvatoris Traiecten. ecclesiarum,” prioribus conventus in Windesem ac ei colligatorum monasteriorum petentibus, mandat, ut contraria in eorum privilegiis et statutis de donatis recipiendis ad conformitatem reducant. „Datum Bononie sexto idus novembris pontificatus nostri anno sexto” (1437 Nov. 8). Orig., bina fragmenta. Ex instrumenti laesione datum disparuit. Huius bullae apographum integrum exstat in codice Bibliothecae Regiae Haganae, sign. 78 D 32: *Privilegia et statuta capituli generalis Windesemensis*, n. 37. Cf. Acquoy, *Windesheim*, III. 74, nota 2.

## 236

**Speculum sive Stimulus poenitentiae, fol. 35—46.**

Typis vulgatum fuit una cum Speculis Praelatorum, Subditorum, Sacerdotum,

Saecularium etc. Nurembergae, ap. P. Wagner, 1495 et alibi, sub falso nomine DIONYSII CARTHUSIANI (cf. notata ad cod. 164 fol. 30—108). Quum ista Specula Praelatorum, Subditorum, Sacerdotum, Saecularium etc. genuina sint opera JACOBI DE GRUYTRODE, O. Carth., etiam hoc *Speculum sive Stimulus poenitentiae* eidem forte tribuendum erit, licet a bibliographis ei non adscribatur.

**(Jacobus de Gruytrode s. de Clusa), Speculum sacerdotum, fol. 47—57a.**

**(Eiusdem) Speculum saecularium et huius mundi amatorum, fol. 57a—81a.**

Utrumque opus est JACOBI DE GRUYTRODE, qui non est idem cum Jacobo de Clusa; cf. quae diximus ad cod. 226. Utrumque opus falso editum fuit olim sub nomine Dionysii Carthusiani; vide supra.

**Dionysius Carthusiensis, Speculum conversionis peccatorum, fol. 82a—103b.**

In codice haec invenitur libelli subscriptio (fol. 103a): „Speculum conversionis peccatorum editum a venerabili patre et domino domino Dyonisio Rikel alias de Leuwis ordinis carthusiensium professore. Qui sanctimonia vite, literaturaque velud sidus emicuit, ut in hoc opusculo, verum et in ceteris quoque optimis voluminibus fere innumeris patet.”

**Tractatus de arte praedicandi, fol. 106—113a.**

Inc.: *Omnis annunciator verbi divini*. Idem libellus exstat in cod. 373 fol. 172—176a. Maximam habet similitudinem cum S. Bonaventurae opusculo *Ars concionandi*, Pars III (ed. in *S. Bonav. Opp. omn.*, IX p. 16—21), ex quo auctorem anonymum plura hausisse dubium non est.

### 238—239

**Jordanus de Quedlinburg, Postillae Evangeliorum Dominicalium.**  
Pars II (cod. 238).

**Jordanus de Quedlinburg, Sermones dominicales. (cod. 239).**

Codex 239 continet Partem I (Dom. I. Adv. — Dom. Palm.), cod. 238 Partem II (Pascha — Dom. ult. post Trinit.) operis JORDANI DE QUEDLINBURG: *Postillae et Sermones in Evangelia Dominicalia*. Codicis sermones nonnumquam ab editis differunt; sunt etiam numero pauciores. Animadvertendum est in cod. 238 fol. 146a inveniri haec verba: „Explicit 2<sup>a</sup> pars postillarum evangeliorum dominicalium fratris iordani de quedelingburch ordinis fratrum heremitarum.” Manus coeva addidit: „Legit super pater noster eciam in erfordia Anno domini M.CCC.xxviiij.” Ista expositio super „Pater noster” inserta invenitur post Dom. V. post Pascha, sicut etiam in editis.

### 243

**(Andreas?) Lucanus, Sermones de sanctis et de communi sanctorum.**  
Acc. nonnulli alii Sermones.

In ipso codice fol. 1a et 247b sermones hi vocantur: „Sermones lucani.”

An iidem sint ac „Sermones Lucae” qui laudantur apud F. Landmann, *Das Predigt-wesen in Westfalen in der letzten Zeit des Mittelalters*, München 1900, S. 42 Anm. 1 et S. 49 Anm. 1, definire non potuimus.

## 245

**Lugdunensis (Guilielmi Paraldi episc. Lugdunensis?) Sermones.**

Sunt sermones de Sanctis, intermixtis nonnullis sermonibus de tempore. Typis saepius vulgati sunt sub nomine GUILIELMI (ALVERNI) PARIENSIS. In codice nostro dantur sermones multo plures quam in editis.

Tegumento agglutinatum erat instrumentum quo Ysebrandus, praepositus monasterii Canonicorum Regularium S. Laurentii in Belheem prope Dotinckhem, Gerardum Brant, sacrosanctae theologiae professorem, Egidium Bocheroul et Petrum Elre, Canonicos Regulares, necnon Rutgherum van Holt, procuratorem in curia generalis concilii Basiliensis, procuratores delegat in concilium Basileense in causis appellationis contra Swederum, episcopum Traiectensem, et Petrum Passert, eius vicarium, ac contra Petrum Passert et Johannem Merlo, Swederi episcopi procuratorem fiscalem; dd. 1433 Junii 20 (Orig., margine a dextra parte rescisso; in medio instrumento deest textus per spatium duarum fere linearum).

Codex oriundus est ex conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

## 248

**S. Blasius, De vita solitaria, fol. 153a—155b.**

Alibi (codd. 412, 473, 332) libellus exstat sub nomine BASILII. Est tamen neutrius, sed PETRI DAMIANI fragmentum (cap. XIX) ex opere *Dominus vobiscum* (Migne, P.L. 145. 246—51).

## 249

Tegumento anteriori inscriptum est: „Pertinet ad carthusienses prope traiectum inferius ex testamento domini Ottonis.” Initio codicis leguntur haec verba: „Liber fratrum Carthusiensium prope traiectum Quem scribi fecit venerabilis pater dominus Otto monachus dicte domus tempore noviciatus sui. hic venerabilis pater fuit dudum canonicus ecclesie sancti martini traiectensis qui relicta prebenda in exemplum plurimorum factus est huius domus monachus postea prior. Qui tempore noviciatus sui inter cetera fecit nobis scribi presentem librum et duo alia volumina Nicolay de lyra super vetus testamentum ac etiam sermones Jordani in tribus voluminibus cuius anima per misericordiam dei requiescat in pace.”

## 252

Initio codicis legitur: „Iste liber est fratrum carthusiensium prope traiectum quem scribi fecit dominus Otto tempore noviciatus sui completus post eius professionem.” Cf. inscriptionem codicis 249.

**Nicolans de Lyra, Contra errores Judaeorum, fol. 206—234.**

Sic corrigatur:

Fol. 206—219: NICOLAUS DE LYRA, *Contra errores Judeorum*.

Fol. 220—234: NICOLAUS DE LYRA, *Responsio ad quendam Judaeum sive contra impugnantes Evangelium*.

Utrumque Nicolai de Lyra opusculum saepius typis fuit vulgatum. Cf. Hurter, *Nomenclator*, II, 561.

**S. Laurentius (Mellifluus, episc. Novarensis), Liber de duobus temporibus, fol. 79b—95a.**

Est LAURENTII NOVARENSIS EP. *Homilia de poenitentia* (Migne, *P.L.* 66. 89).

**Historia Griseldis per Fra. Petrarcham Latine transposita, fol. 71b—80a.**

Vide quae de hoc libello diximus ad cod. 478 fol. 440a—443b.

Codex oriundus est ex conventu Canoniorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

**Epistola continens lamentationem de Ecclesia Hierosolymitana per infideles capta, fol. 115b—118b.**

Est PETRI BLESENSIS *Epistola de Hierosolymitana peregrinatione acceleranda* (Migne, *P.L.* 207. 4057).

**Versus leonini de Joanne Baptista, etc., fol. 125b.**

Inc.: *Aurce baptista non est similis tibi natus*. Desunt apud Chevalier.

**Series sanctorum patrum s. chronicon breve historiae sacrae, ab Adamo usque ad Christum, fol. 142—149.**

Inc.: *Considerans hystorie sacre prolixitatem necnon et difficultatem scolarium*. Sunt tabellae genealogicae Veteris et Novi Testamenti, quorum auctor apud Van den Gheyn (*Catalogue-Bruxelles*, I, p. 82, n. 474) nominatur GALLUS; cf. etiam Van den Gheyn, *l. c.*, I, n. 466—474; II, n. 4223 et Little, *Initia*, p. 44 i. v.

**Conclusiones Decisionum de iure canonico, fol. 155—167a.**

Inc.: *Auditor cause appellationis interposite statim potest. Sunt conclusiones ex Decisionibus Rotae Romanae.* Little, p. 27 haecitans (idque recte) libellum adscribit WILHELMO HORBORCH.

## 263

Descriptioni apud Tiele datae haec inserantur:

**Oratio contra remorsum conscientiae beato Jeronimo presbitero per Angelum tradita, fol. 248b.**

Inc.: *Si tantum, o clementiss. pater, reatum.*

**Oratio beati Augustini de ordine fratrum praedicatorum, Episcopi olim ecclesiae sanctae Mariae antea Luceriae, quam ipse dicebat praeparando se ad missam. Rubrica, fol. 248b.**

Inc.: *Si ante oculos tuos, domine, culpas quas fecimus et plagas. Des.: cunctarum gentium gaudeamus. Per eundem.... Amen.* Videtur esse oratio B. AUGUSTINI GAZOTTI, O. P., Episcopi Lucerensis (Lucera), † 3 Aug. 1323. Cf. C. Eubel, *Hierarchia catholica medii aevi*, I (Monasterii 1897), p. 328 et U. Chevalier, *Répertoire des sources historiques du Moyen âge*, i. v. Augustin Gazotti.

Fol. 4b abrasa erat haec inscriptio: „Iste liber pertinet ad fratres Carthusienses domus sancti salvatoris in valle [florum sive nove lucis prope traiectum inferius].” Praeterea ex ligaturae facie, praesertim autem ex figuris corio impressis, patet, hunc codicem revera ex praedicti monasterii bibliotheca esse oriundum.

## 264

Fol. 304a haec subscriptio legitur: „Orate pro scriptore fratre Wilhelmo nycolai de amstelredam monacho [verbum *monacho* deletum est] peccatore.” Codex oriundus est ex conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78 et *Corn. Block's Kroniek van het Regulierenklooster te Utrecht*, uitg. door J. G. C. Joosting in *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap te Utrecht*, XVI (1895), p. 86.

## 268

Descriptioni a Tiele datae haec substitui debet:

**268** (*Eccl. 3, antea 289e.*) *Membr. fol. (III) et 332 fol., 2(4) col. Textus cum glosa, litterisque initial. pict. et deaur. saec. XIV ineuntis. Commentarius an. 1412.*

**Petrus Lombardus. Glosa (collectanea) in epistolas Pauli cum commentariis Petri de Tarentasia.**

Fol. Ib inc.: *Tabula epistolarum beati Pauli.* Fol. Ila prologus I: *Dedi te in lucem gentium.* Ibid. prologus II: *Vas electionis est mihi.... In magna*

*autem domo, ut ait Apostolus.* Fol. 328 in fine: „Penna precor siste tenuit labor iste satis te.” Fol. 329a: „Incipit tabula glose,” etc. Fol. 332a: „Explicit tabula glose petri de tarentasio super epistolas pauli scripta composita et completa anno domini Millesimo quadringentesimo duodecimo in profesto nativitatis gloriosissime virginis marie. Deo laus et graciaram actio in seculorum secula amen.” Codex noster continet Petri de Tarentasia commentarium interpolatum, ut liquet ex eiusdem collatione cum fragmentis quae exstant apud H. Denifle, *Quellenbelege*, S. 144—152. Qui etiam scite disserit de huius interpolatae recensionis origine et vicissitudinibus.

## 269

**Petrus de Tarentasia, Postillae super Epistolas Pauli.**

Fol. 1a prologus: *Vas electionis est mihi iste . . . . In magna autem domo, ut ait apostolus.* Fol. 2a alia praefatio: *Principia rerum. Huic operi videlicet libro epistolarum.* Continuata serie sequuntur dein fol. 4b—10b prologi in omnes Pauli epistolas. Fol. 11 vacat. Fol. 12a: *Tabula epistolarum*, etc. Fol. 13a prologus: *Dedi te in lucem gentium.* Fol. 306a ut apud Tiele. — Recensio, quam codex noster habet, media stat inter recensionem originalem et alteram interpolatam. Cf. notata ad cod. praeced. 268, et Denifle, *l.c.*

## 271

Tegumento adhaesit instrumentum quo quidam domini [Egidium Bę]keroul, professum in monasterio Bethlehemensi prope Lovanium, Petrum [Elre et Rutgherum van Holt] et inter alios Wilhelmum de Medemblick, in ecclesia Traiectensi, et Theodoricum Poelman [in ecclesia S. Walburgis Arnhemensis] perpetuos [vicarios], et fratrem Jacobum Horman, conversum, procuratores delegant in concilium Basiliense in causa appellationis contra . . . . — Ex instrumenti laesione maior pars disparuit. Inter testes nominantur: Wilhelmus Helmich de Daventria clericus et Wilhelmus Jacobi de . . . . Traiectensis diocesis. — Orig., s. d., c. 1433; cf. Petrus Impens, *Chronicon Bethleemitanum*, in Compendio a Hoybergio facto, p. 205 (cod. Bibliothecae Regiae Bruxellensis, Van den Gheyn, *Catalogue*, VI n. 3657) ubi narratur Egidium Bocheroul anno 1434 „circa festum S. Catherinae” monasterii Nussiensis priorem esse electum, illiusque loco in Synodum Basiliensem esse ablegatum Symonem, priorem in Leyderdorp. Cf. etiam instrumentum quod in codice 166 invenitur.

Codex oriundus est ex monasterio Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

## 274

**Vitis mystica seu tractatus de passione Domini super textu: „Ego sum vitis vera” tributus S. Bernardo, fol. 120—152.**

Non est S. Bernardi, sed s. BONAVENTURAE. Cf. *Opp. omn.*, ed. Quaracchi, t. V, p. 159—89. Recensio tamen quam praebet codex noster eadem est interpolata et aucta, quae vulgatur inter opera spuria S. Bernardi (Migne, *P.L.*, 184. 635).

**Tractatus parvus de contemplatione ex dictis eiusdem Richardi (scil. R. de Sancto Victore), fol. 110—116.**

Sunt fragmentatim excerpta ex RICHARDI DE S. VICTORE libello *De exterminatione mali et promotione boni*, sc. Tract. II, capp. 4, 5, 6, 7, 8, 11; Tract. III, cap. 18 (Migne, *P.L.* **196**. 1087).

**Richardus de Sancto Victore, Opuscula.**

Exstant omnia apud Migne, *P.L.*, **196** passim, exceptis quae sequuntur:

Fol. 89b—106b: *Incipit liber eiusdem* [Richardi de S. Victore] *super Psalmum: Afferte domino*. Invenitur inter eiusdem Richardi *Adnotationes in Psalmos* (Ps. XXVIII), Migne, *P.L.* **196**. 285—308.

Fol. 106b—120a. *Incipit prologus eiusdem* [Richardi de S. Victore] *de lectione actuum apostolorum: Misit herodes rex* etc. Non est Richardi de S. Victore, sed FULBERTI CARNOTENSIS *Tractatus in Acta*, XII. 1 (Migne, *P.L.* **141**. 277—306).

Fol. 132a—134b: *De multiplici pane sacrificii legalis*. Inc.: *Carbonum et cinerum reliquiis*.

Fol. 134b—139a: *De verbis Isaiae: In die illa nutriet homo vaccam boum et duas oves*. Inc.: *In die illa nutriet homo*.

Fol. 139a—142a: *Sermo de S. Gregorio Papa et doctore glorioso*. Inc.: *Clamane cesses*.

**Super IV II. Sententiarum (Joannis Duns Scoti), fol. 27a—91b.**

Corrige . . . . „Sententiarum (PETRI LOMBARDI)”, quod iam notavit Tiele p. 413. Libellus non est commentarius in II. IV Sententiarum, sed eorundem abbreviatio „propter informationem simplicium” (cf. fol. 27a).

Fol. 1b legitur inscriptio: „In nomine domini amen. Incipit liber venerabilis fratris symonis de cassia ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini super totum corpus evangelii. Quem librum incepit ad instanciam et petitionem sui carissimi amici domini Thome de Corsinis legum doctoris de florencia Anno domini M<sup>o</sup>CCC<sup>o</sup>xxviii<sup>o</sup> die sexta mensis septembris apud almam urbem. Sed ibidem Anno domini M<sup>o</sup>CCC<sup>o</sup>xlvi<sup>o</sup> in vigilia ascensionis dominice infirmatus. et sequenti anno die secunda februarii defunctus. Nec ipsum librum relegere et ordinare vel corrigenda corrigere si qua essent. nec in aliquibus tractatibus et capitulis ipsius libri perficenda perficere potuit vel complere.”

Fol. 1b legitur inscriptio: „Iste liber pertinet regularibus in traiecto.” Testatur Tiele tegumento codicis duo diplomata agglutinata fuisse. Prius instrumentum

tamen quo Johannes Passert et Nicolaus de Traiecto Generali Synodo Basiliensi incorporantur, dd. 1432 Aug. 21 (typis vulgatum apud Dodt, *Archief voor kerkelijke en wereldsche Geschiedenissen inzonderheid van Utrecht*, I. 3 [1838], p. 49—50) disparuit; alterum in codice invenimus. Descriptioni a Tiele datae haec substitui debet: „Synodus generalis Basileensis Johannem Passert procuratorem Indulgentiarum in Hollandia, Zeelandia et Flandria Traiectensis dioecesis constituit, datum Basilee 1437 II Idus Januarii (Januarii 12).

## 289

Subscriptio codicis (fol. 220a) apud Tiele fragmentatim et erronee, quoad quidem anni notam, prolata huius est tenoris: „Expliciunt sermones fratris Johannis Socci per circulum anni de sanctis, finiti anno domini 1479 Mensis marcij die quarta seu feria quinta post Dominicam Invocavit quasi hora 3<sup>a</sup> per manus fratris henrici steynhues supprioris conventus fratrum sancte crucis huyensis. Orate pro eo.”

## 290

Descriptioni a Tiele datae haec inserantur:

**(Henricus Suso), Horae de aeterna sapientia, fol. 92b—95b.**

Typis vulgatae exstant inter Susonis opera, ed. L. Surius (Coloniae 1615), p. 659—672. Incipit Rubrica in cod. (fol. 92b): *Quicumque desiderat sapientiam eternam*, etc. ut apud Tiele.

**Compendium sacrae theologiae in ll. VII divisum, fol. 96—126.**

Non est celeberrimum *Compendium theologiae* quod in variis recensionibus pluries vulgatum fuit nec *Compendium theologiae pauperis* quod etiam in variis codicibus habetur, sed opusculi vera inscriptio est *Memoriale compendii theologiae in usum rudium et pusillorum*, ut patet in prologo. Idem libellus exstat in cod. 380.

## 291

**Pratum florum Virginis Mariae, fol. 113—197.**

Est VINCENTII BELLOVACENSIS opusculum *De laudibus B. M. V.* Cf. Jo. Trithemius, *De script. eccl.* (ed. Colon. 1546), p. 187 s. Idem libellus habetur in codd. 338 et 367. Vide quae notavimus ad cod. 338. In fine libelli (fol. 197b) haec exarata sunt:

*Emula quid cessas finem properare senectus  
Cur et in hoc lasso corpore tarda venis  
Non sum qui fueram, periit pars maxima mecum  
Solve, precor, miseram de tali carcere vitam  
Mors est iam requies, vivere poena, labor.  
Altera manus coeva haec immediate addidit:  
Omnibus omnia non mea sompna dicere possum.  
Et paulo infra:  
Qui plus vult teren quam sua pluich(?) mach eren,  
Huic sequitur stelen, postea hangen by der kelen,*



**Quaestiones de iure canonico, fol. 62—121.**

Est *Summula Theologiae moralis*, 60 habens capitula, quorum primum et ultimum assignantur apud Tiele. Libellus confectus vel saltem auctus videtur ab auctore nostrae regionis. Legimus enim cap. XXXIV *De feriis* (fol. 96a) „... sed secundum instituta nostra synodalia ut patet in constitutionibus episcopi Iohannis de Arkel [dies feriandae] sunt istae”... etc. Respicitur decretum 16 Maii 1346 datum a Johanne de Arkel ep. Traiectensi de diebus festivis in dioecesi Ultraiectensi observandis; quod videbis apud *Batavia Sacra* (ed. H. F. van Heussen), Bruxellis 1714, p. 189—190.

**Algorismus, fol. 122a—129a.**

Est idem libellus qui in cod. 722 fol. 50a—55a invenitur sub nomine ARNOLDI DUNCKERINC. In nostro codice 292 deest libelli finis.

Codex oriundus est ex monasterio Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

Secundi voluminis tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata erant instrumenta duo:

1. Ludovicus, episcopus Vulteranensis, a sede apostolica delegatus ex inserta bulla (dd. 1410 Maii 29), episcopo Traiectensi et praecipue capitulo ecclesiae B. Mariae Traiectensis praecipit, ut Johannem Wit in possessionem admittant beneficii in hac ecclesia, quod ei a Johanne papa XXII reservatum est ex inserta bulla (dd. 1410 Maii 29). — S. d., c. 1410. Orig., sine rescisso.

2. Theodricus de Boechout, officialis Traiectensis (et subdelegatus ex inserto instrumento [dd. 1437 Aug. 26] a Walramo, electo Traiectensi, qui iudex, executor et commissarius unicus principalis a generali synodo Basiliensi specialiter deputatus est ex inserta bulla [dd. 1436 Sept. 20]), abbatibus, prioribus, praepositis, decanis etc. per civitates et dioeceses Coloniensem, Leodiensem, Traiectensem, Cameracensem, mandat ut bona monasterii B. Mariae et S. Apostolorum Traiectensis, dum Baldwinus Gerardijn, huius domus prior, et Wilhelmus Voern, prior in Windesem, ad ea aliquod interesse habere praetendunt, Johanni Passert et confratribus suis non adimenda curent; praefatum Baldwinum prioratu privat et in eius loco Johannem Passert priorem confirmat. „Datum Dordraci in domo habitacionis nostre vulgariter Cleyn Sevenbergen nuncupata 1437 Nov. 23.” — Orig., marginibus paululum laesis. In dorso legitur: „W. Hamer notarius 44.”

**Tabula secundum ordinem alphabeti super totam Summam S. Thomae, etiam contra Gentiles, et super quatuor scripta Sententiarum eiusdem, fol. 68, 68\*—125a.**

Hunc *Tabulae* titulum ad litteram ex ipso codice transcripsimus, ne quis ex verbis, quibus Tiele eam indicavit, in errorem abducatur.

**Considerationes quaedam doctrinales diversarum materiarum ad discretionem boni et mali. Ex libro de malo B. Thomae de Aquino sumptae (ord. alphabet.).**

Est opus anonymum. Auctorem tamen esse PETRUM VALCKENDAEL DE ZYL (†1485), priorem monasterii Canonicorum Regularium Traiectensis, sine dubio eruitur ex iis quae de ipso narrat Cornelius Block in suis praefati monasterii chronicis: „Quum vero procurator ordinatus esset ac Marthae officium suscepisset, partem tamen Mariae non deserebat; sed aut studebat aut contemplationi vacabat, si quando a commisso negotio dabatur otium, in prioratu tamen maxime, ut ex multis eius liquet copulatis et opusculis. Libros enim Sententiarum explanavit et epilogavit, Vetus et Novum Testamentum per vocabula sub ordine alphabeti distinxit, Secundam Secundae et librum Quaestionum de malo Doctoris sancti (scil. S. Thomae de Aquino) omissis argumentis luculento sermone excerpsit, varios sermones de sanctis et de tempore conscripsit et composuit cum multis aliis, quae recitare per singula longum esset. Sed prae his omnibus pleni sunt admirationis libelli sive tabulae, in quibus diversa ac varia, prout passim occurrebant, de Scripturis, de viciis, de virtutibus, de sanctorum festis, de propriis passionibus, quasi farraginem quandam confuse ac sine ordine commiscuit.” Cf. *Cornelius Block's Kroniek van het Regulierenklooster te Utrecht*, uitg. door J. G. C. Joosting in *Bijdr. en Meded. v. h. Hist. Gen.*, XVI (1895), p. 68—69. Nulli dubium quin codex noster offerat „librum Quaestionum de malo Doctoris sancti [Thomas Aquinatis]” quem, ut ait Block, „[Petrus Valckendael de Zyl] omissis argumentis luculento sermone descripsit.” — Suffragatur nostrae assertioni etiam hoc, quod cod. 298, licet nullum habeat „ex-libris,” certo oriundus sit e conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; quod ex litterarum ornamentorumque indole, praesertim etiam ex ligaturae facie, cuique insipienti apertum est (cf. notata ad cod. 78).

Ex iis quae dicta sunt liquet cl. Joostingium errare ubi *l. c.*, p. 69 nota 1 et 2, autumat nullum ex Petri de Valckendael operibus inveniri in Bibliotheca Universitatis Rheno-traiectinae. Aliud etiam opus Petri Valckendael de Zyl, quod hac via reperire potuimus, exstat in cod. 354 (*Phaetra Bibliae sive compilatio per vocabula sec. ord. alphabeti*). An vero eiusdem „Libelli sive tabulae [alibi: chartulae] in quibus diversa . . . sine ordine commiscuit” inveniantur in cod. 330, eiusque „Sermones de tempore et de Sanctis” in cod. 365 fol. 4—74a neque affirmare ausim neque negare.

Tegumento tam anteriori quam posteriori glutine erant affixa bina fragmenta instrumenti quo Johannes Passert, prior, Nicolaus Dalingh et Nicolaus Gerardi, fratres monasterii B. Mariae et S. Apostolorum Traiectensis, concordiam ante paucos annos cum Capitulo Windesemensi initam revocant, promittentes ut sibi, dum vivent, fideliter assistent. — S. d., c. 1433. Orig., capite rescisso. In dorso legitur: „Colligatio mei et confratrum meorum;” et haec annotatio, alia manu scripta: „W. Hamer notarius 37.” Instrumenti superficies a membrano avulsa partim adhuc tegumento ligneo adhaeret, neque nisi ope speculi explicari potuit.

## 300

**Tractatus cui titulus: Qualiter homo possit amplius in bono proficere et Deo magis placere (a nonnullis S. Bernardo tributus), fol. 62a—96a.**

Est Fr. JACOBI MEDIOLANENSIS *Stimulus amoris* typis vulgatus a PP. Collegii S. Bonaventurae, Quaracchi 1905. Accedit in fine caput: *Ad compatiendum*. Cf. de hoc codice, *l.c.*, praef. p. XIV.

**(Henricus de Balma), Stimulus amoris, fol. 97a—195, 195\*—214.**

Non videtur Henrici de Balma; cf. quae diximus ad cod. 213.

## 301

Tegumento posteriori agglutinatum est instrumentum quo Jordanus, episcopus Albaniensis, Eemtrude, filiae Theodorici de werken, mulieri Traiectensis dioecesis, auctoritate papae concedit ut sibi idoneum et discretum presbyterum in confessorem eligat. „Datum Rome apud sanctos apostolos VI Kl. Junii pontificatus domini Martini pape V anno septimo“ (1424 Maii 27). — Orig.

## 302

**(Thomas) Vercellensis abbas, Commentarius in Opera Dionysii Areopagitae, fol. 1—73.**

Idem sunt libelli qui exstant in cod. 79 fol. 4—86b.

**Eiusdem Commentarius in Cantica Canticorum (abbreviatus?), fol. 76—192.**

Inc.: *Funiculus triplex difficile rumpitur*. Qui in codice exstat libellus toto coelo distat a Thomae Vercellensis *Commentarium in Cant. Cant.*, quod edidit B. Pez, *Thesaurus anecdotorum novissimus*, II (Ang. Vindel. 1721), Pars I, col. 501—690. Idem libellus absque auctoris nomine videtur inveniri in cod. Brux. 21695, fol. 55a—87b. Cf. Van den Gheyn, *Catalogue*, t. I p. 61, n. 123.

## 305

Tegumento posteriori agglutinatum erat instrumentum quo Gerardus Hase, clericus Coloniensis, procurator domini Theodorici de Molendino, canonici Xantensis, possessionem parochialis ecclesiae in Venna (?), quibusdam conditionibus in hoc instrumento adiectis, adeptus est, dd. 1431 Sept. 17. — Orig., initio et marginibus ab utraque parte rescissis.

## 311

Ad huius codicis fidem praecipuam cl. Karl Grube edidit celeberrimum Johannis Buschii opus *Chronicon Windesemense (Geschichtsquellen der Provinz Sachsen und angrenzender Gebiete)*, Bd. XIX [Halle, Hendel, 1886] p. 1—375). Memoratur codex noster et summarie describitur, *l.c.*, p. XXXVII, ubi tamen immani errore

asservari dicitur in Bibliotheca Regia Hagana! Codex namque per plura iam saecula nostrae erat Bibliothecae Traiectinae, et iam memoratur in catalogo anno 1608 typis vulgato his verbis (fol. sign. Pp 3 verso): „Regularium Canonicorum viri illustres seu de origine Collegii in Windesseime. Item viridis vallis” (Theol. mss., R in quarto). Error quem vulgavit Grube transiit etiam in A. Polthast, *Bibliotheca hist. medii aevi*, I. 179.

Tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata sunt instrumenta duo:

1. Raso Doggart, praepositus ecclesiae S. Plechelmi Aldensalensis et canonicus Traiectensis, baronem Johannem dominum de Montfoerde et de Purme-reynde, Bernardum Uten Enge, Gerardum Gothelp, Maioris, Symonem de Oestende, S. Petri, Johannem Hoinderdmark, B. Mariae, Traiectensium ecclesiarum canonicos et Agatham sororis suae filiam testamenti sui executores constituit, dd. 1442 Nov. 24. — Orig.; fine et margine a dextra parte rescissis. Huius instrumenti alterum exemplar exstat in Tabulario publico Traiectensi: *Charters van het archief van den Dom*, 1<sup>e</sup> afl., n. 1328.

2. Gerlacus Buck de Esch, decanus S. Severini Coloniensis ac canonicus Maioris Ecclesiae Traiectensis, Jordanum de Derchusen, perpetuum vicarium ad certum altare situm in praedicta Maiore Ecclesia, procuratorem suum constituit ad petendum et recipiendum quaecumque sibi debentur de servitio panis et cervisiae ac etiam de sparingia et de aliis officiis et serviciis, dd. 1437 Aug. 42 („Vidimus” notarii Winandi Lamberti, petente Bernardo Uten Enge, dd. 1437 Aug. 27). — Orig.; margine a dextra parte rescisso.

### 312

**Petrus de Hosdens (Houdan) cantor Parisiensis, Summa theologiae, fol. 55—115a.**

Est Petri Cantoris *Verbum abbreviatum* (Migne, P.L. 205. 23).

### 313

Singularem hic codex meretur mentionem, ex eo quod ansam praebuerit errori longe lateque atque per saecula iam diffuso. Codex namque noster fol. 94a hanc habet subscriptionem: „Explicit devotus tractatus de spiritualibus ascensionibus scriptus per fratrem martinum de sciedam ordinis carthusiensis prope traiectum.” Haec verba in catalogo Bibliothecae Traiectinae anno 1608 vulgato perperam in hunc modum fuerunt intellecta, quasi fr. Martinus de Sciedam fuerit non istius codicis transcriptor sed ipsius tractatus *De spiritualibus ascensionibus* auctor. Legitur enim in praedicto catalogo (Theol. mss., S. in quarto; fol. sign. Pp 4 recto): „Martini de Sciedam dovotus [sic] tractatus de spiritualibus ascensionibus. In Octav.” Ex hoc in errorem se abduci siverunt plurimi bibliographi: Sweertius, Valerius Andreas, Foppens, Morotius etc., qui Martini nomen inter Scriptores Ordinis Carthusiensis celebre habuerunt, illudque variis epithetis ornatum usque ad bibliographos transmiserunt modernos. Cf. v.g. U. Chevalier, *Répertoire des sources historiques du moyen age*, i. v. Martin de Sciedam. — Contra, certissimum est, libellum qui in codice invenitur, genuinum esse foetum GERARDI ZERBOLT SUTPHANIENSIS, Ord. Can. Reg. Windesemensium. Totam rem fuse exposuit

commentariisque illustravit B. Kruitwagen in *Tijdschrift voor boek- en bibliotheekwezen*, VI (1908), fasc. 6.

## 315

**Psalterium Virginis benedictae, fol. 61a—69b.**

Est Chevalier, *R.H.* 13203.

**Miraculum de S. Augustino, fol. 118a.**

Est *B.H.L.* 801.

Huius codicis copiosam descriptionem invenies apud B. Kruitwagen, in *Archivum Franciscanum historicum*, t. I (cf. apud cod. 126), ubi etiam complures lectiones vulgantur variae ex libello *Actus Sociorum S. Francisci*, qui exstat in nostro codice fol. 162a—262b.

## 316

**Alphabetum narrationum patrum antiquorum, fol. 1—89.**

Est STEPHANI BISUNTINI, Ord. Praed.; cf. Quétif-Echard, I. 430a.

**Sermones quaedam, fol. 103b—128b.**

Sunt MICHAELIS DE HUNGARIA *Sermones tredecim*, saepius typis vulgati (cf. Hain 9043—50; Campbell 1244—52). Avulsis foliis libellus desinit mutilus in medio sermone XII.

## 317

**Meditationes, S. Bernardo tributae, fol. 70a—84a.**

Inc.: *Multi multa sciunt*. Licet a verbis iisdem incipiat libellus ac *Meditationes S. Bernardi* quae saepe in nostrisveniuntur codicibus (cf. notata ad cod. 59 fol. 142a—156b), tamen diversae est indolis. Est namque farrago fragmentorum ex dictis Meditationibus, ex pseudo-BERNARDI *Epistola ad fratres de Monte Dei*, etc. collectorum.

**Tractatus de modo praedicandi, fol. 104—105a.**

Inc.: *Ad habendam materiam in thematibus*. Idem tractatus exstat in cod. 181.

## 318

**Tractatus de quatuor virtutibus principalibus, L. Annaeo Senecae tributus. Accedit de quinquepartita consultatione honesti et utilis, fol. 61—88a.**

Libellus duo complectitur:

Fol. 61a—64a: S. ANSELMUS CANTUARIENS. ARCHIEP., *Liber de quatuor virtutibus cardinalibus*, ed. apud Liverani, *Spicilegium Libermanum* (Florentiae, 1863), p.

564 ss. (cf. Vattasso, II. 252 i. v. *Quattuor virtutum species multorum sapientium sententis*).

Fol. 64a—88a: S. HILDEBERTUS, *Moralis philosophia de honesto et utili* (Migne, P.L. 171. 4007).

### **Historia Griseldis, fol. 129—136a.**

Est historiola FRANCISCO PETRARCA interprete saepius vulgata; cf. quae diximus ad cod. 478 fol. 140b—143b.

### **Errores philosophorum contra fidem, fol. 138—145b.**

Libellus iste sola occupat folia 138a—145b, fuitque pluries editus, novissime vero a P. Mandonnet, O. P., *Siger de Brabant et l'Averroïsme latin*, 2<sup>e</sup> partie (= *Les philosophes belges* t. VII), Louvain 1908, p. 3—25. Cf. ibidem pag. XIV—XXX et *Revue néo-scholastique*, XIV (Louvain 1907), p. 533—552. Libelli auctor ignoratur sed videtur fuisse Dominicanus qui vixit inter annos 1260—1274.

Deinde sequitur in codice:

### **Articuli condemnati Parysius, fol. 146a—151b.**

Sunt articuli 219 quos proscripsit Stephanus Tempier, ep. Parisiens. anno 1276 in Dominica „Laetare” (= 7 Martii 1277); iidem partim etiam habentur in cod. 385 fol. 15a—27b. Vulgati sunt una cum Stephani epistola (quae in codice exstat fol. 151a—151b) apud Denifle-Chatelain, *Chartularium Universitatis Parisiensis*, I (Paris 1889), p. 543—555, et ordine systematico ap. Mandonnet, *Siger de Brabant* (cf. supra), p. 175—191, et saepius alibi. Ordo propositionum in nostro codice variat ab editis, de quo plura vide ap. Denifle-Chatelain, *l.c.*, p. 557.

### **Compendium de epidemia per Collegium Facultatis medicorum Parisiis ordinatum, fol. 152—160.**

Editum fuit ab E. Rebouis, *Etude historique et critique sur la peste* (Paris 1888), p. 70 ss. Cf. Denifle-Chatelain, *Chartularium*, II (Paris 1891), p. 623.

## **322**

### **Commentarius in Pauli Epistolas.**

Typis vulgatus est inter HAYMONIS Halberstadensis episc. opera (Migne, P.L. 117. 361—938). Forte non est Haymonis, sed REMIGII ANTISSIODORENSIS, cf. Denifle, *Quellenbelege*, S. 48 f.

## **323**

### **Commentarius in Regulam S. Augustini, fol. 1—15a**

Est HUGONIS DE S. VICTORE *Expositio in Regulam S. Augustini* (Migne, P.L. 176. 881).

### **Meditationes, S. Bernardo tributae, fol. 16—23.**

Cf. notata ad cod. 59 fol. 142a—156b.

**(Henricus de Hassia), Commentarius in praecepta dominica, fol. 24—63a.**

Non est Henrici de Hassia, sed HENRICI DE VRIMARIA, cf. Trithemius, *De scriptoribus ecclesiasticis* (Coloniae 1546), p. 241 et Roth, *a. a. O.*, S. 20.

## 324

**Tractatus metaphysicus de ente, cet., fol. 58—68.**

Sunt ANTONII ANDREAE, O. F. M., *Quaestiones in duodecim libros Metaphysicae*. De hoc autore cf. Wadding-Slaralea-Nardecchia, *Scriptores ordinis minorum* (Romae 1908), II, p. 71.

## 325

Tegumento anteriori agglutinatum fuit instrumentum belgice scriptum:

Schout en schepenen van Utrecht geven op verzoek van Gherijt Cesar vidimus van een oorkonde (dd. 1417 des Woensdaghes na Sinte Thomaesdach), waarbij deken en kapittel van Oud-Munster hem in erfpacht geven twee huizen en hofsteden gelegen in den Regenboog, dd. 1417 des Woensdaghes na Sinte Thomaesdach (Dec. 22). Orig., marginibus rescissis.

## 326

**Expositio in librum Job sec. literalem sensum, fol. 1—130.**

Est S. THOMAE AQUINATIS. Inc.: *Sicut in rebus quae naturaliter generantur*. Cf. Quéatif-Echard, I. 323.

## 327

**Psalterium B. Virginis Mariae, fol. 121—144.**

Saepius typis expressum est, alio tamen cum prologo, inter S. Bonaventurae opera spuria, sub titulo: *Psalterium maius B.M.V.*

## 328

**Expositio in Epistolas Pauli, fol. 1—160.**

Sunt postillae Dominicales, praesertim super Epistolas S. Pauli. Incipit sermo II(?) pro Dom. I. Adv.: *Scientes quia hora est*.

**Contenta tractatum Magistri(?) , fol. 161—212.**

Sunt anonymi cuiusdam proluxa commentaria super poema *Poeniteas cito*, quod exstat inter PETRI BLESENSIS opera (Migne, *P.L.* 207. 1153). Fol. 164a de hoc opusculo *Poeniteas cito* scribitur: „Causa efficiens secundum quosdam dicitur fuisse Johannes de Garlandia; secundum alios vero quidam monachus Carthusiensis. Sed de isto non est curandum....” — Alibi vero in simili commentario ad libellum *Poeniteas cito*, auctor falso vocatur BONAVENTURA. Plura

vide apud *Ratio novae collectionis operum omnium S. Bonaventurae* (ed. Fidelis a Fanna), Taurini 1874, p. 270—1 et *S. Bonaventurae opp. omn.*, X, p. 27, n. 74.

## 329

**Expositio Hymnorum XXVII.**

Est *Enarratio Hymnorum praesertim veterum*, auctore DIONYSIO CARTHUSIENSI. Quod recte iam anno 1870 suspicatus est cl. W. Moll in *Studiën en Bijdragen*, I (Amsterdam 1870), p. 352 nota 3.

## 330

**Excerpta varia argumenti theologici.**

Est proprie dictum *Rapiarium* in quo medii aevi monachi congesserunt omnia quaecumque sibi utilia fore putabant, tam ascetica quam theologica. Conflatur noster codex ex innumeris huiusmodi fragmentis. De *Rapiariis* vide Acqnoy, *Windesheim*, I. 163. — An liber olim fuerit PETRI VALCKENDAEL DE ZYL definire non audemus; cf. quae scripsimus ad cod. 298.

## 331

**S. Eusebius (Cremonensis), De obitu S. Hieronymi (Sequuntur adhortationes ad virtutes), fol. 13b—35b.**

Totus libellus excerptus est ex narratione EUSEBII *De morte Hieronymi*, nempe: cap. XI (med.) — XXXVII; cap. XLVII (fin.) — L (fin.). Cf. *S. Hieronymi opera*, ed. Vallarsius, XI (Veronae 1742), p. 292—310, 316—318.

## 332

**Formula novitiorum (a nonnullis S. Bonaventurae tributa), fol. 1—16a.**

Est DAVIDIS AB AUGUSTA, Lib. I, pars II (= cap. 27—41).

**Meditationes, S. Bernardo tributae, fol. 149—179.**

Vide quae notavimus ad cod. 59 fol. 142a—156b.

**Tractatus de modo vivendi in religione, S. Bernardo tributus, fol. 180—198.**

Est, ut Tiele iam iusto iure insinuavit, DAVIDIS AB AUGUSTA, Lib. I, pars I (= cap. 1—26).



**Meditatio super salutationem angelicam, fol. 198—205a.**

Aliquando fuit edita sub nomine S. BONAVENTURAE; cf. notam ad cod. 173 fol. 44—45a.

**S. Basilius, Tractatus de laude vita solitariae, fol. 208b—215a.**

Est cap. XIX ex opere PETRI DAMIANI quod dicitur *Dominus vobiscum* (Migne, P.L. 145. 246—51). Cf. notam ad cod. 112 fol. 101—103.

**Speculum peccatorum, S. Gregorio magno tributum, fol. 215a—226a.**

Non est Gregorii. Typis vulgatum exstat inter opera S. AUGUSTINI, sed est fortasse RICHARDI ROLLE DE HAMPOLE. Cf. notata ad cod. 166 fol. 140b—146a.

Tegumento agglutinatum erat instrumentum quo quidam dominus procuratores constituit. Orig.; capite et margine a dextra parte rescissis. Ex instrumenti laesione datum et nomina domini constituentis et procuratorum disparuerunt. In fine inveniuntur sigillum delineatum et subscriptio notarii Johannis de Noerde, clerici Traiectensis. Inter testes nominantur „[testibus] magistro Gregorio Tam, Canonico ecclesie S. Lebnini Daventriensis, et Johanno Ruich clerico.”

## 333

**Glossa decem praeceptorum.**

Est HENRICI DE VRIMARIA *Tractatus de decem praeceptis*. Exstat etiam in cod. 323.

In codicis fine legitur quae sequitur subscriptio manu saec. XVII incuntis: „Anno XVc. XVII<sup>o</sup> in profesto Epiphaniae V Januarij ex tumba Sancti frederici Episcopi et martyris in cripta S. Salvatoris traiectensis ad usum Illustrissimi principis frederici ducis saxonie Ro. Imp. Electoris extracta est superior pars dextri brachii ab humero usque ad lacertum. Egregia vero costa sive pars est tali principi etiam maiori praesentanda etc. Subscr. Lochorst.”

## 336

**Interpretationes Hebraicarum dictionum Bibliae.**

Exstat libellus inter S. BEDAE *Opera*, ed. Coloniae 1688, III. 371—480.

## 337

**Lectura super Apocalipsum.**

Est HUGONIS A S. CARO, O. P. Vide eiusdem *Opera in V. et N. Test.*, t. VII (Colon. 1621), fol. 363b—429b.

## 338

**Libellus de laudibus B. Mariae Virginis ex dictis SS. Patrum compilatus, fol. 1—95.**

Idem libellus exstat in cod. 367 sub nomine PETRI DAMASCENI, et anonymus absque prologo in cod. 291. Auctor est VINCENTIUS BELLOVACENSIS, Ord. Praed.,

testibus Quétif-Echard, I. 236—8, contra Petrum Alva y Astorga *Radii solis* . . . *pro immaculatae conceptionis mysterio*, Lovanii 1666, col. 1399—1403. Ab utraque parte in litem adducitur noster codex 367, qui Petrum Damascenum auctorem nominal.

**Passio Christi moralis, fol. 96—182.**

Libellus similitudinem habet cum JORDANI DE QUEDLINBURG opusculo: *Articuli LXV passionis Domini*, quod exstat in cod. 240 fol. 1—71a. Hinc inde tamen utriusque codicis recensiones non parum discrepant.

Codex oriundus est ex monasterio Canoniorum Regularium Traiectensi; legitur enim fol. 182a: „Pertinet regularibus in traiceto.”

## 339

**Speculum animae peccatricis, fol. 28b—55.**

Est JACOBI DE GRUYTRODE *Speculum secularium*. Falso editum olim fuit sub Dionysii Cartusiani nomine; cf. notata ad cod. 236 fol. 57b—81a.

## 340

**Liber de consolatione humanae vitae, scriptus a quodam fratre Carthusiensi domus Novae Lucis prope Traiectum, fol. 1—75.**

Iste frater Carthusiensis videtur solummodo fuisse amanuensis qui hunc codicem transscripsit. Libellus hic, qui etiam invenitur in cod. 204, quique ibidem titulum praefert *De consolatione theologiae*, est compendium operis JOANNIS DE TAMBACO, *De consolatione theologiae*. Cf. quae scripsimus ad cod. 204 fol. 1—41.

## 342

**Libri III de septem donis Spiritus Sancti, fol. 1—126b.**

Saepius vulgatum fuit opusculum inter opera s. BONAVENTURAE. Non est tamen eius, sed RODULPHI DE BIBRACO (Biberach), qui vixit circa annum 1360. Cf. *S. Bonaventurae opp. omnia*, X (Quaracchi, 1902), p. 41.

## 343

**Liber de triplici via veniendi ad vitam speculativam.**

Est celeberrimus tractatus *De mystica theologia*, qui saepius typis fuit vulgatus sub nomine s. BONAVENTURAE et inter opera Dionysii Cartusiani sub nomine HENRICI [alibi: HUGONIS] DE BALMA, O. Carth. Quis sit auctor adhuc dubitant; videtur fuisse monachus Carthusiensis saeculi XIII. Cf. *S. Bonaventurae opp. omnia*, t. X (Quaracchi, 1902), p. 24.

## 346

**Liber incipiens: „Utrum tota theologia traxerit suam totam scientiam a Deo” (imprimis de sacramentis), fol. 1—90.**

Sunt Anonymi *Quaestiones in IV librum Sententiarum*.

Tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata fuerunt bina fragmenta instrumenti quo Johannes episcopus Vasionensis, a sede apostolica institutus iudex (cuius institutionis bulla ipsi instrumento inserta est) causam de redditibus parochialis ecclesiae in Diemen adiudicat (?) Johanni Pavonis clerico Cameracensi dd. 1477 April 10, ex inserta bulla ad eundem, dd. 1476 Quarto Nonas Julii (Orig.).

## 347

**Marionale secundum alphabetum.**

Est IACOBI DE VORAGINE, pluriesque fuit typis editum sub titulo „Mariale.”

## 348

**Meditationum de vita Jesu Christi liber IV, V.**

Est UBERTINI DE CASALE *Arbor vitae cruciferae Iesu* liber IV et V, quod a Tiele addubitatum fuisse miramur. Cf. ea quae notavit Tiele ad cod. 310, ubi tamen pro „N° 346” legas „N° 348”.

## 349

**Moralitates ordinatae sec. ord. alphabeti, fol. 1—49.**

Inc.: *Abicit mundus pauperes et honorat divites.* — J. F. Ossinger, *Bibliotheca Augustiniana* (Ingolstadii 1768), p. 734 s. inter „Scriptores” Ord. Erem. S. Augustini memorat FRIDERICUM DE RATISBONA eumque perperam insinuat esse auctorem opusculi: *Moralizationes ex naturis animalium et aliis rebus*, cuius initium est: *Abicit mundus pauperes et honorat potentes.* Testem namque adhibet codicem in cuius fine habetur: „Expliciunt naturalia [moralia?] animalium et avium per manus Frederici Fratris Heremitarum S. Augustini Ratisbonensis . . .” Sed ex verbis „per manus” manifestum est Fridericum Ratisbonensem non esse auctorem operis, sed codicis solummodo amanuensem.

**Tractatus moralis de oculo, fol. 50—92.**

Diversis auctoribus hoc opusculum tribuitur: ROBERTO GRÖSTETE EP. LINCOLNIENSI, JOANNI GUALLENSI, JOANNI PECKHAM et PETRO LEMOVICENSI. Videtur iusto iure adscribi Petro Lemovicensi. Cf. *National biography*, LIX. 20 i. v. Wallensis; A. Little, *The Grey Friars in Oxford* (Oxford 1892), p. 151; B. Hauréau, *Notices et Extraits*, VI. 134.

## 351

In ultimo folio *Manipuli curatorum* leguntur hae annotationes:

„MCCCC. 84 anno a nativitate domini 2° symonis [et] Jacobi suscepti gradum promotionis licentiatu in artibus anno scilicet nativitatis mee 19 in profesto palmarum hora 10<sup>a</sup>. — a° 1487 corrente suscepti gradum licentiatu in artibus lovani et eodem anno similiter suscepti birretum lovani cum magistro adriano ram canonico traiecentensi in sancto martino. — Item anno 1493 corrente suscepti gradum doctoratus in medicina bononie die 29 mensis martii . . .”

**(S. Bonaventura), Pharetra, continens auctoritates et dicta sanctorum doctorum et aliorum philosophorum et poetarum (in ord. alphabeti).**

Non est Bonaventurae, sed auctoris anonymi saec. XIII. Cf. *S. Bonaventurae opp. omn.*, VIII, p. CXV n. 11.

**Pharetra Bibliae sive compilatio per vocabula sec. ord. alphabeti.**

Opus anonymum sine dubio est PETRI VALCKENDAEL DE ZYL, prioris monasterii Canonicorum Regularium Traiectensis, qui teste Cornelio Block „Vetus et Novum Testamentum per vocabula sub ordine alphabeti distinxit.” Huic nostrae assertioni fulcimentum praestat, quod codex oriundus est e conventu Canonicorum Regularium Traiectensi; videsis apud Tiele.

Tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata erant duo instrumenta:

1. Generale Capitulum Windesemense, congregatum in monasterio fratrum Canonicorum Regularium de Korssendonck Cameracensis dioecesis, Heynricum Obrechts in Bethleem prope Lovanium ac Heynricum Rumelans in Throno prope Herenthals priores, ac Egidium Boetseroel iuxta muros Nucienses, Ysebrandum praepositum monasterii B. Mariae prope Dotichem, Caesarium Coninc B. Martini in Ludenkerck priores, necnon Petrum Eldren in Nucia ac Everardum Zwaen in Nemore B. Mariae prope Northorn professos, Jacobum Clant, Rutgherum de Holt, Gerardum Plees et Dyonisium Scabroeck causarum procuratores clericos Coloniensis et Traiectensis dioecesium, procuratores constituit in concilium Basileense in causa sua contra Johannem Passert de restitutione nonnullorum bonorum, ab eodem e conventu B. Mariae et SS. Apostolorum Traiectensi deportatorum. S. d. [1438]. Orig.; capite rescisso. De dato, quod ex instrumenti laesione disparuit, cf. Acquoy, *Windesheim*, II. 120.

2. Johannes Passert prior, Theodoricus Loubbe, Nicolaus Dalingh et Nicolaus Gerardi fratres, „maior et sanior pars” conventus B. Mariae et SS. Apostolorum Traiectensis, notum faciunt quod res monasterii, anno 1426 e manibus spoliatorum extra civitatem Traiectensem elatas, nondum reportare volunt, ordinationem de fructibus et redditibus monasterii sui levandis ad tempus faciunt et Johannem Passert procuratorem suum in Concilium Basileense delegant in causa sua contra Rudolphum de Diepholt super restitutione bonorum sibi ablatorum et super satisfactione de sibi illatis iniuriis. Datum in oppido Dordracensi 1432 Julii 15. Orig.; margine a dextra parte rescisso. In dorso legitur: „Concordia maioris partis conventus.....” et alia manu: „W. Hamer notarius 29.”

**Postilla Universitatis Pragensis in Evangelia dominicalia.**

Complectitur postillas in Evangelia de Tempore a Dominica I Adventus usque ad Vigiliam Paschae. Altera huius operis pars in Evangelia dominicalia, a Paschate usque ad Dom. XXIV post Trinitatem, invenitur in codice 373 fol. 6—146. In

codice nostro 355 nomen auctoris nullibi invenitur, sed in cod. 373 legitur fol. 195b: „Item postille conradi pragensis super evangelia dominicalia a pascha usque ad dominicam [adde: 24<sup>am</sup>] post octavam penthecostes.” Asseritur itaque CONRADUS PRAGENSIS harum postillarum auctor. Porro ex iis quae tradit Nicolaus Staphorst, *Historia ecclesiae Hamburgensis diplomatica*, Cap. II, Siebente Beilage (I Theil, 3 Bd.), Hamburg 1727, inter *Urkunden und Nachrichten von St. Petri Kirche*, pag. 272 et 284, collatis iis quae de alio codice memorat *l.c.*, pag. 380, autumari posse videtur Conradum Pragensem eundem esse cum CONRADO SOLTOWE episcopo Verdensi, licet a modernis adhuc bibliographis tanquam duae personae distinctae memorentur. Notandum etiam est codicem nostrum 355 quod ad prologum attinet ad amussim consentire cum iis quae narrat Staphorst *l.c.*, p. 380; auctor namque in prologo loquitur in 1 persona.

## 356

**Postillationes Evangeliorum dominicalium ferialium et quorundam festivalium ex diversorum doctorum scriptis compilatae.**

Incipit prologus: *Ignorancie proprie subvenire cupiens*. Auctor in prologo (fol. 1) insinuat se esse Ordinis Fratrum Minorum et testatur postillas suas se hausisse ex operibus Bertrandi ordinis Minorum, Nicolai de Lyra, Alexandri Ord. Min., Nicolai Ord. Praed., ex libro Sententiarum, operibus S. Thomae etc. In epilogo (fol. 433a) legitur: „Et in hoc finiuntur postille evangeliorum dominicalium et quorundam ferialium et festivalium ex diversorum doctorum scriptis exserpte (sic) De postillis fratris Johannis de sancto laurentio de ordine fratrum minorum De quo ipse deus gloriosus sit benedictus cui laus et gloria in secula seculorum Amen.” Postillae Johannis de S. Laurentio, de quibus hic est sermo, saepius typis fuerunt expressae; cf. i. a. Campbell n. 1041. Postillationes tamen quae in nostro exstant codice vix cum illis videntur connexae. Vide tamen quae narrat L. Waddingus, *Scriptores Ordinis Minorum* (ed. Nardecchia, Romae 1908), p. 144 i. v. Joannes de S. Laurentio.

## 357

**Hugo de Sancto Victore, Speculum ecclesiae, fol. 144b—151b.**

Non est Hugonis de Sancto Victore, sed HUGONIS DE S. CARO, O. P. († 1263). Typis saepius vulgatus est libellus; cf. A. Franz, *Die Messe im deutschen Mittelalter* (Freiburg 1902), S. 474 f.

**Henricus Kalteysen Mag. S. Palatii, Responsum ad articulos per Joannem episc. Leodiensem sibi transmissos, cet. (de indulgentiis), fol. 168b—175a.**

Libellum diu quaesitum partim edidit ex alio codice et fuse suis commentis adornavit N. Paulus in *Zeitschrift für Katholische Theologie*, xxvii (Innsbrück 1903), S. 368—72.

**Sermo de horis canonicis, fol. 182a—185b.**

Inc.: *Species in die laudem dixi tibi. Quamvis Deus*. Cf. quae scripsimus ad cod. 133 fol. 118a—125a.

## 358

**Tractatus de contemplatione qui dicitur Turris Israel, fol. 46—55.**

Est tractatus de theologia mystica. Initio (fol. 46a—47a) exstat prologus *Soliloquii de IV mentalibus exercitiis* S. BONAVENTURAE; sequuntur fol. 47b—49a quaedam orationes et tandem fol. 49b—55 tractatus: *De curru Israel*. Inc.: *Accedamus ergo et contemplemur*.

**Eiusdem [Gersonis] Epistola ad quasdam moniales, fol. 114b—117a.****Eiusdem Sermo ad reclusas, fol. 117—125a.**

Neutra epistola videtur Gersonis. Prior enim superscriptum habet (fol. 114a): „notabilis epistola cuiusdam [non: eiusdem] doctoris” etc. Posterioris autem lemma est (fol. 117b): „Sermo seu epistola eiusdem magistri ad reclusas....” Neutram etiam inter Gersonis opera hucusque invenire potuimus.

**S. Bonaventura, Meditatio seu liber de triplici via qui dicitur Parvum bonum, fol. 125b—138a.**

Verus huius libelli titulus est *De triplici via* seu *Incendium amoris*. Typis vulgatus exstat in *S. Bonaventurae Opp. omn.*, VIII (Quaracchi 1898), p. 1—18.

**Albertus Magnus, Tractatus de fine religiosae perfectionis et de modo fruendi Deo in praesenti vita, fol. 139a—154b.**

Saepissime vulgatus est libellus sub titulo: *De adhaerendo Deo*.

## 360

**Regula S. Augustini cum expositionibus.**

Fol. 1—7a: *Regula S. Augustini*. Inc.: *Haec sunt quae ut observetis precipimus*. Idem libellus in cod. 112 exstat; cf. quae ibi notavimus.

Fol. 7a—49: HUGO DE S. VICTORE, *Expositio in Regulam Beati Augustini* (Migne, P.L. 176. 811).

Codex verosimiliter oriundus est ex monasterio apud Steiga (prope Schlettstadt), ut apparet ex instrumento, tegumento anteriori agglutinato, quo Waltherus de Geroltsecke bona quaedam testamento legat monasterio [Canonicorum Regularium?] apud Steiga et i. a. „collegio maioris ecclesie” [Argentinensi?]. — Orig.; fine et marginibus rescissis. Ex laesione instrumenti, quod manu saec. XIV ineuntis exaratum datum disparuit.

## 361

**Regulae monasticae, fol. 2—101a.**

Exhibentur hi tractatus:

Fol. 2—32b: *Regula S. Benedicti*, cum prologo (Migne, P.L. 66. 215, 245).

Fol. 32b—36b: *Regula SS. Serapionis*, etc. (Migne, P.L. 103. 435).

Fol. 37a—99b: *Regula S. Basilii* (Migne, *P.L.* **103.** 485).

Fol. 100a—101a: *Consensoria monachorum* (Migne, *P.L.* **66.** 993; cf. **42.** 1447).

**S. Bernardus, Tractatus de XII gradibus humilitatis, fol. 102—124a.**

Errore ligatoris huius libelli folia interrupta serie in codice vagantur. Disponenda sunt hoc ordine: 120a—b; 272a—277b; 103a—124a.

**Eiusdem [S. Bernardi], Tractatus de Psalmo XXVIII ad novitios, fol. 151b—169a.**

Non est Bernardi, sed RICHARDI DE S. VICTORE *Adnotatio in Psalmum XXVIII*, V. 1—9 (deest finis). Migne, *P.L.* **196.** 285—308.

**Eiusdem [S. Bernardi] Epistola ad fratres de monte Dei, fol. 169b—205b.**

Non est S. Bernardi, sed vel GUIGONIS vel GUILIELMI A S. THEODORICO; cf. notam ad cod. 162 fol. 1a—58a.

**Meditationes S. Bernardo tributae, fol. 205b—223a.**

Vide quae diximus ad cod. 59 fol. 142a—156b.

**Vita S. Bernardi, fol. 223b—255a.**

Inc.: *Primo tempore adventus eius ad claram vallem contigit iosbertum quandam nobilem virum.* Des. ut *B.H.L.* 1209.

**S. Augustinus, Liber unde malum, fol. 256a—269b.**

Est S. Augustini *De libero arbitrio*, liber I.

**Vita S. Antonii, fol. 271—306b.**

Notandum est ex hoc libello excidere folia 272a—277b. Pars enim sunt tractatus S. Bernardi; cf. supra ad fol. 102a—124a.

**De monacho et concaptiva ei et spiritualiter iuncta, fol. 311b—316a.**

Est *Vita Malchi*, monachi captivi, auctore HERONYMO (= *B.H.L.* 5190).

**Sermones de B. Virgine Maria, fol. 336a—341b.**

Sunt lectiones per annum pro officio B. M. V. in Sabbatho.

**Sermones dominicales ab adventu usque ad quadragesimam, fol. 1—119.**

Sunt FRANCISCI DE MAYRONIS, O. F. M., *Sermones de tempore* (ab Adventu usque ad Quadragesimam) quos typis vide excusos apud Campbell n. 1215.

## 365

**Sermones in diebus festivis, fol. 1—74a.**

Lege: *Sermones nonnulli hiemales tam de tempore quam de Sanctis*. Solus hic codex est ex conventu canonicorum Regularium Traiectensi oriundus, qui habet sermones anonymos. An sint PETRI VALCKENDAEL DE ZYL, diiudicare non potuimus. Cf. quae scripsimus ad cod. 298.

## 366

Qui foliis 1—38 et 39—83 exarati sunt duo libelli, ligatoris errore confuso ordine in codice exstant. Plagularum ordo autem hic esse debet:

Fol. 1—8 et 17—38: *Sermones de S. Virgine Maria*.

Fol. 39—83 et 9—16: *Speculum B. Mariae Virginis* (S. Bonaventurae vulgo tributum). — Porro hoc *Speculum B.M.V.* non est S. Bonaventurae sed FR. CONRADI DE SAXONIA O. F. M., quod iam supra monuimus ad cod. 172.

**Vita S. Nicolai. Acc. Miracula tempore translationis ab eo operata, fol. 84—100.**

Conflata est ex variis libellis hoc ordine: Prologus est ex *Legenda aurea* JACOBI DE VORAGINE, Cap. 3. Sequitur dein *Vita* (= B.H.L. 6137), ed. in *Anat. Boll.*, II (1883), p. 143—151 et tandem *Translatio* (= B.H.L. 6187) cum *Narratione miraculorum* (= B.H.L. 6188).

## 367

**Petrus Damascenus, Marionale, sive liber de laudibus ac festis B. Virginis Mariae, fol. 104—298.**

Est VINCENTII BELLOVAGENSIS opusculum *De laudibus B.M.V.* Idem libellus habetur in codd. 291 et 338; cf. quae de hoc codice 367 scripsimus ad cod. 338.

## 368

**Illuminatorium salutaris scientiae, in ll. II divisus, fol. 61—225a.**

Est DIONYSII CARTHUSIANI *Summa de vitiis et virtutibus seu Illuminatorium salutaris scientiae*.

**S. Cyrillus, Quadripertitus Apologeticus, in quo claret speculum omnis sapientiae, fol. 229—279b.**

Saepius typis vulgatus fuit libellus inscriptus *Speculum sapientiae* (cf. Hain n. 5903—06). Lingua medii aevi Neerlandica prodiit sub titulo *Cyrrillus Parabolon* (Delft 1481); cf. Campbell n. 522 et etiam L. Petit, *Bibliographie der Mnl. Taalen Letterk.* (Leiden 1888), n. 968.

**Dialogus inter hominem et rationem, fol. 297a—299b.**

Huius tractatuli incisa fere omnia hic illic verbotenus inveniuntur in ISIDORI HISPALENSIS *Synonyma*, lib. I (Migne, P.L. 83. 827).



**Soliloquium Jesu, fol. 1b—5a.**

Est ECKBERTI *Soliloquium* (Migne, *P.L.* 195. 105—114); idem libellus exstat inter *Meditationes* S. Anselmi, cap. XIII (Migne, *P.L.* 158. 773—9).

**(Henr. Suso), Centum Meditationes sive Articuli passionis Jesu Christi, fol. 5a—12a.**

Hi centum articuli non sunt ipsius Susonis, sed ab alio quopiam extracti sunt ex eiusdem *Horologium aeternae Sapientiae*. Ex lingua medii aevi germanica translati sunt in latinam per quendam fratrem conventus Viridivallis (Groenedael) prope Bruxellam, cuius noster codex hic (fol. 5a—b) praebet prologum. Quoad huius translationis auctorem cf. Quéatif-Echard, I. 658 et Van den Gheyn, *Catal. Brux.*, II, p. 174 (n. 1144 sub 6).

Codex noster apud Tiele per partes optime describitur. Animadvertendum tamen est omnes istas partes — exceptis ni fallor fol. 1b-5a — unum constituere libellum. Est liber devotionalis conflatas, ut videtur, a quodam NICOLAO TSGRAVENZAND, in conventu Traiectensi Novae Lucis monacho Carthusiensi. Methodus qua liber adhibendus est indicatur fol. 1a, ubi haec minio exarata sunt:

„Item nota. Hic incipit devocionale novum sive exercitium devote frequentandum. Videlicet singulis diebus Eaque singularibus oracionibus infrascriptis Unde qui vult gaudere consolatione protectione gratia atque devocione dicat primum oracionem de ihesu ante prandium Item post prandium oracionem de domina. Item post vespas martirologium in oratorium (sic) vel post missas in ecclesia qui non habet librum Et tunc oracionem domini post prandium. Item post vespas oracionem de domina quod nota.

Haec Tsgravenzand.”

Huius methodo devotionis quotidianae respondent ea quae per codicem sparsa inveniuntur. Fol. 5a—34a et 147b—207a habentur „Orationes de Ihesu” ante prandium qualibet die dicendae, distributae per 52 anni hebdomadas. *Centum articuli* supra memorati (fol. 5a—12a) assignantur dicendae in Dominica prima et per ferias sequentes; et *Septem horulae operum divinorum septemplex* (fol. 177—207), quae apud Tiele describuntur, dicendae praescribuntur inde a Dominica 44<sup>a</sup> usque ad Sabbatum post Dominicam 52<sup>am</sup>. *Orationes de vita Iesu Christi* quae exaratae sunt fol. 12a—34a et fol. 147b—176b distribuendae sunt per hebdomadas 2<sup>am</sup> usque ad 43<sup>am</sup>. Eodem omnino modo *Orationes metricae ad B. M. V.* (fol. 34a—147b) distribuendae indicantur per 52 hebdomadas. Haec igitur sunt quae Tsgravenzandii methodus secundo loco indicat, sc. ut post prandium oratio dicatur de Domina. Lectiones Martyrologii quae tertio loco a Tsgravenzandio praescribuntur quotidie habendae, in nostro codice non exhibentur sed alibi monentur quaerendae. Dicitur namque fol. 206a: „Sequitur martirologium 3<sup>o</sup> loco dietim cum praedictis frequentandum cuius copia habetur in ecclesia igitur ibidem secundum ferias frequenta, vel post confessionem, vel post recordationem, aut post missas privatas. quod nota, quia tunc melius patitur tempus. fiat fiat. Amen.” Quoniam ex his orationibus sive prosaicis sive metricis, quae per totum codicem inveniuntur dispersae, ab ipso Tsgravenzandio fuerint compositae, quae vero per ipsum ex aliis operibus fuerint

transumptae, difficile est definire. Certum est eum ex aliis operibus nonnulla verbotenus hausisse, ut v. g. *Centum articulos* (fol. 5a), *Sermonem* II S. Bernardi Super *Cant. Cantic.* (fol. 12a) etc. Alia tamen non pauca, praesertim orationes metricas, ab eodem Tsgravenzandio fuisse composita, iure aestimaveris. Quod et forte insinuat nostri codicis subscriptio quae exstat fol. 206a: „Completo et incepto per Tsgravenzand professum conventualem domus huius nove lucis ordinis cartusiensis. Amen,” et haec alia verba „Haec Tsgravenzand” quae habentur fol. 1a post expositam methodum qua hic liber devotionalis adhibendus est.

De fratre Tsgravenzand nil aliud de cetero notum esse videtur quam quod „Nicolaus” cognomen habebat et quod quondam vicarius fuit alicuius domus Carthusiensium. Memoratur enim in *Necrologio conventus Carthusiensium* ad Nonas Decembris (5 Dec.): „Obiit dominus Nicolaus de sGravensande, monachus professus huius domus”; et iterum alibi inter nomina monachorum etc. qui in coemeterio praedicti conventus fuerunt sepulti: „Item dominus Nicolaus de tsGravensande, monachus professus huius domus, alias vicarius.” Cf. *Necrologium*, ed. Mr. L. van Hasselt in *Bijdr. en Med. v. h. Hist. Gen.*, IX (1886), p. 345 et 356. Fueritne ipse Tsgravenzandius nostri codicis scriptor definire non ausim; temere id asserit Meinsma (p. 157, n. 13). — Haec omnia calamo solito fusiore describenda rati sumus, quum pauci admodum supersint ex libellis quos Carthusiani monachi Traiectenses proprio ingenio ediderunt.

## 370

**Speculum Mariae s. sermones et preces ad B. Virginem.**

Insunt codici libelli tres:

Fol. 1a—68a. Sermones XXII de B. Maria Virgine. Sunt CAESARI HEISTERBACENSIS. Cf. C. de Visch, *Bibliotheca scriptorum s. Ordinis Cisterciensis* (Coloniae 1656), p. 58, n. XII.

Fol. 68a—145b: *Speculum B. M. V.* Auctor est FR. CONRADUS DE SAXONIA; cf. ed. Quaracchi 1904.

Fol. 146a—161b: *Tabula rerum praecipuarum totius Bibliae*. Inc.: *Aaron consecratio Exodi 3°*.

## 371—372

**Statuta sive Consuetudines ordinis Carthusiensis.**

Utrique codici insunt statuta antiqua anno 1271 (cod. 372: an. 1266) et nova anno 1368 promulgata. Nova statuta in cod. 371 exstant fol. 169b—210a; in cod. 372 fol. 140b—173a.

## 373

**Postilla Pragensis in Evangelia dominicalia, fol. 6—71, 79—144, 144\*—146.**

Complectitur evangelia a Paschate usque ad Dom. XXIV post Trinitatem (seu octavam Penthecostes). Fol. 195b legitur inscriptio quae iam data est ad cod. 355,

ex qua erit auctor Postillae Pragense esse CONRADUM PRAGENSEM sive SOLTU[U]WE, ep. Verdensem. Cf. quae diximus ad cod. 355.

Nomen amanuensis quod exstat fol. 71b, quodque Tiele „Theodorum Rimyysche(?)” interpretatus est, corrige Theodericum Ruuyssche. Quod scite confirmatur ex *Neurologia Carthusiensium* (ed. L. v. Hasselt in *Bijdr. en Med. van het Hist. Gen.*, IX, 1886) ubi p. 354 habetur nomen: Theodericus Ruuychs, alibi Ruusch; cf. *l.c.*, p. 354, nota 2.

### **Sermo de septem horis canonicis (a nonnullis S. Bernardo tributus), fol. 75—77b.**

Inc.: *Sepcies in die laudem dixi tibi. Quamvis Deus.* Cf. supra ad cod. 133 fol. 118a—125a. Verba apud Tiele „a nonnullis S. Bernardo tributus” delenda sunt, ut optime ipse monuit pag. 443 inter *Corrigenda*.

### **Tractatus de arte praedicandi, fol. 172—176a.**

Inc.: *Omnis annunciator verbi divini.* Extractum est ex S. BONAVENTURAE libello *Ars concionandi*. Cf. quae scripsimus ad cod. 236 fol. 106—113a.

### **Conflictus virtutum et vitiorum (ex dictis S. Gregorii Papae super Job), 189b—191b.**

Verba „ex dictis . . . super Job” Tiele videtur suo Marte addidisse. Libellum non esse Gregorii sed forte AMBROSII AUTPERTI iam monuimus ad cod. 52 fol. 105—115. In nostro codice tractatus incipit a verbis: *Omnnes qui pie volunt vivere in Christo;* desunt igitur verba „Apostolica vox . . . ne securitate torpeant dicit,” quibus libellus exorditur in editis.

### **S. Isidorus (Hispalensis), Monita contemplativa, fol. 192—194a.**

Inc.: *O homo scito teipsum.* Sunt minutatim excerpta ex ISIDORI HISPAL. *De contemptu mundi* (ed. Colon. 1617, p. 228 col. 2 F). Idem libellus exstat in cod. 173 fol. 128—131.

### **Instrumenta et literae anni 1436 de schismate in ecclesia Ultraiectensi inter Rudolphum de Diepholt et Walravium de Meurs, fol. 218a—230a.**

Typis sunt vulgata apud Dodt, *Archief voor kerkel. en wereldl. Gesch.*, I. 3 (1838), p. 51 ss. (nn. 5, 6, 7, 8, 9, 3, 4). Fol. 224—230 continent Generalis Synodi Basiliensis sententiam contra Johannem Passert, dd. 1436 Martii 10 (Dodt, p. 51—62). In parte exteriori horum foliorum, quae olim in epistolae formam plicata fuerunt, legitur haec inscriptio: „Venerabili viro Magistro rutghero de holt et Magistro Gherardo Plees.” Rutgherus de Holt in Concilio Basiliensi fuit procurator Baldewini, prioris monasterii B. Mariae et SS. Apostolorum Traiectensis (Dodt, p. 62). Hae scedulae fortasse eadem sunt ac litterae patentes, de quibus Cornelius Block in libro suo *De origine domus Regularium in urbe Ultraiectina* narrat

his verbis: „Quapropter Dominus Baldwinus Basileae in concilio personaliter comparens, expensis Capituli pariter et nostris iuridice cum [Johannem Passert] persecutus est, et tandem post multas fatigationes et excommunicationes in eum fulminatas nostram immunitatem cum pace in literis patentibus gaudens reportavit“ (*Bijdr. en Med. v. h. Hist. Gen.*, XVI [1895], p. 56).

## 374

**Summa de vitiis.**

Est celebris *Summa aurea de virtutibus et vitiis* GUILIELMI PERALDI LUGDUNENSIS († c. 1270) pluries edita. Cf. Hurter, *Nomenclator*, II. 302—3.

## 375

**S. Augustinus, Soliloquium, fol. 5—45.**

Est pseudo-AUGUSTINI *Soliloquium* quod typis vulgatum est apud Migne, *P.L.* 40. 568, diversum namque a genuino eiusdem nominis libello. Desinit tractatus in codice nostro fol. 30b. Sequuntur fol. 30b—45b plurimae oratiunculae, quae ex Augustini operibus tam genuinis quam spuris videntur extractae.

**Caesarius Arelatensis episcopus, Sermones ad monachos, fol. 78—94.**

Est collectio decem sermonum qui partim sub CAESARIO ARELATENSIS vulgati sunt nomine, partim vero sub aliorum circumferuntur auctorum nominibus ut CASSIANI, AUGUSTINI, EUSEBII EMISENENSIS etc. Similis huic collectioni est altera, quae habetur in cod. 57 fol. 59—69b. Singulos hic minutatim describere sermones supersedemus, quum notissima sit confusio inter auctorum quos supra laudavimus sermones.

**S. Bernardus, Epistola ad fratres de Monte, fol. 95—125a.**

Non est Bernardi sed vel GUIGONIS vel GUILIELMI DE S. THEODORICO; cf. notam ad cod. 162 fol. 1a—58a.

## 376

**Tractatus de officio missae.**

Est *Officii Missae sacrique canonis expositio* auctore NICOLAO STÖR Lipsiensi professore († 1424), de quo cf. A. Franz, *Die Messe im deutschen Mittelalter*, Freiburg 1902, S. 527 ff.

## 378

**Hugo (de Sancto Victore), Sermo ad novicios, fol. 130a—155b.**

Est libellus *De statu virtutum* qui exstat inter opera S. Bernardi spuria (Migne, *P.L.* 184. 791). Nec etiam videtur esse Hugonis de S. Victore; cf. B. Hauréau, *Les oeuvres de Hugues de Saint Victor* (Paris 1886), p. 146—8.

**Tractatus de arte moriendi, Joh. Gerson tributus, fol. 1—22.**

In hoc codice (fol. 22b) Gerson nominatim vocatur huius libelli auctor ut legere est apud Tiele; sed non est Gersonis. Quae ad hunc libellum notanda veniunt, iam diximus ad cod. 58 fol. 24—50. Animadvertendum est, ea quae Tiele refert ex fol. 22b: „Incipit prologus tractatus de arte moriendi” etc. non esse nisi tabulam opusculi praecedentis.

**Tractatus de septemplici processu in profectu religiosorum, in II ll. divisus, (a nonnullis S. Bonaventurae tributus), fol. 1—76b.**

Non est S. Bonaventurae, sed DAVIDIS AB AUGUSTA, lib. III, (ed. cit. p. 161—378), et lib. II (p. 63—160).

**Tractatus de laudibus Virginis super Missus est, S. Bernardo tributus, fol. 97a—111.**

Sunt S. Bernardi *Homiliae IV super Missus est* maxime genuinae.

**Tractatus et excerpta argumenti theologici, Orationes, Cantica.**

Quae huic codici insunt excerpta iam fuse enumerat Tiele. Singularem tamen merentur mentionem plurima excerpta ex THOMAE A KEMPIS opusculis quae habentur fol. 101—147, inter quae unum exaratum est opusculum integrum sc. *Libellus de vera compunctione* (fol. 130—139).

**Tractatus, excerpta, cet. ad spirituale exercitium spectantia.**

Codex continet fragmenta innumera ex operibus AMBROSII, BASILII, HUGONIS DE S. VICTORE, BERNARDI, BONAVENTURAE, DAVIDIS AB AUGUSTA O. F. M. (qui hic vocatur „Carthusiensis”), GERLACI PETRI et THOMAE A KEMPIS. Quae omnia iam per summa capita indicat Tiele. Nonnulla tamen inter haec fragmenta inveniuntur opuscula integra vel excerpta notabilia; sunt autem:

Fol. 1a—14b: THOMAS A KEMPIS, *Exercitia spiritualia* (ed. 1607, p. 509).

Fol. 16b—20a: THOMAS A KEMPIS, *De disciplina claustral.*, capp. I et II (fragm.), cap. X (integr.).

Fol. 23a—b: DAVID AB AUGUSTA, lib. I c. 26.

Fol. 27b—30b: ARNULFUS DE BOERIS, *Speculum monachorum* (Migne, P.L. 184. 1175).

Fol. 31a—36b: THOMAS A KEMPIS, ~~*Doctrinale seu manuale iuvenum.*~~

Fol. 36b—42a: Pseudo-BONAVENTURA, *Tractatus de ordinatione vitae*. Inc.: *Quicumque es qui per fidem*. Idem libellus exstat in cod. 57 fol. 49a—51b (cf. Tiele ad h. l.).

*H Brevis ammonitio spiritualis exercitii.*

## 385

**Articuli Parisiis condemnati a° 1265. (N° 1—114), fol. 15a—27b.**

Perperam in codice legitur „1265.“ Sunt enim articuli Parisiis condemnati an. 1276 (1277), de quibus vide supra ad cod. 318 fol. 146a—151b. Enumerantur in codice 114 tantum articuli (art. 114 est in ordine 115 ap. Denifle-Chatelain); caeteri desunt ex codicis defectu. Singulare id habet codex noster, quod singulis articulis subiungitur brevis explanatio.

## 386

**Excerptum „ex Profectibus religiosorum de patientia,” fol. 1a.**

Est DAVIDIS DE AUGUSTA, lib. III, cap. 41 (p. 257—261).

**Tractatus de sacerdotis officio et VII sacramentis, fol. 18a—24b.**

Est THOMAE DE AQUINO. Saepius typis prodiit.

**Formula noviciorum (a nonnullis S. Bonaventurae tributa), fol. 64b—70a.**

Est DAVIDIS AB AUGUSTA, lib. I, pars II (cap. 27—41).

**Petrus Damiani, Epistola ad Blancam Comitissam, fol. 70b—71a.**

Est cap. VI libelli *Institutio monialis* eiusdem PETRI DAMIANI (Migne, *P.L.* 145. 737); cf. quae scripsimus ad cod. 173 fol. 157a—b.

**Hugo de Sancto Victore, Epistola contra timorem inordinatum, fol. 71a—72a.**

Exstat inter Hugonis de S. Victore *Miscellanea*, lib. I, tit. 74 (Migne, *P.L.* 177. 509—510). Eadem epistola invenitur in cod. 57 fol. 78a—b.

**Tractatus de timore et eius diversis speciebus, fol. 162—189.**

Est ALBERTI MAGNI tractatus *De multiplici timore*. Inc.: *Quoniam plus exempla quam verba movent*. Cf. Trithemius, *De script. eccl.* (Colon. 1546), p. 192.

**Nicolaus de Argentina, Tractatus de antichristo et fine mundi, fol. 190—199.**

Est Pars III eiusdem auctoris libelli *De adventu Christi*, quem deperditum autumaverunt Schmidt et Preger, in duobus tamen codicibus invenit H. Denifle. Cf. *Archiv für Literatur- und Kirchengesch. des M. A.*, hrsg. v. H. Denifle O. P. und F. Ehrle S. J., IV (Freiburg 1888), S. 312—329; cf. S. 322.

Tegumento olim glutine affixa erat bulla, quae nunc in Civitatis Traiectensis Tabulario exstat: Generalis Synodus Basileensis decanis S. Martini Embricensis et S. Adriani in Naeltwyck ecclesiarum et decano capellae collegiatae B. Mariae in Haga Comitum mandat, ut quibusdam personis qui bona et ornamenta et archivalia

monasterii B. Mariae et SS. Apostolorum Traiectensis occulte detinent, praecipiant ut ea priori Baldwino restituant et ut iidem mandatarii de eis, nisi faciant, excommunicationis poenam sumant. „Datum Basilee 1434 III Non. Oct.” (Oct. 5). Typis vulgata exstat apud Dodt, *Archief voor kerkelijke en wereldsche Geschiedenissen*, I. 3 (1838), p. 50.

## 387

**Speculum sacerdotum (de sacramentis), fol. 65—71b.**

Est HERMANNI DE SCHILDIZ; cf. J. Marx, *Verzeichniss der Handschriftensammlung des Hospitals zu Cues* (Trier 1905), n. 413 sub 1 et 428 sub 7.

**Meditationes, S. Bernardo tributae, fol. 73—85a.**

Vide adnotationem ad cod. 59 fol. 142a—156b.

**S. Bonaventura, (Breviloquium), fol. 86a—109a.**

Est S. Bonaventurae *Soliloquium*, ed. in *S. Bonaventurae opp. omn.*, VIII, p. 28—67.

**Expositiones in lib. Job, fol. 109b—112b, 121—126a.**

Sunt breves expositiones 9 lectionum quae recitantur in Vigiliis seu Officio Defunctorum (Job VII. 16 ss.), et in lectionem ex Ep. S. Pauli: „Fratres si in hac vita tantum” (1 Cor. XV. 49 ss.).

**Modus legendi horas canonicas, fol. 118—120, 129—130.**

Inc.: *Sepcies in die laudem dixi tibi. Rogasti me.* Cf. quae notavimus ad cod. 159 fol. 81a—91a.

**Tractatus incipiens: Vulnerasti cor meum soror mea sponsa, fol. 126b—128a.**

Est B. GUERRICI ABBATIS IGNIACENSIS tractatus *De languore animae amantis*, primo typis excusus apud Beller, *Le Bh. Guerric, disciple de S. Bernard* (Rheims 1890), chap. XIV. Cf. etiam A. Sanderus, *Bibliotheca Belgica manuscripta*, I (Insulis 1644), p. 434, n. 45.

**Tractatulus de quatuor Dei beneficiis in mente, fol. 131.**

Idem tractatulus habetur in cod. 161 fol. 84b—85 ubi inscribitur: *Tractatus S. Bernardi de beneficiis Dei ad Gherardum fratrem suum*; cf. quae ibi diximus.

## 388

**Vita S. Salvatoris, rhytmice.**

Sunt (Pseudo-?) ANSELMI LUCENSIS *Meditationes metricae de gestis D.N.J.C.*, pluries editae. Cf. Chevalier, *R.H.* 4394.

**Vitae philosophorum, fol. 1—38.**

Est GUALTERI BURLAEI († 1337) libellus *De vita et moribus philosophorum*, saepius typis vulgatus. Cf. Campbell n. 388 et *Dictionary of national biography*, VII. 375.

**Gesta, dicta et documenta quorundam philosophorum, fol. 59—113.**

Inc.: *Sedecias primus fuit per quem nutu Dei*. Opusculum in linguam gallicam translatum fuit a Guilielmo de Thignonville et saepius typis vulgatum. Cf. Campbell n. 576; Hain n. 6282; Brunet (5<sup>e</sup> éd.), II. 765; Graesse, II. 410.

**Vol. I.** Fol. 1b legitur in fine: „Ista tria volumina sunt scripta per manus fratris nostri Zwederi pie memorie satis festinanter ut apparet et etiam interdum ex consequenti minus correcte quos tamen defectus excusat fervens ipsius desiderium quod habebat ad congregandum et scribendum legendas et gesta sanctorum qui etiam libros sic ordinavit”.

**Vol. II.** Fol. 1b legitur: „Istud volumen pertinet ad Carthusienses prope tractatum inferius.

[I] Nota quod in hac domo habemus primo quattuor libros de vita sanctorum patrum in uno volumine quod communiter intitulatur vitas patrum.

[II] Item habemus volumen quod intyulatur apud nos secundum volumen patrum. In quo primo habentur hystorie diversorum sanctorum. In fine vero liber hystoriarum. Scilicet antonii pauli primi heremite, etc. qui a pluribus intyulatur quintus liber vitas patrum.

[III] Item lombardicam hystoriam sive auream legendam, per se, in currente littera exigua.

[IV] Item unum volumen quod intyulatur apud nos passionale primum In quo primo habentur hystorie diversorum sanctorum sine ordine. Deinde habentur hystorie sanctorum secundum ordinem dierum a Ianuario usque ad Maium exclusive.

[V] Item volumen presens, quod intyulatur passionale secundum, secundum ordinem dierum, quod incipit a maio usque ad novembrem exclusive.

[VI] Item volumen quod intyulatur passionale tertium In quo habentur primo hystorie secundum ordinem dierum novembris et decembris. [in margine adscribitur]: est tantum medium volumen.”

Eadem fere verbotenus leguntur in codd. 390 fol. 1b et 391 vol. I, fol. 1b. In posteriore codice additum est ad [II] post verba „quintus liber”: „secundum quosdam est tamen quoddam volumen aliud quod de gestis sanctorum patrum scriptum sic intitulatur et pro nunc apud nos habetur.”

In nostra bibliotheca supersunt soli codices qui hic notantur II (cod. 390), IV, V et VI (cod. 391 vol. I—III).

**Vol. III.** Fol. 109a—125b: Libellus qui in hoc codice *De instructione presidecium* inscribitur est JOANNIS GUALLENSIS *Breviloquium de virtutibus antiquorum principum et philosophorum*. Qui idem exstat in cod. 237 fol. 1—31b.



Fol. 241b (in fine): „Finitur per fratrem Swederum de boecholt Anno domini M<sup>o</sup>CCCC<sup>o</sup>.xxvi<sup>o</sup> xij kl. May. Anno etatis sue. lxxvj vel circa. Idem Swederus Anno domini M<sup>o</sup>.CCC<sup>o</sup>.lxxx<sup>o</sup> ipso die beati alexii vestitus fuit Colonia. Item Anno domini M.CCC.XCVI fuit missus Traiectum. [Manu poster. add. est.]: Item anno domini M.CCC.CXXXIII obiit idem dilectus pater dominus zwederus qui hunc librum et alios libros nobis scripsit postquam liii annis laudabiliter vixit in ordine et nobiscum sepultus sexto loco. octavo die aprilis (cf. *Necrologium Carthusiensium*, ed. in *Bijdr. en Med. van het Hist. Gen.* IX, p. 354). Requiescat in pace ammmodo et in sempiternum. Amen.”

## 395

**Devota quaedam de sancto fratre Wichmanno, fol. 178—186a.**

Ex hoc ipso codice edita exstat narratio per F. Winter in *Geschichtsblätter für Stadt und Land Magdeburg*, XI (1876), S. 184—191. Cf. Potthast, *Bibliotheca historica medii aevi*, II. 1635.

## 398

**Homiliae Sanctorum Patrum in Evangelia dominicalia.**

Haec homiliarum collectio alteri quae exstat in cod. 129 est simillima. Cf. quae ibi diximus.

## 401

**Missale.**

Ad usum erat Ordinis Praedicatorum in dioecesi Leodiensi vel Traiectensi. Prima manu conscriptae sunt missae S. Dominici, Translationis S. Dominici, S. Petri Martyris et etiam SS. Vedasti et Amandi. Manu secunda paullo recentiori exaratae sunt in Supplemento missae SS. Thomae Aquinatis, Servatii, Bonifacii, Willibrordi, Lamberti etc.

## 402—403

**Missale.**

Erat utrumque ad usum dioecesis Traiectensis.

## 404

**Missale.**

Est BREVIARIUM, pars Hiemalis, in usum dioecesis Traiectensis. Antiphonae et Responsoria notis ornantur musicis.

## 405

**Missale.**

Ad usum erat dioecesis Traiectensis. Introitus, Graduale, Offertorium et Communio ubique notas habent musicas. Quod fol. 276b a Tiele notatur „Cantuale,” non sunt nisi formulae musicae pro cantandis Kyrie, Gloria, Sanctus et Agnus Dei.

## 406

**Antiphonale de nocte. Acc. Tractatus de musica.**

Hoc antiphonarium copiose describitur a J. van Mierlo, S. J., *Een Utrechtsch*

*Antiphonarium* in *Leuvensche Bijdragen*, 1907, p. 1—12, qui ex eodem libro edidit varia Officia tamquam „Bijdrage tot de geschiedenis van het liturgisch drama in de Nederlanden” (l. c., p. 14 ss.).

407

**Antiphonale.**

Erat ad usum dioecesis Traiectensis.

408

**Antiphonale.**

Fol. 283a—289b exstat libellus qui est de musica ecclesiastica multis ornatus schematibus musicis. Inc.: *Cum musica quae secundum B. Aug.* Finis libelli deest.

409. 410 411. 412

**Antiphonale.**

Omnes quattuor sunt partes aestivales.

414

**Graduale.**

Erat ad usum Ordinis Fratrum Minorum. Habet codex per totum annum sola Gradualia cum versibus annexis, quibus in Communi Sanctorum praemittuntur Introitus. Caetera omnia quae ad Gradualis indolem pertinent in hoc codice desunt.

415

**Graduale.**

Erat olim cuiusdam conventus (monialium?) Ordinis S. Augustini in dioecesi Leodiensi.

416

**Evangeliarium in usum Ecclesiae S. Petri Traiecti ad Rhenum.**

Fol. 139a: „Incipit breviarium [sc. Evangeliorum] de sanctis per totum circulum anni. In natali sancti silvestri pape sequencia sancti evangelii secundum mattheum.”

417

**Liber Sequentiarum cum notis musicis.**

Codici insunt:

Fol. 1a—36b: Sequentiae de tempore et de sanctis mixtim sed secundum anni ordinem dispositae. Incipit ordo a Vigilia Nativitatis Domini, desinit in festo S. Nicolai.

Fol. 36b—40b: Sequentiae de Dedicatione Ecclesiae et de Communi Sanctorum.

Fol. 40b—44a: Alleluia cum versibus annexis de Communi Sanctorum et de nonnullis sanctis speciatim.

Fol. 44b—49b: Tropi pro aliquibus festis. Kyrie fons bonitatis. Kyrie cunctipotens etc.

Fol. 50a—56b: Kyrie, Gloria, Sanctus et Agnus Dei in diversis modulandi formulis. Omnia quae fuerunt enumerata notas habent musicas saeculi XIII.

## 418

**Psalterium. Accedunt Litaniae, Officia defunctorum, Hymni per annum, cet. . . . cum notis musicis.**

Fol. 8a—111b: Psalterium iuxta ordinem Vulgatae, intermixtis hic illic antiphonis liturgicis.

Fol. 112a—118b: Cantica biblica.

Fol. 119a—136a: Te Deum, psalmi ad Laudes et Completorium, Psalmi poenitentiales cum Litanis.

Fol. 136a—157b: Officium defunctorum cum antiphonis.

Fol. 158a—170a: Hymni et antiphonae per annum.

Quae in codice inveniuntur antiphonae et hymni notas habent musicas.

## 422

**Ordo faciendi catechumenum et catechumenam (et alia praecepta pro sacerdotibus).**

Est Rituale (Pastorale) solos habens ritus servandos in administratione Baptismi, Extremae Unctionis et in Exsequiis defunctorum.

## 424

**Breviarium. Acc. Litaniae, Exorcismi, Preces.**

Erat ad usum dioecesis Traiectensis. Habet liber sola capitula et collectas. Sequuntur in fine Litaniae omnium Sanctorum, Exorcismus salis et aquae et Orationes nonnullae speciales. Fol. 184a—188b exstant capitula et collectae (manu saec. XIV exeuntis) eorum Sanctorum, quorum festa post confectum librum celebrari coeperunt.

## 425

**Breviarii pars, continens Psalterium dispositum per hebdomadem.**

Est Breviarium Traiectense fere integrum.

## 426

**Breviarium.**

Est pars hiemalis.

## 427

**Breviarium.**

Fuit ad usum Ordinis Fratrum Minorum, et dioecesis Remensis aut Trevirensis. Festa SS. Severini (23 Oct.), Cuniberti (12 Nov.) et Nicasii (14 Dec.) in calendario notantur „festum patriae.”

**Breviarium.**

Erat ad usum Ordinis S. Augustini, estque sola pars aestivalis.

**Breviarium.**

Habet solum psalterium per hebdomadam dispositum, tam ad officium nocturnum quam diurnum, intermixtis suis locis hymnis et antiphonis per annum cantandis; notis haec ornantur musicis.

**Breviarii pars, continens Cursum B. Mariae Virg. cet.**

Est solus Cursus B. Mariae Virg. cum septem Psalmis poenitentialibus et Litanis. Praecedit calendarium Traiectense.

**Horae canonicae.**

Sunt horae et orationes variae ad usum extra-liturgicum, hoc ordine:

Fol. 1—12: Kalendarium dioecesis Traiectensis. Fol. 13a.: Orationes variae. Fol. 46a: Hora de aeterna sapientia. Fol. 62a: Horae de B. Maria. Fol. 98a: Horae de SS. Trinitate. Fol. 125b: Horae de S. Spiritu cum orationibus ad varios sanctos. Fol. 173b: Orationes de compassione B. Mariae. Fol. 177a: De SS. Sacramento. Fol. 182b: De Lamentatione B. Mariae. Fol. 201b: Orationes ad diversas sanctas. Fol. 219a: Vigiliae defunctorum. Fol. 238a: Septem Psalmi poenitentiales cum Litanis. Fol. 250b: Orationes de SS. Sacramento. Ubique etiam in codice intermixtae sunt orationes variae, et ipsae quas enumeravimus horae inepte quandoque fuerunt mutilatae.

**Obsequiale in usum Canonicorum Regularium capituli de Windesheim.**

Est *Processionale* describens eas praesertim solemnitates, quibus omnes conventus religiosi assistere consueverunt, i. e. Processiones (in die Purificationis B. Mariae, Dominica Palmarum, in Coena Domini, Parasceve et Sabbatho Sancto, in Rogationibus, in festo SS. Sacramenti etc.), Vestitionem, et Professionem novitiorum, Communionem et Extremam Vnctionem infirmorum, et Exsequias fratrum defunctorum.

In fine codicis exarata est haec inscriptio, quae deest apud Tiele: „liber Monasterii Canonicorum Regularium in Traiecto.”

**Decisiones Rotae Romanae.**

Est collectio GUILIELMI DE HORBORCH, quae saepius typis exstat expressa; cf.

Schulte, *Die Geschichte der Quellen und Literatur des Canonischen Rechts*, II (Stuttgart 1877), S. 69 nota 4.

## 686

Fol. 234b legitur quae sequitur inscriptio:

„En engelbertus foreest septem domus huius  
 Qui commendator lustris fuit indole clarus  
 Quem fera predominum rabies sua iura tuentem  
 Ter rapuit ter vincla pati non signa coegit  
 Structure datus ipse chorum quem cernis aduxit  
 pluraque quis laudes mernit sive fama perhennis  
 millesimo centum quater decies octo minus uno  
 abstulit hunc mundo mors seua die lebuini  
 Epithaphium commendatoris ad sanctam Katerinam.“

Codex videtur oriundus esse ex domo S. Katharinae Ultraiecti, cui Engelbertus Foreest per triginta annos praefuit. Cf. P. Q. Bronggeest, *Bijdragen tot de geschiedenis van het gasthuis, het klooster en de balijs van St. Catharina*. . . . te Utrecht, Hilversum 1901, p. 24.

## 689

In codicis initio inveniuntur bina folia quibus exaratum est instrumenti apographum (manu coaeva) in causa inter ecclesiam Beatae Mariae Hoyensis et Henricum de Avens, villicum de bredinem (?), dd. 1417 Oct. 25.

## 691

**Ars brevis quae est imago artis magnae, cet., fol. 90—92a.**

Est RAYMUNDI LULLI *Ars brevis*, cap. I—III.

## 709

Praeter initium usque ad dimidium cap. 28 libri I, quod cl. Tielio teste deest, etiam in codice desiderantur:

lib. IV	finis capitis 84	usque ad finem	capitis 89
„ V	„ „ 4	„ „ „	„ 54
„ VII	„ „ 23	„ „ 2am partem	„ 30
„ VII	„ „ 57	„ „ caput 65	
„ IX	„ „ 1	„ „ libri XIV initium (usque ad: „hominem amatum aut virginem . . .“).	

lib. XVII usque ad lib. XVIII capitis 1 finem.

Undecim folia huius codicis (lib. I inde a fine cap. 25 usque ad finem cap. 28 et lib. XVII usque ad lib. XVIII cap. 1 finem) inveni in Museo Archiepiscopali Traiectensi. Huius Musei cl. conservator folia ista olim emit a bibliopola quodam Amstelodamensi; munificentia tamen Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Archiepiscopi nostrae bibliothecae reddita sunt. — Praeterea 16 folia integra et 7 foliorum fragmenta ex hoc codice agglutinata fuerunt tegumentis librorum, in nostra bibliotheca exstan-

tium, quos possedit Hubertus Buchelius, ecclesiae S. Mariae Traiectensis canonicus. Cf. quae notavimus ad cod. 130.

## 712

In codicis fronte legitur inscriptio in litteris maiusculis modernis: „... Liber Ruralium Commodorum Mei Dominici De Karonellis.” Folio ultimo verso, quod tegumento agglutinatum erat, exarata est manu eiusdem ac codicis amanuensis fabula de vulpe in forma epistolae leonis ad asinum et leporem, horumque ad leonem responsio, typis vulgata in *Zeitschrift für Deutsche Philologie*, VI (1875), S. 3—12.

## 713

Tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata fuerunt duo instrumenta:

1. Franciscus Romanae ecclesiae presbyter prodit Eugenium papam Henricum..... in familiarem et confirmum commensalem et servientem armorum constituisse, dd. Florentiae 1435 Januarii 3. (Orig., margine a sinistra parte rescisso).
2. Eugenii papae bulla, qua Henrico..... prebendam in ecclesia B. Mariae..... reservat, dd. 1431 (24 Aprilis) VIII Kl. Maii. (Orig., margine a sinistra parte rescisso).

## 733

Binis foliis codicis initio insertis manu saec. XV exaratum est fragmentum Bibliae moralizatae (belgice). Tegumento tam anteriori quam posteriori agglutinata fuerunt bina folia, quibus solum ex una parte exaratum est initium chronicae monasterii Novae Lucis, ordinis Carthusiensis prope Traiectum, cuius recensio brevior, auctore Ghysberto Rutenbergh, invenitur apud Raissium, *Origines Cartusiarum Belgii*, Duaci 1632, p. 99 sqq.

## 734

Tegumento adhaeret instrumentum quo Arnoldus abbas et conventus monasterii Campensis (scil. Kempen prope Rhenum) ordinis Cisterciensis duas curtes, „quarum una in honepale altera vero ibidem prope sita est (dicta vulgariter in den werde)” colonis suis coniugibus, ad utriusque vitam locant, dd. 1306 (Januarii 13) in festo B. Remigii hyemalis. (Originale (?), margine a sinistra parte rescisso).

## 735

Codex oriundus est ex monasterio Canonicorum Regularium Traiectensi; vide notam ad cod. 78.

## 823

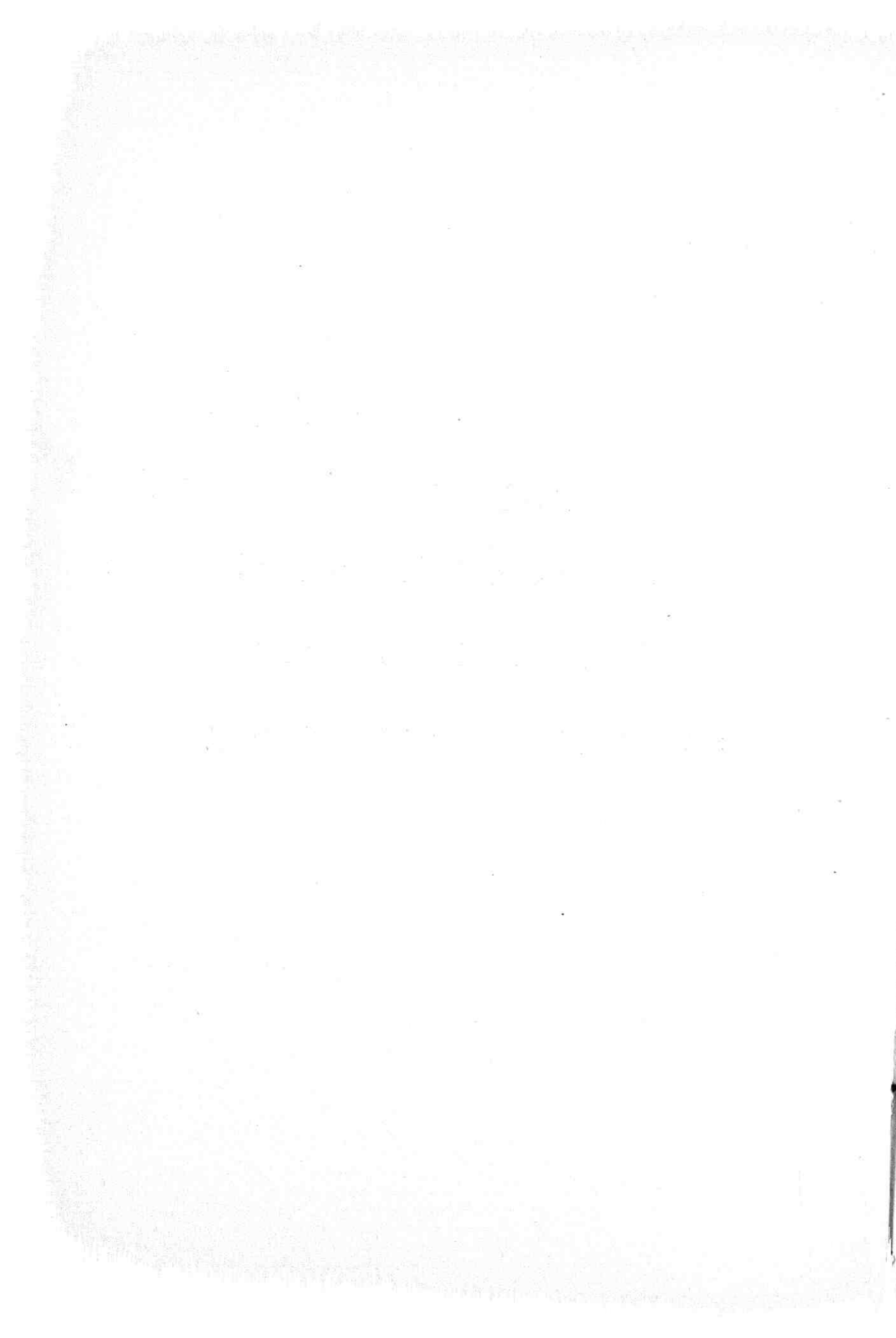
Fol. 92b legitur quae erasa erat inscriptio: „Explicit decimus liber poethycon et per consequens totus finitus per me brunonem Iacobi de amstelredam monachum domus carthusiensis nove lucis prope traiectum anno M<sup>o</sup>[CCCC]xli<sup>o</sup> In profesto Katherine virginis.”

**CODICES**

**QUI INDE AB ANNO 1887**

**BIBLIOTHECAE UNIVERSITATIS**

**RHENO-TRAIECTINAE ACCESSERUNT.**





## CODICES LATINI.

1583

VIII. K. 5

*Chart. 220 × 150. 18 fol., quorum 3a, 15a, 16b vacant et nonnulla valde mutilata sunt. Saec. XV.*

**Evangeliorum pericopae cum glossis interlinearibus, brevibus commentariis in margine scriptis.**

Fol. 1a: „Iste liber pertinet henrico moudwic,” et in imo folio legitur: „Liber iste pertinet Henrico de traiecto.” De Henrico Moudwyc, canonico Maioris Ecclesiae Traiectensis, cf. S. Muller Fzn., *De Schilderijen van Jan van Scorel*, Utrecht 1880, blz. 31 (ubi eiusdem effigies describitur) et *Catalogus van de archieven der kleine Kapittelen en Kloosters*, Utrecht 1905, n. 666.

Antea in Tabulario publico Traiectensi.

1584

*Membr. 197 × 140. 162 fol., quorum 1b, 2b, 3a, 67b, 98b—99b, 106b—107b, 145b, 146a, 162b vacant. Titulis rubris, litteris librorum initialibus nitide pictis, litteris capitulorum initialibus alternantibus rubris et caeruleis ornatus. Saec. XV.*

X. G. 32

**S. Augustinus, Tractatus et sermones.**

Fol. 1a in fronte: „Liber continens diversa dicta beati augustini doctoris egregii conscriptus per confratrem nostrum hectorem ad laudem eiusdem doctoris.”

Fol. 2a: Index.

Fol. 4a—19b: De agone christiano (Migne, *P.L.* 40. 289).

Fol. 20a—27b: (GENNADIUS), De definitionibus recte fidei et ecclesiasticis dogmatibus (Migne, *P.L.* 58. 979; desunt c. 18, 22—51, 60—62).

Fol. 28a—37b: De duodecim abusivis huius seculi (Migne, *P.L.* 40. 1079).

Fol. 38a—52a: De decem cordis scilicet decem praeceptis (Migne, *P.L.* 39. 75).

Fol. 52a—55b: De conniventia decem plagarum egipti et decem praeceptorum domini (Migne, *P.L.* 39. 1783).

Fol. 55b—56b: De decimis reddendis (Migne, *P.L.* 39. 2266).

Fol. 57a—59a: Ad parochianos suos (Migne, *P.L.* 39. 2237).

Fol. 59a—61b: De castitate servanda et quod comparatur martirio (Migne, *P.L.* 39. 2301).

Fol. 61b—64b: Duo sermones contra ebrietatem (Migne, *P.L.* **39**, 2303; prior sermo excerptus est).

Fol. 64b—67a: Contra loquacitatem malam de versu psalmi: cohibe linguam tuam (Migne, *P.L.* **39**, 632).

Fol. 68a—72a: De contemptu mundi ad clericos suos (Migne, *P.L.* **40**, 1215).

Fol. 72a—76b: De vanitate huius saeculi et felicitate vitae aeternae et futuri saeculi (Migne, *P.L.* **40**, 1213).

Fol. 76b—79a: De persecutione christiana et voto monachorum (Migne, *P.L.* **40**, 1342).

Fol. 79b—83a: (PETRUS CHRYSOL.), De bono disciplinae (Migne, *P.L.* **52**, 691).

Fol. 83b—85a: De versu psalmi CXVIII. 66. (Migne, *P.L.* **39**, 1849).

Fol. 85a—87a: De obedientia et vera humilitate et contra superbiam (Migne, *P.L.* **40**, 1221).

Fol. 87a—89a: De caritate (Migne, *P.L.* **39**, 1533).

Fol. 89a—91b: De pugna spiritus et carnis sive spiritus contra carnem. Inc.: *Quotquot spiritu dei aguntur hii filii sunt dei.*

Fol. 92a—94b: De aeterna felicitate, excerpt. ex libro: *De civitate Dei*. Inc.: *Quanta erit illa felicitas ubi nullum.*

Fol. 94b—97a: Ut non solum lingua sed et vita et moribus laudetur deus et de purgatorio ac regno celorum (Migne, *P.L.* **39**, 2214).

Fol. 97a—98a: „Ex quodam sermone B. Augustini De timore Dei.” Inc.: *Dominus noster J. C., qui ait ego sum via veritas et vita, ambulare nos.*

Fol. 100a—106a: De assumptione B. Mariae Virginis (Migne, *P.L.* **40**, 1444).

Fol. 109a—145a: De spiritu et anima (Migne, *P.L.* **40**, 779; c. I—L).

Fol. 147a—162a: De cura agenda pro mortuis (Migne, *P.L.* **40**, 591).

Fol. 162a legitur: „Pertinet ad carthusienses prope traiectum.”

Ligatura lignea corio fusco intecta, utrimque insigni aurato viri nob. A. D[e]. Goyer ornata, saec. XVII, fibulis cupreis amissis, summis foliis auratis. In dorso ornamenta aurata exstant. Anno 1899 codex acquisitus est in auctione-Royaards van den Ham, *Catal.*, 632c.

## 1585

*Membr. 156 × 110. 132 fol., quorum fol. 31 et 107 vacant. A diversis manibus, partim (fol. 32—83) duabus columnis scriptus, inscriptionibus et litteris initialibus rubris aut caeruleis. In codicis initio invenitur tabula aeri incisa et in fine Alberti Dürer xylographia. Fol. 1—30, 84—132: saec. XV; fol. 32—83: saec. XIV.*

**Henricus de Hassia, Tractatus de discretione spirituum, fol. 1a—30b.**

**S. Bonaventura, Breviloquium S. Scripturae, fol. 32a—83a.**

Typis vulgatum in *S. Bonav. Opp. omn.*, V (Quaracchi 1891), p. 201—291. Accedunt (fol. 83a—b) *Dicta s. AUGUSTINI de virtutibus psalmorum* (Migne, *P.L.* **131**, 142).

**Tractatus de otio sancto et de iusto negotio, fol. 84a—106b.**

Inc.: *Dudum a me postulastis vobis aliquid scribi. Des.: mea insufficiencia potui. Per D. N. I. C. qui sit benedictus in secula seculorum. Amen.*

**Gerardus Groot, Sermo de nativitate Domini, fol. 108a—132b.**

Inc.: *Parvulus natus est nobis ysaye IX. Quis grandis nascitur. Des.: et ametur ad omnipotentis gloriam qui est benedictus in secula. Amen. Fol. 132b in fine: „Explicit sermo venerabilis viri magistri gherardi dicti groet de nativitate domini.”*

Quater (fol. 1, 32, 84 et 108) legitur „Liber conventus sancte cecilie in traiecto,” et semel (fol. 84) „liber rectoris capelle sancte cecilie traiectensis.” Tegumento anteriori inscriptum est: J. Th. Royer; vide eius bibliothecae catalogum (1816), p. 69 n. 16. Ligatura lignea corio fusco intecta, fibula cuprea amissa.

Antea in Bibliotheca Regia Hagana, sign. 72 J 21.

**1586**

*Chart. praeter fol. 1—3, 14, 23, 216—219, quae membranacea sunt. 220 × 135. 219 fol., quorum 1a—3a, 141b, 202b, 205b, 215 vacant. Titulis et litteris initialibus rubris ornatus praeter duas (fol. 14a et 142a), quae rubro et violaceo colore pictae sunt. Saec. XV.*

**(Theodericus de Herxen), Compilatio ex diversis doctorum dictis, fol. 4a—200b.**

Fol. 3b: „Nota quod sequentem tractatum sive materias sequentes compilavit in unum venerabilis et devotus pater dominus Theodericus de herxen natus de prope wyndesym secundus rector domus clericorum in Zwollis. In quo aperte relucet cuius spiritus et quante scientie fuerit. Cuius anima requiescat in pace Amen.”

Fol. 4a—13a: Tabulae.

Fol. 14a—141a: Liber de instructione religiosorum ex diversis doctorum dictis excerptus.

Fol. 142a—200b: Dicta doctorum de quibusdam festis et sanctis.

**De communi vita, fol. 201a—205a.**

Inc.: *Communis vita est multum utilis et proficua volentibus proficere.*

**De remediis contra pericula quae possunt contingere circa canonem, fol. 206a—212a.**

Inc.: *Missa suo modo tam plena est misteriis sicut mare guttis.*

**Metra de morte, fol. 212b—214a.**

Inc.: *Clerice metra legas lege rex videas ubi degas//Sum doctor letus.*

**Metra de beatissima Virgine Maria, fol. 214a—b.**

Chevalier, R.H. 33815.

*† Dit is niet door Rhodanus tevergeef gezochte ho. Narratio v.  
Janus Reijck alias de Voerth in W.H.G. 3 P., XIII. 235 noot.*

**Liber de praeparatione cordis, fol. 216a—219b.**

Inc.: *Prepara cor tuum tanquam domum ad magnam hospitem christum dominum nostrum recipiendum.* Libelli finis deest.

Fol. 3b: Index librorum quos codex continet. In codicis fronte legitur inscriptio: „Liber monasterii Nemoris beate marie virginis prope northorn ordinis canonicorum regularium.” Ligatura lignea corio nigro intacta saec. XV, bullis cupreis in tegumento posteriore ornata, fibulis e corio et cupro factis. Anno 1888 codex acquisitus est in auctione-A. M. Ledebøer, *Catal.*, n. 424.

**1587**

*Membr. 156 × 112. 38 fol., litteris initialibus nitide pictis. Saec. XV (c. 1475).*

**Georgius Scholarius Gennadius, Dialogus de via salutis hominum (Latine versus a Georgio Hieronimo Spartano).**

Libellus typis vulgatus est in *Bibl. Max. Vet. Patrum* (ed. Lugd. 1677), t. XXVI, p. 556—559 (cap. XII). Fol. 4a—6b: Johannis Polo de Albo Castro dedicatio ad Davidem de Burgundia episcopum Traiectensem, cuius insigne in margine fol. 7a pictum est. Fol. 2a legitur inscriptio: „Liber monasterij canonicorum regularium montis dive Agnetis virginis, quem habemus ex libraria reverendissimi domini Domini David de burgundia episcopi Traiectensis procuracione fratris nostri Jacobi de burgundia per germanum suum magistrum Johannem de Zijl Decanum verensem.”

Antea in Bibliotheca Regia Hagana. Cf. *Verlag over den toestand der Kon. Bibliotheek in het jaar 1905, 's Gravenhage 1906*, blz. 14.

**1588**

*Chart. 218 × 150. 16 fol., quorum 1, 2, 7b, 8, 10a, 13a, 14—16 vacant. Saec. XV.*

**Excerpta ex quodam commentario in libros ethicorum Aristotelis.**

Inc.: *Iste est quartus liber ethicorum Aristotelis in quo determinat de virtutibus moralibus.* Fol. 12b continet initium LEONARDI ARETINI introductionis in Aristotelis *Eudemia*; cf. *Aristotelis opp.*, Basil. 1563, II. 433.

Antea in Tabulario publico Traiectensi.

**1589**

*Chart. 202 × 140. 108 fol., quorum 2, 3, 12, 13, 106b—108 vacant. Litteris initialibus et titulis rubris ornatus. Saec. XVI (1529).*

**De modo vivendi primorum fratrum in Windessem antequam statuta ordinis essent edita et de ordinatione statutorum, fol. 1a—b.**

Fol. 1b in fine: „Haec ex cronica venerabilis ac eximii Prioris nostri Petri Ympens sunt breviter exscripta.”

VII. F. 32

VIII. K. 4

VIII. H. 26

**Regula sancti Augustini episcopi patris nostri, fol. 4a—11b.**

Præcedit (fol. 4a) prooemium, incipiens: *Augustinus nunquam fuit monachus Eremita*. Fol. 11b explicit: „Exest Regula sancti Augustini episcopi patris nostri, scripta per manus fratris Melchioris Loomanni Lovaniensis 11 Januarii anno 1529.”

**[Statuta Canonicorum Regularium Congregationis Windesheimensis], fol. 14a—92b.**

Fol. 92b explicit: „Finiuntur statuta ordinis Canonicorum Regularium scripta per Melchiorum Loomannum Lovaniensem in Monasterio Regularium Canonicorum de bethleem professum anno a virgineo partu 1529 Mensis Marcii 15 die.”

**Forma inclusionis Canonicorum Regularium in Bethleem iuxta Lovanium, fol. 93a—106a.**

Fol. 93a—b: „Contentarum inclusionis index”. Fol. 94a—b: „Ex privilegiis [monasterii] undecim milium virginum [in Lovaniensi oppido] de verbo ad verbum excerpta pro serenitate conscientiarum fratrum nostrorum in bethleem”. Fol. 95a—96a: „Inclusionis nostre confirmatio per Joannem de Heynsberghe episcopum Leodiensem”. Fol. 96a—b: „Prefatio sequentis processus”. Fol. 96b—106b: „Forma inclusionis monasterii de bethleem iuxta Lovanium magna cum diligentia in ordine conscripta”. Fol. 106a explicit: „Forma huius Inclusionis Monasterii Canonicorum Regularium de bethleem iuxta Lovanium conscripta est a fratre Melchiore Loomanno Lovaniensi eiusdem prefati Monasterii canonico, anno ab Incarnatione domini 1529 marcii 21 die sancti benedicti altera die.”

In primi folii fronte scriptum est: „Ad usum fratris melchioris loomanni lovaniensis canonici regularis in bethleem iuxta Lovanium.”

Ligatura senioris aevi e corio fusco facta; foliis, quae codicis tegumento sunt, aliquot sacrae Scripturae versus manu saec. XV exarati sunt. Codex acquisitus est e bibliotheca v. nob. Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3543.

**1590**

*Membr. 225 × 155. 109 fol. Sex manibus exaratus: fol. 1—25; 26—30b; 30b—31a; 32—97; 98—101a; 101a—109. Fol. 1—30b saec. XV; 30b—31a saec. XVI—XVII; 32—101a saec. XIII; 101a—109 saec. XIV; cum notis marginalibus saec. XVI. Fol. 1—30 initialibus alternantibus rubris et caeruleis ornata; fol. 32—109 titulis rubris, initialibus parte altera auratis, altera caeruleis aut aliter coloratis. Fol. 95 ornamenta marginalia continet sc. quattuor grana incensa cereo infixata in modum crucis. Nonnulla folia mutilata sunt; inter fol. 10 et 11, 39 et 40, 45 et 46 singula desunt. Fol. 10b et 31b vacant.*

VII. k. 16

**Liber Iuramentorum in usum ecclesiae S. Johannis Traiecti ad Rhenum, fol. 1b—25b, 28b—31a.**

Fol. 1a legitur: „Juramenta A° 1616 1<sup>a</sup> Mart.”; et manu alia saec. XVII

ibidem scriptum est: „Eedtbboek van Heeren prelaten, Can . . . . vicarissen ende officianten . . . Jans capp . . .”

**Evangeliarium, fol. 26a—28a, 32a—109b.**

Continet evangelia: *Ad Mandatum* (Joh. XIII, 1—12) et *Post lotionem* (Joh. XIII, 13 sqq. et XIV); sequitur deinde Canticum *Ecsultet* Sabbato sancto cantandum, cum notis musicis.

Ligatura lignea corio nigro intecta saec. XV, filulis et bullis cupreis ornata. Codex a procuratoribus Ecclesiae Reformatae Traiectensis Bibliothecae commodatus est XVIII Kal. Dec. 1888.

**1591**

*Chart. 212 × 163. 327 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XVIII (1769—70).*

**C. Segaar, Dictata in epistolam ad Hebraeos.**

C. Segaar (1724—1803) fuit linguae Graecae et exegeseos N. T. professor Rheno-Traiectinus. Scripsit G. Kuipers.

**1592**

*Chart. 220 × 136. V vol. 270, 200, 218, 206 fol. (solis foliis rectis exaratus) et 495 pag. Saec. XIX (c. 1810).*

**Jod. Heringa E. fil., Primae lineae theologiae christianae. Cum appendice belgice scripto (tom. V).**

Jod. Heringa E. fil. (1765—1840) fuit theologiae professor Rheno-Traiectinus. Scripsit A. Francken. Donum v. doct. W. Francken (9 Juli 1892).

**1593**

*Chart. 202 × 163. 215 pag., quarum nonnullae vacant. Saec. XIX (1813).*

**Jod. Heringa E. fil., Dictata in parabolas Jesu Christi, in Pauli Ep. ad Cor., Ev. Joh. et Acta.**

Scripsit Joh. Klein.

**1594**

*Chart. 197 × 160. 130 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XIX (1804).*

**J. F. Hennert, Dictata in Logicam.**

J. F. Hennert (1733—1813) fuit philosophiae, matheseos et astronomiae professor Rheno-Traiectinus. Scripsit D. Smits. Donum v. doct. J. J. Smits (1894).

## 1595

*Chart. 210 × 163. 242 pag. Saec. XIX (1824—25).*

**J. F. L. Schröder**, Dictata in philosophiae imprimis anthropologiae psychicae elementa, pag. 1—92.

Eiusdem Dictata in Institutiones logicas, pag. 93—242.

J. F. L. Schröder (1773—1845) fuit philosophiae et matheseos professor Rheno-Traiectinus. E bibliotheca v. doct. H. J. Broers. Donum haeredum (1887).

## 1596

*Membr. 310 × 220. II et 87 fol. Initialibus rubris et caeruleis ornatus. Fol. 1—86a sunt saec. XV; fol. 86b—87a saec. XVI ineuntis.*

**Statuta ecclesiae Traiectensis.**

Haec statuta e manuscripto vetustiore edita sunt sub titulo *Het Rechtsboek van den Dom van Utrecht door Hugo Wstine in Oude Vaderl. Rechtsbronnen*, XVIII (1895), ubi pag. XLVIII codex hic describitur.

Fol. 86b—87a: Landbrief van bisschop Aernt van Hoern, dd. 1375 des Donredaghes na S. Servaesdach (Mei 17).

Codicem possederunt Maioris Ecclesiae Traiectensis canonici, primum Gerardus Beyer c. 1500, postea alii duo quorum nomina erasa sunt, dein Joh. Beyer c. 1550. Nomen antiquarii Gisberti Lappii van Waveren (saec. XVII ineuntis) in indicis calce invenitur. Quando et quomodo in Bibliothecam pervenerit non constat. Pulchra ligatura lignea corio fusco intacta saec. XVI, fibulis cupreis amissis.

## 1597

*Chart. 296 × 215. 26 fol., quorum nonnulla humore mutilata sunt. Saec. XV.*

**Commentarii in corpus iuris canonici fragmenta.**

Inc.: „De accusationibus” (Decreti secunda pars causa IV); desinit: „De Usuris” (ibid. XIV).

Antea in Tabulario publico Traiectensi.

## 1598

*Chart. 296 × 215. 35 fol., quorum 19—20b vacant et 13—35 humore ita mutilata sunt ut legi non possint. Binis columnis. Saec. XV.*

**Glossae in partes corporis iuris canonici.**

In hoc codice corpus iuris canonici de rebus temporalibus in rubricas redactum est. Incipit: „Rubrica de deposito”; desinit: „Rubrica de donationibus.”

Origo ut supra.

VIII, B. 22

## 1599

*Chart. circa 330 × 210. 136 fol., quorum nonnulla vacant. Saec. XVI—XVII.*

**Regestum diversarum rerum et collectanea iuridica.**

Fol. 1—29, 404—436: Annotationes de Jure Traiectensi saec. XVI exeuntis, auctore quopiam avvocato Rheno-Traiectensi. Fol. 1a: „Regestum Diversarum rerum tam visarum tam auditarum in playdoys in Rotula”, in margine: „Incepi stylo veteri 5 Martii a° 1584”. Fol. 45a: „Regestum parvum”, in margine „17 Martii a° 1584 stylo veteri”. Fol. 404a: „Clausulae quaedam generales et conclusiones”. Fol. 404b: „Clausulae quae ponuntur in exordio omnium scripturarum”. Fol. 405b: „Practica Verba”. Fol. 407a: „Clausulae quae ponuntur in medio”. Fol. 408a: „Praesumptiones quaedam ex scriptis Domini mei D. G. Berch”. Fol. 410a: „Clausulae quae ponuntur in fine”. Fol. 412a: „Conclusiones Varias”. Fol. 420a: „Formulae quaedam”.

Fol. 30—103 significationes multorum adverbiorum, praepositionum, particularum et coniunctionum exponuntur.

Codex acquisitus est e bibliotheca v. nob. Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3307.

II, F. 11

## 1600

*Chart. 316 × 204. 265 fol., quorum multa vacant. Saec. XVII.*

**Commentarius in Iurisdictionem Urbis Rheno-Traiectinae.**

Van de Waterus initio adscripsit: „De annotatien in dit boek geschreven, schyuen deselfde te zyn, waervan Rodenburg de Iure Conjug. p. 55 spreek; en tot haren aucteur te hebben den Adv. Everard van der Schuur, eertyds voornaem Adv. in dese stad”.

In codicis initio legitur: „Sum A. Withe 1647”. Ex libris P. Musschenbroeckii, vid. eius *Catal. Bibl.*, p. 151 n. 323.

Antea in Universitatis Batavo-Lugdunensis bibliotheca, *Catal.-Geet.*, n. 850.

VIII, H. 28

## 1601

*Chart. 203 × 158. 24 fol., quorum complura vacant. Saec. XVIII.*

**Collectanea de iureiurando veterum.**

E scedulis Arn. Drakenborch. Donum viri doct. J. B. Kan (1893).

VI, E. 34

## 1602

*Chart. 306 × 245. 173 pag. Saec. XVIII (1761).*

**Herm. Cannegieter, Dictata in Ius publicum Belgii foederati.**

H. Cannegieter (1732—1804) iurisprudentiae professor Franequeranus fuit. Scripsit



Aegidius Holst. Codicem olim possedit Petrus Bondam. E legato v. cl. M. S. Polis.

## 1603

*Chart. 210 × 160. 2 vol. 389 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XVIII (1762).*

**C. H. Trotz, Dictata in ius publicum Belgicum.**

C. H. Trotz (1703—1773) fuit iuris civilis et publici Belgici professor Rheno-Traiectinus. Anno 1905 codex acquisitus est in auctione-B. J. Lintelo de Geer van Jutfaas, *Catal.*, n. 874.

## 1604

*Chart. 208 × 163. 3 vol. 191, 238 et 189 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XVIII.*

**J. H. Voorda, Dictata in Institutionum Iustiniani II. I—III.**

J. H. Voorda (1732—1814) iuris civilis professor fuit Rheno-Traiectinus. Donum v. doct. N. G. P. Rauwenhoff (1896).

## 1605

*Chart. 212 × 168. 168 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XVIII.*

**Eiusdem Dictata in Institutionum Iustiniani II. I.**

Donum v. doct. J. H. C. Cazii (1896).

## 1606

*Chart. 206 × 165. 4 vol. 322, 448, 344, 346 pag., alternis vicibus exaratae. Saec. XVIII.*

**Petrus Bondam, Praelectiones in ius publicum foederati Belgii.**

Autogr. P. Bondam (1727—1800) iurisprudentiae professor Harderovicenus, dein Rheno-Traiectinus fuit. E legato v. clar. M. S. Polis.

## 1607

*Chart. 210 × 160. 3 vol. 504 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XVIII.*

**F. W. Pestelius, Dictata ad ius Belgicum.**

F. W. Pestelius (1724—1805) iurisprudentiae professor Batavo-Lugdunensis fuit. Origo ut supra.

VII. D. 41

## 1608

*Chart. 210 × 165. 234 fol., quorum nonnulla vacant. Saec. XVIII exeuntis.*

**Dictata** ad interpretationem F. G. Pestelii *Fundamentorum Iurisprudentiae naturalis* (ed. quarta, 1788).

Donum viduae v. doct. A. R. Falck.

VII. L. 31

## 1609

*Chart. 210 × 163. 185 pag. Saec. XIX (1810—11).*

**Jo. Otton. Arntzenius**, *Animadversiones in Böckelmanni Compendium Institutionum Iustiniani* (dictata).

J. O. Arntzenius (1774—1825) fuit iurisprudentiae professor Harderovicenus. Scripsit J. Pols Jr. E legato v. cl. M. S. Pols.

VII. E. 59-62

## 1610

*Chart. 210 × 163. 4 vol. 774 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XIX ineuntis.*

**C. W. de Rhoer**, *Dictata ad interpretationem F. G. Pestelii Fundamentorum iurisprudentiae naturalis* (ed. quinta, 1806).

C. W. de Rhoer (1751—1821) fuit iurisprudentiae professor Rheno-Traiectinus. Scripsit D. Smits. Donum v. doct. J. J. Smits (1894).

VII. E. 63-66

## 1611

*Chart. 208 × 165. 4 vol. 290, 226, 251 et 209 pag. Saec. XIX.*

**Eiusdem** *Dictata in Pandectarum ll. 1—27.*

Scripsit D. Smits. Donum v. doct. J. J. Smits (1894).

V. E. 26

## 1612

*Chart. 205 × 165. 251 fol. Saec. XIX (1811).*

**Corn. Adr. van Enschtff**, *Praelectiones de Iure criminali.*

C. A. van Enschtff (1778—1835) fuit iurisprudentiae professor Rheno-Traiectinus. E legato v. clar. M. S. Pols.

VII. E. 15

## 1613

*Chart. 208 × 165. 298 pag. Saec. XIX (1822).*

**Eiusdem** *Dictata in ius naturae.*

E bibliotheca v. doct. H. J. Broers. Donum haeredum (1887).

## 1614

*Chart. 200 × 160. 109 fol. Saec. XIX (1823—24).*

**Jo. Melch. Kemper, Dictata in ius naturae.**

Jo. Melch. Kemper (1776—1824) fuit iurisprudentiae professor Batavo-Lugdunensis. Scripsit H. F. Arnold. Donum v. doct. A. R. Falck (1895).

## 1615

*Chart. 207 × 165. 321 pag. Saec. XIX (c. 1825).*

**Herm. Arntzenius H. J. fil., Dictata in lib. I—XI Pandectarum.**

H. Arntzenius H. J. fil. (1765—1842) fuit iurisprudentiae professor Rheno-Traiectinus. E bibliotheca v. doct. H. J. Broers. Donum haeredum (1887).

## 1616

*Chart. 206 × 163. 2 vol. 310 et 229 pag. Saec. XIX (c. 1825).*

**Eiusdem(?) Dictata in Institutionum Justiniani ll. IV.**

Origo ut supra.

## 1617

*Chart. 208 × 165. 523 pag., alternis vicibus exaratae. Saec. XIX (c. 1825).*

**Eiusdem(?) Dictata in codicem Napoleonicum.**

Origo ut supra.

## 1618

*Chart. 208 × 160. 168 pag. Saec. XIX (c. 1825).*

**J. R. de Brueys, Dictata in encyclopaediam iuris.**

J. R. de Brueys (1778—1848) fuit iurisprudentiae professor Rheno-Traiectinus. Origo ut supra.

## 1619

*Chart. 203 × 165. 2 vol. 145 et 145 fol. Saec. XIX.*

**[A. N. J. Ernst], Dictata in Institutiones iuris Romani.**

A. N. J. Ernst (1796—1844) fuit iurisprudentiae professor Leodiensis, dein Lovaniensis. Scripsit C. J. Dubois, iurisprudentiae operam navans in universitate Leodiensi.

## 1620

*Chart. 202 × 164. 16 pag. Saec. XIX.*

**M. S. Pols**, Aliquot reliquiae iurisprudentiae quae apud Schultingium non inveniuntur.

E legato eiusdem.

## 1621

*(Libri typis expr. O. oct. 101). Chart. 149 × 97. 48 fol. Saec. XVI exeuntis.*

**Aur. Bomb. Paracelsus**, Labyrinthus medicorum.

Libellus coniunctus est cum libris typis exaratis. Ex libris Hub. Buchelii.

## 1622

*Chart. 203 × 156. 15 vol. 185, 285, 315, 156, 229, 203, 283, 281, 258, 312, 299, 276, 359, 278 et 192 fol. Saec. XVIII.*

**Joh. de Gorter**, Commentaria in praxis medicae systema suum, anno primum 1750, dein auctius a. 1767 editum.

Vol. I: proemium. Vol. II—X: morbi generales. Vol. XI—XV: morbi particulares. Vol. X in fine legitur: „Sic ergo Bono cum Deo absolvimus hoc systema. . . . 7 Julii 1750 hora 2;” et vol. XV in fine: „Ita nunc quoque absolvimus morbos particulares. . . . 17<sup>7</sup>/<sub>9</sub>51.”

Joh. de Gorter (1689—1762) fuit medicinae in academia Harderovicena professor, dein imperatricis Russiae Elisabeth archiater. E legato v. clar. G. J. Loeq C. J. fil.

## 1623

*Chart. 202 × 156. 3 vol. 292, 297 et 192 fol. Saec. XVIII.*

**Dav. de Gorter**, Dictata in Pharmacopoeam Amstelodamensem.

Initio vol. III legitur: „A° 1746 1 Oct.,” et in fine: „finem imposuimus 27 Jun. 1748.”

Dav. de Gorter Joh. fil. (1717—1784) fuit medicinae et botanices professor Harderovicenus. Origo ut supra.

## 1624

*Chart. 219 × 136. 8 vol. 1390 pag. Saec. XVIII.*

**Joa. Oosterdijk Schacht**, Institutiones medicinae practicae ad auditorum potissimum usum in epitomen redactae et evulgatae.

J. Oosterdijk Schacht Herm. fil. (1704—1792) fuit medicinae professor Franequeranus; postea Rheno-Traiectinus. Origo ut supra.

V. H. 41

VIII. E. 10-28

VIII. F. 1-5

VIII. F. 6-8

VIII. F. 9-16

## 1625

*Chart. 219 × 135. 58 pag. (cum fasciculo inserto, 18 pag.)*  
*Saec. XVIII.*

**Gualth. van Doeveren**, *Dictata de febribus in genere*, pag. 1—43.

*Eiusdem Dictata de inflammatione in genere (in duplo)*, pag. 45—57.

Gualth. van Doeveren (1730—1782) fuit medicinae professor Groninganus, dein Batavo-Lugdunensis. Origo ut supra.

## 1626

*Chart. 219 × 135. 41 pag. Saec. XVIII.*

**Dictata in materiam medicam.**

Origo ut supra.

## 1627

*Chart. 205 × 158. 2 vol. 302 fol., solis foliis rectis exaratus.*  
*Saec. XVIII exeuntis.*

**Nic. Paradijs**, *Dictata in morbos infantium.*

Nic. Paradijs (1740—1812) fuit medicinae professor Batavo-Lugdunensis. Origo ut supra.

## 1628

*Chart. 219 × 137. 2 vol. 560 pag., exaratus alternis paginis.*  
*Saec. XIX (1807—08).*

**M. van Geuns**, *Dictata in praxim medicam.*

M. van Geuns (1735—1817) fuit medicinae professor Rheno-Traiectinus. Anno 1905 uterque codex acquisitus est.

## 1629

*Chart. 207 × 166. 4 vol. 95, 109, 142 et 117 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XIX (c. 1830).*

**Corn. Pruys van der Hoeven**, *Aphorismi eorumque commentarius de medicina practica in usum auditorum.*

Corn. Pruys van der Hoeven (1792—1874) fuit medicinae professor Batavo-Lugdunensis. E legato v. clar. G. J. Loncq C. J. fil.

VIII, F. 21

## 1630

*Chart. 205 × 165. 274 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XIX (1830—31).*

**Eiusdem Commentaria in Gaubii Institutiones pathologiae medicinalis.**  
„Audivit atque scripsit G. J. Loncq C. J. fil.” E legato eiusdem.

VIII, F. 27

## 1631

*Chart. 216 × 131. 306 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XIX (c. 1830—40).*

**J. L. C. Schroeder van der Kolk, Physiologia corporis humani**  
(dictata).

Origo ut supra.

VI, G. 20

## 1632

*Chart. 318 × 198. 45 pag., quarum complures vacant. Saec. XIX (1833—39).*

**G. J. Loncq, Historiae quaedam morborum eorumque curationis.**

Autogr. Origo ut supra.

VI, G. 21

## 1633

*Chart. 322 × 197. 18 pag. Saec. XIX (1835—40).*

**Eiusdem Tredecim historiae morbi aegrotantium cholera Asiatica, in nosocomio (Roterodamensi?) observatorum.**

Autogr. Origo ut supra.

III, K. 11

## 1634

*Chart. 420 × 270. 46 fol. Saec. XIX (1847—49).*

**Eiusdem Casus morborum ab eo in Polyclinico observati.**

Autogr. Origo ut supra.

VIII, D. 13

## 1635

*Chart. 8°. 314 pag. Saec. XIX (c. 1850).*

**Eiusdem Institutiones pharmacologicae. (Dictata). Cum indice materiarum.**

Origo ut supra.

VIII, D. 14

## 1636

*Chart. 224 × 157. 620 pag., quarum 489—494, 500—504, 565 et 566 vacant. Saec. XVIII (1723).*

**Marion, Dictata in physicam. Pars II (pars I deest).**

Pag. 1—150: de astronomia, cum imaginibus Cartesii (pag. 62) et Tychoonis de

Brahe (pag. 66). Pag. 153—373: de elementis. Pag. 373—488: de corporibus animatis (pag. 405—488: tractatus de homine seu introductio ad artem medicam). Pag. 505—563: figurae illustrandi causa additae. Pag. 567—620: Traité des expériences les plus curieuses de la physique.

Marion fuit philosophiae professor Parisiensis. „Scripsit Joannes Franciscus Niel in regia Navarra”. (Collegium Navarrense anno 1304 Parisiis constitutum periit saeculo xviii exeunte). Quomodo codex hic in Bibliothecam pervenerit, non constat.

VIII, F. 26

## 1637

*Chart. 208 × 165. 192 fol., solis foliis rectis exaratus. Saec. XIX.*

**C. G. C. Reinwardt, Dictata ad chemiam.**

C. G. C. Reinwardt (1774—1854) professor ordin. in academia Batavo-Lugdunensi fuit. Scripsit G. J. Loncq C. J. fil. E legato eiusdem.

V, H. 47

## 1638

*Chart. 207 × 164. 29 pag. Saec. XIX (1897).*

**Tobias Mayer, De refractionibus obiectorum terrestrium. (Oratio in initio lectionum habita).**

Tob. Mayer (1723—1762) fuit mathesis et oeconomiae professor Gottingensis.

Transscripsit ex libro typis vulgato (1751), quem possedit specula astronomica Gottingensis, v. clar. J. A. C. Oudemans. Donum eiusdem.

VI, L. 17

## 1639

*Membr. 276 × 209. 2 fol. Titulis et initialibus rubris ornata. Saec. XIV ineuntis.*

**Litterarum et mandatorum Frederici II imperatoris apographa, signata 49—56, 109—116.**

Typis vulgata sunt in Petri de Vincis *Epistolarum libri VI*, ed. Iselius, 1740, vol. II, p. 82—88, 127—133. Utrumque folium agglutinatum erat tegumento libri typis excusi, signati W fol. 148, ex Domo S. Hieronymi Traiectensi oriundi.

V, L. 24

## 1640

*Chart. 141 × 95. 146 fol. Saec. XVI (1584—88).*

**Arn. Buchelius, Acta diurna (in itinere Gallico et Italico).**

Fol. 2—28: „Itinerarium Duacense,” Jul. 1584—Jun. 1585. Fol. 29—97: Parisiis, Jul. 1585—Maium 1586. Fol. 98—101: Rotomagi. Fol. 102—116: Annotationes de variis rebus. Fol. 117—146: „Pars itineris Italici,” Febr.—Mart. 1588. In codicis initio legitur: „Sum Arnoldi Buchelii et Amicorum Anno domini 1584.”

Est rapiarium quo Arn. Buchelius, ut codice 761, usus est in suo Diario contexendo. Viros doctissimos, qui Buchelii *Diarium* nuper ediderunt in *Werken v. h. Hist. Gen.*, 3 S. No. 21 (1907), codex noster fugisse videtur; cf. *l. c.*, p. xcvi.

Donum v. doct. J. A. Grothe.

## 1641

*Chart.* 280 × 213. 3 vol. 1046 pag. Saec. XVIII.

**Arn. Drakenborch**, Dictata in historiam Belgii foederati (usque ad a. 1609).

Arn. Drakenborch (1684—1748) in academia Rheno-Traiectina historiarum et eloquentiae professor fuit. E bibliotheca S. Gille Heringa.

## 1642

*Chart.* 207 × 162. 312 fol., quorum nonnulla tantum exarata sunt. Saec. XVIII.

**P. Bondam**, *Analecta historica* (annotationes historicae dissipatae 461—1590).

Codex acquisitus est e bibliotheca v. nob. Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3313a.

## 1643

*Chart.* 232 × 176. 117 fol. Saec. XVIII.

**Annotata** quaedam ad Everardi Othonis Notitiam regnorum et rerum-publicarum.

Antea in Tabulario Civitatis Rheno-Traiectensis.

## 1644

*Chart.* 210 × 160. 165 fol., foliis tantum rectis exaratus. Saec. XVIII.

**F. W. Pestelius**, Dictata in historiam politicam foederum, quae Belgae foederati percusserunt cum exteris ab anno inde 1581 usque ad annum 1748.

F. W. Pestelius (1724—1805) fuit iuris professor Batavo-Lugdunensis. E legato v. clar. M. S. Pöls.

V. D. 17-19

VII. H. 24

VIII. K. 6

VII. L. 30



## 1645

**Phil. Guil. van Heusde, Dictata in historiam gentium.**

3 exempl: I. 459 pag. (1804—1805). Scripsit D. Smits. Donum v. doct. J. J. Smits (1894). II. 294 fol., foliis tantum rectis exaratus (1804—1805). III. 309 pag. (c. 1825). E bibliotheca v. doct. H. J. Broers. Donum haeredum (1887).

Ph. G. van Heusde (1778—1839) fuit historiarum, antiquitatum, eloquentiae et linguae Graecae professor Rheno-Traiectinus.

## 1646

(*Hist. Gen. n. 121*). *Chart. 314* × *207. 188 fol. Saec. XVI—XVII.*

**P. C. Bockenberg, Annotationes de nobilibus familiis Neerlandicis.**

Fol. 1a—119b: „Batavinae Reipublicae aut ei iunctorum fere populorum prisca nobilitas ex archivis monumentis et vetustissimis undique conquisitis fide dignissimis scriptis . . . . . collecta”. — Fol. 120 vacat.

Fol. 121a—142b: „Beneficarii Hollandiae Flandriaeque Comitum Frisiae Dominorum, quos P. Bockenbergius in concinnandis Annalibus suis familiarum nominibus distinctos, in executiendis beneficiorum archivis commode excerptere potuit, quorumque in Annalibus suis meminit a tempore Philippi Burgundiae Ducis . . . . . usque ad provincialium defectionem a Philippo Austriaco, Hispaniarum rege”. Fol. 143 vacat.

Fol. 144a—146b: „Hollandiae Zeelandiaeque Comitum et Frisiae Dominorum catalogus et genealogia”.

Fol. 147a: Excerptum ex Antonii Hovaei *Dialogo de temporis nostri statu*. Fol. 147b vacat.

Fol. 148a—151a: „Nobiles familiae in rebus Flandriae memoratae a P. Cornelissonio [Bockenberg] in ordinem alphabeticum digestae”.

Fol. 151b: „Flandriae Comitum catalogus, additis annis quibus sumpserunt imperium ad perfectius intelligenda nobilitatis Flandriae iam memoratae tempora”. Fol. 152—153 vacant.

Fol. 154a—155b: „Clausulae extractae ex libro satis antiquo intitulo chronica dominorum de Heusden edito per fratrem Gerrardum Terlinck . . . cum intersignis seu armis singulorum dominorum in dicto dominio per ordinem succedentium”.

Fol. 155b—159b: „Clausulae extractae ex alio libro magno in asseribus ligato continente post varias historias chronicam satis antiquo caractere scriptam dominorum de Arekel, Teysterbandiae, Heusden, Altena, Heuckelem, Asperen, Calenborch, Yselsteyn, Vianen, Woerden, Poelgeest nec (!) Comitatum Cliviae, Geldriae, Gulliae, de Mareka, de Monte etc. item vicecomitatum Hollandiae”.

Fol. 160a—161b: „Ex libro monasterii Averbodiensis impresso in asseribus ligato intitulo fasciculus temporum continente inter alia chronica Traiectense, Flandrense, Hollandiae, Gelriae, Cliviae extractae”.

Fol. 161b—185b: „Diversae litterae ex variis monasteriis, collegiis et aliis locis extractae, ostendentes quomodo dominium Athenae primo ad dominos de Hoorn advenit et ulterius inter eosdem dominos successit” (1212—1532).

VI, D. 38  
II, D. 20  
VII, E, 12

1. 1212. — Theodericus, dominus de Althena, se, de assensu uxoris suae Mariae et nepotum suorum Engelberti et Wilhelmi, ecclesiae de Averbodio omnem decimam suam in duabus villulis, quarum utraque Myrta dicitur, praeterea terram incultam, quae iacet inter curiam de Culstrode et aquam illam quae fluvius dicitur, possidendas contulisse testatur. (Typis vulgata apud [M. J. Wolters], *Notice historique sur l'ancienne Abbaye d'Averboden*, Gand 1849, n. 15).
2. 1224. — Theodericus, dominus de Althena, se, de consensu uxoris suae Mariae et nepotum suorum Wilhelmi et Engelberti, ecclesiae de Averbodio ius patronatus ecclesiae de Mimem (?) possidendum contulisse testatur.
- 3a. 1224. — Theodericus, dominus de Althena, se, de assensu uxoris suae Umatae (Mariae?) et nepotum suorum Wilhelmi et Engelberti, omnem decimam suam in villa Brustheim ecclesiae S. Mariae et S. Johannis Baptistae in Averbodio possidendam contulisse testatur.
- b. 1219(?). — Imata (Maria?), domina de Althena, donationem decimae in Brustheim, quam maritus suus praedictae ecclesiae in Averbodio possidendam contulit, approbat.
4. 1221. — Theodericus, dominus de Althena, se, de consensu nepotum suorum Wilhelmi et Engelberti de Hoorn, ecclesiae S. Mariae et S. Johannis Baptistae in Averbodio omnem decimam suam et tertiam partem iuris patronatus ecclesiae de Ronstert (?) dedisse testatur.
- 5a. 1240 mense Octobri in festo S. Dionysii (Oct. 9). — Theodericus, dominus de Althena, se fratribus ordinis Vallis Caulium, Deo servientibus in domo Vallis S. Elisabeth, bona, in hac charta copiose descripta, sita in Bree, apud Weert et in aliis locis dedisse testatur. (Typis vulgata apud F. Foppens, *A. Miraei opera diplomatica*, IV. 549).
- b. 1240 mense Novembri feria quinta ante festum B. Martini (Nov. 8). — Wilhelmus et Higgebertus de Hoorn sui avunculi Theodorici de Althena donationem praedictam confirmant.
6. 1242 mense Iunio. — Capitulum S. Salvatoris in Traiecto se bona, quae Theodericus de Althena ab eo in decimis tenuit iure patronali, post illius obitum Wilhelmo de Hoorn successori de Althena in pacto contulisse testatur. (= Brom, *Regesten*, n. 969).
7. 1250. — Conventus Vallis Caulium venditionem, quam fecerunt fratres de Valle S. Elisabeth domino Wilhelmo de Althena de centum maldris avenae et sex frumenti pro 65 marchis Coloniensis, confirmat.
8. S. d. — Testamentum Wilhelmi, domini de Hoorn et de Althena.
9. 1265 feria quarta ante Philippi et Jacobi Apostolorum (April 29). — Capitulum S. Salvatoris Traiectense se bona, quae Wilhelmus dominus de Althena ab eo sub annuo pacto tenuit, illius filio concessisse testatur. (= Brom, n. 1577).
10. 1271 in die purificationis B. V. (Febr. 2). — Johannes dux Lotharingiae et Brabantiae Wilhelmo domino de Hoorn 80 libras Lovanienses in augmentationem

illius feudi dat. (Typis vulgata apud [M. J. Wolters], *Notice historique sur l'ancien comté de Horno*, Gand 1850, n. 1).

11. 1270. — Excerptum ex libro anniversariorum ecclesiae de Schalunen, continens notitiam de donatione, quem Theodericus, dominus de Althena, ecclesiae praedictae dedit.

12. 1285 quarto idus aprilis (Aprilis 10). — Wilhelmus, dominus de Hoorne, testatur se conventui de Keiserbosch, ordinis Praemonstratensis, ius patronatus ecclesiarum de Leende et de Heese dedisse, consentiente Wilhelmo suo primogenito. (= Wolters, *l. c.*, n. 2).

13. 1288 in crastino sole computatis (?) Paschae (Martii 29). — Walramus, dominus de Valckenborgh et de Monhoie, prodit Wilhelmum de Hoorne et de Althena theoloneum per terram eius levare sibi permisisse.

14. 1290 dominica post Agathae virginis (Febr. 12). — Walramus, dominus de Monjoie et de Valckenburgh, et Johannes de Cuke in causis inter Arnoldum, comitem de Losse, et Wilhelmum dominum de Hoorne tamquam arbitri sententiam dicunt.

15. 1294 mense Januario. — Wilhelmus de Hoorne et de Althena et Daniel, dictus de Gore miles, testificantur Johannem et Margaretam, liberos magistri Ludovici et Iutte de Rudorpens. pro eorum parentum anniversariis conventui de Keyserbosch duas petias terrae arabilis pro dimidia marca brabantinae hereditarie obtinendas contulisse.

16. 1300 in die B. Clementis (Nov. 23). — Testamentum Wilhelmi domini de Hoorne et de Althena.

17. Sepulchri elogium Engelberti de Althena in ecclesia de Keyserbosch.

18—20. = Brom, *Regesten*, nn. 2938, 2945, 2946.

21. 1302 in die festi s. et individuae Trinitatis (Junii 17). — Johannes, abbas monasterii Averbodiensis, Theodericus, praepositus ecclesiae S. Salvatoris Traiectensis, et Gerardus, dominus de Hoorn et de Althena, produnt, Wilhelmum et fratrem Johannem et conventum de Keyserbosch quaestionibus, quas inter se habebant de ecclesia de Monte S. Gertrudis et de ecclesia de Nunhem, renuntiavisse.

22. 1302 feria tertia post nativitatem B. Virginis (Sept. 11). — Arnoldus, comes de Los et de Chynen, confirmans Johannam de Garsbeke (Gaesbeke?) in omnibus bonis foedalibus eius mariti Gerardi domini de Hoorne, castro tantum de Hoorne exempto, assentitur, ut ea in dictis bonis quamdiu vixerit habeat usufructum.

23. 1308 feria sexta ante festum B. Johannis Baptistae (Junii 24). — Capitulum S. Salvatoris Traiectense Gerardo, domino de Althena et de Hoorne, decimas suas de Pederoge (Poderoyen?) locat.

24. 1308 des Woensdachs naer onser vrouwe daghe als sy geboren was (Sept. 11). — Nadere uitspraak van graaf Willem van Holland tusschen Gerard, heer van Hoorn

en van Althēna e. s. en Johan van Arkel en Vastaert van Giessen. (Apud *P.L. Muller, Regesta Hannoniensia*, 1882, p. 27).

25. 1305 in Pinxendaeghe (Junii 6). — Willem de Boc, Jan van der Dussen, Jan van Ryswijck, ridders, Diederick de burchgraaf en Robijn, zoon van Lodewijk Bekeler, knapen, getuigen als leenmannen van Gerard, heer van Hoorn en Altena, dat Vastraedt, zoon van heer Arnoud van Giessen, afstand heeft gedaan van alle verbintenissen, tusschen hem en Gerard, heer van Hoorn en Altena, en tusschen hunne ouders gesloten, behalve van een leenbrief betreffende het dagelijksch gerecht te Giessen en Taulc (?).

26. 1313 in S. Jacobs daghe (Julii 25). — Verklaring van schepenen van Woudrichem omtrent de uitspraak van Gerard, heer van Hoorn en van Altena en van Perweis, over een bloedigen strijd (bij Muller, *l.c.*, p. 50).

27. 1313 feria quinta post octavas Pentecostes (Junii 14). — Theodericus comes Clivensis promittit se Gerardum, dominum de Hoorne et de Althēna, indemnem conservaturum esse a fideiussione, qua hic pro se apud Johannem de Lysenkirche, civem Coloniensem, se oneravit.

28. 1315 Martii 11. — Willem, graaf van Holland, belooft Gerard, heer van Hoorn en van Altena, die voor zijn nakomelingen borg is geworden wegens den koop der stad Mechelen van Floris Berthout en diens erfgenamen, daarvoor schade-loos te zullen houden. (Typis vulgatum apud Van Mieris, II. 151, ubi 1 Martii 1315).

29. 1321 in B. Ceciliae pridie(?) (Nov. 21). — Gerardus, dominus de Hoorne et de Althēna, prodit decimam emergentem ex novalibus in Basten apud Halen, quorum partem dedit Henrico de Melenburch, non eius esse, sed tribuenda esse investito de Halen in cuius parochia dicta novalia consistunt.

30. 1322 des vrydachs naer S. Bartholomeusdach (Aug. 27). — Willem, graaf van Holland, vergunt aan Willem van Hoorn, dat die van Altena op zekere voorwaarden een nieuwe sluis mogen maken in den Maasdam (Van Mieris, II. 300).

31. 1329 des saterdachs naer S. Peetersdach ingaende oogst (Aug. 5). — Willem, graaf van Holland, belooft Willem, heer van Hoorn en Altena, die hem een balling had uitgeleverd, dit insgelijks te zullen doen (Van Mieris, II. 484).

32. 1332 des sondachs naer S. Mertinsdagh in den winter (Nov. 15). — Diederik, graaf van Cleve, erkent voldaan te zijn van al zijn recht op en eigendom aan het land van Altena, verkocht aan graaf Willem van Holland, en verzoekt den Keizer zulks te bevestigen (Van Mieris, II. 537).

33. 1334 des vrydachs naer Alderheyligen dach (Nov. 4). — Willem, heer van Hoorn en Althēna bekent het land en de poort van Woudrichem van den graaf van Holland in leen te hebben ontvangen, gelijk hij het voorheen van den graaf van Cleve gehouden had (Van Mieris, II. 569).

34. 1334 des vrijdachs naer Alderheyligen dach (Nov. 4). — Graaf Willem van Holland verlijdt heer Willem van Hoorn en Altena, ridder, met de van den graaf van Cleve op denzelfden dag gekochte poort en land van Woudrichem (Apud Muller, *l. c.*, p. 128).

35. 1342 des sondaechs naer S. Remys ende S. Baves daghe in die maent van October (Oct. 6). — Willem, heer van Hoorn en Althena, maakt bekend, dat hij zijn oudsten zoon Gerard in goedinghe gegeven heeft Hees en Leende, het land van Montcornet en van Bassengis, en het land van Gaasbeek (Van Mieris, II. 663; in nostro codice tamen textus multo longior est).

36. 1344 feria quinta post S. Petri et Pauli apostolorum (Juli 4). — Capitulum S. Salvatoris Traiectense se bona, quae Wilhelmus dominus de Hoorne et de Althena ab eo tenuit sub annuo pacto, Gerardo eius filio et in dictis dominiis successori concessisse testatur.

37. 1345. — Excerptum ex libro cronicarum intitulo „Fasciculus Temporum“, de bello Frisico in quo occubuit Wilhelmus comes Hollandiae cum multis nobilibus, i. a. domino de Hoorn.

38. 1345 Dec. 20. — Ludovicus, Romanorum imperator, Theodericum de Hoorne tamquam tutorem Wilhelmi, Gerardi de Hoorne fratris, de castro Althena infendat.

39. 1349 des woensdachs naer S. Jans dach als hy onthooft wiert (Sept. 2). — Schuldbrief van Willem, heer van Hoorn en Althena, en zijn momboor Diderick van Hoorn, heer van Perweis en Cranenburgh, aan hun haljuw en rentmeester Staelfken (Staessen?) van Brakel.

40. 1351 (April 21). — Graaf Willem van Holland beleent Willem, heer van Hoorne en van Althena, met de heerlijkheid van Althena.

41. 1351 des sondaechs naer S. Servaesdach in den Meye (Maii 15). — Diederick van Hoorne, heer van Perweys en Cranenborch, belooft zijn neef Willem van Hoorne en Althena, dat hij alle brieven betreffende de heerlijkheid van Hoorne, Althena of Gaesbeke te Weert zal „overleveren in eenen sekeren slot“, waarvan de heer van Arckel en zij beiden elk een sleutel zullen bewaren tot zijns neefs meerderjarigheidsverklaring.

42. 1357 des donderdaechs naer onsen Heeren opvaert (Maii 25). — Rechter, raad, schepenen en die gemeene poort van Woudrichem verbinden zich de straf bepaling omtrent vrouwecracht in het handvest, door Willem, heer van Hoorn en Altena, in 1356 gegeven, te zullen handhaven en beloven, dat de burgemeesters van alle accijns, gemeente(?) en renten, die de heer van Voorne aan hunne stad heeft geschonken, rekening zullen afleggen voor diens afgevaardigden en voor de schepenen van Woudrichem.

43. 1363 op S. Wilborts dach (Nov. 7). — Diederick, heer van Hoorne en van Althena maakt bekend, dat hij aan heer Jan van Heeckeren de helft van 40 morgen lands, gelegen in het gericht van Almkerck, heeft verkocht.

44. 1369 op des heylighs Cruysdach inventio (Maii 3). — Diederick Loef van Hoorne, heer van Herstal en Montkornet, maakt bekend, dat bij zijn overeenkomst met zijn neef Willem, heer van Hoorn en Altena, betreffende de door zijn ouders nagelaten goederen aan dezen de heerlijkheid van Hoorn en van Althena is ten deel gevallen, en verzoekt hertog Albrecht van Beieren, ruwaard, dezen met de heerlijkheid van Althena te beleenen.

45. 1372 April 30. — Willem, heer van Hoorne en Althena, erkent van het kapittel van Oud-munster te Utrecht in leen te hebben ontvaugen de goederen in Althena, die zijn voorvaderen van dit kapittel in pacht hebben gehouden.

46. 1383 op S. Lucien dach der heyliger jouffrouw (Dec. 13). — Willem, heer van Hoorne en Althena, erkent zijn hof te Stiegen(?) c. a. met een op de heide gelegen hoeve in erfpacht te hebben gegeven aan het convent van Keyserbosch.

47. 1385 des maendachs naer S. Symon luden dach (Oct. 30). — Willem, heer van Hoorne en Althena, erkent met de goede lieden der stad Heusden te zijn overeengekomen, dat zij aan zijn tol te Woudrichem van elk geladen schip vier witte grooten zullen betalen.

48. 1386 op S. Peeters avondt (Junii 28). — Goedewaert Snaeckert belooft den heer van Hoorne en Altena, dat hij hem elk jaar rekening zal alleggen van de uitgaven en inkomsten betreffende de visscherijen, die gelegen zijn tusschen Creynsteyn en Puttersteyn.

49. (1463) 1462 martij 14 „naer loop shooffs van Hollandt.“ — Het Hof van Holland certificeert, dat volgens de registeren van Holland de heerlijkheid van Althena in grafelijk bezit is geweest en dat vrouw Jacob deze in 1417 aan Willem, heer van Hoorne en Puetersshem(?) in erleen heeft gegeven.

50. 1427 Sept. 12. — Willem, heer tot Althena tot Cortersem, en zijn vrouw Johanna van Montengny erkennen aan prior en convent van S. Elisabeth, in hunne landen van Hoorne gelegen, te hebben toegestaan al de konijnen te vangen, die op het erf van hun godshuis komen.

51. 1532 den VI dach van Wedemaent (Junii 6). — Lodewijk van Vlaanderen, baljuw van Brugge, erkent de verklaring te hebben ontvaugen van Jan van Waes als procureur van graaf Jan van Hoorne, heer van Weert, van Althena, van Coertershem en van Avelgem, dat deze van den keizer te leen houdt „'t gerechte derde van der geheele gruute van Brugge metten gerechten derde van den huise van der selver gruute.“

NB. Permultarum chartarum sigilla descripta sunt; praeterea annotatum est in quibus locis exstant.

52. 1533 Aug. 28. — Verklaring van „Arendt Zandelijn Raidt vanden leenhove ende Cornelis barthouts griffier vanden selven hove“ omtrent de copieën, die zij van de boven beschreven charters hebben gemaakt.

53. Annotationes genealogicae de primo domino de Heusden et de primo domino de Altena. — Fol. 186—188 vacant.

In bibliotheca Soc. hist. Traiecti ad Rhenum. Donum v. nob. et doct. J. L. W. de Geer van Jutfaas; vide *Kronijk v. h. Hist. Gen.*, VIII (1852), 341.

## 1647

*Chart. circ. 160 × 147. 42 pag., quarum 2, 4, 20, 22, 24, 41 vacant. Saec. XVII ineuntis.*

**Joannes de Witt, Inscriptiones variaque tam prisici aevi quam medii et moderni saeculi monumenta diversis in locis et regionibus observata.**

- Pag. 3: Joannis de Witt epistola qua inscriptiones in Frisia, in Gelria et in Hollandia notatas Arnolde Buchelio dono dat, dd. XII kal. Junii 1609.
- „ 5—6: LEUWARDIAE: in aede sacra primaria et in porta urbis, qua Bolswardiam itur.
- „ 7—9: GRONINGAE: in aede basilica D. Martino sacra; in aede sacra veteri quam vulgariter „der Akerk” nuncupant.
- „ 10—11: NEOMAGI: in loco vulgo dicto „het Valckhoff”; in cemiterio primariae aedis sacrae.
- „ 12—13: In aedibus sacris ARENACI et ZUTPHANIAE et HAGIS COMITIS.
- „ 14: HARLEMI: in fano quod Foro proximum est.
- „ 15: DELPHIS: in aede sacra veteri quae in opposito coenobii D. Agathae est.
- „ 16—17: AMSTELODAMI: in aede sacra vetustiori; in aede sacra nova quae prope Forum est; in loco quam Principis aulam vulgariter nuncupant et vulgo dicto „de Admiraliteyt”.
- „ 18: ROTERODAMI: inscriptiones diversis in monumentis.
- „ 19: ENCHUSIS: in turri quae ad portam est qua Hornas itur.
- „ 19: In aede sacra LAUSDUNI.
- „ 23: Joannis de Witt epistola qua inscriptiones Antverpiae notatas Arnolde Buchelio dono offert, dd. viii kal. Sept. 1610.
- „ 25—40: ANTWERPIAE: in aede D. Andreae sacra; in aede D. Georgio sacra; in aede sacra Castrensi vulgo „De Borch-Kerk”; in aede D. Jacobo sacra; in aede summa cathedrali D. Virgini sacra; in abbatia D. Michaelis; apud Minoritas; in templo Cappucinorum; in monasterio quod vulgariter „Ten Vrouwen Bruers” nominant; in Arce Praesidiaria, quae Antverpiae est, vulgo „opt Casteel.”

Anno 1906 codex acquisitus est in auctione-Smissaert, *Catal.*, n. 303.

*Chart. 283 × 177. 464 pag. Saec. XVII.*

**Arn. Buchelius, Inscriptiones monumentaque in templis et monasteriis Belgicis inventa (cum annotationibus latine, belgice et gallice scriptis).**

- Pag. 1—4: AMERSFORDIAE: in templo S. Georgii, in monasterio Bircke aliisque aedificiis.
- .. 4: In pago SOEST: in monasterio Brigidanorum (St. Brigittenklooster).
- .. 4: TER EEM: in aede sacra.
- .. 5—7: RENEN: a. in aede D. Cuneræ sacra.  
b. in monasterio religiosorum ordinis B. Francisci. — Pag. 8 vacat.
- .. 9—10: DUROSTADI: a. in aede sacra.  
b. in monasterio Mariæ Magdalænæ.
- .. 13: VOLLENHOVEN: monumentum Theodori Canteri. — Pag. 11, 12, 14—18 vacant.
- .. 19: MONTFORTH: in aede sacra. — Pag. 20 vacat.
- .. 21—22: CULEMBURGI: in aede sacra.
- .. 23: TIELÆ: in aede sacra. — Pag. 24 vacat.
- .. 25: NARDAE: a. in templo principali.  
b. in hospitiæ publico „den Beyaert” dicto.  
c. in curia. — Pag. 26 vacat.
- .. 27: IN ABBATIA EGMONDAE: inscriptio in limine ostii inter utramque furrim. — Pag. 28—30 vacant.
- .. 31: In castello TER LEDE in regione quæ Batua vocatur.
- .. 31—32: HEUKELOM: in aede sacra.
- .. 33: LEERDAMI: .. .. — Pag. 34 vacat.
- .. 35: ASPEREN: .. .. — Pag. 36 vacat.
- .. 37—38: LINDEN: .. .. — Pag. 39—56 vacant.
- .. 57—61: BUNSBERG: in monasterii sacello. — Pag. 62 vacat.
- .. 63: Annotatio de possessoribus domus À l'cin a de, et eorum insignia depicta.
- .. 63: Domus Abspœel depicta ante et post instaurationem.
- .. 64: Domus Oud-Teylingen depicta.
- .. 64: Annotatio de possessoribus domus Warmondæ et eorum insignia depicta.
- .. 65—68: WARMONDAE: a. in aede sacra.  
b. annotatio de monasteriis duobus olim sitis in villa rustica Out-Teylingen.
- .. 69: NOORTWIJCK-BINNEN depictum.
- .. 69—70: Annotationes de possessoribus domini de Noortwijck.
- .. 69—70: NOORTWIJCK-BINNEN: in aede sacra.
- .. 71—96: LUGDUNI BATAVORUM: a. in aede D. Paneratio sacra, pag. 71—73.  
b. in monasterio D. Barbaræ sacro, pag. 72.  
c. in templo D. Virgini sacro „nunc nationi Gallicæ destinato,” pag. 74.  
d. in domo anatomica, pag. 74.

4. L. 16



- e. in aede D. Petro sacra, pag. 75—93.  
 f. in domo orphanorum, pag. 93.  
 g. in aedibus in quibus Dominus de Scagen habitare solebat prope pontem nonnarum, pag. 93.  
 h. in hospitio „Sion” dicto, pag. 93.  
 i. in aedibus Adriani van Sweeten „dijkgreef van Rijlant,” pag. 93.  
 k. in academia, pag. 94—96.  
 l. nomina nonnullorum castellorum extra Lugdunum Batav., pag. 96.
- Pag. 97—444: HAGAE COMITIS: a. in aede sacra magna, pag. 97—108, 110.  
 b. in sacello comitis, pag. 109.  
 c. in templo S. Jacobi, pag. 109.  
 d. in aedibus „by de torfmarckt,” pag. 111.
- „ 444: Excerptum ex Saulterii libro „van de begravenisse des priuuen.”  
 „ 444: SCHEVENINGAE: in aede sacra.  
 „ 442: In coemiterio Liscensi inter Lugdunum et Haerlemum.  
 „ 443: RIJSLICK: in aede sacra. — Pag. 444 vacat.  
 „ 445: WOERDEN: a. in aede sacra.  
 b. in basilica senatoria. — Pag. 446 vacat.
- „ 447: Castellum depictum (apud Koudekerk?).  
 „ 447—448: KOUDEKERK: in aede sacra.  
 „ 449: BODEGRAVEN: in aede sacra. — Pag. 420 vacat.  
 „ 421: In aedibus „van den secretaris van Rijlant.”  
 „ 421—422: Aedes „te Sweten” et aedes „ter Does” prope Lugdunum depictae cum annotatione de possessoribus et eorum insignibus depictis.  
 „ 422: LEIDERDORP: in aede sacra.  
 „ 423—429: AMSTELODAMI: a. in aede sacra vetusta, pag. 423—425.  
 b. in aede sacra nova, pag. 426—427.  
 c. in aede sacra „Zuiderkerk” dicta, pag. 427—428.  
 d. epitaphium Ruysiorum Amstelodamensium, pag. 428.  
 e. putei descriptio in Gerontocomio (oudemannenhuis), pag. 429. — Pag. 430 vacat.
- „ 431: NOORDWIJK: prope locum ubi olim monasterium fuerat „ter Lee” dictum. — Pag. 432 vacat.  
 „ 433—434: YSSELSTEIN: in templo.  
 „ 435—436: VIANEN: in templo.  
 „ 437: LEIDERDORP: in templo. — Pag. 438 vacat.  
 „ 439—443: HAERLEMI: a. in aede sacra magna, pag. 439—441.  
 b. in hospitio S. Barbarae sacro, pag. 440.  
 c. „op den groten hoff tot Haerlem in de husinge laest bewoont by Joffr. Alijt van Treslong genaemt van Assendelft, bagijnken aldaer,” pag. 440.  
 d. Domus leprosorum, aedes „te Berckenrode,” aedes

Heemstede et aedes „te Cleef” prope Haerlemum  
(a° 1572) depictae, pag. 142—143.

- Pag. 144—148: DELFT: a. descriptio picturae in Curia nova, pag. 144.  
b. in porta Brieleni, pag. 144.  
c. ad sepulchrum princ. Wilhelmi Nassov., p. 144.  
d. in templo quod est contra D. Agathae monasterium,  
pag. 145—146.  
e. in basilica senatoria, pag. 145.  
f. in templo novo, pag. 147—148.
- „ 149: SCHEDAMI: in aede sacra. — Pag. 150 vacat.
- „ 151—155: LUGDUNI BATAVORUM: a. in aedibus ad Rapenburgium, pag. 151.  
b. in aede D. Petro sacra, pag. 151—155.  
c. in aede D. Pancratii sacra, pag. 155.
- „ 153: WASSENAER: in aede sacra. — Pag. 156 vacat.
- „ 157: In aedibus prope Sassenheim.
- „ 157: Domus Croonestejn apud Lugdunum depicta. — Pag. 158 vacat.
- „ 159—161: ROTERODAMI: a. in aede sacra, pag. 159—161.  
b. ad portam iuxta fluvium, pag. 161.  
c. in basilica mercatoria iuxta hanc portam, pag. 161.  
d. in foro, pag. 161. — Pag. 162 vacat.
- „ 163: HOORN: in aede sacra. — Pag. 164 vacat.
- „ 165: PURMEREND: in aede sacra.
- „ 166: ALCMARIAE: in templo Laurentiano. — Pag. 167—172 vacant.
- „ 173: OUDEWATER: in aede sacra. — Pag. 174—180 vacant.
- „ 181: DELFT: sepulchri principis Wilhelmi Nassov. descriptio. — Pag.  
182—196 vacant.
- „ 197: BERGEN OP ZOOM: in aede sacra. — Pag. 198—204 vacant.
- „ 205: GOUDA: a. in quodam monasterio.  
b. in aede sacra. — Pag. 206 vacat.
- „ 207: WEESP: in aede sacra.
- „ 207: NARDAE: in templo principali.
- „ 208: MUDA: in aede sacra. — Pag. 209—210 vacant.
- „ 211: BRIELAE: in aede sacra. — Pag. 212—214 vacant.
- „ 215: GOROCOMII: in templo. — Pag. 216—218 vacant.
- „ 219: DORDRACI: in aede sacra magna. — Pag. 220 vacat.
- „ 221—222: Catalogus baliviorum (1252—1592) et quaestorum (1325—1584)  
Zuythollandiae cum eorum insignibus depictis.
- „ 222—225: Catalogus consulum Dordracensium (1367—1613).
- „ 225—226: Catalogus syndicorum Dordracensium (1466—1601).
- „ 226—227: „Familiae Dordracenses nobiles et patriciae a W. Gouthovio col-  
lectae.” Sequuntur quaedam insignia depicta harum familiarum  
Dordracensium. — Pag. 228—232 vacant.
- „ 233: SPRANG: in aede sacra. — Pag. 234—248 vacant.
- „ 249: THOLEN: in aede sacra. — Pag. 250—252 vacant.
- „ 253: In oppido Zeelandiae GOZEO: in aede sacra. — Pag. 254 vacat.
- „ 255: Catalogus abbatum Middelburgensium cum duorum insignibus  
depictis. — Pag. 256—258 vacant.

Pag. 259: Annotatio de possessoribus domus Alcmade cum insignibus depictis.  
 „ 260—278: Annotationes de possessoribus dominiorum honorum foedalium  
 peculiorumque sequentium (cum eorum insignibus depictis):

- |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Naeltwijck, Lockhorst et Niemants-<br/>vrint, pag. 260.<br/>         Giessen-Oudekerck, pag. 260.<br/>         Giessen-Nieuwerck, pag. 260.<br/>         Alblaserdam, pag. 261.<br/>         Molenaers-graef, pag. 261.<br/>         Hofwegen, pag. 261.<br/>         Wijngarden et Reybroeck, pag. 261.<br/>         Westbarendrecht, pag. 262.<br/>         Papendrecht, pag. 262.<br/>         Alblas, pag. 262.<br/>         De twee Aertsbergen, pag. 263.<br/>         De ambachten van op ende nyt Alm,<br/>         Eem met Eemskerek ende Voorn-<br/>         saterwaert, pag. 263.<br/>         Godscalsoort, pag. 263.<br/>         Heynkensoort, pag. 263.<br/>         Almonde, pag. 263.<br/>         Maesdam, pag. 264.<br/>         De Lint, pag. 264.<br/>         Kiefhoeck, pag. 264.<br/>         Oudelants-ambacht, pag. 265.<br/>         Schobbelants-ambacht, pag. 265.<br/>         Cappel aende Lange strate in den<br/>         Groten waert van Zuythollant,<br/>         pag. 266.<br/>         Crayestein, pag. 266.<br/>         Carnesse, pag. 266.<br/>         Crimpen, pag. 266.<br/>         Dortmunde, pag. 267.<br/>         Het ambacht van Eem, pag. 267.<br/>         Brandwijck, pag. 268.<br/>         Barendrecht, pag. 268.<br/>         Berchambacht, pag. 268.<br/>         De hofstede van Binckhorst, pag. 268.<br/>         Beyerlant, pag. 268.<br/>         Besoyen aende Langstrate, pag. 268.<br/>         Dubbelmond, pag. 269.<br/>         Villa de Dortoge in territorio Monas-<br/>         teriensi, pag. 269.<br/>         Dussen, pag. 269.</p> | <p>Dubbeldam, pag. 269.<br/>         Groot et Cleyn Waspick, pag. 269.<br/>         's Gravenmoer, pag. 270.<br/>         Sandeling vel Adriaen Peters-ambacht, pag.<br/>         270.<br/>         Ysselmunde, pag. 270.<br/>         Giessenburch, pag. 271.<br/>         Hardinxvelt, pag. 271.<br/>         Heynoort, pag. 271.<br/>         Houweningen, pag. 271.<br/>         Heindrick Iden-ambacht, pag. 271.<br/>         Jansdam, pag. 272.<br/>         Leyenborch, pag. 272.<br/>         Kalslagen, pag. 272.<br/>         Liesvelt, pag. 273.<br/>         De Lindt, pag. 273.<br/>         Maesdam, pag. 273.<br/>         Merwede, pag. 273.<br/>         Moerkercke, pag. 273.<br/>         Nederveen, pag. 274.<br/>         Nieucoop, pag. 274.<br/>         Muylkerck, pag. 274.<br/>         Het ambacht van de Mijl, pag. 274.<br/>         Het landt des heeren van Moerkercken,<br/>         pag. 274.<br/>         Papendrecht, pag. 275.<br/>         Poelwijck, pag. 275.<br/>         Puttershoeck, pag. 275.<br/>         Rijsoort, pag. 276.<br/>         Roden, pag. 276.<br/>         Riede, pag. 276.<br/>         Swijndrecht, pag. 276.<br/>         Zoetermeer, pag. 276.<br/>         Sprang, pag. 276.<br/>         Soubourg, pag. 276.<br/>         Urek et Emelweert (sc. Emeloord), pag. 277.<br/>         Werckendam, pag. 277.<br/>         De Wale, pag. 278.<br/>         Zydewijn, pag. 278.<br/>         Wioldrecht, pag. 278.<br/>         Woude, pag. 273.</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
- Pag. 279—292: ANTWERPIAE: a. in templo D. Virgini sacro, pag. 279—282.  
 b. in aede D. Michaeli sacra, pag. 283—284.  
 c. in templo D. Jacobo sacro, pag. 285—288.

- d. apud templum Franciscanorum, pag. 287.  
 e. in monasterio vulgariter „ten Vrouwenbroeders” dicto, pag. 289.  
 f. in templo Beguinagii, pag. 291.  
 g. in quodam templo, pag. 291.  
 h. „in seeckere capelle t'Antwerpen staende voor S. Georgie parochikerck”, p. 292.  
 i. „in de Burchkerk”, pag. 292. — Pag. 290, 293—298 vacant.
- Pag. 299—304: MECHELEN: a. in quodam templo, pag. 299.  
 b. apud aedem D. Johanni sacram, pag. 300.  
 c. „in St. Romboutskerck”, pag. 301.  
 d. nomina nonnullorum Magni Consilii praesidum cum eorum insignibus depictis, pag. 304. — Pag. 302—303 vacant.
- „ 305—313: LOVANI: a. in Beguinagio, pag. 305.  
 b. in monasterio D. Barbarae sacro, pag. 305.  
 c. in aede D. Jacobo sacra, pag. 305—306.  
 d. in aede D. Petro sacra, pag. 306.  
 e. in templo Franciscanorum, pag. 307.  
 f. in aede D. Petro sacra, pag. 308.  
 g. in aede D. Michaeli sacra, pag. 308.  
 h. in quodam templo, pag. 309.  
 i. in aede D. Gertrudae sacra, pag. 310.  
 k. „in de Gasthuyskerck”, pag. 311.  
 l. in aede D. Michaeli sacra, pag. 311.  
 m. in Beguinagio, pag. 312.  
 n. in aede D. Petro sacra, pag. 313. — Pag. 314—316 vacant.
- „ 317—319: BRUXELLIS: a. „in de kereke van Coudenberch”, pag. 317.  
 b. „in S. Guericx” (aede D. Gudilae sacra?) pag. 318.  
 c. in aede D. Catharinae sacra, pag. 318.  
 d. „in S. Jacobs capelle tot Brussel by het hof”, pag. 319.  
 e. in templo Franciscanorum, pag. 319.  
 f. in Beguinagio, pag. 319. — Pag. 320—324 vacant.
- „ 325: DIXMUYDEN: in templo principali.  
 „ 325: STONGEN: in aede sacra.  
 „ 325—326: ALVERGHEM: a. in aede sacra, pag. 325.  
 b. „S. Regnier bij Alvergem”, pag. 326.  
 „ 326: VUERNE: in aede sacra.  
 „ 327: In cruce inter Lovanium et Arescotum oppidum in silva erecta.  
 „ 328: SILVAE DUCIS: in monasterio D. Clarae sacro virginum clausarum. — Pag. 329—334 vacant.  
 „ 335—354: Excerpta cum inscriptione: „Uuyt de Registers van de Charters van Montfoort tsedert 1400 tot 1500.”

- Pag. 355—357, 361—365: „Vuyt de memor. Van Swieten per Jo<sup>r</sup>. van Rietwije.”  
 „ 358—360: „Vuytte selve registren v. Montfoort tusschen de 1300 ende 1400 iaeren.”  
 „ 364—365: Excerpta ex nonnullis chartis. — Pag. 366—376 vacant.  
 „ 377—378: GENT: in Beguinagio. — Pag. 379—380 vacant.  
 „ 381: LEODII: a. in monasterio Rechem in regione leodiensi.  
 b. in aede sacra.  
 „ 381: TORNACI: in aede sacra.  
 „ 381: LOVANI: in aede D. Petro sacra. — Pag. 382—388 vacant.  
 „ 389—391: Annotationes de gente Montmorency cum insignibus depictis. — Pag. 392—410 vacant.  
 „ 411—437, 441: Annotationes de possessoribus domorum et dominiorum sequentium cum insignibus depictis:  
 Hooch et Eertswoude, pag. 411. Dormal, pag. 422.  
 Domus Moermont et dominium Renesse, pag. 415. Evere, pag. 423.  
 Heenvliet, pag. 415—416. Furen, pag. 424.  
 Asten, pag. 417. Ghistellium, pag. 426.  
 Businghemium, pag. 418. Huddenberga, pag. 427.  
 Berchem, pag. 418. Melsbroeck, pag. 436.  
 Boxtel, pag. 418. Mons Everhardi nunc Montenaken, pag. 436.  
 Cantecroy, pag. 420. Mierloc, pag. 436.  
 Cranendonck, pag. 421. Moerseke, pag. 436—437.  
 Diedegghem, pag. 422. Perth et Elweyt, pag. 441.  
 Pag. 412—414, 419, 425, 428—435, 438 vacant.  
 „ 439—446: Excerptum ex testamento Cornelii de Assendelt, domini de Heemskerck, dd. 1596 Julii 14 (Belgice).  
 „ 446—448: Instrumentorum apographa de causa monetae adulteratricis Catharinae de Chasseur, Gerardi de Assendelt uxoris.  
 a. Mariae, Belgiae gubernatricis, epistola ad Henricum Jansz. „conseillier et recepveur des exploitz au conseil d’Hollande,” dd. Insulae 1541 Oct. 25 (Gallice).  
 b. Excerptum ex sententia in praedictam Catharinam, dd. 1540 April. 11 (Belgice).  
 „ 449—456: S. d. — Oratio de iniusto usu tituli „Jonkheer”, quem Jan van Doyenborch, Adriaen Ram et Jacob Quaribbe sibi assumpserunt, dicta in causa inter Henricum Botter van Snellenberch et Jan van Doyenborch cum sociis pro curia Traiectensi (Belgice). — Pag. 457—459 vacant.  
 „ 460—464: Annotationes de possessoribus dominiorum sequentium cum insignibus depictis:  
 Relleghem, pag. 460. Wemmelia, pag. 464.  
 Stephani Wolven, pag. 461. Uytbergen, pag. 464. — Pag. 462—463 vacant.  
 Savanthem et Sterrebeke, pag. 461.  
 Anno 1906 codex hic acquisitus est in auctione-Smissaert, *Catal.*, n. 285. — E. van Engelen huius codicis maiorem partem transcripsit in libro suo „*Grafs en wapen der kerken van Uytrecht*,” III, p. 1—212, exstante in Tabulario Civitatis

Traiectensis; cf. S. Muller Fz., *Catalogus van de bibliotheek over Utrecht*, 1881, n. 1255.

## 1649

*Membr. 290 × 194. 88 fol., binis columnis scripta, initialibus rubris et caeruleis, titulis rubris ornata. Saec. XV.*

**Commemoratio** de rebus sanctae Traiectensis ecclesiae quae olim a regibus domini nostri Ihesu Cristi fidelibus eidem ecclesiae traditae sunt, fol. 1a—72a2.

Huius cartularii copiosa descriptio invenitur in *Het oudste Cartularium van het Sticht Utrecht*, ed. S. Muller Fz. in *Werken v. h. Hist. Gen. te Utrecht*, 1892, blz. LXIX et 248 sqq.

**Bella campestria** inter episcopos Traiectenses et Comites Hollandiae, fol. 72a2—75a1.

Ed. S. Muller Fz. in *Bijdr. en Mededeel. van het Hist. Gen.*, XI (1888), blz. 497.

**Quaedam narratio** de Groninghe, de Thrente, de Covordia et de diversis aliis sub diversis Episcopis Traiectensibus, fol. 75a1—88b2.

Cum ultima codicis folia perierint, huius Narrationis tertia fere pars (inde a cap. 31 verba: „fratribus seducti// castrum sic omnibus“) desideratur. Ed. C. Pijacker Hordijk in *Werken v. h. Hist. Gen.*, N. S. n. 49 (1888).

Antea in Bibliotheca Universitatis Batavo-Lugdunensis, *Catal. Geel*, n. 631.

## 1650

*Chart. 338 × 203. 4 tom. Tom. 1—3: 1319 pag.; tom. 4: 16 pag. Saec. XVIII.*

**Joannes de Beka, Chronicon de episcopis Ultraiectinis.**

Pag. 1 in fronte: „Chronographia Joannis de Beke de gestis sanctorum Pontificum Traiectensium Magnanimorumque Comitum Hollandiae Et utriusque vasallorum et vicinorum.“ Inc.: *Reverendis Patribus et praetaris Principibus*. Pag. 554: „Wilhelmo Duci sive palatino suo filio commendavit,“ etc. (in Buchelii editione p. 419). Pag. 799: „Interea dum haec agerentur apud traiectum ecce magna discordia in Hollandia suborta est. Nam venit Conradus kuser,“ etc. (*l.c.*, p. 132). Pag. 1315—1319: „Notae viri cuiusdam docti quae codici Ms. chronici auctoris Joannis de Beke margine adscriptae leguntur.“ Tom. quartus continet manu Petri Bondam collationem primi tomii pag. 4—77 cum Buchelii editione p. 4—29.

In usum Petri Bondam hi libri transcripti sunt ex codice, in cuius antiquiore parte multa interpolata sunt et cui addita est continuatio usque ad annum 1467. Opus tamen non absolutum erat, ut apparet ex Petri Bondam annotatione tom. III pag. 1314 in fine: „Sic in media fere pagina desinebat apographum antiquum unde haec descripta; reliqua, sine quibus sensus sibi non constat, desiderantur.“

V. C. 26

Overvragen aan  
Rijksarch. Utrecht  
12 April 1951

VIII, B. 15-15

De hoc codice, qui oriundus est e bibliotheca v. nob. Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3243, cf. *Bijdr. voor Vad. Gesch. en Oudheidk.*, R. 3, dl. V, (1889), blz. 118; L. Schmedding, *De regering van Frederik van Blankenheim*, Leiden 1899, blz. V.

## 1651

*Chart. 218 × 151. 26 fol., quorum fol. 4b et 13 vacant, nonnullis litteris initialibus pictis. Saec. XV exeuntis.*

**Litterae foundationis fraternitatum ecclesiarum Rheno-Traiectensium.**

Fol. 1a—4a: Fundacio confratrum fraternitatis presbiterorum Maioris, S. Salvatoris, S. Petri, S. Johannis et S. Mariae Traiectensium ecclesiarum, dd. 1326 in vigilia B. Margarete V. (Julii 12). Typis vulgata in *Archief voor de gesch. v. h. aartsb. Utrecht*, IV (1877), blz. 398—411. (Cum confirmatione, dd. 1443 feria tertia post festum Odulphi [Junii 8]).

Fol. 5a—6b: Ordinacio sive fundacio confratrum vicariorum in ecclesia Traiectensi (dd. 1471 April. 6).

Fol. 7a—12b: Dat wtschrift onser fundacien briefs van der Syelbroederscap tot Buerke[r]je, dd. 1436 des manendages na S. Petersdach ad vincula (Aug. 6). Typis vulgata apud Van der Monde, *Tijdschr. voor gesch. v. Utrecht*, V (1839), blz. 225—241. (Cum additamentis usque ad annum 1439).

Fol. 14a—18b: „Speciales misse que legentur pro cognatis et benefactoribus sive amicis.” Sequuntur aliae missae.

Fol. 19a—26b: Statuta Ecclesiae Traiectensis, quorum plurima ordine mutato typis vulgata sunt in *Het Rechtsboek van den Dom van Utrecht* in *Oude Vaderlandsche Rechtsbronnen*, XVIII (1895). Inc.: „De officio custodis.” Expl.: „De oblationibus.”

Antea in Bibliotheca Regia Hagana, sign. 132 G 15.

## 1652

*Membr. 278 × 219. 1 fol. Saec. XV (c. 1432).*

**Instrumentum publicum, c. 1432.**

Decanus S. Salvatoris Traiectensis — iudex conservator iurium et privilegiorum conventus in Windesem et monasteriorum illi colligatorum a sede apostolica deputatus ex inserta bulla, dd. 1431 Nov. 11 — abbatibus Floridicampi Cisterciensis ac de Lidlum Praemonstratensis ordinum monasteriorum mandat, ut sententiam dicant in causa pro monasteriis in Ludingakerke et S. Agnetae prope Swollis contra quendam dominum „se canonicum ecclesie S. Lebuini Daventriensis ausu sacrilego nominantem” super molestiis, iniuriis ac dampnis eis illatis. (Orig., fine et margine a dextra parte rescissis). Ex instrumenti laesione deest datum (c. 1432), de quo videsis Aequoy, *Windesheim*, III. 92.

Insertae bullae tenor est: Eugenius IV papa abbati monasterii S. Jacobi Leodiensis et decano ecclesiae S. Salvatoris Traiectensis ac officiali Coloniensi mandat, ut bona et iura ad conventum in Windesem et ad monasteria, illi colligata, spectantia defendant et omnes eorum occupatores molestos et iniuriatores auctoritate pontificali per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescant. „Datum

Rome apud S. Petrum 1431 III Idus novembres (11 Nov.) Pontificatus nostri anno primo." Huius bullae apographum integrum exstat in codice Bibliothecae Regiae Haganae, signato 78 D 32 et intitulato: „Privilegia et statuta capituli generalis Windesemensis”, n. 33.

Hoc folium agglutinatum erat tegumento libri typis excusi, signati X fol. 96, e monasterio Canonicorum Regularium Traiectensi oriundi.

## 1653

*Membr. 290 × 208. 1 fol. Saec. XV.*

**Liber benefactorum, qui domui Novae Lucis ordinis Carthusiensis prope Traiectum inferius redditus, possessiones etc., ultra centum libras monetae usualis in civitate Traiectensi valentes, in vita sua dederunt vel post obitum legaverunt (fragmentum ex Praefatione illius libri).**

Prologus libri benefactorum, qui res infra centum libras dederunt (exstantis in Tabulario Publico Traiectensi) his verbis ad librum nostrum spectat: „Quemadmodum in prologo alterius voluminis de hac materia clarius dictum est, sicut in illo benefactores nostros precipuos quorum beneficia estimative valuerunt ultra centum libras monetae usualis in civitate Traiectensi placuit nobis inscribere.” Id volumen tamen non superesse videtur, cum in praedicto Tabulario non inveniatur.

Hoc folium insertum erat in libro typis excuso, signato G qu. 8, e monasterio Carthusiensium prope Traiectum inferius oriundo.

## 1654

*Chart. 325 × 208. 73 fol. Saec. XVIII (1714, 1716).*

**Chartarum Rheno-Traiectinarum apographa, scripta manu notarii L. A. de With.**

- Fol. 1a—13b: 1322 Julii 27. — Instrumentum electionis Jacobi de Ootshoorn, decani Maioris Ecclesiae, quo eligitur episcopus Traiectensis, cum delineato notarii sigillo (ed. in Matthaeus, *Analecta*, I p. 125 ss.).
- „ 14a—b: 1352 op S. Johans avond decollatio (Aug. 29). — Brief van Ghysbrecht van Yselsteyne, knape, waarbij hij zich bij het kapittel van St. Marie te Utrecht borg stelt in de plaats van zijn grootvader Ghysbrecht, heer van Yselsteyne, voor een som van 40 pond zwarte tournooizen, die Aernout, heer van Yselsteyne, aan het kapittel jaarlijks schuldig is mit de gerechten, fienden en fins van Segvelt en Camerik.
- „ 15a—16a: 1352 op S. Johans avond decollatio. — Brief van Geryt van den Vliete, knape, waarbij hij hetzelfde doet in de plaats van den overleden Sweder, heer van Vianen. — Fol. 16b vacat.
- „ 17a—20b: 1364 Junii 20 (lege 28). — Instrumentum quo Henricus de Weyda, decanus Traiectensis, officium vicariatus generalis in spiritualibus et temporalibus per civitatem et dioecesim Traiectensem mit, litteris commissionis insertis, dd. 1364 Junii 22. (Ed. in Matth., *Anal.*, V, p. 372 ss.).
- „ 21a—29a: 1364 Junii 29 (lege: Julii 30). — Instrumentum insinuationis litterarum apostolicarum Johannis de Virneburg episcopi, a Monasteriensi

*Chartarum*

*III. K. 15*



- ecclesia translata ad Traiectensem, et admissionis ad eandem. (Ed. in Matth., *Anal.*, V, p. 362 ss.). Cum quattuor chartis insertis:
- a. 1364 Junii 27 (lege: Julii 27). — Mandatum procurationis Johannis Paell cum sociis, datum a Johanne de Virneburg.
  - b. 1364 VIII Kl. Maii (April. 24). — Bulla translationis Johannis episcopi praedicti ab ecclesia Monasteriensi ad Traiectensem.
  - c. 1364 VIII Kl. Maii. — Duae bullae Urbani quinti papae, quibus capitulo ecclesiae Traiectensis et clero civitatis et dioecesis Traiectensis mandat, ut Johanni episcopo obedientiam et reverentiam debitam praestent. — Fol. 29b—30b vacant.
- Fag. 31a—45a: 1371 Junii 30. — Instrumentum, quo ecclesiae Traiectenses S. Salvatoris, S. Petri, S. Johannis et S. Mariae Arnoldum de Hoorn in episcopum Traiectensem postulaverunt et in quo praevia de hac re controversia cum Maioris ecclesiae canonicis copiose describitur. Cum charta inserta, dd. 1317 feria secunda post festum Urbani (Maii 30), qua praelati et capitula Maioris, S. Salvatoris, S. Petri, S. Johannis, S. Mariae ecclesiarum Traiectensium Vasallis, Castellanis etc. mandant, ut Swedero de Abcoude, ab eis in mamburum generalem in temporalibus electo, pareant. Cum delineato notarii sigillo. (Ed. in Matth., *Anal.*, V, p. 380 ss.). — Fol. 45b—46b vacant.
- „ 47a—60a: 1393 Aprilis 22. — Instrumentum, quo Fredericus de Blankenheim, episcopus Argentinensis, postulatur in episcopum ecclesiae Traiectensis. Cum duobus delineatis notarii sigillis. — Fol. 60b—62b vacant.
- „ 63a—66a: 1268 in die B. Severini archiepiscopi (Oct. 23). — Henricus, dominus de Lecka, testificatur se a decano et capitulo ecclesiae B. Mariae Traiectensis in commissionem recepisse iurisdictionem et censum in Lopeke et iurisdictionem cum decimis et censu in Bonrepolis ad vitam suam sub annuo pacto possidenda. (= Brom, *Regesten*, n. 1663). — Fol. 66b vacat.
- Fol. 67a—b: 1333 in die translationis B. Martini (Julii 4). — Litterae decani et capituli ecclesiae B. Mariae, quibus locaverunt num mansum, in eorum iurisdictione in Caueric situm, Hermanno Oldekose et Johanni filio Jacobi pro annuo pacto XII librarum.
- „ 68a—b: 1333 des woensdachs nae S. Mertensdach in den winter (Nov. 17). — Ghysebrecht, heer van Yselsteyn, erkent aan het kapittel van St. Marie verkocht te hebben 4 morgen land, gehecten „die oude hofstede te Merloe”, en belooft die te zullen vrijwaren van alle aanspraken, die de kinderen van Peter van Merloe, die dat land vroeger van hem te leen had, daarop mochten doen gelden.
- „ 68b—69b: 1334 Sabbato post Dominicam qua cantatur Oculi mei (Martii 5). — Litterae decani et capituli ecclesiae B. Mariae Traiectensis, quibus profitentur se a Frederico dicto Ossekijn, eorum concanonicis, recepisse proprietatem sex iugerum de decem iugeribus terrae in Vloeten, necnon 30 grossorum Turonensium annuorum reddituum ex domo et area Gherardi Finekijn, eorum ecclesiae vicarii perpetui, pro quibus Fredericum Ossekijn a pensione annua, quam capitulo de domo sua claustrali et area debuit, quitaverunt, hoc adiecto quod

camerarius ad memoriam cuiusque defuncti, ad quam idem Fredericus ordinare voluerit, viginti grossos Turonenses singulos annos in eorum ecclesia distribuendos ex praedictorum reddituum accrescentiis ministrabit.

Fol. 70a—72a: 1334 feria secunda post Dominicam qua cantatur Lactare (Martii 7). — Litterae decani et capituli ecclesiae B. Mariae Traiectensis, quibus profitentur se a Gosnino de Berc, eiusdem capituli clerico, recepisse proprietatem quattuor iugerum quae vulgo nuncupata sunt „antiqua area de Merlo,” quae terra empta fuit erga Ghiselbertum de Yselstein, militem, necnon quattuor iugerum de decem iugeribus terrae in Vloeten, conditionibus plurimis verbis expositis. Cum sigillo et contrasigillo ecclesiae B. Mariae depictis. Fol. 72b—73b vacant.

Anno 1899 codex acquisitus est in auctione-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2350a.

## 1655

*Chart. 204 × 155. 256 pag. Saec. XVIII.*

**Chartarum et epistolarum praecipue Rheno-Traiectinarum apographa, scripta manu viri doct. E. van Engelen.**

- Pag. 1—23: Monumenta veteris aevi depicta. — Pag. 2, 4, 6, 8, 10, 12—14, 16—18, 22, 24 vacant.
- „ 25: 1271 tertia festa (lege: feria) post epiphaniam primam (lege: domini). — Chartae fragmentum. Cum duobus sigillis depictis. — Pag. 26 vacat.
- „ 27: 1329 des sonendaghes nae S. Mathys daghe (Sept. 24). — Brief van Schijne van Dorreth, waarbij hij erkent zijn versterkt huis te Dorreth in leen te hebben ontvangen van bisschop Johannes van Utrecht. Cum sigillo depicto. — Pag. 28 vacat.
- „ 29: 1292 in octavis Paschatis (Aprilis 13). — Charta qua dominus de Borklo testatur se suam ministerialem Lutgardam, filiam Wernerii Mursbeke, Wittio(?) domino de Dipenem misisse, ut fiat eius ministerialis (= Brom, *Regesten*, n. 2442). — Pag. 30—32 vacant.
- „ 33: 1304(?) feria tertia post B. Jacobi apostoli (Iulii 28). — Charta qua Wilhelmus, miles, dominus de Brunchorst testatur Johannem de Dyest, episcopum Traiectensem, sibi de quingentis libris nigrorum . . . . integraliter satisfecisse. Cum sigillo depicto. — Pag. 34—36 vacant.
- „ 37—39: 1320 ipso die Brichtii episcopi (Nov. 13). — Charta qua Fredericus, episcopus Traiectensis, testatur se cum domino Ottone de Tekenborgh et de Dypenheim, comite, per totum spatium vitae suae concordasse, ut dampna et iniurias, quae a subtilis suis inferuntur, ab iniuriante emendanda curaturi sint; et qua fideiussores ab episcopo constituti fidem praestitam observare promittunt. Cum sigillo depicto.

- Pag. 40: Datum anno Domini millesimo trecentesimo VIII Katarinae (= in Octava Kat. [Dec. 2]?). — Charta qua Otto, ecclesiae Monasteriensis episcopus, testatur se Wilhelmum comitem de Salem (Salm?) de feudo castrensi apud Botzelere (Botzlar) conditionibus adiectis infendavisse. Cum sigillo et contrasigillo depictis.
- „ 41—43: 1330 des naesten Manendages nae veertiendaghe (= Dertiendaghe [Jan. 9]?). — Schuldbrief ten bedrage van „200 pond silverde tournoise” van Johan, bisschop van Utrecht aan Johannes Paw, Diderix Pawen sone, burger te Utrecht, te betalen „hem of dengenen, die houder is des briefs, tot dertien daghen nae Kersavond, die nu naest toecomende is.” Cum sigillis quinque depictis. — Pag. 44 vacat.
- „ 45—47: Annotatio de imperatore Henrico quinto et de iis, qui in illius diplomate dd. 1122 IV Nonas Junias commemorantur.
- „ 47—48: 1328 des Goedendaghes na S. Johans dach ad decollationem (Aug. 31). — Bisschop Johan van Utrecht neemt Gyselbrecht, heer van Yselsteine, Zweder heer van Apecoude, Aernd van Yselsteine, en Steven van Zulen met de 2 burgermeesters en de 2 overste oudermannen van Utrecht tot zijne raden en belooft zijn wereldlijk gerecht tusschen de Noede en Bodegraven volgens huu advies te zullen beheeren en zonder huu medewerking geen ambtman aldaar te zullen benoemen. Cum duobus sigillis depictis.
- „ 49—50: 1370 op S. Cecilïënavond (Nov. 21). — Schout, landgenooten en bureu van den Ouden Rijn oorkonden, dat Hughe van Bredae e. u. de helft van 4 morgen land, gelegen in Heycoop in den gerichte van den Ouden Rijn, opgedragen hebben aan de heeren van het St. Catharinaklooster te Utrecht „tot hoerre pitantie behoef.” Cum sigillo depicto.
- „ 51—52: 1370—1689. — „Schouten vant gherecht van den Ouden Rijn med de buurschap en landen van Heycoop.”
- „ 53—59: 1375 des Donredaghes na S. Servaesdaech (Maii 17). — Landbrief van bisschop Aernt van Hoern. Cum episcoporum nominibus, qui hanc chartam postea confirmaverunt. — Pag. 60 vacat.
- „ 61: 1381 op S. Petersavond ad vincula (Julii 31). — Brief van Johan van Zulen, heer Wouterssoen, knape, waarbij hij verklaart Henric den Roever, heer van Montfoord, schadeloos te zullen houden van alle cost en schade, voortkomende uit de beloften, die deze met andere burgers voor hem heeft gedaan in een „principaelen” brief in het bezit van Gijsbertse Staep (Cock?), domproost te Utrecht. Cum sigillo depicto. — Pag. 62—64 vacant.
- „ 65—66: 1443 op S. Jansdach decollatio (Aug. 29). — Schout, landgenooten en bureu van den Ouden Rijn oorkonden, dat Govert Eerstsoon van Roden den vrijen eigendom van 2 morgen lands aldaar gegeven heeft aan Lubbert Roelofssoene. Cum sigillo depicto. — Pag. 67—68 vacant.
- „ 69—72: = Brom, *Regesten*, nn. 114 et 302.
- „ 73—74: 1522 Maii 1. — Adriani papae sexti epistola ad decanos et capitula ecclesiarum Traiectensium, qua pro eorum gratulationibus de ponti-

- ficatus dignitate assumpta gratiae aguntur. Datum Caesaraugustae (Saragossa).
- Pag. 75—76: 1522 Maii 1. — Eiusdem epistola ad decanum et capitulum Ecclesiae Traiectensis, ut supra.
- „ 77—80: Catalogus epistolarum quas possedit Arn. Buchelius. — Pag. 78 vacat.
- „ 81—82: 1626 (?). — Arn. Buchelii (?) epistola. Sine inscriptione et sine dato.
- „ 82: Excerptum ex litteris Camerarii ad Suetiae regem, cuius erat cancellarius, et ad Ordines nostros legatus, scriptis 15 Sept. 1626 et a Caesareis interceptis.
- „ 83—84: 1632 XII Idus Januarias. — Annae Mariae a Schuurman epistola ad Andream Rivetum. (Datum: Traiecti ad Rh.).
- „ 85—91: Arnoldi Buchelii epistolae:
1. 1627 XII Kl. Oct. — ad Petrum Scriverinum (Datum Traiecti ad Rh.).
  2. 1629 Non. Junius. — ad A. M. a Schuurman.
- „ 92: Sigillum Alberti Brandenb. Elect. Mogunt. descriptum.
- „ 93: 1629 (?) VIII Id. April. — Philippi Melanchtonis epistola ad Joh. Aepinum (sine anno in Buchelii codice, ex quo haec epistola transcripta est, *Catal. Tiele* n. 983, fol. 108).
- „ 93—96: Excerptum „de Reuxneri libro equestrium, ubi agit de Florentio Hollandiae comite.”
- „ 96: Excerpta ex Lamb. Canteri epistolis ad patrem.
- „ 97—118: Arn. Buchelii epistolae:
1. 1630 XVII Kl. Oct. — ad Casparem Barlaeum. (Datum Traiecti ad Rh.).
  2. Anni novi 1631 initio. — ad Joh. Meursium. (Datum Traiecti ad Rh.).
  3. 1632 pridie Kl. Sept. — ad Petrum Scriverium. (Datum Traiecti ad Rh.).
  4. 1632 V Id. Sept. — ad Casparem Barlaeum (?) (Datum Traiecti ad Rh.).
  5. 1633 Nov. — ad eundem. (Datum Traiecti ad Rh.).
  6. S. d. — ad dominum Thienhovium. — Pag. 101, 102, 112, 119—120 vacant.
- „ 121—122: 1632 (lege: 1517) Junii 22. — Epistola Adriani Florentii filii, episcopi Dertusensis (Tortosa), ad Florentium Oem (Ex Madrid). — Pag. 123—124 vacant.
- „ 125: 1633 Sept. 16. — Arn. Buchelii epistola ad A. M. a Schuurman (Datum Traiecti ad Rh.).
- „ 126: Annae Mariae a Schuurman epistolae:
1. S. d. — ad dominum Catz.
  2. 1623 Sept. 18. — ad Danielelem Heinsium.
- „ 128—152: Arn. Buchelii epistolae:
1. 1629 VI Id. Dec. — ad Casparem Barlaeum. (Datum Traiecti ad Rh.).
  2. 1634 VII Id. Nov. — ad eundem. (Datum Traiecti ad Rh.).
  3. 1635 VII Kl. April. — ad eundem. „ „ „ „

4. 1636. — ad Joh. Bevervicium. (Datum Traiecti ad Rh.).
5. 1632 pridie Kl. Sept. — ad Henricum Eppium. (Datum Traiecti ad Rh.).
6. 1635 XII Kl. Jul. — ad Casparem Barlaeum. (Datum Traiecti ad Rh.).
7. 1639 Febr. 20. — ad Adolphum Vorstium. (Datum Traiecti ad Rh.).
8. S. d. — ad doct. Corn. Booth.

N.B. Pag. 73—152 transscriptae sunt ex Buchelii codice, *Catal. Tiele* n. 983, ordine mutato. — Pag. 129—130, 153—156 vacant.

- Pag. 157—158: 1704 Januarii 25. — Hadriani Beverlandi testamentum. — Pag. 159—160 vacant.
- „ 161: 1719 Dec. 12. — Commissie van de Bewindhebbers der West-Indische Compagnie aan Paulus van Liender als assistent te Curaçao. Cum sigillo depicto. — Pag. 162—164 vacant.
- „ 165—166: 1555—1622. — Instrumentorum catalogus de nobilitate, urbibus regionibusque Traiectensibus, ex libro in Matthaei auctione empto. — Pag. 167—168 vacant.
- „ 169: Annotationes de hospitibus Traiectensibus S. Crucis et S. Anthonii. — Pag. 170 vacat.
- „ 171—190: (Arn. Buchelius), „Annotata quaedam in Johannem de Beka de episcopis Traiectinis.” — Pag. 172, 174, 187—188 vacant.
- „ 191—194: Annotationes de Philippo le Roy, domino de Brouchem Oelegem(?), ex libro typis expresso.
- „ 195—196: Monumenta et epitaphia descripta in aede sacra in oppido Vianen. — Pag. 197—198 vacant.
- „ 199: Descriptio delineata aedis Traiectensis B. Martino sacrae. — Pag. 200—206 vacant.
- „ 207—216: Excerptum ex catalogo Musci Regii Hafniensis (Kopenhagen). — Pag. 217—218 vacant.
- „ 219—227: Annotationes historicae de aede Traiectensi B. Martino sacra cum monumentis descriptis. — Pag. 222, 228—230 vacant.
- „ 231—232: Annotatio historica de aede Traiectensi B. Mariae sacra.
- „ 233: Descriptio delineata aedis Traiectensis B. Martino sacrae. — Pag. 234 vacat.

N.B. Pag. 219—232 transscriptae sunt ex Buchelii codice „Monumenta in templis et monasteriis Traiectensibus inventa,” exstante in Tabulario civitatis Traiectensis.

- Pag. 235—244: Versiculi de templis, monasteriis hospitibusque Traiectensibus (Belgice).
- „ 244: 1454—1626. — Catalogus scultetorum Amersfortiensium.
- „ 245: Excerptum ex *Matthaei Foundationes Eccl.*, continens annotationem de „Onze Lieve Vrouwe te 's Gravesande.” — Pag. 246—250, 252—256 vacant.
- „ 251: Nonnullarum gentium neerlandicarum insignia descripta.

Ligatura membranacea. Primo folio legitur: „door P. Beck voor mij gekocht uit auctie te Euckhuizen 30—31 Julij 1849 ad f 4.00 opgeld en comm. loon inbegrepen.” Anno 1906 codex hic acquisitus est in auctione-Smissaert, *Catal.*, n. 934.

VIII, H. 23

## 1656

*Chart. 207 × 160. 10 fol., foliis rectis tantum exaratus. Saec. XVIII.*

**Catalogus sive nomina episcoporum qui fuerunt in Traiecto inferiore per successiones suas.**

In codicis initio legitur: „Ex antiquo Cod. Ms. in quo et alia, ac imprimis etiam versio antiqua Ms. Historiae Marckanae Lievoldi de Noerthof, habebantur, diversis manibus descripta, cuiusque usum clar. Alex. Gum. Pagenstecher mihi praestitit, catalogum hunc descripsi. P. Bondam.” Fol. 10a explicit: „55. David de Burgundia rexit anno 1455. iste raptus fuit anno 1483.”

Scripsit P. Bondam. Codex provenit e bibliotheca v. nob. Thom. Phillipps, Middlehill, n. 3322.

VII, F. 21

## 1657

*Chart. 310 × 200. 13 fol. Saec. XVII.*

**Arn. Buchelius, Annotationes historicae in Hedae historiam episcoporum Ultraiectinorum.**

Typis vulgatae in eiusdem editione Hedae, Ultraiecti 1643, p. 306—324.

Donum v. doct. J. A. Grothe.

V, L. 42

## 1658

*Chart. 158 × 100. 94 pag. Saec. XVI—XVII (1594—1630).*

**Arn. Buchelius, Annotationes de familiis Ultraiectinis.**

Pag. 1 legitur inscriptio: „Familiae Traiectenses tam nobilium et patriciorum quam plebeorum 1594 collectae.”

Pag. 3: Familiarum Traiectensium nomina.

Pag. 4—6: Amerongii.	Pag. 23: Donselarii.
„ 8: Sonbeeck.	„ 24: Werckhoven.
„ 9: Booth.	„ 25: Eewyckii.
„ 10: Bngou.	„ 26: Eem.
„ 11: Bochhovii.	„ 27: Enschede.
„ 12: Blommerii.	„ 28: Sass.
„ 13—15: Bogeri.	„ 30: Someren.
„ 16: Bemontii.	„ 31: Goieri.
„ 17: Van Cuelen.	„ 32: Helmichii.
„ 18: Cnopii.	„ 33: Hindersteini.
„ 19: Coetsveldii.	„ 34—35: Haesteni.
„ 20: Voudenberch.	„ 36: Huel.
„ 21: Cleve.	„ 37: Kempii.
„ 22: Wedii.	„ 38: Ramsdonck, Gorlaei.

Pag.	40: Nes.	Pag.	66: Rhodii (de Roy).
"	41—42: Langii.	"	67: Rammii.
"	43: Lappii.	"	68: Reinegomii.
"	44: Leemputii.	"	69: Ratelantii.
"	45: Gubel.	"	70: Scade.
"	46: Spijcker.	"	71: Sypesteinii.
"	47: Medenblickii.	"	72: Eckii.
"	48: Omii a Wingarden.	"	73: Supperii.
"	49: Montsma.	"	74: Scendel.
"	50: Nieupoort.	"	75—76: Scorelii.
"	51: Nobellii.	"	77: Scenkii.
"	52: Scroijesteinii.	"	78: Schoordyck.
"	53—54: Overmeerii.	"	79: Wittii.
"	55: Ommen.	"	80: Culemburgenses.
"	56: Waynoii.	"	81: Verdoes.
"	57: Pijlsweert.	"	82: Wijs.
"	58: Petten.	"	83: Vuyttevacl.
"	59: Oem.	"	85—87: Voerstii.
"	60: Van de Sande.	"	89—90: Van de Voort.
"	61: Van Leiden.	"	91: Vos.
"	62: Strickii.	"	92: De Viana.
"	63: Straetmanni.	"	93: Zevender.
"	65: Stelliones.		

Pag. 49: 1626 Sept. 15. — Nonnulla verba ex legati regis Suetiae litteris, ab Imperatoriis interceptis.

Pag. 56, 57, 68, 73—82, 84, 86—88, 90—93: Commentarii rerum quotidianarum, maxime de iis qui mortui sunt inter annos 1629 et 1630.

Pag. 94: Ovidius, *Ars Amatoria*, III. 771—796.

Anno 1906 codex emptus est in auctione-Smissaert, *Catal.*, n. 301.

### 1659

*Chart. 318 × 202. 130 pag., quarum permultae vacant. Saec. XVIII.*

**Arn. Buchelii monumentorum passim in templis ac monasteriis Traiectinae urbis atque agri inventorum apographum.**

Transscripsit et pinxit E. van Engelen (autographum in civitatis Traiectensis Tabulario exstat). Huius codicis descriptio copiosa invenitur apud S. Muller Fz., *Catalogus van de Bibliotheek van Utrecht*, 1881, blz. 116—117.

Codex a magistratu Ultraiectino bibliothecae nostrae commodatus est.

### 1660

*Chart. 333 × 205. 224 pag. Saec. XVIII.*

**Acta et decreta Academiae Rhenotraiectinae 1641—1650.**

Pag. 149—223 continent instrumentorum (dd. 1642—44) apographa de Johannis Lucae de Frankendael legato, praedictae Academiae relicto.

*Blitzgedenke J.W.C. van Campen in 1940*

*30 Nov. 1954  
Kuniggegerde van  
Geneesk. - Archief*

*VIII. B. 20*

De hoc codice oriundo e bibliotheca v. nob. Thom. Philippus, *Middlehill*, n. 3264 vide *Bijdragen voor Vul. Gesch. en Oudheidk.*, 3. R., V (1889), blz. 118.

I. K. 10

## 1661

*Membr. 174 × 115. 36 fol. Saec. XII.*

**Caelius Sedulius, Paschalis Carminis ll. V, fol. 1a—37a.**

Fol. 1a praefatio: „Paschales quicumque dapes conviva requiris”; eodem folio: „Incipit carmen paschale Sedulii”. Fol. 8b: „Incipit liber secundus”. Fol. 15a: „Incipit liber III”. Fol. 22a: „Iam placidas iordanis” (initium libri IV). Fol. 28b: „Incipit liber quartus” (lege quintus). Fol. 37b: „Explicit liber Sedulii. Hoc opus Sedulius inter kartulas dispersum reliquit”, cet.

**Asterius, Epigramma in Sedulium, fol. 38a.**

**Caelius Sedulius, Hymnus I, fol. 38a—39b.**

Hoc codice H. J. Arntzenius usus est in editione anno 1761 curata. Cf. ed. Joa. Hümer (1885), praef. p. XXIII s. Donum v. doct. J. A. Grothe.

I. J. 23

## 1662

*Membr. 235 × 162. 137 fol. Fol. 1a invenitur littera initialis coloribus variis picta; primi versus alternis vicibus rubro et caeruleo colore scripti sunt. Codex nitide exaratus est manu saec. XV, quae litteras saec. XII imitata est.*

**C. Crispus Sallustius, Bellum Catilinarium et Jugurthinum.**

Fol. 1a.: „Chrispi Sallustii nobilitate veritatis historici cl. de coniuratione et bello Catilinae liber incipit. Omnis homines qui sese student”, cet. Fol. 51b: „Luctus atque gaudia agitabantur. Explicit”. Fol. 52a: „Falso queritur”, cet. (initium Belli Jugurthini). Fol. 137b in fine: „in illo site sunt. Τελας.” In folio quod tegumento anteriori agglutinatum est annotavit NN., qui olim codicem possedit: „Exemplar hoc manuscriptum Sallustii idem est, quod in editione Cortiana citatur nomine codicis incerti primi, qui diligenter quidem collatus fuit, sed non ab ipso Cortio, qui hunc librum scriptum neque vidit neque ubi latitaret detegere potuit (cf. edit. Cortiana, Venet. 1737, pag. VII in f.). — Comperi autem ego hunc codicem revera esse eundem ex instituta accurata collatione lectionum variantium a singularibus quas Cortius ex hoc libro ms. citat quaeque omnes, quoad persecutus fuerim, reperiuntur similes in hoc exemplari.”

Donum v. doct. J. A. Grothe.



## 1663

*Chart. 199 × 145 (fol. 1—53); 196 × 143 (fol. 54—78). 78 fol., quorum 53b, 54, 55b, 71, 74b, 78b vacant. Duabus manibus exaratus: fol. 1—53; 54—78. Saec. XVI exeuntis.*

**Caspar Barlaeus**, Carmina omnia fere historica celebrantia res gestas ab anno 1588 usque ad 1594 (latine, belgice, nonnullaque quorum versus alternatim latine et belgice scripti sunt), fol. 1a—53a.

Fol. 10a: initium carminis deest.

**Melchior Barlaeus**, Carmina nuptialia in honorem Caspari Barlaei et Ceciliae Brants, 1569 (latine uno gallico excepto), fol. 55a—78a.

E bibliotheca v. clar. J. G. R. Acquoy. De hoc codice vide *Historische Avonden*, II (1907), blz. 476 et *Oud-Holland*, III (1885), blz. 241.

## 1664

*Chart. 199 × 148. 100 fol. Saec. XVII.*

**Poemata latina et quaedam alia, collecta ab Arn. Buchelio.**

Fol. 1a in fronte legitur: „Gisberti Zuleni et amicorum”. — Fol. 1b vacat.

Fol. 2a—b: „Senatui Victoris a° 1569” (poema). — Fol. 3 vacat.

Fol. 4a—27a: „Oratio confessoria ad creatorem pariter et conditorem nostrum deum, universa vitia humana compendio pertractans, eademque mirum in modum detestans” (poema). Fol. 27a in fine: „Autore Scoto Augiano.”

Fol. 27b—46a: „Vinea Christi Tragicomoedia Ph. Mori.” — Fol. 46b vacat.

Fol. 47a—55a: „Copia litterarum Christ. Pezelii Doct. Theol.” ad synodum Haganam, dd. Breae 1586 Aug. 4, de Petro Datheno, ed. in *Bijdr. tot de oudheidk. en gesch., inzonderh. van Zeewersch-Vlaanderen*, III (1858), blz. 73—82. — Fol. 55b vacat; fol. 56—60 desunt.

Fol. 61a: Quaedam de comaedia Mori.

Fol. 61b—64b: Poemata quaedam Ph. Mori.

Fol. 65a—95b: Eiusdem „Naboth tragicomoedia sacra ex III Reg. cap. XXI, acta Ultraiecti 1571.”

Fol. 96a—b: Excerptum ex Gerardi Geldenhaurii Institutione scholae christianae, continens Frederici Imperatoris litteras ad puerum Andream Canter Groninganum, dd. 1472 Ianuarii 25.

Fol. 97a—99a: „Sommige annota (sic) opt placet vande Staten van Holland, belangende het accoort van Medenblick by den Oversten Sonoy nuytgegeven” (Gallice); fol. 99a in fine: „faict le 19 de Mars 1588 stilo vet.”

Fol. 99b: Excerptum ex epistola dedicatoria ad Infantem Ilisp. Richelii *De vita D. Beggae*, Lovan. 1631, continens quaedam de Mauritii comitis expeditione in Antwerpianam.

Fol. 100a: index. — Fol. 100b vacat.

Donum v. doct. J. A. Grothe.

VII, F. 25-27

## 1665

*Chart. 181 × 114. 3 vol. 183, 200 et 133 fol., foliis tantum rectis exarata. Saec. XVII (1684).*

**Jac. Gronovius**, Dictata in Taciti Annales (lib. I—VI, XI—XVI).

Jac. Gronovius (1645—1716) fuit linguae Graecae, hist. et eloqu. professor Batavo-Lugdunensis. Scripsit R. Doncan. E legato v. cl. C. M. Francken.

## 1666

VII, F. 28, 29

*Chart. 179 × 107. 2 vol. 189 et 168 fol., foliis tantum rectis exarata. Saec. XVII (1684).*

**Eiusdem** Dictata in Taciti Historias (lib. I—IV).

Scripsit R. Doncan. Origo ut supra.

V, E, 27

## 1667

*Chart. 207 × 160. 422 pag. Saec. XVIII (1732).*

**Arn. Drakenborch**, Dictata in Antiquitates Romanas.

Arn. Drakenborch (1684—1748) fuit historiarum et eloquentiae professor Rheno-Traiectinus.

VI, K, 20

VII, D, 43

## 1668

**Ant. van Goudoever**, Dictata in antiquitates Romanas.

2 exempl.: I. 306 pag. (c. 1825). E bibliotheca v. doct. H. J. Broers. Donum haeredum (1887). II. 340 pag. (1840—41). Scripsit C. M. Francken. E legato eiusdem.

A. van Goudoever (1785—1857) fuit litterarum et philosophiae professor Rheno-Traiectinus.

VIII, K, 14

## 1669

*Chart. 260 fol., forma varia: 230—170 × 172—105. Saec. XIX medii.*

**N. D. W. P. de Fremery**, Collationes codicum mss. Plutarchi operum moralium factae in bibliothecis Italicis et Parisiensi.

CODICES MARCIANI, coll. cum ed. Wyttenb. Oxon. 6 vol. in 12 part.

Cod. Marc. 427:

Fol. 1a—4b: πολιτικὰ παραγγέλματα, coll. cum Tom. IV, Pars I pag. 205—307.

„ 4b: τῶν ἐπτὰ σοφῶν συμπόσιον, coll. cum T. I, P. II p. 579—580.

- Fol. 5a—6b: *περὶ τοῦ πῶς ἂν τις αἰσθῆιτο αὐτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῆς*, coll. c. T. I, P. I p. 287—328 (Fol. 6b in fine legitur descriptio brevissima huius codicis).
- „ 7a—b: *Πλουτάρχου γαμικὰ παραγγέλματα. Πλούταρχος Πολλιανῶ καὶ Εὐριπίδῃ εὐ πράττειν*, coll. c. T. I, P. II p. 545—574.
- „ 8a—b: *Περὶ τοῦ ὅτι μάλιστα ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι*, coll. c. T. IV, P. I p. 113—126, et cum codice Paris. 1672.
- „ 8b—9a: *Πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον*, coll. c. T. IV, P. I p. 130—142.
- „ 9a—41a: *Περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς*, coll. c. T. II, P. II p. 801—846, et cum codice Vatic. 511.
- „ 41a—43a: *Πλουτάρχου βασιλέων ἀποφθέγματα*, coll. c. T. I, P. II p. 683—745.
- „ 43a—45b: *Πλουτάρχου περὶ τῆς ρωμαίων τύχης*, coll. c. T. II, P. I p. 298—335.
- „ 46a—47a: *Πλουτάρχου περὶ τῆς ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς λόγος α*, coll. c. T. II, P. II p. 339—364.
- „ 47a: Descriptio codicis 511 Marciani.
- Cod. Marc. 249:
- Fol. 47b—48a: *Πλουτάρχου περὶ τύχης*, coll. c. T. I, P. I p. 381—392 et cum codice Vaticano 1009.
- „ 48b—20b: *Πλουτάρχου περὶ δευσιδαιμονίας*, coll. c. T. I, P. II p. 651—679 et cum codice Parisiensi 1672.
- „ 21a—23a: *Περὶ φιλαδελφίας*, coll. c. T. II, P. II p. 949—1001.
- „ 23a—24b: *Περὶ ἀδολεσχίας*, coll. c. T. III, P. I p. 25—71 et cum codice Parisiensi 1672.
- Cod. Marc. 248:
- Fol. 25a—28b: *συμπόσιον φιλοσόφων ἐν ἄλλῃ τῶν ἐπτὰ σοφῶν συμπόσιον*, coll. c. T. I, P. II p. 578—648.
- „ 28b—30b: *Περὶ δευσιδαιμονίας*, coll. c. T. I, P. II p. 651—680.
- „ 31a—b: *Περὶ πολυπραγμοσύνης*, coll. c. T. III, P. I p. 75—104.
- „ 32a—38a: *Περὶ τῶν ἐκλειπτῶν χρηστηρίων*, coll. c. T. II, P. II p. 680—789.
- „ 38b: Descriptio codicum Marc. 248, 249, 250.
- „ 39a—41b: Catalogus Plutarchi operum codice Marc. 248 contentus.
- Cod. Marc. 250:
- Fol. 41b—44a: *Περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς λόγος α*, coll. c. T. II, P. II p. 802—845.
- „ 44b—50a: *Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένων*, coll. c. T. III, P. I p. 213—286.
- „ 50b: De errore Wyttenbachii qui opusculum *περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσείδος* codice Marc. 250<sup>mo</sup> contineri perperam asserit, T. I, P. I p. CLXII.
- Cod. Marc. 249:
- Fol. 51a—56b: *Περὶ τοῦ πῶς ἂν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου*, coll. c. T. I, P. I p. 185—283.
- „ 57a—60b: *Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένων*, coll. c. T. III, P. I p. 213—286.
- „ 61a—62b: *Πῶς ἂν τις ὑπ' ἐχθρῶν ἀφελοῖτο*, coll. c. T. I, P. I p. 331—357.
- „ 64a—66b: Cod. Marc. 322: *Πλουτάρχου περὶ μουσικῆς*, coll. c. T. V, P. I p. 627—688. — Fol. 63a: index. Fol. 63b vacat.

Cod. Marc. 249:

- Fol. 67a—71b: Πῶς δεῖ τοῦ νέου ποιημάτων ἀκούειν, coll. c. T. I, P. I p. 53—137, et cum cod. Marc. 250.  
 „ 72a—74b: Περὶ ἀοργησίας, coll. c. T. II, P. II p. 850—892, et cum cod. Marc. 250.  
 „ 74b—78a: Περὶ εὐθυμίας, coll. c. T. II, P. II p. 898—946, et cum cod. Marc. 250.  
 „ 78a—79b: Πλουτάρχου περὶ πολυφιλίας, coll. c. T. I, P. I p. 362—377, et cum cod. Marc. 250.  
 „ 79b—81a: Πλουτάρχου περὶ φιλοπλουτίας, coll. c. T. III, P. I p. 409—427, et cum cod. Marc. 250.  
 „ 81b—82a: Πότερον τὰ τῆς ψυχῆς ἢ τὰ σώματος πάθη χειρόνα, coll. c. T. III, P. I p. 15—22, et cum cod. Marc. 250.  
 „ 82a—84b: Περὶ τοῦ πότερον ὕδωρ ἢ πῦρ χρησιμώτερον, coll. c. T. IV, P. II p. 874—887 et cum cod. Marc. 250.

Cod. Marc. 250:

- Fol. 84b—88b: Εἰ πρεσβυτέρω πολιτευτέον ἢ ὅτι καὶ πρεσβύταις πολιτευτέον, coll. c. T. IV, P. I p. 145—200, et cum cod. Marc. 248.  
 „ 88b—89a: Περὶ τῆς εἰς τὰ ἔκγονα φιλοστοργίας, coll. c. T. II, P. II p. 4006—4023, et cum cod. Marc. 248.  
 „ 89b—90b: Περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι, coll. c. T. IV, P. I p. 319—336, et cum cod. Marc. 248.  
 „ 90b—92b: Περὶ τοῦ πρώτου ψυχροῦ, coll. c. T. IV, P. II p. 832—869, et cum cod. Marc. 248.  
 „ 92b—97b: Περὶ τοῦ εἶ τοῦ ἐν δέλφοις, coll. c. T. II, P. II p. 576—613, et cum cod. Marc. 248.  
 „ 98a—99a: Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς, coll. c. T. I, P. I p. 4—50 (in paucis locis).  
 „ 99a: Περὶ εἰμαρμένης (inspectus hic illic), coll. c. T. III, P. I p. 290—315. — Fol. 99b vacat.  
 „ 100a—101b: Ὅτι οὐδὲ ζῆν ἔστιν ἠδέως κατ' Ἐπίκουρον, coll. c. T. V, P. II p. 437—448, et cum cod. Marc. 248.

N.B. Adiuncta est Ru. Hercheri epistola, dd. Berol. 1872 Febr. 1, qui collationibus his ad Moraliū editionem usus est.

CODICES VATICANI, PALATINI, REGII ET URBINATES, coll. cum edit. Reisk., Lips. 1774 ss.

Cod. Vatic. 4010:

- Fol. 402a—406a: Περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς, coll. c. Reisk., VII p. 733—776, et cum codd. Vatic. 4013, 4014.  
 „ 406a—415b: Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ βραδείως τιμωρουμένων, coll. c. Reisk., VIII p. 165—246, et cum codd. Vatic. 264, 1309, 4012.

Cod. Vatic. 4309:

- Fol. 415b: Finis libelli *De sera numinis vindicta* transcriptus.  
 „ 416a—418a: Πῶς ἔν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο, coll. c. Reisk., VII p. 320—345.  
 „ 418b—425a: Πῶς ἔν τις διακρίνει τὸν κόλακα τοῦ φίλου, coll. c. Reisk., VI p. 178—276, et cum cod. Vatic. 4010.

Fol.	125b:	Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, coll. c. Reisk., VI p. 378—384, et cum cod. Vatic. 4010.	
„	126a:	“Ὅτι διδασκτὸν ἡ ἀρετή, coll. c. Reisk., VII p. 727—732, et cum cod. Vatic. 4013.	
„	126b—129a:	Περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως, coll. c. Reisk., VIII p. 133—164, et cum cod. Vatic. 4010.	
„	129b—132b:	Περὶ τοῦ ἀκούειν, coll. c. Reisk., VI p. 134—176, et cum codd. Vatic. 4010, 4013.	
„	132b—135a:	Περὶ δυσωπίας, coll. c. Reisk., VIII p. 95—121, et cum codd. Vatic. 4010, 4013. — Fol. 135b vacat.	
„	136a—165b:	Descriptiones brevissimae et indices codd. Vatic. 4010, 4011, 4009, 4012, 4309, 4152, 1448, 4264, 914, 87, 89, 90, 264, 1308, cod. Palat. 80, cod. Vatic. 4013, cod. Urbin. 400, cod. 80 Reg., cod. 98 Urbin., codd. Vatic. 4015, 439, codd. Palat. 170, 283, 286.	
		Nonnullorum codicum variae lectiones indicantur:	
	a.	Cod. Vat. 1009 Περὶ ἀδολεσχίας . . . . . fol.	137a—b.
		Περὶ τοῦ ἀκούειν . . . . .	137b.
		Περὶ δεισιδαιμονίας . . . . .	„
		βασιλέων ἀποφθέγματα καὶ στρατηγῶν. . . . .	138a—b.
		ἀποφθέγματα λακωνικὰ. . . . .	138b.
		de institutis laconicis . . . . .	138b—139a.
		Περὶ φιλαδελφίας. . . . .	139b—140a.
		Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ βραδέως τιμωρουμένων (coll. c. Reisk., VIII p. 167—246) . . . . .	140a—141b.
		Περὶ εὐθυμίας (coll. c. Reisk., VII p. 825—866) . . . . .	141b.
	b.	Cod. Vat. 4012 Περὶ δεισιδαιμονίας . . . . .	142b.
	c.	Cod. Vat. 264 fol. 290—317 (continentia πῶς ἂν τις ὑπ’ ἐχθρῶν ὄψ., περὶ ἀδολεσχίας . . . . .)	147a—b.
	d.	Cod. Vat. 4013 Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ βραδέως τιμωρουμένων . . . . .	149a—b.
		Περὶ τῶν ἐκλ. χρηστηρίων . . . . .	151a.
		Περὶ ἴσιδος καὶ δσιρίδος . . . . .	152b.
		αἰτιαὶ φυσικαὶ . . . . .	153a.
		Περὶ εἰμαρμένης . . . . .	154a.
		Περὶ μουσικῆς . . . . .	157b—158a.
	e.	Cod. Urbin. 400 Περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς. . . . .	154b—156a.
	f.	Cod. 80 Reg. „ „ „ . . . . .	156a—b.
	g.	Cod. 98 Urbin. „ „ „ . . . . .	157a—b.
	h.	Cod. Vat. 439 „ „ „ . . . . .	158a—b.
		Περὶ δεισιδαιμονίας . . . . .	158b.
		Περὶ μουσικῆς . . . . .	159a.
		Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς. . . . .	159b.

- i. Cod. Palat. 170 βίαι παράλλοι πλου-  
τάρχου . . . . . Fol. 160a—b.  
k. Variæ lectiones in nonnullis supradictis  
codicibus Vatic. . . . . „ 164a—165b.

## CODICES AMBROSIANI.

- Fol. 166a—b: Descriptiones brevissimæ et indices codd. Ambros. II. 113,  
M. 82.  
„ 167a—170a: Cod. Ambros. M. 82 Πλουτάρχου πότερον ὕδωρ ἢ πῦρ χρυσι-  
μώτερον, coll. c. edit. Xyl. Par. 1624, p. 955—958. — Fol.  
170b vacat.  
„ 171a—b: Cod. Ambros. M. 82 Lacaenarum apophtegmata, coll. c. edit.  
Xyl. Par., p. 240—241.

## CODICES LAURENTIANI.

- Fol. 172a—179b: Πλουτάρχου παροιμίαι αἷς ἀλεξανδρεῖς ἐχρῶντο, transcriptum ex  
cod. Laur. Plut. 80 C. 13.  
„ 180a—183b: Cod. Laur. Plut. IV C. 26 Arsenii Florilegium, collatio huius  
proverbiorum cum Plutarchi paroemiis. Alia ex eodem Floril.  
„ 184a—190b: Annotationes de codd. Laurent. Pl. 56 C. 2, Pl. 56 C. 4,  
Pl. 56 C. 15, Pl. 56 C. 7, Pl. 56 C. 5, Pl. 56 C. 24, Pl. 80  
C. 5, Pl. 80 C. 22, Pl. 80 C. 21, Pl. 80 C. 29, Pl. 80 C. 28,  
Pl. 80 C. 30.  
Nonnullorum codicum variæ lectiones indicantur:  
a. Pl. 56 C. 5 περὶ τύχης, coll. c. edit.  
Xyl. Par., p. 97—99 . . . . . Fol. 185a—186a.  
b. Pl. 80 C. 28 περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς, coll. c.  
edit. Xyl. Par., p. 440—452, et cum cod.  
Ambros. M. 82. . . . . „ 187b—190a.  
„ 190b: Annotationes de codice ex abbacia S. Mariæ Fiorentina conti-  
nenti vitas Plutarchi quasdam.  
„ 191a: Annotationes brevissimæ de codicibus Laurent., continentibus  
opuscula Plutarchi quaedam.  
„ 191b—194a: Annotationes de Cruserii editione Plutarchi moralium operum  
quæ extant omnium, Basil. apud Thomam Guarinum, 1573. —  
Fol. 194b vacat.  
„ 196a—203b: Πότερον ψυχῆς ἢ σώματος ἐπιθυμία καὶ λύπη et Εἰ μέρος τὸ  
παθητικὸν [τῆς?] τοῦ ἀνθρώπου ψυχῆς ἢ δύναμις, transcripta e  
cod. Laur. Pl. 56 C. 4, quod hæc ambo opuscula Plutarcho tribuit  
(de eorum editionibus vide fol. 195a). — Fol. 195b vacat.

## EDITIONES PRINCIPES ET CODICES IN BIBLIOTHECA PARIENSI.

- „ 204a: Titulus plenus Plutarchi operum moralium, quæ in hunc usque  
diem latine extant universorum, Basil. apud Mich. Isin-  
grinum 1541.  
„ 204b—205b: Index Plutarchi opusculorum hoc volumine contentorum, cum  
interpretum nominibus.

- Fol. 206a—211b: Nonnulla loca in libro *De virtute morum* e versione Car. Valgulii, ed. Bas. 1541.
- „ 212a: Titulus plenus Andr. Matth. Aquivivi Disputationum librorum quattuor quibus arcana, in Plutarchi De virtute morali praeceptionibus recondita, patefiunt. Helenopoli, apud Joh. Theob. Schönwetterum, 1609. — Fol. 212b vacat.
- „ 213a—216a: Textus Aquivivi opusculi *De virtute morali*, coll. c. edit. Tauchn., III, p. 205—232.
- „ 216a—217a: Capita in quibus opusculum *De virtute morali* ab Aquivivo divisum est. — Fol. 217b vacat.
- „ 218a—233a: Loca in libello *De virtute morali* ex Andr. Matth. Aquivivi interpretatione. — Fol. 222a, 223a, 224b, 229a, 233b vacant.
- „ 234a—241b: Catalogus Plutarchi operum cod. Paris. 1751 contentus.
- „ 242a—244a: Catalogus Plutarchi operum cod. Paris. 1672 contentus.
- „ 244a—245a: Annotationes de catalogis Plutarchi operum in codd. Paris. 1671, 1955, 1956, 1957, 2076, 1680.
- „ 244b: Loca „De sera numinis vindicta” et „De superst.” in cod. Paris. 1955. — Fol. 245b et 246 vacant.
- „ 247a—b: Catalogus Plutarchi operum in cod. Paris. 1675 contentus. — Fol. 248 vacat.
- „ 249a—256b: Varias lectiones in nonnullis Plutarchi opusculis codd. Paris. 1675, 1672 contentas. — Fol. 249b et 250 vacant.
- „ 257a—258b: Cod. Paris. 1672 De virtute morali, coll. c. ed. Tauchn., III p. 204—231 et cum cod. Paris. 1675.
- „ 259a—260b: Cod. Paris. 1671 De virtute morali, coll. c. ed. Tauchn. III p. 205—231, et cum cod. Paris. 2076.

N. D. W. P. de Fremery (1812—1870) litteris et iurisprudentiae operam navavit Groningae; anno 1838 litterarum doctorandus et 1839 iuris doctor factus, per aliquot annos Italiam peragravit et Galliam ad Plutarchi codices manuscriptos conferendos. Eiusdem namque edere Moralia in animo habuit.

E legato v. cl. C. M. Francken.

## 1670

*Chart. 199 × 155 (fol. 1—12); 211 × 165 (fol. 13—25).  
25 fol. Saec. XIX medii.*

**Eiusdem collationes codicis Paris. 1633 Herodoti Historias continentis.**

Fol. 1a—11b: Lib. I, 1—146; II, 1—7 coll. c. edit. Tauchn., I, p. 1—88; 126—131. — Fol. 12 vacat.

Fol. 13a—25a: Lib. IV, 1—197 coll. c. edit. Tauchn., II, p. 1—97. — Fol. 25b vacat.

Origo ut supra.

VIII, K. 14

VIII. K. 14

## 1671

*Chart. 187 × 130. 12 fol. Saec. XIX medii.*

Eiusdem collatio codicis Vatic. 90, Libanii πρὸς ἀριστέιδην continentis, sec. ed. Reisk., III (1795), p. 345—395.

Origo ut supra.

V. K. 28

## 1672

*Chart. 232 × 138. 46 fol. Saec. XIX medii.***C. G. Cobeti** collationis cod. Aeschyli Laurentiani apographum, „accurate descriptum” ab anonymo.

Autographum in bibliotheca Universitatis Batavo-Lugdunensis exstat. Origo ut supra.

VIII. H. 17

## 1673

*Chart. 210 × 168. 13 fol., foliis tantum rectis exaratus praeter primum folium. Saec. XIX.***S. A. Naber**, De Lucani codice Bruxellensi annotationes.

Fol. 1a—3a: Descriptio codicis.

„ 4a—9a: Descriptio folii quod pro tegumento fuisse videtur, continentis scholia in Luc. I, 120—157 et brevissima ex variis scriptoribus fragmenta.

„ 9a—13a: Variarum lectiones.

a. Versus ut feruntur Virgilii de Est et Non, coll. cum A. Riese, *Anth. Lat.*, II (Lips. 1870), n. 645.

b. Versus duodecim de Y littera, coll. cum Riese, II n. 632.

c. Versus Firmiani Lactantii de Foenice, coll. cum E. Bährens, *Poetae Lat. Min.*, III (1881), p. 253 ss. (versus 162—170 in codice desunt).

S. A. Naber (n. 1828) fuit linguae Graecae professor in Universitate Amstelodamensi.

Origo ut supra.

VIII. H. 17

## 1674

*Chart. 205 × 168. 18 fol. Saec. XIX.***S. A. Naber**, Variarum lectionum Lucani Pharsaliae quae exstant in Commentis Bernensibus (collatis cum P. Burmanni editione, Lips. 1740).

Origo ut supra.

VIII. K. 3

## 1675

*Chart. 283 × 217. XXXII et 381 pag. Saec. XIX exeuntis.***C. M. Francken**, Apparatus ad Lucani Pharsaliae editionem (1896—97).

Origo ut supra.



## 1676

*Chart. forma varia. 17 fol. Saec. XVI—XVII (1565—1643).*

**Epistolae eruditorum.**

1. Lamb. Hortensius ad Thom. Persoels, ex Norda, pridie Matthiae 1565.
  2. Hugo Ruysch ad Arn. Buchelium Parisiis, e Duaco 29 Julii s. a. (1585).
  3. Suffridus Petrus ad Theodorum Canterum, dd. Coloniae 10 Jan. 1594.
  4. Just. Lipsius ad Lamb. van der Burch, dd. Lovan. III Id. Jun. 1595 (non in P. Burmanni Sylloge Epistolarum).
  5. Henricus Lindenbruch ad Theod. Canterum, dd. Hamburgi VI Id. Jun. 1596.
  6. Joa. Meursius ad eundem, pridie Id. Januar. 1597.
  7. Joa. Werchovius ad Arn. Buchelium, VI Kl. Jul. 1599.
  - 8—10. Everardus Bootius ad Theod. Canterum (3 exempl.), dd. Lugduni Bat. 1599 XVIII Kl. Januar. stylo hollandico, 7 Kl. sextil. calendo Gregoriano, 29 Sept.
  11. Fr. Junius ad eundem, dd. Lugduni Bat. 14 Sept. 1600.
  12. Henr. Eppius ad Arn. Buchelium, dd. Ultraieci 15 Julii 1621 styl. vet.
  13. Arn. Buchelius ad Casparem Barlaeum, dd. Ultraieci XVII Kl. Oct. 1630.
  14. Jacobus Lydius ad Gisb. Lappium, dd. Dordr. 24 Mart. 1643.
- N. 1—12, 14 donum v. doct. J. A. Grothe.

## 1677

*Chart. 11 fol., forma varia. Saec. XVII.*

**J. G. Graevius, Epistolae (autogr.) sex ad Joh. van Vollenhoven, v. d. m. Hagae Comititis, dd. Ultraieci et Montfordiae, 1674—1697 et duae s. d.**

Adiectum est epistolae anonymae (Belgice) apographum ad dominum Schalek, v. d. m. in pago Scharboos (Charlois prope Rotterd.), dd. 24 Mart. 1690.

Anno 1894 fasciculus hic acquisitus est in auctione Joh. van Vollenhoven, *Catal.*, n. 337.

## 1678

*Chart. 210 × 163. 312 pag. Saec. XVIII.*

**J. G. Graevii epistolarum et scriptorum apographa.**

- Pag. 1—3: Ad Electorem Brandenburgicum, dd. 1688 (cum illius responso, dd. 20 Julii 1688).
- „ 4—5: Ad Car. Sancta-Mauraeum ducem Montauserium, dd. a. d. V Id. Julias 1682.
- „ 5—7: Ad N. van Haren academiae Franekeranae curatorem, dd. pridie Kl. Dec. 1682.
- „ 8—9: Ad Christinam Reginam, dd. 15 Oct. 1681 Gregor.

- Pag. 10—11: Ad Stephanum Gradium, dd. 15 Oct. 1681.  
 „ 12—15: Ad Petr. Dan. Huetium, dd. prid. Id. Oct. Dionysiacas 1681.  
 „ 16: Ad Stephanum Le Moyne, s. d.  
 „ 17—18: Ad Comitem Davostum Christianissimi Regis ad Unitos Belgas  
 legatum duae, altera s. d. altera Kl. Aprilibus 1684.  
 „ 19: Ad Joannem Oxoniensium episcopum, s. d.  
 „ 20: Ad Antonium Magliabechium, s. d.  
 „ 21—22: Ad N. van Haren, dd. a. d. VI Kl. Dec. 1683.  
 „ 22: Ad Joannem Ludov. Praschium, dd. a. d. Kl. Oct. 1683.  
 „ 23—24: Ad dominum Van Dijckvelt, s. d.  
 „ 24—25: Ad tribunum militum Stouppa, dd.  $\frac{XVIII}{VIII}$  Nov. 1683.  
 „ 26—28: Ad Petr. Dan. Huetium, dd. a. d. VI Id. Januarias 1684.  
 „ 29: Ad Regem Christianissimum, dd. postridie Kl. Nov. 1687.  
 „ 30: Ad Serenissimum Delphinum, s. d.  
 „ 31—32: Ad Car. Sancta-Mauraeum ducem Montauserium duae, altera dd.  
 postridie Kl. Nov. 1687 altera s. d.  
 „ 33—37: Ad Ezech. Spanhemium duae, altera dd. a. d. 1683 altera dd.  
 5 Martii anni Juliani 1689.  
 „ 37—38: Ad Regem Christianissimum, dd. 6 Nov. 1685.  
 „ 39—42: Ad Memmium Comitem d'Avaux tres, dd. 17 Januarii 1682 Julian.  
 s. d., pridie Kl. Apriles Gregorianas 1683.  
 „ 43—45: Ad Jacobum Gronovium, dd. 3 Jan. 1682.  
 „ 45—48: Ad Petr. Dan. Huetium, s. d.  
 „ 48: Ad Stephanum Le Moyne, s. d.  
 „ 49: Ad Dijckvelt, dd. 17 Maii 1687.  
 „ 49—50: Ad Petrum Petitum, s. d.  
 „ 50—51: Ad Car. Sancta-Mauraeum ducem Montauserium, s. d.  
 „ 51—53: Ad Blijswijk Delphensem consulem, dd. Kl. Sept. Gregorianis  
 1680.  
 „ 53—54: Ad Jacob. Gronovium, s. d.  
 „ 55—56: Ad Danielem Huetium, s. d.  
 „ 57—59: Ad Aegidium Menagium, dd. Kl. Mart. Julianis 1690.  
 „ 59—61: Ad Freder. Bened. Carpzovium, s. d.  
 „ 61—62: Ad Gilbertum Burnettum Salisburiensem Antistitem, dd. 4 Junii  
 Dionys. 1690.  
 „ 63—64: Ad Samuelem Basnagium, dd. 21 Junii 1690 Julian.  
 „ 64—65: Ad Bauldrium, s. d.  
 „ 65—67: Ad Joh. Fred. Cramerum, dd. 10 Junii 1690.  
 „ 67—68: Ad magnum Etruriae ducem Cosmo de Medicis, s. d.  
 „ 68—69: Ad Witsen consulem Amstelodamensem, dd. 16 Febr. 1687.  
 „ 69—74: Ad Car. Sancta-Mauraeum ducem Montauserium quattuor, dd.  
 3 Mart. Dionysiaci 1687, a. d. 10 Kl. Dec. 1678 Julian., postrid.  
 Id. Oct. 1679, prid. Id. Nov. Julianas 1682.  
 „ 75—76: Ad Ewaldum Rulaeum, dd. 30 Julii 1682.  
 „ 76—77: Ad Franc. Burmannum, dd. a. d. 11 Kl. Dec. 1678.  
 „ 77—78: Ad Car. Sancta-Mauraeum ducem Montauserium, s. d.

- Pag. 78: Monseigneur Archevêque et duc de Rheims Premier Pair de France Charles Maurice le Tellier, dd. 6 April. 1684 (Latine).
- " 79—81: Ad D. van Haren acad. Franckeranae curatorem, dd. 14 Aug. 1684.
- " 81—83: Ad Isaacum Vossium, dd. prid. Kl. Sept. 1685.
- " 83—88: Ad Carol. Sancta-Mauracum ducem Montauscrium tres, dd. postridie Kl. Sept. 1685, 6 Nov. Gregor. 1685, 24 Junii 1686.
- " 89—90: Ad Antonium Perizonium, dd. 19 Jul. 1683.
- " 90—91: Ad Petrum Petitum, s. d.
- " 91—92: Ad Claudium Nicasium, s. d.
- " 92—95: Ad Rumpfium, Ordinum Belgicorum legatum, dd. a. d. 6 Jun. 1682 Julian.
- " 95—99: Ad Fred. Bened. Carpzovium, s. d.
- " 99—100: Ad Corn. Swaneburgium, dd. a. d. 9 Jan. 1678 Jul.
- " 100—102: Ad Jac. Gronovium, dd. 27 Oct. 1683.
- " 100—104: Ad H. de Bilderbeck duae, altera s. d. altera dd. 11 Nov. 1683.
- " 104: Ad Jac. Benignum Bossutum (Bossuet) Meldensem episcopum, dd. 3 Mart. 1686.
- " 105—107: Ad Henricum Coccejum, dd. 12 April. 1688.
- " 108—109: Ad Patricium St. Claro, dd. 23 Mart. 1688.
- " 110: Ad Arnoldum Monenium, dd. 20 Maii 1689.
- " 111—114: Ad Gilb. Burnettum duae, dd. 3 Mart. Julian. et 7 Maii Dionys. 1689.
- " 115—116: Ad G. Cuperum, dd. 24 Jun. Dionys. 1689.
- " 116—118: Ad Everardum a Weede, dd.  $\frac{XXV}{XV}$  Maii 1689.
- " 118—119: Ad Joannem de Wit, dd. 3 Julii 1689.
- " 119—121: Ad baronem de Grumbkow, aulae Brandenburgicae magnum praefectum duae, dd. 7 Aprilis Gregor. 1679 et 20 Jul. 1690.
- " 120: Ad Georgium Maukenseum, s. d.
- " 122: Ad Danielem Papebroeck Societatis Jesu, dd. 30 Julii 1690.
- " 123—125: Ad Meinders, dd. pridie Id. Maias 1691 anni Juliani.
- " 125—126: Ad principem Anspacensem, dd. 21 Jun. 1691 anni Juliani.
- " 127—128: Ad Jac. Gronovium, s. d.
- " 129: Ad Fred. Wilh. de Grumbkow, dd. 21 Julii 1691.
- " 130—131: Ad Basuagium, dd. 8 Jan. 1691.
- " 131—132: Ad dominum de Sullichem, dd. 11 Febr. Julian. 1691.
- " 132—134: Ad Gisb. Cuperum, dd. Nonis Maii 1691.
- " 134: Ad Danquelman „premier ministre d'Etat de S. A. E. de Brandenburg," dd. postridie Kl. Nov. Julian. 1690 (Latine).
- " 135: Ad Danquelman „Requestmeester," dd. postridie Kl. Nov. 1690.
- " 135—136: Ad baronem de Grumbkow, s. d.
- " 136: Ad Fuchs, s. d.
- " 136—138: Ad Ulicum Hubertum, s. d.
- " 138—140: Ad Richardum Bentlejum, dd. 17 Sept. 1692.
- " 141—142: Ad Joannem Ciampinum, dd. 25 Sept. 1692.
- " 142—144: Ad Antonium Magliabechium, dd. 21 Sept. 1692.

- Pag. 144—145: Ad Jac. Gronovium, dd. 22 Oct. Gregor. 1692.  
 „ 145—146: Ad Franc. Bredehoff, dominum de Oosthuizen, dd. 22 Nov. 1692.  
 „ 146—152: Ad Franc. Burmannum undecim, dd. a. d. 14 Mart. (s. a.), a. d. 5 Aug. 1683,  $\frac{XX}{X}$  Aug. 1683, a. d.  $\frac{XIII}{III}$  Jun. 1674, a. d.  $\frac{XIII}{III}$  Aug. 1674, 21 April. 1675 Dionys., a. d. 6 Aug. 1675 Gregor., prid. Idus Quintiles 1675, a. d. 3 Dec. 1677, Kl. Januar. 1679,  $\frac{VIII}{XVIII}$  Sextil. 1679.  
 „ 153: Epistolae fragmentum ad Rumpfium, dd. a. d. 6 Jun. 1682 Julian. (autogr.) = p. 92—95.  
 „ 154—156: Ad Petr. Dan. Huetium, dd. 10 Oct. 1682 (autogr.).  
 „ 157—158: Ad Franc. Bredehoff, dd. 22 Nov. 1692 (autogr.), = p. 145—146.  
 „ 159—160: Ad Everhardum Danquellmannum, dd. pridie Kl. Jan. 1694.  
 „ 161—162: Al Ulricum Hubertum, s. d. (autogr.) = p. 136—138.  
 „ 163—257: Dictata ad Puffendorffii introductionem in historiam universalem. (Deest initium: 16 pp.).  
 „ 259—312: Lectio publica de Maiestate, habita prid. Kl. Sept. 1687.

Anno 1906 codex hic acquisitus est in auctione-Smissaert, *Catal.*, n. 1089.

VIII. H. 29

## 1679

*Chart. 208* × 162. *Duo fasciculi, 48 et 74 fol. Saec. XVIII.*

**Arn. Drakenborch** epistolarum apographa, fasc. I.

De sequentibus tantum indicatur ad quos missae sunt: ad Joh. Herm. Schminck tres, dd. 29 Junii 1721, 30 Oct. 1725, 18 Junii 1726; ad Th. Coke Dynastae de Lovel(?) una, s. d.; ad Gottlieb Cortium una, dd. III Kl. Nov. 1725; ad M. V. de la Crosse Berolini una, dd. 27 Aug. 1725.

Eiusdem *Annotationes de Carolingorum principum re diplomatica, fasc. II fol. 1—19.*

Eiusdem *Excerpta ex libris typis excusis de historia patriae et universali medii aevi ineuntis, fasc. II fol. 21—74.*

Donum v. doct. J. B. Kan (1893).

VIII. H. 29

## 1680

*Chart. 210* × 162. *57 fol., quorum nonnulla vacant. Saec. XVIII.*

Eiusdem *Notae in Viglii epistolas ad Hopperum scriptas, fol. 1—45.*

Eiusdem *Variae lectiones in J. B. de Tassis commentaria, fol. 46—57.*

Origo ut supra.

## 1681

*Chart. 200 × 142. 3 fol. Saec. XVI.*

**De libris post annum quinquagesimum adhuc (1558) interdictis et pro suspectis promulgatis.**

Fol. 1a: „Catalogus librorum iam noviter reprobatorum.” Fol. 3b in fine: „Haec tenus a<sup>o</sup> 1558.”

Haec folia exstant in libro typis expresso, signato F qu. 315. In codicis fine invenitur de libris interdictis annotatio scripta manu J. J. Dodt van Flensburg.

## 1682

*Chart. 320 × 210. 6 fol., quorum 1 et 6b vacant. Saec. XVII.*

**Arn. Buchelius, Index librorum in quibus inscriptiones antiquae vel exhibentur vel explicantur.**

Donum viri doct. J. A. Grothe.

## 1683

*Chart. c. 210 × 150. 15 fol., quorum complura vacant. Saec. XVII.*

**Eiusdem Annotationes et excerpta quaedam.**

Origo ut supra. *Mi. g. in 1940 a. J. A. B. van Ermpfen*

## 1684

*Chart. 323 × 205. 69 fol. Saec. XVIII.*

**Joannes van de Water, Catalogus librorum quos possedit (autogr.).**

Fol. 1—37: libri iuridici; fol. 38—69: libri miscellanei.

Codex hic provenit e bibliotheca v. nob. Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3306.

## 1685

*Chart. 153 × 100. 289 fol., quorum maior pars vacat. Nonnulla folia evulsa sunt. Saec. XVI (1593—99).*

**Album amicorum Christophori Stickii Daventriensis.**

Elogia inscripserunt:

Fol. 1a: Sibrandus Lubbertus, Franekeræ 1593 Mart. 26.

” 6a: Joan. Arcerius Theodoretus, Franekeræ 1593 VII Kl. April.

” 28a: Philippus Marnixius Sancto Aldegondius, Lugd. Bat. 1595 Julii 10;  
fol. 28a photographice depictum est in *Ph. van Marnix van St. Alegh.*

*gods. en kerkel. geschriften*, ed. J. J. van Toorenebergen, *Verscheidenheden uit en over de nalatenschap*, 's Gravenhage 1878, blz. 240.

- Fol. 34a: Fr. Junius, Lugd. Bat. 1595 Julii 10.  
 „ 35a: Jo. Rainoldus, Oxon. 1599 Nov. 3.  
 „ 36a: J. Beyma, Lugd. Bat. 1595 Julii 10.  
 „ 37a: B. Vulcanius, Lugd. Bat. 1595 Julii 12.  
 „ 39a: Paullus G. F. P. N. Merula, 1595 IV Id. Iulias.  
 „ 40a: J. Dousa Nordovix, Hagae Comitibus XV Kl. Aug.  
 „ 41a: Janus Dousa filius, Lugd. Bat. 1595 Id. Iulii.  
 „ 77a: Simon Toelman Pomer., Agrippinae 1596 Junii 10.  
 „ 141b: Rodolphus Corleinius(?), philosophiae professor in Academia Marpurgi, 1597 Mense Mart.  
 „ 142a: Hermannus Vultejus, Marpurgi 1596 Aug. 16.  
 „ 146a: Albericus Gentilis.  
 „ 147a: Guilielmus Camdenus, Londini 1599.  
 „ 151a: Gossuinus Merckelbach, Marpurgi 1596 Mense Sept.  
 „ 174a: Isahai Gronbeccius, Franekeræ 1593 Mart. 26.  
 „ 204a: Albertus Umsenius, Franekeræ 1593 Mart. 25.  
 „ 236a: Lucas Beckmann, Hamburg 1594 V Id. Junii.  
 „ 269a: Th. Leontius Phrisius, Marpurgi 1597 Januarii 15.  
 „ 270a: Gerardus Caesarinus Ultraiectinus, Marpurgi 1597.

Chr. Stickius in iurisprudentiam incubuit Franekeræ, Lugduni Batavorum et Marpurgi. — Ligatura chartacea corio fusco intecta saec. XVI, ornamentis impressis auratis.

Anno 1899 codex acquisitus est in auctione-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 3262.

## 1686

*Chart. 93 × 150. 187 fol., quorum permulta vacant. Saec. XVI—XVII (1596—1603).*

**Album amicorum Everardi Cornelii Boot Ultraiectini.**

Tegumento anteriori agglutinata est tabula aeri incisa Conradi Golz. Fol. 1a: titulus.

Elogia inscripserunt:

- Fol. 2a: Florus comes a Culenburgo, 1596.  
 „ 4b: Abraham Burggravius et Baro à Dhona, [Genevae] 1600 Oct. 15.  
 „ 7a: Sententia Ph. Melanchtonis, cum inserta eiusdem effigie (Luc. Cranach pinx., H. Lips sculp.).  
 „ 8a: Sententia Zachariae Ursini.  
 „ 14a: Guilielmus Bucanus S. Theologiae in Academia Lausannensi professor, 1600 Febr. 24.  
 „ 16a: Dionysius Gothofredus, Argentorati [1599] Sept. 29.  
 „ 18a: Fr. Junius, Lugduni Batavorum 1602 a. d. IV Kl. August.  
 „ 27a: J. Dousa, Hagae 1599 VI Kl. Mart.

VIII, L. 12

V, L. 35

- Fol. 29a: B. Vulcanius, Lugduni Batavorum 1599 Mart. 16 (cum eiusdem effigie fol. 28b).
- " 34a: Sibrandus Lubbertus, Franekeræ 1596 XVII Kl. Oct.
- " 35a: J. Beyma, Franekeræ 1596 Sept. 14.
- " 37a: Martinus Lydius Lubecensis, Franekeræ 1597 Junii 28 (cum eiusdem effigie fol. 36b).
- " 46a: I. Drusius, Franekeræ 1596 Sept. 15.
- " 49a: Joannes Arcerius Theodoretus, Franekeræ 1596 Sept. 15.
- " 51a: Alardus Anletius, Franekeræ 1598 Mart. 20.
- " 52a: Carolus Clusius, Lugd. Bat. 1598 XIV Kl. Nov. calculo Juliano.
- " 53a: Sententia Jeremiae Bastingii.
- " 55a: Bernhardus Zwaerdecroon, Lugd. Bat. [1599] Id. Jul.
- " 79a: Josephus Scaliger, Lugd. Bat. 1599 VII Id. Maii Juliani (cum eiusdem insigni fol. 78b).
- " 87a: Gulielmus Coddæus, 1602 Julii 24.
- " 92a: Amandus Polanus à Polansdorf, Basileæ 1599 Oct. 4.
- " 94a: Josias Vosberghius, Tiguri.
- " 97a: Henricus Caesarius, Traiecti ad Rhenum [1597] Aug. 6.
- " 107a: Cornelius Pyuacker, Lugd. Bat. 1602 propriidie Kl. Sept.
- " 111a: H. G. M. H. B. Baro(?), 1601.
- " 112a: Everardus Bronchorst, Lugd. Bat. 1599 Julii 22.
- " 114a: Paullus G. F. P. N. Merula, Lugd. Bat. 1599 Mense Iunio.
- " 115a: Joannes Murdisonus, Lugd. Bat. 1602 Julii 24.
- " 117a: Janus Ursinus Palatinus, Franekeræ 1596 prid. Non. Septemb.
- " 118a: Ludovicus Zanchius II. F., Lugd. Bat. 1597 Julii 14.
- " 118b: Christophorus Tossanus Palatinus, Franekeræ 1597 Kl. Decemb.
- " 119a: Joannes Sibrandus a Menaldum, 1597 Junii 6.
- " 121a: P. Menancellus, 1598 Aprilis 2.
- " 124a: Petrus Jansonius.
- " 126b: Mathias à Süchten Dantiscanus, Franekeræ 1598 Mart. 29.
- " 127a: Adrianus Strick Ultraiectinus, Lugd. Bat. [1599] Julii 13.
- " 128a: Isaacus Bootius Vesalius, 1596 VI Kl. Maias.
- " 129a: Tobias Rivius Vesalius, Franekeræ 1596  $\frac{4}{80}$ .
- " 130a: Henricus Kaldenus Vesaliensis, Franekeræ 1596 Aprilis 28.
- " 130b: Otto Gansneb cogn. Tengenagel, Franekeræ 1598 prid. Kl. April.
- " 131a: Joannes Pantin, Franekeræ 1596 Kl. Sept.
- " 133a: H. Qieques(?).
- " 133b: Samuel Bouchereau Salmurensis, Lugd. Bat. 1602 Julii 20.
- " 134b—135a: Daniel Heynsius.
- " 136a: Petrus Guilichmius Zaelt Boemell, Franekeræ 1598 pridie Kl. April.
- " 136b: Henr. Leo Bommel., Franekeræ 1597 Kl. Julii.
- " 137a: Corn. Nepos, 1598 Januarii 6.
- " 138a: Franc. Leo Bomm., Lugd. Batav. 1597 Julii 15.
- " 139a—b: Carolus Evreus(?) Eboraco-britannus, Franekeræ 1597 April. 30 s. n.
- " 140b: Bernhardus Dan. Edelshe, Franekeræ 1598 Mense Aprilis.
- " 141a: Nathanael Marius Gallus, Lugd. Bat. 1601 Nov. 23.

- Fol. 142a: Adolphus Spranckhuijsius, 1602 III Kl. Aug.  
 " 142b: Balt. Ioan. Lydius, Lugd. Bat. 1598 (?).  
 " 143a: Ioannes Martini filius Lydius, Franekeræ 1597 Mense Octobri.  
 " 143b: Johannes Schaverbekius, Franekeræ 1597 Maii 6.  
 " 144a: Henricus Copius Clivo-Vesalius, Franekeræ 1596 Aprilis 27.  
 " 144b: Fredericus Sandius Arenacius, Franekeræ 1598 II Kl. Aprilis.  
 " 145a: Balthazar Lydius, Franekeræ 1598 Mart. 25.  
 " 146a: Michael Fabricius Dantiscanus, Franekeræ 1598 V Kl. Aprilis  
 stylo Juliano.  
 " 146b: Gellius Nicolaus Frisius, Franekeræ 1597 Maii 15.  
 " 147a: Venator depictus duobus cum canibus et lepore.  
 " 148a: Arnoldus Tebbingh, Franekeræ 1596 IX Kl. Maii.  
 " 149a: Arnoldus Rusius, Franekeræ 1598 Febr. 7.  
 " 149b—150a: Edouardus Poppius, Franekeræ 1596 postrid. Kl. Maii.  
 " 152a: P. Joannes Suceanus, Franekeræ 1598 3 Non. April.  
 " 153a: Matthias Berlage, Franekeræ 1597 Januarii 21.  
 " 154a: Joh. Rodolphus Steinbrüchel Tigurinus Helvetius, Franekeræ  
 1596 Aprilis 24.  
 " 156a: Abr. Aurelius, Lugd. Bat. 1602 Julii 24.  
 " 159a: Abrahamus Lecuwius(?), 1602 Julii 24.  
 " 163a: Daniel Burgundius Aurelianensis, Lugd. Bat. 1601 Jul. 28.  
 " 163b: I. Crero(?) Santoball., Lugd. Bat. 1602 Julii 21.  
 " 164a: Abrahamus de la Cloche Gallo-Metensis, Lugd. Bat. 1602 Julii 21 s. n.  
 " 166a: Guiliehnus Rivetus Picto., Lugd. Bat. 1602 VII Non. Sextil.  
 " 167a: Daniel Pipardus Antwerp., Lugd. Bat. 1602 Januarii 19.  
 " 168b: Petrus Hondius Flissing., 10 Kl. Feb. Jubul. (sic) magno.  
 " 169a: Henricus Mouthaen Ultraiectinus, 1603 15 Sept. Juliani.  
 " 170a: Engelbertus Graswinckel a Maeslandt, Lugd. Bat. 1600 Nov. 21.  
 " 171a: Godescalvus Heltius Harderwico-Geldrus, Leidæ 1601 Nov. 21.  
 " 175a: Tobias Albius Londinensis, 1602 Mart. 10.  
 " 176a: P. Pullaeus Antwerpianus, Lugd. Bat. 1602 3 Kl. Aug.  
 " 182a: Joannes Bouvenio(?) Norman., Lugd. Bat. 1601 pridie Kl.  
 Septembris.  
 " 183a: Samuel de Leckerpiere Normannus Gallus, Lugd. Bat. 1601 VI  
 Kl. Sext.  
 " 183b: Jacob Violatius Picto., Lugd. Bat. 1602 Aug. 23.  
 " 184a: Pierre de la Place Normannus Gallus, Lugd. Bat. 1601 Aug. 3.  
 " 184b: Christianus Bollius Brugensis.  
 " 185a: Ludovicus Cerclerius(?) Chapelerius, 1601 Kl. Aprilis.  
 " 185b: Johannes Zwaerdecroon, Lugd. Bat. XI Kl. Aug.  
 " 186a: Jacobus Florianus Antwerpiensis, Lugd. Bat. 1601 Julii 12.  
 " 186b: Sententiae variae.  
 " 187a: Joannes Jacomotus et Carolus Perrotus Parissin. (sic), Genevae  
 1600 Oct. 6 et 8.

Ligatura membranacea originalis. Antea in Bibliotheca Regia Hagana; cf. *Ver-  
 slag over den toestand der Koninklijke Bibliotheek in het jaar 1905*, blz. 23.



*Chart. 111 × 185. 349 pag., quarum permultae vacant. Saec. XVIII (1749-51).*

**Album Amicorum Christiani Moltzer.**

Elogia inscripserunt:

Pag. 1:	E. de Man, Noviomagi	1749 Dec. 27.
" 50:	I. Koek,	Traiecti ad Rhen. 17 <sup>9</sup> / <sub>8</sub> 51.
" 51:	H. W. Aalstius,	" " " 1751.
" 52:	L. A. Helvetius,	" " " 1751 III Kl. Oct.
" 53:	H. van Monsiou,	" " " 17 <sup>9</sup> / <sub>7</sub> 50.
" 54:	Petr. van Meerwijk,	" " " 1751 Maii 16.
" 55:	Josias Kramer,	" " " 17 <sup>19</sup> / <sub>6</sub> 51.
" 56:	Arn. Kulenkamp,	" " " 1751 Maii 21.
" 57:	J. Blankstein,	" " " 1750 Maii 14.
" 59:	N. van Echteren,	" " " 1751 V Kl. Jun.
" 63:	W. v. Waenen,	" " " 17 <sup>9</sup> / <sub>15</sub> 51.
" 65:	Jo. In De Betouw,	Lugd. Bat. 1751 pr. Non. Maii.
" 140:	Joh. Sam. Winterus,	Traiecti ad Rhen. 1750 Oct. 6.
" 144:	L. van Olst,	Lugd. Bat. 1751 Maii 6.
" 145:	Joh. Hesselink,	Traiecti ad Rhen. 1751 Maii 12.
" 175:	T. J. Hoog,	" " " 1751.
" 194:	Henr. van Marwijk,	" " " 17 <sup>2</sup> / <sub>25</sub> 51.
" 195:	Christ. Klaarbout.	
" 199:	L. Versteeg,	17 <sup>7</sup> / <sub>6</sub> 51.
" 202:	N. Borski,	" " " 1751 Mart. 4.
" 203:	S. Borel,	" " " 1751 Oct. 26.
" 204:	H. Rappardus,	" " " 17 <sup>9</sup> / <sub>29</sub> 51.
" 205:	Jo. Herm. Schacht,	" " " 1751 Non. Iun.
" 206:	W. Verhagen,	" " " 1751 III Kl. Mart.
" 307:	S. Albertona,	" " " 1750 Maii 14.
" 208:	Phil. Serrurier,	Lugd. Bat. 1751 Maii 6.
" 209:	Franc. Jansz.,	Traiecti ad Rhen. 1751 Mart. 10.
" 211:	Petrus de Silva,	" " " 1751 Mart. 10.
" 212:	S. H. Manger,	" " " 17 <sup>9</sup> / <sub>25</sub> 51.
" 213:	D. Barbin,	" " " 1751 Mart. 30.
" 214:	Jac. de Vos,	" " " 1751 Idibus Iunii.
" 215:	A. Kater,	" " " 1751 Idibus Maii.
" 217:	Joh. Kisselius.	
" 220:	J. P. Vrouwenbergh,	" " " 1751 Kl. Martii.
" 221:	T. Donker,	1751 III Non. Martii.
" 223:	R. Keer,	Traiecti ad Rhen. 1751 Mart. 13.
" 224:	Is. de Waal,	" " " 1751 Mart. 13.
" 225:	Io. Kuijpers,	" " " 1751 Mart. 13.
" 226:	Dan. van Ternij,	" " " 1751 Mart. 14.
" 227:	Gust. Fred. Pels,	" " " 1751 Idibus Martii.

Pag. 229:	I. I. Cussy,	Traiecti ad Rhen.	1751 Kl. April.
" 230:	Adr. Rud. de Roy,	" " "	1751 Maii 21.
" 231:	I. H. Mann,	" " "	1751 Maii 12.
" 233:	J. A. Cussy,	" " "	1751 Mart. 31.
" 236:	Joh. Goldbach,	" " "	1751 XII Kl. Junii.
" 237:	Corn. van Bosvelt,	" " "	17 $\frac{11}{5}$ 51.
<span style="position: absolute; left: -100px; top: 0px;">LB</span> " 259:	Ladislaus Daktsi,	" " "	1751 Maii 30.
" 265:	Gabriel Iantsoo	" " "	1751 Maii 30.
" 268:	G. van Mil,	" " "	17 $\frac{10}{8}$ 51.
" 269:	H. Willemsen, Noviomagi	1750 II Non.	Jan.
" 274:	Jac. God. Manger,	Traiecti ad Rhen.	17 $\frac{3}{26}$ 51.
" 275:	Petr. Henr. Noordbeek,	" " "	17 $\frac{3}{20}$ 51.
" 276:	C. W. Hoffmann,	" " "	17 $\frac{5}{12}$ 51.
" 377:	A. J. F. Linck,	" " "	1751 9 Kl. Junii.
" 285:	Franc. Szekely,	" " "	1751 Maii 30.
" 292:	Joh. Teelinck le Grand,	" " "	1751 Jun. 14.
" 294:	Jan Coolz,	17 $\frac{5}{21}$	51.
" 295:	Tako Sibelius.		
" 302:	Joh. Arn. Montenacq,	Lugd. Bat.	1751 Maii 5.
" 303:	Joh. Henr. Wintgens,	Traiecti ad Rhen.	1749 XVIII Kl. Jan.
" 312:	I. Tjeenk.		
" 313:	H. I. Arntzenius, Noviomagi	1750 Aug.	2.
" 319:	P. Lotichius, Noviomagi	1750 Non.	April.
" 333:	Joan. Jac. Schultens,	Lugd. Bat.	1751 Maii 4.

Donum v. doct. M. N. J. Moltzer (1895).

## CODICES BELGICI.

1688

*Perk. 126 × 92. 38 fol. Met fijn bewerkte beginletters in verschillende kleuren, voorin een grootere met randversiering. De nummers der hoofdstukken in rood. XVde eeuw.* VIII L. 1

**Die enighe sprake ende vereneghinghe die Sunte Augustinus hadde mit God (fragment).**

Vertaling van *Soliloquiorum animae ad Deum liber unus*, dat op naam van S. Augustinus staat. Ons handschrift bevat slechts XVIII capittels en het begin van het XIXde, dat met deze woorden afbreekt: „ende wt gancen crachten en wt den binnensten merghen des herten altijd ende in alre uren in welken wy dijne ghenadigher guetheit“ . . . . (*S. Augustini Opera Omnia*, editio Parisina altera, tom. VI pars 2 [1837] Appendix, col. 1284, cap. XVIII in fine). De tekst van het hs. is door prof. H. E. Moltzer uitgegeven in *Bibl. van Mul. Letterk.*, afl. 44 (1890), blz. 41—70.

Het handschrift, dat door Mr. C. C. N. Krom, rijksarchivaris in Noord-Brabant, aan prof. H. E. Moltzer was afgestaan, is door diens zoon Dr. M. N. J. Moltzer aan onze bibliotheek geschonken.

1689

*Papier. 125 × 95. 102 fol. Beginletters afwisselend in blauw en in rood. Opschriften der hoofdstukken in rood. XVIde eeuw.* VIII L. 4

**Die enighe spraek van S. Augustijn.**

Het handschrift heeft 39 capittels; het 49de cap. komt overeen met dat van cod. 1688; de slotwoorden daar vindt men hier fol. 47b. Het voorlaatste hoofdstuk, dat getiteld is: „Een gebet totter h. drievuldicheid. dat XXXVIII Capittel,” komt overeen met cap. XXXVII van het Latijnsch origineel (*l. c.*, col. 4307—8). Het laatste hoofdstuk is getiteld: „Hoe die ziel dat beeldt godts in haer vernieuwen sal. dat negen ende dertichste capittel.” Begint: „O myn siele wildi van God ghemint syn vernijt in u selven syu heelde,” -en eindigt: „ende tot onser salicheit ende raet van binnen dat wy synen raet verkiesen ende volgen. Onser vrijheit behoert ende is moeghelie den inspreken godts te consenteren. [verder in rood] Amen. Hier voleijnd die enighe spraek van S. Augustijn. Int iaer XIV(?) ende XXXIX. den vijften dach in Iulio.” Vermoedelijk is 1539 bedoeld, daar het schrift zestiende-eeuwsch is.

Voorin staat (in rood) „Dit boeck hoert toe Tomasken Cloetinx dochter” en daaronder (in zwart) „die sterf inden iaer xvcxvj den xvj dach Meij. Nu horet toe Margriet Henrix dochter. en is geschreven int iaer ons heeren Duysand iij<sup>c</sup>xxxix.”  
Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer.

## 1690

*Papier. 190 × 123. 227 fol., waarvan 29, 30 en 178 onbeschreven zijn. 2 kolommen. Beginletters en opschriften in rood. Tweede helft der XV<sup>de</sup> eeuw.*

**Levens en legenden van heiligen.**

- Fol. 1a—28b: Die legende van Sante Panthalioen. Fol. 1a: „Hier begint die legende van Sante panthalioen des heiligen martelars wten latyn gescreven als men se te coelen hevet.”
- „ 31a—67b: Dat leven ende pelgrimadse des heiligen abts Brandanus.
- „ 67b—70b: Een stuk over den marteldood van Sante Gregorius.
- „ 71a—77a: Die legende van Albyn den heiligen martelar.
- „ 77b—80a: Van Sante Eliphius den heiligen martelar.
- „ 80a—96a: De legende des heiligen Severinus, die een bisscop van coelen was.
- „ 96a—124a: Dat leven [van] Sancte Elsearius die een greve was van Arriaunen.
- „ 124a—139b: Dat leven des heiligen confessoers Sante Thomas van Aquinen een groet leere.
- „ 140a—174a: Leven des heiligen confessoers Sante Marcialis.
- „ 171b—177b: Die passie der heiliger joncfrouwen Sancte Columba.
- „ 179a—189a: Die legende van Sante Jost den heiligen confessoer.
- „ 189a—194a: Die passie der heiliger martelars Eusebius, Vincentius, Peregrinus, Poncianus ende Julius.
- „ 194a—200b: Die legende der vier gecroender martelaers.
- „ 200b—207b: Die legende van Sante Eustachius.
- „ 207b—214a: Van den heiligen bisscop Sante Basilius.
- „ 214a—218a: Die legende der heiliger bisscoppen van Trier Eucharius, Valerius ende Maternus.
- „ 218a—223b: Van Sante Johannes den Almoescennier.
- „ 224a—227b: Die legende van Sancte Brigeda der joncfrouwen.

Blijkens de taal is het handschrift uit het oostelijk deel van ons land afkomstig. Fol. 1a—67b zijn door prof. H. E. Moltzer uitgegeven in *Bibl. v. Mol. Letterk.*, afl. 45 (1891). Van fol. 67b—227b bezit onze bibliotheek een afschrift, van de hand van J. Abbas, gecollationeerd met het handschrift door prof. H. E. Moltzer, die zijn voornemen om ook dit gedeelte uit te geven (*α. w.*, blz. VII) niet heeft volvoerd.

Door bemiddeling van prof. H. E. Moltzer aangekocht van J. D. Pasteur, notaris te Doetichem.

VIII. J. 33

VI. E. 35

2. 33  
*Perk. 190 × 138. 130 fol. Opschriften der hoofdstukken en nummering der bladen in rood. Beginletters afwisselend in rood en in blauw. De initiaal op fol. 3 is weggesneden. Eerste helft der XVde eeuw.*

**Sente Bernaerts ghedachten van des menschen onsalicheit, fol. 3a—34a.**

Vertaling van de *Meditationes de cognitione humanae conditionis* (Migne, *P.L.* 184. 485).

**Dat spiegel der biechten, fol. 34a—68b.**

Naar aanleiding van dit werk schreef W. Moll zijn opstel *Bijdragen tot de kennis van het Middeleeuwsch Bijgeloof*, verschenen in *Studiën en Bijdragen op 't gebied der historische Theologie*, uitg. door W. Moll en J. G. de Hoop-Scheffer, II (1872), blz. 387 vv.; vgl. ook 395 vv.

**Van den heylighen sacramente te ontfaen; en andere stichtelijke tractaten, fol. 68b—93b.**

**Dese epistel wert ghesent tot enen mensche die cranc van hoefde was, enz. . . . bi Meyster Gherijt die groote, fol. 93b—97a.**

Brief van Geert Groote; zie den Latijnschen tekst in *Archief voor kerkelijke geschiedenis inzonderheit van Nederland*, uitg. door N. C. Kist en H. J. Royaards, III (1831), bijlage I.

**Dese epistele wert aen eenre clusennersse ghesent van meester gherijt die groot, fol. 97b—101a.**

Brief van Geert Groote, uitg. in *Studiën en Bijdragen*, III (1876), blz. 430 vv.

**Een goede lere, en andere tractaten, fol. 101a—118a.**

Hieronder „een gulden ketene,” uitg. in *Studiën en Bijdragen*, I (1870), blz. 411 vv.

**Broeder Johan ruysbroec van vierderhande becoringhe, fol. 118a—128a.**

Uitg. in *Ruysbroecs werken*, ed. David, IV, blz. 269 vv.

**Gebeden, fol. 128a—130b.**

Het laatste is onvolledig, daar fol. 130b in het midden van een zin afbreekt.

Fol. 1a—2b: „Dit sijn die capitulen of materien deses boeckes.” Fol. 2b staat: „Dit boec hoert den [besloten] nonnen regularissen toften heilighen eldusent meechden bynnen Utrecht.”

Breedvoerig is dit handschrift beschreven onder letter S (52) bij W. de Vreese, *De handschriften van Jan van Ruysbroecs werken*, Gent 1900, blz. 363 vv.

In de 18de eeuw heeft het toebehoord aan Is. Le Long, vergel. den catalogus van zijn bibliotheek, Amst. 1744, Mss. in quarto 49; na hem aan de familie Enschedé te Haarlem. Toen deze bibliotheek in 1867 onder den hamer kwam, werd het voor 12 gulden aangekocht door W. Moll; zie *Catalogue de la Bibliothèque... formée pendant le 18e siècle par... Isaac, Johannes et le Dr. Johannes Enschedé*, Amst. 1867, n. 508 en *Notice des prix*, etc., Ib., 1867. Na Moll's dood kwam het in bezit van de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam, *Hand-schriftencatal.*, II (1902), n. 540, die het in 1908 aan onze bibliotheek heeft afgestaan.

VIII, L, 6

## 1692

*Papier. 140 × 98. 440 pag., waarvan 430—440 onbeschreven. XV—XVIIde eeuw.*

**Hoe een leek man een doctoer in der godheit bekeerde, pag. 1—250.**

Vertaling van „Das Meisterbuch“, door C. Schmidt uitgeg. onder den titel: *Nicolaus van Basel Bericht van der Bekehrung Tauters*, Straszh. 1875. Vgl. *Realencykl. für Protest. Theol. u. Kirche*, 3e Aufl., XVII, S. 211 Z. 35 ff.

**Lerynghen en exempelen, pag. 250—429.**

Voorin staat: „Coll. Societatis Jesu [Sylvaeducis] 1624.“ Het tusschen haakjes geplaatste woord is doorgekrast en vervangen door „Bruxellae.“

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 4013.

VIII, H, 21

## 1693

*Papier. 199 × 143. 313 fol. (aan het slot ontbreken een aantal bladen). Opschriften in rood. Beginletters in rood, in blauw en in andere kleuren, grootendeels opgeplakt, evenals de afbeelding van Christus aan het kruis voorin. XVIIde eeuw.*

**Collaciën en sermoenen, gehouden van 1556 tot 1560 door pater Henricus Reyniers in het nonnenklooster „van St. Salvator des berchs Thabors“ (bij Sneek).**

Fol. 1a opschrift: „Sommighe woerdeken gheuomen vuyt die vernaminghe ende collacie ghedaen doer onsen E. beminden Pater dominus Henricus Reyniers in... professi van Suster Dorothea vanden Dijke Donatinne primogenita in professione a° xv lvi.“ Fol. 313a: „Een deelken van een collacie ghedaen doer Heer henrich reyniers onse E. pater opten xxij<sup>en</sup> sondach den x<sup>en</sup> novembris Anno lx“ (het slot hiervan ontbreekt). Voorin staat met een andere hand geschreven: „Desen boeck is geschreven van S<sup>e</sup> Elisabeth van Houte Religieuse van het clooster van St Salvator des berchs Thabors, van den orden der canonicckerssen Regulieren van St Augustyn, ende hoort het clooster van Thabors toe. 1556.“ Zie over het klooster Thabor: Acquoy, *Windesheim*, III, 53 v.

De perkamenten schutbladen uit de 12de eeuw bevatten stukken uit de voorrede

van Halitgars *Liber poenitentialis* (Migne, P.L. 105. 652—6). In fraai bewerkten 16<sup>de</sup> eeuwſchen, houten, met bruin leder overtrokken band, waarvan de koperen haken verdwenen zijn.

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 4005.

## 1694

*Papier. (fol. 17—24 perkament). 100 × 71. 87 fol. Door verschillende handen geschreven. Beginletters gekleurd en opschriften in rood. XV<sup>de</sup>—XVI<sup>de</sup> eeuw.* VII. L. 5

**Gebeden**, fol. 1a—24b; 47a—87b.

**Regel van de orde der arme vrouwen (Clarissenorde)**, fol. 25a—43b.

Twaalf capp., waarvan het laatste onvolledig. Fol. 25a begint: „Die forme ende regel des levens der aermen susteren die sinte franciscus maecte is deze,” enz. De Lat. tekst (12 capp.) is het laatst uitgegeven in C. Eubel, *Bullarii Franciscani Epitome*, Quaracchi 1908, Suppl. n. XXVI p. 251. Het is de Clarissenregel gere- digeerd door Innocentius IV „Datum Assisii V Id. Aug. pontif. nostri an. XI” (Potthast, *Regesten*, n. 15086).

**Brokstukken van stichtelijke tractaten**, fol. 44a—46b.

Fol. 44a—45a: JAN VAN RUUSBROEC, *Van ghaesteliker dronkenheiden* (in *Ruusbroecs werken*, ed. David, VI, blz. 74—75).

In groen ledereu en met twee koperen haakjes voorzien bandje; aan weerszijden op het plat het wapen van Spanje. Herkomst als boven; maar zonder nummer.

## 1695

*Perk. 127 × 92. 85 fol. Beginletters in kleuren en goud, benevens randversieringen. Opschriften in rood. XV<sup>de</sup> eeuw.* VII. L. 2

**Oefeningen en gebeden.**

Bij vele gebeden bevinden zich uitvoerige rubrieken over den oorsprong of over de auteurs daarvan, en over de allaten, welke door bij name genoemde Pausen daaraan zijn verbonden.

Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

## 1696

*Papier. 100 × 74. 153 fol. Opschriften en beginletters in rood. XV<sup>de</sup> eeuw.* II. L. 7

**Gebedenboekje.**

Fol. 1a—6b: Gebeden (Latijn; defect).

„ 7a—62b: Oefeningen voor iederen dag van de week (2 reeksen), voor-

namelijk bestaande uit overdenkingen over het leven van Christus.

- Fol. 63a—100b: „Passie ons heren,” verdeeld over de 6 weekdagen.  
 „ 100b—104a: „Soeven bloetstortingens ons heren.”  
 „ 104a—109a: „VII woerde die onse here sprack inden cruce.”  
 „ 109a—112a: „Totten wonden ons heren.”  
 „ 112a—130a: Gebeden onder de Mis en voor en na de Communie.  
 „ 130a—136b: „Sertum B. Mariae V.” (Latijn).  
 „ 136b—141b: „Soven vrouwen onser liever vrouwen.” Daarna eenige gebedjes.  
 „ 141b—146b: „XXIII uren vander passien ons heren.”  
 „ 147a—153b: Gebeden.

Voorin: „Soror Henrica ten Myluis” (?)

In perkamenten handje met overslag en koperen slootje. Gekocht van C. A. de Kruyff te Utrecht (1908).

## 1697

*Papier. Losse stukken in folio. 193 fol. Van verschillende handen. Fol. 1—159: XVI<sup>de</sup> eeuw; fol. 160—186: XVII<sup>de</sup> eeuw; fol. 187—193: XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Stukken betreffende meest Nederlandsche kerkgeschiedenis (in gelijktijdige afschriften).**

- Fol. 1a—23a: La Discipline Ecclesiastique, arrestée par resolutions des Synodes generaux, des Eglises reformées du Royaume de France; tenue tant à Paris le 15 de May l'an 1559, à Poitiers le 10 de Mars 1560, à Orleans le 25 d'April 1562, à Lyon le 10 d'Aoust 1563, qu'aussi à Paris le 25 de Decembre 1565, dressée et reduite par ordre en un corps, et disposée selon les matières, soubz certains Titres, qui s'ensuyent. — Fol. 23b is onbeschreven.
- „ 24a—46a: Nederl. vertaling van bovengenoemd stuk. — Fol. 46b is onbeschreven.
- „ 47a—59b: PH. VAN MARNIX VAN ST. ALDEGONDE, Van de beelden aff geworpen In de Nederlanden In Augusto 1566. Uitg. door J. J. van Toorenbergen in *Ph. van Marnix Godsdi. en kerckel. geschriften*, I (1871), blz. 1—34.
- „ 60a—78b: Brieven van Ph. van Marnix aan Pieter Carpentier in Engeland, 2 st., dd. 19 Sept. 1568 en 10 Januari 1569 (advies aangaande den twist in de Holl. gemeente te Londen). Uitg. door Van Toorenbergen in *a. w.*, I, blz. 135—182; vgl. ook *Inl.*, blz. XXXIX vv.
- „ 79a—87b: Responsa celeberrimarum Ecclesiarum ad componenda dissidia Londino-Germanicae et Nordwicensis Ecclesiarum data A° 1568. (Brieven aan de Holl. gemeente te Londen: van de gem. te Genève 2 st., dd. 25 Juni en 2 Juli 1568 [met een aan de gem. te Norwich, dd. 24 Mei 1568]; van die te Lausanne,



- dd. 8 Juli 1568; van die te Bern, dd. 14 Juli 1568; van die te Zurich, dd. 19 Juli 1568; van die te Heidelberg, dd. III Kal. Aug. 1568). Fol. 87b eindigt: „Horum scriptorum collatia (sic) facta est cum suis originalibus cum quibus inventa sunt convenire de verbo ad verbum per me Gasparum Heidanum Ministrum franckendalensis [ecclesiae] 5 Augusti 1568.”
- Fol. 88a—95a: Acta synodi Ecclesiarum Belgicarum quae sub cruce sunt, et per Germaniam et Phrygiam (lees: Phrysiam) orientalem dispersae, habitae Embdae quarto die Octobris 1574. Uitg. bij F. Rutgers, *Acta van de Nederl. Synoden der 16e eeuw*, 1889, blz. 55 vv. — Fol. 95b is onbeschreven.
- „ 96a—101a: Disceptatio Theologica cuiusdam D. consilarii III<sup>mo</sup> d. Principis Auraci deliberativa, liceatne Belgis imperium Regis Hispaniarum abdicare, Galliarum vero Regis subire, scripta A<sup>o</sup> 1581. (Deest pars prima, ostendens Belgis licere imperium Regis Hisp. abdicare). — Ik twijfel of in dezen titel, die met een jongere hand geschreven is, de datum wel juist is; immers eerst na Anjou's dood in 1584 was er sprake van de opdracht der souvereiniteit aan Hendrik III. Dit stuk is *niet* de Lat. vertaling van Knuttel n. 704. — Fol. 101b is onbeschreven.
- „ 102a—116b: Dit is den grouwlycken vall van francisco spiera van Citadella in Lombardien, diewelck om dies wille dat hy die waerheyt des Evangeliums int recht verloochent hadde is gevallen in een derlijke desperatie, welc exempel hoe profitelijck ende noetsaeklick dattet op deser werelt is behort eenen yegelyken wel te weeten. Blijkbaar een vertaling van: *Fr. Spierae Civitatalani horrendus casus*, etc. [Bazel 1547 (?)]; zie *Herzogs Realenc.*, 3e Aufl., XVIII, S. 648 Z. 12.
- „ 117a—122a: Pii papae secundi ad universitatem scholae Coloniensis diploma, in quo, divi Augustini exemplo, sua quaedam retractat, quae juvenis ac pene laicus scripserat. Cum privilegio. Venetiis, ex officina Iordani Zileti, 1564. (Afschrift). Inhoud: a. Bulla retractionis „In minoribus agentes,” dd. VI Kal. Maias 1463. b. Een brief van „Franciscus Maria Piccolomineus Senensis, episc. Heinensis D. Cardinali Augustano, et S. R. E. Episcopo Albanensi,” dd. Venetiis IV Id. Dec. 1563. — Fol. 122b is onbeschreven.
- „ 123a—127b: Van de beste forme der kercken regeringe, z. d. Bijgevoegd zijn regelen voor die dienaers des woordts en de Ouderlingen der Gemeenten in haerlieder tsamencominge ter Consistorien.
- „ 128a—139b: Rondgaande brief namens de gemeenten te Heidelberg en Frankenthal, aan de verstrooide gemeenten der vluchtelingen in Engeland en Duitschland, omtrent de opleiding van predikanten, de correspondentie der verstrooide gemeenten en de verzorging van reizende geloofsgenooten, dd. 1570 Maart 21. Oorspr. Met opgeplakt zegel, in groene was. De brief is geschreven door Ph. van Marnix. Uitg. door J. J. Van Tooren-

- bergen in *Marnic' godsd. en kerkel. geschriften*, Verscheidenheden uit en over de nalatenschap, 1878, blz. 4—38.
- Fol. 140a—143a: Discours aengaende het blijven in dienst, oft afgaen der dienaren der kercken, onderlingen ende diakenen, z. d. — Fol. 143b is onbeschreven.
- „ 144a—145a: Consistorie Reghel. Fol. 145b met latere hand: „Geraemde Constori regelen te Londen a° 1569.” — Fol. 145b is onbeschreven.
- „ 146a—147b: 1560. — Drye vragen aengaende de verkiesinge der kercken-dienaers beantwoordt by de Consistorie in Londen. — Fol. 148 is onbeschreven.
- „ 149a—b: 1569 Juli 16. — Bcroepsbrief van Georgius Wibolius, afgegeven door de Holl. gemeente te Londen.
- „ 150a—b: Vragen 2 Juli 1569 in de Holl. gemeente te Londen aan de verkozen ouderlingen gedaan vóór hun bevestiging.
- „ 151a—152a: Kerckenregiering in de Pfaltz onder Fridrich den 3<sup>en</sup>. (Een jongere hand schreef er onder: „Relatie van M. Caspar vander Heyden, eigener handt”). — Fol. 152b is onbeschreven.
- „ 153a—157a: 1582 Aug. 27. — Copie d'une lettre escripte d'Augspourg par messeig<sup>rs</sup> les Electeurs, Princes et deputez des aultres estats et villes de l'Empire professans la confession d'Augspourch au magistrat de Couloigne (houdende verzoek hun geloofsgenooten aldaar een kerk voor den eeredienst ter beschikking te stellen). — Fol. 157b is onbeschreven.
- „ 158a—b: 1594. — Confessio Electoris Palatini in Comitibus Ratisbonensibus Imperatori exhibita. — Fol. 158b is onbeschreven.
- „ 159a: 1595 en 1599. — Regeling der predikantsverkiezing in de Gereform. gemeente te Emden. — Fol. 159b is onbeschreven.
- „ 160a—161b: Rescriptum D. F. Gomari de colloquio coram dd. supremae curiae Hollandiae consiliariis habito cum D. Arminio, mense Junio 1608. (Bedoeld is het twistgesprek voor den Hoogen Raad op 13 en 14 Mei 1608 blijkens den aanhef: „Die Veneris a[n]te] Pentecoste coram Dominis supremae Curiae consiliariis. . . . comparui”, etc.).
- „ 162a—171a: De Contra-Remonstrantie (1611 Maart 11) ingeleverd bij de Staten van Holland. Gedrukt in *Schriftelijke Conferentie* etc. (= Knuttel n. 1942), blz. 13 vv.; G. Bandartius, *Memorien*, Arnhem 1624, blz. 30 vv. — Fol. 171b is onbeschreven.
- „ 173a—174b: V Articulen bij de Remonstranten aen de heeren Staten overgelevert ende door de gecommiteerde Raeden van Staten aen sommige classen gesonden om int examineeren sich daerna te reguleren: met corte aenwijsinge waerinne deselve strijden met de leere deser gereformeerde kercken, begrepen in de formulieren van eenicheit der confessie ende Catechismus, z. d.
- „ 175a—b: 1611 Mei 20. — Resolutie van de Staten van Holland en West-Friesland over „de conferentie gehouden in den Hage tusschen 6 oude en 6 niuroerende predicanten”. Gedrukt bij J. Trigland, *Kerckel. Geschiedenissen*, Leiden 1650, blz. 558.

- Fol. 477a—b: 1619 Mei 9. — Epistola Dominorum Ordinum Generalium ad Senatum Bremensem, in qua gratias agunt pro missis ad synodum nationalem delegatis. — Fol. 176 en 178 zijn onbeschreven.
- „ 479a—b: De Staten van Holland en West-Friesland keuren goed, dat door N. een vicariebeurs aan N. is verleend, z. d. (Formulier).
- „ 480a: 1647 Oct. 16. — Brief van de Gedeputeerden van de Zuid- en Noordhollandsche Synoden aan die van Zeeland. (Waarschuwing tegen pogingen der Spaansche plenipotentiarissen tot herstel van den kathol. eeredienst in de Meijerij van Den Bosch c. a.).
- „ 481a: Extraict des articles du synode des Eglises Wallonnes tenu a Dort le 2, 3 et 4 d'avril 1631, contenant la condamnation du pasteur Fabr. de Bassecour à Amsterdam. Gedrukt in *Livre synodal contenant les articles résolus dans les synodes des églises Wallones des Pays-Bas*, I, (1563—1685), p. 365. — Fol. 480b en 481b zijn onbeschreven.
- „ 482a—483a: Z. d. — Brief van Philippus Meynhardus, bedienaer ende opsiender der gemeeynte tot Altzei ende daerontrent, aan den kerkeraad (van Amsterdam?), houdende verzoek om onderstand voor zijn gemeente. — Fol. 483b is onbeschreven.
- „ 484a—b: Namen van predikanten, in 1654 en 1656 in Oost-Indië aangekomen.
- „ 485a—486a: 1668 Dec. 4. — Extract uit het register der Resolutiën van de Staten-Generaal, houdende bepalingen omtrent de bestellinge van de kercke van den Finaert en 't recht van 't patronaetschap aldaer. — Fol. 486b is onbeschreven.
- „ 487a—b: 1708. — Extrait des articles du dernier Synode des Eglises Wallones du pays bas, tenu à Gouda le 19 avril, et jours suivant (article 31), contenant des exhortations aux Eglises pour assister les frères confesseurs sur les galères. (Ci-jointe une liste des confesseurs de la Religion Reformée, qui sont dans les cachots et sur les galères à Marscille, fol. 488a—493a). — Fol. 493b is onbeschreven.

Deze verzameling is een gedeelte van n. 708 van den auctiecatalogus der bibliotheek van Mr. W. J. Roijaards van den Ham (Beijers 1899); de overige stukken, die voornamelijk op Zeeuwsche geschiedenis betrekking hebben, berusten in het archief der provincie Zeeland. Bijgevoegd is een inhoudsopgave en een alfabetisch register op den *geheel*en bundel.

1698

*Papier. 110 × 198. 32 dln. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**H. G. Kleyn, Bouwstoffen voor een naamlijst van alle predikanten der Ned. Hervormde Kerk in Nederland van de XVI<sup>e</sup> tot de XIX<sup>e</sup> eeuw. In alfabetische volgorde.**

Geschenk van Mevrouw de wed. H. G. Kleyn.

VIII. H. 1

## 1699

*Papier. 158 × 99. 120 pag., waarvan enkele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Alfabetisch register** op de acten van synoden, gehouden van 1571—1638 te Emden, in Zeeland en in Zuid-Holland.

Overgebracht uit het gemeentearchief te Utrecht.

VIII \* E. 26

## 1700

*Papier. 176 × 107. 72 pag., waarvan enkele onbeschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**H. C. Millies**, Korte aantekeningen van verschillenden aard uit het protocol van den kerkeraad der Hervormde Gemeente te Amsterdam (24 Mei 1578—29 Sept. 1644; 3 Maart 1663—Juli 1668).

Pag. 65 en 67 bevatten losse aantekeningen van historischen aard.

Geschenk van Mevrouw de wed. H. C. Millies.

VIII. A. 31

## 1701

*Papier. 341 × 215. 46 fol., waarvan eenige onbeschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Naamlijst** van lidmaten van de Hervormde Gemeente te Utrecht (1579—1589, 1596—1599).

Geschreven door P. J. Vermeulen. Overgebracht uit het archief der prov. Utrecht.

VIII. A. 30

## 1702

*Papier. 340 × 207. 2 bundels van 35 en 117 fol., waarvan enkele onbeschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Notulen** van den kerkeraad der<sup>e</sup> Hervormde Gemeente te Utrecht, 19 Aug. 1590—26 Juli 1618.

Afschrift door P. J. Vermeulen. De origineelen zijn in het archief van den kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente te Utrecht. Herkomst als boven.

VIII. C. 34

## 1703

*Papier. 307 × 240. XX en 544 pag. XVIII<sup>de</sup> eeuw (1713).*

**Alfabetisch register** op de acta der Synode van Zuid-Holland van 1581—1711.

Voorin: „Repertorium actorum Synodi Hollandiae Australis in usum Illustr. ac

Præpotent. Hollandiae Westfrisiaeque Ordinum conscriptum, et in meliorem, quam antea fuerat, ordinem redactum studio et opera Herm. Willh. Matthæi V. D. M. Anno 1713."

In perk. band. In 1907 aangekocht op de auctie-Burgersdijk en Niermans, *Catal.*, n. 900.

## 1704

VIII \* E. 22  
*Papier. 256 pag. Van verschillende grootte; pag. 1—233: 212 × 168 en pag. 234—256: 167 × 105. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**H. C. Millies, Aanteekeningen over de geschiedenis der Nederd. Hervormde Kerk in Oost- en West-Indië.**

1. Uittreksel uit het protocol van den Amsterdamschen kerkeraad (5 Maart 1598—17 Jan. 1669), 233 pag.
2. Uittreksel uit de Resolutiën van Seventhienen (22 Aug. 1651—6 Nov. 1655), en van H.H. Staten van Holland en West-Vriesland van 4 April 1645, 23 pag.

Geschenk van Mevrouw de wed. H. C. Millies.

## 1705

VIII \* E. 26  
*Papier. 26 fol. van verschillende grootte. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**H. C. Millies, Aanteekeningen uit de acta der Noord-Hollandsche Synode, van de classis Amsterdam en uit het protocol der Ned. Hervormde Gemeente te Amsterdam.**

- Fol. 1a—10b: Over Lutheranen (1601—1619, 1655—1669).  
 „ 11a—14b: Over Kwakers (1656—1664).  
 „ 15a—26b: Losse aanteekeningen over verschillende onderwerpen.

Herkomst als boven.

## 1706

VIII \* C. 1  
*Papier. 426 fol., waarvan vele onbeschreven; van verschillende grootte: fol. 1—24: 211 × 175; fol. 25—38: 176 × 107; fol. 39—426: 86 × 53. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**H. C. Millies, Aanteekeningen over de geschiedenis der Nederd. Hervormde Kerk in Rusland.**

Fol. 1a—9b: Uittreksel uit de acta der Zuid-Hollandsche Synode (1627—1644).  
 Fol. 17a—22b: Uittreksel uit het protocol der Nederd. Hervormde Gemeente te Amsterdam (1605—1658). Fol. 39—426 in alfabetische volgorde.

Herkomst als boven.

VIII. A. 10

## 1707

*Papier. 344 × 212. 107 fol., waarvan vele onbeschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Afschriften van Resolutiën van Gedeputeerde Staten van Utrecht omtrent kerkelijke zaken (1610—1611, 1616—1619), fol. 1a—103a.**

**Aanteekeningen over kerkelijke zaken uit de Resolutiën der Gedeputeerde Staten van Utrecht (1625—1627), fol. 105a—107a.**

Vervaardigd door P. J. Vermeulen. Overgebracht uit het archief der prov. Utrecht.

V. G. 34

## 1708

*Papier. 208 × 164. 30 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Extracten, Getrocken uyt Den Nationalen Synode gehouden tot Dordregt, in... 1618, en 1619, Raaekende Den voet, ordre, en maniere van de Catechisatie: Mitsgaders Copien Van de Extracten der naader reglementen uyt de Provinciale Synoden van Suydholland, op het point van de voorseyde Catechisatie: Gelijk oock Tegens de Conventiculen sedert.... gearresteert, tot.... 1682 inclus. Uytgegeven door ordre van Den E. Kerckenraad van Leyden. (= Knuttel n. 11876).**

In 1899 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 1867.

II. F. 6-10

## 1709

*Papier. Folio. Afzonderlijke bundels in vijf portefeuilles. XVII—XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Acta van de Synode der prov. Utrecht, 1688, 1704—1714, 1716, 1718—1722, 1724—1725, 1727—1732, 1734—1735, 1737—1740, 1742—1743, 1745, 1757—1776, 1778—1791, 1794, 1804—1808 (in gelijktijdige afschriften).**

De acta van 1769 en 1791 zijn onvolledig. Bijgevoegd zijn de acta van de Synode van Noord-Holland van 1775, 1789, 1790.

In 1899 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2362b.

II. E. 16

## 1710

*Papier. 208 × 162. 24 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Verskillende stukken van theologischen aard.**

Fol. 1a—10b: Sommige regelen, nopende de kerkelijke discipline.

- Fol. 11a—14b: Van de Christelycke vryheyt.  
 „ 15a—18a: Van Christi nederdalen ter hellen.  
 „ 19a—24a: Vant wterste oordeel. — Fol. 18b en 24b zijn onbeschreven.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

## 1711

*V. B. 25*  
*Papier. 313 × 197. 75½ pag., waarvan enkele onbeschreven.*  
*XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Extracten uit de acta van de Synode van Overijssel en van de  
 corresponderende Synoden (1704 tot ± 1750).**

Achterin een alfabetisch register. Blijkens inliggende stukken ± 1775 vervaardigd door Ds. Rotterdam te Steenwijk.

Pag. 733 staat deze aantekening van A. H. Gooszen: „Handschrift uit de bibliotheek van Andreas Gooszen, in 't begin der 19<sup>te</sup> eeuw vrederechter te Ootmarsum.”  
 In Dec. 1907 gekocht op de auctie Burgersdijk en Niermans, *Catal.*, n. 899.

## 1712

*Papier. 86 × 53. 3 bundeltjes 2025, 1438 en 714 fol., aan  
 eene zijde beschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**H. C. Millies, Losse aantekeningen in alfabetische volgorde over de ge-  
 schiedenis der Nederd. Hervormde Kerk buiten ons vaderland.**

- I. Bezittingen der Oost-Indische Compagnie.
  - a. Zuid-Afrika (434 fol.).
  - b. Ceylon (826 fol.).
  - c. Dienaren en predikanten in Oost-Indië (444 en 82 fol.).
  - d. Naamlijst van ziekenbezoekers in Oost-Indië (239 fol.).
- II. Bezittingen der West-Indische Compagnie.
  - a. Brazilië (626 fol.).
  - b. Angola en Guinea (150 fol.).
  - c. Suriname, Demerary, Essequibo en Berbice (365 fol.).
  - d. Curaçao, St. Martin, St. Eustatius, Ste Croix, St. Thomas, St. Jan en St. Christoffel (297 fol.).
- III. Over predikanten.
  - a. Bij de ambassade (62 fol.).
  - b. Bij het leger en op de vloot (40 fol.).
  - c. In Noord-Amerika (448 fol.).
  - d. In Engeland (128 fol.).
  - e. Te Kopenhagen en Stockholm (36 fol.).

Geschenk van Mevrouw de wed. H. C. Millies.

VIII \* C. 1 (dov)

## 1713

*Papier. 196 fol. van verschillende grootte. XIXde eeuw.***H. C. Millies, Losse aantekeningen over de geschiedenis der Nederd. Hervormde Kerk in Oost- en West-Indië.**

Herkomst als boven.

VIII \* C. 1 (dov)

## 1714

*Papier. 86 × 53. 63 fol. aan een zijde beschreven. XIXde eeuw.***H. C. Millies, Losse aantekeningen over den Islam, vooral in Oost-Indië.**

Herkomst als boven.

IV. L. 26

## 1715

*Papier. 10 fol. van verschillend formaat. XIXde eeuw (1832).***Stukken betreffende een nieuwe uitgave van het Grieksche Testament van J. J. Wetstein door J. A. Lotze.**

1. Verzoekschrift van prof. J. A. Lotze en de Wed. J. Allart aan Z. M. den Koning (Febr. 1832) om geldelijke ondersteuning voor bovengenoemde uitgave (copie).
2. Schrijven van den Minister van Binnenl. Zaken daarover aan den Minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken van den Hervormden eeredienst, dd. 28 Februari 1832 (copie).
3. Schrijven van den Minister voor de zaken van den Hervormden eeredienst aan prof. J. Heringa om advies, dd. 14 Maart 1832.
4. Antwoord daarop van prof. Heringa met kritiek van de reeds in het licht verschenen uitgave van J. J. Wetsteins Prolegomena in Novum Testamentum, dd. 4 April 1832 (minuut).

Deze kritiek, hoogst ongunstig voor Lotze's uitgave, is veel uitvoeriger verschenen in *Godg. Bijdr.*, 1832, blz. 781—849; vergel. ook *Theol. Stud. u. Krit.*, 1833, S. 489 ff.

Geschenk van Ds. K. Heringa te Groenlo (1896).

VII. D. 42

## 1716

*Papier. 203 × 163. 243 fol., alleen recto beschreven. XIXde eeuw (1862—63).***B. ter Haar, Dictaat over Christelijke Zedekunde.**

B. ter Haar (1806—80) was hoogleeraar in de godgeleerdheid te Utrecht.

V. H. 44

## 1717

*Papier. 218 × 143. 348 fol., alleen recto beschreven. XIXde eeuw (1863—64).***J. J. van Oosterzee, Dictaat over praktische theologie, voornamelijk homiletiek.**

J. J. van Oosterzee (1817—82) was hoogleeraar in de godgeleerdheid te Utrecht.



143

1718

*Papier. 321 × 202. 330 pag., waarvan vele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw (1787—88).*

**Adversaria** (aanteekeningen over verschillende onderwerpen, meest van theologischen aard).

Overgebracht uit het archief der gemeente Utrecht.

1719

*Papier. 210 × 163. 242 fol., waarvan slechts een klein gedeelte beschreven. XVIII<sup>de</sup>—XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Observationes tumultuariae** (aanteekeningen meest van theologischen en historischen aard, in alfabetische volgorde).

Herkomst als boven.

1720

*Papier. Losse stukken van verschillend formaat. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**D. Koorders, Stukken van meest theologischen aard.**

1. Het gastmaal. Zamenspraken over zedelijke liefde. Uit het Grieksch van Plato, met ophelderende aanteekeningen, vertaald door D. Koorders (fragment).
  2. Losse aanteekeningen over godsdienstfilosofie en ethiek.
  3. Geschrift naar aanleiding van de vertraging zijner promotie in de godgeleerdheid, geschr. 31 Aug. 1857 (fragment).
  4. Gelijklopende of van elkaar afwijkende uitspraken der antirevolutionaire partij omtrent staatsrechtelijke punten.
  5. Brieven, 2 aan zijn ouders, dd. 19 en 28 Sept. 1851; 2 minuut-brieven aan de Redactie van „De Gids”, dd. 17 Mei en 4 Dec. 1860.
  6. Aanteekeningen gemaakt op zijn reis door België in Sept. 1851.
- Geschenk van Dr. S. H. Koorders te Steylitz (1906).

1721

*Papier. 206 × 166. 546 pag., waarvan vele onbeschreven, met enkele tusschengevoegde blaadjes. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**D. Koorders, Adversaria** (aanteekeningen in alfabetische volgorde over verschillende onderwerpen, meest van theologischen en historischen aard).

Herkomst als boven.

1722

*Papier. 198 × 153. 167 pag., beurtelings beschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**J. F. L. Schröder, Dictaat over de beginselen der theoretische wijsbegeerte.**

J. F. L. Schröder (1773—1845) was hoogleeraar in de wis- en natuurkunde te Utrecht.

*Papier. 196 × 153. 69 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Saksenspiegel (uittreksel met glosse), fol. 1a—64b.**

Fol. 1a: „God die daer is een begin”, enz. Fol. 64b: Laatste hoofdstuk: „Van den vrouwen leen.” Begint: „Ende geen beleent wijff of maghen en is nijt schuldich tot eenige heervaert,” enz.

Fol. 65a—69a: Landbrief van bisschop Aernut van Hoern, dd. 1375 des donredages nae S. Servaesdach (Mei 17).

Fol. 69a—b: Bisschop Roloff van Utrecht belooft, dat de stad Amersfoort en haar onderzaten ter zake van haar met de kapittelen en de stad Utrecht ten zijnen behoeve gesloten verbond niet belast zullen worden met geldelijke bijdragen tot vervolging zijner rechten en vrij zullen zijn van alle morgengeld, dd. 1436 Maart 31.

In perkamenten band. Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

*Papier. 208 × 162. 195 pag., waarvan vele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**P. Bondam, Lijst van werken en onuitgegeven stukken betreffende het oud-vaderlandsche recht, vooral van Gelderland.**

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3313.

*Papier. 320 × 200. 141 pag. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Verzameling thins- en erfpachtsrechten van Gelderland. (Afschriften en extracten).**

- Pag. 4—41: Thinsrechten van de Veluwe, 24 artt. (pag. 41 onderaan: „Confer het Register in den Reeckencamer, geintituleert reformatien van lantrechten inden Lande van Zutphen, noch van gemeene Hovesrechten over horige Eygenen”).
- „ 42—43: Van Thinsen. („Geextraheert uyte derde Reeckeninge Oswald van Heterscheyt van die Domeynen op Veluwen”, ± 1592 cf. pag. 88).
- „ 43—45: Valeur van Thinspenningen op Veluwen.
- „ 46: Forma eener citatie der Thinsgenoten.
- „ 47: Van Olde species van Gelt (muntberekening).
- „ 47—48: Van Ceurmith. — „Extract uyt seecker olt boeck in fransijn geschreven op die secretarie der stadt Arnhem berustende,” houdende handvest van Gerard, graaf van Gelre en Zutphen, dd. 1227, gedrukt bij L. A. J. W. Sloet, *Oorkondenboek der graafschappen Gelre en Zutphen*, 's Gravenhage 1872—76, n. 504.

V. H. 31

VIII: H. 25

VI. E. 40

- Pag. 19: Dit is den Ceurmoedigen luyden recht (gedr. bij J. Schrassert, *Stukken en documenten behoorende tot den codex Gelro-Zutphanicus*, Harderwijk 1740, blz. 386). Art. 1 ontbreekt hier.
- „ 19—22: Z. d. — Rijckwijn van der Vorst, scholtis tot Zutphen binnen en buyten, maakt bekend een verklaring (weiszthum) van thinsrecht door Praest en huysgenoten der Praestye van Zutphen.
- „ 22—23: 1614 Juli 16. — Verklaring van het Hof over vrijstelling van het jus albinatus ten behoeve van de erfgenamen van B. N. van Esvelt, die te Parijs overleden is. Gedr. bij Schrassert, blz. 66.
- „ 24—29: Verschillende uitspraken van het Hof van Gelre en Zutphen over keurmede.
- „ 29—33: Verklaringen van de hofrechten op de Veluwe:  
 a. Van vrijluiden goederen (hofvrijen), 5 artt.  
 b. Van eygen ende horige luyden ende goederen, 9 artt.  
 c. Van camerlinge, horige, hofhorige, ceurmoedige, bastaerden ende uytheemse personen, 6 artt.
- „ 33—35: Andere verclaerunge ende Gerechtigheden, die de Heer competeert van alle d'Vooghdien over alle gehorige luyden ende goederen van een abt te Prummen, Paterborn, Weerden en abdisse van Elsten en voorts over alle geestelijke horige luyden ende goederen op Veluwen en Veluwensoom.
- „ 35—38: Natuire van eygenhoorighe goederen der abdisse van Elsten. (Extract uit de uitspraak van Stadhouder en Raden vant Landt van Gelre over de rechten van de abdis van Elten dd. op ten alii 8/7 Meij alii 1570/75 [bedoeld: 1475 Mei 8], in zijn geheel afgedrukt bij Schrassert, blz. 44—53).
- „ 39: Zutphensche hofrechten:  
 a. Den Hoff thoe Bolderick en thoe Oxe. Gedr. bij Schrassert, blz. 279.  
 b. Visitatie gehouden tot Zutphen 1557 van de horige goederen ende personen in die graeffschap Zutphen.
- „ 40—42: Hoffrechten der Hoven van Zutphen ende Lochem, die tot Eener nature staen. (6 artt., geamplieert met 4 artt.).
- „ 43: Gerechtigheyt en Servituyt des Hoffis toe Hengel different van Zutphen ende Lochem.
- „ 43—44: Hoffrechten van Baeck, Bolderick en Oxe.
- „ 44—47: Extract uit een Brieff van Koninck Albrecht over de rechten van Hofhoorigen, gegeven a° 1322 op Allerheijligen avont. (Gedrukt bij J. W. Racer, *Overijsselsche gedenkstukken*, IV [Kampen 1784], blz. 189 vv. en bij Schrassert, *a. w.*, blz. 267). Met een ampliatie.
- „ 47—48: Van de Ceurmutsche ende hofhorige tot Brummen enz. Extract uit de uitspraak van hertog Reinoud van Dinsdag na den heiligen Jaersdag 1420 (gedr. bij Schrassert, blz. 57 vv.) 12 artt.
- „ 48—49: Extract uyttet olde Register beginnende alderhande saecken in den Quartiere van Arnhem. (Index van enkele stukken betreffende goederen van den abt van Brummen).

- Pag. 49—52: Hofrechten van den Hoff te Putten (diverse stukken).
- „ 52—61: Verclaringe van die natuere des heerenhorige goederen ende luyden in de Graaffschap Zutphen en Veluwen. Op p. 61 staat: „Onderstond: uytgegeven ter ordonnantie vande . . . keninge (?) aen gedeputeerde van Landschap den laatsten februar: 1603. Was onderschreven Joh. Schrassert.” Hierbij heeft prof. Pols aangeteekend: „pag. 52—61 schijnt één stuk te zijn en 28 Febr. 1603 opgesteld, blijkens het slot; 't was de vrucht van een onderzoek naar 't schijnt ten behoeve van Gedeputeerden van de Landschap gedaan naar de rechten der hoorigen van het domein, en getrokken uit de oude rekeningen, claarboeken en gerichtboeken; de bewijsplaatsen worden dan ook aangevoerd.”
- „ 61—83: Eenige olde extracten (uit rekeningen, claarboeken, een richterboek, verschillende registers enz.), zijnde bewijsplaatsen tot het op pag. 52—61 vermelde.
- „ 84—85: De foro competenti, ad rub. art. 6 van de olde Cantzelerij-ordonnantie.
- „ 85—88: De qualitibus praedictorum bonorum mutabilibus et immutabilibus.
- „ 88—90: Van Heeren-goederen, geextraheert uytte derde reeckeninge Oswolts van Helterscheyt van de Domeynen op Veluwen de a<sup>o</sup> 1592.
- „ 90—93: Van versplittinge off vervreemdinge, belastinge door transactien, maegescheyden, houwelijcxen vurwarden, copinge of anders.
- „ 93—103: Wanneer het recht van consolidatie ende lossinge plaats heeft volgens voorgaende extract.
- „ 103—109: Van afgoedinge ende weerderinge van Heeren-goet.
- „ 109—110: Van tucht mortis causa, donatione ende van testamenten.
- „ 110—125: Van successie.
- „ 125—133: Wanneer die versplitte parceelen Heeren-goederen in de Saelweer versterven.
- „ 133—137: De praescriptione.
- „ 137: De dominiorum et servilium honorum commissis et aperturis.
- „ 138: Absgoet vervallen.
- „ 139—147: Miscellanea.

N.B. Al deze stukken van p. 84 af bestaan uit talrijke extracten van gewijsden in zake hofhoorige goederen; slechts enkele andere extracten staan er tusschen.

Voorin staat de volgende aantekening van Prof. Pols: „Dit hs. gekocht op de verkooping der hss. van den Heer Hoog van ter Aar te Rotterdam in 1869. (*Auctio-catal.*, n. 641). Is het wellicht de verzameling van olde Thins- en erfpachtsrechten van den Heer W. A. Baron van Spaan, vermeld bij Bondam p. 362? Zoo ja, dan is het een copie dier verzameling, want de daar bedoelde brief staat in dit hs. op p. 47 en niet op p. 16, terwijl wel enkele door Bondam vermelde varianten voorkomen, maar tevens vele andere lezingen, die meer met de varianten van Schrassert overeenkomen, zoodat de afschrijver misschien dezen geraadpleegd heeft.”

Uit het legaat van prof. M. S. Pols.

*Papier. 191 × 143. 528 fol. en een aantal onbeschreven bladen voor- en achterin. Opschriften, beginletters en nummering der bladen in rood. Het handschrift bestaat uit verschillende deelen, waarvan het 1<sup>e</sup> en het 2<sup>e</sup> afzonderlijk zijn gefolieerd. Fol. 1—526: XVI<sup>de</sup> eeuw; fol. 527—528: XVII<sup>de</sup> eeuw.*

### Verzameling Friesche en Groningsche rechten.

#### I. HET GRONINGER STADBOEK VAN 1445, fol. 2a—183a.

In den aanvang wordt dit jaar uitdrukkelijk genoemd. Het is echter hetzelfde stadboek, als dat in *Verhandelingen van het Genootschap Pro excolendo jure patrio*, V (1828), door J. de Rhoer<sup>1</sup> is uitgegeven en aldaar heet in 1425 vastgesteld. De tekst is over het algemeen gelijk, maar mist hetgeen in de uitgave cursief is gedrukt; ook ontbreken de doorhalingen en de bijgeschreven veranderingen. Na boek IX art. 20 (fol. 135b) volgen eenige stukken, die blijkbaar uit het ordelboek zijn overgeschreven. — Fol. 1, 14b, 25, 47, 68b, 87b—88b, 101, 112b, 128, 144b—164b, 183b—196b zijn onbeschreven. Fol. 165a—183a bevatten de tafel van het stadboek.

#### II. HYR BEGINT EEN BOECK VAN RECHTINGE EN HOE MEN ALLE RECHTINGE TEN RECHTEN VERSTAEN SAL (Nederduitsch), fol. 197a—461a.

- Fol. 197a—199b: De Magnuskeuren, vgl. K. von Richthofen, *Friesische Rechtsquellen*, Berlin 1840, S. 440.
- „ 199b—204a: Die soventijn kesten de koeinick Karel alle vresen overgaff (in verkorten tekst; Richthofen S. 2). — Fol. 204b is onbeschreven.
- „ 205a—210b: Dye XXIV lanttrechten die koeinick Kaerel allen vresen overgaff, dat se op hoer egen goet sitten sullen onberoevett (Richthofen, S. 40). — Fol. 211 is onbeschreven.
- „ 212a—b: Van wat recht is (Richthofen S. 434—435).
- „ 212b—218b: Talrijke bepalingen, die meest alle in de *Jurisprudentia frivica* (ed. M. de Haan Hettema, Leeuw. 1834—35) zijn terug te vinden, dus vermoedelijk uit de Excerpta legum.
- „ 218b—229b: Het Rudolfsboek als bij Richthofen S. 424 § 1—13 en 22 (variat). — Fol. 230 is onbeschreven.
- „ 231a—233a: Copia van koeinick Kaerel ende koeinick Radbodis (Richthofen S. 439), en aan het slot Scaecraef (Richthofen S. 424, § 8 [variat]).
- „ 233a—235b: Rudolfsboek, § 23.
- „ 235b—241a: Hunsinghelant overrecht (Richthofen S. 348 § 1—22; § 5 en 6 vereenigd).
- „ 241b—245b: Schoutenrecht (Richthofen S. 387) — zonder opschrift, als ware het een vervolg van het vorige stuk — § 27 (variat), 49—51, 54, 58, 62—70.
- „ 245b—246a: Het schoutenrecht eindigt midden in een bepaling (Richthofen

- S. 399 r. 19) en dan volgt het stuk van de koningen, die het recht zetten (Richthofen S. 343 r. 7). Vermoedelijk waren in het afgeschrevene hs. een of meer bladen verloren gegaan.
- Fol. 246a—250a: Het markrecht (Richthofen S. 421).
- „ 250a: Van dat gheen vrye vrese sal gheen kamp vechten dan om vercrachtinge, moertbrant en moert.
- „ 250a—252a: De 8 doemen (Richthofen S. 420 § 4—5, 8, 6 en 7).
- „ 252a—253a: De swarte swenghen (Richthofen S. 423 § 1—4).
- „ 253a—254b: Schaeckroeff (Richthofen S. 423 § 1—7).
- „ 255a—256a: De wenden van de 17e kest en wel de 5 van den Rustringer tekst (Richthofen S. 32), plus de wende die in andere hss. de 6e of 7e is (Richthofen S. 38 r. 14). Aan het slot zonder afscheiding het stukje, bij Richthofen S. 476 in fine.
- „ 256b—261a: Het stuk vom Wergelde (schoutenbannen), Richthofen S. 410 en wel § 40, 5—9, 12, 13 (begin), 15, 31, 28—30, 32, 3, 34, 37, 38, 39 (bis).
- „ 261a: Van waer de rechter met sunde begrepen wort.
- „ 261a: Van een rechter toe ordel be'en(?).
- „ 261b—262a: Van luyden toe beroeven de mit hoeren schepe omme neringe leggen (M. de Haan Hetteema, *Oude Friesche wetten*, II, Worum 1851, blz. 148 § 18).
- „ 262a: Seendrecht (Richthofen, S. 408 § 11).
- „ 262b—263a: Seendrecht (Richthofen, S. 405 § 15 en 16).
- „ 263a—264a: *Jurisprudentia fristica*, LXXXIV. 11; XIII. 35; XLVI. 48; LXXXIV. 15, 16; LXII. 6 en een bepaling van onbekenden oorsprong, dat de vrouw, die met den doodslager van haar eersten man huwt, de voogdijschap verliest.
- „ 264a—268b: De Upstalboomsche wilkeuren van 1322 (sic), 24 art. gelijk aan den Frieschen tekst (Richthofen S. 102). — Fol. 269 is onbeschreven.
- „ 270a—281b: De seendrechten (maar in gewijzigde volgorde). Het is ongeveer de tekst der 36 seendrechten bij M. de Haan Hetteema, *Het Fivelgoër en Oldampster Landregt*, Dockum 1841, blz. 42 vv.
- „ 282a—284a: Seendrecht van Fivelgo van 1406 (Richthofen S. 309).
- „ 284a—286a: „ „ Hunsingo en Fivelgo 1407 (Richthofen S. 311).
- „ 286a—292b: „ „ Loppersum 1424 (Richthofen S. 312). — Fol. 293 is onbeschreven.
- „ 294a—300a: Seendrecht van Appingadam d. i. de Appingadammer buurbrief 1327 (Richthofen S. 295) in Nederd. tekst, § 1—22. Ontbreken § 23—30, maar in plaats daarvan 5 bepalingen, zooals 't heet door den Keizer gegeven. — Fol. 300b—302b zijn onbeschreven.
- „ 303a—311b: Het landrecht van Fivelgo en Hunsingo van 1448 (hier gesteld op 1440) Boek I (Richthofen S. 315). — Fol. 312 is onbeschreven.
- „ 313a—320a: Idem. Boek II § 1—11, 16—19, 23, 24, 20, 21, 25—31, 32 al. 2, 33, 34, 36, 12—15, 35. — Fol. 321b is onbeschreven.
- „ 321a—327a: Hier beginnen die erfenissen (= het stuk door Richthofen S. 373 als Langwolder erfrecht gedrukt, maar zonder § 1 en 33 en in andere volgorde). — Fol. 327b is onbeschreven.

- Fol. 328a—333b: Erfrecht van Hunsingo en Fivelgo (Richthofen S. 324. § 26 ontbrekt). — Fol. 334 is onbeschreven.
- „ 335a: Een bepaling, „dat twe susteren ghaen teggens enen broeder buten hoeffmaer ende sloeten.”
- „ 335a—336a: De keuren van Fivelgo en Hunsingo (Richthofen S. 301 § 15, 16, 18—20, 13, 21).
- „ 336b—338a: Diverse bepalingen, waarvan enkele uit het 2e seendrecht (Richthofen S. 408 § 15, 16 en 14) en twee uit 't Fredewolder erfrecht (Richthofen S. 383 § 10 en 11).
- „ 338a—339a: Van erfenisse die daer vallen tusschen fiwelinghe lande ende den oldenampte (Richthofen S. 300 § 13 en 16).
- „ 339a: Dat de lanthere mach sijn meyer dat lant benemmen bynnen de yaermaelen.
- „ 339b—343b: Dat dijkrecht van Sanster dijkken. Fol. 343b eindigt: „hyr endet dat dijkrecht vant sant: anno 1566.” — Fol. 344 is onbeschreven.
- „ 345a—354a: Dat sijrecht van den delfsylen. Fol. 354a eindigt: „Gegeven yn den yaere onses heren dusent veerhundert ende xlv op sünthe peters dach ad vincula.” — Fol. 354b—355b zijn onbeschreven.
- „ 356a—369b: Dat sijrecht van den winsummer sylen (een jongere hand schreef fol. 369b aan het slot: „Anno 1463 up meydach”). — Fol. 370—371 zijn onbeschreven.
- „ 372a—374b: Verboud van Groningen met een deel der Ommelanden, z. j.
- „ 374b—395a: Warfconstitutien en ordelen, bijna alle ook bij H. O. Feith, *Warfconstitutien en Oordeelen (Verhandelingen van het Gen. Pro excolendo jure patrio, VII)* voorkomende; het laatste (fol. 394b) een stuk van 1564. — Fol. 395b—413b zijn onbeschreven.
- „ 414a—418b: Keur op het broodbakken van 1404. — Fol. 419—422 zijn onbeschreven.
- „ 423a—461a: De tafel op het voorgaande deel (fol. 197—395a). — Fol. 461b—470b zijn onbeschreven.

III. DAT RECHT DES OLDENAMPTES MET DIE VULMAGTIGHEN ENDE GHEDEPUTEERDEN VAN DEN LANDE TOE MIDTWOLDE ENDE INT VYFTENDEEL VAN REIDERLANT, fol. 471a—504a.

Nagenoeg gelijk aan het Landrecht des Oldenamptes, dat door J. A. G. Koning is uitgegeven in *Verhandelingen v. h. Gen. Pro exc. jure patrio*, VI, blz. 671 vv.; maar sommige bepalingen ontbreken en bij enkele is de volgorde veranderd. — Fol. 476a, 491—494, 504b—510b zijn onbeschreven.

### Medicijnboek „hoe men een beest metter hulpen goedes ghenesen mach,” fol. 511a—526a.

Fol. 527a—528b: Ordonnantie van Burgemeester en Raad der stad Groningen betreffende dijkzaken, z. d.

In XVI<sup>de</sup> eeuwſchen, houten, met leer ovetrokken en fraai bewerkten hand, met twee koperen sloten, waarvan het eene verloren is. Uit het legaat van prof. M. S. Pols.

V. H, 42

1727

Papier. 205 × 163. 26 fol. en eenige onbeschreven bladen. XIX<sup>de</sup> eeuw.

### Het oude Landrecht van Bellingewolde.

Het hs. is in vier deelen verdeeld:

- I (fol. 2a—6b): Oldambt, Bijwolden en het vijfde deel van Reiderland, 2 Januari 1471. (38 art., nagenoeg overeenkomende met het eerste deel van het hs., dat door Koning is uitgegeven, *a. w.*, blz. 673 vv.; art. 13, 31, 33, 40—44 ontbreken echter). Fol. 2a opschrift: „Sat scriptorum proemium a necessitate sumptum ostendit, jura publica posse continere, nisi diligenter scripta legitime volvantur.” Daaronder staat: „In den jare onzes Heeren, do men schreef duisend vierhondert und een unt seventig, den nagsten dag na Nieuwejaarsdag. — Dewyle alle dingen . . . (etc.); Waaronne Wy Hovelingen und Rechters, mit consent der Gemeenen meente van 't Oldampt, Bywolden, unt in den vijften deel van Reiderlant, sinnen verdragen al zoodane punten wo na beschreven.”
- II (fol. 6b—15b): Opschrift: *Volgt van Erffnissen. Tweede Boek.* (64 art. [1—64], nagenoeg overeenkomende met het 2e deel van Konings hs.).
- III (fol. 15b—20a): Opschrift: *Erffnissen Naebeschreven.* (art. 65—93; art. 94 ontbreekt). Dit deel is ook in volgorde geheel gelijk aan het Langewolder erfrecht bij Richthofen, *Fries. Rechtsquellen*, S. 373 ff.; alleen ontbreken art. 1, 32, 33. Aan het eind is de volgorde van een paar artikels veranderd.
- IV (fol. 20b—26a): Art. 95—125. Grootendeels overeenkomend met het 3e deel van het hs. van Koning, behalve dat enkele art. daar in III van ons hs. gevonden worden, sommige zoowel in III als in IV. Het corrupte opschrift: „Haec scripta sunt decaae electo in terra videns in atque in Midwoldis confirmata,” dat in het hs. van Koning verstaanbaar is, staat daar ten onrechte aan het eind van het 2e deel (*a. w.*, blz. 698).

Het hs. eindigt met een voorrede en een artikel, die men vindt bij Richthofen S. 315, aan het begin van het Landrecht van Hunsingoo, Fivelgoo en Groningen van 1448. Op fol. 1b staat: „NB. Voor den Hr. Rigter A. W. Hoeth is de scheiding en deling des boedels tusschen Wilhelmus Aprits en Christina Nannings, Ehelieden te Bellingewolde, volgens dit landrecht behandeld, en ook



bij den Hove van Justitie der provincie Stad en Lande van Groningen, in appel, bevestigd." Het hs. is blijkbaar een afschrift van het exemplaar van Bregenbeek, dat Koning, *a. w.*, blz. 719 vermeldt, vgl. de aantekening aan den voet van fol. 26b:

„Dit hoort mij ondergeschreven,

(get.) J. F. Bregenbeek.

En is door diens kleinzoon eerst aan den Heer Rigter Meurs present gedaan en door Zijn Ed.G. aan den ondergeteekenden.

(get.) Mr. J. van Gesseler de Raadt."

Herkomst als boven.

*Papier. 213 × 162. 37 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

### Het Landrecht der Oldambten.

Voorin: „Landrecht der Oldambten. Aen den Raedt in Groningen bij den Ingesetenen dier voorscr. Oldambten overgegeven (om bij den wel gemelten Raedt gecorrigeert te worden) in den Jaere 1571. Dit blijkt door de clause finale achter desen Lantrechte gestelt." Daar (fol. 37b) staat: „... overgevende tot correctie ende discretie eenes Eerb. Raedes upgemelt den xxj Novembri Anno D lxxj." Fol. 4a: „Ende zij gelet dat ditselve Lantrecht by den Borgemeesteren ende Raedt in Groningen is gecorrigeert in den jaere 1618, gelijk de correctien marginalen in desen, ende het volgende originele Lantrecht zijn bethonende."

Inhoud:

- Fol. 1a—5a = Koning, *Lantrecht des Oldenamples* (mitg. in *Verhand. v. h. Gen. Pro excolendo Jure Patrio*, VI, blz. 674 vv.), Bijlage A No. 1—11.
- „ 5b—9b = Lantrecht, I. 2, 4, 3, 7—11, 13, 42—44, 41, 6, 12, 14—30.
- „ 10a = Bijl. A No. 13.
- „ 10a—16b = Lantrecht, III. 4—24, 28, 30, 32—34, 38, 39.
- „ 16b—18b = Lantrecht, II. 9, 11, 13, 18—22.
- „ 19a = Lantrecht, I. 42.
- „ 19a—25a = Lantrecht, II. 27, 28, 30—36, 40—46, 48, 49, 51—67, 22 § 2, 20 § 1.
- „ 25a—26b = Bijl. A No. 15—17.
- „ 26a—b = Lantrecht, II. 18 (var.).
- „ 26b—28b = Bijl. A No. 18—22.
- „ 28a—36b = De 24 landrechten.
- „ 36b—37b = Bijl. A No. 23—25.

In perkamenten band. Door prof. M. S. Pols gekocht op een boekverkoopung te Groningen. Herkomst als boven.

*Papier. 207 × 148. 86 fol., waarvan fol. 1, 2, 5b, 76b, 79—86 onbeschreven zijn. Beginletters, opschriften en nummering der bladen in rood. XVI<sup>de</sup> eeuw (1549).*

### Keuren en handvesten van Schellinkhout.

- Fol. 3a—5a: Tafel der keuren en handvesten van Schellinkhout.  
 „ 6a: Dit was vergeten: Van scepenen acht.  
 „ 7a—21a: De keuren van Schellinkhout (de nieuwe keuren fol. 18b—21a).  
 Uitg. bij M. S. Pols, *Westfriesche Stadsrechten*, II, blz. 287—316  
 in *Oudvaderlandsche Rechtsbronnen*, VII, 2 (1885).  
 „ 21b—22b: Uitspraak van het Hof van Holland betreffende de verkiezing van  
 kerkmeesters te Schellinkhout, dd. 1450 April 29. Uitg. bij Pols,  
 I, blz. 28.  
 „ 22b—30b: De handvesten van Schellinkhout.  
 a. 1450 up ten XIII<sup>en</sup> dach [in Maerte]. — Philips I verleent ver-  
 schillende rechten aan Schellinkhout; uitg. bij Pols, I, blz. 25,  
 die met P. A. S. Limburg Brouwer, *Boergoensche charters*,  
 's Gravenhage 1869, blz. 102 deze oorkonde in 1452 stelt.  
 b. 1436 Aug. 9. — Philips I geeft voor Holland en Vrieslant  
 ordonnantiën betreffende den vrede der onschuldige magen  
 en betreffende het zeventuig. (1446? Vgl. Limburg Brouwer,  
 blz. 87).  
 c. 1402 up S. Thomasdach Apostel (Dec. 21). — Hertog Albrecht  
 geeft stadrecht aan Schellinkhout. Bij Van Mieris, III, 772.  
 d. 1404 Maart 20 (1405). — Willem VI verleent verschillende  
 rechten aan Schellinkhout; uitg. bij Pols, I, blz. 22.  
 e. 1412 April 10. — Willem VI regelt de keuze van burger-  
 meesters, schepenen, schout en raden, en de pacht der  
 tienden in Schellinkhout; uitg. bij Pols, I, blz. 24.

### Handvesten van Medemblik, Westfriesland of deelen van West- friesland.

- Fol. 31a—34b: Die tafel der handvesten van Medemblik.  
 „ 35a—47a: 1288 up O. L. V. dach als sy gebootsapt wert (1289 Maart 25). —  
 Floris V verleent stadrecht aan Medemblik. De Lat. tekst uitg.  
 bij Pols, I, blz. 3vv. — Fol. 31—34 zijn ongefolieerd; met fol.  
 35 begint een nieuwe nummering.  
 „ 47b—48b: 1355 Sept. 4. — Willem V verleent aan Medemblik verschillende  
 rechten. Bij Van Mieris, II, 860.  
 „ 48b—49a: 1410 Aug. 31. — Fragment van een oorkonde, waarbij Willem VI (?)  
 aan Medemblik verschillende rechten verleent.  
 „ 49a—50a: 1433 Sept. 17. — Philips I geeft bepalingen betreffende het  
 houden van de dingbank of vierschaar in of voor het gasthuis te

- Medemblik, en tegen de onredelijke schattingen, door den Deken van Westfriesland gevorderd. Bij Van Mieris, IV. 1025.
- Fol. 50a bened.: „Totten leser saluyt. Hier volchde na: Philips by der gratien Gods etc. van der onschuldigen magen vrede. Ende van de zeventuych na nieuwe etc. Maar sy staat voir in Scellinchouter hantvesten int XIXe ende XXe blat (bedoeld is de oork. van 1436 Aug. 9), daerom en wast van geen noot die wederom hier te sryven. Vale.”
- „ 50b—52b: 1462 Nov. 18. — Philips I geeft voor Holland en Vrieslant een handvest betreffende het maaggeld (bij Limburg Brouwer gedateerd 1462 Nov. 28).
- „ 52b—59a: 1462 Sept. 26. — Philips I beveelt zijn ambtenaren in Holland, Zeeland en Vrieslant het ingelaschte tractaat (dd. 1433 Febr. 28) tusschen hem en Rudolf van Diepholt, bisschop van Utrecht, over diens geestelijke jurisdictie in deze landen na te leven en te handhaven. (Dit tractaat bij Van Mieris, IV. 1029 vv., maar gedateerd 1434 Febr. 29, wat niet juist kan zijn).
- „ 59a—60a: 1374 des maendages na S. Valentinus dach (Febr. 20). — Gerrijt van Heemskereck geeft vidimus van een charter van Albrecht ruwaert van Henegouwen, dd. 1349 des dinxdaechs na S. Servaesdae (Mei 14), waarbij hij verschillende rechten aan Medemblik geeft, (lees: 1359, vgl. Van Mieris, III. 91).
- „ 60a—61b: 1396 Maart 21. — Hertog Albrecht geeft een ordonnantie omtrent het schotbare land in het baljuwschap van Medemblik.
- „ 61b—64a: 1401 Februari 13. — Handvest, door hertog Albrecht aan die van Hoogwouder ambacht gegeven, van heemraden te kiezen, van dijken, sluizen, watering en binnenwegen te schouwen. Bij Van Mieris, III. 757.
- „ 64a—68b: 1299 des saterdaechs na Alreheyligen dach (Nov. 7). — Graaf Jan I geeft een landrecht aan Westfriesland. Bij Van den Bergh, *Oorkondenboek*, II, n. 1098.
- „ 68b—71b: Z. d. (1310 Januari 13). — Fragment van de oorkonde, waarbij Willem III aan sijne „goede luden van Vrieslant” verschillende vrijheden en rechten geeft. Bij Van Mieris, II. 89.
- „ 71b—73b: 1346 up S. Bartolomeus dach (Aug. 24). — Keizerin Margaretha geeft aan hen, die wonen in het baljuwschap van Medemblik en in den ban van Enkhuizen, verschillende rechten. Bij Van Mieris, II. 723.
- „ 74a—75a: De Westfriesche dingtaal van doodslag.
- „ 76a bened.: „Gescreven doir my Jan Cornelisz alias Jan Speck van Warmenhuisen, nu priester tot Heensbroeck a° 1549 ende gheendt den 20sten Novembris tot behoef van Adriaen Evertsz van Opmeer.”
- „ 77a—78b: Die taxatie der landen (schildtalen van Westfriesland en Holland).

Voorin: „Hadriaen Evertsz van upmeer.”

In perkamenten band met overslag en gebroken sloopje. Voorin deze aantekening van Prof. M. S. Pols: „Dit Hs. werd op de verkooping der Hss. van

m<sup>r</sup> Hoog van ter Aar (*catal.* n. 920) te Rotterdam gekocht door den boekverkooper Dunk aldaar, door hem naar zijn zeggen verkocht aan iemand, die onbekend wenschte blijven, en in Aug. 1885 van dezen door mij gekocht." Zie de inliggende correspondentie daaromtrent.

Herkomst als boven.

## 1730

*Papier. c. 300 × 200. 113 fol. XVI<sup>de</sup> eeuw.*

**Formulierboek (onvolledig en beschadigd).**

- Fol. 1a—30a: Commissions, lettres, procurations, affranchissemens, octrois etc. de Philippe (le Bon, duc de Bourgogne), zonder datum. — Fol. 30b is onbeschreven.
- „ 31a—37a: Commissions etc. de Guillaume (I) prince d'Orange (1551—52). — Fol. 37b is onbeschreven.
- „ 38a—50a: Formulieren voor verschillende akten (Fol. 41b—42a: „Copie vuyt het memorieboexken voor den stadhouder van den Leenmannen om te maenen vonnissen Int Leenrecht“).
- „ 42b: Berekening van munten. — Fol. 50b is onbeschreven.
- „ 51a—113b: Procuration, borgtochten, attestatien, waarbrieven, transportbrieven, lijf- en losrentebrieven enz., verleden voor schout, burgermeesters en schepenen der stad Delft (c. 1550—70); ook formulieren voor missives van de Regeering van Delft aan verschillende autoriteiten, uit denzelfden tijd. Deze bladen (fol. 51—113) hebben een afzonderlijke nummering, beginnend met 22; de eerste 21 bladen van dit Delftsche formulierboek ontbreken dus.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

## 1731

*Papier. 202 × 158. VI en 318 fol., alleen recto beschreven. XVIII<sup>de</sup>—XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Korte beschrijving van de Constitutie der Hoven van Justitie in Holland en van de maniere van procedereen die voor dezelve gehouden word.**

Uit het legaat van prof. M. S. Pols.

## 1732

*Papier. Portefeuille met losse bladen van verschillend formaat. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**J. A. Fruin, Apparaat voor de uitgave van de „Instructie voor de stad Haarlem ontworpen door Philips Wielant.“**

Verschenen in de *N. Bijdr. voor Rechtsgel. en Wetgeving*, N. R., dl. I en II (1873—74).

Herkomst als boven.

VI, F. 20

VII, L. 32

VIII, B. 31

*fol. 1590*  
*Papier. Samengebonden stukken van verschillende grootte. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Geschreven en gedrukte stukken van het proces voor den Hoogen Raad tusschen de voogden van Hendrik van Aerssen en Haar Kon. Hoogh. Princesse Maria van Groot-Brittannië, Douarière van Oranje, over de beleening der ambten van drost, schout en stadhouder der leenen van de Baronie van Breda (1647, 1653 en vv.).**

Bibliotheek van de Ridderschap van Utrecht.

*V. H. 35*  
*Papier. 212 × 164. 320 fol., waarvan enkele onbeschreven. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Stukken en aantekeningen van verschillenden aard, meerendeels betreffende de rechtspraak en de geschiedenis der stad Amersfoort.**

- Fol. 1a—3b: Register.
- „ 4a—24b: Provisionele Reformatie opte proceduren voor den Gerechte der stadt Amersfoort (Actum den 15 Martii 1602 stilo veteri).
- „ 25a: Concept van een tolbrief van het stadsbestuur van Amersfoort (z. d.).
- „ 26a—27b: Advijs voor de Gerechte van Amersfoort overt vechten van den Officier metten Substitutyt Slichtenhorst (1644).
- „ 28a—b: De keyserl. gunste ende gifte vande halve boeten soe criminele als civile aende stadt van Amersfoort (1544 Mei 20. — Extract).
- „ 29a—b: Fundatie van S. Joris kanonicken tot Amersfoort (z. d.).
- „ 30a: Taxen wijn, die voor elk godshuis te Amersfoort vrij zijn van impost (1644).
- „ 32a—33b: Observantien inde Ecclesien van Utrecht gedaen, hoe men de erf-pachten, oude renten ende leenen voldoen can.
- „ 34a—35b: Van Gaesbeeckse Leenen.
- „ 36a—40a: Aantekeningen over de waarde van gouden en zilveren munten.
- „ 41a—45a: Historische aantekeningen betreffende Amersfoort (1280—1578).
- „ 45b: De natuere van een Sutphens leen.
- „ 46a—52b: Costumen van de Leenen ende leenrechten Inden gestichte van Utrecht.
- „ 53a—b: Memorie om te trouwen sonder met de schulden beswaert te wesen.
- „ 54a—b: Acte van den 7 October 1640 tussen de 26 Hoeven van Leusden ende Amersfoort aengaende de lengte van den Amersfoorder bergh.
- „ 55a—b: 1619 Febr. 8. — Ordinantie waernae een schipper alhier Int veer varende hem monteren moet.

- Fol. 56a: 1636 Aug. 29. — Rechtskundig advies van E. Vanderschuyr.
- „ 57a—58a: Memorie van wat gepasseerd is tijdens het verblijf van Prins Hendrik te Amersfoort.
- „ 59a—61b: 1642 Nov. 22. — Placcaet ende ordonnantie vande Heeren Staten (van Utrecht) opt mes trecken, enz.
- „ 62b—69b: 1643. — Extracten uit het Politieboek van Amersfoort betreffende hetgeen gepasseerd is tusschen de heeren Wijbergen en Tins.
- „ 70a—b: 1644. — Memorie vant deurbreecken vanden Grebbendijck ende inloopen vant rijwater.
- „ 71a—74a: 1618 Juli 27. — Extract uit het Politieboek van Amersfoort betreffende de magistraatsverandering te Utrecht.
- „ 79a—80a: 1436 op S. Luciendach (Dec. 13). — Schuldbrief der stad Amersfoort, waarbij zij aan Hendrik Ketelaer de tinsen uit verschillende hofsteden en landerijen toewijst.
- „ 80b—97a: Privilegien der stad Amersfoort.
- „ 97b—104b: Valuatien ende hoe men de oude constitutien betaelt.
- „ 105a: Cortinge van ongeld; opmaecking vant schilt ende schellinghgelt.
- „ 105b: Wijnmaten.
- „ 106a—b: Hoeveel treden de stad Utrecht is, ende de stad Amersfoort.
- „ 107b: 1640 Oct. 8. — Extract uit het dagelicx boek betreffende het geschil tusschen de stad Amersfoort en de 26 hoeven van Leusden over de scheiding van den Amersfoortschen berg (= fol. 54).
- „ 108a—b: 1557 Januari 22. — Transport van den Coninck van Spangien van den Amersfoortschen bergh aen die van Amersfoort gedaen.
- „ 109b—114b: Stukken betreffende de goederen der conventen te Amersfoort.
- „ 120a—131a: Korte extracten uit het dagelicx boek en het Politieboek van Amersfoort.
- „ 139a—143a: 1603 Aug. 25. — De Staten van Utrecht approuberen de sententie arbitraal van 1603 Aug. 2, in zake het proces „tusschen den gecommiteerden van den Ingeerfden ende Lantgenoten der vrije landen, gelegen binnen den banne van Bmschoten mitsgaders in de buytenpolders als Duyst, Haer, Neder en Overseldert, die hout ende die nieuwe landen,” en „die gecommiteerdens ende eygenaers der dijckplichtige landen in den polder van Bmschoten” over het onderhoud van den Veldendijck.
- „ 145a—148b: Verslag van de synode te Utrecht van 30 Aug. 1642 door Johan de Ridder, gecommiteerde van Amersfoort.
- „ 149a—151a: 1641 Juni 15. — Ordre ende Regelement op de hijscholen in Amersfoort.
- „ 152a—156a: 1602. — Extracten uit het dagelicx boek en uit het Politieboek te Amersfoort betreffende de goederen der conventen aldaar.
- „ 157a—160a: Tot dy nederlanders Int gemeyn (pamflet tegen de Spanjaarden, z. d.).
- „ 161a—162a: 1644 Maart 13. — Resolutie der Staten-Generaal tegen de Pausgezinden.

- Fol. 163a—177a: 1629. — Remonstrantie, aen de E. Mo. Heeren Staten van Holland ende Westfriesland van de Gedeputeerde Suyt ende Noorthollandse sinoden overgelevert den 2 (sic) Febr. 1629, waerbij versocht wordt naerder vaststellinge vande gereformeerde religie jegens de factie der Remonstranten enz. (Afschrift van een gedrukt pamflet = Knuttel n. 3962).
- „ 179a—190b: 1646. — Enige extracten wt verscheyden missiven gevonden in lord Dighys Cabinet, enz. (Afschrift van een gedrukt pamflet = Knuttel n. 5252).
- „ 191a—192a: Visioen in de lucht op 31 Mei 1646.
- „ 193a—200a: 1642 Nov. 22. — Ordonnantie van het Hof van Utrecht tot inachtuening van de „Costumen ende usantien vergadert bij den schout, burgerm. ende regeerders der stad Utrecht, dwelcke volg. den Inhoud van de missive vande Ex<sup>te</sup> vanden hartoge van Alva. . . . geleverd zijn aen president ende Raden van den Hove van Utrecht.”
- „ 201a—205b: 1688 Aug. 16. — Ordonnantie en conditiën der verpachting van een extraordinaire impost te Utrecht.
- „ 207a—208b: 1585 Juli 6. — Het Hof van Utrecht draagt eenige Raden op de crediteuren van Peter Jacobsen, burger te Utrecht, wiens aanvraag om faillissement is toegestaan, te doen dagvaarden.
- „ 209a—210b: 1598 Dec. 4. — Ordonnantie op den voorkoop van granen.
- „ 213a—215a: 1546 Mei 4. — Ordonnantie van den Keizer aan den Gouverneur en het Gerecht van Utrecht betreffende beneficie van inventaris.
- „ 219a—246b: 1576—1588. — Stukken en aantekeningen betreffende Utrecht, o. a.:
1. 1579, 1588, 1560. — Ordonnantien van het Gerecht der stad, houdende voorschriften voor procureurs en deurwaarders, fol. 219a, 220b—223b, 240a, 242a—b.
  2. Aantekeningen betreffende de gebeurtenissen te Utrecht in 1577, fol. 224a—226b.
  3. 1572 Nov. 28. — Provisioneele ordonnantie van het Gerecht op de executien en gijzelingen voor denselven Gerechte vallende, fol. 229a—233b. Bij Van de Water, III. 371, waar dit stuk 1572 Nov. 18 gedateerd is.
  4. 1531 Nov. 15. — Extract uit het plakkaat van Karel V, betreffende bankroetiers, fol. 234b—236b. Bij Van de Water, I. 415—416.
  5. 1581 Nov. 17. — Plakkaat der stad Utrecht, waarbij aan de wijntappers vergund wordt geprivilegeerd tegen hunne debiteuren te mogen procederen, fol. 236b—238a, 243a—244b (in duplo). Bij Van de Water, III. 960.
  6. Z. d. — Ordonnantie ofte Instructie, daernaer voortsien alle schoudtampfen ten plattenlande van Utrecht bedient zullen worden, fol. 244b—246b. Bij Van de Water, II. 458.
- „ 247a—252b: Victorieliederen vant overgaen van 's Hertogenbosch ende Wesel (1629).

- Fol. 253a—258b: Brabantse koketten (?) ende sausen (recepten).  
 „ 259a—264b: Remedie om peerden te geneesen met beleesen ende bannen als anders.  
 „ 267a—274b: Preservatieven tegen de pest en andere ziekten.  
 „ 275a—292a: Hovicultura (horticultura) by B. C. Kathuysen tot Gent beschreven 1637.  
 „ 299a—302a: Inkwartieringslijst (z. d.).  
 „ 303a—318b: (beschadigd): „Nye gereformeerde ordonnantie by my als Raedt ende commissaris der stad Amersfoort voort schippergell gemaect ende by den raedt, naedat sy een Jaer was Int gebruyck geweest, geapprobeert, 1626—1627.”  
 „ 319a—320a: 1640 Dec. 28. — Ordonnantie der stad Amersfoort aan de betreffende eigenaars om zich naar de verbale van hare commissaren in zake den nieuwen wagenweg in de Vlasackeren te reguleeren.

Gebonden in een perkamenten oorkonde, behelzende de huwelijksche voorwaarden tusschen Anthonis Brant en Marie dochter van Aelbert van Leeuwen, dd. 15. . . . (maand en dag onthreken, daar de laatste regel is afgesneden).

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

VIII. A. 18-22

## 1735

*Papier. 5 dln. Dl I: 328 × 206, 242 pag.; dl II: 324 × 200, 52 pag.; dl III: 320 × 202, 92 pag.; dl IV: 325 × 204, 43 fol.; dl V: 338 × 208, 134 pag. met acht losse bladen van verschillende grootte achterin. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Extracten uit de buurspraakboeken der stad Utrecht.**

Dl I: 1361—1444, met register. Dl II: 1481—1490, met register. Dl III: 1490—1499. Dl IV: 1557—1579. Dl V: 1580—1590, 1591—1602 met register.

Verzameld door J. J. Doodt. Overgebracht uit het archief der prov. Utrecht.

VIII. A. 9

## 1736

*Papier. 325 × 210. 73 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Stukken betreffende de stad Utrecht.**

- Fol. 1a—65b: Extracten uit de buurspraakboeken van Utrecht, 1385—1443.  
 „ 66a—67a: „Straten bruggen en gebouwen so als deselve genoemd worden inde oude buurspraakboeken der stad Utrecht.” — Fol. 67b—69b zijn onbeschreven.  
 „ 70a—71b: Extracten uit het oude Schutterboek te Utrecht, 1444—1518.  
 „ 72a—73b: Extracten uit het dagelick boek der stad Utrecht, 1483—1493.

Herkomst als boven.



1737

*Papier. 336 × 205. 2 dln: 98 en 99 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Afschriften van stukken** betreffende den eisch, door heer Walraven van Brederode, voor bisschop Frederik van Baden als arbiter en zijn officiaal als commissaris, gedaan tegen de stad Utrecht tot schadevergoeding wegens het plunderen van Vianen en Batensteyn in 1482 door den ritmeester Vincent van Zwanenburch ten tijde van den oorlog met den Roomsch-koning Maximiliaan.

DI I: Antwoord van de stad Utrecht op de beweringen van den heer van Brederode (extracten uit het register in het archief der stad Utrecht, getiteld: „Registrum actorum”).

DI II: Copie van het in het archief der stad Utrecht berustend „Registrum Attestationis testium productorum pro parte civitatis Trajectensis contra dominum de Brederode in causa reconventionali.”

Herkomst als boven.

1738

*Papier. 325 × 210. 8 fol., waarvan 7—8 onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw (1722).*

**Ordonnantie van Keizer Karel**, op het stuk van der Justitie in 't platte Land en Dorpen van der Stad, Steden ende Landen van Utrecht, dd. 24 Maart 1529. (Gedr. bij Van de Water, II. 1176, waar dit stuk op 23 Maart is gedateerd).

Herkomst als boven.

1739

*Papier. 306 × 215. 24 fol. Begin XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Afschriften van stukken** betreffende Utrecht.

- Fol. 1a—6b: Extracten uit plakaten van het Hof van Utrecht (1531—1550).  
 „ 6b—9a: 1533 Febr. 10. — Ordonnantie van Karel V van den wijnen ende bieren der geestelicheden binnen Utrecht.  
 „ 9b—13a: 1532 Aug. 23. — Ordonnantie van het Hof om in toecomende tijden geprovideert te zijn tegens den brandt.  
 „ 13a—19b: 1537 Mei 23. — Ordonnantie van Karel V op die schouwe in die Vecht ende Crommen Rijn. Gedr. bij Van de Water, II. 197.  
 „ 20a—24a: 1539 Aug. 20. — Acte van de Koninginne van Hongeryen beroerende die Jurisdicte buyten die vier poorten der stadt Utrecht. Gedr. bij Van de Water, I. 153.

Fol. 21a—24b: 1532 Aug. 8. — Ordonnantie op de Leckendijk boven den Nieuwen dam (extract). Gedr. bij Van de Water, II. 65.

Met aantekeningen en verbeteringen van de hand van H. van Atteveld.  
Herkomst als boven.

VIII. A. 27-29

## 1740

*Papier. 3 dln. Dl I: 315 × 198, 86 pag. Dl II: 325 × 202, 88 pag. Dl III: 321 × 198, 96 pag. In dl I en II eenige losse bladen van verschillend formaat ingevoegd. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Extracten uit verschillende registers en liassen van het Gerecht van Utrecht, XVI—XVIII<sup>de</sup> eeuw (met alfab. registers).**

**Dl I.**

- Pag. 1—32: Uit Tboeck van alderley acten, 1565—1575 (*Catal. v. h. archief der gemeente Utrecht*, Utr. 1893, I, n. 714).  
 „ 33—59: Uit het Procuratieboek 1579—1591, 1677—1692 (*a. w.* I, n. 707; II, n. 3254).  
 „ 61—82: Houwelixe voorwaarden 1632—1650. Uit het protocol van den notaris Claes Verduyn, 2e lias.

**Dl II.**

- Pag. 1—8: Uit het Sententieboek 1567—1579 (*a. w.*, I, n. 674 en II, n. 2826).  
 „ 9: Uit het Register v. Transport-brieven, 1576 (*a. w.*, I, n. 705).  
 „ 13—61: Uit het Scepenboec opt hof, 1512—1545 (Bedoeld zijn de Plecht- en Procuratieboeken, *a. w.*, I, n. 703).  
 „ 63—65: Uit Schepenbrieven 1551.  
 „ 67—449: Uit het Plecht- en Procuratieboek, 1555—1626.  
 „ 421: Uit de Burgerrolle, 1580 (*a. w.*, II, n. 2266).  
 „ 125—136: Uit het Arrestboek, 1597—1606, 1629—1635 (*a. w.*, II, n. 2836).  
 „ 137—138: Uit het Decreeboek, 1613—1621 (*a. w.*, II, 3218).  
 „ 139—441: Uit het register van den gelthouder, 1619—1645 (*a. w.*, II, n. 3298).  
 „ 143—146: Civile sententien, 1657—1663 (*a. w.*, II, n. 2826).  
 „ 147—148: Uit het register v. borchtichten, 1633—1647 (*a. w.*, II, n. 3253).

**Dl III.**

- Pag. 1—81: Uit het Alderlei actenboek, 1603—1609 (*a. w.*, II, n. 3257).  
 „ 85—93: Afschriften van origineele requesten aan het Gerecht der stad Utrecht, 1723—1748.

Verzameld door J. J. Dodt en G. W. Beger. Herkomst als boven.

VIII. C. 29

## 1741

*Papier. 327 × 210. 17 fol. Begin XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Costumen ende Usantien vergadert by den schout, burgermeysters ende regierders der stad Utrecht, dweleke, volgende d'missive van hertoge**

van Alva, geleverd zijn aen den president ende Raden van den hove van Utrecht.

Fol. 17b eindigt: „t Principael van desen is bij den Borgermeester Rijnveldt geleverd mijn E. Heere van den hove den 4 februarii 1570.”

## 1742

*VIII. K. 12*  
*Papier. 248 × 190. 20 fol., waarvan 19—20 onbeschreven. XVIIIde eeuw.*

**Bevestiging** door het Hof van Utrecht, in naam van koning Philips, van den brief van Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, dd. 1364 des vrydaechs naer Kersdach, waarbij hij aan die van Eembrugge stadsrechten verleent, 1576 Juli 31.

In 1899 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2453.

## 1743

*V. H. 32*  
*Papier. 192 × 152. 132 fol., waarvan sommige onbeschreven. Begin XVIIIde eeuw.*

**Decisien** van den Hove Provinciaal van Utrecht ende van den Gerechte der stad Utrecht (1531—1664), midsgaders verscheyde resolutien, ende andere zaken tot de practijk dinende.

Geschreven door H. van Atteveldt. Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

## 1744

*III. H. 34*  
*Papier. 198 × 158. 47 fol. Begin XVIIIde eeuw.*

**Gewijsdens** van den Ed. Hove van Utrecht van 1674 tot 1684. Getrokken uyt de aantekeningen van een Raadsheer in denzelven Hove.

Geschreven door H. van Atteveldt. Herkomst als boven.

## 1745

*V. H. 33*  
*Papier. 201 × 154. 150 fol. Begin XVIIIde eeuw.*

**Decisien** van den Hove van Utrecht, van den jare 1693 tot den jare 1700, beyde inclus; med een wijzer op dezelve.

Geschreven door H. van Atteveldt. Herkomst als boven.

162

VIII. G. 18

1746

*Papier. 210 × 165. 199 fol., alleen recto beschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Poortboek van Wijk bij Duurstede.**

Uitgeg. in *Oude Vaderl. Rechtsbronnen*, XIII. 2 (1897), blz. 9—204. Afschrift door prof. P. Bondam. Afkomstig uit de collectie Musschenbroek. Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

IV. F. 21

1747

*Papier. 262 × 208. 164 fol., waarvan 103 en 129 onbeschreven. XVII—XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Costumen, ordonnantien ende statuten der stede Vlissingen, fol. 1a—102b.**

**Privilegien der stadt Vlissingen, fol. 105a—164b.**

Handschrift van de XVII<sup>de</sup> met bijvoegsels en aantekeningen van de XVIII<sup>de</sup> eeuw, blijkbaar van dezelfde hand, die voorin schreef: „Sum e Ms. Jac. van Grijskerke.” Achterin zijn bijgevoegd eenige losse afschriften van ordonnantiën betreffende Vlissingen. Voorin en fol. 104 lijsten der voorhanden stukken.

O. B. 1

1748

*Papier. 384 × 246. 934 pag., waarvan vele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Privilegien, Handtvesten en Voorboden der stadt Zirzee, pag. 1—768.**

Pag. 757—764: register. Voorin het wapen van Zirzee in kleuren.

**Willekeuren en voorboden van Duyvelant, pag. 769—934.**

Register achterin. Voegere bezitters: P. D. de Vos. „Deze kocht het hs. op bockverk. Beyers, terwijl ik het in 1896 van hem overnam,” zoo luidt de aantekening van prof. M. S. Pols voorin. Uit diens nalatenschap.

II. F. 13

1749

*Papier. Portefeuille met losse stukken, in folio. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Verzameling geschreven en gedrukte stukken betreffende geschillen van Zeeland met het Hof van Holland over de jurisdictie, bijeengebracht door Mr. A. van der Mieden.**

Herkomst als boven.

163

1750

*Papier. 333 × 210 in 2 portefeuilles. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

- A. Smith**, Naspeuringen over de natuur en oorzaken van den rijkdom der volkeren, gevolgd naar het Engelsch door Mr. D. H. van Nooten (vijf boeken).

Hiervan is alleen het eerste boek in druk verschenen (Amsterdam 1796).

Geschenk van Mr. J. F. B. Baert (1909).

1751

*Papier. 320 × 202. 227 fol., alleen recto beschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

- Beredeneerd register** op Adam Smith's onderzoek wegens den aart en oorzaken van den rijkdom der Volkeren.

Herkomst als boven.

1752

*Papier. 207 × 163. 2 dln: 342 en 283 fol., alleen recto beschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw (1842—43).*

- A. C. Holtius**, Dictaat over handels- en zeerecht.

A. C. Holtius (1786—1861) was hoogleeraar in de rechten te Utrecht. Zijn *Voorlezingen over handels- en zeerecht* zijn in 1861 uitgegeven door B. J. L. de Geer van Jutfaas.

1753

*Papier. II dln. I: 200 × 163; II: 205 × 169. Samen 144 fol., waarvan enkele onbeschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

- J. R. Thorbecke**, Dictaat over staats- en rechtsgeschiedenis van Nederland (1515—1795).

J. R. Thorbecke (1798—1872) was hoogleeraar in de rechten te Leiden. Geschreven door M. S. Pols. Voorin staat: „naar een dictaat vervaardigd op de collegien van den Hoogl. mr J. R. Thorbecke in 1838—1840.”

Uit het legaat van prof. M. S. Pols.

1754

*Papier. 215 × 170. 221 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

- J. de Wal**, Dictaat over handelsrecht.

J. de Wal (geb. 1816) was van 1848—70 hoogleeraar in de rechten te Leiden. Geschreven door M. S. Pols. Herkomst als boven.

VIII \* D. 3

1755

*Papier. 213 × 167. 240 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (1850—51).*

**J. de Wal, Dictaat over rechtsencyclopaedie.**

Geschreven door M. S. Pols. Herkomst als boven.

VIII \* D. 1

1756

*Papier. 200 × 163. 36 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (1859—60).*

**Dictaat over Mohammedaansch recht.**

Afkomstig van D. Koorders. Geschenk van Dr. S. H. Koorders te Steglitz (1906).

VIII \* D. 1

1757

*Papier. 229 pag. van verschillende grootte, met ingevoegde blaadjes. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Juridische dictaten, geschreven door D. Koorders.**

Inhoud:

1. Mohammedaansch-Javaansch recht (begin ontbreekt), 60 pag.; achterin een lijstje van Javaansche woorden met verklaring.
2. Encyclopaedie der rechtswetenschap en rechtsfilosofie, 29 pag.
3. Strafrecht, 44 pag.
4. Kerkrecht, 28 pag.
5. Bekende rechtsgeleerden en rechtsfilosofen, 68 pag.

Herkomst als boven.

V. J 20

1758

*Papier. 60 fol. van verschillende grootte. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Dictaat en losse aantekeningen over rechtspleging en over handelsrecht, geschreven door D. Koorders.**

Herkomst als boven.

O. A. 3-9

1759

*Papier. 7 deelen in folio. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Notulen van de vergaderingen der staatscommissie voor de samenstelling van een wetboek van strafrecht, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 28 September 1870, n. 21 (afschrift).**

Deel 5—7 bevatten bijlagen tot deze notulen.

Uit de nalatenschap van prof. M. S. Pols.

## 1760

*Papier. Doos, gemerkt I, met geschreven en gedrukte stukken, de laatste met randglossen. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Stukken** geschreven en bewerkt door **M. S. Pols** als lid der staatscommissie voor de samenstelling van een wetboek van strafrecht.

Herkomst als boven.

## 1761

*Papier. Doos, gemerkt II, 2 bundels met losse bladen in folio. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**M. S. Pols**, Aanteekeningen voor voordrachten over het aangenomen, maar nog niet ingevoerd strafwetboek, 234 fol.

Deze voordrachten zijn in 1881 voor een kring van rechtsgeleerden te Utrecht gehouden. Vgl. *Jaarboek der Kon. Academie van Wetenschappen*, 1898, blz. 80.

Dezelfde, Aanteekeningen en stukken gebruikt bij het college over strafrecht (1879—97).

Hieronder de kopie van het artikel van prof. Pols *De Hervorming van het strafrecht in Frankrijk* (vervolg), verschenen in *Tijdschrift voor Strafrecht*, IX (1896), blz. 221—237.

Herkomst als boven.

## 1762

*Papier. Doos, gemerkt III, met losse bladen in folio en een aantal gedrukte stukken. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**M. S. Pols**, Aanteekeningen en stukken gebruikt bij het college over strafvordering (1879—97).

Verder bevat deze doos „vuile en vervallen stukken over strafrecht en strafvordering ten behoeve van de colleges.”

Herkomst als boven.

## 1763

*Papier. Doos, gemerkt IV, 10 bundels met losse bladen in folio. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**M. S. Pols**, Bijdragen tot de rechts- en staatsgeschiedenis van Nederland.

I. Onafgewerkte rechtsgeschiedenis van Nederland (naderhand gebruikt voor zijn colleges), 388 fol. Vgl. *Levensberichten van de Maatsch. der Nederl. Letter-*

*kunde*, 1899, blz. 82 vv.; *Jaarboek van de Kon. Academie van Wetenschappen*, 1898, blz. 97 vv.

- II. Losse aantekeningen over Nederlandsche rechts- en staatsgeschiedenis.
- III. Landrechten, 44 fol.
- IV. Standen, 53 fol.
- V. Friesche rechten; geografische en staatkundige verdeeling van Friesland tusschen Frie en Eems in de Middeleeuwen, 164 en 22 fol.
- VI. Veemgerichten, 28 fol.
- VII. Opkomst, aanwas en samenstelling van het graatschap Holland en wat daartoe behoorde, 15 fol.
- VIII. Dirk III, 46 fol.
- IX. De oudste geschiedenis van Zeeland en het leenverband van Zeeland met Vlaanderen en Holland, 25 fol.
- X. Groningen tegenover het Sticht en tegenover de Ommelanden, 21 fol. met vele bijlagen.

Herkomst als boven.

V, B. 22

## 1764

*Papier. Portefeuille met losse bladen in folio. XIXde eeuw.*

**M. S. Pols**, Verhandeling over Philips van Leyden (met bijbehorende stukken).

Onuitgegeven. Vgl. *Levensberichten van de Maatsch. der Nederl. Letterk.*, 1899, blz. 67; Phil. van Leyden, *De cura reipublicae* etc., uitg. door R. Fruin en P. C. Molhuysen in *Oude Vaderl. Rechtsbronnen*, 2e R. n. 4 (1900), blz. VII.

Herkomst als boven.

VIII\* D. 11

## 1765

*Papier. Vier deelen van verschillende grootte: 208, 134 (2 kol.), 33 en 24 pag. XIXde eeuw.*

**R. P. A. Dozy**, Dictaten over Algemeene Geschiedenis.

- DI 1: Over den strijd der Guellen en Gibellijnen.
- „ 2: 1453—1715 (aan de hand van Michelet, *Précis de l'histoire moderne*, 12e ed. 1843).
- „ 3: 1600—1650.
- „ 4: Pag. 1—10: Fransche revolutie.
- „ 4: Pag. 11—24: Geschiedenis van Spanje onder de Arabieren tot 814.

R. P. A. Dozy (1820—83) was hoogleraar te Leiden. — DI 1 is geschreven door S. H. Rinkes in 1850—51, en een geschenk van Mr. J. F. B. Baert (1909); dl 2, 3 (c. 1857) en 4 (1858) zijn geschreven door H. E. Moltzer en geschonken door Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

VIII\* E. 7



167

VI, D. 28

1766

*Papier. 17 fol. van verschillende grootte. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

### Historische gedichten.

1. Aenspraak der Hartoginne van Schrewsbury (Maria van Modena, gemalin van Jacobus II) aen Lodewijck den XIV Coning van Vranckrijk (in duplo).
2. Grafschrift voor den graaf van Oxford.
3. Gedicht op Jan Willem Friso (?), in het Latijn.
4. Vier grafschriften op Marlborough, in het Latijn.
5. Gedicht op kardinaal Fleury, in het Fransch.
6. Grafschrift op keizer Karel VII, in het Frapsch.
7. Titres de comédies appliqués à divers sujets de la cour de Vienne.
8. Twee gedichten op Frederik den Grooten, het eerste in het Nederlandsch, het tweede in het Fransch.

Afkomstig uit het legaat van Mr. C. G. Berger van Hengst (1904).

VI, A. 24-30

1767

*Papier. 7 dln van verschillende grootte: 50 pag., 152, 103, 88, 132, 108, 152 fol., alleen recto beschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw (1840—62).*

### W. R. Boer, Reisbeschrijvingen.

- Dl 1: Rijn (1840).  
.. 2: Zwitserland en Italië (1850). Gedeeltelijk uitgegeven in *De Gids*, 1851, I. 597, 707.  
.. 3: Londen (1851).  
.. 4: Zwitserland (1853).  
.. 5: België (1855).  
.. 6: Zuid-Duitschland (1857).  
.. 7: Reuzengebergte (1859); Hamburg (1860); Parijs (1861); Midden-Duitschland (1862).

Geschenk van Mr. J. F. B. Baert (1909).

1768

*(Hist. Gen. 120). Papier. Losse bladen van verschillende grootte. XIX<sup>de</sup> eeuw (1856).*

Vijftien geteekende afbeeldingen in kleuren van grafsteden der oudste bewoners van Denemarken. Benevens twee geteekende en twee gesteendrukte afbeeldingen van kleederdrachten der boeren op het eiland Amak (Denemarken).

Bibliotheek van het Historisch Genootschap. Geteekend en aan genoemde Bibliotheek

geschonken door Dr. J. G. Burman Becker te Kopenhagen. Met geschreven verklaring (3 pag.) en uittreksels uit zijn brieven. Zie *Kronijk van het Hist. Genootschap*, 1856, blz. 84 en 239 vv., waar een uitvoerige beschrijving dezer afbeeldingen wordt gegeven.

VIII \* D. 1

## 1769

*Papier. 90 pag. van verschillende grootte. XIX<sup>de</sup> eeuw. (1864—66).*

**D. Koorders, Journaal van zijn reizen door de Soendalanden.**

Pag. 1—62: Reis door Zuid-Bantam. Uitg. door J. J. Meinsma, *Iets over de nulatenschap van Mr. D. Koorders in Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederl. Indië*, 3e R., dl IV (1869), blz. 303—335; 341—367.

„ 63—74: Losse aantekeningen tijdens het bezoek bij de Badoeis. Uitg. in *a. w.*, blz. 335—341.

„ 75—90: Reis door Soekapoera. Uitg. in *a. w.*, blz. 367—389.

Geschenk van Dr. S. H. Koorders te Steglitz (1906).

## 1770

*Papier. 197 × 161. 2 dln: 174 fol., alleen recto beschreven. XIX<sup>de</sup> eeuw (1876—79).*

**Reisbeschrijving van Frankrijk en de Riviera (1876—79).**

Geschenk van Mr. J. F. B. Baert (1909). *van de familie van Baert*

VIII \* D. 9

## 1771

*Papier. 212 × 170. 2 dln: 117 en 58 pag. in 2 kol. XIX<sup>de</sup> eeuw (1856—58).*

**M. de Vries, Dictaten over Vaderlandsche Geschiedenis.**

Dl 1: Middeleeuwen (—1493). Dl 2: 1648—1678.

Geschreven door H. E. Moltzer. Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

VIII \* D. 9

## 1772

*Papier. 205 × 170. 13 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (c. 1861).*

**R. Fruin, Dictaat over Vaderlandsche Geschiedenis, 2e helft der 18<sup>de</sup> eeuw (fragment).**

Geschreven door H. E. Moltzer. Herkomst als boven.

VII.\* D. 7, 8

## 1773

*Papier. 7 dln van verschillende grootte: 113, 169, 166, 145, 43, 66 en 62 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (1866—75).*

**H. E. Moltzer, Aanteekeningen voor het college over Vaderlandsche Geschiedenis.**

- DI I: Middeleeuwen tot en met het leenstelsel.  
 „ II: 1555—1568.  
 „ III: 1568—1581.  
 „ IV: 1581—1609.  
 „ V: Ontstaan der Vereenigde Nederlanden en het bestuur der provinciën.  
 „ VI: Inrichting van het Bestuur tijdens de Republiek.  
 „ VII: Geschiedenis van ons Financiewezen.

Herkomst als boven.

II. 17

## 1774

*Papier. 186 × 154. 12 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Eeuwig edict of groot placaat van Keyser Karel, dd. 1540 Oct. 4 (gedrukt bij van de Water, I. 421).**

Overgebracht uit het Archief der prov. Utrecht.

1006. 528

## 1775

*Papier. 140 × 98. 5 fol. XVI<sup>de</sup> eeuw.*

**Ordonnantie ende moderatie des keyzers van die munten om wt te geven gout ende sylver by maniere van provisie ende voir een sekere tijt seil. de primo aprilis totten xv majj a<sup>o</sup> xvclij (extract), fol. 1a—3a.**

**Placaet van de munten gepubliceert 6 november 1559 geduerende tot mey naestcomende a<sup>o</sup> 1560, (extract en aanteekening daaromtrent), fol. 4a—5a.**

Fol. 5b: Waardeberekening van Duitsche munten.

Saamgebonden met gedrukte ordonnantie op de munt. Dit boekje, gemerkt I oct. 528, is afkomstig uit de bibliotheek van Hubertus Buchelius, over wiens heen- en terugreis van Utrecht naar Keulen in Augustus 1560 achterin eenige korte aanteekeningen zijn te vinden.

III. G. 19

## 1776

*Papier. 215 × 161. 49 fol. XVI<sup>de</sup> eeuw.*

**Afschriften van stukken betreffende de vredehandeling te Keulen in 1579.**

Overgebracht uit het Archief der prov. Utrecht.

*Papier. 192 × 143. 4 fol. XVIIde eeuw.*

**Placcaet ende ordonnantie van de Generale Staten daerby allen toevoer van Leeftochten ende Coopmanschappen naer de steden ende Landen van den vijant wordt verboden, etc. 1584 (= P. A. Tiele, *Bibl. v. Nederl. Pamfletten*, n. 279).**

Samengebonden met gedrukte plakkaten en ordonnantiën, en gemerkt S. qu. 379 III.

VIII. A. 32-43  
VIII. B. 1-3

*Papier. 322 × 201. 13 dln: 96, 158, 168, 122, 176, 166, 90, 94, 150, 230, 368, 66 en 36 pag. In enkele deelen is een groot aantal losse bladen van verschillende grootte ingevoegd. XIXde eeuw.*

**Extracten uit de Resolutiën der Staten-Generaal, vervaardigd door J. J. Dodt en G. W. Beger.**

DI I: 1592—1594, 1597. DI II: 1601—1602, 1604—1610. DI III: 1611. DI IV: 1612. DI V: 1613. DI VI: 1614. DI VII: 1615. DI VIII: 1616. DI IX: 1617. DI X: 1618. DI XI: 1621. DI XII: Januari-Maart 1622. DI XIII: 1688. DI I; III—V; VII—X met registers.

I X<sup>a</sup>: 1619  
X<sup>b</sup>: 1620

Overgebracht uit het Archief der prov. Utrecht.

*Papier. Losse stukken van verschillende grootte. 1—3: XVIIde en 4—6: XVIIIde eeuw.*

V. H. 37

**Stukken van historischen aard.**

1. Inhoud van een brief van de Staten-Generaal aan keizer Rudolf, dd. 2 Januari 1608 (gedrukt bij Van Meteren, *Historiën*, fol. ed. Amst. 1663, fol. 546b).
2. Genealogische aantekeningen over de geslachten De Wattigny en Van Ochten.
3. (J. Doornekroon), Het Cocceaens ende Voetsiaens geheym, 1697. (Een samenspraak). Een ander exemplaar wordt vermeld bij S. Muller Fz., *Catal. van de bibl. over Utrecht*, 1881, n. 524.
4. Spotdicht „ter cere van den nieuwen adel.”
5. Catalogus van fraayen en wel geconditioneerde boeken bestaande in veel rare verzen waaragter een collectie van rarytyten. 1759? Spotschrift, meestal op Geldersche personen en toestanden.
6. Fragment van een anti-stadhoudertijk politiek pamflet. 1783?

*Papier. c. 207 × 320. 4 dln: 143, 115, 35 fol. en 138 pag.  
XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Aern. van Buchell, Genealogieën van aanzienlijke Noord- en Zuid-Nederlandsche familiën, met afbeeldingen in kleuren van wapens.**

**DI I.**

MEEST NOORD-NEDERLANDSCHE GESLACHTEN, fol. 1a—104b.

- |                                                         |                                                             |
|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| Fol. 1a: Calstre; Lipsius.                              | Fol. 15b: Herlaer (van); Sompeken (van).                    |
| " 1b: Morslede (van).                                   | " 16a: Schore (van) in Brabant.                             |
| " 2a: De Rode; Wede (van).                              | " 16b: Almelo (van); Tricht (van).                          |
| " 2b: Dormael (van); Pinnoy.                            | " 17a: Schouten van den Kelre.                              |
| " 3a: Crachtwijck (van); Moy.                           | " 17b: Veen (van); Groenewoude (van).                       |
| " 3b: Ingenoulant (van); Me-<br>keren of Meteren (van). | " 18a: Isendoren (van).                                     |
| " 4a: Boccop (van).                                     | " 18b: Haersolte (van); Hamayde (van).                      |
| " 4b: Bottinga; Burmania.                               | " 19a: Doorue (van); Bode.                                  |
| " 5a: Hoxvir; Camminga.                                 | " 19b: Metten Eye; Schepperus.                              |
| " 5b: Eggert; Mom.                                      | " 20a: Colentier; Solms; Vorselaer<br>(van).                |
| " 6a: Snellenberch (van); Hees-<br>wijck (van).         | " 20b: Broeckhusen (van); Goude (van<br>der).               |
| " 6b: Weerdenborch (van).                               | " 21a: Woudenberch (van); Boxstel (van).                    |
| " 7a: Whye (van).                                       | " 21b: Hazaert; Ketelaer; Berchmaker.                       |
| " 7b: Hulst (van); Beverfoort.                          | " 22a: Keyser; Kegelingen; Herwar-<br>den (van).            |
| " 8a: Runnenberch (van);<br>Loo (van).                  | " 22b: Adriani; Otterspoor (van).                           |
| " 8b: Pamelen (van); Veer (de).                         | " 23a: Vianen (van); Ittervoort (van).                      |
| " 9a: Eyek (van); Compostel<br>(van).                   | " 23b: Mynden (van); Amstel (van);<br>Hoevenaer.            |
| " 9b: Wilre (van); Holstade (van).                      | " 24a: Quarre; Tay.                                         |
| " 10a: Redingen (van); Eeckhout.                        | " 24b: Vechten (van); Oucoop (van).                         |
| " 10b: Oppendorp (van); Scel-<br>lart van Oppendorf.    | " 25a: Nagel; Malpart.                                      |
| " 11a: Rijk (de); Ryneghem<br>(van); Reynegom.          | " 25b: Laurinus; Enckevoort; Muys<br>van Holy.              |
| " 11b: Sonck; Snoeck.                                   | " 26a: Buytenwech (van); Michaelis;<br>Lombarts.            |
| " 12a: Van Voerst (in Overijsel).                       | " 26b: Oldebarnevelt (van); Moreels;<br>Wintershoven (van). |
| " 12b: Van der Heyden.                                  | " 27a: Leyenberch (van); Ness (van);<br>Rode; Verdoes.      |
| " 13a: Mor; Driel (van).                                | " 27b: Axel (van); Wijs (de).                               |
| " 13b: Dorpe (van).                                     | " 28a: Bugom; Crieck.                                       |
| " 14a: Vervoorn (te Gorichem);<br>Groenewoude (van).    | " 28b: Hermelen (van); Beverweert<br>(van); Lyster.         |
| " 14b: Lichtervelt; Betz van<br>Genth.                  | " 29a: Hamelenberch (van); Lyster.                          |
| " 15a: Cloet; Cloeck.                                   |                                                             |

- |      |                                                   |      |                                                                     |
|------|---------------------------------------------------|------|---------------------------------------------------------------------|
| Fol. | 29b: Dalem (van); De Wit (te Wijck); Verhel.      | Fol. | 45a: Cock.                                                          |
| "    | 30a: Denemerck (van); Van der Burch (in Holland). | "    | 45b: Herwijck (van); Wyhe (van).                                    |
| "    | 30b: Sassenhem (van); Bokel (van); (Velzen).      | "    | 46a: Nypoort (van); Stoop.                                          |
| "    | 31a: Silburch (van); Duven (van); Dortogen (van). | "    | 46b: Gripskercken (van); Verburch „tot Amersfoort“ (Van der Burch). |
| "    | 31b: Guebel (van); Buyck; Droeffelaer.            | "    | 47a: Wijn; Benschop (van).                                          |
| "    | 31'a: Botteycken (van); Brunfels.                 | "    | 47b: Holl (uit Tiel); Entis; Segers; Berckenrode e. a.              |
| "    | 31'b: Hemert (van); Sloyer.                       | "    | 48a: Goy (van) „borchgreven van Utrecht“.                           |
| "    | 32a: Borgarts; Deyl; Deys; Weyburch; Reus (de).   | "    | 48b: Adrichem (in Holland).                                         |
| "    | 32b: Sandthorst (van); Paetz.                     | "    | 49a: Langeraeck (van).                                              |
| "    | 33a: Lam; Screvel; Opbueren (van).                | "    | 49b: Bucholtz (van); Nuwenhove (van).                               |
| "    | 33b: De Ledige e. a.                              | "    | 50a: Assendelft „de Veenhuysen“.                                    |
| "    | 34a: Mije (van der); Velde (van de).              | "    | 50b: Ruychrock.                                                     |
| "    | 34b: Dongen (van); Spijck (van); Weyman.          | "    | 51a: Werve (van de).                                                |
| "    | 35a: Van Hese e. a.                               | "    | 51b: Keermans.                                                      |
| "    | 35b: Wael (de); Benthem (van).                    | "    | 52a: Bouchout (van).                                                |
| "    | 36a: Loequingie (van); Mepsche.                   | "    | 52b: Fleming van Oostenrijck.                                       |
| "    | 36b: Proost; Broeckhoven (van); Baersdorp (van).  | "    | 53a: Velsen van Vinckestein.                                        |
| "    | 37a: Reygersbergen (van); Grijp; Burch (van der). | "    | 53b: Sandelijn.                                                     |
| "    | 37b: Meester; Bylert (van).                       | "    | 54: Huyter.                                                         |
| "    | 38a: Broeckhuysen (van); Doorn (van).             | "    | 55a: Heenvliet (van).                                               |
| "    | 38b: Hemert (van); Portenge (van).                | "    | 55b: Immersele (van).                                               |
| "    | 39a: Buys; Coenders.                              | "    | 56a: Catz; Welle (van).                                             |
| "    | 39b: Clant; Alblas.                               | "    | 56b: Bygarden en Estor.                                             |
| "    | 40a: Harsy (de); Swart.                           | "    | 57a: Botlant (van).                                                 |
| "    | 40b: Bye; Blommaert.                              | "    | 57b: Abeele (van den).                                              |
| "    | 41a: Bosch; Calvens; Heerman.                     | "    | 58a: Borselen van der Veere ende Sandenburch.                       |
| "    | 41b: Nellesteyn (van); Opstraet.                  | "    | 58b: Borselen van Brigdam.                                          |
| "    | 42a: Peut.                                        | "    | 59a: Borselen van St. Maartensdijk ende Cortgeen.                   |
| "    | 42b: Uterliningen.                                | "    | 59b: Wateringe (van).                                               |
| "    | 43a: Boxhorn.                                     | "    | 60a: Bockhoven van Arckel.                                          |
| "    | 43b: Pelten; Malburch.                            | "    | 60b: Pots.                                                          |
| "    | 44a: Zandwijck (van); Naerden (van).              | "    | 61: Sandelijn.                                                      |
| "    | 44b: Veen (van); Rover (te Tiel).                 | "    | 62a: Kijffhoeck en Assendelft.                                      |
|      |                                                   | "    | 62b is onbeschreven.                                                |
|      |                                                   | "    | 63a: Poelgeest, later genoemd van Alemade.                          |
|      |                                                   | "    | 63b—64a: Almade.                                                    |
|      |                                                   | "    | 64b—65a: Van Sweeten (in Holland).                                  |
|      |                                                   | "    | 65b: Raephorst (van).                                               |

Fol.	66a:	Borselen van der Veere.
"	66b:	Steyne (van den).
"	67a:	Cats; Weldam.
"	67b:	Scoten.
"	68a:	Egmont van Meerensteyn.
"	68b:	Egmont van Keenenborch ende Meerensteyn.
"	69:	Mathenes (van).
"	70:	Bosshusen (van).
"	71:	Sevender (van).
"	72a:	Hey van Zevender.
"	72b—73a:	Damme (van den).
"	73b:	Borselen (van).
"	74:	Scagen (van).
"	75a:	Queeckel of Quaekkel (in Holland).
"	75b:	Coulster (van).
"	76a:	Bredenrode.
"	76b:	Egmont van Soetermeer.
"	77a:	Vianen (van).
"	77b:	Gronenburch (van).
"	78a:	Poel (van den).
"	78b:	Creeqny (in Arthoys, Vranerije, Picardien).
"	79a:	Groenevelt (van).
"	79b:	Beaufort (in Artois).
"	80a:	Egmont van der Nienborch.
"	80b—81a:	Poth.
"	81b—82a:	Enghien (in Henegouwenl. 82b: Baenst.
"	83a—84a:	Baenst (in Vlaanderen).
"	84b—85a:	„De heeren van Helmont” (Berthout, Barlaer en Cortenbach).
"	85b—86a:	Vianen (van).
"	86b—87b:	Preys.
"	88a:	Weyde (van der).
"	88b:	Sterckenborch.
"	89a:	Soudenbalch.
"	89b—90a:	Drackenburch.
"	90b:	Renesse van Baern.

## MEEST ZUID-NEDERLANDSCHE GESLACHTEN, fol. 110a—143b.

Fol.	110a:	Gillis (uit Leuven); Heu- sen (van).
"	110b:	Lopez.
"	111a:	Chinenses comites.

Fol.	91a:	Nienrode.
"	91b:	Montfoort.
"	92a:	Uchtenbroeck (van).
"	92b:	Baexen.
"	93a:	Vliet van Overdevecht.
"	93b—94a:	Utenham.
"	94b:	Wanroy van Utenham.
"	95a:	Sass van Vianen.
"	95b:	Reede (uit Overysel).
"	96a:	Ruysch van Pijlsweert.
"	96b—97a:	Vliet van Woerden.
"	97b:	Trinden.
"	98a:	Coninck.
"	98b:	Generael tafel van de na- tuerlicke kynderen van H. Willem van Abcoude ende Wijck te Duerstede.
"	99a:	Wijck (van).
"	99b:	Bastarden van Abcoude ende Gaesbeeck.
"	100a:	Wael van Vronestein.
"	100b:	Wael van Moersbergen.
"	101a:	Eck (van).
"	101b:	Parijs van Zudoort.
"	102a:	Voocht van Rynevelt.
"	102b:	Preys.
"	103a:	Gronsveld (van).
"	103b:	Jutphaes geseyt Block- hoven.
"	104a:	Loor (de Utrecht).
"	104b:	Gevert van Amerongen.
"	105a:	Bogart.
"	105b:	Schonenburch (van).
"	106a:	Appeltern (van).
"	106b:	Schimmelpenninck.
"	107a:	Wytenhorst (van).
"	107b:	Mulart.
"	108a:	Scayck (van).
"	108b:	Freys.
"	109a:	Wilt (de).
"	109b:	Man (de).

Fol.	111b:	Perez.
"	112:	Berges St. Winock.
"	113a—114a:	Bracle (Courtray de Bracle).
"	114b—115a:	Tolnare.

Fol.	115a: Boll.				Gavere, Borre, Bousignies, Comines.
"	115b: Cottrel.				
"	116a: Barbanson.	Fol.	132a:	Seigneurs de Haluwijn, Comines, Bousegnies, Nienport, Rousselare.	
"	116b: Croy (de).	"	132b:	Haluwijn d'Utkercke, Bugenhout, Maldeghe.	
"	117a: Wesemale.	"	133a:	Haluwijn de Maldeghe, seigneurs de Claerhout et Cortenbach.	
"	117b: Rotselaer.	"	133b:	Haluwijn, seigneurs de Peenes et Bruggenhout, Nieuirelet.	
"	118a: Foeck.	"	134a:	Haluwijn, seigneurs de Molinet et Lichtervelde.	
"	118b: Normanniae duces.	"	134b:	Alphen (van).	
"	119a: Gunter.	"	135a:	Bockhorst (van).	
"	119b: Bruelis.	"	135b—136a:	Utenhoven (in Vlaanderen).	
"	120: Drongelen (van).	"	136b:	Bylandt (van).	
"	121a: Bouloigne.	"	137a:	Wylich (van).	
"	121b—122a: Jansse et Mastaing.	"	137b:	Racsvelt (van).	
"	122b: Brecht (van).	"	138a:	Eynde (van den); Valkenborch; Nieuwenhove.	
"	123a—124a: Corteville (de).	"	138b:	Vergy (de).	
"	124b: Bidault.	"	139a:	Raesvelt (van).	
"	125a: Flodrac.	"	139b:	Schulenburg (in Saxen); Buckingham.	
"	125b: Oignies.	"	140a:	Pottre; Groeff „erfvoocht van Erkelens."	
"	126a—127a: Graven van Namen.	"	140b:	Gruyten „aen de Yssel"; Gollsteen; Stullinc.	
"	127b: Graven van Henegouwen.	"	141a:	Steynmolen; Sloot.	
"	128a: Pars stirpis Namuriensis et Haemoniae.	"	141b:	Coucy; Cosse.	
"	128b: Spierinck.	"	142a:	Cotereau.	
"	129a—134a: Haluwijn.	"	142b:	Heemstede.	
"	129a: Geneal. de Haluwijn, de Rosenbeeck et Harlebeeck.	"	143a:	Hovelwijck.	
"	129b: Haluwijn de Rosenbeeck, Harlebeeck, Elselghem.	"	143b:	Aeswijn.	
"	130: Haluwijn de Rosenbeeck, Mercken, Sweveghem.				
"	131a: Seigneurs de Haluwijn, Gavere, Tronchiennes etc.				
"	131b: Seigneurs de Haluwijn, Peenes, Tronchiennes,				

## DI II.

MEEST NOORD-NEDERLANDSCHE GESLACHTEN, fol. 1a—86b.

Fol.	1a: Ackersloot in Hollant en Molenaer.	Fol.	2b: Oddart.
"	1b: Scoutette.	"	3a: Alefelt.
"	2a: Aertryke.	"	3b: Bappenheim; Lecke (van der).



Fol.	4a: Asche (van).
"	4b: Duras.
"	5a—b: Asperen (van).
"	6a: Audenarde (van); Pamele (van); Joignies (van).
"	6b: Barre (de la) de Mouscron.
"	7a: Martena.
"	7b: Bronckhorst (van).
"	8a: Aytta en Swichem (Zuichem).
"	8b: Canter.
"	9a: Back.
"	9b: Alveringen (van).
"	10a: Bainiaert (Holl.).
"	10b: Bloot; Beets.
"	11a: Bentheijm (graven van).
"	11b: Berch (graven van den).
"	12a: Bethune.
"	12b—13a: De Barre („com." et „duces").
"	13b: Bellay (de).
"	14a: Blanckenburch.
"	14b: Toll (van).
"	15a: Borluyt.
"	15b: Vijch.
"	16a: Was.
"	16b: Lyre (van).
"	17a: Both van der Eeme.
"	17b: Audenarde (van).
"	17b—18a: Avesnes.
"	18b: Van Zijl („Zijlii Hollandi").
"	19a—b: Bronckhorst van Borchloo.
"	19b: Meurs („comites de").
"	20a: Madrutz.
"	20a: Korte aanteekeningen over Engelsche geslachten.
"	20b: Bronckhorst.
"	21a: Minsinger.
"	21b: Bylant.
"	22a: Caudenhoven van der Borch.
"	22b: Sande (van de).
"	23a: Cabbeliau.
"	23b: Busleyden (van).
"	24a: Claerhout (van).
"	24b: Leck (van der).
"	25a: Thiant („en henault").

Fol.	25b—26a: Leuwen (van).
"	26b: Everdijck (van).
"	27a: Coenen.
"	27b: Van den Broecke „alias Musch".
"	28a: Kets; Cloets.
"	28b: Camons (van).
"	29a: Cortenbach (van).
"	29b: Tuyl (van); Valckenaer.
"	30a: Droem; Lauwick (van).
"	30b: Linden (van).
"	31a: Everdingen (van).
"	31b—32a: Schonauwen (van).
"	32b: Schengen (van).
"	33a: Heemskerck (van).
"	33b: Ostende (Vriese van).
"	34a: Noortwijck (van).
"	34b: Heemskerck (van).
"	35a: Heemstede (van); Velsen (van).
"	35b: Bemmel (van); Leuwe (de).
"	36a: Helsdingen (van).
"	36b: Dour[a]in (van).
"	37a: Laen (van der).
"	37b: Antoing (d').
"	38a: Lentz (de).
"	38b: Cuyck (van) in Brabant.
"	39a: Genth (van).
"	39b: Borchgreve.
"	40a: Bappenheim („Mareschalci Imperii").
"	40b: Hargen (van); comites Alostenses.
"	41a: Hamayde (van).
"	41b: Eede (van).
"	42a: Maldeghem (de) „en Flandre."
"	42b: Hannart (de).
"	43a: Meere (van der).
"	43b: Esne (d').
"	44a: Everslage (van).
"	44b: Eyecke (van den).
"	45a: Meerenborch (van).
"	45b: Oosterwijck (van).
"	46a: Gruyter; Vecht (van der).
"	46b: „Baumei" (de la Bau[1]me).
"	47a: Bonenberch (van).

Fol.	47b: Cronenberch.	Fol.	65b: About.
"	48a: Metkercken (van).	"	66a: Schenck van Tautenburch.
"	48b: Merwe (van de).	"	66b: Brienen (van).
"	49a: Haes.	"	67a: Monte-acuto; Stafford.
"	49b: Milendonek (van).	"	67b: Schenck van Nydecken.
"	50a: Montfort (de).	"	68a: Steeland.
"	50b: Bancken.	"	68b: Salmir (van); Deve.
"	51a: Sonnevelt (van).	"	69a: Sterek.
"	51b: Medicaei; Bonavidii.	"	69b: Nédonchel (de); Bies (de).
"	52a: Naeldwijck (van).	"	70a: Spiegel (van den).
"	52b: Pots.	"	70b: Pypenpoy.
"	53a: Oyenbrugge (van).	"	71a: Quaribbe.
"	53b: Liere (van).	"	71b: Clerck (de) „alias Boevekercke.”
"	54a: Draecx.	"	72a: Stalpart van der Wiele.
"	54b: Soete (de) „nuyt Vlaenderen.”	"	72b: Bentheijm (graven van).
"	55a: Persijn.	"	73a: Turck.
"	55b: Lens (burchgreven van); Recourt.	"	73b: Linteloo (van); Ploos.
"	56a: Pieck.	"	74a: Tuyl van Seroskercken; Westerholt (van).
"	56b: Scherpenseel (van).	"	74b: Preysing.
"	57a: Persijn „heeren van Waterlant.”	"	75a: Utenhage.
"	57b: Haerlem (van).	"	75b: Everdingen.
"	58a: Praet van Vlaenderen.	"	76a: Schengen (van).
"	58b: Grumbach (van).	"	76b: Valekenaer (van).
"	59a: Orgemont (d').	"	77a: Veen (van) „van Overijssel.”
"	59b: Ursini.	"	77b: Gracht (van der).
"	60a: Ruysch.	"	78a: Voort (van de).
"	60b: Loenresloot (van); Hogelände (van); Uuyten Enge.	"	78b: Derthuysen (van).
"	61a: Rijn (van) „van Jutphaes.”	"	79a: Schipperius.
"	61b: Ruysch.	"	79b: Wielant; Wellemans.
"	62a: Ryswijck (van).	"	80a—b: Vichte (van der).
"	62b: Arnemuyden (van); Meverden (van).	"	81a: Wastines (van).
"	63a: Borgia.	"	81b: Galama.
"	63b: Montfort „d'Aulmary” (Amaury).	"	82a: Ostende (Vriese van).
"	64a: Sasbout.	"	82b: Gaill (Geil).
"	64b: Spruyt „van Krieckebecck.”	"	83a: Polhcim; Metteneye.
"	65a: Sperewoude (van).	"	83b: Wachtendonek (van).
		"	84a: Drenckweert (van).
		"	84b—85a: Weede (van).
		"	85b: Pauw.
		"	86a: Weese (van).
		"	86b: Ermelen (van); Grisper.

## MEEST ITALIAANSCHÉ GESLACHTEN, fol. 87a—122b.

Fol.	87a: Aemilii; Balsac (de).	Fol.	88b—89a: Carraria.
"	87b—88a: Turriani.	"	89b: Peragha (gens Patavina).

Fol.	90a: Cartorii (nunc Scardeonii).	Fol.	407a: Medicaei Mediolanenses.
"	90b: Consilvii.	"	407b: Doria.
"	91a: Auria (d'Oria).	"	408a: Rubei „Patavini”; Scherpenseel (van).
"	91b: Aquinas (de Aquino); Aquaviva.	"	408b: Dotti („gens Daulia vel Dotta”).
"	92a: Adurnii (d'Adornes).	"	409a: Tomacelli.
"	92b: Titii.	"	409b—410a: Cybi.
"	93a: Beccarii.	"	410b: Campegii.
"	93b—94a: Palavicini.	"	411a: Turnonii.
"	94b: Vitellii.	"	411b: Triultii „Mediol.”
"	95a: Axel (van); Revelasco.	"	412a: Sacci.
"	95b: Lespinee (de).	"	412b: Picolhominei.
"	96a: Caesarini.	"	413a: Ptolomei Senenses.
"	96b—97a: Caraffa.	"	413b: Petruccii.
"	97b: Castellionei.	"	414a: Cantelmi.
"	98a: Cribelli.	"	414b: Baleonii.
"	98b: Caracciolus.	"	415a: Biragui.
"	99a: Castriota.	"	415b: Caesii; Celsi.
"	99b—100a: Medicaei.	"	416a: Utenweerde; Triest.
"	100b: Storm.	"	416b: Aldenbochum; Scherpenseel (van).
"	101a: Fregosii.	"	417a: Ursini.
"	101b: Flisci.	"	417b: Ursini in Francia.
"	102a: Martinengi.	"	418a: Nomparchaumont (Caumontius).
"	102b: Siegen.	"	418b: Clite Srs de Comines.
"	103a: Verstege; Aquila(r).	"	419a: Ursini de Rosenberg in Bohemia.
"	103b: „Friburgenses comites de Furstenburg.”	"	419b: Joiensii.
"	104a: Pepuli.	"	420a: Tour (De la) „Tourainiae vicecomites.”
"	104b: Barbiani („vel Baliani”).	"	420b: Levis Ventadourii.
"	105a: Rasseghem (de); Houte (van); Moere (van der); Gracht (van der); Schoutete.	"	421a: Velsel „von Augsburg.”
"	405b—406a: Baucii (Baulx).	"	421b: Weese (van).
"	406b: Borromei.	"	422a: Baecx.
		"	422b: De Rohan.

## MEEST FRANSCHÉ FAMILIËN, pag. 123a—145b.

Fol.	123a: Albret.	Fol.	125b: Aldrobrandini.
"	123b: Thuani Parisienses.	"	126a: Pinelli.
"	124a: Chabotii.	"	126b: Aemylii.
"	124b: Arcimboldi; domini de Bierbach.	"	127a: Assonville.
"	125a: Aldro(n)andi; comites de Marcka et Clivia.	"	127b: Suys.
		"	128a: Chasteaubriant.
		"	128b: Bethune.

Fol.	129a: Bresei.	Fol.	137b: Beaufort(de), „en Artois.”
”	129b: Albret.	”	138a: Livin (de).
”	130a: Harbays.	”	138b: Tegnagel.
”	130b: Bailloul.	”	139a: Rossum (van).
”	131a: St. Omer.	”	139b: Alenderp (van).
”	131b: Immersel (van).	”	140a: Aernhem (van).
”	132a: Perweys „van Brabant”; Virson.	”	140b: Brecht.
”	132b: Preys.	”	141a: Renty (de).
”	133a: Wyngarden (van) „in Brab.”	”	141b: Provost de Bassenrode.
”	133b: Poucques.	”	142a: Herwynen (van).
”	134a: Herselles.	”	142b: Bronckhorst (van).
”	134b: Roubaix.	”	143a: Stradio.
”	135a: Stralen (van).	”	143b: Dyve.
”	135b: Spanien (van).	”	144a: Douve (de la).
”	136a: Longeval (de).	”	144b: Snoeck; Schachte (metten).
”	136b: Embise (d’) „te Genth.”	”	145a: Lens h. van Licques „in Arthoos.”
”	137a: Oignies (d’).	”	145b: Turck „(Torck).

### DI III.

#### MEEST NOORD-NEDERLANDSCHE GESLACHTEN.

Fol.	1a—2b: Amstel (van); Mynden (van).	Fol.	15a—b: Foreestii Holland.
”	3a, 4a: Asch (van).	”	16a—b: Haer (van der).
”	3b: Knoop.	”	17a: Hamerstein (van).
”	4b: is onbeschreven.	”	17b: Lichtenberg (van).
”	5a: Beesde (van); Spill (ter).	”	18a: Hinderstein (van).
”	5b: Roswey (van); Cuylem- borch (van).	”	18b: Hardenbroeck (van).
”	6a: Bor.	”	19a: Hardenbroeck van Vulven.
”	6b: Cnijff; Lee[n]wen (van).	”	19b: Bensichem (van).
”	7a: Botter van Snellenberch.	”	20a: Honthorst.
”	7b: Uuyten Eng.	”	20b: is onbeschreven.
”	8a—9a: Buchell (van).	”	21a: De Jonge (van Utrecht).
”	9b: Outshoorn.	”	21b: is onbeschreven.
”	10a: Colenherch (van).	”	22a—23a: Lockhorst (van).
”	10b: Voelen (de); Valcken- dael (van).	”	23b: is onbeschreven.
”	11a—b: Cuylemborch (van).	”	24b—25a: Renesse.
”	12a: Does (van der).	”	24a, 25b: zijn onbeschreven.
”	12b: is onbeschreven.	”	26a—b: Rutenberch (van).
”	13a: Doyenberch (van).	”	27a: Smets.
”	13b: Copier van Cuylemborch.	”	27b: Bernemicourt.
”	14a: Eede (van).	”	28a: Scroyestein (van).
”	14b: is onbeschreven.	”	28b: Leuwenberch (van).
		”	29a: „Genealogie van de Heeren van Voorn, Burchgreven.”

Fol.	29b: Assendelft (van).	Fol.	33a: Vulven (van); Vulvenhorst (van).
"	30a—b: Voorst (van).	"	33b: Wiltenborch (van); Horst (van der).
"	31a: Vosch.	"	34b—35a: Wijhe (van).
"	31b: is onbeschreven.	"	34a, 35b: zij onbeschreven.
"	32a: Vrenck; Ratingen (van).		
"	32b: Utenbroeck.		

#### DI IV.

Dit is een kladboek met korte aantekeningen over tal van geslachten, waarvan alleen de voornaamste worden vermeld.

#### MEEST FRANSCHE EN NEDERLANDSCHE GESLAGHTEN.

Pag.	4: Cats.	Pag.	25: Ydeghe (de); Bois (du); Ploos.
"	1—2: Luxembourg (de).	"	26: Namur (de).
"	3: „Apud Munsterum in chronicis sequentium principum ac familiarum geneal. inventur”.	"	27: Har[e]court (de).
"	4—7: Habsburgi „comites”.	"	28: Ee (van der) e. a.
"	4: „De Burboniis Arcembaldiis” (Archembauld de Bourbon).	"	29: Snoeck; Gripskercke (van); Hemert (van).
"	7: comtes de Bloys; comtes de Henaut.	"	30: Praet van Moerkereck; Merode (de).
"	8: Montaigu (de).	"	31: Reinstein vel Regenstein; Schonevelt (van).
"	9: Foix (de).	"	32: Neufchastel.
"	10: Keele (van der) „in Brabant”; Arckel (van); Vianen (van).	"	33: Bye (de); Galluz.
"	11—12: ontbreken.	"	34—35: Vienne (de).
"	13: Thouars.	"	35: Vergy (de).
"	14—22: Lusignan.	"	36: Chalon (de).
"	15: „La maison de Cognac et Valences de Lusignan”; Voscuyl.	"	37: Grandmont (de); Horst (van der).
"	16: St. Gelais; Lansac.	"	38: Comites Arverniae et Bononiae; Heffen (van).
"	17: Rochefocault; Barbesieux.	"	39: Stapele (de); Hornut (de); Zyl (van).
"	18: Archevesque (l’); Parthenay; Soubize.	"	40: Semerpont (de).
"	19: „Roys de Hierusalem et Cypres”.	"	41—42: ontbreken.
"	23: Luxembourg (de); Elst (van).	"	43: Ockenberch (van).
"	24: Marck (de la) e. a.	"	44: Amerongen (van); Voscuyl.
		"	46: Boxmeer (van).
		"	49: Swieten (van); Hagenouwe (van); Hilhorst.
		"	50: Pamele (van).
		"	52: Scoutete.
		"	58: Lems.
		"	60—61: Sanzay.

Pag.	61: Goore (van); Strijen (van).	Pag.	92: Dodenweerde (van); Doem (van den).
"	62: Ploos; Wullen; Chantraine (de).	"	93: Booneer (van).
"	64: Roecke; Haerlem (van).	"	94: A (van der).
"	70: Laval (de); Bleeswijck.	"	95: Lichtervelde (van); Marca (de).
"	71: Soissons (de).	"	96: Crevecoeur (de).
"	72: Levis (de).	"	98: Gouffier.
"	73: Rietvelt (van); Bert-hout „nu Gouthouwen"; Vlooswijck (van); Wa-genfels; Vriese (de).	"	99: Wisse (van); Rollant (van).
"	74: Coudenhoven; Over-mere (de); Villers S <sup>rs</sup> de Lisle Adam; Craon (de); Dreux (de).	"	100: Harcourt.
"	75: Vanderick nu Varick; Utenleen.	"	103: Afstammelingen van Karel den Groote.
"	76: Lille (de).	"	104: Soickboren (van).
"	77: „Geneal de Thome de Lille Sr de Fresnes".	"	105: Holoigne (de); Prez (de) „c. de Huy".
"	78: Wasservas; Aspremont (d').	"	106: „Dauphins de Vienne et d'Auvergne".
"	79: Zanen (van); Montfoort (van).	"	107: Schenck van Touten-borch.
"	80: Winsen (van); Tommen (van der).	"	108: Beest (van); Leck (van der).
"	81: Bruliese (van); Baecx.	"	109: Manderscheit; Ende-geest (van); Moys.
"	82: Scherpenborch (van); Alemade (van); Vosch; Vliet (van den); Vinck.	"	110: Boecop (van); „Loon (Utrecht)".
"	83: Lienlaer (van); Triest; Werve (van de).	"	111: Voorst (van).
"	84: Gout; Kaerman; Rys-wijck (van); Couwen-hoven (van).	"	112: Alemade (van); Boet-selaer (van); Bercken-ode (van).
"	85: Alemade (van); Bor-selaer (van); Masmis-nes; Godijn; Lind (van der).	"	113: Berloo (van); Ritper-gici comites; Mansvell.
"	86: Cortinx; Sloyer; Spijert; Leuwen (van); Domburg.	"	114: Vischer (de).
"	87: Genth (van) „binnen Dordrecht"; Elderen (d'); Imhoff (van).	"	115: Haer (van der).
"	88: Foix (de); Bearu.	"	116: Amersoy nunc Amel-ode; Hogeberch; Riet-velt (van).
		"	116—117: Rechteren van Voerst.
		"	118: Groesbeeck (van).
		"	119: Boethergen (van); Goor (van); Uterzwane.
		"	120: Masschereel (van).
		"	121: Cock van Nereynen; Isendoren (van); Heym; Splinter.
		"	122: Egmont (van); Uten Eng.

Pag.	123: Wiel; Voncke; Wolff; Loesden (van); Ruter (de).	(van); Dussen (van der).
"	124: Winssen (van); Pallant (van).	Pag. 131: Eversdyck (van).
"	125: Eyl (van).	" 132: Haemstede (van); Lyre (de).
"	126: Zoelen (van); Tellich (van); Scherpenzeel (van); Cool; Steenbusen (van); Stralen (van); Haecx; Schoyck.	" 133: Dhuyn (c. ab Oberstein et lib. haro a Falckenstein).
"	127: Winssen (van); Louwen (van); Drogendijck (van).	" 134: Suckerode (van); Seorre.
"	128: Droeffelaer; Swart (de); Beemont (van); Driel (van); Bouquet.	" 135: Medicaei.
"	129: „Bourg[ondische] geslachten"; Rutgers; Rover (de).	" 136: „Dreusenses [Dreux] comites et Elesenses" [Blois]; Taets; Broeck (van den); Dobbelstain; Mathe (van der).
"	130: Coudenhoven (van); Burch (van der); Doorne	" 137: „Pars stemmatis Bourboniorum] Mompenseriorum".
		" 138: „Stirpis Capeticae et Burgundicae pars"; Peut (Poyt); Bosch.

Pag.	43: Korte aantekeningen over geslachten, wier namen met F beginnen.
"	44: " " " " " " " B "
"	45—46: " " " " " " " G "
"	47—48: " " " " " " " H "
"	49: " " " " " " " J "
"	51: " " " " " " " K "
"	53—54: " " " " " " " L "
"	55—56: " " " " " " " M "
"	57: " " " " " " " N "
"	59, 62: " " " " " " " P "
"	62: " " " " " " " Q "
"	63—64: " " " " " " " R "
"	65—66, 72: " " " " " " " S "
"	67—69: " " " " " " " V, W "
"	71: " " " " " " " Z "
"	89—90: " " " " " " " B "
"	91—92: " " " " " " " D "
"	97—98: " " " " " " " A "
"	101—102: " " " " " " " C "

Dl I en II (met registers) zijn in 1906 aangekocht op de auctie-Smissaert, *Catal.*, n. 289, dl III en IV bij Frederik Muller & Co. op de auctie van 3—7 Mei 1909, *Catal.*, n. 154 (gedeeltelijk) en 152. Afkomstig van Mr. W. J. Royaards van den Ham, zie den auctie-catalogus van diens bibliotheek, Beijers Utr. 1899, n. 3054.

V. J. 21

## 1781

*Papier. 25 fol. Losse bladen van verschillend formaat. Zeer beschadigd. Begin XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Aern. van Buchell**, Aanteekeningen betreffende meest Nederlandsche schilders en kunstwerken.

Voorzoover deze aanteekeningen, die verspreid staan tusschen uittreksels uit werken als die van Vasari, Van Mander, Opmeer e. a., en gedeeltelijk geschreven zijn op den achterkant van brieven, nog leesbaar zijn, zijn ze tegelijk met die brieven (4 st.) uitgegeven door G. van Rijn in *Oud-Holland*, V (1887), blz. 443 vv. en 312.

In 1895 aangekocht van G. van Rijn te Rotterdam.

V. L. 26, 27

## 1782

*Papier. 145 × 90 en 150 × 98, 2 dln.: 71 en 101 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw (1627—28).*

**(Abr. Booth)**, Dagelijksche aanteekeningen als secretaris van het Nederlandsch gezantschap naar Polen en Zweden in 1627—28.

Met eenige panteekeningen. — Deze aanteekeningen hebben waarschijnlijk gediend voor zijn uitgewerkt „Journael van de Legatie,” dat 4 Mei 1909 bij Fred. Muller & Co. is verkocht (*Auctie-catal.*, n. 457) en dat in 1632 bij Mich. Colijn te Amsterdam gedrukt is.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

## 1783

*(Hist. Gen. 115). Papier. 332 × 215, 204 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Verbael van den Heere van Sommeldijk** (François van Aerssen) over sync extraordinaris Ambassade aen den Coninck van Groot Brittagne in de jaren 1639 ende 1640.

Voorafgegaan door de instructie, geloofsbriefen enz.

Bibliotheek van het Historisch Genootschap. Afkomstig van de verkoop van der Hss. van F. van Aerssen bij Mart. Nijhoff te 's Gravenhage 11 April 1859, *Catal.*, n. 48.

## 1784

*(Hist. Gen. 116). Papier. 330 × 210, 96 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Verbael van Johan Meerman en Johan Borcel**, extraord. en ordin. Ambassadeurs van de Staten Generaal aan den Koning van Groot-Brittanien in den jaare 1672.

Fol. 27—96: Bijlagen. — Bibliotheek van het Historisch Genootschap.



*Papier. 23 fol. van verschillende grootte. XVII<sup>de</sup> en XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

### Historische gedichten.

1. Latijnsch gedicht, getiteld: *Batavarum reipublicae epitaphium* [1672].
  2. Drie schimpdichten op Gaspar Fagel en de regenten, die Willem III de souvereiniteit (met name in Gelderland) wilden opdragen, [1674]. Alleen het eerste draagt een titel, nl.: *Aen Mr. Gaspar Fagel advocaat vant Lant in schijn, voor den prins inder daat*. Het eerste en het tweede zijn te vinden in *Nederd. keurdichten*, I (Rott. 1710), blz. 182 en 181, het tweede ook in *Navorscher*, 1904, blz. 614.
  3. Troostdicht voor Willem III over den dood zijner gemalin in 1694, met een grafschrift in het Engelsch en in het Nederlandsch.
  4. Latijnsch gedicht, getiteld: *Imagines sociorum amicissimorum congregationis diurnae in cava dicta urbana hospite Pavone ordinis Gothicae pede alphabeticae ad solvendum annale tribus anno 1731* (in dubbel afschrift). Spottedicht op eenige Utrechtsche burgers, die bijeenkwamen in den stadskelder naast het stadhuis. Een gedrukt exemplaar onder de pamfletten op de Utrechtsche Universiteitsbibliotheek.
  5. Twee gedichten over het afschaffen van het markiezaat van Veere en Vlissingen; het eerste is getiteld: *Aen die van Zeeland die met eenige Hollanders geadsisteerd den Prins van Orange het Marquisaet van Veere ende Vlissingen met geweld ontroofst hebben, ende dat noemen voor de vrijheid waaken* [1732]; vergel. over dit onderwerp P. J. Blok, *Gesch. v. h. Nederl. Volk*, VI (Gron. 1904), blz. 96; het tweede: *De E. M. H. Staten van Zeeland, verdedigt tegen een vijl ende oproerigh Lasterschrift*, 23 Maart 1733. (*Nederd. Keurdichten*, 8e Vervolg [Rott. 1734], blz. 6 vv.).
  6. Grafschrift op Simon van Slingeland (onder staat: H. V. O. 12 Juli 1736).
  7. Twee schimpdichten op Jan Hudde Dedel naar aanleiding van zijn lofverzen op Mr. Corn. de Witt bij diens verheffing tot burgermeester van Dordrecht [1745]. (Vgl. voor die lofverzen Knuttel n. 17502; *Dichtkundig Praaltooneel*, IV [Emden 1748], blz. 191). a. Op het Roemrugtigh Vers van den Postmeester Jan Hudde Dedel enz. (*Dichtk. Praaltooneel*, IV, blz. 201). b. Op den Postmeester Jan Hudde Dedel (*a. w.*, blz. 205).
  8. Grafschrift op Anthonie van der Heim (onder staat: I. A. de Timmerman). (= Knuttel n. 17545).
  9. Strooibiljet tegen den raadpensionaris Jacob Gilles en de regenten, die van heulen met Frankrijk werden beschuldigd. (Zomer 1747, vgl. *Dichtk. Praaltooneel*, I [Emden 1748], blz. 14).
  10. Drie anti-orangistische gedichten uit 1748, getiteld: *De grove misslag, Het ongelukkig sterfgeval* en *Op de groote grafftombe van de vrijheid*.
  11. De klaagende Maagd van Hollandt, 1750 (= Knuttel n. 18261).
  12. Een schoone samenspraak tusschen Mynheer den kooperen Erasmus en Mevrouw het stadhuys, beide residerende tot Rotterdam.
  13. Een vierregelig fragment van een politiek gedicht (in het Latijn).
- Afkomstig uit het legaat van Mr. C. G. Berger van Hengst (1904).

184

VIII. H. 19

1786

*Papier. 210 × 160. XXX en 716 pag. XVIII<sup>de</sup> eeuw (1714).*

**S. Lachtropius, Berijmde Mercurius of Rijmeronijk van den oorlog (1701—13).**

Pag. 716 beneden: „t Moer-capel den 20<sup>ste</sup> van Loumaand, 1714. S. Lachtropius.”

Overgebracht uit het archief der gemeente Utrecht.

VIII. K. 16, 17

1787

*Papier. 265 × 212. 2 dln: 398 en 278 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**J. G. van Oldenbarneveld gen. Witte Tullingh, Gedenkschriften over de jaren 1795 tot 1814. (Afschrift).**

Deel II bevat bijlagen en aantekeningen. Zie over deze gedenkschriften: Th. Jorissen, *De omwenteling van 1813. Bijdr. tot de gesch. der revolutie met inl. en aantek.*, Gron. 1867, I, blz. CX noot.

Geschenk van Jonkvrouwe A. van Oldenbarneveldt, gen. Witte Tullingh (1895).

VIII. K. 13

1788

*Papier. 245 × 151. 54 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Memorie rakende het gedrag en wederwaardigheden van den Heer A. Ampt, thans directeur van Politie ressort 's Gravenhage, in 't waarnemen zijner functiën zoo voor als gedurende de in November 1813 plaats gehad hebbende verandering van zaken in Holland. (Afschrift).**

Gedrukt bij Th. Jorissen, *a. w.*, II, 2<sup>de</sup> stuk, blz. 35. — Herkomst als boven.

1789

*(Hist. Gen. 18). Papier. 426 × 278. 69 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Registers op twee genealogische handschriften betreffende Nederlandsche geslachten, vroeger in 't bezit van de familie d'Yvoy, later van Jhr. M. P. Smiisaert te 's Gravenhage.**

Vervaardigd door Jhr. D. M. M. van Hangest baron d'Yvoy; zie *Kronijk van het Historisch Genootschap*, 1856, blz. 147—149. — Bibliotheek van het Hist. Genootschap.

## 1790

*Overgedragen aan* (Hist. Gen. 19). Papier op linnen met rollen. 1400 × 1320.  
*Gen. - Herald.* Einde XVIII<sup>de</sup> eeuw.

*in de Afd.*  
*Gen. - Col.*  
 1931

**Geslacht-kaart** van de Graven en Vryheren van Kuik, uyt welke in rechte en wettelike linie is voortkomende het huis en geslachte van Mierop (tot 1770).

De wapens zijn gekleurd. — Bibliotheek van het Hist. Genootschap.

## 1791

*VII, C. 24*

Papier. 323 × 205. 399 fol., waarvan enkele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.

**Extracten** uit de Landdagsrecessen van Gelderland van 1576 tot 1671.

In 1905 aangekocht op de auctie-De Geer van Jutfaas, *Catal.*, n. 1111.

## 1792

*VIII, K. 18, 19*

Papier. 252 × 190. 2 dln: 296 en 314 fol., waarvan vele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.

**Alfabetisch register** op de Landdagsrecessen van Gelderland van 1576 tot 1734.

In 1905 aangekocht op de auctie-De Geer van Jutfaas, *Catal.*, n. 1120.

## 1793

*Overgedragen aan*  
*in de Afd.*  
*Gen. - Col.*

(Hist. Gen. 110). Papier. 318 × 195. 155 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.

**Domeynen** van de Graven en Gravinnen van Holland ende Zeeland, aangewezen in de Staaten en Rekeningen van derz. gravelyke Tresoriers Generaal door K. van Alkemade en P. van der Schelling.

Fol. 1a—87b: Afschriften der rekeningen van 1401—1418. Gedrukt in *Kronijk van het Historisch Genootschap*, 1852, blz. 126—149, 195—207, 209—234, 380—425, 451—460, 467—485.

„ 88a—94b: Extract uit het Register van de leenen van Holland aangaande de Kwaade Leenen, die men noemt Regte Leenen in Holland. Gedrukt in *Kronijk*, 1854, blz. 425—435.

- Fol. 95a—403b: Verpande en nog onafgeloste Domeynen (in 1636). — Fol. 404 is onbeschreven.  
 „ 405a: (Titel van:) Register van de kwaade nu regte Graaflijkheids-Leenen. (Het register zelf ontbreekt).  
 „ 406a—455b: Rekeninge van de Rekenmeesteren der Graaflijkheids-Domeynen A<sup>o</sup> 1642.

Bibliotheek van het Historisch Genootschap. Geschenk van Jhr. J. P. Six van Hillegom. Zie *Kronijk van het Hist. Gen.*, 1851, blz. 122.

VII. B. 23

## 1794

*Papier. 40 fol. van verschillend formaat (meest in folio), waarvan enkele onbeschreven. Fol. 1—24: XVII<sup>de</sup> en fol. 25—40: XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Aanteekeningen betreffende watervloeden.**

- Fol. 4a—15a: Aanteekeningen omtrent den St. Elisabethsvloed in 1421 en de verdrongen ambachten enz. in Zuid-Holland. Met 2 kaarten. (Geschreven en bijeengebracht door Corn. Booth).  
 „ 18a—24a: Opstelling van de geleden schade in de Prov. van Stadt en Lande, soo door de watervloet in Nov. 1686 is gecauseert, enz. Met 2 brieven daaromtrent aan Everard Booth, een van H. W. Meynardi, dd. Groningen 1686 Dec. 11 en een van J. Robers, dd. ibidem 1687 Maart 18.  
 „ 25a—40b: Memoriën betreffende de schade, door den watervloed van 1702 geleden te Bunschoten, Eembrugge en Eemnes.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

VIII. B. 11-13

## 1795

*Papier. 332 × 210. 3 dln: 800 fol., waarvan vele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Recueil op de Resolutiën der Staten van Holland en West-Friesland aangaande steden, dorpen, heerlijkheden, collegiën en vreemde koninkrijken, 1524—1768.**

Overgebracht uit het archief der gemeente Utrecht.

VIII. B. 14

## 1796

*Papier. 333 × 210. 24 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Afschriften van stukken betreffende Holland.**

- Fol. 4a—4a: Request van 18 artikelen van burgers en ingezetenen van Amster-

- dam aan burgermeesters en vroedschap, dd. 1748 (= Knuttel n. 17971).
- Fol. 5a—7b: Adres van bewindhebbers der West-Indische Compagnie ter kamer Amsterdam aan Willem V, dd. 1771 Januari 10, houdende bezwaren tegen de bepaling, dat de navigatie en handel op Essequibo en Demerary zal geschieden over Zeeland. — Fol. 4b en 8 zijn onbeschreven.
- „ 9a—18a: Twee requesten in deze zaak van drie gecommiteerden uit de Amsterdamsche kooplieden, geïnteresseerd bij den handel op Essequibo en Demerary:
- a. aan Willem V, dd. 1771 Januari 11.
  - b. aan de bewindhebbers der West-Indische Compagnie ter kamer Amsterdam (?), dd. 1771 Maart 28. — Fol. 16 en 18b zijn onbeschreven.
- „ 19a—24b: Extracten uit de Resolutiën der Staten van Holland en West-Friesland:
- a. 1620 Aug. 11—Dec. 18, over de benoeming tot het schoutambt van Haarlem.
  - b. 1760 Aug. 1, over een geschil tusschen de stad Leiden en den Hoogen Raad over het beheer van den aangeslagen hoedel van de weduwe van Mr. P. van Swieten, Leidsch ingezetene.

Herkomst als boven.

### 1797

*Papier. 312 × 195. 14 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

#### Afschriften van stukken betreffende de opperhoutvesterij van Holland.

- Fol. 1a—8a: Z. d. — Memorie tot adstructie van het regt van zijne D. Hoogheid enz. omme als groot en opperhoutvester of jagermeester dezer Provincie allen orders, plaacaaten en reglementen, de houtvesterije en jagt conerneerende, alleen en buyten concurrentie van 't Hof Provinciaal te emaneeeren. — Fol. 8b is onbeschreven.
- „ 9a—b: 1624 Maart 25. — Commissie van Arnout Exalto als substituut-houtvester in den lande van Althena, gegeven door Prins Maurits.
- „ 10a—b: 1624 Aug. 7. — Authorisatie, door den houtvester Johan van Wassenaer van Duvenvoird verleennt aan den voorsch. Arnout Exalto, om beneffens hem een goed bekwaam en ervaren persoon, om in zijn absentie te fungeeren, te mogen substitueeren. — Fol. 11 en 12 zijn onbeschreven.
- „ 13a—14b: 1686 Febr. 14. — Extract uit de Resolutiën van de Staten van Holland en Westfriesland, houdende propositie van Zijne Hoogheyd enz., sustineerende, als houtvester van Holland, meede aan Hem te

competceeren de houtvesterije van Brederode. Achterin een gedrukte ordonmantie van Willem V op het Bosch van den Hage, dd. 1768 Nov. 23.

In 1898 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2283.

VI. D. 26

## 1798

*Papier. 309 × 200. VII en 116 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Inventaris van alle Privilegien, Octroyen, Sententien, Brieven ende van alle tgeene dat beslooten is in dat binnenste secreet (der stad Gouda).**

Fol. 1—104 = Hss.-Catal. Tiele n. 1223. Uit het legaat van prof. M. S. Pols, die voorin heeft geschreven: „Op de verkooping der Bibliotheek van Jbr. Mr. J. C. de Jonge gekocht.”

## 1799

*Papier. 320 × 204. 134 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Kasboek der armvoogden van Oostzaan over de jaren 1671 tot 1690.**

In perkamenten band, gemerkt „N<sup>o</sup> 2.” Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

III. K. 18

bind 1953 overgedragen  
aan Rijksarch.  
in N. Holland

## 1800

*Papier. 9 fol. van ongelijke grootte. Fol. 1: XVII<sup>de</sup>; fol. 2—9: XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Stukken meest betreffende Holland.**

1. Gefingeerde lijkstatie van dominus N. N. Gedrukt in *Navorscher*, 1904, blz. 132.
2. Schimpdichten op de geschillen tusschen de Haarlemsche vroedschap en de Gouvernante, 1757—1758:
  - a. Aan de Een en Twintig Leeden [der] Haarlemsche vroedschap, voorstanders der Rechten van Stad en Land (met verklarende noten). Onder staat: „'s Hage 1 Dec. 1757. — Patriophilus.”
  - b. Publicatio Octodecim viratus Harlemensis, Oct. 1758. Vergel. Jac. Koning, *Tuftereel der stad Haarlem*, II, blz. 286—303; III, blz. 4—16. *Navorscher*, 1904, blz. 73.
3. Stukken betreffende kerkelijke geschillen te 's Gravenhage in 1767:
  - a. Resolutie van 't Hoff van Holland en den magistraat van 's Gravenhage (om de zoogen. „Colommen” af te schaffen). Onder staat: „Actum in den Hage den 6 maart 1767.”
  - b. Brief van den Haagschen Kerkeraad „aan de Edele Hove van Holland en de Edele agtbare magistraat van 's Gravenhage.” Onder staat: „Den 2 April 1767.” Gedrukt in *Navorscher*, 1904, blz. 130.

VI. D. 21

4. Spottdicht, denkelijk op Vincent Willem graaf van Hompesch. Opschrift: *Droevig verhaal van de Bedroefde Dood van wijlen Den Generaal H. . . . voor [door] Den Ridder H. . . .* Gedrukt in *Navorscher*, 1904, blz. 182—185; vgl. ook blz. 451, 690 en 733.

VIII. K. 8

## 1801

*Perk. 161 fol. Fol. 1—156: 240 × 168; fol. 157—161: 215 × 148. Beginletters en opschriften in rood. Fol. 1—156: XV<sup>de</sup> eeuw. (Sommige stukken, die verbleekt waren, zijn met een latere hand bijgewerkt); fol. 157—161: XVI—XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Joh. van der Beke, Cronike van den Stichte van Utrecht ende van Holland (vertaald uit het Latijn). Met vervolgen tot 1426.**

Fol. 1a begint: *Eersame gloriose vaderen* enz. Fol. 161b eindigt: „... ende dair wert dootgeslegen mitten Engelschen Heer Jan van Hodenpijle Ridder Costijn.”

Naar dit handschrift uitgegeven door Matthaëus, *Analecta*, III, p. 1—407. Zie over dit hs. S. Muller Fz., *De aankoop der Hollandsche hss. van Sir Thomas Phillipps te Cheltenham* in *Bijdr. voor Vad. Gesch. en Oudheidk.*, R. III, dl. V (1889), blz. 118; dezelfde, *Lijst van Noord-Nederl. kronijken (Werken van het Historisch Genootschap, 1880, N. S. 31)*, blz. 39 vv. Ons handschrift (Middlehill n. 3244) is daar (blz. 37) ten onrechte onder de Latijnsche Beka's gerangschikt.

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3244.

VIII. K. 7

## 1802

*Papier. 271 × 201. 334 pag. Opschrift van fol. 1 en beginletters in rood. XV<sup>de</sup> eeuw.*

**Joh. van der Beke, Cronike van den Sticht van Utrecht ende van Holland (met vervolgen tot 1432).**

Pag. 1 bovenaan in rood: „Assit ad inceptum sancta maria meum.” Verder (in rood): „Dyt syn die croniken van den sticht van Utrecht ende van hollant elck bij hem.” Begint: *Eersamen ghedachten vaderen* enz. Pag. 173: „... Dyt gheschiede op sunte margrieten dach in den iaer voerscreven (1393. Uitg. van Matthaëus, p. 294 bov.) Doe byscop florens ghestorven was. . . . do quamen hynnen Utrecht” enz. Pag. 248: „... om dat hillige hoeft meer eeren ende weerdicheyt tutrecht te doen, wantet daer halff verborghen staen hadde” (Uitg. van Matthaëus p. 406 bov.). Pag. 248—334 bevatten een nog onuitgegeven vervolg over de jaren 1421 tot 1432. Pag. 334 eindigt: „... de hem eyn stücke in brabant vuerden daer hee veylich was. Finis.” Achterin eenige aantekeningen in XVII<sup>de</sup> eeuwse hand.

Geschreven in Overijsselsch dialect. Vgl. over dit hs. S. Muller Fz., *Lijst van*

*Noord-Nedert. kronijken*, blz. 41; *Bijdr. voor Vad. Gesch. en Oudheidk.*, B. III, dl V (1889), blz. 418; J. de Hullu, *Bijdrage tot de geschiedenis van het Utrechtsche schisma*, 's Gravenhage 1892, blz. X; L. Schmiedding, *De regering van Frederik van Blankenheim*, Leiden 1899, blz. II. *Besl. de Boer: Bijdr. gesch. Niderl.* dl. 10 (1959), p. 275.

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Philipps, Middlehill, n. 2524.

VIII. C. 33

## 1803

*Papier*. 381 × 275. 47 fol. *Opschriften en beginletters in rood*. XV<sup>de</sup> eeuw.

**Joh. van der Beke**, Cronike van den Stichte van Utrecht ende van Hollant (met vervolg tot 1393).

Fol. 1a—b: Index. Fol. 2a (in rood): Dit sint die Croniken van den gestichte van Utrecht ende van Hollant." Begint: *Eersamen gedachten vaderen*, enz. Fol. 47b: "... Dit gescede op sente margareten dach in den Jaer voirscreven" (1393. Uitg. van Matthaeus, p. 294 boven). Het handschrift is doorschoten met witte bladen, waarop enkele aantekeningen in XVIII<sup>de</sup> eeuwse hand. Bij S. Muller Fz., *Lijst van Noord-Nedert. kronieken*, wordt het niet vermeld.

Tegelijk met een 19<sup>de</sup> eeuwse afschrift (337 × 210. 68 fol.) in 1899 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2316.

VI. F. 19

## 1804

*Papier*. 308 × 215. 113 fol. XVI<sup>de</sup> eeuw.

**Joh. van der Beke**, Cronike van den Stichte van Utrecht ende van Hollant (met vervolgen tot 1408).

Fol. 2a begint: *Eersamen ghedachten vaderen* enz. Fol. 99b: "... Dit gesiede op Sinte margarieten dach in den iaer voerscreven (1393. Uitg. van Matthaeus, p. 294 boven). Ende als bonifacius die paus ... vernam," enz. Fol. 113b eindigt: "... quamen sy weder tot Amsterdam omtrent onser vrouwen dach nativitatis." (Uitg. van Matthaeus, p. 336). Bij S. Muller Fz., *Lijst van Noord-Nedert. kronieken*, wordt het niet vermeld.

Op het schutblad achterin staan eenige aantekeningen van de hand van Cornelis Booth. Het schutblad voorin is een Engelsche akte op perkament van 1594. Het handschrift is gebonden in een akte op perkament van de 17<sup>de</sup> eeuw, waarvan de ronden zijn afgesneden.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

VIII. H. 22

## 1805

*Papier*. 213 × 163. 82 pag. XVIII<sup>de</sup> eeuw (1769).

**Gozewijn van Weteringen**, Chronijk van Holland en Utrecht (1099—1393).

Deze kroniek is niet anders dan een uittreksel uit den Hollandschen Beka. Pag. 4



begint: „Als Conradus iamerlijcken vermoert was” enz. (Uitg. van Matthaëus, p. 86). Pag. 82 eindigt: „..... dit gesciede op S. Margrieten daech in denselven iaer voers.” (Uitg. van Matthaëus, p. 294 boven). Daaronder staat geschreven: „NB. Aan het eind van het M.S. uit welk dese Chronijk is afgeschreven, leest men: scriptum erat ex quo hec excerptimus A° M.CCCC°XVI per Goesium Weteringen. Van dat M.S. is thands (1769) eigenaar de Heer Mr. Gerard Munniks, advocaat te Utrecht. (Met andere hand). Het schijnt voormaals beseten te zijn door Isaac le Long, z. dezes Bibliotheca Selectissima, Libr. M. SS. in 8<sup>o</sup> Ecc. p. 34 n. 57.” Bij S. Muller Fz., *Lijst van Noord-Nederl. Kronijken*, blz. 50 wordt een ander exemplaar vermeld.

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3321.

## 1806

*Papier. 333 × 205. IV en 594 fol., waarvan slechts een klein gedeelte beschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Chartularium** episcopatus Traiectini (regestenlijst van Utrechtsche oorkonden, 699—1583), vervaardigd door P. Bondam.

Voorin (fol. I—IV) van een andere hand een lijst van regesten van 914—1439, waarboven geschreven staat: „Extracten uit de leenregisters van Holland.”

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3250.

## 1807

*Papier. 200 × 145. 184 pag., waarvan pag. 2, 4—8, 10—11, 14—15, 19—21, 48, 130, 163—174, 176—178, 180—182 onbeschreven zijn. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Namen** van Utrechtsche magistraten van 1081 tot 1640 (tot 1528 worden van sommige magistraten ook de zegels beschreven of afgebeeld), verzameld door Aern. van Buchell.

- |      |                                                                                                                                                    |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pag. | 4: Aanteekening over de invoering van den Kerststijl in Utrecht door bisschop Guido in 1310.                                                       |
| „    | 4: Eedformule voor Utrechtsche schepenen.                                                                                                          |
| „    | 3: Namen van enkele schouten tusschen 1081—1227.                                                                                                   |
| „    | 9: Namen van schepenen en raden in 1196.                                                                                                           |
| „    | 12—13: „ „ schout en schepenen in 1227 en 1230.                                                                                                    |
| „    | 13: „ „ schout, schepenen en raden in 1231.                                                                                                        |
| „    | 16: Naam van den schout in 1252.                                                                                                                   |
| „    | 17: Aanteekening over en afbeelding in kleuren van het stadszegel in 1259.                                                                         |
| „    | 17: Aanteekening over verandering der stadsregeering in 1268 en in 1529.                                                                           |
| „    | 22—28: Namen van schouten en van schepenen in 1278—1287, 1289, 1290, 1292—1294, 1297, 1300 (met afbeelding in kleuren van het stadszegel in 1300). |

VIII, B, 19

V, 4, 38

- Pag. 28: Namen van raden in 1301.  
 „ 29—76: Namen van schouten en van schepenen in 1302, 1304—1311, 1314—1317, 1319—1321, 1323, 1325, 1327—1340, 1342—1346, 1348, 1350, 1351, 1353—1360, 1363—1379, 1381—1386, 1388—1499.  
 „ 36: Namen van burgermeesters in 1347.  
 „ 77—85: Namen van schout en schepenen van 1501—1527 (in 1524 worden ook een cameraer en burgermeesters, in 1525 ook burgermeesters en oudermannen genoemd).  
 „ 85—86: Aanteekening over verandering in de stadsregering in 1528.  
 „ 87—88: Namen van schout, burgermeesters, schepenen, cameraers en raden in 1528 en 1529 (met afbeelding in kleuren van het stadszegel en contrazegel in 1528).

Van de volgende magistraten zijn de zegels afgebeeld:

- Pag. 43: Gerardus de Merlo, Giselbertus Borchgreve, Henricus Aureus (1230); G. Gunter, Gysbertus de Vechten, Petrus Soudenbalch, Adam Pellecussen, Theod. Capellaen, Gerardus Coeck vel Coc, Jacobus Hardebolle (1231).  
 „ 25: Guillelmus Freso, Henricus Machelm, Hermannus Ouderidder (1287).  
 „ 29: Hermannus de Velde (1302); Erembertus Eremberti, Joannes Rotardi (1306).  
 „ 30: Johannes Frederici, Petrus de Velde, Gerardus de Voorschoten (1307); Fredericus Soude de Damasche (1308); Wilhelmus Woutman (1309); Jacob Gabriel (1310).  
 „ 31: Warnaeer Hugensoen, Corstiaen Vincke, Vrederick Soude van Damasche (1314); Herman Ouderidder (1315); Nicolaus van Driele (1316).  
 „ 32: Johan Koeke Harmen Koeken sone, Johan van Amerongen (1319); Arnout van de Velde, Thydeman Hombout (1323).  
 „ 33: Wouter van Coelen, Berthout Pont (1327); Rembrecht Compostel (1328); Jacob van de Vischmarkt, Johan Coccke Harman Coecksoon, Johan de Wale, Nicolaus Proeys (1329); Johan van Leuwenberch (1330); Johan Roetartsz., Adam Zoudenbalch, Berthout Warnarsz., Hendrick de Witte, Wouter van Voorschoten (1332).  
 „ 34: Gijsbrecht vuyten Weerde, Nicolaus van Driele, Vrederick van Zoudenbalch (1333); Tydeman van de Putte (1334); Gerrit van Groenewaude.  
 „ 35: Henricus de Vriese (1338); Gheraerd van Damassche (1339); Jacob van den Spiegel (1340).  
 „ 36: Hendrick van den Damme, Gheryt Vrencke (1343); Ernst Grauwert (1344); Gerard Ere (1345); Peter de Wolff, Arnoud Riem, Hendrick de Witte, Alphart van Lichtenberch (1346); Adam Zoudenbalch, Tydeman Vrencke, Gerardt de Haen, Jacob van Damasche, Johan Schinckel, Gheryt Vrencke Arnoutsz. (1348).  
 „ 37: Diederick van der Weyde, Tydeman Droem (1348); Albrecht Vredericsz (1351); Bertolomeus Gunter (1353).

- Pag. 38: Alfaer van Lichtenberch, Henric Vole (1355); Johan de Wale, Florens van Jutphaes, Hendrick Langeraeck, Tydeman van Luttekenhuyse, Wouter van de Velde, Andries van Driel (1358).
- „ 39: Johan Coecke Direz., Nicolaus van de Velde, Warnout Braye Roelofs. (1359); Albert Alvekijn, Johan van Hamerstein (1360); Johan van Groenewoude, Johan Lieboort (1363).
- „ 40: Johan van de Spiegel, Gerrit de Bole, Aernoud van Lockhorst, Johan Jacobsz., Florens van Pallaes (1365); B. van Orivoye, J. Lانسcroon (1366); Gijbsert Gunter, Tydeman Manwerkim, Diederick van Voorschoten (1367); Jan Pot, Peter Machelm (1368).
- „ 41: Vrederick van den Spiegel (1373).
- „ 42: Willem Over de Vecht, Hugo Backer, Jan Bole (1376); Gerrit van Damasche Johansz. (1378); Johan van de Velde (1379).
- „ 43: Hendr. van Hermelen, Willem van Hemerte (1379); Jan Pot, Willem van Mijnden (1382); Volprecht van Amerongen (1384).
- „ 44: Willem Scade van Tulle, Willem Over de Vecht (1386); Claes van Loenen, Gerrit Frenck (1387—1388); Hughe Lieboert, Godscale Vrencke, Jacob Sloyer Hendricsz., Gerrit Coman Gerritsz. (1389).
- „ 45: Lubbert Bolle (1390); Jacob Sloyer (1391).
- „ 46: Willem van Alenderp, B. Proeys, Alfaer van der A, Pelgram de Wale (1395).
- „ 47: Dirck Gunter, Johan de Coninck (1399).
- „ 49: Jan de Witte, Johan van Lانسcroon, Sweder van Oudaen, Lambert Petersz. (1400).
- „ 51: Claes van Loenen, Hendric de Witte, Egbert Paelvoet (1410); Vranco de Wil, Johan van Amerongen Folpartsz. (1411).
- „ 52: Jan Over de Vecht (1413).
- „ 53: Willem Scade van Tulle (1415); Johan Over de Vecht (1416); Eerst van Hardenbroeck (1417).
- „ 54: Claes Sloyer (1418); Jan Sloyer, Louwerens van Hamerstein (1419); Erst van der A Jansz. (1420); Willam van Gent (1421).
- „ 55: Jan van Amerongen (1423).
- „ 56: Renier van Tetwijck (1427).
- „ 57: Peter van Snellenberch (1428); Steven van Nievelt, Johan van Tiel (1429); Willem van Ghent, P. Grauwert, Gerrit Voern de Wael (1430).
- „ 58: Harman van Steenre, Jan de Wael (1432); Tyman Nijpyser (1435).
- „ 59: Jonge Gijshert van Vianen van Rysenborch (1439).
- „ 60: Ghijbsert van Vleuten, Jan Over de Vecht (1440); Jacob Proys.
- „ 61: Philippus van Groenevelt (1443); Fr. van Steenre; Eerst Taets van Amerongen (1446).
- „ 62: Johan van der Horst, Gerrit van Culenborch, Simon van Teylingen, Hugo Vuysting (1450).
- „ 63: Gerrit Grauwert, Jan die Eedel, Claes van Zeventer (1451); Evert van Voirde (1454); Gerrit Knijf (1455).
- „ 64: Johan Ludolfsz. (1456); Jan van Blockhoven, Evert van Voirde (1458).
- „ 65: Hendrick van Sandenborch (1460); Jonge Adrian van Rijn ende Jutphaes, Florens van Pallaes (1463).

- Pag. 67: Jan van Amerongen (1468); Goyert de Edel (1469); Willem de Vos, Pauwels van Malsen (1471).
- „ 68: Willem Sael (1472).
- „ 69: Aernt van Hove (1476).
- „ 71: Jacob Sloyer (1482); Jan van Raephorst (1483).
- „ 72: Willem de Vosse (1486).
- „ 73: Aernt Ram, Hendrick van Gent (1489).
- „ 74: Johan van Zijll, Claes de Wael (1492).
- „ 75: Hendrick van Gent (1496); Jan van Buytendijck (1497).
- „ 76: Anselmus Salm, Willem Foeyt (1499).
- „ 79: Goyert van Voirde Hendricksz. (1507).
- „ 80: Godscalk van Winssen.
- „ 83: Huych Foeyt Jansz. (1524).
- „ 84: Goyert van Rodenborch.
- „ 87: Hendrick van Heusden, Eelgis Jacobsz. in Lutlekenhuys (1528).
- „ 88—147: Namen van burgermeesters, schepenen, cameraers en raden van 1530—1617.
- „ 135—136: Afbeeldingen in kleuren van geslachtswapenen (zonder namen).
- „ 148: Wijziging van de stadsregeering in 1618; namen van de burgermeesters, binnen- en buitenschepenen, van de leden der vroedschap, en van de cameraers in dat jaar.
- „ 149—162: Namen van burgermeesters, schepenen, cameraers en van de nieuwe vroedschapsleden van 1619—1640.
- „ 175: Namen van schout en schepenen in 1458.
- „ 179: Aanteekening over het verleenen van stadrecht aan Amersfoort, Oudewater en Vreclant.
- „ 179: Namen van schepenen in 1525.
- „ 183: Aanteekening over het zegel der schepenen en over het benoemen van den schout, als de bisschopszetel vacant is.
- „ 183: Aanteekening over de zegels aan een Utrechtschen schepenbrief uit 1425.

Aangekocht in 1906 op de auctie-Smissaert, *Catal.*, n. 294.

VII. C. 16

### 1808

*Papier.* 201 × 150. 102 pag., waarvan 44 en 102 onbeschreven.  
*Twee handen:* pag. 1—72, 80—101 (van Aern. van Buchell) en pag. 73—79. *Eerste helft der XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Namen van schouten en schepenen voorkomend in Utrechtsche schepenbrieven (1287—1550), met afbeelding in kleuren van zegels, bijeengebracht en geteekend door Aern. van Buchell, pag. 1—55.**

Hiertusschen staan ook zegels van andere oorkonden afgebeeld; zoowel van deze als van de schepenbrieven wordt overigens slechts het jaartal, zelden de korte inhoud of de aanhef vermeld.

- Pag. 1: Schepenbrieven 1346, 1386.
- " 2: Schepenbrief 1389, met z. van Willam Over de Vechte, Hughe Lieboort, Henrick van Gent en van Jacob Sloyer.
- " 3: Schepenbrief 1470, met z. van Jan van Blochoven.
- " 4: Schepenbrief 1471, met z. van Johan de Coninck, Willem de Vos en Dirck Bor van Amerongen.
- " 5: Schepenbrief 1401, met z. van Dirck Gunter en van Johan de Coninck.
- " 6: Schepenbrieven 1447, 1466.
- " 7: Schepenbrief 1469, met z. van Jan van Amerongen, Willam van Lochorst en Willam van Steenre.
- " 8: Schepenbrief 1395, met z. van Jan de Witte en Vrederick van Draeckenborch.
- " 9: Oork. 1492 Nov. 8. Korte inhoud van een oorkonde, waarbij Aelbert Foeck Cornelisz. zijn vrouw Aleyt Bruninck Pijlsdochter tot lijftocht maakt de rechte helft van de leenen, welke hij te leen hield van Henrick, heere tot Naeldwijck ende ter Capellen, erfmaerschalck van Hollant. Met z. van Henrick, heere tot Naeldwijck.
- " 11: Oork. 1446, met z. van Johan Ruysch, abt van Oostbroeck.
- " 12: Obligatie 1430 op S. Bertelmeus avondt, met z. van Wouter Hawe.
- " 12: Oork. 1479, met z. van Jakob Lam.
- " 13: Quitantie 1443, met z. van Willam van der Weerte.
- " 13: Huurbrief 1486, met z. van Henrick Taets.
- " 14: Oork. 1371, met z. van Johan van Amerongen en van Willam van Hemert.
- " 14: Oork. 1436, met z. van Willam Scroeytgen.
- " 15: Oork. 1418, met z. van Johan Pot.
- " 15: Oork. 1461, met z. van Henrick Spijker.
- " 16: Oork. 1437, met z. van het S. Barbara-gasthuis te Utrecht.
- " 16: Oork. 1493, met z. van den schout van Schalkwijk.
- " 17: Oork. 1442, met z. van Eerst van Hardenbroeck, Jan van den Veen en Jan van Zuylen Gijsbertsz.
- " 17: Oork. 1413, met z. van Jan van Clarenborch.
- " 18: Oork. 1400, met z. van Jan de Craen, Jan de Craen Hugesz., Gerijt de Craen en Roeloff de Craen.
- " 21: Schepenbrief 1397.
- " 21: Aanteekening over Jr. Henrick Kaermans, heer van Maneghem.
- " 22: Schepenbrieven 1455.
- " 22: 1550 Dec. 12. — Korte inhoud van een schepenbrief, waarbij Brecht van der Mast, weduwe van Jan Gerritsz., en Steven de Wit e. u. overgeven aan Jan van Renesse van Culenborch e. u. een huis, gelegen in de Jufferstraat bij St. Geertruden aan de oostzijde der straat.
- " 23: Schepenbrieven 1287 in vigilia omnium Sanctorum, 1435.
- " 24: Schepenbrief 1465, met z. (beschadigd) van Jan van Hamersteyn en Henrick de Witte.

Pag.	25:	Beschrijving van het wapen van Johannes de Slacheck [domproost?], ontleend aan een adelsbrief, afgegeven door keizer Karel V (Bonon. 1530 Januar. 10).
"	26:	Schepenbrieven 1487, 1488.
"	27—28:	Lijst van schenkingen aan S. Bartholomeus-gasthuis binnen Utrecht.
"	29:	Schepenbrief 1515.
"	30:	" 1433.
"	30:	" 1396, met afbeelding van een zegel zonder naam.
"	31:	1461, met z. van Jan van Hamerstein, Henrick van Gendt en meyster Folpaert van Amerongen.
"	32:	Schepenbrieven 1309 en 1385, de laatste met afbeelding van een zegel zonder naam.
"	33:	Schepenbrief 1395, met z. van Beernt Proeys, Jacob Sloyer, Affer van der A, Willam van Alendorp en Johannes Woutman.
"	34:	Schepenbrief 1485, met z. van Gerijt van Rijn, Jan van Hamerstein, Henrick de Ridder van Sandenberch en Affer Ruysch.
"	35:	Schepenbrief 1422, met z. van Johan Trynde.
"	36:	Schepenbrief 1472, met z. van Heynrick van Leuwenberch, Jan Over de Vecht en Willam van Snellenberch.
"	37:	Afbeeldingen van zegels: twee van Willem Woutersz. Ploes en een van Jan Woutersz. Ploes met een genealogische aantekening over het geslacht Ploos.
"	38—39:	Lijst van brieven liggende in der stadskiste van Utrecht („naer inhoud seecker out geschr. boeck“).
"	39:	Opschriften van kanonnen op het Vreeburg.
"	40:	Oork. 1432, met z. van Roedolff van Dyepholt, postulaet toe Utrecht.
"	41:	1440 Dec. 2. — Uittreksel uit een schepenbrief van 's Hertogenbosch, waarbij Walterus „dictus de Oekel“ aan Gerardus „dictus Foeck“ tien pond jaarlijkse rente overdraagt. Met z. van de schepenen Henricus de Hoesch en Andreas de Lu.
"	42:	1480 Januari 13. — Aanhef van een stadbrief van Utrecht.
"	43:	1492 Nov. 8. — Korte inhoud van een oorkonde (≡ pag. 9).
"	45—51:	Schepenbrieven van 1501, 1507, 1515, 1521, 1501, 1517, 1518, 1526, 1521, 1536, 1541, 1542.
"	50:	Aantekening over een te Antwerpen in 1621 gedrukt pamflet behelzende het verhaal van de wreedheden, door Calvinisten te Bacharach tegen Katholieke geestelijken bedreven.
"	52:	Uittreksels uit Buzelin, <i>Gallo-Flandria sacra et profana</i> .
"	53:	1506 Mei 27. — Uittreksel uit een schepenbrief van 's Hertogenbosch, waarbij Albertus zoon van Cornelius Foeck eenige stukken land overdraagt aan Johannes zoon van Henricus van der Vloeten.
"	54:	1522 (April 19) opten heyligen Paeschavondt. — Uittreksel uit een oorkonde, waarbij Aelbert Foeck c. u. van de stad Utrecht

- koopen een jaarlijksche lijfrente van 27 pond en 10 sch. ten  
lijve van hun zoon Cornelis.
- Pag. 54: Losse aanteekening over 1481.
- „ 55: Oork. van 1529 op S. Maria Magdalenen avondt, met z. van  
Aelbert Foeck en Dirck van Gruenenberch.

**Aern. van Buchell, Losse aanteekeningen van verschillenden aard,  
pag. 56—101.**

- Pag. 56—60: „Extracta ex orig. L. Canteri litteris ad patrem” (een: 1589, de  
andere zonder jaar).
- „ 58: Aanteekening over een brief van Daniel Taffinus Torsaens „ad  
Canterum patrem”, dd. Hagae a° 1597 X Kal. Junias.
- „ 58: Brief van Theodorus Canterus aan „Wilhelmus Canterus filius”  
te Franeker, dd. 14 Mart. (zonder jaar).
- „ 60—61: 1256. — Heydenricus, abt van S. Paulus te Utrecht, bevestigt  
het statuut van zijn voorganger Volquinus over het zingen der  
antifona „Salve Regina” na de hoofdmis door de kloosterbroeders  
en wijst daarvoor, alsmede voor zijn eigen memorie, na den  
verkoop van het huis Rodenburg, verschillende landerijen aan.  
(Deze oorkonde ontbreekt bij Brom, *Regesten*).
- „ 62: „Memorial Register van de Anniversaria” (lijst van anniversaria  
uit Utrechtsche kloosters, waaruit Van Buchell aanteekeningen  
heeft gemaakt in zijn hier genoemde en met verschillende  
letters aangeduide boeken).
- „ 62: Aanteekening over het aantal Nederlandsche soldaten bij de be-  
legering van 's Hertogenbosch.
- „ 63—71: 1621 Juni 3. — Octrooi van de Staten Generaal aan de West-  
Indische Compagnie.
- „ 72: Aanteekening over het gebruik van „bar hare, ver veren pro  
heer et vrou.”
- „ 73—79: Berijmde samenspraak in het Friesch tusschen Tialle en Woutir  
[van den Bruylofstoet van Marco à Lycklema ende juffrouw  
Perck van Goslinga]. Vgl. het gedrukte exemplaar op de  
bibliotheek der Maatsch. v. Nederl. Letterkunde te Leiden, en  
*Navorscher*, 1907, blz. 414 vv.
- „ 80—96: 1624. — „Aphorismi politici italice a Fr. Paulo ut creditur  
concepti, a me vero in Lat. linguam translati.”
- „ 96: Aanteekening over „St. Mertens Schuddecof.”
- „ 96: Aanteekening over Hubertus Buchelius.
- „ 97—99: „Incendium Bruxellense e coelo comitatum die etc. 1624 sive Admi-  
randum divinae pietatis erga universae Italiae salutem argumentum  
(Venetiis missum et ibidem sine typographi nomine impressum).”
- „ 100—101: Brief van paus Urbanus VIII [aan Spinola], waarin hij hem met  
de verovering van Breda geluk wenscht, dd. Romae 1625 Aug. 9.
- „ 101: Aanteekening over den titel van den vicarius apostolicus.

In 1906 aangekocht op de auctie-Smissaert, *Catal.*, n. 295.

Papier. 208 × 156. 24 pag. XVII<sup>de</sup> eeuw.

**Zegels van meest Utrechtsche magistraten, in kleuren afgebeeld door Aern. van Buchell.**

- Pag. 3: Opschrift: „Sigillorum quorundam veterum delineatio.”
- „ 3: Jonge Jan van Lichtenberch (1418); Johan Over de Vecht (1440); Gisbert van Vlueten (1440); Petrus Grawaert (1440); Heinric van Ghent (1380, 1389); Willam van Ghent (1430); Godscalc van Winsen (1430); Goevaert de Coninc (1430); Reynier van Tetwije (1430); Gerrit Souden[zoon van] Rijn (1467); Adriaen van Rijn van Juffaes (1467). — Pag. 1 en 4 zijn onbeschreven.
- „ 5: Dirc Gunter (1399); Aernt van Lochorst (1365); Johan van den Spieghel (1365); Eerst Taets van Amerongen (1446); Roelaert van Lantscreen (1446); Florans van Pallaes (1365); Willam Over de Vecht (1386); Johan Pot (1386); Johan Jacobssoen (1365); Florens van Pallaes (1467); Willam Scade van Tulle (1386); Pellegrinus de Wael (z. j.).
- „ 7: Timan Paelvoet (1418); Jan van Hamerstein (1475); Alfaert Ruisch (1475); Nicolaus de Loenen (1396), met een aanteekening omtrent dit zegel op pag. 6; Laurens van Hamerstein (1419).
- „ 8: Aanteekeningen over zegels van Johannes de Bole (1385) en van Folpardus van Amerongen (z. j.).
- „ 9: Geryt de Bole (z. j.); Dirc Gunter (1401); Jan van Oudevater (z. j.); Jacob Sloeyer (1389); Willam de Vos (1471); Jan van Blockhoven (1470); Jan de Coninc (1401); Dirc Borre (1471); Jan van Ameron[gen] (1469); Willem van Lochorst (1469, 1482); Willam van Steure (z. j.); Wauter Hawe (1430).
- „ 10: Aanteekeningen over zegels op pag. 11 afgebeeld.
- „ 11: Willam van Hemart (1371); Johan van Amerongen (1371); Willam Scroeytgen (1436); Henric Spycker (1461); Eerst van Hardenbroeck (1442); Jan van den Veen (1442); Jan van Sulen Gysbertsoon (1442); Henric Taets (1485); Jacob Lam (1479); Willam van der Weerte (1443); Jan de Craen (1440); Jan de Craen Hugensoon (1440); Gerrit de Craen (z. j.); Roelof de Craen (z. j.).
- „ 13: Henric h. tot Naeldwije (1492) met een aanteekening over dit zegel op pag. 12; Hendric van Gent (1461, 1478); Bernt Proeys (1395); Jacob Sloeyer (1395); Alfer van der A (1395); Willam van Alendarp (1395); Johan Woutman (1395); Henric de Ridder van Sandenborch (1485); Alfer Ruysch (1465); Hendric van Leuwenberch (1472); Willam van Snellenberch (z. j.); Jacob Pau (1429); Ghysbrecht Pau (1521).
- „ 14: Renoldus comes de Los et de Chinen (z. j.).
- „ 15: Wauter Bauw (1418); Lodowyc Vlemine (z. j.); Claes van der Zevender (1405); Johan van der Zevender (1422).



- Pag. 16: Gerrit ende Dirck Momme van Kelle (1445); Sweder h. to Voirst und Keppel (1467); Gerrit Palick van Enghuysen (1445); Heverardt van Byngharden (z. j.); Smullen (1445); Gruythuysen (1445); Lambert Snoye (z. j.); stad Zutphen (z. j.); Reinier Leussen (z. j.); Gerrit van Heute (z. j.); Johannes Breye (z. j.); Swederus de Rechteren dominus de Voerst et Keppel (1448).
- „ 17: Myrenberch (c. 1470); Dirck Noye (z. j.); Henrich van Heeckeren (z. j.); Henrich to Gemen ridder (1403); Steven ende Hendrick van Borclo geheten van Dodinckwerde broeders (1403); Hendrick van Hovelwick (1442); Rycquijn Cloick (1442); Aernt in den Eemer (1442); Werner die Vries (1452); Henrick ende Johan van Lennep gebroeders (1490); Gerrit van Henrichusen (1452).
- „ 18: „Sigillum Oppidi de Vredelant” (1479); „Sigillum Burgensium civitatis Traiecti” (1259), met aanteekening daaromtrent.
- „ 19: Harman van Hamersfelt (1480); Johan Middachten (1492); Ernestus de Wlven en Philippus de Rininge (1259).
- „ 20: „S[igillum] D[omini] Johannis A Burgund. D. de Froymont. Veurs. Zevenh. Segw.”, „S. Johan van Driel L. F. Amb. Heer van Piershil” en „S. Bartolomaci van Segwaert”, waarbij staat aangeeteekend: „Deese segelen syn onlanx van goeder hant gesneden tot Utrecht ende Dordrecht”; Johan de Cock van Delwinen (1611); Sebastian van Schonenberch (z. j.); Johannes van Loenresloet (1611); Hendrick van Beyeren Elect van Utrecht (1527).
- „ 21: Zegel van „Ludolfus de Hovy utriusque iuris doctor et comes sacri palatii laterani et imperialis” (1483); „Sigillum officii Garderii principalis Regis Armorum” (1614); „S[igillum] capituli ecclesie sancti Johannis Traiectensis” (tempore Arekelii episcopi); „Sigillum Civitatis Daventriensis secretum” (1612).
- „ 22: Zegel van Frederik koning van Boheme (1622) met aanteekening.
- „ 23: „Sigillum] Patris Jacobi de Traiecto” (1288); Bertolomeus van Jutfaes (1506). — Pag. 24 is onbeschreven.

Pag. 2 staat bovenaan deze aanteekening van Corn. Booth: „Plura scabinorum sigilla lib. β. 60” etc. en daaronder: „Deze bovenstaande woorden en allegatien zijn geschreven door den kundigen Booth, zo als mij duidelijk gebleken is nit veele zijner door hem bekende Ms. schriften in de nalatenschap van wijlen de Douariere Capellen van Schonauwen, geboren d'Ivoy. Ook blijkt het mij duidelijk, dat dit boek nit de collectie Mss., thans nog berustende onder de erfgenamen van Mevr. v. Schonauwen, de familie van Ivoy, alzo dezelve fideicommis zijn en niet mochten verkocht worden, afkomstig is, alzo in dezelve gevonden die boekjes met probationes, waarvan hierboven de allegatie is, en zulks ten tijde ik die collectie Mss. heb gevisiteert en getaxeert in het najaar van 1812 tot het betalen van het Collateraal, hebbende dezelve, naar mijn best onthoud, getaxeert op ruim f 4000.— P. van Musschenbroek. (P. S.) Dit boekje was onder scheurpapier verkocht.”

Aangekocht op de veiling van 3—7 Mei 1909 bij Fred. Muller & Co., *Auctie-catal.*, n. 156A.

*Papier. 105 fol. Fol. 1—63, 70—72, 79—105: 208 × 165; fol. 64—69, 73—78: 332 × 210. Enkele bladzijden zijn onbeschreven. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Afschriften van Utrechtsche charters, 1094—1667 (grootendeels van de hand van Ant. Matthaeus).**

- Fol. 4a—44b: 1667 Mei 1. — Extract uit de Resolutiën van de Vroedschap, houdende bedenkingen tegen de nominatie van 7 leden in het lid der Ridderschap, door Heeren Edelen en Ridderschap gedaan op 16 April 11.
- „ 44b—47a: 1445—1545. — Aanteekeningen betreffende het huisgeld.
- „ 48a—21a: 1622 Januari 24 (lees 23). — Instructie voor de Maarschaleken der Landen van Utrecht. Gedr. bij Van de Water, II. 1064.
- „ 22a—23b: 1596 Dec. 3. — Nieuw statuuut van het kapittel van St. Jan betreffende de nominatie door den turnarius bij een vacceerende praebende.
- „ 24a—27b: 1637 Januari 30 en Oct. 30. — Resolutiën van het Hof nopens de curateurs van insolvente boedels, en de proceduren in cas van praeferentie. Gedr. bij Van de Water, II. 4120 en 4121.
- „ 30a—31b: 1374 Juli 16. — Vonnis van het kapittel van St. Marie tegen den kanunnik Gerard Vrencke, die zich op de oproeping van het Domkapittel naar Deventer had begeven voor de bisschopsverkiezing.
- „ 28a—63b: *Regesten van het archief der stad Utrecht* nn. 1207, 895, 1213, 867, 1270, 26 (vidimus van den officiaal van den bisschop, dd. 1460 Aug. 20), 909, 910, 897, 900, 904, 916, 918, 913, 806, 915, 1039, 948, 94, 310, 330.
- „ 49a—50a: 1466 Maart 13. — De proost en aartsdiaken van Deventer geeft vidimus van een brief van hertog Adolf van Gelder, dd. 1466 des Vrydages na den Sonnendach Reminiscere (Maart 7), waarbij deze de stad Deventer in haar rechten bevestigt en belooft de door zijn vader Arnold gemaakte zoen tusschen de landen van Gelre en het Sticht te zullen houden.
- „ 64a—66b: 1536 Nov. 26. — Klachten en doleantien bij de Staten 's Lands van Utrecht aan den Grave van Hoogstraten overgegeven, nopens eenige abuysen, die bij het Hof Provinciaal van Utrecht gepleegt zouden zijn; mitsgaders het Antwoord van het Hof daarop gevolgt. Gedr. bij Van de Water, II. 970, maar gedateerd 27 Nov.
- „ 67a—68a: 1537 Maart 10. — Antwoord van de Coninginne op de doleantie van de twee Staten van Utrecht, in zake hun geschil met de Stad.
- „ 68a—69b: 1538 April 4. — Remonstrantie van de twee Staten in deze zaak aan den Keizer.

- Fol. 70a—72b: 1529 Maart 31. — Brief van keizer Karel, houdende bevestiging van de privilegiën der stad Utrecht.
- „ 73a—76a: 1581 April. — Renovatie ende confirmatie van seeckere Ordonnantie (dd. 1530 Mei 9), daerby geordonneert is, dat men in den Gerechte van den Ouden Rijn mitte buerschappe ende lande van Heycop in plaetse van buyrrecht houden sal schepenrecht. Gedr. bij Van de Water, II. 1188.
- „ 77a—78b: 1607 Febr. 27. — Octrooi van de Staten van Utrecht, waarbij zij aan die van Abconde toestaan van de steden, dorpen enz. gelijk recht van exue te gebruiken, als deze van hen eischen.
- „ 79a—80b: 1418(?). — Brief van schout en schepenen van Utrecht, waarbij zij vidimus geven van de volgende oorkonden:
1. 1396 des Donredaghes op Onser Vrouwen avont conceptio (Dec. 7). — Stadbrief van Utrecht, waarbij Pelgrim van Lopie c. n. geven aan Gheryd van Enckeren, kanunnik van St. Jan, het huis en de hofstede bij het Begijnhof op een pont en een Ielyaert jaarlijksche erfrenten, zooals resp. Johan van Eze en Margarethe uten Bire(?) daaruit hadden.
  2. Z. d. — Brief van schout en bureu in der heren gerechte van St. Jan, waarbij zij vidimus geven van de volgende oorkonden:
    - a. 1367 des Sonnendaghes na St. Geertruden dach (Maart 21). — Brief, waarbij Sander van der Steghe geeft aan Johan van Eze zijn erf en huis, gelegen tusschen der Beghinen mure en den torfhuse, op een pacht van 15 grooten 's jaars, benevens het daarachter gelegen erf en huis, dat hij had van Henricx Brunen erfgenamen, op drie schellingen 's jaars.
    - b. 1364 op St. Peters ende St. Pauwels avont (Juni 28). — Brief, waarbij deken en kapittel ten Dom geven aan Bertoud van Deventer een hofstede, gelegen op St. Johans Oudwije aan de westzijde in des Proests gerechte van St. Johan tusschen het huis van bovengenoemden Bertoud aan de zuidzijde en het huis en de hofstede van Herman Maselant c. u. aan de noordzijde, in eenwige erfpacht tegen 10 sch. en 8 p. 's jaars en tegen betaling van den fins aan het kapittel van St. Johan te Utrecht.
    - c. 1364 des Sonnendaghes na St. Marien Magdalenen dach (Juli 28). — Brief, waarbij Bertoud van Deventer geeft aan Aleyt Ysbrant het huis en de hofstede, gelegen op St. Johans Oudwije tusschen de hofstede der heeren van St. Peter, bewoond door Simon de Bakker, en die van de heeren ten Dom, bewoond door Trude Delyanen dochter, benevens de sub b genoemde hofstede.
    - d. 1357 des Sonnendaghes na St. Peters en St. Pauwels dach der Apostelen (Juli 2). — Brief, waarbij Aelbert van der Stege, Willem Niclaes en Jacob zijn zoon geven aan Sander, zoon van Aelbert van der Steghe, den eigendom van een huis en hofstede op een pacht van 15 grooten 's jaars.

- e. Z. d. — Brief, waarbij deken en kapittel van St. Jan het huis en de hofstede, sub *cf* genoemd, aan Bertoud van Deventer, priester, geven in eeuwige erfpacht tegen 40 schellingen jaarlijks.
- Fol. 81a—82b: 1337 *feria sexta post Cineres* (Maart 7). — Overeenkomst tusschen bisschop Johannes en Arnoldus Loeff, proost van St. Jan, over de uitoefening der bisschoppelijke en archidiaconale jurisdictie in „Oost-Friesland“.
- „ 83a—b: *Ordinatio facta in observatione Capituli generalis quinque ecclesiarum*.
- „ 84a—85b: 1504 des Donderdachs na *Divisio Apostolorum* (Juli 18). — Brief van de ecclesien, de ridderschap en de stad van Utrecht, waarbij zij aan Jacob de Eedel(?), burger te Utrecht, verkoopen den eijns van 2 stuivers op elk vat bier voor den tijd van elf jaar, op voorwaarde dat hij de jaarlijksche losrenten ten bedrage van 2126 Rijnsche guldens en vier stuivers op nader omschreven wijze zal kwijten en aflossen.
- „ 86a—b: 1501 Maart 13. — Ordonnantie van Frederik, bisschop van Utrecht, de ecclesiën en de ridderschap van het Nedersticht betreffende de munt.
- „ 87a—b: Z. d. — Ordonnantie betreffende den verkoop van den eijns van 2 stuivers op elk vat bier.
- „ 88a—b: 1499 [Nov. 6]. — Frederik, bisschop van Utrecht, erkent, dat prelaten en kapitelen hem geholpen hebben in de bestrijding der groote kosten, die hij genoodzaakt is geweest te maken in den oorlog met den hertog van Cleef, en dat dit niet is geschied volgens recht, doch uit genegenheid voor den bisschop.
- „ 89a: 1505 Oct. 24. — Ordonnantie van het generaal kapittel voor de eere-kanunniken betreffende hun plaats in het koor en in de processies.
- „ 90a—b: 1506 April 12. — Commissie van Frederik, bisschop van Utrecht, met toestemming van prelaten en kapitelen, voor Udalricus Beyel, kanunnik en scholaster ten Dom, als notaris en secretaris der bisschoppelijke curie en kamer.
- „ 91a—92b: 1528 Nov. 12. — Confirmatie door keizer Karel van de privilegiën en rechten der 5 kapitelen te Utrecht. Gedr. bij Van de Water, I. 21.
- „ 93a—95b: 1548 Juli 4. — Statuut van Karel V, waarbij hij, op verzoek van den Utrechtschen bisschop en geestelijkheid, verklaart, dat alle concordaten, met den paus en den Duitschen keizer Frederik gemaakt over de rechten van patronaat, collatie enz., van kracht blijven en dat alles, wat tegen die concordaten gedaan wordt, van geen nut en geen waarde zal zijn.
- „ 96a—b: 1512 Juni 10. — Brief van proost, deken en kapittel van St. Jan te Utrecht, waarbij zij aan Geerloff Cornelissen het schoutambt van hun „vry hoge Heerlicheit van der Vuerse“ opdragen.

- Fol. 97a—98b: 1509 April 20. — Brief van Frederik, bisschop van Utrecht, waarbij hij de kerk van Beusichem, met toestemming van haar rectoren Wilhelmus Veer en Gerardus Lap, bij het kapittel van St. Jan te Utrecht incorporeert.
- „ 99a—102b: = Brom, *Regesten*, nn. 760, 254 en 2259.
- „ 101a—b: 1309 in die beati Severini episcopi (Oct. 23). — Guido, bisschop van Utrecht, maakt bekend, dat Everard van Stoutenberch, ridder, met zijn goedkeuring en met toestemming der 5 kapittelen de tienden, gelegen in Bijleveld en Hanewick, die hij van den bisschop in leen heeft, op de kerk van St. Jan heeft overgedragen.
- „ 103a—b: 1512 Juli 8. — Brief van Geerloff Cornelissen, schout op die Vuers, waarbij hij erkent van proost, deken en kapittel van St. Jan te Utrecht een bezegelde commissie aangaande dit schoutambt te hebben ontvangen, en belooft de hier opgenoemde artikelen dezer commissie te zullen onderhouden.
- „ 104a—b: 1494 April 6. — David van Bourgondië, bisschop van Utrecht, geeft vidimus van een oorkonde, dd. 1397 op St. Laurens avont (Aug. 9), waarbij Willem, heer van Apcoude en van Duyrsteden, en Johan van Limbeke, zijn bastaardbroeder, ridder, verkoopen aan Zweder van Vianen, ridder, en aan diens zoon Gijsbert het huis tot Rysenborch met de hofstede en met 153 morgen lands.
- „ 105a—b: 1516 Sept. 21. — Brief van Frederik, bisschop van Utrecht, waarbij hij, met consent der 5 kapittelen, het pandambt in den lande van Utrecht en op den Leckendijck opdraagt aan Gerrit van Schellenbach.

Achterin twee losse bladen, waarop korte aanteekeningen betreffende de heeren van Ysselstein.

Voorin: „Ms Meerman N° 1063 in 1824. f 2.—” In 1899 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2294.

VII, C, 22

1811

*Papier. 208 × 163. 37 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Afschriften van Utrechtsche charters, 1329—1490 (uit het archief der stad en uit een cartularium van den Dom).**

- Fol. 4a—2b: Brief van A. Drakenborch aan G. Dumbar, dd. „Trai. ad. Rh. 16 Junii 1721” (o. a. betreffende dezen bundel afschriften).
- „ 3a—22b, 32a—37a: = *Regesten van het archief der stad Utrecht* (Utrecht 1896), nn. 161, 251, 252, 295, 316, 311—314, 318, 322, 442, 529, 1195.

- Fol. 23a—25b: 1401 Febr. 15. — Frederik van Blankenheim erkent aan de stad Deventer in erfpacht te hebben gegeven al zijn cijusen en renten te Deventer, den tol, gruit en accijns aldaar, het bosch Weechelreholt en de tienden van de stadsmeente bij Deventer en elders, en zulks voor 200 oude Fransche schilden 's jaars.
- „ 26a—28b: 1407 Oct. 6. — Brief van bisschop Frederik van Blankenheim wegens den aankoop der heerlijkheid van Kuinre.
- „ 29a—31b: 1423 Mei 6. — Frederik van Blankenheim erkent, dat de Friezen van Stellingwerff en Schoterland het geld van den erftkoop van het stuk hooiland, gelegen in het kerspel Yselhamme, waarover hij met hen in twist was geraakt, en de pacht van acht jaar rente betaald hebben, en geeft hun dit land over overeenkomstig den zoen, gemaakt door de schepenen der drie hoofdsteden van Sallant en door anderen.

Overgebracht uit de Leidsche Universiteitsbibliotheek (*Catal. Geol.*, n. 853), die het hs. in 1746 uit de boekerij van Dumbar had aangekocht.

1812

*Papier.* 330 × 211. XV en 191 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.

**Verzameling stukken betreffende de geschiedenis van het stedelijk bestuur van Utrecht.**

- Fol. Ia—XIa: Cort verhael van alle de 61 Bisschoppen van Utrecht. — Fol. XIIb—XVa zijn onbeschreven.
- „ XVb—1a: De seven Edelmannen van 't Leen des gestichts van Utrecht ende des Bisschops. — Fol. 1b is onbeschreven.
- „ 2a—6a: 1341 op Agnieten avondt (Januari 20). — Ordonnantie van den ouden ende nieuwen Raet, van de oudermannen ende veerthien hooftgilden, hoe men van nu procedereen sal int verkiesen van den Raet. Gedr. bij Van de Water, III. 68. Met historische aantekeningen, meest betreffende de verkiezing der stadsregeering. — Fol. 6b—7b zijn onbeschreven.
- „ 8a—10a: 1445 des Donderdachs voor Lichtnisse (Januari 28). — Morgenspraak van de gemeene gilden, rakende de verkiesing van de Regeering, enz. Gedr. bij Van de Water, III. 78; in ons handschrift slechts artt. 1—18. — Fol. 10b—11a zijn onbeschreven.
- „ 11b—23a: 1455 Maendachs nae den heyligen Palm-dache. — Gildebrieff der stad Utrecht, rakende de verkiesing van de Regeering. Gedr. bij Van de Water, III. 80.
- „ 24a—59a: 1528. — Stukken betreffende de overdracht van de temporaliteit door bisschop Hendrik van Beieren aan keizer Karel V. Gedr. bij Van de Water, I. blz. 10 n. 6 en n. 7; blz. 1 n. 1; blz. 2 n. 2; blz. 12 n. 8; blz. 22 n. 18; blz. 20 n. 14.

VIII. B. 27.

- Fol. 35b—37b: 1528 Aug. 13. — Brief, waarbij de Prelaten Deken ende Capittelen van den vijf Goodshuysen binnen Utrecht consenteren in de overgifte, gedaen bij den Biscop van Utrecht tot behouff vande Key. Ma. van den landen van Overijssell, enz.
- „ 60a—62a: 1528 Oct. 31. — Ordonnantie van den graaf van Hoogstraten voor de stad Utrecht. Gedr. bij Van de Water III. 317. — Fol. 62b—64 zijn onbeschreven.
- „ 65a—67b: 1582 April 4. — Uytspreeck van den Landtraedt op het different nopende de cassatie van den eersten Staet, die men de geestelyckheit plach te noemen. Met approbaties van de Stad en van de Ridderschap, dd. 4 en 5 April 1582. Gedr. bij Van de Water, I. blz. 184 n. 2; blz. 185 n. 3 en n. 5. — Fol. 68a—69b zijn onbeschreven.
- „ 70a—72b: 1584 Nov. 13. — Ordonnantie (van den Raad) waernae de vroetschap sal worden gecoren (gedr. bij Van de Water, III. 94). Met approbatie van Gedeputeerden der Staten van Utrecht, dd. 1585 Januari 8. — Fol. 73a—74b zijn onbeschreven.
- „ 75a—94a: Stukken betreffende de Utrechtsche onlusten in 1610.
- „ 95a—144b: Stukken betreffende de Utrechtsche onlusten in 1618. — Fol. 143 en 145 zijn onbeschreven.
- „ 146a—150a: 1651 Mei 20—25. — Extracten uit de resolutiën van de Vroedschap betreffende de bestelling der regeering.
- „ 150b—154b: Register. — Fol. 155a—189b zijn onbeschreven.
- „ 190 (los blad): 1677 Januari 15. — Extract uit de resolutiën van de Vroedschap betreffende verboden geschriften.

Voorin staat een aanteekening van de hand van P. van Musschenbroek.

Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

### 1813

VIII. A. 23, 24

*Papier. 2 dln. Dl I: 338 × 210 en 360 pag. Dl II: 335 × 205 en 90 pag. In beide deelen veel losse bladen ingevoegd. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

#### Extracten uit twee brievenboeken der stad Utrecht.

Dl I: Uit het register van akten ter stads-secretarie gepasseerd, getiteld: „Copie diversarum constitutionum et certificarum,” 1468—1483 (*Catal. v. h. archief der gemeente Utrecht*, I, n. 22).

Dl II: Uit het register van uitgaande brieven van 1470—1480 (*a. w.*, I, n. 19).

Verzameld door J. J. Dodt. Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

VIII. A. 11-17

*Papier. 7 dln in folio: 102, 522, 38 pag., 234 fol., 152, 32 en 68 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

### Extracten uit de vroedschapsresolutiën van Utrecht.

- DI I: 1469—1480 met register.  
 DI II: 1483—1555 „ „  
 DI III: 1524—1528.  
 DI IV: 1569—1649.  
 DI V: 1578—1579, 1588—1599 met register.  
 DI VI: 1764—1772.  
 DI VII: 1661—1665 (over de uitlegging der stad, met de memorie van burgermeester Moreelse daaromtrent).

Verzameld door J. J. Dodt en G. W. Beger. Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

VIII. A. 2, 3

*Papier. Bijgebonden stukken van verschillend formaat, ongeveer 320 × 200. 2 dln: 716 en 488 pag., waarvan vele onbeschreven. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

### Verzameling stukken over stad en provincie Utrecht, grootendeels c. 1500—c. 1650. Bijgebracht door A. Matthaeus.

#### DI I.

- Pag. 1—64: 1581 Oct. — Acte van verclaringe der Ed. M. Heeren Staten slants van Utrecht, hoe den Coninck van Spaengien ipso jure vervallen is van de heerschappye van den landen van Utrecht. — Eedt die d'officiers slants van Utrecht doen sullen.  
 „ 65—84: 1553. — Stukken betreffende een bede van keizer Karel V aan de Staten van Utrecht, en de daarmee samenhangende volmakinge der oudtschilt-boucken.  
 „ 85—87: 1349. Gebn ze Colen an dinstag nach S. Laurentzentag (Aug. 11). — Walther van Mersenburg, hofmeester van koning Karel IV, verklaart, dat in het geding van den bisschop tegen Willem van Dashorst over het betalen van keurmede, dat in appel aan den koning gekomen is, het gerecht heeft geoordeeld, dat de bisschop mag bewijzen, dat Willem van Dashorst en de zijnen van ouds keurmedigen van de bisschoppen van Utrecht zijn geweest, en dat Willem van Dashorst niet met den eed zijner welgeboren magen mag bewijzen, dat hij vrij is. Met afbeelding van een zegel.



- Pag. 91—101: 1581. — Memorie, behelzende het verzoek van de ridderschap, stadt ende steden van den landen van Utrecht, dat die van de geestelickheit de resolutie van de Staten, genomen op den 11<sup>en</sup> Aug. 1581, volkomen zullen volgen. Met een aanteekening betreffende de authorisatie der Gedeputeerden van twee Staten aan Adriaen Jansz., deurwaarder, om deze memorie mijn Heeren van de vijf Ecclesien te insinueren. Actum den 18<sup>en</sup> Aug. 1581.
- „ 103—104, 119—122: 1545—1547. — Extracten uit de vroedschapsresolutiën over verschillende onderwerpen, o. a. behelzend een beleenbrief der stad Utrecht aan het convent der Karthuizers betreffende eenige landerijen, dd. 1545 Mei 20, en een overeenkomst tusschen de steden Utrecht en Harderwijk, dd. 1459 des Dynsdages na den heiligen Pinxter-dage (Mei 15).
- „ 105, 181—182: 1588 April 25. — Extract uit het register der beschrijvingen van de Staten van Utrecht betreffende nominatie van een schout in plaats van den heere Charles van Trello.
- „ 107—111: Z. d. — Instructie voor Peter Foeyt, burgermeester, e. a. als gecommiteerden van den magistraat van Utrecht „aen sijn f. G. omme daarmede te beantwoorden ende excuseeren de resolutie des Raets op de cassatie van den eersten Staet, te weten de Geestel. uyten Staten slants van Utrecht.”
- „ 115—116, 125—126: Z. d. 1618(?) — Remonstrantie aen den Magistraet der stadt Utrecht overgelevert vuytten naem ende van wegen dye gemeente der stadt Utrecht, in merckelicken groten getale vergadert wesende omtrent den stadthuyse der stadt Utrecht (tegen de benoeming van een riddermatig persoon tot eersten burgermeester).
- „ 117—118, 123—124: Z. d. 1618(?) — Remonstrantie van de gravamina ingestelt ende overgegeven by de onderse. Lidtmaeten van den E. Magistraet der stadt Utrecht.
- „ 127—156: Z. d. — Vertooch van de forme ende t'recht van Regieringe der Provincie van Utrecht, ende hoe grootelijcx de Stadt Utrecht zedert eenige Jaren daerinne is ende blijft vercort.
- „ 159—177: 1584 Nov. 13. — Ordonnancie ofte Instructie op de electie ende stelling van de Magistraet der Stadt Utrecht. Gedrukt bij Van de Water, III. 94. Met approbatie van de Gedeputeerden van de Staten van Utrecht (dd. 1585 Januari 8) en een lijst van genomineerde vroedschapsleden (dd. 1585 Januari 7).
- „ 185—189: 1383 des Dinxdaghes na Sinte Lauwerensdach (Aug. 11). — Brief van bisschop Florens, waarbij hij aan die van Bunschoten zekere vrijheden geeft. Met

- confirmatie door bisschop Frederick van Blanckenheim, dd. 1394  
Maart 22.
- Pag. 193—198: Z. d. [1375 Mei 17]. — Landbrief van bisschop Aert van  
Heurne.
- „ 201—203: 1399 in die beati Odulfi confessoris (Juni 12). — Reversoriael-  
brief, daarmede Wallerus miles de Amersfoort overgeeft bisschop  
Heyndrick van Utrecht thuyt van Stoutenburgh ende wederom  
van denselven in een erleen ontvangt.
- „ 205—206: 1586 Juli 25. — Eed aan den graaf van Leicester gedaan.
- „ 209—218: 1584 Sept. 11. — Instructie voor den heere van Villers als  
Stadthouder ende Gouverneur van de stad, steden en landen  
van Utrecht. Gedr. bij Van de Water, I. 158.
- „ 219—220: 1610 Mei 30 n. s. — Ordonnantie van den Raad van State  
om de Staten van Utrecht als de wettige overheid te ge-  
hoorzamen. Met een aanteekening omtrent de publicatie dezer  
ordonnantie op 1 Juni 1610 n. s. Gedr. bij Van de Water,  
I. 739.
- „ 223: Aanteekening omtrent de vergadering der Prelaten ende Capit-  
telen der vijf Ecclesien op 5 Febr. 1610, die wederom als van  
ouds in de Staten wenschen te compareeren.
- „ 225—232: 1610. — Deductie dienende om te remonstreren, dat die vijf  
Collegien binnen Utrecht, altoos ge[re]presenteert hebbende het  
eerste lidt, wederom in de Staten-vergaderingen behoren ver-  
schreven te worden.
- „ 235—242: 1610 Juni 8. — Arbitrale uitspraak van den Raad van State,  
nopens verscheyde differentiale poincten, tusschen de Heeren  
Staten en de stad van Utrecht, en onder andere nopens den  
Eersten Staat der Heeren Geëligeerden. Gedr. bij Van de  
Water, I. 190.
- „ 243: 1610 Sept. 15. — Declaratoir van den Raad van State aangaande  
zeker poinct van hare arbitrale uitspraak. Gedr. bij Van de  
Water, I. 192.
- „ 245: 1610 Mei 5. — Declaratie van de rechte sin ende menonge, die  
de Magistraet van Utrecht heeft nopende de nominatie ende  
electie van de nieuwe Magistraet.
- „ 249—251: 1615 Maart 14. — Twee brieven betreffende de aflossing van  
de hooge heerlijkheid Amerongen c. a., die door den Koning  
van Spanje als heer van den Lande van Utrecht in pandschap  
waren uitgegeven aan Jr Godart van Rhede, heer tot Zaesvelt.
- „ 257—259: 1615 Juni 8. — Extract uit het register van de beschrijvinge  
van de Staten van Utrecht, houdende resolutie, dat niemand  
met eenige prebenden of beneficiën kan worden begiftigd, tenzij  
hij van de Gereformeerde religie zij. Gedr. bij Van de Water, I. 218.
- „ 261—262: 1620 Mei 12. — Extract uit de resolutiën der Gedeputeerden  
van de Staten van Utrecht, houdende gunstige beschikking op  
het verzoek van Johan Westrenen, Raad en rentmeester der  
domeinen, om hoogere gage.

- Pag. 263—267: 1626 Dec. 14 en 15. — Extracten uit de resolutiën der Staten van Utrecht betreffende het weder toelaten als lid van den heer van Sandenborch, het verdiepen van Rijn en Yssel en betreffende de maarschalkambten.
- „ 273—292, 379—381, 393: 1621—1622, 1629. — Stukken betreffende de vraag, of de leden, die eenige militaire of politieke commissie verwerven, voortaan al of niet in het college der Staten zullen beschreven worden.
- „ 297—322: 1639 Januari 11 en 12. — Punten, die de heeren Geëligeerden en punten, die de heeren Edelen ende Ridderschap slants van Utrecht vastgesteld wenschen te zien „tot bewaringe van de rechten, hoocheyt ende heerlyckheyd van denselve Lande, mitsgaders weeringe van confusie in de regeringe van dien, aen syne Hoocheyt overgelevert in conformite van de gearresteerde voorslach van 25 Februarii 1638, omme bij sijne Hoocheyt daerinne voorsien te worden,” met bijbehorende stukken.
- „ 323—324: 1645 Mei 12. — Poincten ende articulen, by Syne Hoocheyt beraemt tot provisionele accommodatie van de opgesene differenten tusschen de Geëligeerden ende Eedelen ter eenre ende de Stadt Utrecht ter andere syde.
- „ 325—331: 1644 Sept. 17. — Resolutie der Utrechtsche Vroedschap omtrent twee lasterlijke geschriften, door eenigen van het eerste en tweede lid van de Staten van Utrecht ontworpen.
- „ 335—339: 1652 Juli—Sept. — Stukken betreffende bestelling van vaccerende ambten.
- „ 341—344: 1652 Nov. 1. — Voorslag van de Vroedschap aan de Staten van Utrecht tot belasting der geestelijke goederen voor bijdrage in de oorlogskosten.
- „ 351—378: 1618 Juli 24. — Poincten, waerbij een Vroedschap van veertig Raden voor haer leven lang word aengesteld, in duplo. Gedr. bij Van de Water. III, 96.
- „ 383: 1622 April 9. — Extract uit de resolutiën der Staten van Utrecht, betreffende het verzoek der Geëligeerden, dat haar gecommitteerden per vices in de vergadering der Staten Generaal mogen compareeren.
- „ 391: 1622 Sept. 5. — Extract uit de resolutiën van de Gedeputeerden van de Staten van Utrecht, houdende resolutie om vaccerende geestelijke ambten in cas van oorlog eerst na zes jaar te vergeven en de vruchten te gebruiken tot verval der oorlogskosten. Gedr. bij Van de Water, I. 220.

- Pag. 397: 1623 Sept. 2. — Specificatie van de amonitien ende geweer in de Stads-artilleryhuys.
- „ 399—402: 1572 Aug. 28. — Provisionele commissie (van het Hof van Utrecht) aan Claes van Zuylen, om in plaats van zijn vader Dirck van Zuylen, die ziek is, het schoutambt der stad Utrecht waar te nemen.
- „ 403—417: 1636 Mei—Juli. — Stukken betreffende suppletie van een vacante plaats in het lid der Geëligcerden.
- „ 407—408: 1636 Juni 29. — Extract uit de resolutiën der Staten van Utrecht betreffende onderhandelingen met de gecommiteerden van de stad en steden over bijdrage in de oorlogskosten.
- „ 411—412: 1625 Februari 10. — Appointment van de Staten van Utrecht op de remonstrantie van Johan van Zuylen van der Haer, die verzocht, dat hem door den aankomenden schout der stad Utrecht de som zal worden gerestitueerd, waarvoor wijlen heer Dirck van Zuylen het schoutambt van Goort van Reede met goedvinden van de hertogin van Parma, gouvernante der Nederlanden, heeft overgenomen.
- „ 425—442: 1625—1633. — Commissies van prins Frederik Hendrik voor de schoutambten van Amersfoort, Rhenen, Wijck, 't secretarisambt van Wijck, de maarschalkambten van het Overquartier en van Montfoort.
- „ 443—449: Aanstellingen van een substituit-schout der stad Utrecht in 1603, 1620, 1622 en 1639.
- „ 451—480: Z. d. — Remonstrantie van de burgermeesters der stad Utrecht aan de Staten van Utrecht betreffende het geschrift van den heer van Moersbergen, waarin hij partij kiest tegen de vroedschapsresolutie van 23 Oct. 1615, om de opbrengsten van de goederen der geestelijke broederschappen in de stad voor een werk- en tuchthuis te gebruiken.

## DI II.

- Pag. 4—5: Losse aantekeningen.
- „ 9—13: 1672 April 4. — Capitulatie, waarnaar de Staten van Utrecht heer Albrecht, hertogh tot Sachsen, Gulich, Cleve en Berck enz., hebben aangesteld tot kolonel van een door hem aan te werven regiment voetknechten, sterk veertienhonderd koppen.
- „ 17—42: 1582. — Instructie voor de Gedeputeerden van de Staten van den landen van Utrecht, die tot beeter directie ende vorderinghe van de zaecken daegelijcx voorvallende alle weecke bij den anderen vergaderen, ende in de Statenaemer compareeren ende aldaer besoigneeren zullen op uren, stonden ende in manieren hiernaer verclaert.
- „ 45—98: 1574. — Copies des certaines requestes et remonstrans presentez et envoiez tant a son Excellence que a sa Majesté en Espaignes, de par les trois estatz de Brabant avecq certaines apostilles etc.

- Pag. 101—117: 1430 Januari 20. — Zoen tusschen den postulaat Roedolff van Diepholt met de steden van het Sticht en hertog Philips van Bourgongen met Hollant, Zelant en Vrieslant.
- „ 121—131: 1560 Juni 3. — Gildebrief van Soest.
- „ 133—135: 1449 op S. Mathijs avont den heyligen apostel Godes (Sept. 20). — Jacob, heer van Gaesbeeck, verklaart met bisschop Roedolph overeengekomen te zijn, dat hij dezen ten behoeve van het Sticht in eigendom zal afstaan de stad Wijck, het slot te Duersteden en het slot te Apcoude, met alle daartoe behoorende gerechten en heerlijkheden, en dat deze hem die levenslang in lijftocht zal geven.
- „ 137: 1450 Januari 3. — Overeenkomst tusschen de steden Amersfoort en Wijk.
- „ 137—139: 1300 op S. Gregoriusdach (Maart 12). — Brief van Gijsbert van Abcoude, waarin hij zijn dorp Wijck tot stad verheft en het privilegiën geeft. (In Nederlandsche vertaling).
- „ 141: 1449 Maart 10. — Brief van bisschop Roeloff van Diepholt, waarbij hij aan die van Wijck zekere voorrechten verleent.
- „ 145—147: 1449 des Saterdaechs nae den Sonnendach Invocavit (Maart 8). — Oirvedebrief van Johan van Renesse van Wulven.
- „ 151—229: 1586—1589. — Losse stukken en aantekeningen betreffende de geschiedenis van stad en land van Utrecht.
- „ 231—236: Z. d. — La proposition faicte per le Sr. Menin, docteur es droietz et conseiller de la Ville de Dordrecht, a la Serenissime Royne d'Angleterre France d'Yrlande etc. — Responce de la Serenissime Royne d'Angleterre sur ladite proposition des Estatz.
- „ 243—253: 1578—1582. — Extracten uit de vroedschaps-resolutiën van Utrecht, o.a. betreffende het verwijderen van een aantal personen uit de stad op wensch der burgerhoplieden, het casseeren van den eersten Staet (nam. het eerste lid der Staten) enz.
- „ 255: 1588 Oct. — Eedt gedaen by de burgerhoplieden na de vernieuwinge des magistraets.
- „ 257—258: 1085. — Brief van Heer Coenraad biscop te Uitrecht, van den Tol te Smithuisen en eenige andere goederen. (Translaet) = Brom, *Regesten*, n. 243.
- „ 261—262: 1587 Oct. 16. — Brief van Leycester aan de Staten Generaal, uit Hoorn. (Translaet).
- „ 263—272: 1577—1582. — Lijst van Utrechtsche magistraatspersonen.
- „ 275—277: Z. d. (na 1611). — Bericht op de vraag, tot wiens last het onderhoud komt „van de schoeynghe voor sommige particulieren landen bij ende omtrent die Jutphaesscher brugge ten tijde van de verdiepinghe van den Vaertschen Rhijn.”
- „ 279—292: 1636 Oct. 10 o.s. — Notarieele akte, waarbij Godart van Reede en Louis de Renesse verklaren, dat zij op verzoek van Alexander van der Capelle diens protest tegen de bewering van Willem van Zuylen en zijn vrouw Gijsberta van Hardenbroeck, dat hij geen echte afstammeling van het adellijk geslacht van

Van der Capelle zoude zijn, aan de betrokken personen hebben overgebracht.

- Pag. 297, 298, 301—303, 305, 318—321: Extracten uyt 't Register van de Stichtsche leenen, beginnende den VI Junij 1517 ende eyndende den I Aprilis 1524.
- „ 333, 335, 336, 340, 341, 344, 346, 351, 356—358, 360: Extracten uyt 't Register van de Gaesbeece Leenen, beginnende den XXII Julij 1517 ende eyndende den XXVI Octobris 1523.
- „ 379, 380, 393—403, 407—410, 417—424, 429, 433—435, 437, 441, 443: Extracten uytte Stichtsche leenen, beginnende den X Novembris 1496 ende eyndende den IV Martii 1517. Van de volgende leenbrieven worden afschriften gegeven:
- 1a. 1502 Nov. 4. — Bisschop Frederik van Baden beleent zijn zwager Johan, greve t'Egmondts heere tot Bair, met het land van Hagesteyn (met ingelaschten leenbrief van bisschop David van Bourgondië aan denzelfde, dd. 1484 Maart 16), pag. 393—397.
  - b. 1502 Nov. 4. — Commissie van bisschop Frederik van Baden aan denzelfde betreffende het ambt en de heerlijkheid van Hagesteyn, pag. 398.
  - 2a. 1510 Aug. 16. — Bisschop Frederik van Baden geeft het land van Hagesteyn, nadat Johan greve tot Egmondts hem dit heeft opgedragen, aan de kapittelen van den Dom en van Oud-Munster „ten eeuwigen dagen voor een edel vry eygen goed the hebben, the besitten” enz., pag. 399—402.
  - b. 1510 Aug. 16. — Commissie van bisschop Frederik van Baden aan bovengenoemde kapittelen betreffende het ambt en de heerlijkheid van Hagesteyn, pag. 403.
  3. 1516 Februari 18. — Bisschop Frederik van Utrecht beleent Melijs van Minden met het huis en de hofstede te Loenreslooth e. a., nadat hem dit door Dirick van Sweten, ridder, was opgedragen, pag. 407—410.
  4. 1516 Aug. 14. — Bisschop Frederik van Utrecht beleent Cornelia van Cuylenborch, vrouwe tot Bennenberch, met het dagelicxe gerichte van Zulen ende Westbroeck e. a., nadat hem dit door Elisabeth van Cuylenborch, vrouwe tot Montigni, was opgedragen, pag. 433—435.
- „ 461—478: 1535 Oct. 15. — Sententie van keizer Karel V tusschen den procureur generael van Hollant met Naerden ende Goylant ende den procureur generael van Utrecht met die van Emenesse Baern ende Oostveen, beroerende de limiten ende lantscheidinge der voorsz. landen. Bij Van de Water, I. 119.
- „ 481—483: 1618 Aug. 12. — Beslissing van prins Maurits betreffende de augmentatie van het Lid der Geëligeerden. Bij Van de Water, I. 193.
- „ 485—494: 1561 Sept. 24. — Pandbrief van koning Philips aan Godert van Rhede betreffende de heerlijke rechten van Amerongen voor 8000 pond. Met de aflossing dd. 1615 Febr. 18.

Pag.	497—502:	1545 Mei 3. — Overeenkomst tusschen de veengenooten in de Reensche ende Geldersche venen betreffende het maken van een nieuwe grift.
„	503—512:	1599 Juni 14. — Accoord tusschen de Staten van Utrecht en Gideon van Boetslaer, in het geschil over de heerlijke rechten van Langeraeck.
„	517:	1610 Junii 8 n. s. — Extract uit de uitspraak van den Raad van State betreffende de augmentatie van het lid der Geëligeerden. Bij Van de Water, I. 190.
„	519—521, 527—529:	1618 Aug. 12. — Beslissing van prins Maurits betreffende de augmentatie van het lid der Geëligeerden (in duplo). Bij Van de Water, I. 193.
„	531—532:	1618 Aug. 24. — De Vroedschap van Utrecht belooft den heeren Geëligeerden „haeren staet ende goederen naar haer vermogen te mainteneeren ende conserveren.”
„	533—534:	1672 April 7. — Verklaring van de Gedeputeerden van de Ridderschap en van Stadt en Steden in zake „die swaricheyden bij de Geëligeerde... gemoveert opt V articule vant provisioneel accoordt by de heeren van den Landraedt besloten.” — Met approbatie door die van de Ridderschap, Stadt en Steden van den lande van Utrecht, dd. 1672 April 18.
„	539:	1602 Maart 26. — Extract uit de resolutiën der Gedeputeerde Staten van Utrecht, houdende besluit, ieder der Gedeputeerden voor eens tweehonderd gulden toe te leggen. Met aanteekening daaromtrent van G[illis van] L[edenberg]. Afschrift. (In het Register der resolutiën van de Gedeputeerde Staten is dit besluit niet opgenomen).
„	543—555:	Z. d. — Remonstrantie van de gemeene Brouwers aan de Staten van Utrecht, houdende verzoek om den impost op de uitgevoerde bieren te remitteren. — Met benoeming van gecommitteerden om over deze zaak rapport uit te brengen, dd. 1615 Maart 24.
„	559—561:	1633 Mei 4—24. — Extracten uit de resolutiën der Staten van Utrecht o. a. betreffende de driejarige commissiën, die bij touren vergeven worden.
„	563—564:	1621 Juni 12. — Brief van de Staten van Utrecht aan de Staten Generaal betreffende de Arminianen.
„	567—569:	1621 Juni 27. — Opdracht van de Geëligeerden en die van de Ridderschap aan hun gecommitteerden naar den Stadhouder in zake nominatie en creatie van den Magistraat van Utrecht.
„	571—576:	1626 Dec. 25 o. s. — Instructie voor de afgevaardigden uit de Vroedschap van Utrecht, om aan de Staten Generaal en den Stadhouder de hier uitvoerig beschreven maatregelen tegen de Remonstrantsgezinden voor te dragen.
„	579—581:	1619 Januari 23. — Verklaring van de Staten Generaal,

- houdende goedkeuring van de door den stadhouder te Utrecht genomen maatregelen, waarbij hij verschillende heeren uit hun ambt heeft ontzet.
- Pag. 583—584: 1626 Juni 12. — Brief van de burgermeesters en vroedschap der stad Utrecht aan den Stadhouder, houdende verzoek de twee voorstemmende leden der Staten van Utrecht te vermanen, dat zij tot de gepresenteerde submittie spoedig resolveren.
- „ 587—589: 1627 Oct. 3. — Bedankbrief van de Ridderschap aan den Stadhouder voor de gedane electie van den magistraat van Utrecht. — Met verklaringen van Fred. van Zuilen van Nyevelt en A. van Asch van Wijck (?), dat zij van het in dezen brief genoemde schrijven geen kennis hebben gedragen, dd. 1627 Oct. 15.
- „ 593—594: 1628 Aug. 7 en 8. — Extracten uit de beschrijving der Staten van Utrecht betreffende het ontzetten uit zijn ambt van Maximiliaen [van] Baecx als maarschalk van Friesland, en het reduceeren der vier maarschalkambten tot twee.
- „ 595—596: 1616 Nov. 8. — Resolutie der Staten van Utrecht betreffende een subsidie voor het tuchthuis.
- „ 601—603: 1615 Oct. 23. — Resolutie van den Raad der stad Utrecht, waarbij hij Jac. Martensz. Meerlingh, substituut-schout, committeert tot rentmeester over de inkomsten der broederschappen, die voor de oprichting van een tuchthuis zijn bestemd.
- „ 605—608: 1638. — Punten, die Geëligeerden en Ridderschap wenschen vastgesteld te zien op het stuk van de regeering der provincie Utrecht, en die zij aan zijne Hoogheid hebben overgeleverd.
- „ 609—610, 619—620: 1414 op onser Vrouwen avond Purificatio na den loop van onsen Hove (1415? Febr. 1.) — Willem van Beieren, graaf van Holland, neemt eenige uit Utrecht verdreven ballingen in zijn bescherming, en geeft vrijheid aan alle zijne onderzaten om die van Utrecht alom op denzelfden voet, als die gedaan hadden, te vervolgen. Bij Van Mieris, IV. 308, waar 1413 staat.
- „ 611—612; 617—618: 1413 op onsen Vrouwen avond Purificatio na den lope van onsen Hove (1414 Febr. 1.) — Willem van Beieren, graaf van Holland, schrijft aan die van Utrecht, en eischt wetenschap en reden van het verdrijven der ballingen en dreigt bij weigering hen op dezelfde wijze te behandelen. Bij Van Mieris, IV. 306.
- „ 613—615: Z. d. (1414?) — Ordonnantie van den Raad der stad Utrecht om geen wrake te doen aan de in de stad wonende onschuldige magen van de ballingen Johan van Lichtenberg, Johan van Clarenborg e. a., zoo deze een burger mochten wonden of dooden.



- Pag. 621—623: 1580 Oct. 24 en 1588. — Extracten uit de resolutiën der Staten van Utrecht betreffende het recht van overstemming.
- „ 629—640: 1590 Oct. 25. — Akte, waarbij Jr Floris van den Bongaert heer tot Nyenroode c. u. verkoopen aan Jr Aernoult van Aessewijn het huys te Ruwyl met toebehooren. Bijgevoegd een specificatie hiervan en een verklaring van Floris van den Bongaert c. u., dat zij de twee rentebrieven, elk van 800 gld. ten behoeve van Goesen van der Voort, in de plaats van hun zwager Arnolt van Aessewijn weer tot hunnen laste hebben genomen, dd. 1592 April 19.
- „ 649—652: Eedformules: 1. Eedt voor degenen, die in de Staten compareeren ende besoigneren sullen (met een lijst van personen, die dezen eed hebben atgelegd 1582—1595). 2. Concept van eedt d'welcke de capittelen t'Utrecht gepresenteert hebben te doen den 27 Junij 1572. 3. Eed, die de vicedomdeken, kanunniken enz. van den Don. 14 Febr. 1578 in presentie van twee burgermeesters en een der burgerhophlieden hebben afgelegd.
- „ 653—673: Z. d. (na 1636). — Deductie syn Hoocheyt den Prince van Orange overgegeven op den naem vant Hoff Provinciael van Utrecht, om te verthonen die jurisdictie, die het gemelte Hoff vermach t'exerceren in de stad ende vrijheyd van Utrecht. Met contradeductie van de regeering der stad Utrecht.
- „ 675—708: 1630 Aug.—Sept. — Stukken betreffende geschillen van de stad Utrecht met de twee andere leden van de Staten der provincie Utrecht.
- „ 711—713: Z. d. — Extract uit het leenregister des huys ende hoffstadt van Nyvelt, gehouden by tyde van den heere van Brederode.
- „ 719: 1584 Oct. 6. — Extract uit het boeck van de beschryvinge der Staten slants van Utrecht, betreffende renten op eenige heerlijke goederen.
- „ 721—723: 1613 Oct. 29. — Erfpachtbrief van de Staten van Utrecht, waarbij Johan van Renesse van der Aa heer tot Zaylesteyn in een eenwigen erfpacht vererycht de ambochtsheerlyckheyd van half-Amerongen voor zes gulden jaerlyx.

Overgebracht uit het archief der prov. Utrecht.

*Charterdroes*

1816

*Perk. 228 × 298. 1 fol. XVI<sup>de</sup> eeuw (1512).*

**Schuldbrief**, waarbij prior en convent der Reguliere kanunniken te Utrecht erkennen schuldig te zijn aan Hendrik van Gent een jaarlijksche rente van 6 gouden Philipsguldens, losbaar met het twintigvoud van elken penning daarvan, dd. 1512 . . . . (maand?) 5.

Oorspr.; aan de randen een weinig beschadigd. Het stuk was vastgeplakt in een incunabel onzer bibliotheek, gemerkt E fol. 65, blijkens de stempels op den band afkomstig uit het klooster der Reguliere kanunniken te Utrecht.

H. fol. 252

1817

*Papier. 285 × 198. 1 fol. Begin XVI<sup>de</sup> eeuw.*

**Paspoort** naar den hemel, afgegeven door Herman van Lockhorst, deken van Oud-Munster, Jacob van Appelteern, Domdeken, en Dirk van Malsen, prior van het klooster der Reguliere kanunniken te Utrecht, aan Berta Jacobsdochter, dd. 1514 op Sunte Lebuynsdach nae Sunte Jan Baptistendach in die zomer (Juni 25).

Onder het stuk staat geschreven: „Dit is een copie van den brief, die in suster Berte doetkist gheleyt is wel besloten in een glas, overgheset wtten latijn in Duytsche.” Zie over dezen brief: W. Moll, *Kalender voor de Protestanten*, VIII (1863), blz. 89, 109 en over zuster Bertke: W. Moll, *Kerkgeschiedenis*, Register en L. D. Petit, *Bibliographie der Nnl. Taal- en Letterkunde*, nn. 775, 1131 en 1135.

Deze copie is geschreven op fol. 1a van het tweede deel van Jacobus de Voragine, *Historica Lombardica*, Straatsb. 1496, gemerkt II fol. 252. Het schutblad voorin is een fragment van een oorkonde, dd. ± 1455. Blijkens de stempels op den band van het eerste deel, gemerkt II fol. 251 (van het tweede is de lederen overtrek verloren), zijn beide deelen afkomstig uit het klooster der Reguliere kanunniken te Utrecht.

VII. B. 4

1818

*Papier. 328 × 204. 20 fol., waarvan 11b, 12 en 16a ongeschreven zijn. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Rekening** der kerkmeesters van Montfoort, 1549/1550 en 1550/1551, fol. 1a—11a.

**Rekening** van de pastoriegoederen van Montfoort, 1667 (in duplo), fol. 13a—20b.

Afschriften, geschreven door P. J. Vermeulen. Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

VIII\* D. 10

1819

*Papier. 225 × 175. 57 fol. XVI<sup>de</sup> eeuw (1578).*

**Verhaal** van het beleg van het kasteel Vredenburg te Utrecht in 1576.

Naar dit hs. uitgeg. door S. Muller Fz. in *Bijdr. en Meded. v. h. Hist. Gen.*, VI (1883), blz. 147 vy. Gebonden in perkamenten omslag, bevattend een gresse van het testament van Bernard van Coesfeld, kanunnik van St. Marie te Utrecht, dd. 1554 Juni 29 (fragment).

Overgebracht uit de Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage (gemerkt 74 J 37). Vroeger was het in het bezit van P. van Musschenbroek; zie den catalogus zijner bibliotheek (1826), p. 171, n. 82.

217

VI, F. 22

1820

*Papier. 324 × 208. 38 fol., waarvan 30b, 31 en 32 onbeschreven zijn. XVII<sup>de</sup> eeuw.*

**Testament van Hubert van Buchell**, dd. 1579 Sept. 20, met bijvoegsels tot 25 Juli 1597. (Afschrift), fol. 1a—30a.

Fol. 33: Consideration op Jor. Buchells testament. Dit testament is in 1795 te Utrecht door J. Mulder en L. de With Hoevenaer uitgegeven.

**Testament van Jor. Johan Ruysch Alphertszoon**, dd. 1607 Mei 31 o. s. (Afschrift), fol. 34a—38b.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

1821

*Papier. c. 320 × 200. 58 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Extracten uit de resolutiën der Staten van Utrecht van 1584 tot 1604.**

Vervaardigd door G. W. Beger. — Overgebracht uit het archief der prov. Utrecht.

VIII, B. 28-30

1822

*Papier. 331 × 208. 3 dln: 1566 pag. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Alfabetisch register op de resolutiën van de Vroedschap van Utrecht van 1599 tot 1783.**

In 1899 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2416.

VIII, C. 30, 31

1823

*Papier. 392 × 246. 2 dln: 1344 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Alfabetisch register op de resolutiën van de Vroedschap van Utrecht van 1601 tot 1752.**

V, L. 44

1824

*Papier. 166 × 108. 14 pag., waarvan 11—14 onbeschreven zijn. XVII<sup>de</sup> eeuw (1610).*

**(G. Lapp van Waveren)**, Copieën van opschriften en wapens op grafzerken, gedenktafelen en andere monumenten in Utrechtsche kerken.

Pag. 1—3: St. Brigittenklooster.

„ 4—10: St. Pieterskerk.

In 1906 aangekocht op de auctie-Smissaert, *Catal.*, n. 303 (niet afzonderlijk vermeld).

*Papier. 315 × 201. 26 fol., waarvan enkele onbeschreven. XIXde eeuw.*

**Extracten uit de resolutiën der Staten van Utrecht (15—17 Juli 1618) betreffende de onderhandelingen met den stadhouder en de Staten-Generaal over het afdanken der waardgelders, enz. (In duplo).**

Bijgevoegd een afschrift van een brief der afgevaardigden van de Staten van Holland aan die van Utrecht in deze zaak, dd. 25 Juli 1618.

Vervaardigd door G. Dedel. — Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

*Papier. 210 × 165. 3 dln: I en 206, 216 en 52 fol. Eerste helft der XIXde eeuw.*

**Stukken betreffende het kapittel van St. Marie te Utrecht, verzameld door Petr. van Musschenbroek en Wilh. van Dam tot Brakel, kanunniken in dat kapittel.**

De belangrijkste stukken zijn van Musschenbroek's hand nl.:

1. Extracten uit de resolutiën van het kapittel van 11 Sept. 1627—22 Juni 1739, I fol. 35a—II fol. 160a.
2. Missive van Decanen en Capitularen der vijf Kapittelen te Utrecht aan den President en Leeden van 't Uitvoerend Bewind der Bataafsche Republicq tegen de geprojecteerde vernietiging der vijf Capittelen, z. d., II fol. 164a—189b.
3. Nadere remonstrantie van Decanen en Capitularen der vijf Capittelen, aen de Commissie uyt het Provinciael Bestuur s'Lands van Utrecht overgegeeven ter toeligtig op de poincten, van wegen dezelve Commissie aen Decanen en Capitularen opgegeeven, dd. 1797 Mei 24, II fol. 190a—206b.

DI III is een chronologisch register op dl I en II. Zoowel in dl I als in dl II staat voorin een lithografie; de tweede stelt voor: „de St. Mariakerk van binnen,” de eerste: dezelfde kerk van buiten.

In 1899 aangekocht op de auctie-Royaards van den Ham, *Catal.*, n. 2371.

*Papier. c. 160 × 100. 196 pag. XVIIde eeuw (1631—1641).*

**Aern. van Buchell, Aanteekeningen in het Hollandsch en Latijn omtrent dagelijksche voorvallen te Utrecht en elders.**

Geschenk van Mr. J. A. Grothe. *Mitgez. door J. W. C. v. Campen in 1940.*

VIII, A.4

V, J. 22-24

V, L. 25

VII. A. 27-32

*Papier. 13 dln met bladen van zeer verschillend formaat (meest in folio), waarvan vele onbeschreven zijn. Grootendeels XVII—XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Genealogische aantekeningen omtrent Utrechtsche en andere familiën, met bewijsstukken, brieven en enkele afbeeldingen van wapenen in zwart en in kleuren, bijeengebracht door Cornelis († 1678) en Everard Booth († 1716).**

- |                                                                               |                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 1. Aa (van der), 12 fol.                                                      | 33. Bor, 21 fol.                                             |
| 2. Albout, 2 fol.                                                             | 34. Borre van Amerongen, 4 fol.                              |
| 3. Alendorp (van), 3 fol.                                                     | 35. Booth, 20 fol. en twee gedrukte stukken.                 |
| 4. Almelo (van), 4 fol.                                                       | 36. Botter, 11 fol.                                          |
| 5. Almonde (van), 16 fol. en twee gedrukte stukken.                           | 37. Bouwens, 15 fol.                                         |
| 6. Amerongen (van), 13 fol., waaronder „Een tacksken van Asperen van Vuyren.” | 38. Boye (van der), 2 fol.                                   |
| 7. Appellthorn (van), 5 fol.                                                  | 39. Bracckel, 22 fol.                                        |
| 8. Assendelft (van), 3 fol.                                                   | 40. Brederode, 5 fol.                                        |
| 9. Atteveldt (van), 2 fol.                                                    | 41. Broeckhuysen, 7 fol.                                     |
| 10. Audeweert, 2 fol.                                                         | 42. Brouxelles, 2 fol.                                       |
| 11. Beemont (van), 2 fol.                                                     | 43. Buchell (van), 6 fol.                                    |
| 12. Beer (de), 7 fol.                                                         | 44. Burch (van der), 21 fol.                                 |
| 13. Beesde (van Beest), 4 fol.                                                | 45. Bye (de), 3 fol.                                         |
| 14. Beets (van), 1 fol.                                                       | 46. Callf, 1 fol.                                            |
| 15. Bemmel (van), 5 fol.                                                      | 47. Casembroot, 6 fol.                                       |
| 16. Benthem (van), 5 fol. en twee gedrukte stukken.                           | 48. Casteel (van), 1 fol.                                    |
| 17. Berck (van), 9 fol.                                                       | 49. Chantraine (de), 2 fol.                                  |
| 18. Berendrecht (van), 4 fol.                                                 | 50. Claver, 1 fol.                                           |
| 19. Beringhen (van), 2 fol.                                                   | 51. Cleeff (van), 4 fol.                                     |
| 20. Bevelant (van), 1 fol.                                                    | 52. Cleutigh; Milde (de); Dael (van), 8 fol.                 |
| 21. Beveren (van), 8 fol.                                                     | 53. Cnotter, 2 fol.                                          |
| 22. Beyer, 5 fol.                                                             | 54. Cock (de), 4 fol.                                        |
| 23. Blochoven (van), 2 fol.                                                   | 55. Colenberch, 2 fol.                                       |
| 24. Block, 1 fol.                                                             | 56. Colff, 2 fol.                                            |
| 25. Blyenborch (van), 2 fol.                                                  | 57. Compostell, 6 fol.                                       |
| 26. Bochoven, 3 fol.                                                          | 58. Coninck (de), 9 fol. en een gedrukt stuk.                |
| 27. Bodeck (van), 1 fol.                                                      | 59. Copes, 8 fol.                                            |
| 28. Bodeghem (Beughem), 3 fol.                                                | 60. Copier van Cuylenburch, 3 fol.                           |
| 29. Bochoolt (van), 1 fol.                                                    | 61. Crachtwijck; Duverden, 13 fol. en twee gedrukte stukken. |
| 30. Boetzelaer (van), 8 fol.                                                  | 62. Cracnevelt (van); Renoy (van), 2 fol.                    |
| 31. Boll, 21 fol.                                                             | 63. Cravy (de); Grunevelt (van), 1 fol.                      |
| 32. Bongert (van den), 1 fol.                                                 | 64. Crom, 1 fol.                                             |
|                                                                               | 65. Crooswijck; Bies (van der); Snoeck, 1 fol.               |

66. Cruningen (de), 2 fol.  
 67. Culenburch (van), 3 fol. en een gedrukt stuk.  
 68. Cuyck (van Kuyck), 11 fol.  
 69. Cuyll (van), 3 fol.  
 70. Dam (van), 6 fol.  
 71. Dier, 1 fol.  
 72. Diest (van), 18 fol.  
 73. Dimmer, 1 fol.  
 74. Doeyenburch (van), 3 fol. en een gedrukt stuk.  
 75. Domsclaer (van), 1 fol.  
 76. Drencwaert (van), 2 fol.  
 77. Dussen (van), 3 fol.  
 78. Duvenvoorde (van), 2 fol.  
 79. Duyck, 4 fol.  
 80. Eck (van), 6 fol.  
 81. Eede (van), 4 fol.  
 82. Eggert, 3 fol.  
 83. Egmond, 4 fol.  
 84. Enghien (d'); Hillen (van), 11 fol.  
 85. Everdingen (van), 1 fol.  
 86. Eyckelsbeeck (van), 5 fol.  
 87. Febvre (le), 1 fol.  
 88. Foreest (van), 2 fol.  
 89. Frocys (Vreys), 3 fol.  
 90. Fuyck, 1 fol. (gedrukt).  
 91. Gent (van), 3 fol.  
 92. Gerobulus, 10 fol.  
 93. Glarges (de), 1 fol.  
 94. Godin, 9 fol.  
 95. Goudt, 2 fol.  
 96. Goyer (de); Foeyt; Booth, 25 fol.  
 97. Graeff (van der), 1 fol.  
 98. Grauwart, 43 fol.  
 99. Grouff, 6 fol.  
 100. Gryp van Valkesteyn; Galen (van); Muys van Holy, 3 fol.  
 101. Hack, 6 fol.  
 102. Haer (van der), 36 fol.  
 103. Haerlem (van), 13 fol.  
 104. Halling, 6 fol.  
 105. Halmale (van), 1 fol.  
 106. Hamersfelt (van), 1 fol.  
 107. Hartevelt (van), 3 fol.  
 108. Hattum (van), Hollant (van), 6 fol.  
 109. Haveskercke (van), 4 fol.  
 110. Helsdingen (van), 1 fol.  
 111. Hemert (van), 5 fol.  
 112. Heremale (van), 2 fol.  
 113. H[e]urne (van), 6 fol.  
 114. Heusden (van), 2 fol.  
 115. Heyman, 5 fol.  
 116. Hodenpijl (van), 5 fol.  
 117. Holl, 1 fol.  
 118. Hollaert, 1 fol.  
 119. Hollant (van), 4 fol.  
 120. Horn (van), 14 fol. en een gedrukt stuk.  
 121. Houve (van der), 2 fol.  
 122. Jacobsz, 2 fol.  
 123. Jode (de), 5 fol.  
 124. Junius, 1 fol.  
 125. Jutphaes (van), 9 fol.  
 126. Keyser, 1 fol.  
 127. Knoop; Hamersfelt (van); Goyer (de); Someren (van); Berch (van den), 8 fol.  
 128. Knijff, 4 fol.  
 129. Kijfhoeck (van), 1 fol.  
 130. Laer (van), 2 fol.  
 131. Ledenberch (van), 2 fol.  
 132. Leeftael (van), 12 fol.  
 133. Leemputten (van), 12 fol.  
 134. Leeuw (de), 9 fol. en een gedrukt stuk.  
 135. Leuwen (van), 10 fol.  
 136. Lichtenberch (van), 3 fol.  
 137. Lier, 1 fol.  
 138. Liesvelt (van), 3 fol.  
 139. Litt (van der), 3 fol.  
 140. Lochorst, 11 fol.  
 141. Lommetsum (van), 1 fol.  
 142. Luttekenhuys (van), 1 fol.  
 143. Lutzenburch (van), 1 fol.  
 144. Luytgensz, 1 fol.  
 145. Maern (van der), 8 fol.  
 146. Malsen (van), 2 fol.  
 147. Meer (van der), 4 fol.  
 148. Meer van Berendrecht (van der), 40 fol.  
 149. Merenburch (van), 1 fol.  
 150. Moelen (van der), 1 fol.

151. Moënsyenbrouck (van), 4 fol.  
 152. Montfoort (van), 13 fol.; Muenicx, 2 fol.  
 153. Muyr (van der), 1 fol.  
 154. Muys van Holy, 10 fol.  
 155. Mye (van der), 1 fol.  
 156. Mijle (van der), 25 fol.  
 157. Nassau, 24 fol. Met veel bijgevoegde stukken uit de 19de eeuw.  
 158. Nellesteyn (van), 11 fol. en twee gedrukte stukken.  
 159. Noiroot, 43 fol.  
 160. Noort (van), 61 fol.  
 161. Nyenrode (van), 11 fol.  
 162. Ommeren (van), 5 fol.  
 163. Oostrum (van), 5 fol.  
 164. Oppijck (l'Empereur d'), 4 fol.  
 165. Outhoorn (van), 2 fol.  
 166. Over die Vecht, 8 fol.  
 167. Overstege (van), 3 fol.  
 168. Oyenbrugge (van), 1 fol.  
 169. Petit (le), 2 fol.  
 170. Pieck, 5 fol.  
 171. Poeyt, 3 fol.  
 172. Polanen, 4 fol.  
 173. Poll (van de), 1 fol.  
 174. Proeys, 3 fol.  
 175. Quint, 1 fol.  
 176. Raet (de), 19 fol.  
 177. Ram, 21 fol.  
 178. Rataller, 2 fol.  
 179. Ralingen, 1 fol.  
 180. Rechteren van Voerst, 1 fol.  
 181. Rehlinger (von), 4 fol.  
 182. Renen (van), 8 fol.  
 183. Renesse (van), 35 fol.  
 184. Ridder (de), 8 fol.  
 185. Riebeeck (van), 2 fol.  
 186. Rode (de), 3 fol.  
 187. Royen (van), 9 fol.  
 188. Rutenberch (van), 2 fol.  
 189. Ruysch, 84 fol. en een gedrukt stuk.  
 190. Rysenburch (van), 2 fol.  
 191. Sandelyn, 8 fol.  
 192. Schaep, 16 fol.  
 193. Schaert, 3 fol.  
 194. Scheyngen (van), 2 fol.  
 195. Schipmans, 1 fol.  
 196. Schotti (de), 1 fol.  
 197. Schryvers (Graphaeus), 2 fol.  
 198. Schulerus, 1 fol. en een gedrukt stuk; Schuyt, 2 fol.  
 199. Scroyestein (van), 2 fol.  
 200. Smach (van), 3 fol.  
 201. Smallegange, 3 fol.  
 202. Sonck, 4 fol.  
 203. Sparenwoude (van), 3 fol.  
 204. Speenhovius, 1 fol.  
 205. Strick, 8 fol.  
 206. Struys, 1 fol.  
 207. Stryen (van), 7 fol.  
 208. Swieten (van), 7 fol.  
 209. Sypestein (van), 6 fol.  
 210. Taets, 23 fol. en eenige stukken uit de 19de eeuw.  
 211. Teylingen (van), 21 fol.  
 212. Torre (van den) „off de la Tour," 1 fol.  
 213. Uteneng, 5 fol.  
 214. Utenhage; Wisse, 2 fol.  
 215. Utenham, 6 fol.  
 216. Valckendael, 4 fol.  
 217. Valckesteyn, 2 fol.  
 218. Vanevelt (van) e. a., 2 fol.  
 219. Veldhuysen (van), 3 fol.  
 220. Velsen (van), 2 fol.  
 221. Vereem, 5 fol.  
 222. Vianen (van), 3 fol.  
 223. Vlueten (van), 2 fol.  
 224. Voecht van Rynevelt, 4 fol.  
 225. Vogelaer (de), 2 fol.  
 226. Voordt (van de), 15 fol.  
 227. Voorne (heeren van), 2 fol.  
 228. Voorst (van), 24 fol. en een gedrukt stuk.  
 229. Vosch, 10 fol. en een gedrukt stuk.  
 230. Voscuyl, 1 fol.  
 231. Vrenck, 1 fol.  
 232. Vrese (de), 1 fol.  
 233. Water (van de), 2 fol.  
 234. Wende (van de), 1 fol.  
 235. Wese (van), 1 fol.



- |                                                              |                                                     |
|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| 236. Westrenen (van) e. a., 2 fol.                           | 247. Wijnbergen (van), 5 fol.                       |
| 237. Winssen (van), 7 fol.                                   | 248. Wijnhoff, 1 fol.                               |
| 238. Wintershoven (van), 1 fol.                              | 249. Zael, 1 fol.                                   |
| 239. Witt (de), 18 fol.                                      | 250. Zanen (van), 7 fol.                            |
| 240. Woerden (van), 2 fol.                                   | 251. Zas, 10 fol. en een gedrukt stuk.              |
| 241. Woerd (van der); Abbenbroeck<br>(van), 6 fol.           | 252. Zoudenbalch, 8 fol.                            |
| 242. Wolfsen, 1 fol.                                         | 253. Zuylen (van), 155 fol.; Solms (van),<br>7 fol. |
| 243. Woudenberch (van), 6 fol.                               | 254. Zwart (de), 4 fol.                             |
| 244. Wouw (van), 11 fol.                                     | 255. Zijll (de), twee gedrukte stukken.             |
| 245. Wulven (van), 8 fol.                                    | 256. Losse aantekeningen, 11 fol.                   |
| 246. Wyckersloot (van), 47 fol. en<br>vier gedrukte stukken. |                                                     |

Aangekocht op de veiling van 3—7 Mei 1909 bij Fred. Muller & Co., *Auctie-catal.*, n. 459, 160, 163 A, 163 C, 163 D, 163 E, 163 F.

VII. B. 24-30

## 1829

*Papier. 11 deelen in folio; dl I en II (373 en 101 fol.) zijn ingenaaid, dl III—XI bestaan uit losse stukken in omslagen, met veel onbeschreven bladen. Grootendeels XVII—XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Genealogie van het geslacht Booth, met bewijsstukken, brieven en afbeeldingen van wapenen in kleuren, bijeengebracht door Cornelis en Everard Booth.**

Deel II fol. 1a: „Liber Probationum, continerende verscheyden extracten, copyen ende memorien, dienstich tot naerder onderrechtinghe ende bewijs van 't geen in de genealogische deductien ende geslachtboomen van onse bloedvrunden ende aenverwanten geposeerd oft gesteldt werdt. Van alle welke copyen ende extracten d'originele ofte geauthentiseerde voor 't meerendeel onder my berusten in sodane boecken, bundels ofte laden als in capite van yder acte geappointeert ende aengelekt staedt. Sijnde de vordere in gedrukte immers publycke boecken ende plaetsen lichtelyck te becomen. Oircondt mijn handt: C. Boot. 1640.”

Zowel van dit als van de andere deelen, die bewijsstukken bevatten (nl. I, III—V, IX—XI), bezit de Bibliotheek een uitvoerig register.

Deel I—X, in 1906 aangekocht op de auctie-Smissaert, *Catal.*, n. 334, zijn geschonken door Mevrouw de Wed. M. Twiss geb. Suermontdt. Deel XI is een geschenk van Mr. J. A. Grothe.

## 1830

*Papier. 334 × 211. 38 pag. XX<sup>de</sup> eeuw (1902).*

**C. Booth, Enighe stamhuysen.**

Aantekeningen over de geschiedenis der voornaamste oude Utrechtsche woonhuizen. Dit hs., dat in 1902 is afgeschreven naar een moderne copie, was een bron

VI. E. 41



voor *Oude Huizen te Utrecht* door S. Muller Fz., 's Gravenhage 1902. Het origineel, vroeger in het bezit van Jhr. M. P. Smislaert, berust thans in het archief der gemeente Utrecht.

Overgebracht uit het archief der gemeente Utrecht; vgl. *Supplement op den catal. van de bibliotheek over Utrecht*, Utr. 1906, n. 757.

VI. F. 21

1831

*Papier. 306 × 198. 5 fol. XVIIde eeuw.*

**C. Booth, Catalogus der handschriften van Aern. van Buchell.**

Fol. 5a bevat een lijst van boeken. Fol. 3—4 zijn onbeschreven.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

VIII. A. 6

1832

*Papier. 192 fol., waarvan vele onbeschreven. Fol. 1—42: 326 × 208; fol. 43—192: 321 × 202. XVIIIde eeuw.*

**Stukken betreffende de Duitse orde van de balie van Utrecht.**

- Fol. 4a—4a: Lijst van expectanten, 1698—1746. — Fol. 4b—6b zijn onbeschreven.  
 „ 7a—8a: Van de opkomst, voortgangh en bevestigingh van de Ordre der Broeders van het Duytschen Huyse van Onse Lieve Vrouw van Jerusalem.  
 „ 8a—31a: Statuten, vastgesteld in 1606 op Sondag Oculi (met index). — Fol. 31a—32b zijn onbeschreven.  
 „ 33a: Dit is die oirdonnantie van de Duytsche Oirden, hoe die ene boven den andere in dignitete ghordiniert is by den Stoel van Rome ende by den Keyser hierna beschreven. Gedr. bij J. J. de Geer tot Oudegein, *Archieven der Ridderlijke Duitse orde*, I (1874), blz. 244—245.  
 „ 33b—36a: Hierna volgt van der balien van Utrecht, van alle conventen, kerken en huysen de[r] balie van Utrecht, in wat jaer dat se die oirde ierst kreghe. Gedr. *a. w.*, blz. 245—250.  
 „ 36a—41b: Dit sijn alle die Landcommendeurs van der balie van Utrecht die gewest sijn en hoe langh dat sy elk gheregiert hebben en in wat jaer dat elk begonde the regieren. Gedr. *a. w.*, blz. 250—258.

AFBEELDINGEN IN KLEUREN VAN WAPENEN MET CERTIFICATEN VAN ADELDOM, (afschriften), fol. 43—193.

- Fol. 43a: Wapen van [Floris van Egmond, graaf van Buren en heer van Yselstein].  
 „ 45a, 46a: Vier kwartieren van Alard Philip van der Borch, met twee certificaten dd. 24 Juni 1740.  
 „ 49a: Wapen van Floris Borre van Amerongen (1623).  
 „ 51a—b: Vier kwartieren van Floris Adriaen van Braekel, met certificaat dd. 11 Aug. 1721.  
 „ 53a—54a: Vier kwartieren van Lucas Willem van Broeckhuysen, met certificaat dd. 27 Januari 1707.

- Fol. 57a, 58a: Vier kwartieren van Carel van Bronckhorst, met certificaat dd. 3 Februari 1664.
- „ 61a, 62a: Vier kwartieren van Lucas Willem van Essen, met certificaat dd. 27 Maart 1675.
- „ 65a: Acht kwartieren van . . . . . Gelder (Boeckhorst, Broeckhuysen, Wijngaerden, Valkenaer, Mathenesse, Boetbergen, Cuylenburch).
- „ 67a, 68a: Vier kwartieren van Anthoni Adolph van Haarsolte, met certificaat dd. 31 Januari 1702.
- „ 71a: Vier kwartieren van . . . . . Haersolte (Doornik, Boetzeler, Mulaert).
- „ 73a: Zestien kwartieren van . . . . . Haersolte (Wijnberghen, Huelckelem, Ruepert, Ten Bossche, Ten Water, Aernhem, Doorninck, Broechuysen, Renesse, Haeften, Deelen).
- „ 75a: Certificaat van adeldom voor den heer van Herexen dd. 22 Oct. 1685.
- „ 77a—78b: Vier kwartieren van Henrick van Ysselmuden, heer van Swollingerkamp, met drie certificaten dd. 24 en 17 Sept., 7 Oct. 1723.
- „ 81a, 82a: Vier kwartieren van Robert van Ittersum tot Nyenhuis, met twee certificaten dd. 22 Oct. en 4 Nov. 1685.
- „ 85a—87a: Vier kwartieren van Zeger Adolph Caspar van Ittersum tot de Langebrugge, met vijf certificaten dd. 27 Juli en 25 Juni 1730.
- „ 89a—92b: Vier kwartieren van Frederick Hendrick graaf van Limborgh Bronckhorst Stirum, met vijf certificaten (1728—1730).
- „ 93a, 94a: Vier kwartieren van Wilhelm van Lintelo, met twee certificaten dd. 12 Febr. 1698 en 19 Febr. 1697.
- „ 97a—98b: Vier kwartieren van Jasper Hendrik van Lynden, met drie certificaten dd. Juni en 14 Aug. 1740.
- „ 101a—b: Certificaat van adeldom voor Beernt van Oestrum, dd. 12 Dec. 1637. Met gunstige beschikking op diens request aan de Staten van Utrecht, houdende verzoek om zijn beleening met een plaats en prebende in het Duytsche huis goed te keuren, dd. 12 Dec. 1637.
- „ 103a—104b: Vier kwartieren van Elbert Antoni van Pallandt, heer van Zuithem, met drie certificaten dd. 15 Sept. 1735 en 5 April 1717.
- „ 107a—111a: Vier kwartieren van Willem Hendrick Pieck, met bewijsstukken (1740—1741, 1706, 1709).
- „ 113a, 114a: Vier kwartieren van Frans Steven Carel van Randwijck, met twee certificaten dd. 14 en 16 Nov. 1732.
- „ 117a, 118a: Vier kwartieren van Godart Adriaen van Reede, met twee certificaten dd. 21 en 23 Januari 1706.
- „ 119a: Kwartieren van Renesse, Barick, Twickel, Recke.
- „ 121a: Vier kwartieren van . . . . . Renesse (Zallant, Baexen, Asewijn).
- „ 123a—125a: Vier kwartieren van . . . . . Renesse, met certificaten betreffende de families van Beverforde, de Cupere en Magnus (1698).
- „ 127a—129a: Vier kwartieren van . . . . . Renesse, met certificaten betreffende de families van Baexen, Ophem en Zuylen (1654, 1637).

- Fol. 131a—134a: Vier kwartieren van Helmig Maximiliaen Schaep tot Winshem, met vier certificaties (1719—1720).
- „ 135a—136a: Vier kwartieren van Johan Schimmelpenninck van der Oye, met certificatie dd. 12 Maart 1695.
- „ 137a—140a: Acht kwartieren van Adriaen Schimmelpenninck van der Oye, met certificatie dd. 27 Mei 1670.
- „ 143a—144b: Vier kwartieren van Gerrit Floris Sloet, met drie certificaties (1725).
- „ 147a—149a: Vier kwartieren van Volckier Sloot, met drie certificaties (1657).
- „ 153a: Certificatie voor den heer van Sterrenburgh, dd. 18 Dec. 1654.
- „ 155a, 156a: Vier kwartieren van Gerard Godard Taets van Amerongen tot Natewisch, met certificatie dd. 3 Mei 1723.
- „ 159a—160a: Vier kwartieren van Frederick Wilhelm Torck, met vijf certificaties (1730).
- „ 163a, 164a: Vier kwartieren van Reinoud Gerard van Tuyll van Serooskerken, met certificatie dd. 1 Oct. 1723.
- „ 167a: Certificatie van adeldom voor Johan van Treslong, dd. 31 Maart 1675.
- „ 169a, 170a: Vier kwartieren van Derk van Voorst, met twee certificaties dd. 24 en 23 Mei 1670.
- „ 173a, 174a: Vier kwartieren van Willem de Wael van Vronesteijn, met certificatie dd. 15 Dec. 1637.
- „ 177a—181a: Vier kwartieren van Unico Willem van Wassenaer, met vier certificaties (1732, 1717).
- „ 183a—185a: Vier kwartieren van Frederick Hendrick van Wassenaer, met drie certificaties (1741).
- „ 187a—189a: Vier kwartieren van Willem van Wassenaer tot Duvenvoird, met vier certificaties (1696—1699).
- „ 191a: Twee certificaties van adeldom voor Gijsbert van Welderen dd. 3 Febr. en 28 Januari 1707.

Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

### 1833

*Papier. 491 fol. Van verschillende grootte, meest in folio. Vele zijn onbeschreven. XVII en XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

#### Familiepapieren van het geslacht Van Rhenen (1614—1769).

##### I. HERMAN GERRITZ. VAN CULEMBORCH.

1. 1614 Juni 10 o.s. — Overeenkomst van Herman Gerritsz. van Culemborch met Corn. Dirksz. Coop betreffende een kap boven het einde van den gang, die zijn huis en hofstede met de Jansstraat verbindt en onder Coops huis op straat uitkomt.

##### II. JOHAN VAN RHENEN, GEH. MET JOHANNA VAN RHENEN.

1. 1656 Sept. 5. — Gunstige beschikking op het request van Beertje

VI. H. 29  
(dors)

- Willems, wed. van Corn. Coloffsen van Haddeman, aan de Vroedschap van Utrecht om vergunning tot aflossing van een hypotheek op haar huis en tot het opnemen van een nieuwe.
2. 1665 Nov. 11 o.s. — Huwelijksche voorwaarden van Jan Cornelissen en Johanna van Rhenen.
  3. 1666 Dec. 24 o.s. — Testament van Maria van Cuylenborgh, wed. van Reynier van Rhenen.
  4. 1676 Nov. — Contract tusschen Nic. van Solingen, eigenaar, en Jan van Rhenen betreffende de hofstede Vronesteijn, gelegen tusschen Zeist en De Bilt.
  5. Notarische afschriften van de koopvoorwaarden a. van een huis aan de westzijde van de Lange Lauwerstraat, 19 Dec. 1677 door Jan van Rhenen gekocht. b. van een huis aan de westzijde van den Springweg, 7 Mei 1681 door Gerard van Rietveld gekocht, voor wien Jan van Rhenen borg is geweest.
  6. 1680 Maart 4. — Beschikking op het request van Jacobje van Werckhoven, wed. van Jan van Kenneweg, aan het Hof van Utrecht in zake haar geschil met Jan van Rhenen over achterstallige kooppenningen van het huis, staande ter noordzijde van de Potterstraat.
  7. 1685 Febr. 17. — Inventaris van den boedel van Jan van Rhenen, opgemaakt op last van zijn weduwe Johanna van Rhenen.
  8. 1698 Januari 7 o.s. — Authent. afschrift van een notarieele akte, waarbij Cornelis Verwey c. u. verklaren ontvangen te hebben van Johanna van Rhenen, wed. van Johan van Rhenen, de koopsom van de huizinge, erf en grond achter het Weeshuis, alwaer het Witte Kruis uithangt.
  9. 1701 Januari 20. — Kwitantie van notaris N. Bonet aan de weduwe van Jan van Rhenen wegens de betaling van kosten en verschot bij het koopen van een huis in de Paussteeg.

### III. JACOBUS VOORBIJ, GEH. MET JOHANNA VAN RHENEN.

1. 1638 April 23. — Acte, waarbij Albert Claesz. Cats c. u. verkoopen aan Anthoni Vyandt twee huizen in de Ballemaeckerstraat. Met quitanties der betaalde kooppenningen, dd. 1638 Mei 18 en 1642 Januari 24.
2. 1638 April 24. — Twee akten, waarbij Hendrik van Wijck Jr. afstand doet van zijn recht van voorkoop op bovengenoemde huizen.
3. 1651 Oct. 31. — Akte, waarbij Anthoni Vyant c. u. bovengenoemde huizen verkoopen aan Corn. Willemsz. van Schayck (afschrift).
4. 1684 Januari 18 o.s. — Akte, waarbij Anthonis en Cornelis van der Nipoort benevens de echtgenooten van Elisabeth en Sara van der Nipoort verklaren, dat alleen Geertruidt en Willem van der Nipoort recht hebben op de hypotheek, gevestigd op het huis van Johan van Heymenberg, staande achter het Vleeschhuis.
5. 1699 Aug. 2. — Auth. afschrift van een akte, waarbij de wed. van Jan van Rhenen verkoopt aan Roeloff van Meeckeren een huis c. a. ter oostzijde van de straat achter het Vleeschhuis.

6. 1695 Aug. 3. — Afschrift van den boedelinventaris van Johan van Heymenberg.
7. Hetzelfde stuk, gevolgd door eenige aantekeningen over de nalatenschap van Joh. van Heymenberg's erfgenaam Hermannus van Cuylenborch.
8. 1705 Dec. 13. — Auth. afschrift van een akte, waarbij Jacobus Voorbij en Jacob Schutter verhuren aan Anthoni Schaper een huis aan de oostzijde van de Preeckerstraat op den hoek van de Kalverstraat.
9. 1706 Nov. 12. — Auth. afschrift van een akte, waarbij David Navoge verkoopt aan Jacobus Voorbij een vicarije in de kerk van St. Pieter, gefundeerd op Philippus en Blasius altaar; met kwitantie der betaalde kooppenningen, dd. 1706 Nov. 18. Benevens extract uit de resolutielappe van het kapittel van St. Pieter, dd. 1706 Nov. 18, houdende besluit om Jac. Voorbij in het bezit dezer vicarije toe te laten.
10. 1709 Dec. 2. — Auth. afschrift van een akte, waarbij Leendert Vollenhouw c. u. verhuren aan Hermannus van Cleeff een huis aan de zuidzijde van de Lange Janstraat.
11. Stukken betreffende 2½ morgen weiland onder Schonauwen, door Jac. Voorbij gekocht op 15 Maart 1710.
12. 1707 Sept. 15. — Testament van Hermannus van Cuylenborch met akte van opening, dd. 1710 Mei 10 (afschrift).
13. 1710 Juni 25. — Boedelinventaris van Hermannus van Cuylenborch, met borderel.
14. 1710 Nov. 12. — Gekwiteerde rekening van notaris Joh. Booth aan Jacobus Voorbij.
15. Rekening betreffende ontvangsten en uitgaven van Joh. van Schoonhoven als executeur van het testament van Herm. van Cuylenborch (met borderel); goedgekeurd door de erfgenamen Cornelia Helberch en Jacobus Voorbij c. u., dd. 21 Januari 1711.
16. 1711 Januari 23. — Akte van boedelscheiding betreffende bovengenoemde nalatenschap.
17. 1713 Januari 9. — Akte, waarbij Jacobus Voorbij verhuurt aan Matthatias Nethenus een huis aan de noordzijde van de Potterstraat.
18. 1713 Febr. 29. — Auth. afschrift van een akte, waarbij Jacobus Voorbij verhuurt aan Jurriaen Smether een huis aan de noordzijde van de Potterstraat, genaamd „De Ijsere Ketting.”
19. 1714 Febr. 15. — Akte, waarbij Jacobus Voorbij verkoopt aan Frederica Henriette de Hesse te Delft de hofstede, gen. Schoonderbuijrt, gelegen op Dipendaal onder Maarsseveen.
20. 1703 Nov. 9. — Schuldbekentenis, groot 300 gulden, van Jac. Voorbij aan Cornelis Verwey; met kwitantie wegens voldoening dezer obligatie, dd. 1714 Juni 8.
21. 1715 Juni 28. — Akte, waarbij Jacobus Voorbij en de andere erfgenamen van Johanna van Rheden, zijn vrouw, verkoopen aan Petronella Matroos de hofstede, gen. Swanenburgh, in Nieuw-Maarsseveen gelegen.
22. 1715 Nov. 30. — Akte, waarbij Jacobus Voorbij verhuurt aan

Rijkaartsen de Bie een huis en erf met bijbeh. boomgaard, gelegen in Werkhoven.

23. 1715 Dec. 9. — Gunstige beschikking op een request van Jacobus Voorbij aan burgermeesteren en vroedschap van Utrecht om vergunning tot het bouwen van een loods bij de St. Janskerk.
24. 1719 Aug. 16. — Acte, waarbij impostmeesters van den impost op de gebrande wijnen en gedistilleerde wateren over de stad en platte landen van Utrecht Jacobus Voorbij, als pachter van den impost op meede, autoriseeren om deze, overal waar zij verkocht wordt, te mogen peilen enz. Met kwitantien van impostmeesters aan Jac. Voorbij wegens de betaling van den impost op de meede (1719—1721).
25. 1719 Nov. 7. — Extract uit het register van de Besoignes op de momboirkamer der stad Utrecht, houdende nadere regeling der voogdij over de door Johanna van Rhenen, vrouw van Jac. Voorbij, nagelaten kinderen.
26. 1721 Juni 16. — Gunstige beschikking op een request van Jacobus Voorbij aan burgermeesteren en vroedschap van Utrecht om vergunning tot het verbouwen van zijn huis aan de westzijde van de Loefballemaeckerstraat.
27. Stukken betreffende een hofstede, gelegen in het Gooi aan den Oosteraak, toebehoorende aan Jacobus Voorbij.
28. 1726 Aug. 12. — Auth. afschrift van de koopvoorwaarden en van de akte van verkoop van een huis en erf, gelegen aan de zuidzijde van de Ganssteeg buiten de Tolsteegpoort onder het gerecht van Zoestbergen, verkocht op last van Jacobus Voorbij.

IV. MATTHIJS VAN RHENEN, GEH. MET HAASJE VAN ZUTFEN.

1. 1690—1692. — Brieyen benevens afschriften van requesten en andere stukken, gewisseld tusschen den Hoogen Krijgsraad der Ver. Nederlanden en de naaste bloedvrienden van Corn. van Rhenen, in leven pikeur binnen Utrecht, naar aanleiding van den op dezen gepleegden moord.
2. 1721 Juli. — Boedelinventaris van Matthijs van Rhenen, opgemaakt op last van zijn weduwe Haasje van Zutphen.
3. 1722 Maart. — Boedelscheiding tusschen de erfgenamen van Matthijs van Rhenen betreffende diens nalatenschap.

V. ARENT SCHUT, GEH. MET JANNIGJE VAN RHENEN.

1. Testamenten van Jannigje van Rhenen, dd. 1719 Aug. 13, 1730 April 30, Mei 13 en 21.
2. 1730 Sept. 19. — Boedelinventaris van Arent Schut en zijn overleden vrouw Jannigje van Rhenen.

VI. JOHAN VAN RHENEN, GEH. MET DINGNA VOORELJ.

1. 1693 Nov. 25. — Akte, waarbij Frederik Eliot verhuurt aan Jan Rijcken van Dijk een huis en erf, staande aan de oostzijde in de Lauwenregt omtrent Pelligiespoort.

2. 1714. — Overeenkomst van Jacobus Voorbij met zijn schoonzoon Johan van Rhenen betreffende de door hem gedreven koopmanschap; schuldbekentenis, groot 2200 gulden, van Jacobus Voorbij aan Johan van Rhenen (ontwerpen).
  3. 1718 Febr. 14. — Akte, waarbij Pieter Jacobsz. Voorbij een vicarije, gefundeerd in de kerk van St. Jan te Utrecht, schenkt aan Johan van Rhenen tegen de uitkeering van een jaarlijksche lijfrente van 50 gld. (gezegeld en ongezegeld afschrift).
  4. 1721 Sept. 4. — Akte, waarbij Jacobus Voorbij verhuurt aan zijn schoonzoon Johan van Rhenen een huis c. a. ter noordzijde van de Potterstraat, en alle gereedschap tot de meebrouwerije en het zuiveren van was behoorende. Met kwitanties der betaalde huur tot 1 Nov. 1728.
  5. 1721 Dec. 21. — Auth. afschrift van de akte van boedelscheiding der nalatenschap van Matthijs van Rhenen. Met kwitanties van Theodora van Rhenen en Haasje van Zutten aan Johan van Rhenen wegens de betaling van hetgeen hij haar volgens die scheiding schuldig was, dd. 1722 Maart 9.
  6. 1725 Juli 1. — Kwitantie van Pieter Jacobsz. Voorbij aan zijn kleinzoon Johan van Rhenen wegens de betaling van de voor hem geinde huur uit het huis in de Ganssteeg en van de tot nu toe verschenen jaarlijksche lijfrenten van 50 gld.
  7. 1728 Mei 24. — Beschikking op een request van eenige gebruikers van landerijen onder Oostveen aan burgermeesteren en vroedschap van Utrecht, houdende verzoek om te herstellen de houten brug, die over het Zwarte Water ligt op het eind van het Zagemolendijkje.
  8. 1730 Nov. 9. — Rekening van ontvangsten en uitgaven, gedaan door Johan van Rhenen van wege zijn schoonvader Jacobus Voorbij sinds de afrekening van 24 April 1729, geverifieerd door zijn zwager Johan van Loenen.
  9. 1736 Dec. 1. — Akte, waarbij Jan van den Brink en Jan de Waal zich borg stellen voor hun schoonvader Johan van Rhenen in zake zijn schuld aan Mevrouw De Ridder (gezegeld en ongezegeld afschrift).
  10. 1736 Dec. 11. — Voorloopige beschikking op een request van Johan van Loenen aan den Gerechte der stad Utrecht in zake de onverdeelde goederen van Pieter Jacobsz. Voorbij en van Jacobus Voorbij (geschonden afschrift).
  11. Rekeningen van ontvangsten en uitgaven, die Johan van Rhenen en Johan van Loenen hebben gedaan betreffende de onverdeelde goederen uit de nalatenschappen van Pieter Jacobsz. Voorbij en van Jacobus Voorbij; geverifieerd en verrekend op 22 Juni 1738.
- VII. J. DE WAELL JR., secretaris van Westbroek en procureur te Utrecht.
1. Brieven aan hem: een van Joh. van Overmeer, dd. 16 Januari 1761; een van Anth. Moonen, dd. Tienhoven 12 April 1763; een van Jos. Boon, dd. Rhenen 16 Maart 1769; twee van J. de Graeff, z. d.; een gedeeltelijk ingevuld oproepingsbriefje „voor de kleine rolle 'slands van Utrecht" (1760).



2. 1727. — Declaratie van kosten, overgegeven aan het Hof van Utrecht uit naam van Jacob Leendertsen Snel, impetrant en triumphant, op en jegens de wed. van Pieter van Schalckwijk, gecondemneerde.
3. Specificatiën van 'tgeen de procureur Diedenhoven verdiend en verschoten heeft a. aan en ten behoeve van de crediteuren van den predikant Bender (1742); b. als curator over de geabandonneerde boedels van Hendrik Pietersz. Coopmanschap (1735) en van Caspar Daalhof en Hendrika Cramer, echtelieden (1747).
4. Opsomming van de presentatiegelden voor den heer griffier Strick van Linschoten over het jaar 1761.
5. Taxatie van de specificatie van costen en misen van Justitie in zake van Philip Snellenbergh en Wouter Janse.
6. 1762. — Kosten in de sp<sup>r</sup> van zekere persoonen, die eenige moedwilligheden hadden gepleegt soo met het inslaan van glazen aan de Vegt als andersz.

Overgebracht uit het gemeentehuis van Westbroek.

VI. D. 23

1834

*Papier. Losse stukken van ongelijke grootte. XVII—XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Stukken meest betreffende Utrecht.**

1. 1626 Nov. 19. — Testament van Ernst van Mansfeld (in het Fransch). Afschrift.
2. 1634 Dec. 2. — Extract uit de resolutiën van de Gedeputeerden van de Staten van Utrecht, houdende rapport van de predikanten over het gedrag van Elias Giffordt, theol. student en alumnus der Staten.
3. 1651 Januari 15. — Lijst van de personen, tegenwoordig bij den doop van het prinsje van Oranje (Willem III).
4. Aanteekeningen over den toestand van Grave na de overgave op 27 Oct. 1674.
5. 1737 Januari 23. — Extract uit de resolutiën van de Staten van Utrecht, houdende de bezwaren der Ridderschap tegen de nominatie door de Vroedschap van de gebroeders Jacob Hendrik en Jan Lodewijk, graven van Rechteren, in het Lid der Geëligceerden voor den overleden Hendr. Batavodurus Taets van Amerongen.
6. 1783 Mei 21. — Appointement op het request van „In- en Opgezetenen van Leusden aan den Bergkant” aan de Staten van Utrecht, houdende verzoek om maatregelen tegen „het alom grasseerende en ontelbare vermenigvuldigd schadelijke wild.”
7. 1796 Juli 14 en 28. — Verslag van den compagniekrijgsraad der 4e Comp. 2e batt. 3e halve brigade, gehouden op de Westerhal te Utrecht.
8. Rede uitgesproken bij de ontbinding van het Anti-Dagbladzegel Verbond door den voorzitter J. A. Fruin. (Deze rede geeft een kort overzicht der geschiedenis van dit verbond).



III. K. 16

1835

*Papier. 323 × 210. 98 fol., waarvan enkele onbeschreven. XVII—XIXde eeuw.*

**Stukken betreffende Utrecht (meest in gelijktijdige afschriften).**

- Fol. 1a—28b: Stukken betreffende den twist tusschen de Vroedschap der stad Utrecht en de vijf kapittelen over het onderhoud van predikanten en scholen, 1654—1659.
- „ 29a—33a: Extracten uit de resolutiën van de Vroedschap (1645, 1646, 1658) betreffende klachten der predikanten over het misbruik van de kerkelijke goederen.
- „ 35a—38b: Stukken betreffende het verzet van classis en kerkeraad tegen het besluit der Vroedschap om politieke commissarissen in den kerkeraad te committeeren, Juni 1660.
- „ 41a—45a: Missive van de Staten van Utrecht aan die van Holland, houdende verzoek om krijgsvolk te zenden met het oog op de door de predikanten verwekte onrust in de stad, dd. 25 Juni 1660; met het antwoord daarop, dd. 7 Juli 1660.
- Fol. 47a—50a: Extract uit de resolutiën van de Staten van Utrecht op 19 Juli 1660 over de uitzetting van de predikanten A. van de Velde en J. Teling en over een reglement voor de predikanten.
- „ 53a—58b: Rekening van het comptoir der gebeneficeerde goederen over 1794.
- „ 59a—60b: Rekening van de Abdije van St. Paul over 1794.
- „ 61a—93a: Ontwerp voor een request van de Nederd. Gereformeerde gemeenten [in de provincie Utrecht?] aan het Wetgevend Lichaam der Bataafsche Republiek ter reclame van hare fondsen en eigendommen, z. d. [1800].
- „ 94a—97a: Brief van Ph. Ram aan . . . . ., dd. 4 Maart 1800, over dergelijk request. Bijgevoegd een rekening van hetgeen jaarlijks uit het comptoir der Bisdontienden pleegt betaald te worden.

Geschenk van de erven van prof. H. Royaards (1901).

1836

*Perk. en papier. Losse stukken van verschillend formaat. XVIIde en XVIIIde eeuw.*

**Particuliere papieren van N. de Graeff, secretaris van Westbroek.**

1. 1699 Dec. 18. — Plechtbrief van 1000 gulden ten laste van Peter Dircksen c. u. ten behoeve van Vrouwe Wilhelmina van Zuylen van Nyvelt, wede van Mr. Antonis van Warmvliet (afbetaald door N. de Graeff op 25 Januari 1752). Met een afschrift.
2. 1757 Juni 5 en 1760 Juli 12. — Kwitanties van de diakonie en den kerke-

VI. H. 29  
(dors)

raad van Westbroek aan N. de Graeff als executeur van de nalatenschap van Christiaan Sporenburg en voogd van diens minderjarige kinderen.

3. Brieven aan N. de Graeff, een van J. Cornelius, v. d. m. te Westbroek, dd. 27 Januari 1757, en een van P. Godart, z. d.
4. 1750 Sept. 17. — Huurcontract tusschen Anthony Jan van Muyden, eigenaar, en Anna Maria Verknijl, wed<sup>e</sup> van Hendrik van Vreedenburg, betreffende het door haar bewoonde huis op het Vreeburg. (Afschrift).
5. Z. d. — Specificatie van onkosten, afkomstig van H (?) Zwaerdecroon, secretaris van Westbroek.

Overgebracht uit het gemeentehuis van Westbroek.

VIII, A. 5

## 1837

*Papier. 29 fol. van verschillende grootte. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Extracten uit de resolutiën der Staten van Utrecht (5 April—7 Juli 1702) omtrent de inrichting van het bestuur na het overlijden van koning-stadhouder Willem III.**

Fol. 7 bevat een afschrift van een brief van [Godard van Reede], graaf van Athlone, aan [François] Fagel, griffier der Staten Generaal, over het marcheeren van troepen, z. d.

Overgebracht uit het archief der provincie Utrecht.

VII, §. 25

## 1838

*Papier. 330 × 208. II en 138 pag., waarvan vele onbeschreven zijn. Einde XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**(Max. L. d'Yvoy), Aanteekeningen over geslachten, kasteelen, geestelijke gestichten en andere gebouwen in en om Utrecht.**

Voorin: Afbeelding van het Jobsgasthuis aan de westzijde.

- Pag. 1—4: Verschillende kasteelen en geslachten.  
 „ 5—9: Kasteel en geslacht Montfoort.  
 „ 11—13: Kasteel en geslacht IJselstein.  
 „ 18—32: Geslacht Cuylenborch (pag. 30—32: Over het wapen van Cuylenborch).  
 „ 33—41: Geslacht Vianen (Vianen van Beverwaard, Vianen-Jaersvelt, Vianen van der Gooy).  
 „ 45—46: Historische aanteekeningen over verschillende sloten en ambachten.  
 „ 48—49: Geslacht Abcoude.  
 „ 52—61: Verhandeling over St. Maartens dienstmannen.  
 „ 63—69: Historische aanteekeningen over geestelijke gestichten, gebouwen en straten te Utrecht.  
 „ 70: Aanteekeningen over de stichting der stad.

- Pag. 73—75: Bastaarden uit het huis van Nassau.  
 „ 79: Hoofdgilden binnen Utrecht.  
 „ 94—131: Aanteekeningen over Utrechtsche familiën en sloten in alfabetische volgorde.  
 „ 132—138: Historische aanteekeningen over geestelijke gestichten, gebouwen, poorten, straten, grachten enz. te Utrecht.  
 In 1906 aangekocht op de auctie-Smissaert, *Catal.*, n. 369.

## 1839

*Papier. 315 × 198. 6 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw (1836).*

**P. J. de Bye**, Kort overzicht van het voorgevallene met de Utrechtsche Academie in de jaren 1811 en 1812.

Geschenk van Ds. K. Heringa te Groenlo (1896).

## 1840

*Papier. 417 fol. van verschillend formaat. XIX<sup>de</sup> eeuw (1811—13).*

**Correspondentie** van J. Heringa Ez. als rector magnificus der Utrechtsche Universiteit in de jaren 1811—13. (Over het behoud der academische instellingen, de bezoldiging der professoren enz.).

Herkomst als boven.

## 1841

*Papier. 46 pag. van verschillend formaat. XIX<sup>de</sup> eeuw (1815, 1817).*

**J. Heringa Ez.**, Redevoering ter plechtige inwijding van de Academie te Utrecht, bij hare nieuwe inrichting, uitbreiding en opluistering, dd. 6 v. Slagtm. 1815, (autogr.), 34 pag.

Dezelfde, Allocutio ad Juvenes Theologiae studiosos, apertis post ferias aestivas a. 1817 scholis, (autogr.), 12 pag.

Herkomst als boven.

## 1842

*(Hist. Gen. qu. 28). Papier. 238 × 190. 18 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (1875).*

**Afbeeldingen** (in kleuren) van wapenborden en grafschriften van de familie Burman in de kerk te Harmelen.

Voorin: „Tables armoriales ou Wapenborden, ayant rapport à la famille Burman,

VI. D. 25

VII. B. 21

Overzichten van  
 de archief  
 Heringa  
 31 Jan. 1949

IV. L. 26

qui se trouvaient dans le choeur de l'église à Harmelen et ont été détruites en 1873, dessinées par J. G. Burman Becker."

Bibliotheek van het Hist. Genootschap. Geschenk van Dr. J. G. Burman Becker.

VII. C. 25

## 1843

*Papier. 308 × 192. 228 pag. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**M. Michielsz., Burlesque notulen van de zittingen der Staten van Zeeland van 1676 tot 1684.**

Met een sleutel onder den titel: „Aanmerkingen dienende tot opheldering der vorenst. Staatsvergaderingen,” pag. 184—228. Michel Michielsz. hield gedurende de jaren, dat hij als pensionaris van Vlissingen zitting had in de Staten van Zeeland (1676—84), in aardige rijmen aantekening van hetgeen er in die vergadering voorviel en hekelde hierin op scherpe wijze het gedrag van verscheiden staatslieden. Een bloemlezing uit deze „Burleske notulen” is gedrukt bij J. Scheltema, *Geschied- en Letterkundig Mengelwerk*, II (Amst. 1819), blz. 410 vv., die over den schrijver bijzonderheden mededeelt.

Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

VIII. K. 11

## 1844

*Papier. 280 × 220. 124 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Verzameling adversaria betreffende de geschiedenis en voornamelijk de chronique scandaleuse van Zeeland.**

Onder deze stukken bevindt zich (fol. 37—47) het verbaal van de commissie, naar Den Haag gezonden om een president van den Hoogen Raad te kiezen, dd. 9 Nov. 1763. De steller daarvan was Pieter Ossewaarde, oud-burgemeester te Goes. Hij stierf 1778. Daar het laatste stuk uit 1777 dateert, is het dus niet onmogelijk, dat hij tevens de verzamelaar en afschrijver der andere stukken is geweest.

Geschenk van de erven van prof. H. Royaards (1901).

VII. D. 30

## 1845

*Perk. Dubbel blad, genummerd XXX en XXXI, c. 300 × 200. Zeer beschadigd. Twee kol., elk van 50 regels. Opschriften van hoofdstukken in rood; beginletters, afwisselend rood en blauw; groote gehistorieerde zwarte letter aan het begin van iedere kolom. Einde XIV<sup>de</sup> eeuw.*

**Die Spieghel der Sonden (fragment).**

Gedeeltelijk uitgegeven door prof. H. E. Moltzer in *Tijdschr. v. Ned. Taal- en Letterk.*, VII (1887), blz. 292 vv.; vollediger in *Middelnedert. gedichten en fragmenten*, uitgeg. door Nap. de Pauw, Gent 1893, II, blz. 422 vv. Vgl. ook *Die*

*Spiegel der Sonden*, uitg. van wege de Maatschappij der Nederl. Letterkunde door J. Verdam, II (1904), Inl. XIa, die dit fragment weer verloren waande.

Door prof. M. S. Pols gevonden in het archief der gemeente Geervliet. Geschenk van prof. G. Kalff (1897).

VII. E. 37

1846

**Brokstukken van middeleeuwsche meerstemmige liederen, afkomstig uit oude boekbanden van de Utrechtsche Universiteitsbibliotheek.**

1. FRAGMENTEN VAN EEN NEDERLANDSCH-FRANSCH LIEDBOEK.

Vier dubbele bladen, een enkel blad en een stukje; groot 4°, onafgesneden c. 320 × c. 240. Op elke bladzijde 11 of 12 vijflijnige balken met ruitvormige en vierkante, zwarte (zelden roode) noten, en gewone regelmatige Gothische letters daaronder. XVde eeuw. Afkomstig uit drukwerken, gemerkt L. fol. 54 en 56; 106 C 2 en 4.

2. FRAGMENTEN VAN EEN FRANSCH-NEDERLANDSCH LIEDBOEK.

Vier dubbele bladen; klein 4°, onafgesneden 220 × 170. Op elke bladzijde 9 vijflijnige balken met ruitvormige en vierkante zwarte, afgewisseld met roode noten, en gewone, regelmatige Gothische letters daaronder. XVde eeuw. Afkomstig uit een drukwerk, gemerkt L. fol. 412.

3. 1½ blad met Latijnschen tekst op vierlijnige balken. XVde eeuw.

Uitvoerig zijn deze fragmenten door prof. J. W. Muller beschreven in *Tijdschr. voor Nederl. Taal- en Letterk.*, 1906, blz. 1 vv., waar alleen de liedjes met Nederlandschen tekst zijn uitgegeven.

VII. D. 29

1847

*Papier. 241 × 170. 10 fol., aan den boven- en binnenzijrand door afsnijding beschadigd. Twee kol., ± 36 regels ieder. Opschriften en beginletters in rood. Tweede helft der XVde eeuw.*

**Die destructie van der stat van jherusalem ende van alden lande van judeen (fragmenten).**

Fol. 1—8: Cap. 47—54 = fol. k III verso regel 10—fol. m II verso regel 25 van het in 1486 te Gouda gedrukt exemplaar (= Campbell n. 298).

„ 9: Cap. 70—71 = fol. o VII verso regel 7—fol. p I recto regel 22.

„ 10: Cap. 72 = fol. p III recto regel 16 tot het slot.

De tekst van deze fragmenten wijkt af van dien in het gedrukte exemplaar.

In 1902 aangekocht van Heinrich Leyser, antiquair te Stötterich-Leipzig.

1848

*Papier. 310 × 197. 167 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw (1619).*

**Theod. Rodenburgh**, Hertoginne van Savoye en Don Juan van Mendossa.

Autogr. Fol. 167a in fine: „Gheeyndicht den Achtsten Junii 1619. Theodore Rodenburg. Chi sarà sarà.” Vgl. over dit hs. J. Alblas, *Bibliografie der werken van Th. Rodenburgh*, Utrecht 1894, blz. 24 v. en *Tijdschr. voor Nederl. Taal- en Letterk.*, 1895, blz. 7.

Tegelijk met een afschrift van de hand van Dr. J. Alblas (328 pag.) geschenken door Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

1849

*Papier. 148 × 205. 99 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw (1635).*

**Fillis van Scirus**, Herdersspel van Guid. de Bonarelli.

Voorin staat: „Vertaalde filis van Scire ofte Sciro. Herdersspel, 1635.” De tekst van het hs. wijkt af van de vertaling door Kath. Joh. de With, Amst. 1728, die in den *Catalogus der Bibliotheek van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*, II, Afd. Tooneel, n. 6069 vermeld wordt.

In 1892 gekocht bij Fred. Muller & Co.

1850

*Papier. 196 × 155. 88 fol., waarvan slechts een klein gedeelte beschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**H. K. Poot**, Adversaria op taalkundig gebied (in alfabetische volgorde).

Autogr. Met portret, gegraveerd door J. Houbraken, voorin.

In 1892 gekocht bij Fred. Muller & Co.

1851

*Papier. 324 × 208. 43 fol., waarvan enkele onbeschreven. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Daniel van Alphen**, Verhandeling over de Nederduitsche Taal.

D. van Alphen (1713—97) was griffier der stad Leiden. — Geschenck van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

IV, L, 15

VIII, A, 44

VIII, J, 32

VIII, K, 15

VII, B, 31

VIII, B. 23

1852

*Papier. 285 × 205. 6 fol. XVIII<sup>de</sup> eeuw.***P. Bondam, Lijst van middelnederlandsche woorden met verklaring.**

Voorin „Excerpta ex Cod. Ms. chart. Bibliothec. Publ. Daventr. N° 60 in 4° cui titulus: *Boec van vijf manieren Broederliker minnen*, geschreven 1355.”

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3304.

VIII, D. 37

1853

*Papier. 210 × 165. 245 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (1831—32).***A. Simons, Dictaat over Aesthetica.**

A. Simons (1770—1834) was hoogleeraar in de Nederlandsche letterkunde en welsprekendheid te Utrecht.

Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

VIII \* D. 4

1854

*Papier. 213 × 168. 170 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.***N. G. van Kampen, Dictaat over stijl.**

N. G. van Kampen (1776—1839) was hoogleeraar in de Nederlandsche letterkunde en geschiedenis te Amsterdam.

Herkomst als boven.

VIII \* E. 2

1855

*Papier. 205 × 162. 116 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (1852).***Woordenlijst op den roman van Walewein.**

Vervaardigd door A. H. G. P. van den Es, student te Leiden.

Herkomst als boven.

VIII \* E. 3

1856

*Papier. 198 × 154. 35 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw (1853).***H. Beijerman, Dictaat over Hollandsche taal en welsprekendheid, fol. 1a—21b.**

Dezelfde, Dictaat over stukken uit J. A. Alberdingk Thijms Bloemlezing uit Nederlandsche gedichten en over Vondel, fol. 23a—34b.

H. Beijerman (1794—1870) was hoogleeraar in de Nederlandsche letterkunde en geschiedenis te Amsterdam.

Geschreven door A. G. Gorter. Herkomst als boven.

VIII\* D.5

1857

*Papier.* 209 × 165. 159 fol., om het ander beschreven.  
XIX<sup>de</sup> eeuw.

**M. de Vries**, Dictaat over Nederlandsche Taalkunde (1853—54).

M. de Vries (1820—1892) was hoogleeraar in de Nederlandsche letterkunde te Leiden.

In 1856 afgeschreven door J. E. Moltzer, theol. stud. te Leiden. Herkomst als boven.

VIII\* D.6

1858

*Papier.* c. 212 × 172. 104 pag., waarvan enkele onbeschreven.  
2 kol. XIX<sup>de</sup> eeuw (1856—57).

**M. de Vries**, Dictaat over Nederlandsche Taalkunde.

Geschreven door H. E. Moltzer. Herkomst als boven.

D. A. 10, 11

1859

*Papier.* 8 deeltjes van verschillende grootte (dl I—VIII: 274, 46, 44, 48, 28, 52, 28 en 22 pag.) en twee pakjes, genummerd IX en X, met losse bladen. XIX<sup>de</sup> eeuw.

**G. Dornseiffen**. Gedichten.

DI VIII: „De humani ingenii culturae progressu.”

DI X bevat gelukwenschen in dichtmaat, door verschillende personen aan G. Dornseiffen gericht.

VIII. D. 21

1860

*Papier.* 225 × 138. 94 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.

**W. R. Boer**, Gedichten.

Pag. 73—85: Brief van J. P. Vaillant aan den schrijver (dd. 26 Juni 1864), houdende een beoordeeling dezer gedichten.

Geschenk van Mr. J. F. B. Baert.

VIII\* E.1

1861

*Papier.* 205 × 165. 16 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw (1883).

**H. E. Moltzer**, De Roeland der geschiedenis en der verdrinking, (redevoering).

Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).



1862

*Papier. Losse bladen van verschillende grootte in 8 portefeuilles en 1 cahier. XIXde eeuw.*

**H. E. Moltzer, Aanteekeningen voor zijn colleges.**

1. Middelnederlandsche letterkunde, 2 portef. en 1 cahier.
2. Drama in de Middeleeuwen en in later tijd; kerkelijk en wereldlijk tooneel in de Middeleeuwen, 1 portef.
3. Nieuwere letterkunde (Hekeldichten XVIIde eeuw, Vondel, Bredero, Huygens, Hooft e. a.), 2 portef.
4. Grammatica, 1 portef.
5. Stijl.
6. Angelsaksisch en Gothisch (5 en 6 in 1 portef.).
7. Aesthetiek en poëtië.
8. Shakespeare.
9. Leenwoorden, dialecten, spelling enz. (7, 8 en 9 in 1 portef.).

Herkomst als boven.

1863

*Papier. Losse blaadjes van verschillende grootte. XIXde eeuw.*

**H. E. Moltzer, Varia.**

1. Glossarium op Ferguut, 195 fol.
2. „ op Sam. Coster's Teenwis de Boer (onvolledig), 30 fol.
3. Alfabetisch titelregister der epigrammen in Vondel's werken (volgens de uitgave van Unger), 29 pag.
4. Korte aanteekeningen over Nederlandsche schrijvers (in alfabetische volgorde), 274 fol.
5. Gothisch glossarium, 296 fol.

Herkomst als boven.

1864

*Papier. 166 × 97. 133 pag., waarvan enkele onbeschreven. XIXde eeuw (1862—66).*

**D. Koorders, Woordenlijsten van verschillende Soendaneesche dialecten met verklaring.**

Pag. 53, 55, 57, 131—133 bevatten reisaanteekeningen; achterin lijst van uitgaven en verteringen.

Geschenk van Dr. S. H. Koorders te Steglitz (1906).

1865

*Papier. 208 × 136. 19 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.***C. M. Francken, Aanteekeningen over Latijnsche spraakleer.**

Uit diens nalatenschap.

1866

*Papier. 17 fol. XVI—XVII<sup>de</sup> eeuw (1578—1627).***Familiebrieven van Aern. van Buchell, zijn bloedverwanten enz.**

(. de Lange?) zwager van A. v. B. aan.... (?), uit Utrecht 16 Oct. 1578 (o. a. betreffende Huybert Duyfhuys). — A. v. B. aan zijne moeder, uit Alkmaar 18 Juni 1591. — Dez. aan zijne huisvrouw 2 st., uit Keulen 8 Oct. 1599 en z. d. — Abr. van Goorle (Gorlacus) aan Geertruid van Voorst, wed. van Joh. Schepperius (schoonzuster van A. v. B.), over de huwelijksaanvraag van Dr. Ev. Vorstius enz. 3 st., uit Delft 20 Oct., 7 Nov. en 21 Dec. 1596. — Dr. Ev. Vorstius aan zijn huisvrouw, 9 Juni 1597. — Dez. (aan A. v. B.?), 1604 (in 't Latijn). — Dez. aan zijn neef Ans. Salmius 2 st., 17 Aug. 1618 en 13 Nov. 1619. — Arent van Zuylen van Nyevelt aan A. v. B., op den huise Assumburch tot Eemskereck 5 Apr. 1620. — Ad. Vorstius aan Ans. Salmius 2 st., uit Leiden 3 Oct. 1626 en 21 Oct. 1627.

Geschenk van Mr. J. A. Grothe.

1867

*Papier. 16 fol. XVII—XVIII<sup>de</sup> eeuw.***Brieven van of aan Utrechters.**

Jacob van der Voort aan Aern. van Buchell, uit Leiden 9 Febr. 1608 (o. a. over studentenopstootjes aldaar). — Jacobus Janssonius aan Dr. Andreas Trevisius, lijfarts van aarts Hertog Albertus (in het Latijn), uit Leuven 3 Aug. 1620 (o. a. over den twist tusschen de Jezuiten en de theol. faculteit aldaar). — D. Ivoy aan P. H. J. Ivoy (in het Fransch), uit 's Gravenhage 3 Oct. 1785. — Twee gedrukte doodsberichten, aan denzelfde. — P. H. J. Ivoy aan de Staten van Utrecht, uit Amersfoort 16 Juli 1787 (in dubbel afschrift; met beklag over een nachtelijken aanval op zijn buitenplaats door denkelijk Utrechtsche burgers. Bijgevoegd een verslag van zijn verhoor voor het gerecht van Utrecht op 24 Januari 1788).

1868

*Papier. 157 × 100. 70 fol. met veel onbeschreven bladen achterin. XVIII<sup>de</sup> eeuw.***Afschriften van brieven (o. a. van Hollandsche staatslieden).**

Fol. 1a—11a: De Fransche gezant Aub. du Maurier aan de Staten-Generaal, dd. 13 Mei 1619, en de Staten-Generaal aan den Franschen koning, dd. 16 Mei 1619, beide betreffende Oldebarneveldt.

VI. H. 29  
(hiszje)

VII. B. 21

VI. D. 22

VIII. H. 2

- Fol. 11b—13a: Oldebarneveldt aan zijn vrouw en kinderen, dd. 13 Mei 1619.  
 „ 13b—14b: Hoogerbeets aan de Staten-Generaal, dd. 20 Mei 1619.  
 „ 15a—17a: Jan Korstiaanse, scherprechter, aan de weduwe van Cornelis de Wit, z. d.  
 „ 17b—22a: De Staten-Generaal aan de Heeren van 't Canton van Bern, raakende de Mennoniten daar te lande, dd. 10 Maart 1710.  
 „ 22b—31b: Anonyme brief aan Mattheus Gool, raadsheer in het Hof van Holland, dd. Rotterdam 2 Juli 1693 (ten behoeve van Corn. Teresteyn van Halewijn).  
 „ 32a—40b: Brieven van Willem van Elgen aan verschillende personen, z. d., met opgaaf der redenen, waarom hij zich van kant wil maken.  
 „ 41a—51b: Jan de Witt aan Vivien, dd. 20 Juli 1672. — Fol. 52 is onbeschreven.  
 „ 53a—67b: Spotdichten: a. Onder de Prent van de moord van Batavia. b. Op de preek van Dirk van der Hoeven, predikant der Remonstranten te Rotterdam, uitgesproken op Zondagavond den 11 Nov. 1742 (met een antwoord daarop). c. Aan den Heere Joan van den Honert, door Pamphilius.  
 „ 68a—70b: Brief van Adriaan Harmensz. van Tessel aan den graaf van Egmond te Brussel, die beweerde recht te hebben op Gelder, Zutphen enz. Vgl. J. Wagenaar, *Vaderlandsche Historie*, XI, blz. 410; XVI, blz. 430—435.

Overgebracht uit het archief der gemeente Utrecht.

IV. J. 23

1869

*Papier. 77 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw (1665—77).*

**Brieven van Willem Booth aan zijn ouders, Cornelis Booth en echtgenoot, 36 st. (1665—77).**

Willem Booth was in 1673 sergeant-majoor en naderhand luitenant-kolonel. Zijn brieven, die hier en daar voor de politieke en krijgsgeschiedenis niet onbelangrijke mededeelingen bevatten, zijn gedateerd: 1 uit Schenkenschans 24 Febr. 1665, 1 uit 's Hertogenbosch 6 Juli 1667, 1 uit Maastricht 26 Sept. 1670, 1 uit Duffelen 1 April 1672, 1 uit Leiden 20 April 1673, 1 uit Ginniken 26 Nov. 1673, 1 uit Schoonhoven 23 Dec. [1673], 20 uit Kampen 2 Januari—9 Mei 1674, 5 uit Zwolle 20 Mei—24 Juni 1674, 1 uit het leger 12 Sept. 1674, 1 uit Nijmegen 20 Januari 1677, 2 uit Venlo 20 Febr. en 5 Mei 1677.

Bijgevoegd een brief van J(?) Goltstein, kolonel, aan Willem Booth, uit 's Gravenhage 8 Dec. 1673; zes brieven van R. van Kinschot aan Everard Booth, uit 's Gravenhage 22 Maart—27 April 1677 (waarbij twee afschriften).

Aangekocht van Fred. Muller & Co. op de veiling van 3—7 Mei 1909, *Catal.*, n. 163.

1870

*Papier. 8 fol. XVII<sup>de</sup> eeuw.***Fr. Burman, Brieven aan Joh. van Vollenhoven, 6 st., (April—Juli 1678 uit Utrecht.)**In 1894 aangekocht op de auctie Joh. van Vollenhoven, *Catal.*, n. 238.

1871

*Papier. 200 × 164. 60 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw (1887).***Frans Hemsterhuis, Brieven aan P. van Damme, 1757—1790.**

Afschriften der origineelen in het Museum Meermanno-Westreenianum te 's Gravenhage. Geschenk van den Heer H. Was. Zie diens verhandeling in de aantekeningen der sectie-vergaderingen van het Prov. Utr. Genootschap 1887, Sectie voor letterkunde enz., bl. 3 vv.

1872

*Papier. 27 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.***Brieven aan prof. G. Moll.**

Van W. H. Wollaston een, uit Londen 3 Aug. 1821; van J. B. J. Delambre 5 st., uit Parijs 1812—1820 (benevens een brief van Delambre aan De Mello te Ferté-Aleps, uit Parijs 14 Juni z. j.); van J. F. W. Herschel 2 st., uit Londen 9 Mei 1821 en uit Slough 21 Oct. 1824; van A. Ampère een, uit Eaubonne bij Parijs 7 Sept. 1821; van Marquis [P. S.] de la Place een, uit Parijs 30 Dec. 1822.

G. Moll (1785—1838) was hoogleeraar in de wis- en natuurkunde te Utrecht. Na den dood van prof. Moll kwamen deze brieven in het bezit van Prof. J. van Hall, na wiens overlijden diens broeder prof. H. C. van Hall ze erfde. Deze gaf ze aan prof. W. A. Enschedé, die ze de Utrechtsche Universiteits-bibliotheek ten geschenke aanbood.

1873

*Papier. Vijf portefeuilles. XIX<sup>de</sup> eeuw.***Brieven aan prof. F. A. W. Miquel.**

Van: I. G. Agardh, prof. botan. te Lmd, 4 st. (1863—67). — Kon. Akad. d. Wissensch. te Berlijn, 1 st. 2 Juli 1843. — T. Anderson, M. D. Royal Botan. Gardens Calcutta, 1 st. 2 Januari 1866. — N. J. Andersson, prof. botan. te Stockholm, 22 st. (1865—70). — Fr. Arpelanden, Bonn, 1 st. 15 Dec. 1868. — Augustin, uit Potsdam, 1 st. 14 Oct. 1856. — F. A. . . . . prof. botan. te Straatsburg, 4 st. (1851—65). — F. G. Bartling, prof. botan. te Göttingen, 10 st. (1843—50). — H. A. de Bary, prof. botan. te Halle, 2 st. (1868). — J. B. Baska, uit Praag, 1 st. 23 Januari 1869. — N. Beets, 1 st. 13 Juni 1870. — K. T. Beilschmied, apotheker in Ohlau (Silezië), 1 st. 29 Mei 1844. — George Bentham, 3 st. (1847—53) uit Hereford, 's Hage en Leiden. — Jac. Berselius, Stockholm, 1 st.

IV. L. 26

VII. F. 11

VI. D. 24

I. N. 1-6

27 Aug. 1838. — S. Binnendijk, Buitenzorg, 1 st. 13 April 1862. — A. H. Bisschop Greveling, Curaçao, 1 st. 19 Dec. 1846. — P. Bleeker, Batavia, 1 st. 3 Maart 1855. — K. L. Blume, directeur v. h. Rijks-Herbarium te Leiden, 1 st. 1854. — P. de Boer, 1 st. 3 Nov. 1870. — James Booth & Sons, Flottbecker Baumschulen bij Hamburg, 1 st. 12 Juni 1862. — J. Bosquet, Maastricht, 5 st. (1852—58). — C. Bonché, Bot. Garten bei Berlin, 3 st. (1848—51). — Albert Bracht, kaiserl. österr. Hauptmann te Milaan, 2 st. (1846—47). — A. Braun, prof. te Berlijn, 1 st. 26 Mei 1860. — Jean de Brignoli de Brunnhoff, prof. botan. te Modena, 1 st. 29 Januari 1844. — A. Th. Brongniart, Parijs, 2 st. (1841). — H. G. Bronn, prof. te Heidelberg, 1 st. 27 Dec. 1846. — Robert Brown, London, 1 st. 6 Aug. 1847. — Franz Buchenau, Bremen, 1 st. 6 Nov. 1870. — G. Bung, Genua, 1 st. 3 Oct. 1864. — J. H. Buse (?), Renkum, 2 st. 1862, 64. — Alph. de Candolle, Geneve, 10 st. (1847—65). — Benj. Glarke, London, 1 st. 7 Maart 1866. — The Dr. Leichhardt Committee, Melbourne, 1 st. 5 Mei 1865. — Dr. J. H. Croockewit Hz., Buitenzorg, 1 st. 24 Febr. 1854. — Dr. M. H. Debey, Aken, 1 st. 24 Maart 1857. — Joseph Decaisne, Parijs, 23 st. (1837—51). — Benjamin Delessert, Parijs, 4 st. (1842—44). — J. H. Dierbach, prof. botan. te Heidelberg, 3 st. (1836—39). — J. F. Drege, Borstel b. Hamburg, 3 st. (1844—45). — Duymaer van Twisk, Batavia, 1 st. 24 Aug. 1851. — F. W. van Eeden, Haarlem, 2 st. (1870—71). — Dr. A. W. Eichler, München, 2 st. (1869—70). — Stephan L. Endlicher, prof. botan. te Weenen, 1 st. 27 April 1839. — Chr. G. Nees van Esenbeck, prof. te Breslau, 16 st. (1837—47). — Th. Fr. L. Nees van Esenbeck, prof. te Bonn, 9 st. (1837). — Eduard Fenzl, Weenen, 15 st. (1846—66). — Friedrich Fleischer, Leipzig, 2 st. (1855). — L. Fleutelot, prof. d'histoire et de littérature au lycée Bonaparte, 1 st. (z. j.) 9 Nov. — J. H. Flügel, Leipzig, 1 st. 25 Sept. 1854. — Dr. W. O. Focke, Bremen, 1 st. 7 Febr. 1869. — Albert de Franqueville, Parijs, 8 st. (1855—67). — E. Fries, prof. botan. te Upsala, 3 st. (1863—66). — Prof. Dr. Furnrohr, Regensburg, 1 st. 12 Dec. 1842. — Dr. Goldfusz, Poppelsdorf bij Bonn, 1 st. 24 Febr. 1844. — H. R. Göppert, prof. botan. te Breslau, 18 st. (1851—70). — K. W. van Gorkom, Bandoeng, 13 st. (1862—71). — Asa Gray, prof. a. d. Harvard University te Cambridge, U. St., 6 st. (1851—69). — H. R. A. Grisebach, prof. botan. te Göttingen, 2 st. (1865—66). — H. C. van Hall, Groningen, 23 st. (1833—64). — J. K. Hasskarl, Cleve, 18 st. (1845—70). — Fr. Hegelmaier, prof. botan. te Tübingen, 2 st. (1866, 70). — A. Hildebrand, Hannover, 1 st. 31 Januari 1870. — R. Fr. Hohenacker, Esslingen b. Stuttgart, 20 st. (1844—56). — C. E. Hollingworth, z. pl., 1 st. 9 Mei 1855. — Jos. D. Hooker, Kew, 18 st. (1845—63). — W. J. Hooker, Kew, 14 st. (+ 3 st. van zijn vrouw), 1844—65. — Tho. Horsfield, Library India House London, 8 st. (1854—59). — J. E. Howard, Tottenham London, 1st. 23 Dec. 1864. — Ver Huell, Arnhem, 2 st. (1857). — Fr. W. Junghuhn, Leiden, 7 st. (1849—57). — August Kanitz, Weenen, 11 st. (1867—70). — A. Kappler, Paramaribo, 1 st. 21 Aug. 1854. — Dr. F. W. Klatt, Schulvorsteher Hamburg, 1 st. 15 Oct. 1868. — J. Fr. Klotzsch, Custos d. königl. Herbariums te Berlijn, 4 st. (1840—43). — Karl Koch, prof. te Berlijn, 3 st. (1855, 63). — Fr. Körnicke, Lehrer in Waldau (b. Königsberg), 2 st. (1856, 66). — P. W. Korthals, Leiden, 1 st. 17 April 1856. — Theodor Kotschy, Custos-Adjunct d. botan. Museums in Wien, 1 st. 5 Maart. 1866. — Wilhelm Krall, cand. pharm. Bonn, 1 st. 26 Nov. 1869. — R. Krone, Hoan (China), 1 st. 23 Juli 1856. — Max Kuhn, Berlijn, 2 st.

(1869—70). — G. Kunze, prof. botan. te Leipzig, 23 st. (1842—51). — Sulpiz Kurz, Curator of the Royal Herbarium Calcutta, 5 st. (1863—69). — Kutzing, Nordhausen, 1 st. 27 Dec. 1847. — C. Lammeri, Elten (Gelderland), 1 st. 25 Nov. 1868. — Johan Lange, prof. botan. te Kopenhagen, 3 st. (1865, 70). — J. G. Chr. Lehmann, Director d. botan. Gartens in Hamburg, 42 st. (1836—59). — D. J. van Lennep, Van 't Manpad, 1 st. 20 Sept. 1847. — R. Lenormand, Viré, 1 st. 29 Juni 1870. — Léveillé, Parijs, 1 st. 23 Febr. 1845. — S. O. Lindberg, Helsingfors, 4 st. (1867—68). — W. L. Lindsay, Perth (Scotland), 1 st. 2 Juli 1866. — Cha. Lyell, uit Utrecht 1 st. 25 April 1859. — Dr. Marquart, Bonn, 2 st. (1844 en z. j.). — Baron v. Martels, Ahaus (Westfalen) 1 st. 18 Oct. 1852. — Ch. Martins, Jardin des plantes de Montpellier, 2 st. (1856, 66). — F. Martiny, Setzlitz in Grossh. Hessen, 1 st. 2 Dec. 1841. — K. Fr. Ph. von Martius, prof. te München, 93 st. (1845—68). — Nath. A. Mason, Fellow of the Linnean Society, London, 1 st. 24 Aug. 1857. — K. J. Maximovicz, Petersburg, 2 st. (1867—68). — K. F. Meisner, prof. botan. te Bazel, 35 st. (1838—71). — O. A. Meiszner, Dresden, 1 st. 3 Aug. 1859. — Cecilie Metthenius, Leipzig, 7 st. (+ een aan Miquel's vrouw) 1865—69. — G. H. Mettenius, prof. botan. te Leipzig, 6 st. (1853—66). — Frhr. von Mettingh, Zerzabelshof h. Nürnberg, 1 st. 19 Nov. 1866. — C. A. Meyer, Dir. v. d. plantentuin te Petersburg, 2 st. (1851, z. d.) — G. Fr. W. Meyer, prof. te Göttingen, 1 st. 2 Oct. 1834. — Julius Milde, Breslau, 2 st. (1863, 65). — Ch. Fr. Mirbel, z. pl. 2 st. (1839 en z. d.). — Dr. J. H. Molkenboer, Leiden, 1 st. 5 Sept. 1846. — J. Fr. C. Montagne, Parijs, 10 st. (1841—51). — P. Morel, Versailles, 1 st. 5 Febr. 1857. — Ferd. von Mueller, Dir. v. d. plantentuin te Melbourne, 9 st. (1858—69). — Dr. Karl Muller, Halle en Geneve, 2 st. (1846, 64) — J. Munter, Bot. Garten in Greifswald, 1 st. 2 Oct. 1865. — Muséum d'Histoire Naturelle, Parijs, 2 st. (1845). — Karl Nageli, prof. botan. te München, 1 st. 5 Oct. 1865. — Guiseppe de Notaris, uit Trobaso en Genua, 3 st. (1864—68). — E. J. Notte, Kiel, 3 st. (1838—44) — Jacob Oberdorfer, antiquaar München, 1 st. 14 Mei 1855. — A. S. Oersted, prof. botan. te Kopenhagen, 5 st. (1855—71). — D. Oliver, Royal Gardens Kew, 1 st. 20 Juli 1869. — Otto, Botan. Garten Berlin, 5 st. (1837—43). — Eduard Otto, botan. Garten Hamburg, 3 st. (1844—48). — C. A. J. A. Oudemans, Amsterdam, 5 st. (1852—70). — William Pamplin, London, 1 st. 17 Juni 1842. — Dr. L. Pfeiffer, Magdeburg, 1 st. 22 Sept. 1848. — H. Poppen, Rotterdam, 1 st. 4 Dec. 1839. — Pritzel, Antwerpen, 1 st. 23 Mei 1842. — J. Pijnappel, Delft, 1 st. 29 Oct. 1859. — L. Radlkofer, prof. botan. te München, 1 st. 15 Juni 1868. — Lawson W. Rawson, Killinchy, 1 st. 11 Maart 1861. — E. Regel, Dir. v. d. Plantentuin te Petersburg, 9 st. (1858—70). — H. G. Reichenbach, prof. te Dresden, 20 st. (1849—70). — C. G. C. Reinwardt, prof. botan. te Leiden, 11 st. (1834—45). — Conseil de la Revue Générale, historique, biographique etc., 1 st. 16 Mei 1856. — Dr. Ferd. Roemer, Bonn, 1 st. 18 April 1854. — W. F. Royaards van Scherpenzeel, 1 st. z. d. en z. pl. — P. Sagot, Coulanges sur Yonne, 3 st. (1858—61). — J. A. Zu Salm Dijk, Dijk, 8 st. (1838—45). — C. M. van der Sande Lacoste, Amsterdam, 3 st. (1869—70). — Herman Schacht, Jena, 1 st. 9 Febr. 1850. — R. H. C. C. Scheffer, Buitenzorg, 15 st. (1866—71). — D. F. L. von Schlechtendal, prof. bonat. te Halle, 35 st. (1836—63). — Fr. Schmitz, Poppelsdorf bij Bonn, 6 st. (1869—70). — Dr. Schoenlein, Berlijn, 1 st. 24 Juni 1840. — Dr. H. W. Schott, Dir. der K.K. Hofgarten und der Menagerie in Schoenbrunn bei Wien, 3 st. (1859—64). —

J. Fr. Schouw, Kopenhagen, 1 st. 19 Juli 1850. — C. H. Schultz Bipontinus, Deidesheim (Pfalz) 7 st. (1844—65). — J. Schunck, 's Hage, 1 st. 21 April 1856. — Berthold Seeman, London, 6 st. (1852—59). — Senaat der Univ. van Helsingfors, 1 st. 25 Nov. 1867. — Dr. M. Seubert, Poppelsdorf b. Bonn, 3 st. (1844—45). — R. J. Shuttleworth, uit London en 's Hage, 2 st. (1837, 45). — Helene von Siebold, geb. B. von Gagern, Würzburg, 6 st. (1867—69). — Ph. F. von Siebold, 's Hage, 2 st. (1851, 63). — W. Sonder, apotheker te Hamburg, 8 st. (1846—60). — J. E. Teijsmann, Buitenzorg, 47 st. en één van Teijsmann aan Van den Brink (1856—69). — Fr. Thomas, Oberlehrer in Ohrdruf, 2 st. (1870). — Augustino Todaro, Dir. v. d. plantentuin te Palermo, 2 st. (1862). — L. C. Treviranus, Bonn, 3 st. (1838—46). — Prince Pierre Troubetzkay, Parijs, 3 st. (1858). — Dr. F. Veltz, Amsterdam en Paramaribo, 2 st. (1853—54). — Th. Vogel, Poppelsdorf b. Bonn, 3 st. (1838—40). — W. H. de Vriese, prof. botan. te Leiden, 12 st. (1836—56). — E. D. Vrijdag Zijnen, 's Hage, 2 st. (1852). — G. Walker-Arnott, Glasgow, 11 st. (1846—53). — J. v. Warscewicz, Krakau, 1 st. 9 Febr. 1865. — Wassink, Batavia, 2 st. (1850—51). — Hewett C. Watson, Thames Ditton Surrey, 13 st. (1836—47). — E. Weber, Bonn, 1 st. 14 Juni 1851. — Dr. Weihe, Herford, 1 st. 30. Dec. 1832. — F. Weinkauff, München, 3 st. (1847). — Hrn. Wendland, Herrenhausen b. Hannover, 4 st. (1864—69). — H. L. Wendland, Herrenhausen b. H., 2 st. (1838, 49). — Dr. R. Westerhoff, Warfum, 1 st. 16 April 1870. — Ph. Wirtgen, Lehrer in Coblenz, 1 st. 13 Febr. 1842. — James Yates, Highgate near London, 3 st. (1852—54). — H. Zollinger, Küsnach b. Zürich, den Haag en uit Java, 9 st. (1846—56). — J. G. Zuccarini, München, 4 st. (1837—38).

F. A. W. Miquel (1811—1871) was hoogleeraar in de kruidkunde aan het Athenaeum te Amsterdam en daarna te Utrecht.

Geschenk van de erven van Mej. C. Miquel (1908).

## 1874

*Papier. 11 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

### Brieven aan prof. C. M. Francken.

Van: J. G. Hulleman (2), C. P. Bosse (1), N. J. B. Kappeyne van de Coppello (1), J. P. Six (2).

Uit de nalatenschap van prof. C. M. Francken.

## 1875

*Papier. 36 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

### Brieven aan prof. M. S. Pols.

Van: Jan Pols (1), Johan Winkler (1), I. Telting (1), J. J. Smits (1), J. H. A. van der Schaaf (1), Prof. Dr. Hilty te Bern (1), J. Domela Nieuwenhuis (1), R. H. T. P. L. A. van Doneval Faure (1), J. G. R. Acquoy (1), C. P. D. Pape (1), F. Tavenraat (1), R. W. D. Heyligers (1), H. de Hoon (1).

VI. H. 29  
(lijstje)

VII. H. 29  
(lijstje)



Bijgevoegd: a. brieven van M. S. Pols aan Mr. Levysohn, advocaat te 's Gravenhage (1), van L. J. F. Janssen aan Mr. Levysohn (1), van J. T. Bodelhuis aan L. J. F. Jansen (1); b. Losse aantekeningen van prof. M. S. Pols over strafrecht en over de familie van Phil. van Leiden, 3 fol.

Uit de nalatenschap van prof. M. S. Pols.

1876

*Papier. 306 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Brieven aan prof. H. E. Moltzer.**

Van: J. G. R. Acquoy (1), Willem Bax (1), J. van Beers (1), A. Beets (1), Nic. Beets (2), Koninklijke Bibliotheek te Berlijn (1), W. Bisschop (1), P. de Boer (1), W. Bornans (1), Jan ten Brink (4), M. F. A. G. Campbell (2) H. (?) Cannegieter (1), C. G. Cobet (1), P. J. Cosijn (2), J. J. Cremer (1), F. Deycks prof. te Munster (2), Ds. D. . . . . te F. . . . . (1), George Edmundson te Southall (2), C. J. Eggink (1), G. A. Fokker (1), E. Förstermann te Dresden (1), C. M. Francken (1), R. Fruin (1), W. G. . . . . te Nijmegen (1), W. L. van Helten (1), J. F. J. Heremans (1), C. H. den Hertog (1), H. van Herwerden (1), J. H. Hessels (1), F. Buitenrust Hettema (1), C. van den Heuvel (1), Prof. Höhlbaum te Giessen (1), W. G. Hondius van den Broek (3), Busken Huet (1), B. Huet (?) (1), Jonckbloet (2), G. Kalf (2), de Hoogleeraren van wege de Nederlandsch-Hervormde Kerk te Utrecht (1), Stadsarchief te Keulen (1), A. C. Kruseman (1), L. Leopold (2), Van der Linde (1), H. Logeman (1), J. C. Matthes (1), H. J. Nassau (1), F. J. Olivier te Brussel (1, met twee ingesloten brieven), G. Penon (1), Frid. Pfaff te Freiburg i. B. (2, met een ingesloten brief), N. G. Pierson (1), Regelingcommissie van het XV Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres te Brussel (1, met een ingesloten brief), N. de Roever (1), W. Rutgers (1), J. Scheltens (1), Lina Schneider (1), Senaat der Utrechtsche Universiteit (1), K. Stallaert (3), F. A. Stoett (1), W. H. D. Suringar (2), H. A. J. van Swaay (1), T. Terwey (1), J. A. Alberdingk Thijm (3), J. Tideman (1), P. A. Tiele (1), J. H. W. Unger (2), G. Velderman (1), J. Verdam (5), E. Verwijs (29), M. de Vries (30), K. Weinhold te Kiel (1), I. A. Weyenbergh (1), J. A. Worp (3), Aem. W. Wybrands (1), J. Zacher te Halle a. S. (2).

Bijgevoegd zijn brieven van Dorth van Holthuyzen aan . . . . . uit Bockholt bij Wesel 30 Nov. 1799 (afschrift, met een afbeelding van de terechtstelling van jonkvrouwe J. M. C. J. van Dordt tot Holthuyzen op 22 Nov. 1799), van A. de Jager aan Mr. Bodel Nijenhuis (1), van de Biblioteca Nacional te Madrid aan J. F. van Someren (1), van H. Tollens aan H. Ewijk, van G. N. (?) aan P. S. Schull (1).

Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

1877

*Papier. 23 fol. in folio. XVIII<sup>de</sup> eeuw.*

**Afbeeldingen in kleuren van gladeolussen.**

VIII. H. 36

III. L. 2



247

*Hss. Leers, kart 8A*

1878

*Papier. 360 × 500. 6 fol. Begin XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Afbeeldingen** van monstra met menschelijk bovenlijf en onderlijf van een visch.

*VII, C. 25*

1879

*Papier. 204 × 160. 320 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**J. F. Kerst**, Dictaat over physiologie.

J. F. Kerst (1799—1874) was leeraar in anatomie en physiologie aan het militair-hospitaal te Utrecht.

Geschenk van Mevr. de Wed. Dr. G. P. van Tienhoven—Ninck Blok (1902).

1880

*VII, C. 29*

*Papier. 208 × 165. 137 pag. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**I. Kops**, Dictaat over de Noord-Nederlandsche Landhuishoudkunde.

I. Kops (1765—1849) was hoogleeraar in de wis- en natuurkunde te Utrecht.

Geschenk van den heer C. A. de Kruijff.

*VIII, K. 10*

1881

*Papier. 267 × 202. 541 pag., waarvan enkele onbeschreven. Met tal van gekleurde en ongekleurde teekeningen. Begin XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**G. Stoer**, Geometrie of Landmeetkonst.

In 1896 aangekocht van de firma J. L. Beijers te Utrecht.

1882

*II, F. 5*

*Papier. 332 × 205. 784 pag. en 68 fol. XIX<sup>de</sup> eeuw.*

**Minuut** van het rapport aan Z. M. den Koning uitgebracht door de commissie tot onderzoek der beste rivierafleidingen, ingesteld bij 's Konings besluit van den 15<sup>den</sup> Maart 1821.

Opgesteld door prof. Ger. Moll en te 's Gravenhage in 1827 gedrukt. — Geschenk van de erven van prof. H. Royaards (1901).

## CODICES GERMANICI ET GALLICI.

1883

*Pergament. 12 Bl. von verschiedener Grösse. XIV—XV Jahrhundert.*

### Bruchstücke des sächsischen Land- und Lehnrechtes.

Auf dem Titelschutzblatt hat P. Bondam geschrieben: „Fragmenta juris provincialis et feudalis Saxonici.“

Aus der Bibliothek von Sir Thom. Phillipps (ohne Nummer).

1884

*Pergament. 210 × 155. 4 Bl., signirt CXIII, CXVI, CXVII, CXIX. Rote Ueberschriften und Anfangsbuchstaben. XV Jahrhundert.*

### Bruchstücke eines vermutlich Braunschweigischen Stadtrechtes.

1885

*Papier. 1 Bl. 189 × 440. Rote Ueberschriften und Anfangsbuchstaben. XV Jahrhundert.*

**Bruchstück** eines Privilegiums, in welchem ein vermutlich Braunschweigischer Fürst sein Verhältnis zu den geistlichen Stiftern seines Landes feststellt.

1886

*Papier. 210 × 160. 23 Bl. XVII Jahrhundert.*

### Münzordnungen.

1. Keyzers Ferdinandi neue muntzordnung, sampt valuirung der gulden unnd silbern muntzen und darauff erfolgten keyserlichen edicts zu Augspurg, dd. 1559 Aug. 19, Bl. 1a—20b.
2. Muntzordnung van de Grave van Oistfrieszlandt, dd. Embden 1582 Maj 12, Bl. 21a—22a.

VIII, B. 24

V, J. 19

V, J. 19

VIII, G. 20

3. Der gulden muntze temporal Ordnung, per tollerantiam, Bl. 22a—b.  
4. Der silberen muntze temporal Ordnung, per tollerantiam, Bl. 22b—23a.

Aus dem Utrechtschen Staatsarchiv.

VIII, B. 6

1887

*Papier. 295 × 216. 8 feuilles. Fin du XV siècle.*

**Pièces historiques diverses.**

- Fol. 1a—5a: 1488 Sept. — „Remonstrances aux estas des pays dedeça de par l'empereur [Frederic III] et le Roy des Rommains [Maximilien] etc.”  
Fol. 1a inscription en tête: „Anno LXXXVIII Imperatore et Romanorum Rege Antwerpie existentibus de mense Septembris.” — Fol. 5b est en blanc.
- „ 6a: 1489. — „Conceptus pacis inter reges”, c'est à dire entre le roi de France et le roi des Romains, en français. — Fol. 6b est en blanc.
- „ 7a: Poème sur Charles le Téméraire, en français et en néerlandais, resp. 14 et 17 vers. — Fol. 7b est en blanc.
- „ 8a—b: „Cest la table du ceste livre ou quel on trouvoit ceulx quelz contient.”  
En tête est écrit: „Commenchant lan 1489 a vigile du feste du Katryne.”

Provenant des archives d'état d'Utrecht.

VIII, B. 26

1888

*Papier. 310 × 199. 96 feuilles. XVI siècle.*

**Hopperus, Recueil et mémorial des troubles de Pays Bas (fragment).**

Ce manuscrit, dont l'original se trouve à la Bibliothèque Royale à la Haye, contient: Hoyneck van Papendrecht, *Analecta*, II, p. 23 § VIII „à l'heure avoyent” — p. 69 § LXXXIV (jusque a) „XXXV mil hommes”; p. 76 § XCV „du mescontentement” — p. 82 § CIV „en iceluy cardinal”; p. 94 § CXXII „assembler les Estatz generaulx” — *Bijdr. en Meded. van het Hist. Gen.*, XIII (1891), blz. 132 les derniers mots sont: „confisqué leurs.”

Ce manuscrit provient probablement de P. C. Hooft; cf. *Bijdr. en Meded. van het Hist. Gen.*, XIII, blz. 115 vv. en 343 vv; Joh. C. Breen, *P. C. Hooft als schrijver der Nederlandsche Historiën*, 1894, Bijlagen.

Don de M. J. A. Grothe.

VIII, L. 3

1889

*Papier. 135 × 88. 154 feuilles. Initiales et suscriptions rouges. 38 gravures sur cuivre par Adriaen Collaert, 19 sur la vie de la Vierge Marie avec la dédicace: „Ill.<sup>ri</sup> et R.<sup>o</sup> D. Ferdinando Ximenez*

*Archidiacono Bracarensi, et sanctae sedis Apostolicae Protonot.*”, et 19 sur celle de St. Jean Baptiste avec la dédicace: „*R. do admodum Viro D. Ioanni del Rio Archidiacono et Officiali Antverp.*”, les 1<sup>ère</sup> et 20<sup>ème</sup> en couleurs; et une image coloriée représentant St. Augustin gravée par Theodore Galle. XVI—XVII siècle.

### Livre de prières.

A la fin deux anagrammes, l'une (fol. 153b) sur Jacques Lemoisnier et l'autre (fol. 154a) sur Barbe Sainte Aldegonde.

Don de Prof. C. H. H. Spronck. Voyez sur Adriaen Collaert: *Biogr. Nat. de Belgique i. v.*

1890

*Papier. 53 tables. Commencement du XIX siècle.*

### Statistique du département d'Utrecht, composé par le gouvernement français.

Ce manuscrit, qui provient de la bibliothèque de l'université de Leyde (Catalogue des manuscrits de Geel, n. 861), a appartenu à P. Musschenbroek; voir le catalogue de sa bibliothèque p. 147, n. 277.

1891

*Papier. Environ 235 × 187. 56 pages. XIX siècle (1816—17).*

### Lettres à P. van Musschenbroek, sur l'achat des manuscrits.

1. De I. B. Collaert à Bruxelles 4 (Juni—Août 1816).
2. De S. B. Brasseur à Bruxelles 9 (1816—17).

Provenant de la bibliothèque de Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 3332.

II, F. 12

VIII, K. 9

## LIBRI TYPIS IMPRESSI CUM NOTIS MSS.

1892

*F. qu. 947*  
**Ordinarius** Congregationis Windesemensis. Daventriae, A. Pafraet, 1521. 4° (= W. Nijhoff, *Bibliographie de la typographie néerlandaise des années 1500 à 1540*, VI. 343).

**Regula** beati Augustini episcopi cum constitutionibus Canonicorum Regularium capituli Windesemensis et diversis privilegiis.... quibus adiunctus est et tractatulus de simonia religiosorum et de proprietate. Ultraiecti Harmannus Boreulous excudebat 1553.

Cum additamentis et notis marginalibus manuscriptis saec. XVI. De his Constitutionibus disserit Acquoy, *Windesheim*, I, 208 nota 3, qui alia exemplaria eiusdem editionis notat.

Ex libris C. P. Serrure, vide eiusdem bibliothecae catalogum, I (Brux. 1872), p. 142 n. 1115.

1893

*IV. K. 18*  
**Joannes de Beka** et Guil. Heda. — *Historia veterum episcoporum ultrajectinae sedis et comitum Hollandiae, explicata chronico Johannis de Beca...., et Historia Guilhelmi Hedaec.... completa Appendice usque ad .... 1574, autore Suffrido Petri...., Bern. Furmerio.... recensente et notis illustrante. Franequerae, Romb. Doyema 1602. fol.*

Cum notis manuscriptis marginalibus et in plagulis insertis manu Arn. Buchelii. „Ex libris Arnoldi Buchelii Batavi 1623.” In codicis initio legitur: „Dit exemplaar was in handen van Bondam en werd door hem dikwijls aangehaald in zijn charterboek van Gelderland.”

Anno 1905 liber acquisitus est in auctione-De Geer van Jutfaas, *Catal.*, n. 2732.

1894

*VII. F. 30*  
**Anth. Smyters** van Antwerpen, *Epitheta d. z. Bynamen oft Toenamen. Rotterdam by Jan van Waesberghe, 1620. 4°.*

Doorschoten met wit papier, met handschriftelijke aanteekeningen door Peter Poeraet.

In 1905 aangekocht op de auctie-De Geer van Jutfaas, *Catal.*, n. 3696.

1895

*V. fol. 131*  
**Jac. Golius**, Lexicon Arabico-Latinum. Lugd. Bat., B. et A. Elsevier. 1653. fol.

Cum notis marginal. Ger. Joa. Lette.

1896

*VI, E. 38*  
*VI, E. 39*  
**Hugo de Groot**, Inleydinge tot de Hollandsche Regtsgeleertheit... mitsgaders eenige bijvoegsels... door Sim. van Groenewegen van der Made... Hier is noch bij-gevoegt R. Hogerbeets, Van het aenleggen en volvoeren der Processen, voor de Respective Hove van Iustitie in Hollandt,.... Mitsgaders het Hollandsche versterf-recht.... Tot Delf, bij Aernold Bon, 1657. 8°.

Doorschoten met wit papier. Met handschriftelijke aantekeningen van prof. M. S. Pols.  
 Uit het legaat van prof. M. S. Pols.

1897

*VI, E. 42*  
**Lod. van Velthem**, Spiegel Historiaal. Uitg. en opgeheldert door Isaac le Long, Amst., H. van Eyl. 1717 fol.

Met aantekeningen aan den rand en op losse blaadjes door prof H. E. Moltzer.  
 Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

1898

**Landrechten** van Over-IJssel, met de nadere reglementen, resolutien en ampliatien etc. Deventer, J. van Wijk 1724. 4°.

Met geschreven en gedrukte bijvoegsels tot het eind der 18e eeuw.  
 Bibliotheek van het Historisch Genootschap (qu. 176).

1899

*VII, f. 33*  
**J. F. Böckelmann**, Compendium institutionum Justiniani sive elementa juris civilis, Amst. 1763. 8°.

Plagulae albae insertae sunt cum notis manuscriptis.  
 Donum v. cl. N. G. P. Rauwenhoff (1896).

253

1900

V. 17, 27  
**H. D. Gaubius**, *Institutiones pathologiae medicinalis*. Ed. III. Leidae Batav., S. et J. Luchtmans 1781. 8°.

Plagulae albae cum notis manuscriptis C. Pruys van der Hoeven insertae sunt.  
E legato v. cl. G. J. Loncq C. J. fil.

1901

O. qu. 148  
**Pharmacopoea Belgica**. Hag. Com. 1823. 4° maj.

Doorschoten, met vele aantekeningen in 't Hollandsch van de hand van Prof. G. J. Loncq. Door hem aan de Bibliotheek gelegateerd.

1902

V. qu. 123<sup>a</sup>  
**G. W. Freytag**, *Lexicon Arabico-Latinum*, 4 tom. <sup>(2 vol.)</sup> **Halis Saxonum**  
**C. A. Schmetzke**, 1830—1837. 4°.

Plagulae albae insertae sunt cum notis manuscriptis v. cl. P. de Jong.  
Donum v. cl. M. Th. Houtsma.

1903

VIII. C. 28  
**C. Lucilii saturarum reliquiae**. Ed. Fr. D. Gerlach, Turici 1846. 8°.

Plagulae albae insertae sunt cum notis manuscriptis v. cl. S. A. Naber.  
Adjectae sunt duae epistolae ad S. A. Naber, quos scripserunt I. S. G. Boot, dd. Amsterdam 25 Nov. 1870, et H. E. Moltzer, s. l. et d.  
E. legato v. cl. C. M. Francken.

1904

VII. H. 32  
**Floris ende Blancefloor**, Uitg. met inl. en aant. door H. E. Moltzer. Groningen 1879. 8°. (*Bibl. v. middelnederl. letterk.*, afl. 23).

Met kantteekeningen door prof. H. E. Moltzer.  
Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).

1905

VIII. H. 34  
**Jacob van Maerlant**, *Strophische gedichten*. Uitg. en toegel. door Eelco Verwijs, Groningen 1879. 8°. (*Bibl. v. middelnederl. letterk.*, afl. 24—26).

Met aantekeningen aan den rand en op losse blaadjes door prof. H. E. Moltzer.  
Herkomst als boven.

VIII. H. 33

## 1906

**Fergunt**, Nieuwe uitgave van Eelco Verwijs. Uit zijne nalatenschap uitg. en van een glossarium voorzien door J. Verdam, Groningen 1882. 8°. (*Bibl. v. middelnederl. letterk.*, afl. 30 en 33).

Met aantekeningen aan den rand en op losse blaadjes door prof. H. E. Moltzer.

Herkomst als boven.

VIII. H. 35

## 1907

**P. Leendertz**, Het Nederlandsch leerdicht Rinclus, (Gron. diss.) Amst. 1893.

Met aantekeningen aan den rand en op losse bladen door prof. H. E. Moltzer.

Herkomst als boven.



# CODICES

EX ECCLESIIS ET MONASTERIIS

RHENO-TRAIECTINIS ORIUNDI,

QUI IN ALIENIS EXSTANT BIBLIOTHECIS.



## ECCLESIA B. MARIAE TRAIECTENSIS.

### I.

*Membr. 214 × 157. 121 fol. Quattuor manibus exaratus: fol 2a; 2b; 3—21; 23—120. Fol. 2a et 2b saec. XVI; 3—21 saec. XV; 23—120 saec. XI. Fol. 3—21 litteris initialibus rubris ornata; fol. 23—120 titulis rubris, initialibus parte altera auratis, altera rubris aut alio modo depictis. Fol. 22a invenitur crucis figura caerulea et rubra picta. Fol. 22b inscriptum est „S. Math. In illo tempore” litteris capitalibus pictis.*

#### **Evangeliarium in usum ecclesiae S. Mariae Traiectensis, fol. 22—120.**

Fol. 22a—401b: Evangelia de tempore (a Vig. Nat. Dni. usque ad fer. IV hebdomadae IV Adventus). Fol. 401b—410b: Evangelia de Proprio Sanctorum a. S. Silvestro [31 Dec.] usque ad. S. Andream [30 Nov.]. Fol. 410b—416b: Evangelia de Communi Sanctorum et in Dedicatione templi. Fol. 416b—419a: Evangelia pro Missis votivis. Fol. 419a—420a: Evangelia in agenda mortuorum (in fine mutila). Fol. 420b vacat. Fol. 421a—b fragmentum ex libro qui est de iure civili.

Præcedunt fol. 2—21 ex ordine iuramenta „Scribe Jurisdictionis nostre In lopick”; scabinorum foraneorum; prepositi et archidiaconi; decaui; scolastici; thesaurarii; canonici; canonici completa residencia; canonici scolaris completo studio; semi-prebendorum; vicariorum; chorisociorum et installatorum; notarii ac nuntii capituli simul; sculteti dominorum (fol. 48b: „hoc modo promittent fideiussores sculteti pro ipso”); septem iuratorum in lopick; domini de culenborch; persone feodalis; scultetorum foraneorum.

In codicis initio legitur inscriptio manu saec. XVI exarata: „Liber Juramentorum ecclesie beate Marie Traiectensis.” In ligatura lignea corio nigro intacta saec. XVI, figuris impressis et duabus fibulis cupreis ornata.

Codex exstat in Museo episcopali Harlemensi, n. 221.

### II.

*Membr. 313 × 225. 188 fol. Saec. XII. Adscriptae sunt hic illic chartae saec. XII et XIII, sive in foliis vacantibus sive in foliorum marginibus.*

#### **Annales 513—1138, fol. 2b—3b.**

Ad huius codicis fidem typis vulgatae sunt in *Vaderlandsch Museum*, uitg. door

C. P. Serrure, I (1855), blz. 412 vv.; IV (1864), blz. 437 v.; MG. SS., XV, p. 1300 ss.; *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap*, XI (1888), blz. 472 vv.

Fol. 4a: vacat.

„ 2a: Annotatio de feudo Lopeka (?), quam „per manum Godebaldi episcopi tenebant fratres” Ecclesiae sanctae Mariae Traiectensis.

„ 2a: Annotatio de circatu episcopi. (Typis vulgata in *Vaderlandsch Museum*, I, blz. 412 et in MG. SS., XV, p. 1304).

### **Tabulae computi paschalis 1139—1231, fol. 3b—5a.**

Solos numeros annorum inde ab an. 1231 usque ad an. 1303 eadem manus scripsit. In marginibus notae historicae (usque ad an. 1277) inscriptae sunt.

Fol. 5b: Tabula litterarum lunarium. Fol. 6a: Tabula collativa dierum anni mobilium (Paschatis, Septuagesimae, Quadragesimae et hebdomadarum a Nativitate Domini usque ad Quadragesimam). Fol. 6a in imo margine adscripta est narratiuncula de incendio quod anno 1253 civitatem Traiectensem partim vastavit.

### **Forma pacis Henrici V, fol. 6b, 7b.**

Est Trenga Henrici regis, ex hoc eodem codice typis vulgata MG. LL., II, p. 267.

### **[In ecclesiis ruralibus?] ne ultra tres menses differatur electio, fol. 7a.**

Sunt statuta duo de eligendo pastore pro ecclesiis viduatis intra tres menses. Inc. I: *Ne pro defectu pastoris gregem dominicum lupus rapax invadat*. . . . Des.: *effugere ultionem*. Inc. II: *Quia propter diversas electionum formas*. . . . Des.: *sollemniter publicetur*.

### **Usuardus, Martyrologium, fol. 8a—55b.**

Notae historicae, quae huic Martyrologio insertae sunt, typis inveniuntur vulgatae in MG. SS., XV, p. 1304.

Fol. 56a: Promissio canonici investiendi. Fol. 62a: Iuramentum sociorum. Fol. 62b, 63a: Iuramentum decani.

### **Regula Canonicorum, fol. 56b—169a.**

Est AMALARI Metensis ep. (Migne, *P.L.* 105. 815—934). In capitulorum tabula (fol. 62b), post capitulum „CXLIij. Epylogus breviter digestus,” quod est apud Migne ultimum, duo adhuc numerantur capitula: „CXLIij. Littere formatarum” et „CXLV. De corepiscopis et eorum privilegio.” Haec duo statim memorantur fol. 169a—170b.

### **Modus et littere formatorum, fol. 169a—169b.**

Est ATTICI episcopi (Migne, *P.L.* 130. 319; cf. *P.L.* 129. 1387).

### **Epistola Leonis Pape ad episcopos Germanie et Gallie de corepiscopis**

et eorum privilegio et corepiscopos eosdem esse quos et presbyteros, fol. 169b—170b.

Exstat apud Migne, *P.L.* 55. 1325; cf. *P.L.* 54. 1238.

**De corepiscopis et eorum modo et quod manus imponere non debeant,** fol. 170b—171a.

Inc.: *Emeruisse reprehensibilem et valde insolitum usum comperimus eo quod quidam. . . .* Des.: *corepiscopum vero civitatis episcopus ordinet cui ille subiectus est.*

**Ex dictis sanctorum sancteque apostolice sedis pontificum ab Adriano papa Carolo cesari magna solempnitate directa sub die Kalendar. XIII Oct. ind. VIII, fol. 171a—173a.**

Inc.: *Quia ex iussione domini et meritis B. Petri apostolici singularis sancte sedis apostolice congregandorum conciliorum auctoritas data,* etc. Sequuntur (fol. 172a—173a) excerpta ex synodis Romano, Niceno, Sardicensi, Antiocono etc., et ex decreto Innocentii papae. (Tractatus habet sedecim paragraphos).

**Gregorius Romanus Pontifex ad Johannem Defensorem de restitutione Januarii,** fol. 173a—173b.

Excerptum est ex S. GREGORII MAGNI epistola XLV (Migne, *P.L.* 77. 1294—95).

Fol. 173a—174a: „Item ad eundem similiter de reparatione Stephani episcopi.” Ex eadem S. Gregorii Magni epistola (*P.L.* 77. 1295—96).

**Inquisitio atque renunciatio Defensoris de causis predictorum,** fol. 174a.

Excerptum ex sententia JOHANNIS DEFENSORIS (Migne, *P.L.* 77. 1300—01).

**De auctoritate ieiuniorum quatuor temporum,** fol. 174a—175a.

Inc.: *De ieiunio quatuor temporum licet nota sit auctoritas veteris legis et prophetie dicente domino. . . .* Des.: *sola quadragesima sufficere videtur posse meminerint perfectorum.* Post spatium 5 circiter linearum sequitur absque lemmate (fol. 175a) inc.: *Si quis acolitum ceperit vel aliquam vim intulerit propter aliquam rem. . . .* Des.: *De presbitero XX libras et bannum.*

**(Collectio Decretorum) „Ex epistolis Hilarii Pape de admonendis clericis ad sacros ordines,”** fol. 175b—176b.

Inc.: *Sacramenti mysterium incomprehensibile est summe pietatis hostiam immolare ideoque examinatos ministros,* etc. Sequuntur dein excerpta ex „Registro Gregorii Pape, Augustino, Alexandro Papa, Hieronymo, ex Concilio Saiegustato et ex Nikolao Papa ad Bulgaros” (cf. infra ad fol. 184b—187a).

„**Institutio S. Augustini qualiter can (sic),**” fol. 177a—182b.

Est s. AUGUSTINI Regula ad servos Dei (Migne, *P.L.* 32. 1377). Sequuntur fol. 182b—183b excerpta nonnulla sive sententiae maxime ex operibus S. Augustini.

**Collectio Decretorum,** fol. 184b—187a.

Inc.: *Tanto sunt intercedentium et parentium beneficia potiora quanto peccantium iustiora supplicia* etc. Intermixta sunt decreta de rebus liturgicis, inter quae exstat etiam (fol. 186b) decretum anonymum de non legenda Missa post fractum ieiunium, quod idem decretum in hoc codice (supra fol. 176a) refertur tanquam „Ex concilio Salegustato.” Celebratum autem fuit illud concilium anno 1023 sub Aribone, archiepiscopo Moguntino. Decretum memoratum invenitur apud Migne, *P.L.* 140. 1059s., cap. 4. — Tam haec quam alia, quae supra (fol. 175b—176b) invenitur collectio Decretorum, videtur facta in quodam concilio, cui dioecesis Traiectensis erat subiecta. Tempus tamen et locus quo ipsum codicem inspeximus impedimento erant, quominus ista penitus investigare potuerimus.

Adscriptae sunt in foliis vacantibus sive in foliorum marginibus quae sequuntur chartae:

- Fol. 1b: Charta episcopi Andreae, dd. 1138 (= Brom, *Regesten*, n. 368). Orig. (?), marginibus laesis.
- „ 2a: Charta a. 1264 (= Brom n. 1569).
- „ 6a: Charta a. 1287 (= Brom n. 2218).
- „ 7a: Diploma Wilhelmi regis a. 1252 (= Brom n. 1221) „Dat. Traiecti XII Kl. Julii ind. X,” non XV Kl. Julii, ut ait Brom.
- „ 55b: Statutum Walteri praepositi et Andreae decani „cum communi consensu fratrum ecclesie sancte Marie” de prebendis fratrum, qui „religionis habitum mutare vel ad altiore vitam se transferre” decreverint, s. d. (Deest apud Brom).
- „ 56a: Charta a. 1202 (= Brom n. 574).
- „ 173b: Statutum praepositi, decani et totius capituli ecclesiae B. Mariae in Traiecto de beneficiis ecclesiasticis. „Actum anno domini Incarnationis M.CC.lx p<sup>o</sup> Octavo Id. Octobr.” (1261 Oct. 8). Deest apud Brom.
- „ 174a: Capitulum Ecclesiae Beatae Mariae Traiectensis testatur se cum domino Engelberto huius ecclesiae decano convenisse, conditionibus adiectis, de domum claustralem decaniae attinentem reparando. „Datum et actum anno domini Millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto in vigilia Walburgis” (1255 April. 30). Deest apud Brom.
- „ 175a: Pactio capituli Ecclesiae S. Iohannis Traiectensis cum Engelberto de Ysenbruch, praeposito sancti Petri et decano Beatae Mariae in Traiecto „nostroque concanonico” de illius domo et arca „in nostro claustro” sitis. „Datum et actum anno domini Millesimo ducentesimo sexagesimo quarto sabbato post dominicam qua cantatur Reminiscere” (1264 Martii 22). Deest apud Brom.
- „ 184a: Ioannes sacerdos et in ecclesia B. Mariae Traiectensis canonicus notum facit se pro eadem ecclesia per benevolentiam domini G. decani

obtinue, ut in hebdomada SS. Trinitatis, „in prima die quando officium Benedicta celebratur,“ fiat Officium et Missa solennis, et ut ceteris hebdomadae diebus cantetur in Missa Gloria in excelsis in honorem SS. Trinitatis; seque ob huius facti memoriam eidem ecclesiae contulisse quinque libras ad redimendam vineam in Bete-thorp, et dedisse vasa et ornamenta „ad altare occidentale superius.“ S. d. (Deest apud Brom).

- Fol. 187a: Consultatio Ecclesiae Coloniensis, s. d. (= Brom n. 292).  
 „ 187b: Charta, s. d. (= Brom n. 621).  
 „ 187b: Charta, s. d. (= Brom n. 407).  
 „ 188a: Diploma a. 1156 (= Brom n. 413). — Fol. 188b vacat.

Codex asservatur in Museo Meermanno-Westreeniano Hagae Comitum (sign. Fol. n. 17, olim Quarto n. 42). Fuit olim Heriberti Rosweyde, deinde Patrum Bollandistarum. Anno 1832 eum emi curavit a bibliopola quodam Mechlinsiensi et museo suo intulit liber baro W. H. J. Westreenen van Tiellandt.

### III.

*Membr. 260 × 185. 59 fol. Titulis rubris et initialibus rubris et caeruleis ornatus. Saec. XIV—XV.*

#### **Ordo ad inungendum sive visitandum infirmum.**

Fol. 14b—23a: Litanias.

In tegumento anteriore legitur haec inscriptio: „Usui sum presbyteris animarum collegiatae ecclesiae beatae Mariae virginis Traiectensis hebdomedariis, sacerdotibus et decano, qui suo tempore certisque casibus me ad manum habere et uti soliti erant. Cedat(?) proprietariis.“ Anno 1643 hunc codicem possedit Paulus Voet, cuius bibliothecae signum primo folio agglutinatum est.

Exstat in bibliotheca ducali in Wolfenbüttel. Cf. *Die Handschriften der Herzogl. Bibliothek zu Wolfenbüttel*, 2e Abth., IV (1900), n. 2926.

MONASTERIUM S. PAULI IN TRAIECTO INFERIORI.

*Membr. 302 × 220. 174 fol. Binis columnis exaratus. Saec. XI.*

**Gregorius Turonensis**, Liber miraculorum martyrum beatorum, fol. 1—64.

Eiusdem, De virtutibus sancti confessoris Martini, fol. 64—115b.

Eiusdem, Liber vitae patrum, fol. 115b—170.

**Vita S. Remacli** (*B.H.L.* 7113 excerptum), 170b—174b.

Fol. 174b: Prosa, cum notis musicis.

Fol. 174b legitur inscriptio: „Liber monasterii Sancti Pauli in traiecto inferiori.”

Codex hic exstat in Bibliotheca Regia Bruxellensi. Cf. J. van den Gheyn, *Catalogue des Mss.*, V, n. 3226.



MONASTERIUM CANONICORUM REGULARIUM  
IN TRAIECTO.

---

I.

*Membr. 190 × 125. 154 fol. Titulis et litteris initialibus rubris ornatus. Duabus manibus exaratus: fol. 1—54, 122—154; fol. 55—121 (haec folia initialibus alternantibus rubris et caeruleis et nonnullis litteris maioribus his coloribus pictis ornata). Saec. XIV.*

**S. Eusebius**, Epistola ad sanctum Damasium (sic) Portuensem episcopum et ad Theodosium senatorem de obitu Jeronimi gloriosissimi confessoris (*Opp. S. Hieronymi*, ed. Vallars., XI. 381—436), fol. 2a—29a.

**S. Augustinus**, Epistola de laude beati Jeronimi ad Cyrillum, fol. 29b—31b.

*Inc.: Quam magnus sit gloriosus Jeronymus in vita sanctitatis. Des.: Magnificemus ergo Dominum in sancto suo, magnificemus opera sua, quoniam perfecta sunt nec est in eis iniquitas. Deo laus. Non consonat cum epistola apud Valarsium, l. c., 437—447.*

**S. Cyrillus**, episcopus, Epistola ad beatum Augustinum episcopum Yponensem super quibusdam beati Jeronimi miraculis et prodigiis rescripta (*Opp. Hieron.*, l. c., 447—494), fol. 32a—40b.

**De virtute ac misterio salutaris hostie Gregorii** in dialogo, fol. 40b—41a.

**De affligendo corde inter sacra misteria et de mentis custodia per conpunctionem** (Gregorius in eodem), fol. 41a—41b.

**Hugo de S. Victore**, Liber vel soliloquium de arrha anime (*Opp.*, ed. Rothomag., II. 223—233), fol. 42a—54a.

**Anselmus**, Cantuariensis archiepiscopus, Prosologion (*Opp.*, ed. Colon. 1573, III. 27—35), fol. 55a—61a.

**S. Augustinus**, Liber qui graece Encheridion, latine Manutenens dicitur, de fide, spe et caritate, ad Laurentium presbyterum (*Opp.*, ed. Froben. 1569, III. 151--194), fol. 61a—82b.

**S. Bernhardus**, Clarevallensis, De conscientia liber (incompletus = *Opp.*, ed. Mabillon, V. 335— med. 353), fol. 83a—89b.

Eiusdem Meditationes vel contemplationes piissimae (*Opp.*, l. c., 319—336), fol. 89b—99a.

**S. Augustinus**, Soliquium anime ad Deum (*Opp.*, l. c., IX. 753—791), fol. 99a—116a.

Eiusdem Liber de conflictu vitiorum et virtutum (*Opp.*, l. c., IX. 1028—1040. Deest capitulum ultimum), fol. 116a—121b.

**Speculum sacerdotum** dictum „Stella matituna,” fol. 122a—132a.

Inc.: *Quasi stella matutina in medio nebulae, i. e. peccatorum.*

**S. Augustinus**, Libellus qui dicitur Manuale de contemplatione Domini nostri Jesu Christi (*Opp.*, l. c., IX. 791—809), fol. 133a—144b.

**Henricus de Hassia**, Speculum anime, (Hain n. 8401, 8402), fol. 145a—154b.

Fol. 121b legitur inscriptio: „Iste liber est monasterii canonicorum regularium in Traiecto.”

Codex hic exstat in bibliotheca ducali in Wolfenbüttel. Cf. *Die Handschriften der Herzogl. Biblioth. zu Wolfenbüttel*, 2e Abth., V (1903), n. 3534.

---

## II.

*Membr. 275 × 200. 80 fol. Initialibus alternis vicibus rubris et caeruleis ornatus. Saec. XIV.*

**Uuardus**, Martyrologium (usque ad 28 Octob.; finis deest).

In codicis initio legitur inscriptio partim abrasa: „Liber canonicorum in Traiecto.”

Adservatur in eadem bibliotheca. Cf. l. c., 2e Abth., IV (1900), n. 2897.

---

MONASTERIUM CARTHUSIENSIVM PROPE  
TRAIECTVM INFERIVS.

---

I.

*Membr. 520 × 360. 4 vol. 238, 277, 223, 299 fol. Binis  
columnis exaratus. Initialibus deauratis ornatus. Vol. 4, fol. 1:  
tabula picta repraesentans mortem Alexandri. Saec. XV (1402—3).*

**Bibliae fragmenta, distributa secundum ordinem liturgicum.**

In titulis, laciniis corneis protectis, legitur:

- Vol. I: „Istud volumen proferetur sabbato ante septuagesimam et continentur in eodem quinque libri Moysi, Iosue, Iudicum et Ruth.”
- „ II: „Istud volumen proferetur circa octavam Penthecostes et continet libros Regum, Proverbia Salomonis, Ecclesiasticum, Iob, Thobiam, Iudith et Esther.”
- „ III: „Istud volumen proferetur sabbato ante Dominicam in Passione et continet Iheremiam, Esdram, Actus Apostolorum, Epistolas canonicas, Apocalipsim, Paralipomenon.”
- „ IV: „Istud volumen proferetur circa kalendas octobris et continet libros Machabeorum, Danielelem, Ezechielem, duodecim Prophetas, Ysaïam et epistolas Pauli.” Cuique bibliae libro praecedit usitatus S. Hieronymi prologus. Fol. 80 in margine legitur inscriptio: „Nota quando festum omnium sanctorum accidit feria 4a, tunc tantum et non alias sunt lectiones duarum ebdomadaram primarum per litteras de rubrica terminanda scilicet A. B. C., nec tunc competit terminatio pro festo omnium sanctorum. Sed si non accidit feria 4, tunc leguntur per P[rimum] S[ecundum] T[ertium] de nigro per totum.”

Vol. I, fol. 238b: „Anno Domini millesimo quadringentesimo secundo decima septima mensis ianuarii hoc volumen finitum est per manus Henrici de Aernhem. Orate pro eo,” et vol. III fol. 222b: „Anno domini millesimo quadringentesimo tercio feria quarta in die Cinerum hec biblia est finita in quatuor voluminibus Deo dante gratia (sic) per manus Henrici de Aernhem, orate pro eo.” Initio cuiusque voluminis legitur inscriptio: „Pertinet ad Carthusienses prope Traiectum.”

Codices, qui antea asservabantur in Bibliotheca Publica Parisiensi, nunc exstant in Bibliotheca Regia Bruxellensi. Cf. Van den Gheyn, *Catalogue des Mss.*, I, n. 46.

## II.

*Membr. 8<sup>o</sup>. binis columnis exaratus. 143 fol. Saec. XV (1508).*

**Vitae Sanctorum.**

- Fol. 3a1—49b2: DIONYSIUS CARTUSIENSIS, Dialogus inter Christum et Principissam.
- „ 20a1—52a2: Pseudo—MARCELLINUS, Vita S. Switherti (= *B.H.L.* 7941).
- „ 52a2—68b2: Pseudo—LUDGER, Canonizatio, elevatio et miracula S. Switherti (= *B.H.L.* 7942).
- „ 69a1—71a2: Vita S. Ludgeri ep. Monasteriensis. Inc.: *Sanctus Ludgerus a patre Thiadgrino matre vero Lyafbruga originem traxit. Avius vero patrius. . . .* Des.: *Obsessos a demonibus divina permittente gratia liberavit* (Multum differt a *B.H.L.* 4946, licet initium consonet).
- „ 71b1—82a2: Vita S. Ieronis Martyris. Inc.: *Sanctus ergo Ieron parentibus iuxta seculi dignitatem nobilibus progenitus, divinis sine mora. . . .* Des.: *Hic ergo sicut novit sanctum Ieronem visitavit et de XLa aureis optimum sibi dedit* (Inc. ut *B.H.L.* 3862, sed deinceps differt ab editis). — Fol. 83 vacat.
- „ 84a1—142a1: OTHLOHUS, Vita S. Bonifacii ep. Moguntini (= *B.H.L.* 1403).
- „ 142a1—a2: De adventu S. Bonifacii ad Romam. Inc.: *Anno dominice Incarnationis DCCvii indictione vj imperante leone augusto. . . .* Des.: *per tria miliaria protendatur.* — Fol. 143 vacat.
- Fol. 1a: „Pertinet ad carthusienses prope traiectum.”
- „ 19b2: „Explicit feliciter per fratrem wermboldum leydis carthusiensem professum domus nove lucis.” Fol. 142a: „Explicit feliciter a<sup>o</sup> [150] 8<sup>o</sup> in profesto sancti bernardi abb. Per fratrem wermboldum de leydis.” Fol. 142b: „Hunc celeri verbolt calamo pinxit venerando || Premia cui prompti magna laboris erunt.”

Codex adservatur in Museo archiepiscopali Rheno-Traiectino.

*Rijnsburgsch handschrift*

## III.

*Membr. 282 × 133. Litteris capitalibus rubris et caeruleis, initialibus pictis et deauratis ornatus. Fol. 2b tabula repraesentans Carthusianos invocantes S. Ursulam; fol. 42b: eosdem preces fundentes coram S. Catharina; fol. 76: S. Barbaram et Carthusianos.*

**Vitae Sanctorum.**

- Fol. 1—2: Indices.
- „ 3—29b: Revelatio nova itineris et passionis XI milium Virginum (= *B.H.L.* 8433).

- Fol. 29b—42b: *Legenda et passio sanctarum Virginum undecim milium* (= *B.H.L.* 8428—8430).  
 „ 43—75b: *Vita beatissime virginis et martiris Christi Katherine* (= *B.H.L.* 4663).  
 „ 76b—108: *Historia beate Barbare virginis* (= *B.H.L.* 918).  
 „ 108—113b: *De translatione beatissime virginis et martiris Christi Barbare* (= *B.H.L.* 926).  
 „ 113b—131b: *Quedam miracula de beatissima virgine et martire Christi Barbara* (= *B.H.L.* 932—950).  
 „ 131b—133b: *Miraculum pulchrum post passionem gloriose Catherine legendum* (= *Legenda aurea*, Ed. Dresdae 1846, p. 914—15).

Fol. 3 legitur inscriptio: „Pertinet ad carthusienses prope Traiectum inferius.”  
 In folio chartaceo, initio codicis inserto, reperitur signum musei Bollandiani + MS 49.  
 In ligatura saec. XVI.

Codex exstat in Bibliotheca Regia Bruxellensi. Cf. Van den Gheyn, *l. c.*, V, n. 3215.

---

#### IV.

##### *Membr. Saec. XV.*

##### **Liber infirmorum.**

In codicis initio legitur quae sequitur inscriptio: „Item venerabilis pater Dominus Johannes IJsbrandi de Herlem prior hujus domus Sancti Salvatoris, ordinis Carthusiensis, voluit et ordinavit, quod liber iste de cetero perpetuis temporibus erit sub fida custodia infirmarii ad usum infirmorum, quatenus in eo legant et legatur eisdem, quae ad eorum vel utilitatem vel consolationem pertinere videbuntur. Anno [15]17.”

Huius codicis brevem descriptionem invenies in *Nederlandsch archief voor kerkelijke geschiedenis*, door N. C. Kist et H. J. Rooyards, IV (1844), blz. 429 noot.

Ubi codex, quem antea possedit cl. v. N. C. Kist, hodie adscrvetur, me fugit.

---

DOMUS FRATRUM S. HIERONYMI IN TRAIECTO.

---

I.

*Membr. folio. Litteris initialibus pictis ornatus. Saec. XV (1495)*

**S. Hieronymus, Liber commentariorum in Ezechielem prophetam.**

Scriptus est anno 1495 „infra Octavas Ascensionis Domini.” In fine: „Pertinet ad fratres Sancti Iheronimi in Traiecto.”

Codex exstat in bibliotheca Oxoniensi collegii „Corpus Christi.” Cf. H. Brugsmans, *Verlag van een onderzoek in Engeland naar archivalia*, 's-Gravenhage 1895, blz. 491.

---

II.

*Membr. 290 × 205. 180 fol. Binis columnis exaratus. Initialibus rubris et caeruleis ornatus. Saec. XV.*

**Johannes Climachus, De triginta gradibus perfectionis (saepius typis vulgatum sub titulo *Scala*), fol. 2—66.**

Fol. 66—67: Laus et commendatio Johannis Clymaci.

**Vita** sub compendio sancti Johannis abbatis sancti montis... edita a DANIELE humili monacho Raytheno (= *B.H.L.* n. 4380), fol. 67—68b.

**Johannes Clymachus, Sermo ad pastorem (Migne, *P.G.*, 88. 1165), fol. 68b—73.**

**Ammoniciones Sancti EFFREM dyaconi (*Opp. omn.*, I, Romae 1732, p. LXXXI, nn. 1—8), fol. 74—95.**

**Regula beati BASILII (Holsten, *Codex regularum*, p. 67—108), fol. 96—123.**

**De Sancto Basilio** Cesariensi episcopo et confessore (= *B.H.L.* 1022), fol. 124—128.

**Basilius episcopus**, Exameron (Migne, *P.G.*, 30. 870), fol. 129—162.

**Ammonitiones beati Basilii episcopi** (Holsten, *Codex regularum*, p. 455—64), fol. 162b—168.

**B. Eusebius Emissenus**, Decem omilie ad monachos (*Bibl. max. vet. patrum*, Lugd. 1677 t. VI p. 636), fol. 161b—180.

Fol. 1: Index.

Fol. 180b legitur inscriptio: „Pertinet ad librariam domus fratrum sancti Iheronimi in Traiecto.” In codice invenitur musei Bollandiani signum + MS 407.

In ligatura antiqua, figuris corio impressis.

Exstat in Bibliotheca Regia Bruxellensi. Cf. Van den Gheyn, *l. c.*, II, n. 1320.

### III.

*Membr. 317 × 228. 204 fol. praeter tria initio codicis et sex ad finem tegumento inserta. Binis columnis. Initialibus rubris et caeruleis ornatus. Saec. XV.*

#### Vitae Sanctorum.

- Fol. 1—2: [Index].  
 „ 3—6: Nativitas gloriosissime christique martiris Katherine (= *B.H.L.* 1668).  
 „ 6b—18: Passio gloriose virginis Katherine (= *B.H.L.* 1663).  
 „ 18—23b: Quaedam gloriosa que Deus noster per eam in quibusdam locis operari dignatus est (= *B.H.L.* 1682, 1684—1686, 1681, 1687—1694, 1680, 1695).  
 „ 23b—25: Inventio corporis eiusdem virginis (= *B.H.L.* 1679).  
 „ 25—38b: Vita, passio necnon translatio beate Barbare virginis (= *B.H.L.* 918).  
 „ 38b—41: Translatio eiusdem sanctissime martiris virginisque Christi Barbare (= *B.H.L.* 926).  
 „ 41—48b: Miracula que Deus per eandem virginem operatus est (= *B.H.L.* 932—936, 938—940, 943, 941, 937, 942, 944—950).  
 „ 48b—50: Passio sancte Lucie virginis (= *B.H.L.* 4992).  
 „ 50—51b: Vita sancte Marthe virginis et hospite Domini nostri (= *B.H.L.* 5548).  
 „ 51b—52b: Passio sanctissime virginis Christi Martine. Inc.: *Martina virgo nobilis et splendida, Rome senatorum progenie orta.*  
 „ 52b—53: Passio sancte Prisce virginis Christi: Inc.: *Beata Prisca Rome orta ex nobili prosapia.*  
 „ 53—55b: [Passio sanctae Agnetis] = *B.H.L.* 156.

- Fol. 55b—63b: Epitaphium beatissimi Iheronimi ad Eustochium de vita Paule vidue (= *B.H.L.* 6548).
- „ 64—64b: Vita sancte Aldegundis virginis. Inc.: *Tempore Dagoberti regis Francie orditur puella quedam.*
- „ 64b—65b: Vita sancte Waldetrudis sororis sancte Aldegundis virginis. Inc.: *Sancta Waldetrudis tempore Dagoberti regis clarissimis orta parentibus.*
- „ 65b—67b: Passio sanctae Agathae virginis et martiris (= *B.H.L.* 433, sine prologo).
- „ 67b—76b: Vita et passio gloriosissimae virginis et martiris Apollonie (= *B.H.L.* 641).
- „ 76b—78: Passio sanctissime virginis et martiris Christi Appollonie (= *B.H.L.* 643).
- „ 78: De episcopo [Pragensi Ernesto] non reedificante ecclesiam eius (= *B.H.L.* 645).
- „ 78—81: Passio sancte Dorothee virginis (*B.H.L.* 2325).
- „ 81—99b: Vita sancte Geertrude virginis et abbatisse (= *B.H.L.* 3493).
- „ 99b—106: Vita beate Marie Egiptiacae (= *B.H.L.* 5417, deest prologus).
- „ 106—112: Vita beatissime ac Deo dilectissime virginis ac paradoxae Waldburgis (= *B.H.L.* 8766—8768).
- „ 112—114b: Vita sancte Monice (= *Legenda Aurea*, ed. Colon., fol. 277—279).
- „ 114b—115: De sancta Petronilla. Inc.: *Sancta Petronilla cuius vitam sanctus Marcellus scripsit.*
- „ 115—116: Vita sancte Pharahildis cuius corpus requiescit in Gandavo (= *B.H.L.* 6793).
- „ 116—121: Vita sancte Lutgardis virginis et monialis (= *B.H.L.* 4950, sine prologo).
- „ 121—122: Edeltrudis virginis et reginae (*B.H.L.* 2632).
- „ 122a—122b: Ynnus venerabilis Bede (= Chevalier, *R.H.* 839).
- „ 122b—142b: JACOBUS [de Vitriaco] ACONENSIS EPISCOPUS, [Vita] sancte ancille Christi Marie de Oegnies (= *B.H.L.* 5516).
- „ 143—146: Passio beate Margarete virginis (= *B.H.L.* 5303).
- „ 146—147: Vita sancte Praxedis virginis (= *B.H.L.* 6920).
- „ 147—148: Conversio beate Marie Magdalene ex vrsboro de vita et obitu sanctorum (= *B.H.L.* 5452).
- „ 148—149: Beate Marie Magdalene transitus (= *B.H.L.* 5446).
- „ 149—150b: Sermo de translatione beate Marie Magdalene (= *B.H.L.* 5489; incipit ut  $\beta$ ).
- „ 151—152b: De bona indole sancte Christine (*B.H.L.* 1757).
- „ 152b—154: Conversio sancte Affre martiris cum aliis (= *B.H.L.* 108).
- „ 154b—157: Sancte Eufemie virginis et martiris (= *B.H.L.* 2708).
- „ 157—158b: Sancte Hildegardis virginis (= *B.H.L.* 3931).
- „ 159—162: Passio sancte Tecele virginis et martiris (*B.H.L.* 8020).
- „ 162—165: Vita sancte Pelagie ad Christum converse (= *B.H.L.* 6607).
- „ 165—166b: Passio sanctarum Perpetue et Felicitatis martyrum (= *B.H.L.* 6634).



- Fol. 166b—168: Passio sanctarum undecim milium Virginum (= *B.H.L.* 8428 excerptus).  
 „ 168—169b: Vita sancte Ode vidue (= *B.H.L.* 6259).  
 „ 169b—170: Vita sante Ermelendis virginis (*B.H.L.* 2605).  
 „ 174—176b: Vita mirabilis Christine descripta a fratre ΓΙΟΜΑ [Cantipratano] suppiore conventus Lovaniensis Ordinis Fratrum Predicatorum (= *B.H.L.* 1746).  
 „ 177—197: Fratris THEODORICI [de Apoldia] . . . . vita sanctissime Elyzabeth regis Ungarie filie (= *B.H.L.* 2496).  
 „ 197—198b: Bulla canonizationis eiusdem (= *B.H.L.* 2492).  
 „ 198b—204: Passio sancte Cecilie virginis (= *B.H.L.* 1496).

In codicis initio legitur inscriptio: „Pertinet ad librariam domus sancti Ieronimi in traiecto.” Primo folio verso affixum est signum musei Bollandiani P Ms 17.

Codex adservatur in Bibliotheca Regia Bruxellensi. Cf. Van den Gheyn, *l. c.*, V, n. 3189.

---

 IV.

*Membr. 288 × 203. 207 fol., quorum 1b, 2 vacant. Binis columnis exaratus. Initialibus rubris et caeruleis ornatus. Saec. XIV.*

**Vita S. Bernardi** (= *B.H.L.* 1211—1216, prologus deest), fol. 3—54.

- Fol. 54a—54b: Narratio de novo miraculo ab abbate Herberto viso et conscripto quo Liber Miraculorum commendatur (= *B.H.L.* 1222).  
 „ 54b: Epistola domni Philippi (*B.H.L.* 1223).  
 „ 54b—66: Miracula S. Bernardi (= *B.H.L.* 1225—1227).

**Narratio Cisterciensis ordinis** (Migne, *P.L.*, 185. 995), fol. 67—183b.

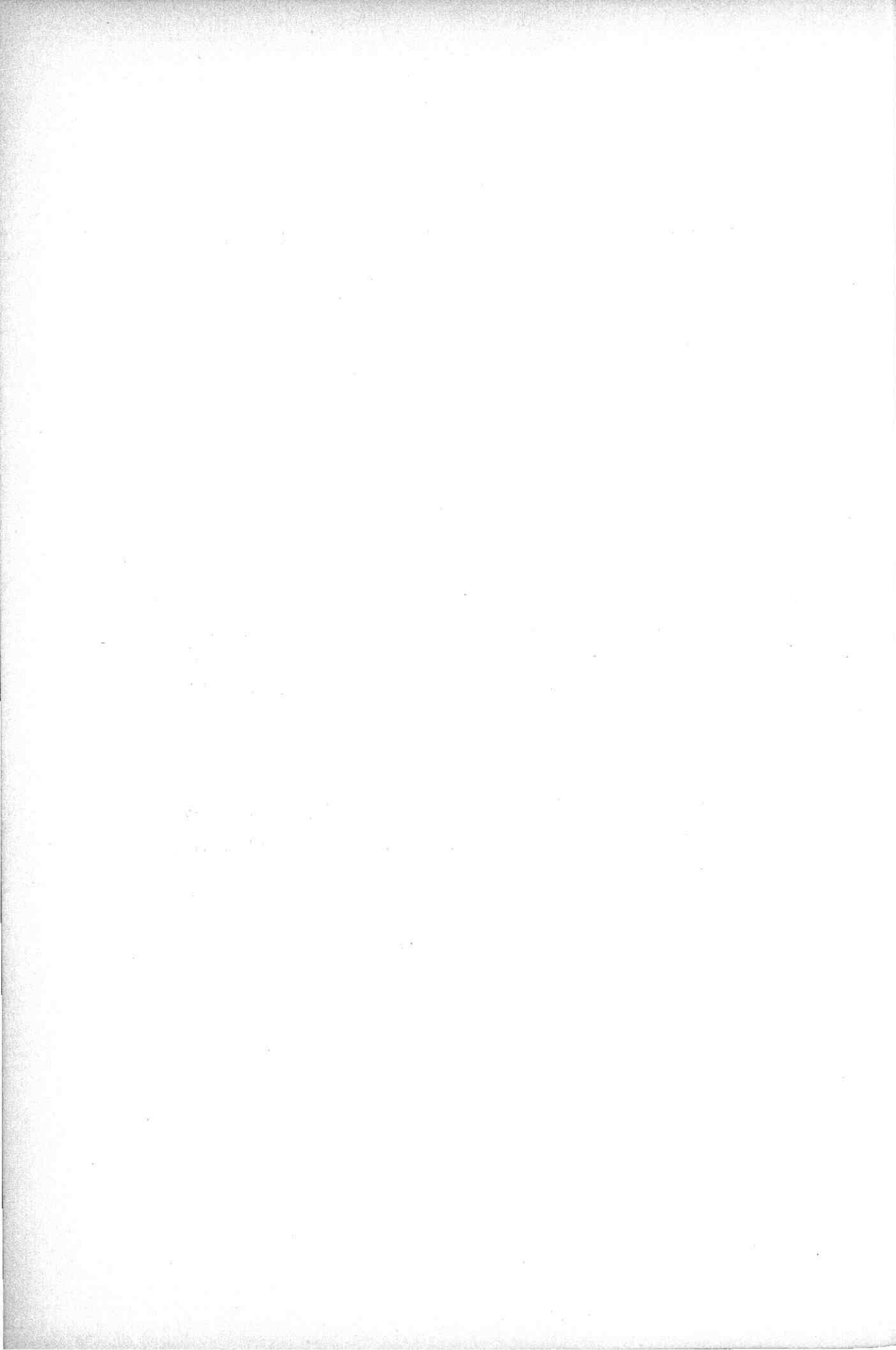
**Vita S. Malachiae episcopi et confessoris** (= *B.H.L.* 5188), fol. 184—207b.

Fol. 207b: Hymnus de S. Malachia (= Chevalier, *R.II.* 12000).

In parte aversa ultimi folii scriptum est: „Pertinet ad fratres domus sancti Iheronimi in traiecto.” Fol. 4b invenitur musei Bollandiani signum P Ms 13.

Exstat in eadam bibliotheca. Cf. Van den Gheyn, *l. c.*, V, n. 3196.

---



## ADDENDA ET CORRIGENDA.

### 32

Codicem nostrum celeberrimum (The Utrecht Psalter) quasi princeps esse volumen pro explicandis origine et progressu librorum precationum medii aevi, optime demonstrat atque explicat S. Beissel, S. J., in *Stimmen aus Maria-Laach* LXXVII (1909. II), p. 33. Ibidem etiam in nota 4 enumeratos invenies novissimos qui sunt de nostro codice libros.

### 73

**Tractatus incipiens: Intueri libet quomodo sacra eloquia in exordiis narrationum qualitates exprimant, cet., fol. 125a—132a.**

Initium huius libelli desumptum est ex S. GREGORII M., *Moral. in Iob*, lib. II, cap. 2 (Migne, *P.L.* 75. 555).

### 111

**Epistolae declarantes regulam S. Augustini, fol. 102—110a.**

Epistolae haec a quodam Bertramo missae sunt ad Gervagum (Gerungum?) praepositum Marbacensem. Vide initium „Gervago Marbacensis” etc. — De domo Canonicorum in Marbach cf. Acquoy, *Windesheim*, III. p. 156—160. Loco nominis „Gervago” fortasse legendum est „Gerungo.” Vide Acquoy, *l. c.*, p. 159—160.

### 130

**Tractatus de septem vitiis capitalibus, fol. 108a—108b.**

Nonnulla huius libelli incisa verbotenus etiam inveniuntur ap. S. COLUMBANUM, *Instructio XVII* (Migne, *P.L.* 80. 259—60).

**Tractatus de laudibus diurnis, cet., fol. 118—125a.**

Tractatus, qui etiam invenitur in codd. 474, 357 et 373, est HENRICI HEMBUCHE DE HASSIA *De septem horis canonicis*. Typis vulgatus fuit ap. Hain, n. 8406—8407. Cf. Roth, *a. a. O.*, S. 404.

Fol. 70a—72a: Sermo de Nativitate Domini. — Exstat etiam sermo hic apud Migne, *P.L.* **144**, 848 (Sermo anonymi) et **184**, 827 (Sermo in Nativitate Domini NICOLAI CLARAEVALLENSIS).

Fol. 74b—76b: Sermo de S. Stephano. — Typis vulgatus etiam habetur apud Migne, *P.L.* **144**, 853 (Sermo anonymi), et **184**, 845 (Sermo de S. Stephano NICOLAI CLARAEVALLENSIS).

Nota p. 49 lin. 42 sic corrigenda est:

Fol. 108b legitur subscriptio: „Explicit feliciter per fratrem petrum de enchusen et fratrem wernbold a° 1510 XXV marcii.“ E collatione cum aliis codicibus a fr. Wernboldo „a Leydis“ cognomine exaratis (cod. 431, 486, 487, 498, 499, 335, 733 liquet, fr. Petrum exarasse fol. 4—76, fr. Wernboldum vero fol. 77—492.

Quae respective fol. 87b—103a et fol. 146b—160b vocantur „Themata dominicalia“ vel „Breves sermones BONAVENTURAE,“ una cum ipso opere *Diaeta salutis*, quod etiam in utroque codice invenitur, edita sunt in *S. Bonaventurae opp. omn.* (Moguntiae 1609), VI, 325 ss. — De auctore istorum sermonum vide Sharalea, *Supplementum . . . . ad scriptores ord. Minorum* (Romae 1806), p. 456 col. 2. — Animadvertendum est opuscula quatuor pseudo-Bonaventuriana, quae in cod. 169 inveniuntur, eodem omnino ordine fuisse saepius uno volumine typis vulgata. Cf. Hain n. 3529 ss.; item Lugduni, Jo. de Platea 1505; Parisiis, B. Rembolt, 1517; Venetiis, C. Arrivabenus 1518, et forte adhuc saepius alibi.

Pag. 24 lin. 3: Cf. notata ad. cod. 116 fol. 140b—146a. Lege: Cf. notata ad cod. 166 fol. 140b—146a.

In hoc codice — quod etiam affirmandum est de codice 222 — nulla possessoris inscriptio invenitur, sed ex signo tegumento anteriori inscripto manifestum est

eum olim fuisse monasterii Canoniorum Regularium Traiectensis. Nam multorum codicum ex eodem monasterio oriundorum tegumentis eiusdem indolis signa inscripta sunt.

## 205

**Gilbertus Porretanus, Epistola ad Hugonem priorem Sancti Victoris de scientia animae Christi, fol. 242b—252a.**

Non est Gilberti Porretani epistola, sed GUALTERI DE MAURITANIA (Gauthier de Mortaigne). Typis vulgata exstat inter Observationes quas H. Mathoud addidit ad Roberti Pulli Sententiarum libros cap. XXX (Migne, *P.L.* 186. 1052—54). Epistola Gualteri de Mauritania in nostro codice invenitur fol. 242b—244a; deinde sequitur (fol. 244a—252a): Epistola responsiva HUGONIS DE S. VICTORE, typis vulgata apud Migne, *P.L.* 76. 845—56.

## 222

Codex oriundus est ex conventu Canoniorum Regularium Traiectensi; vide notam supra ad cod. 179.

## 230

De hoc codice e monasterio Canoniorum Regularium Traiectensi oriundo invenitur in tabulario civitatis Rheno-Traiectinae charta huius tenoris:

„Ego volkerus de lichtenberch canonicus ecclesie sancte marie Traiectensis notum facio omnibus et singulis has litteras visuris et auditoris, quatinus pio affectu motus ad fratres domus Regularium in Traiecto contuli eis quoddam volumen auree legende nigri corei, ut hoc numere et aliis bonis eis per me exhibitis ammoniti sint mei memores in oracionibus suis, reservans tamen michi usufructum ad vitam. In quorum testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo. In vigilia sancti thome apostoli“ (1448 Dec. 20).

## 261

**Sermo incipiens: Nostis fratres karissimi qualiter sathanas subintrans viscera Judae, cet., fol. 176—180a.**

Hoc opusculum typis habetur expressum sub titulo: *Placitum habitum inter genus humanam tanquam reum et totum genus diabolicum tanquam actorem, praesidente in consistorio Trinitate benedicta*. Lovanii, s. a. [c. 1485]. Cl. Campbell, n. 1016, fol. 67b—76b. Recensio tamen codicis nostri hic illic differt a textu typis vulgato.

## 318

**Errores philosophorum contra fidem, fol. 138a—145b.**

In nostro codice exstat (fol. 142a) cap. VII, inc.: *Omnes autem errores Avicenne sunt 22. Quod est una tantum . . . des.: in agnitione ultime intelligentie.*

Desideratur istud capitulum in editione quam curavit Mandonnet, qui iam recte suspicatus fuit illud e codicibus quibus usus est excidisse. Cf. Mandonnet, *l. c.*, p. 14, nota 3.

**Medicinarius (metrico), fol. 161—164.**

Prior eaque dimidia fere carminis pars typis fuit vulgata a Ph. Rosenthal, *Poeseos mediæ ævi medicæ specimina nonnulla minus cognita* (Wratislaviae 1842), p. 12—14.

**323. 333**

**Henricus de Vrimarya, Tractatus de decem præceptis.**

Libellus, qui respective cod. 323 fol. 24a—63a et cod. 333 fol. 1a—31b invenitur, pluries typis fuit editus sub nomine NICOLAI DE LYRA, e. c. Coloniae 1498 et 1505. Cf. Hurter H<sup>3</sup>. 542.

**349**

**Moralitates ordinatae sec. ord. alphabeti, fol. 1—49.**

Est IACOBI DE LAUSANNA O. P. *Compendium moralitatum*. De auctore eiusque opere vide Quétif-Echard, I. 547—549.

**354**

**Pharetra Bibliae sive compilatio per vocabula sec. ord. alphabeti.**

De auctore PETRO VALCKENDAEL DE ZYL fuse locuti sumus ad cod. 298.

**357**

**Collatio ad Clerum in Synodo, fol. 175b—182a.**

Anonymum hunc sermonem e codice nostro edidit commentariisque ornavit Aem. Wybrands in *Studiën en bijdragen op het gebied der historische theologie*, verzameld door W. Moll en J. de Hoop Scheffer, IV (Amsterdam 1880), blz. 438—464.

**367**

**Sermones in singulis festivitibus B. Mariae Virginis (nonnulli Jordani Quedlenburgensis), fol. 1—103.**

Hiscæ foliis continentur duo libelli distincti, nempe:

Fol. 1a—84a: *Sermones in festis B. Mariae V.* — Pro quolibet festo B. Mariae habentur duo vel plures sermones. Primus sermo, qui incipit: *Tota pulchra es . . . Magistri mei venerandi*, invenitur etiam in codice ms. Hamburgensi, quem

descripsit N. Staphorst, *Historia ecclesiae Hamburgensis*, I. 3 (Hamburg 1727), cod. XXX, p. 343.

Fol. 84a—103a: *Sermones super Magnificat*. — Inc.: *Magnificat anima mea Dominum. Luce 2°. Beatissima virgo Maria.*

Sunt forte eiusdem auctoris anonymi.

## 387

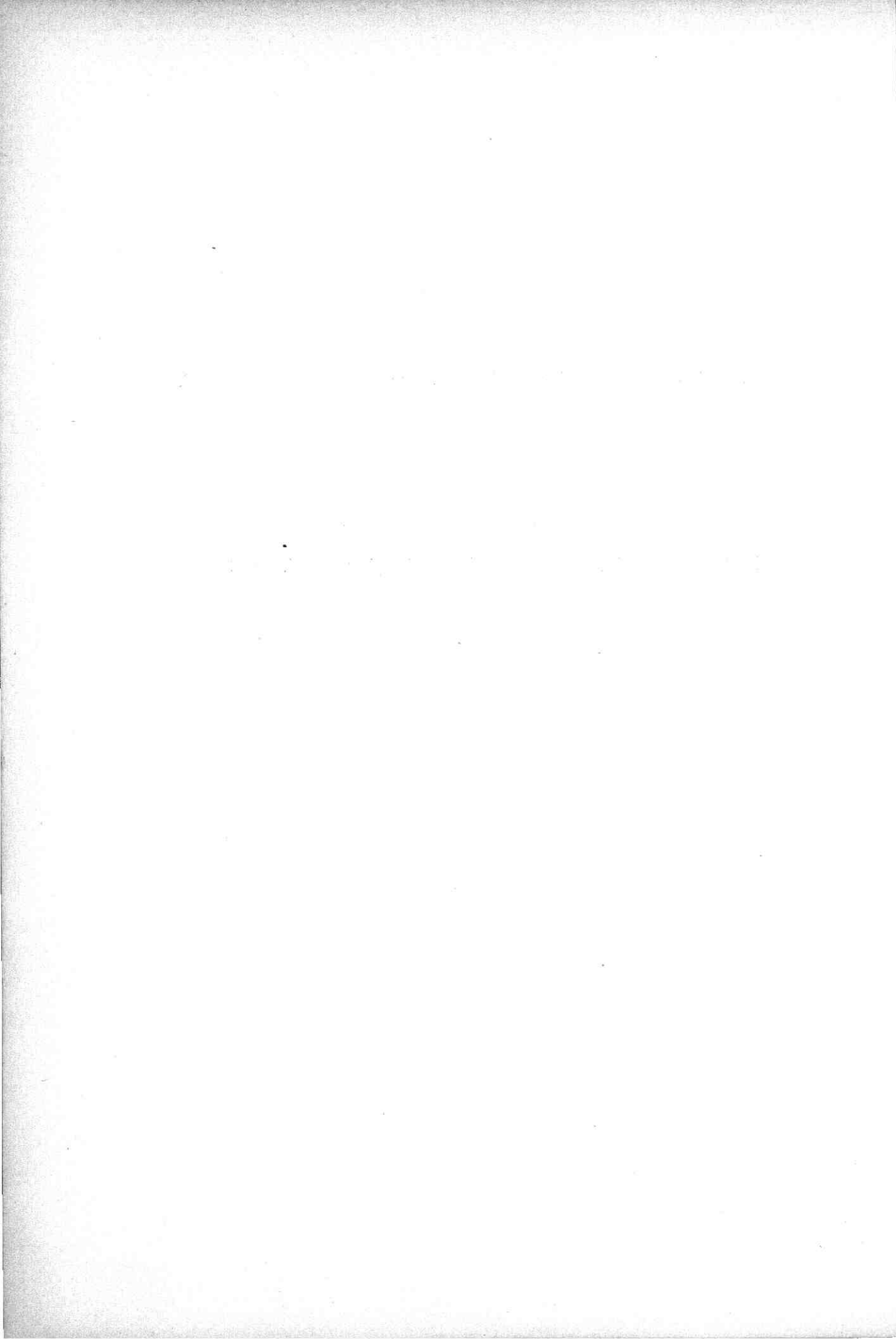
**Tractatus incipiens: Vulnerasti cor meum soror mea sponsa, fol. 126b—128a.**

Quae ibidem scripsimus correctius ita legantur: Est B. GUERRICI ABBATIS tractatus *De languore animae amantis*, primo typis excusus a J. Beller, *Le bienheureux Guerric disciple de S. Bernard* (Reims 1890), Pièces justificatives, p. 337—347; cf. ibid. chap. XIV (p. 301—317).

## 389

**Gesta, dicta et documenta quorundam philosophorum, fol. 59—113.**

Auctor opusculi secundum M. Gossart, *Catalogue des incunables d'origine néerlandaise conservés à la bibliothèque communale de Lille* (Lille 1907), n. 25, p. 56 est GUILIELMUS (SOMERSET) MALMESBURIENSIS. Revera inter eiusdem opera nominatur opusculum *De dictis philosophorum* apud Hardy (cf. Migne, *P.L.* 179. 947 nota 10).





## INDEX AUCTORUM ET LIBELLORUM ANONYMORUM. 1)

### A.

- Aalstius, H. W., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Aanteekeningen over godsdienst. onderwerpen, 1074.  
 — over Utrechtsche rechten, 1121.  
 — over watervloeden, 1794.  
 Aardrijkskunde (Overzicht d. wiskundige), 1367.  
 Abbink, B. E., Brief, 1348.  
 Abbreviatio Decreti, 629.  
 Abdo-'l-Bari al-Aschmâwi, Opusc. jurid., 1447.  
 Abresch, F. L., Brieven, 1348.  
 — Pt., Praelectt. in loca classica, 940.  
 — Regelen d. predikkunde, 1072.  
 — Brief, 1348.  
 Abu-'l Fadhil al-Maucili, Compend. juris, 1446.  
 Abu-'l-Hasan Ali ibn-Isma'il, Epistolae, 1464.  
 Achmet, Onirocritica (Paris, 1603) cum notis mss., 1501.  
 Ackersdijck, H. J., Analecta de libris rarioribus, 927.  
 Ackersdijck, J., Oratio de A. Smithio, 678.  
 — Aanteek. over den bijbel, 1081.  
 — Aanteekeningen, brieven, processtukken enz., 1152.  
 — Uittreksels, 1153.  
 — Leçons d'économie politique, 1412.
- Ackersdijck, J., Dagboeken zijner reizen, 1316.  
 — Hongarije, 1317.  
 Ackersdijck, W. C., Opmerk. bij 't lezen van den bijbel, 1079.  
 Acquoy, J. G. R., Brief, 1875, 1876.  
 Acta Concilii Nicaeni, Graecae, 7.  
 Acta et decreta Academiae Rhenotraiectinae (1644—50), 1660.  
 Acta Synodi Basileensis de dissidio Bohemorum et Graecorum, 373.  
 Acta Synodi ecclesiarum Belgicarum quae sub cruce sunt, 1679 (p. 135).  
 Acta Synodi nationalis ann. 1618—19, 457, 1708.  
 Acta Synodi prov. Noord-Holland, 1709.  
 — — — Overijsel (extracten), 1711.  
 — — — Utrecht, 1050, 1709.  
 — — — Zuid-Holland (alf. reg.), 1703.  
 Acta van Synoden te Emden, in Zeeland en Zuid-Holland (alf. reg.), 1699.  
 Actus sociorum S. Francisci, 126, 126\*, 167, 167\*, 315, 315\*.  
 Adam de Montaldo, De Constantinopol. excidio, 742.  
 Adelboldus, Vita S. Henrici II, 736.  
 Admiraliteit (Reken. der Ontfangers ter) in 1747—1749, 1161.  
 Admiraliteiten (Repartitie tusschen de) in 1683, 1159.  
 Admonitio de morte, 143. Cf. init.: Fratres mei.

1) Huic indici integrum cl. Tielii indicem inserere decrevimus, ut virorum doctorum consuleretur commoditati. Codices qui etiam in hoc tomo II laudantur asterisco notavimus. Personae suis praenominibus indicantur, inde tamen ab an. 1528 nomine gentili.

- Admonitio regularis disciplinae, 171, 171',  
384. Cf. init.: Ad hoc studeat.
- Admonitio spiritualis exercitii, 384.
- Adrianus I papa, Dieta ad Carolum  
Caesarem, II p. 259. Cf. init.:  
Quia ex.
- Adrianus VI Papa, Epistolae, bullae, cet.,  
741, 983, 1655 (p. 105, 106).
- Adversaria juridica, 654—657.  
— theologica, 1718.
- Adviezen van Geldersche rechtsgeleerden,  
1098.  
— v. Utrechtsche rechtsgeleerden, 1122,  
1123.
- Aegidius de Assisi, Collationes s. verba  
aurea, 126 fol. 156b—168a, 173, 174,  
383.
- Aegidius Corboliensis, De urinis, 680,  
683.  
— De pulsibus, 683.
- Aegidius (Romanus s. Columna?), De vir-  
tutibus, 59, 59'.  
— De regimine principum (excerpta), 59'.
- Aegius, Bened., de pyrope, 827.
- Aelianus, Variarum historiae (Rom. 1545)  
cum notis mss., 1488.
- Aelredus, De vita inclusarum, 104, 104'.  
— Sermo, 205'.
- Aemilius, Ant., de tonis Graecorum,  
850—852.  
— Notae in Aristotelis Ethica, 1500.
- Aeneas Sylvius, Epistolae, 812.  
— Oratio hab. 15 Oct. 1454, 386.  
— Cf. Bullae.
- Aerssen, Fr. van, zie Sommelsdijk.
- Aesswein, Reinh. van, Brief aan Burgem.  
v. Utrecht, 1267.
- Afstanden en omlooptijden d. planeten etc.,  
1366.
- Agardh, I. G., Brieven, 1873 (p. 242).
- Aitzema, L. van, Lettres, 1408.
- Aken, vide Henricus van.
- Alanus ab Insulis, Significationes div. ver-  
borum S. Scripturae, 130, 131.  
— De sex alis Cherubim, 130'.
- Alanus de Rupe, De XV laudibus Psalterii  
B. Virginis, 132.
- Albertanus Causidicus Brixiensis, De doc-  
trina dicendi et tacendi, 133, 134.  
— Liber consolationis et consilii, 133, 134.  
— De amore et dilectione Dei, cet., 133,  
134.  
— Sermo inter causidicos, 133.  
— Sermo super illuminatione, 133.
- Alberti, J., Brief 1348.
- Albertona, S., Elogium, 1687 (p. 127).
- Albertus magnus, Summa de corpore Do-  
mini, 135, 377.  
— Sermones de sacramento eucharistiae,  
365.  
— Tractatus super evangelio Missus est  
cet., 136, 136'.  
— De laudibus Mariae Virginis, 136', 137,  
137'.  
— De veris virtutibus s. Paradisus animae,  
205.  
— Litanias, 234.  
— De adhaerendo Deo, 358'.  
— De fine religiosae perfectionis, cet.,  
358, 358'.  
— De multiplici timore, 386'.
- Albertus Cardinalis, Sermo, 373. Cf. init.:  
Attendite a.
- Albicus, vid. Bartholomaeus de Pisis.
- Albinus, Fred. Bern., Dictata de arte ob-  
stetr., 704.
- Albius, Tob., Elogium, 1686 (p. 126).
- Albo Castro, vid. Joannes Polo de.
- Album amicorum E. Boot, 1686.  
— Joa. Lydii, 1171.  
— C. Moltzer, 1687.  
— C. Stickii, 1685.  
— J. Viviani, 1002.
- Alciati, Andr., Notae in Inscriptt. Medio-  
lan., 769.  
— Epist. ad B. Mattium, 784.
- Alciphron, Epistolae (Lips. 1715) cum  
notis mss., 1489.
- Alcuinus, Laudationes de S. Martino,  
122', 123.  
— Vita S. Willebrordi, 122, 122'.  
— De B. Wilgiso, 122'.  
— De trinitate (fragm.) 122'.  
— Homiliae SS. Patrum, 127'.

- Alen, vid. Bertramus.
- Alexander de Villa Dei, Massa computi, 722.
- Alfraganus (Erf. 1590) eum notis mss., 1565.
- Algiers (Staat van 't bestier van) in 1712, 1318.
- Algorismus, 292, 292', 722, 824.
- Ali ben Rodhwân, vid. Haly.
- Alkemade, K. van, en P. van der Schelling, Domeynen van de graven en gravinnen van Holland en Zeeland, 1793.
- Allamand, J. N. S., Dictata de philosophia, 720.
- Allegationes factae pro fratribus ord. fratrum minorum, 444, 444'.
- Alliaco, vid. Petrus de.
- Almeloveen, Joa. van, Aanteeken. over kerkelijke zaken, 1055.
- Geschriften, Brieven enz., 1058.
- Gedichten, 1347.
- Almeloveen, Theod. Janssonius ab., Notae ad Horatium, 880.
- Orationes, 881.
- De poenis et tormentis ap. vet., 882.
- De antiq. lavandi ritibus, 883.
- De derivat. vocum Belgicarum, 884.
- Annotatt. in script. Gr. et Lat., 884.
- Adversaria philologica, 885.
- Epistolae, 995, 1058.
- Notae in Aristotelem, de poetica, 1499.
- Notae in Carmina femin. Graec., 1505.
- Notae in Glossaria a Labbaeo collecta, 1533.
- Notae in Florum, 1544.
- Notae in Martialem, 1547.
- Notae in Quintilianum, 1553.
- Notae in Th. Belli Romam restitutam, 1567.
- Notae mss. in sua opuscula (Amst. 1686), 1566.
- Alphabetum narrationum patrum antiquorum, 316, 316'.
- Alphen, Dan. van, Brieven, 1064.
- Verhandeling over de Nederd. taal, 1851.
- Alphonsus rex Castellae, Canones, 724.
- Tabulae, 724.
- Alphonsus, vid. Petrus.
- Alstorpius, Joh., Epistolae, 996.
- Alting, Menso, Epistolae, 999.
- Alvarotti, vid. Jacobus.
- Alvarus (Pelagius) Hispanus, Speculum regum, 138.
- Alvernus, vid. Guilielmus.
- Amalarius, Regula Canonicorum, II p. 258.
- Ambrosius (S.), Hexaëmeron, 35.
- Sermones super Psalmo „Beati immaculati”, 36.
- Expositio in Evang. Lucae, 37.
- Liber pastoralis, 38, 39.
- Sermo ad sacerdotes, 38, 39.
- Oratio ad S. Trinitatem, 38, 39.
- Oratio ante missam dicenda, 38.
- Oratio dicenda post celebrationem, 38.
- Cf. init.: Domine Deus.
- Passio S. Agnetis, 38.
- Passio SS. Vitalis et Valeriae, 38, 38'.
- Passio SS. Gervasii et Prothasii, 38'.
- Sermo in invent. S. Gervasii et Prothasii, 38, 38'.
- De invent. et passione SS. Vitalis et Agricolaë, 38.
- De cocco illuminato, 38.
- Sermo super (textu) Si filii Abrahae estis, 38.
- Sermo de muliere in adulterio deprehensa, 38. Cf. init.: Semper quidem.
- Epistolae, 38.
- De virginitate, 39.
- De viduis, 39.
- De mysteriis, 39.
- De sacramentis, 39.
- Sermones de V. Testamento, 60.
- Oratio de passione Domini, 352.
- Ambrosius Autpertus, De conflictu vitiorum et virtutum, 52', 373', II p. 264.
- Amersfoort. Costumen, 1110, 1111.
- Ordonnantien en Privilegiën, 1137.
- Naamlijst van een gild?, 1305.
- Stukken en aant. betr. de rechtspraak en de gesch. der stad A., 1734.

- Ampère, A., Brief, 1872.  
 Amphiloehius, Vita S. Basilii, 72.  
 Ampzing, Sam., Epistola, 983.  
 Anatomia (Tractatus de), 680.  
 Anderson, T., Brief, 1873 (p. 242).  
 Andersson, N. J., Brieven, 1873 (p. 242).  
 Andreae, vid. Ioannes.  
 Andreas, Distinctiones, 139.  
 Andreas (?) Lucanus, Sermones de Sanctis, 243, 243'. Cf. init.: Ascendam in.  
 Andreas, Val., Epist. de sua Biblioth. Belg., 844.  
 Anecdota histor. de familiis Belgicis, 784.  
 Anemaet, D. B., Meetkundige geschriften, 4363.  
 Anemaet, Hub., Landmeetkunde, 4363.  
 Annales 513—1138, II p. 257.  
 Annotata ad Everardi Othonis Notitiam regnorum et rerumpublicarum, 4643.  
 Annotationes in Codicem Justiniani, 652.  
 Annotationes in Pandectas, 653.  
 Anselmus Cantuariensis, De custodia hominis interioris, 442, 442'.  
 — Orationes sive Meditationes XV, 442, 442'.  
 — Orationes ad B. Mariam et ad aliquos Sanctos, 442, 442'.  
 — Stimulus amoris divini, 461', 466, 466'.  
 — De quatuor virtutibus cardinalibus, 318'.  
 — Meditationes (fragm.), 369'.  
 — De similitudinibus, 384.  
 — Prosologion, II p. 263.  
 Anselmus Lucensis, Meditationes metricae de gestis D. N. J. C., 388'.  
 Anthologia Graeca (ap. H. Steph. 1566) cum notis mss., 1490.  
 Antidotarius. — De seminibus, cet. quibus utimur in antidot., 694.  
 Antiphonale, 406—412, 406'—412'.  
 Antissiodorensis, vid. Remigius.  
 Antonius Andreas, Quaestiones in XII libros Metaphysicae, 324'.  
 Antonius Parmensis, Postillae, 443, 443'.  
 Antverpia, vid. Gerardus.  
 Apertorium naturalis philosophiae, 708.  
 Apollinaris, Interpretatio Psalmorum, Graece, 8.  
 Apollinaris, Interpret. Psalm. (Paris. 1552) cum notis mss., 1536.  
 Apollodorus, Poliorcetica, Graece, 14.  
 Apostolius, vid. Michael.  
 Appianus (Amst. 1670) cum notis mss., 1493.  
 Aquilegia, vid. Laurentius.  
 Aquino, vid. Thomas.  
 Arateorum Syntagma H. Grofii cum notis mss., 1494.  
 Arbor vitiorum, 130'.  
 Archimedes, Opera (Bas. 1544) cum notis mss., 1495.  
 — De incident. in humidum corpor., Latine, 725.  
 Arckel, Corn. van, Epistolae, 996.  
 Arelatensis, vid. Caesarius.  
 Aretinus, vid. Leonardus.  
 Argentina, vid. Nicolaus de.  
 Aristophanes (Genev. 1607) cum notis mss., 1496.  
 Aristoteles, Opera (Venet. 1497) cum notis mss., 1497.  
 — De arte rhetor. (Bas. 1529) cum notis mss., 1498.  
 — De poetica (L. B. 1643) cum notis mss., 1499.  
 — Ethica (L. B. 1607) cum notis mss., 1500.  
 — Oeconomica, Latine, 318.  
 — De interpretatione, Latine, 816.  
 — Categoriae, Latine, 816.  
 — Topica, Latine, 816.  
 — Quaestiones super lib. Arist. de anima, 695.  
 — Excerpta ex quodam commentario in libros ethicorum Aristotelis, 1588. Cf. init.: Iste est.  
 Aristoteles (Pseudo-), Liber de regimine principum, 206, 317, 318, 819.  
 Arithmetica quaedam, Graece, 14.  
 Arithmeticae compendium, 830.  
 Armandus de Bellovisu, Super lib. de ente et essentia S. Thomae de Aquino, 271.  
 Arnhem. Rechten, 1091—1093, 1108.  
 — Brieven en geschriften betr. A., 1240.  
 Arnoldi, Nic., Epistolae, 1000.

- Arnoldus Dunkerinc, *Tract. algorismi*, 292\*, 722.
- Arnoldus Gheilhoven, *Remissorium iuris utriusque*, 609, 610.
- *Tract. de contract. usurar. sive Foeneratorium*, 611, 612.
- Arnoldus de Rotterdam, *vid. Arnoldus Gheilhoven*.
- Arntzenius, H., *Epistolae*, 1000.
- Arntzenius, Herm., H. J. fil., *Dictata ad hist. jurisprud. Rom.*, 673.
- *Dictata ad jus Francicum*, 674.
- ? *Dictata in Institutt. Justiniani*, 675, 1616.
- *Dictata in Pandectas*, 1615.
- *Dictata in codicem Napoleonicum*, 1617.
- Arntzenius, H. J., *Brieven*, 1348.
- *Elogium*, 1687 (p. 128).
- Arntzenius, J. O., *Animadversiones in Böckelmanni compendium Institutt. Justiniani*, 1609.
- Arnulfus mon. de Boëriis, *Speculum monachorum*, 161\*, 173\*, 384\*.
- Arpelanden, Fr., *Brief*, 1873 (p. 242).
- Ars brevis*, 691, 691\*.
- Ars philosophiae* (*Quaestio utrum*), *cet.*, 174. *Cf. init.: Quaeritur utrum ars.*
- Arte* (*de*) *mensurandi*, 725.
- (*de*) *moriendi*, 58\*, 173\*, 379\*. *Cf. init.: Cum de.*
- (*Versus de*) *muliebri*, 317. *Cf. init.: Noscere si.*
- (*de*) *praedicandi*, 236, 236\*, 373, 373\*. *Cf. init.: Omnis annunciator.*
- (*de*) *rhetorica*, 824.
- Artemidorus, *Oneirocritica* (Paris 1603) *cum notis mss.*, 1501.
- Artickell so die Zwinglianen in der Pfalz etc., 1376.
- Articuli Parisiis condemnati a° 1265 (1277), 318\*, 385, 385\*.
- Artikelen (Vijf) bij de Remonstranten aen de Staten overgelevert, 1697 (p. 136).
- Artikelen van lijden ons heren, 1025.
- Artilleriewetenschappen (Over de), 1371.
- Arusianus Messius, *Exempla elocutionum*, 817.
- Arvernia, *vid. Gerardus*.
- Asclepius Trallianus, *Comment. in Nicomachi Arithmeticae*, Graece, 14.
- Asterius, *Epigramma in Sedulium*, 1661.
- Astesanus de Asti, *Tabula vocab. diffie. in jure*, 821.
- Astrolabio (*de*) *sphaerico*, 725.
- Astronomia* (*Tractatus de*), 722.
- (*Opus de*), 730.
- Athanasius (S.), *Symbolum*, 32.
- Athenaeus (Venet. 1514) *cum notis mss.*, 1502.
- (Lugd. 1583) *cum notis mss.*, 1503.
- (Lugd. 1657) *cum notis mss.*, 1504.
- Atteveld, H. van, *Miscellanea Ultrajectina*, 1255.
- *Blasoen-konst*, 1319.
- *Woordenboek d. blasoenkonst*, 1320.
- Atticus, *Modus et litterae formatorum*, II p. 258.
- Auctoritate* (*de*) *ieiuniorum quatuor temporum*, II p. 259. *Cf. init.: De ieiunio.*
- Auctoritates ex operibus S. Augustini*, 71, 71\*.
- *ex Proverbiis Salomonis*, 318.
- Augianus, *vid. Scotus*.
- Augusta, *vid. David de*.
- Augustin, *Brief*, 1873 (p. 242).
- Augustinus (S.), *Confessiones*, 40, 41.
- *De civitate Dei*, 42, 43.
- *De summa trinitate*, 44.
- *Epistolae*, 45.
- *Epistola ad Probam de oratione*, 46.
- *Quaestiones V. et N. Testamenti*, 46.
- *De Genesi ad literam*, 47.
- *Expositio super Psalterio*, 48—50.
- *De consensu IV evangelistarum*, 51.
- *Sermones per circulum anni*, 52.
- *De cognitione verae vitae*, 52, 58.
- *De conflictu vitiorum et virtutum*, 52\*, 373\*, II p. 264.
- *Sermones in Evang. Johannis*, 53.
- *Sermones in Epist. Johannis*, 54.
- *De cantico graduum*, 54.
- *De sermone Domini in monte*, 54, 68.
- *Sermones de verbis Domini, de verbis Pauli apost. necnon de verbis Epist. canon.*, 55.

- Augustinus (S.), Sermones ad fratres in heremo, 56, 57, 381.
- De libero arbitrio II. III, 56, 361'.
- Sermones aliquot, 57, 57', 60.
- De visitatione aegrotorum s. infirmorum, 58, 61.
- De virtute sanctae continentiae, 59.
- De spiritu et anima, 59, 60, 105, 1584.
- De agone christiano, 60, 1584.
- De definitionibus rectae fidei, 60.
- De XII abusivis hujus saeculi, 60, 1584.
- De cura agenda pro mortuis, 60, 1584.
- De duabus animabus, 60, 67.
- Sermones de V. Testamento, 60.
- Disputatio contra Fortunatum, 61.
- De fide et symbolo, 61.
- De fide ad Petrum diaconum, 61.
- Epistolae Quodvultdei diaconi et rescripta Aug., 61.
- De haeresibus, 61.
- Disputatio contra Felicianum, 61.
- Quaestiones LXXXIII, 61, 69.
- Enchiridion, 61, II p. 264.
- De opere monachorum, 61.
- Retractationes, 62.
- De academicis, 62.
- De vita beata, 62, 67.
- De ordine rerum, 62.
- De quantitate animae, 62, 67.
- De immortalitate animae, 62, 67.
- Soliloquia, 62, 375, 375', II p. 264.
- Die enighe sprake, 1688, 1689.
- De magistro, 62, 67.
- Sermo contra Donatistas abedarium, 62, 67.
- De bono conjugali, 63, 66.
- De adulterinis conjugiiis, 63, 66.
- De professione viduitatis, 63, 66.
- De sancta virginitate, 63, 66.
- De perfectione justitiae hominis contra Pelagianos, 63.
- Hypomnesticon, 63.
- De natura et gratia, 63, 70.
- Epist. ad Xistum de gratia Dei, 63, 70.
- Epistt. II ad Valentinum, 63, 70.
- Augustinus (S.), De gratia et libero arbitrio ad Valentinum, 63, 70.
- De correptione et gratia, 63, 70.
- De praedestinatione et gratia contra Pelagianos, 63.
- De musica, 63.
- Quaestiones in Evang. Matthaei et Lucae, 64.
- De catechizandis rudibus, 64.
- De fide et operibus, 64.
- De praesentia Dei ad Dardanum, 64.
- De litera et spiritu, 65, 66.
- De octo quaestionibus ad Dulcitium, 65.
- Sermo de S. Cypriano, 65.
- De vita Christiana, 65.
- De disciplina Christiana, 65, 105.
- Sermones in Epist. Johannis, 65.
- De praedestinatione divina, 66.
- De quinque generibus hostium, 66.
- De origine animae, 68.
- De vera religione, 67.
- De utilitate credendi, 67.
- Expositio in Apocalypsin, 68, 253.
- De gloria electorum et poena damnatorum sive de triplici habitaculo, 68.
- Expositio in Epistt. ad Romanos et ad Galatas, 68.
- Ad S. Hieronymum, de sententia S. Jacobi, cet., 68.
- Epist. ad Paulinam de videndo Deo, 68.
- Commonit. ad Fortunatianum de videndo Deo, 68.
- Ad inquisitiones Januarii, 68.
- Sex quaestiones contra paganos expositae, 68.
- De mendacio, 68, 69.
- Contra mendacium, 68, 69.
- De natura boni, 68.
- De divinatione daemnonum contra paganos, 68.
- De doctrina Christiana II. IV, 70.
- Auctoritates ex ejus operibus, 71, 71'.
- Epist. ad S. Cyrillum de magnificentis S. Hieronymi, 81, 263, II p. 263.
- De vita inclusarum, 104'.
- Sermo de assumptione B. Mariae Virg., 136, 136', 1584.

- Augustinus (S.), *Speculum peccatorum*, 166', 173', 184', 332'.  
 — *Lamentatio Virg. Mariae juxta crucem*, 173, 173'.  
 — *Sermo de honestate mulierum*, 174.  
 — *De virtute patientiae*, 205, 390.  
 — *De vera et falsa poenitentia*, 205.  
 — *De ebrietate*, 212, 387, 1584.  
 — *Manuale*, 215'.  
 — *De ovibus*, 236.  
 — *Psalterium*, 327.  
 — *Oratio „O dulcis Christe“*, 352.  
 — *Liber unde malum*, 361, 361'.  
 — *Sermones ad monachos*, 375'.  
 — *De vanitate hujus saeculi*, 383, 1584.  
 — *De malo detractionis*, 387.  
 — *De X cordis scil. X praeceptis*, 1584.  
 — *De conniventia X plagarum aegypti et X praeceptorum domini*, 1584.  
 — *De decimis reddendis*, 1584.  
 — *Ad parochianos suos*, 1584.  
 — *De castitate servanda*, 1584.  
 — *Contra loquacitatem malum*, 1584.  
 — *De contemptu mundi ad clericos suos*, 1584.  
 — *De persecutione christiana et voto monachorum*, 1584.  
 — *De versu psalmi CXVIII. 66*, 1584.  
 — *De obedientia et vera humilitate et contra superbiam*, 1584.  
 — *De caritate*, 1584.  
 — *De pugna spiritus et carnis*, 1584.  
 Cf. init.: *Quotquot spiritu*.  
 — *De aeterna felicitate*, 1584.  
 — *Ut non solum lingua sed et vita laudetur Deus, cet.*, 1584.  
 — *Sermo de timore Dei (fragm.)*, 1584.  
 Cf. init.: *Dominus noster J. C., qui*.  
 — *De virtutibus psalmodum*, 1585.  
 — *Regula ad servos Pei*, II p. 260.  
 — *Manuale de contemplatione Domini nostri J. C.*, II p. 264.  
 — *Sermo ad sacerdotes*. Cf. init.: *Sacerdotes Dei*.  
 Augustinus Gazotti, *Oratio quam dicebat praeparando se ad missam*, 263'.
- Aula, Barthol. de, *Pastorale*, 433.  
 — *Libellus pro sacerdotibus*, 433.  
 Auletius, A., *Elogium* 1686 (p. 125).  
 Annoy (d'), *Lettres*, 1408.  
 Aurelius, A., *Elogium*, 1686 (p. 126).  
 Aurora, 319, 320.  
 Ausmo, vid. Nicolaus de.  
 Autpertus, vid. Ambrosius.  
 Avicenna, *Canon*, 681.

## B.

- Bachiene, W. A., *Heylige Landsbeschrijvinge*, 1067.  
 Baëlius vid. Bayle.  
 Bagotius, Joa., *Commentt. in Clementis Alexandr. Paedagogum*, 450.  
 — *Notae in Clementis Alexandr. Cohort. ad Graecos*, 451.  
 Bajus, Mich., *Annotatt. in N. Testam.*, 434.  
 Balma, vid. Henricus.  
 Balthasar (olim Papa Johannes XXIII), *Metra*, 386.  
 Baluzius, Steph., *Epistolae*, 999.  
 Bankwezen in de 18e eeuw, 1165.  
 Baptismo (De), 387. Cf. init.: *In virtute*.  
 Barba (De) Romana, 830.  
 Barbin, D., *Elogium*, 1687 (p. 127).  
 Barbeyrac, Joa., *Epistolae*, 996.  
 — *Notae in Plautum*, 1550.  
 Barlaâm, vid. Gesta.  
 Barlaeus, Casp., *Epistola*, 985.  
 Barlaeus, Casp. (pater Casp.), *Epistola*, 985.  
 — *Carmina historica*, 1663.  
 Barlaeus, Lamb., *Epistola*, 985.  
 Barlaeus, Melch., *Carmina nuptialia*, 1663.  
 Baro, H. G. M. H. B., *Elogium*, 1686 (p. 125).  
 Bartholinus, Thom., *Epistolae*, 988.  
 Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate vitae B. Francisci ad vitam J. Christi*, 144.



- Bartholomaeus Pisanus de S. Concordio, Summa de casibus conscientiae, 145, 146, 147, 148.
- Bartholomaeus Simonis de Carusis, Milloquium B. Augustini (Pars I), 71'.
- Bartling, F. G., Brieven, 1873 (p. 242).
- Bartolus de Saxoferrato, Lectura super II parte Digesti novi, 613.
- Barvitijs, Jo., Epistolae, 985.
- Bary, H. A. de, Brieven, 1873 (p. 242).
- Basel, vid. Nicolaus von.
- Basilius Magnus, Homiliae in Hexaemeron, 72.
- De vita solitaria, 112, 112', 173, 173', 248', 332, 332'.
- De modo vivendi, 384.
- Exameron, II p. 269.
- Ammonitiones, II p. 269.
- Basilio (De S.), II p. 269.
- Basin, Jan., Epistola, 795.
- Basinus, Thom., De motibus Trajectensibus, 794, 795.
- Baska, J. B., Brief, 1873 (p. 242).
- Basnage, Jaq., Epistolae, 996.
- Basnage de Beauval, Epistolae, 996, 1000 (Gallice).
- Batenburg, Landrechten, 1095.
- Baudius, Dom., Carmen autogr. 986.
- Bayle, P., Epistolae, 996.
- Bax, W., Brief, 1876.
- Becanus, Joa. Goropius, Autogr., 1002.
- Beckers, N. G., Epistolae, 996.
- Beckmann, L., Elogium, 1685.
- Beda Venerabilis, Explan. super Proverbia, 73.
- De natura rerum, 73.
- De schematibus et tropis, 73.
- Expos. in Evang. Marci, 74.
- Comment. in Evang. Lucae, 75.
- Comment. in Evang. Johannis, 76, 76'. Cf. init.: Sanctum evangelium.
- Expositio de templo Salomonis, 77.
- Quaestiones de libris Regum, 77, 77'.
- Sermo de epiphania Domini, 77, 77'.
- Solutiones de verbis apostoli, cet., 77, 77'.
- Beda Venerabilis, Liber variarum quaestionum, qq. I—VIII, 77'.
- Expositio super tabernaculum Dei, 77.
- Explan. super Actus Apostolorum, 77.
- Expos. vocabulorum in lib. Act. Apost., 77.
- Explan. in Apocalypsin, 77.
- Explan. in Epistolas Canonicas, 77.
- De nominibus regionum et locorum in Actis Apostolorum, 103.
- Sermo in festivitate omnium Sanctorum, 122'.
- Sermo de S. Willebrordo, 122'.
- Homiliae in vigilia Andreae apost. et in vigilia apost. Petri et Pauli, 122.
- Contemplationes de passione Domini, 159', 161', 387'.
- Delloatio epistolae ad Romanos et ad Corinthios I, 202'.
- Expos. super Cantica Canticorum, 233, 233'.
- Explan. allegor. in Tobiam, 326.
- Interpretationes Hebraicarum dictionum Bibliae, 336'.
- Hist. eccl. gentis Anglorum, 735.
- Hymnus, II p. 270.
- Bedenkingen op den staat der republicq in 1746, 1213.
- Beers, J. van, Brief, 1876.
- Beets, A., Brief, 1876.
- Beets, N., Brieven, 1873 (p. 242), 1876.
- Beginne ende oorspronck des luidts van Gelre, 1225.
- Begrip (Kort) der vad. historie, 1170.
- Behrens, Br. Th., Epistola, 997.
- Beidhawi, al-, Comment. in Koranum, 1438.
- Beilschmied, K. T., Brief, 1873 (p. 242).
- Beka, vid. Joannes de.
- Belastingen (Over vroegere) in Holland, 1154.
- Bella campestria inter episcopos Traiectenses et comites Hollandiae, 1649.
- Bellingwolde. Landrecht, 1727.
- Bellovacensis, vid. Vincentius.
- Bellus, Tho., Roma restituta, c. notis mss., 1567.



- Benedictio super amorem S. Joannis, 59\*.  
 Benedictiones solennes, 366.  
 Benefactorum liber Carthusiensium prope Traiectum inferius (fragm.), 1653.  
 Beneficiis (De IV Dei) in mente, 161\*, 387, 387\*. Cf. init.: Dilectionem tuam.  
 Bentham, G., Brieven, 1873 (p. 242).  
 Benthem, Alb. van, Brieven, 999.  
 Benthem, Ans. à, Epistolae, 996, 999.  
 Bentnek, D., Brief, 1348.  
 Berchorius, vid. Petrus.  
 Berek, Joan, Reis n. Italië, 843.  
 Berek, F. H. van, Brief, 1348.  
 Berckhoffer, Brief, 1401.  
 Berckringer, Dan., Dictata in synopsis doctr. polit. C. Besoldi, 645.  
 Bereganus, Nic., Epistolae, 988.  
 Berengarius, Summa confessionis, 412, 412\*. Cf. init.: Quoniam circa.  
 Berg, A. van den, Brieven, 1065.  
 Bering, Vit., Epistolae, 988.  
 Berkelius, Abr., Epistola, 989.  
 Berlage, M., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Bern (Herv. gemeente te), Brief, 1697 (p. 135).  
 Bernard, Jaq., Epistolae, 996.  
 Bernard, J. Steph., Brieven, 1348.  
 Bernardinus Senensis, Sermo de S. Virgine, 114.  
 Bernardus (S.), Meditationes (incip. Multi multa sciunt), 59, 59\*, 161, 174 (his), 316, 317\* (partim), 323, 332, 361, 387, II p. 264.  
 — Ghedachten van des menschen onsalicheit, 1691.  
 — Meditatio, 59\*. Cf. init.: Perfectissima atque.  
 — Epistolae, 82\*, 156, 158, 158\*, 159, 159\*, 162, 162\*.  
 — Vita Malachiae Hiberniensis episc., 126.  
 — Sermones aestivales, 152.  
 — Sermones hyemales, 153, 154.  
 — Sermones super Evang. Missus est, 154, 160, 381, 381\*.  
 — Sermones in Psalmum Qui habitat, 154, 157, 160.  
 — Sermones varii, 154\*, 157, 158.  
 Bernardus (S.), Sermones in Cantica Cantatorum, 155.  
 — Expositio in Cantica Cantatorum sec. S. Bernardum, 158, 158\*.  
 — De consideratione ad Eugenium Papam, 157, 162.  
 — Sermones ad clerum, de conversione ad Deum, 157.  
 — Parabolae, 157.  
 — Epistola Apologetica, 157, 158, 161, 161\*, 368.  
 — De libero arbitrio et gratia Dei, 157, 158, 361.  
 — Ad milites templi, 157.  
 — De XII gradibus humilitatis et superbiae, 158, 159, 160, 361, 361\*.  
 — De XXII sententiis, 158, 158\*. Cf. init.: Dominus noster J. C. in die.  
 — Meditatio in passionem et resurrectionem Domini (fragm.), 158\*.  
 — De institutione morum et de ordine vitae (incip. Hortatur quidem timidam), 159, 163, 378.  
 — De praecepto et dispensatione, 159, 386.  
 — De diligendo Deo, 159.  
 — Contemplationes de passione Domini 159, 159\*, 161, 387.  
 — Idem liber, belgice, 1025.  
 — Planctus de passione Domini, 159\*. Cf. init.: Adoramus te.  
 — Planctus de passione Domini (incip. Salve meum salutare), 161\*.  
 — Colloquium Simonis et Jesu (incip. Ut tibi dilectissime), 159, 160, 381.  
 — De caritate seu de gradibus amoris (incip. Cogit me instantia), 159.  
 — De verbis evangelii Ego sum vitis, sive Vitis mystica vel Flores crucifixi, 161, 274, 274\*.  
 — De amore Dei, 161, 161\*, 184\*.  
 — Soliloquium (incip. Cor meum, rogo te), 161.  
 — Hymni, 161, 161\*, 214, 330, 352, 383.  
 — De beneficiis Dei, 161, 161\*, 387\*. Cf. init.: Dilectionem tuam.

- Bernardus (S.), Stimulus amoris (incip. Jesum Nazarenum a Judaeis), 161, 161\*, 166\*.
- Speculum (incip. Si quis emendatoris), 161, 173, 173\*, 174, 332, 384.
- De honestate vitae (incip. Petis a me fili), 161, 161\*, 378.
- De conscientia (incip. Domus haec in qua), 161, 161\*, II p. 264.
- De consideratione, 162\*.
- Speculum monachorum sive de modo vivendi in religione (incip. Primo considerare debes), 166, 166\*, 171, 171\*, 174, 174\*, 332, 332\*.
- Spieghel der moniken, 1020.
- Lamentatio Virg. Mariae juxta crucem (incip. Quis dabit capiti meo aquam), 173, 173\*.
- Instructio quomodo homo possit in bono proficere (incip. Primo studeat quantum possit), 173, 173\*, 300, 300\*.
- Epistola ad Raimundum de modo et cura regendi se et familiam suam, 225, 261.
- Oratio ad B. Virg. de quinque gaudiis, 352.
- Homilia super parabola de X virginibus, 361.
- De Psalmo XXVIII ad novitios, 361, 361\*.
- Epist. ad fratres de monte Dei, 162, 162\*, 184\*, 361, 375.
- De laudibus Virginis super Missus est, vid. Sermones super Evang. Missus est.
- Onser liever Vrouwen Salter, 1030.
- De statu virtutum, 378\*.
- Sermo in solemnit. omnium sanctorum, 386.
- Ghebeden, 1031.
- Sermo. Cf. init.: Beatus homo et init.: Liber generationis.
- Bernardus de Bessa, Speculum disciplinae, 184\*.
- Bernardus de Botone, Casus longi in corpore Decretal., 614.
- ? Breviarium, 614.
- Bernardus Geystensis, Palpanista, 823.
- Bernardus de Gordonio, Liliium medicinae, 684, 685.
- Prognosticationes, 685.
- Berologion de correptione pravorum, 321.
- Berotius, Joa., Autogr., 1002.
- Berselius, J., Brief, 1873 (p. 242).
- Berthorius, vid. Petrus Berchorius.
- Bertramus de Alen, De rege novi saeculi, 79.
- Bertrucci, vid. Nicolaus.
- Besier, Aug., Epistolae, 996.
- Bessa, vid. Bernardus de.
- Best, G., Epistolae, 996.
- Bethleem (iuxta Lovanium), Forma inclusionis Canonicorum Regularium in B., 1589.
- Bethlen, Nic. de, Epistola, 1000.
- Betouw, J. in de, Elogium, 1687 (p. 127).
- Betrachtige vanden lijden ons heren, 1025.
- Beughem, Corn. van, Epistolae, 996.
- Beverovicus (van Beverwijk), Joh., Epistolae, 988.
- Beyeren, vid. Gelre.
- Beijerman, H., Dictaat over Holl. taal en welsprekendheid, 1856.
- Dictaat over stukken uit Abberdingk Thijms Bloemlezing enz., 1856.
- Beyma, J., Elogium, 1685, 1686 (p. 125).
- Beza, Theod., Praelect. in Psalmos et in Epist. ad Romanos, 452.
- Bibel (Den), als dat Scolastica hystoria dat verclaert, 1006, 1007.
- Biblia Hebraica cum notis mss., 1485.
- Biblia Latina, 29—31.
- Biblia pauperum, 373.
- Bibliae fragmenta distributa sec. ordinem liturgicum, II p. 265.
- Bibliae moralizatae fragm. (Belgice), 733\*.
- Bibraco, vid. Rodolphus de.
- Bidal, Lettres, 1408.
- Biesius, Nic., Autogr., 1002.
- Bigot, Emeric, Lettres, 1408.
- Billé, Ch., Epistolae, 985.
- Bilou, Bernh. Ulr. de, Epistola, 1000.
- Binne s. Binning, Car., Epistolae, 1000.
- Binnendijk, S., Brief, 1873 (p. 243).
- Bisschop, W., Brief, 1876.

- Bisschop Greveling, A. H., Brief, 1873 (p. 243).
- Blankstein, J., Elogium, 1687 (p. 127).
- Blasius (S.), De vita solitaria, vid. Basilius.
- Blasons d'armoiries, 1397.
- Bleeker, P., Brief, 1873 (p. 243).
- Bleiswijck, H. van, Brief, 991.
- Blesensis, vid. Petrus.
- Block, Corn., De orig. domus Regular. in Trajecto, 797.
- Block, vid. Guilielmus.
- Blondeel, V. J., Notae in Joa. de Beka et Wi. Hedam, 1575.
- Blume, K. L., Brief, 1873 (p. 243).
- Boccaccio, vid. Ioannes.
- Böckelmann, J. F., Compendium institutionum Justiniani (Amst. 1763), cum notis mss., 1899.
- Bockenbergh, P. C., Annotationes de nobilibus familiis Neerlandicis, 1646.
- Boestadius, Abr., Carmen, 999.
- Bodelhuis, J. T., Brief, 1875.
- Boec van medicinen, 1328.
- Boeck (Een) van rechtinge, 1726 (p. 147).
- Boeclerus, J. H., Epistolae, 988.
- Boelen, P., Descr. de mon voyage d'Engleterre etc., 1398.
- Boemeln, Henr. à, Epistola, 1053.
- Boendale, zie Jan van.
- Boer, P. de, Brief, 1873 (p. 243), 1876.
- Boer, W. R., Reisbeschrijvingen, 1767.  
— Gedichten, 1860.
- Boerhaave, Herm., Dictata in institutt. med., 701, 703.  
— Dictata in praxin med., 702.
- Boëriis, vid. Arnulfus de.
- Boessius, Dion. Salvagnius, Epistolae, 988.
- Boethius, De trinitate, 78, 117\*.  
— Super lib. I Aristotelis, de anima, 231.  
— De consol. philos. vertaald door Jac. Vilt, 1335.  
— vid. Indago.
- Boetzelaer van Asperen, Gid. van den, Epistolae, 983.
- Boeije, C. (?), Brieven, 999.
- Bohic, vid. Henricus.
- Bohuslaus Pragensis, Notae in lib. IV Decretal., 617.
- Boldensele, vid. Guilielmus.
- Bollius, Chr., Elogium, 1686 (p. 126).
- Bomelius, Henr., Bellum Trajectinum, 796.
- Bonaguida Aretinus, Super officio advocatus in foro ecclesiae, 634.
- Bonarelli, G., Herdersspel, 1849.
- Bonaventura (S.), De ordinatione vitae (incip. Quicumque es qui per fidem), 57, 384, 384\*. Cf. init.: Quicumque es.  
— Mystica theologia, 79\* (fragm.), 343\*.  
— Itinerarium mentis in Deum (incip. In principio primum), 111.  
— Epistolae declarantes regulam S. Augustini, 111\*. Cf. init.: Gervago Marbacensis.  
— Distinctio VII criminalium vitiorum, 112\*.  
— Vita et Miracula S. Francisci, 126, 167, 382.  
— Sinte Franciscus Leven, 1018.  
— De sex alis Cherubim, 130\*.  
— Meditationes contemplativae, 158\*. Cf. init.: Dominus noster J. C. in die.  
— Vitis mystica, 161\*, 274\*.  
— Breve loquium S. Scripturae (incip. Flecto genua mea), 163, 387, 387\*, 1585.  
— Parvum bonum s. Regimen conscientiae s. Fons vitae s. Centiloquium (incip. Ecce descripsi eam), 164, 164\*, 173, 358.  
— De triplici via s. Incendium amoris, 164\*, 173\*, 358\*.  
— Expositio super Pater noster, 164\*.  
— Dialogus de creatione mundi et eius redemptione, 164\*.  
— Pharetra, 165, 165\*, 353, 353\*.  
— Soliloquium de IV exercitiis, 166, 358\*, 387\*.  
— Diaeta salutis, 168, 169, 169\*.  
— Sermones nonnulli, 169, 169\*, II p. 274.  
— Contemplatio de nativitate J. Chr., 169, 169\*.

- Bonaventura (S.), *Meditationes de vita J. Chr. (incip. Inter alia virtutum et laudum preconia)*, 169\* (fragm.) 173, 173\*, 174\*.
- *De resurrectione a peccato ex ejus dictis excerptus*, 169, 169\*.
- *Profectus religiosorum*, 170, 170\*, 171, 381, 381\*, 386.
- *Idem, belgice*, 1019, 1020.
- *Speculum B. Virginis Mariae (incip. Quia Jeronimo Sancto attestante, nullum dubium est)*, 172, 172\*, 366, 366\*.
- *Meditatio super Salutationem Angelicam*, 173\*, 332\*.
- *De vera confessione facienda*, 173\*.
- *Vita Jesu Christi secundum Bonaventuram*, 174, 174\*.
- *Excerpta ex illius operibus*, 182\*.
- *Speculum disciplinae*, 184\*.
- *Sermones de tempore*, 211\*.
- *Ars concionandi (excerpta)*, 236\*, 373\*.
- Cf. init.: *Omnis annunciator*.
- *Stimulus amoris, vid. Henricus de Bahma*.
- *Lignum vitae (incip. Christo crucifixus sum)*, 315, 332.
- *Psalterium maius B. M. V.*, 327\*.
- *Formula novitiorum (incip. Si vis in spiritu proficere)*, 332, 332\*, 386, 386\*.
- *De VII donis Spiritus Sancti*, 342\*.
- Bondam, Pt., *Recensio mss. Biblioth. Traject.*, 1005.
- *Register van pamfletten*, 1168.
- *Miscellanea Trajectina*, 1256, 1257.
- *Brieven*, 1348.
- *Collationes mss. Joa. de Beka et Wi. Hedae*, 1576—1579.
- *Praelectiones in ius publicum foederati Belgii*, 1606.
- *Analecta historica*, 1642.
- *Lijst van werken en onuitg. stukken betr. het oud-vaderl. recht, vooral van Gelderland*, 1724.
- *Chartularium episcopatus Traiectini*, 1806.
- *Lijst van mnl. woorden*, 1852.
- Boneval Faure, R. H. T. P. L. A. van, *Brief*, 1875.
- Bongart, Dan., *Epistolae*, 997.
- Bonnet, P., *Brieven*, 1065.
- Bonum (*Liber qui dicitur Totum*), 345.
- Cf. init.: *Frater vel*.
- Boosman, Arn., *Narratio de spiritu apparente, cet.*, 173.
- Boot, I. S. G., *Brief*, 1903.
- Booth, Abr., *Journael m. reyse in Engellant*, 1196, 1197.
- *Englands descriptive*, 1198.
- *'T Hof van Vranckrijk in 1624, 1321*.
- *Dagel. aant. als secret. van het Nederl. gezantschap naar Polen en Zweden*, 1782.
- Booth, Abr. Corn., *Adversaria theologica*, 456.
- Booth, Corn., *Collectanea medica*, 696.
- *Observationes empiricae*, 697.
- *Diarium medicum*, 698.
- *Collectanea et excerpta*, 699.
- *Themata, Excerpta, cet.*, 853.
- *De ritibus et moribus veterum*, 854.
- *Catalogus librorum suorum*, 855.
- *Verklaring van rechtstermen*, 1114.
- *De derivatione vocum Gr. et Lat.*, 1413.
- *Stukken van hem afkomstig*, 1173.
- *Geneal. aant. omtrent Utrechtsche en andere familiën*, 1828.
- *Genealogie van het geslacht Booth*, 1829.
- *Enighe stamhuysen*, 1830.
- *Catalogus der hss. van Aernt v. Buchell*, 1831.
- Booth, Ev., *Themata Lat. et Belg.*, 859.
- *Epistola*, 1676.
- *Album amicorum*, 1686.
- Booth & Sons, J., *Brief*, 1873 (p. 243).
- Booth, W., *Brieven*, 1869.
- Bootius, Is., *Elogium*, 1686 (p. 125).
- Borch, B. van der, *Brief*, 1348.
- Borch van Verwolde, A. P. R. C. van der, *Brieven aan Ger. van Hasselt*, 1239.
- Boreel, J., *vid. Meerman, J.*
- Borel, S., *Elogium*, 1687 (p. 127).

- Borghesius, Rud., *Epistolae*, 997, 1347.  
— *Poemata*, 1347.
- Bormans, W., *Brief*, 1876.
- Borremans, Ant., *Epistolae*, 996.
- Borski, N., *Elogium*, 1687 (p. 127).
- Boschius, Joh., *Epistolae*, 988, 989.
- Boschman, Arn., *Epistola*, 1347.
- Bosdarius, Pt., *Epistolae*, 988.
- Bosius, Sim., *Epistolae*, 987.
- Bosquet, J., *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Bosse, C. P., *Brief*, 1874.
- Bossuyt, Jac. van, *Brief en gedichten*, 994.
- Bosvelt, C. van, *Elogium*, 1687 (p. 128).
- Botone, vid. *Bernardus*.
- Botter, Lev., *Epistolae*, 983, 985.
- Boucaud, *Lettres*, 1408.
- Bouché, C., *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Boucher, Cl., *Lettre*, 996.
- Bouchereau, S., *Elogium*, 1686 (p. 125).
- Bourdolot, *Lettres*, 1408.
- Bouvenio, J., *Elogium*, 1686 (p. 126).
- Boversius, Joh., *Epistolae*, 1000.
- Boxhorn, Mc. Zuer., *Chronologia romana*, 743.
- Brabant, Ans. de, *Epistolae*, 999.
- Bracht, A., *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Brachylogus, 822.
- Brandt, Casp., *Gedichten*, 1347.
- Brantsen, H. W., *Brief*, 1348.
- Braunius, Joh., *Epistolae*, 988.
- Brasseur, S. B., *Lettres*, 1891.
- Braun, A., *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Breda. *Processtukken over het drostambt*, 1090, 1733.
- Brenkman, Henr., *Epistolae*, 1000.
- Breugel, *Rechten der familie van*, 1222.
- Breugel, Jacq. Fabr. van, *Stucken ende munimenten betr. N. Braband*, 1221.
- Breuk, H. R. de, *Catal. van het archief te IJsselsteyn*, 1306.
- Breviarium, 404\*, 416, 424—430, 424\*—430\*.
- Breviarium de miraculis S. Martini, 122, 122\*, 123.
- Breviloquium de virtut. ant. principum, 227.
- Brichet, Philib., *Dictata in prodidagm. Hunnaei*, 441.
- Brichet, Philib., *Commentt. in Metereolog. Aristotelis*, 442.
- Brieven en geschriften betr. de stad Arnhem*, 1240.
- *over den oorlog in Italië (1628—29)*, 1194.
- Brievenboeken (Extracten uit) der stad Utrecht*, 1813.
- Brigitta (S.), *Sermo de excellentia Virg. Mariae*, 204, 204\*.
- Brigitten (S.) *passie*, 1032.
- *Gebeden*, 1040.
- Brignoli de Brunnhof, J. de, *Brief*, 1873 (p. 243).
- Brink, J. ten, *Brieven*, 1876.
- Brito, vid. *Guilielmus*.
- Britone (De quodam), *qui de mortuis resurrexerit*, 390.
- Brocardus, Regn., *Epistolae*, 983.
- Brock, Wouter, *Aanteekeningen en extr. betr. Utrecht*, 1249.
- *Memorikens*, 1250.
- Broecke, C. van den, *Lettres*, 1408.
- Broensma, Edon., *Brieven*, 999.
- Brokstukken van stichtel. tractaten*, 1694.
- Bronckhorst, . . . , *Brieven*, 999.
- Bronckhorst, E., *Elogium*, 1686 (p. 125).
- Brongniart, A. Th., *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Bronn, H. G., *Brief*, 1873 (p. 243).
- Brouck, Joa. van den, *Epistola*, 1000.
- Broukhusius, Jan., *Epistolae*, 989, 998.
- *Poemata*, 1347.
- Brouwer, S. G., *Index d. charters te Gorinchem*, 1224.
- Brown, R., *Brief*, 1873 (p. 243).
- Brown, Rob., *Brieven*, 1065.
- Brueys, J. R. de, *Dictata in encyclop. juris*, 676, 1618.
- Bruggen, Rich. van der, *Brieven*, 999.
- Brugman, vid. *Joannes*.
- Brunel, Ant. de, *Lettres*, 1408.
- Brunetti, A. C., *Lettres*, 1408.
- Brunnerus, Mt., *Epistolae*, 988.
- Brunswijk, vid. *Cou radus*.
- Bucanus, G., *Elogium*, 1686 (p. 124).
- Buchelius, Arn., *Diarium itin. German. et Ital.*, 761.

- Buchelius, Arn., *Diarium itin. Colon.*, 762.
- *Apparatus pro edit. sua operum Joa. de Beka etc.*, 793, 1655 (p. 107), 1893.
  - *Commentarius rerum quotidian.*, 798, 1658, 1827.
  - *Descriptio urbis Rheno-Traject.*, 799.
  - *Poemata juvenilia*, 836.
  - *Epistolae*, 836, 837, 983, 984, 985, 1053, 1655 (p. 106, 107), 1676, 1866.
  - *Vitae erudit. Belgic.*, 838.
  - *De vitis illustr. femin.*, 839.
  - *De ritibus et moribus mulierum*, 840.
  - *De epitaphiis et sepulchris, cœt.*, 841.
  - *Convivium satyricum*, 841.
  - *Adversaria*, 842, 844.
  - *Miscellanea*, 843, 1683, 1808 (p. 197).
  - *Catalogus librorum suorum*, 845—847.
  - (—?) *Contra Seldenum, de dominio maris*, 983.
  - *Aanteekeningen over kerk. zaken te Utrecht*, 1053.
  - *De Durdrecht excerpta*, 1053.
  - *De historia Batavica*, 1053.
  - *De vetere Ultrajecto*, 1053.
  - *Dedicatio atlantis Mercatoris a Cloppenburg aucti*, 1053.
  - *De Rheni obstructione apud Catvicos*, 1053.
  - *Aanteekeningen en uittreksels betrekkelijk Utrecht*, 1120.
  - *Bijvoegsels tot de aanteeken. van W. Brock*, 1249.
  - *Collectanea varia*, 1251.
  - *Afschriften en genealog. aanteekeningen*, 1323.
  - *Stukken betr. hem en zijne familie*, 1324.
  - *Acta diurna (in itinere Gallico et Italico)*, 1640.
  - *Inscriptiones monumentaque in templis et monasteriis Belgicis inventa*, 1648.
  - *Annotat. in Hedae historiam episcoporum Ultraiectinorum*, 1657.
  - *Annotat. de familiis Ultraiectinis*, 1658.
  - *Monumenta in templis ac monasteriis Ultraiectinis inventa*, 1659.
  - *Poemata latina et quaedam alia collecta*, 1664.
- Buchelius, Arn., *Index librorum in quibus inscriptiones antiquae vel exhibentur vel explicantur*, 1682.
- *Genealogieën van Nederl. familiën*, 1780.
  - *Aant. betr. Nederl. schilders en kunstwerken*, 1781.
  - *Namen van Utrechtsche magistraten met afbeelding van zegels*, 1807.
  - *Namen van schouten en schepenen, vooral in Utrechtsche schepenbrieven, met afbeelding hunner zegels*, 1808.
  - *Afbeelding van zegels van Utrechtsche magistraten*, 1809.
- Buchelius, Hub., *Testament*, 1820.
- Buchenau, Fr., *Brief*, 1873 (p. 243).
- Buddingh, N. W., c. s. *Request aan Burgem. v. Utrecht (1784)*, 1294.
- Buell, J., *Lettres*, 1408.
- Buez, Nath., *Lettres*, 1408.
- Buisson, vid. *Du Buisson*.
- Bulengerus, Jul. Caes., *Comment. in Statii Sylvas*, 831, 832.
- *Comment. in Georgica Virgillii*, 831, 832.
  - *Comment. in Lucanum*, 831.
  - *Annot. in Juvenalis Sat. V.*, 832.
  - *Comment. in Ciceronis Orationes*, 831, 832.
  - *Comment. in Ciceronis lib. II de Oratore*, 831.
- Bullae variae, 86\*, 114, 144\*, 206, 357, 373 (bis), 386, 741, 1697 (p. 135).
- Bung, G., *Brief*, 1873 (p. 243).
- Bunschoten. *Costumen*, 1410, 1437.
- Burch, Adr. van der, *Adversaria*, 1120.
- Burch, H. S. van der, *Epistolae*, 983, 985.
- Burch, Lamb. van der, *Epistolae*, 983, 985.
- Burgundius, D., *Elogium*, 1686 (p. 126).
- Buridanus, *Metaphysica*, 723.
- Burlaeus s. Burley, vid. *Gualterus*.
- Burman, Casp., *Notae in Joa. de Beka et Wi. Hedam*, 1573, 1574.
- *Notae in Ant. Matthaei Fundationes, cœt.*, 1582.



- Burman, Fr., Brieven, 1870.  
 Burman Fra. fil., Fra., Carmen, 1348.  
 Burman, J., Brieven, 1348.  
 Burman, Pt., Index nom. propr. in Inscript. ant., 770.  
 — Nomina eorum ad quos leges in Codice Justin. sunt scriptae, 918.  
 — Nomenclator artificum Roman., 918.  
 — Index disputationum, 918.  
 — Epistolae, 993, 998, 1000.  
 — Notae in Mich. Apostolium, 1492.  
 — Notae in Ammianum Marcellinum, 1546.  
 — Notae in Quintilianum, 1554, 1555.  
 — Notae in Suetonium, 1556.  
 — Notae in Tob. Magiri Eponymol. crit., 1564.  
 — Notae in Joa. de Beka et Wi. Hedam, 1573.  
 Burman Secundus, Pt., Epistolae, 1348.  
 — Notae in Euripidem, 1514.  
 — Notae in Vitruvium, 1559.  
 — Notae in Tob. Magiri Eponymol. crit., 1563.  
 Burman Becker, J. G., Afbeeldingen van grafsteden en kleederdrachten in Denemarken, 1768.  
 — Afbeeldingen van wapenborden en grafchriften van de familie Burman in de kerk te Harmelen, 1842.  
 Burrus, vid. Petrus.  
 Busch, vid. Joannes.  
 Busc, J. H., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Buxtorf, Joh., Epistolae, 987.  
 Buyk, G., Brief, 1347.  
 Buylingius (Buysling?), Joa., Pro defensione Confessionis, 435.  
 — Oorspronck enz. van het convent in 't Geyn, 1251.  
 Bijbel, Statenvertaling (Ontwerp), 1051.  
 — vid. Bibel, Biblia.  
 Bye, P. J. de, De Utrechtsche academie in 1811 en 1812, 1839.  
 Bynaens, Ant., Epistola, 989.  
 Bijkershoek, Corn. van, Epistolae, 1000.  
 Bijkershoek, Corn. van (pater Corn.), Brief, 1000.
- C.**
- Cabeliavius, Jos., Epistolae, 988.  
 Çadro's-Sehariah, Comment. in al-Wikâyah, 1445.  
 Caelius Sedulius, Carmen Paschale, 1661.  
 — Hymnus I, 1661.  
 Caesar, C. J., De bello Gallico, 732.  
 Caesarius, G., Elogium, 1685.  
 Caesarius, H., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Caesarius Arelatensis, Sermones, 57, 57\*, 60\*, 375, 375\*.  
 Caesarius Heisterbacensis, Dialogus miraculorum, 176, 176\*, 177, 178, 179, 173, 174, 350.  
 — Sermones XXII de B. M. V., 370\*.  
 Cailleau, Hub., Autogr., 1002.  
 Camdenus, G., Elogium, 1685.  
 Campbell, M. F. A. G., Brieven, 1876.  
 Camper, Pt., Verloskunde, 1357, 1358.  
 Candidus, Alex., Carmen, 983.  
 Candolle, A. de, Brieven, 1873 (p. 243).  
 Cannegieter, Henr., Epistolae, 999.  
 Cannegieter, Herm., Brief, 1348.  
 — Dictata in ius publicum Belgii foederati, 1602.  
 Cannegieter, H. (?), Brief, 1876.  
 Cannegieter, Joa., Brief, 1348.  
 Canonibus (De) apostolicis, 206.  
 Canterus, Lamb., Epistolae, 983, 1655 (p. 106), 1808 (p. 197).  
 Canterus, Theod., Brief, 1808 (p. 197).  
 Cantica Canticorum Salomonis (Vulg. vers.), 233.  
 — a S. Ambrosio transl., 233.  
 — (Expositio super), 233. Cf. init.: Verbum Dei.  
 — (Glossa tripart. super), 334. Cf. init.: Tres sunt.  
 Cantica Ecclesiae, 32, 383, 416, 418.  
 Cantimpratensis, vid. Thomas.  
 Cantor, vid. Petrus.  
 Cantuariensis, vid. Anselmus.  
 Capacci da Siena, Alf., Poema Ital., 991.  
 Capellen, R. J. van der, Brieven, 1348.  
 Capellus, Rud., Epistolae, 988.  
 Capilupus, Lelius, Cento Virgilianus, 842.

- Capitula V. et N. Test. metricæ, 737.  
 Capranica, vid. Dominicus de.  
 Caritate (Sermo de), 57\*.  
 Carmen de gemmarum et lapidum virtutibus, 312.  
 — de Tragora, 886.  
 Carmina feminarum graecarum (Antv. 1568) cum notis mss., 1505.  
 Carnotensis, vid. Fulbertus.  
 Carpzovius, Fr. Ben., Epistolae, 988.  
 Carthusianus, vid. David et Dionysius.  
 Carusis, vid. Bartholomeus Simonis.  
 Casali (Ubert. de), vid. Ubertinus.  
 Casaubonus, Is., Diarium, 834.  
 — Epistolae, 987.  
 Cascia, vid. Simon.  
 Casenbrotius, Nic., Epistolae, 983.  
 Cassel, Joh. Phil., Brieven, 1348.  
 Cassia, vid. Simon.  
 Cassianus, vid. Joannes.  
 Cassiodorus, Magn. Aur., Historia tripartita, 733.  
 — Expositio super Cantica canticorum, 233\*.  
 Cassius, C., Epistolae, 988.  
 Castillo, D. E. del, Coronica del rey Enrique IV, 1419.  
 Castricom, Pancr. van, Corte Cronyke van Westvrieslandt, 1181.  
 Castro, Nic. de, Epistolae, 983, 985.  
 Catalogus episcoporum Traiectensium, 1656.  
 Catechisatiën, 1708.  
 Catechismus (Heydelberg.) Schriften vom Jahre 1563, 1376.  
 Catharina de Senis (S.), Liber divinae doctrinae, 180.  
 Cato, Dionysius, Disticha, Graece, 14.  
 Cauliaco, vid. Guido.  
 Caulibus, vid. Joannes a.  
 Cavalcante, Andr., Epistolae, 988.  
 Cebes, Tabula (Lond. 1720) cum notis mss., 1506.  
 Censura über den Heydelb. Catechismus, 1376.  
 Cerclerius, Lud., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Certificaten van de burgers tot Hoorn, gepijnigd in 1575, 1187.  
 Certon, J. H., Lettres, 1066.  
 Cessolis, vid. Jacobus.  
 Chamberlayne, Jo., Epistolae, 996.  
 Chansons Françaises, 1407.  
 Chapelain, Lettres et poèmes, 1408.  
 Chatelain, J. S., Brieven, 1066.  
 Chauffepié, S. de, Brieven, 1066.  
 Chevalier, N., Epistolae, 996.  
 Chimentellius, Val., Epistolae, 988.  
 Chiromantia manus sinistrae et dextrae, 215.  
 Chrie (?), J., Epistola, 986.  
 Christi (Van) nederkolen ter hellen, 1710.  
 Christianus de Eckoy, Dicta in Raimundi Summam, 629.  
 Christmann, Jac., Notae in edit. suam Muh. Alfragani, 1565.  
 Chronica dominorum de Brederode, 779.  
 Chronica monasterii Novae Lucis ordinis Carthusiensis prope Traiectum inferius (fragm.), 733\*.  
 Chronicon ab Adamo usque ad Sixtum V Papam, 737.  
 Chronique, vid. Cronique.  
 Chronologia (De), 725.  
 Chronijk, vid. Kronijk.  
 Chronijxken van de omwenteling in Holland in 1787, 1218.  
 Chrysologus, vid. Petrus.  
 Chrysostomus, vid. Joannes.  
 Cicero, M. Tullius, De senectute, Graece, 4.  
 — Orationes, 807.  
 — De officiis, 808.  
 — Tusculanae quaestiones, 808.  
 — De amicitia, 808.  
 — Somnium Scipionis, 808.  
 — De Oratore, 809.  
 — Rhetor. ad Herennium, 812.  
 — Epistolae, 812.  
 — Rhetor. ad Herennium et Topicorum codd. collatio, 810.  
 Cifres (Onderricht om in) te schrijven, 1372.  
 Cisterciensis (De viris. illustr. ordinis), 341.  
 — Idem, Belgice, 1016.  
 Citters, J. Verheye van, Brieven, 1348.  
 Clarisse, Joh., Dictata in theol. theoret., 588.  
 — Dictata in theol. moralem, 589.  
 — Dictata in criticam N. Test., 590.  
 — Dictata in hermeneut. N. Test., 591.



- Clarisse, Joh., *Dictata in encyclop. theol.*, 592.  
 Clarius, Joh., *Comment. in Summam Thomae Aquinatis*, 438, 440.  
 Clarke, Benj., *Brief*, 1873 (p. 243).  
 Claromontius, Gfr., *Epistolae*, 996.  
 Claustro (De) animae, 248. Cf. *init.*: *Introduxit me.*  
 Clerc, vid. *Le Clerc.*  
 Cloche, Abr. de la, *Elogium*, 1686 (p. 126).  
 Clusa, vid. *Jacobus.*  
 Clusius, Corn., *Autogr.*, 1002.  
 Clusius, Car., *Elogium*, 1686 (p. 125).  
 Clymachus, vid. *Joannes.*  
 Cobet, C. G., *Collatio cod. Aeschylī Laurentiani*, 1672.  
 — *Brief*, 1876.  
 Cobham, vid. *Thomas.*  
 Coccius, J., *Epistolae*, 988.  
 Cochius, F. J., *Briefven*, 999.  
 Coddaeus, G., *Elogium*, 1686 (p. 125).  
 Coerman, Arn., *Juridische Adversaria*, 1095.  
 Coesvelt, vid. *Henricus.*  
 Coetier, Wilh., *Briefven*, 1000.  
 Coets, Gisb., *Briefven*, 1173.  
 Colinus, Joa., *Epistolae*, 988.  
 Collaert, I. B., *Lettres*, 1891.  
*Collatio ad Clerum in Synodo*, 357, II p. 276. Cf. *init.*: *Vocati estis.*  
*Collationes in Evangelia Dominicalia*, 183'.  
*Collationes in festa nonnullorum Sanctorum*, 183'.  
*Collationes pro religiosis Ord. Can. Reg.*, 183'.  
*Collatiuncula facta in capitulo in Windesem*, 385. Cf. *init.*: *Onus hoc.*  
*Collectanea in Nicandrum*, Graece, 23.  
*Collectarius juris ecclesiastici*, 632.  
 Colletet, G., *Lettres et sonnets*, 1408.  
*Colloquium de primatu in ecclesia Armenice*, 1477.  
 Colltellinus, Aug., *Epistolae*, 988.  
 Columbanus (S.), *Instructio XVII*, II p. 273.  
 Columbus, Joh., *Epistolae*, 988.  
 Columna, vid. *Aegidius Romanus de.*  
 Colvius, Andr., *Epistolae*, 837, 988.  
 Colvius, N., *Lettres*, 1408.  
 Comenius, Dan., *Epistolae*, 997.  
 Comestor, vid. *Petrus.*  
 Comitii (De) Romanorum, 830.  
 Commelinus (?), *Epistola*, 983.  
*Commemoratio de rebus Traiectensi ecclesiae a regibus traditis*, 1649.  
*Commentarii (fragm.) in corpus iuris canonici*, 1597.  
*Commentarii in Vet. Test. saec. XVI exeuntis*, 445.  
*Commentario (Excerpta ex) in libros ethicorum Aristotelis*, 1588.  
*Commentarii Arab. in Hippocr. Aphorismos*, 682.  
 — in *Apocalypsim*, 337.  
 — in *Cantica Canticorum*, 233, 334. Cf. *init.*: *Verbum dei.*  
 — in *lib. Jobi*, 326, 326', 387, 387'. Cf. *init.*: *Parce mihi.*  
 — in *Lamentationes Jeremiae*, 176, 176'. Cf. *init.*: *Et factum.*  
 — in *Pauli Epistolas*, 322, 322', 328. Cf. *init.*: *Scientes quia.*  
 — in *Psalterium*, 327. Cf. *init.*: *Psalterium nomen.*  
 — in *1 Cor. XV. 19*, 387'. Cf. *init.*: *Fratres si.*  
 — in *Lectiones ex Officio Defunctorum*. Cf. *init.*: *Parce mihi.*  
 — vid. *Regula.*  
*Commissien verleend door Prins Maurits*, 1189.  
*Compagnie (O. en W. Ind.). Aanteekeningen*, 1165.  
*Compendium de claustro animae*, 178, 178'.  
 — de *epidemia*, 318, 318'.  
 — *philosophiae Aristotelis*, 324. Cf. *init.*: *Quatenus desiderio.*  
 — *sacrae theologiae*, vid. *Memoriale compendii sacrae theologiae.*  
*Compunctio (De) cordis*, 383.  
*Computus cyrometralis*, 292. Cf. *init.*: *Cognitio veritatis.*  
*Computus manualis*, 722.  
 — *metricus*, 722.  
 — *prosaicus*, 722.  
*Concile de Trente (De la réception du) en France*, 1392.

- Conclavi dove furono creati Papa Paolo III sino al Alessandro VII, 1414, 1415.  
 Conclusiones decisionum de jure canonico, 261, 261'. Cf. init.: Auditor causae.  
 Concordantia evangelistarum, 206.  
 Concordaten tusschen den hertog v. Bourgondien en den bisschop van Utrecht, 1107.  
 Confessio fidei, 174.  
 Confessione (Tract. de vera) facienda, 173, 173'.  
 Confitendum (Quid sit) de multiplici negligentia, 339. Cf. init.: Arguat se.  
 Conflictus virtutum et vitiorum, 373, 373'.  
 Conradus de Brundelsheim vid. Johannes Soccus.  
 Conradus de Brunswijk, Sermones de tempore, 211, 211'.  
 Conradus Pragensis sive Soltouwe, Glosula super IV ll. Decretalium, 283.  
 — Postilla in Evangelia dominicalia, 355, 373'.  
 Conradus de Saxonia, Speculum B. M. V., 172', 366', 370.  
 — Sermones de tempore, 211'.  
 Consensoria monachorum, 361'.  
 Conrart, Leltres, 1408.  
 Considerationes betr. het drukken van den Bijbel te Utrecht, 1054.  
 — over den stant van Vere en Vlissingen, 1243.  
 Considerationes VI ad missam celebrandam, 174, 174'.  
 Consolatione (De) humanae vitae, 204', 340, 340'. Cf. init.: Quoniam secundum.  
 — (De mutua), 384.  
 Constançon, L., Brief, 1348.  
 Constantinus Africanus, Comment. in Hippocratis Aphorismos ex Arabico, 682.  
 — Liber de urinis, ex Arabico, 690.  
 — Viaticus, 685.  
 Consuetudines Ordinis Carthusiensis, 371, 371', 372, 372'.  
 Consultation van rechten, 1085.  
 Contardus, vid. Ignetus.  
 Contemplatione (Tract. de) qui dicitur Turrus Israel, 358, 358'.  
 Contemplativa quae dicitur Theorica metrica, 377, 1005. Cf. init.: Quando Jacob.  
 Contenta tractatum Magistri, 328, 328'. Cf. init.: Vadam ad.  
 Contra-Remonstrantie, 1697 (p. 136).  
 Contritione (De vera), 383.  
 Coolz, Jan, Elogium, 1687 (p. 128).  
 Coorn, Tob., Epistolae, 996.  
 Copius, Henr., Elogium 1686 (p. 126).  
 Copperus, Lamb., Epistolae et Carmina, 986.  
 Cordiale, 331.  
 Cordo, vid. Simon.  
 Corepiscopus (De), II p. 259.  
 Corlenius, Rod., Elogium, 1685.  
 Cornelius, Hadr., Epistola, 986.  
 Cornelius, J., Brief, 1836.  
 Cornutus, Joa., Autogr., 1002.  
 Corpus juris glossatum, 605, 606.  
 Costerus, Bern., Epistolae, 886, 997.  
 Costumen, zie Handvesten.  
 — van Utrecht, 1109—1413, 1125, 1741.  
 — van Bunschoten, 1110.  
 — van Amersfoort, 1110, 1111.  
 — van Eemlant, 1110, 1111, 1112.  
 — van 't Overkwartier van Utrecht, 1111 1112.  
 — van Vlissingen, 1747.  
 Cosijn, P. J., Brieven, 1876.  
 Cotereau, Erardus de, Autogr., 1002.  
 Cotteritzius, Seb. Fr., Epistolae, 988.  
 Cotzhausen, A. W. V., Epistolae, 997.  
 Couteriels, Luc., Epistolae, 1058.  
 Cracovia, vid. Matthaeus.  
 Crellius, Joa., Aretologia sacra, 458.  
 Cremer, J. J., Brief, 1876.  
 Cremonensis, vid. Gerardus.  
 Crero, J., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Crescentiis, vid. Petrus.  
 Cretschmarus, Gfr., Epistolae, 988.  
 Cripius Secundus, G., Epistola, 983.  
 Cromstrijen, Nic., Epistola, 983.  
 Croniques de Flandre, 1396.  
 — de France, 1178.  
 Cronyke, vid. Kronijk.  
 Croockewit Hz., J. H., Brief, 1873 (p. 243).  
 Crucius, Dion., Brieven, 994.

Crusius, G., Epistolae, 996.  
 Cunes, J., Epistolae, 999.  
 Cuperus, Gisb., Epistolae, 989, 997, 999.  
 Curio, Henr., Epistolae, 988.  
 Curru (De) Israël, 358'. Cf. init.: Accedamus ergo.  
 Cusa, vid. Nicolaus.  
 Cussy, J. J., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Cussy, J. A., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Cuyck, Landtrechten, 1095.  
 Cuylenburch. Ordonnantie, 1113.  
 Cyclo (De) solari et lunari, 722.  
 — (De) solari s. littera dominicali, 722.  
 Cyprianus (S.), Expositio Orat. dominicae, 263.  
 — Epistolae aliquot, 263.  
 Cyrillus (S.), Lexicon alphabet. Gracee, 18.  
 — Epist. ad S. Augustinum de miraculis S. Hieronymi, 81, 263, II p. 263.  
 — Apologeticus, 368, 368'.  
 — Speculum sapientiae, 368'.  
 — Cyrilli et aliorum Glossaria (Paris. 1679) c. notis mss., 1533.

### D.

Daemonum (De) operationibus, 212.  
 Dagverhaal van gebeurt. in Nederland in 1596—1626, 1191.  
 Daktsi, Lad., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Dalius, Nic., Epistolae, 983.  
 Dalonne, J., Lettres, 1408.  
 Dam, Corn. van, Epistolae, 996.  
 Dam, J. van, Brieven, 999.  
 Dam, W. van, Brieven, 999.  
 Dam tot Brakel, Wilh., vid. Pt. Mus-schenbroek.  
 Damantius, Nic., Autogr., 1002.  
 Damascenus, vid. Joannes; Petrus.  
 Damiani, vid. Petrus.  
 Danckelman, Lettre, 1348.  
 Daniel monachus Raychii, Vita Joannis Climaci, 119, II p. 268.  
 Dankelman, Silv., Epistolae, 988.  
 Darroga, Gabr., Epistolae, 996.  
 Dathus, Aug., De variis loquendi formulis, 920.

Dati, Car., Epistolae, 988.  
 David ab Augusta, De exterioris et interioris hominis compositione, 166', 170', 171', 174', 178', 332', 381', 384', 386'.  
 David Carthusiensis, Compendium, 178, 178'.  
 — Epilogus de exteriori homine, 384.  
 Debey, M. H., Brief, 1873 (p. 243).  
 Decaisne, J., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Decimis novalium (De) in Gelria, 886.  
 Decisien van den Hove van Utrecht, 1745.  
 — ende van den Gerechte der stad Utrecht, 1743.  
 Decisiones Rotae Romanae, 633, 633'.  
 Deckherr, Joh., Epistolae, 996.  
 Declaratie opten psalm Miserere, 1036.  
 Declaration des faits de Phil. de Bourgogne, 1177.  
 Decretorum collectio, II p. 259, 260.  
 Deductie aan de St. van Utrecht over de administr. der justitie, 1119.  
 Defectibus (Tract. de) et periculis in missa, 173.  
 Defensor, vid. Joannes.  
 Deffloratio epist. ad Rom. et ad Cor. I, vid. Florus magister.  
 Dehns, A. F., Brief, 1348.  
 Delambre, J. B. J., Brieven, 1872.  
 Delessert, B., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Delft. Handvesten etc., 1103, 1104.  
 — Formulierboek, 1730.  
 Demotus, Pt., Epistolae, 996.  
 Dereilhac, Mich., Epistolae, 988.  
 Derumelen, Guil. van, Epistolae, 999.  
 Description du voyage d'Anthoine batard de Bourgogne à Londres en 1465, 1177.  
 — polit. de la républ. des Pays-bas, 1404.  
 Destructie van Jeruzalem, 1006, 1847.  
 Deventer. Stadrecht, 1140.  
 Deycks, F., Brieven, 1876.  
 Dhona, A. burggravius et baro à, Elogium, 1686 (p. 124).  
 Diaconus, vid. Paulus.  
 Diaeta salutis, 168, 169, 169\*, II p. 274.  
 Dialogus de creatione mundi et ejus redemptione, 164, 164'.

- Dialogus inter hominem et rationem, 368, 368'.  
 — miraculorum, vid. Caesarius Heisterbaccensis.  
 — Nestorii et Cyrilli, Graece, 3.  
 Diebier, Wilh., Registrum tripartitum, 182, 182'.  
 — Manuale religiosorum, 183, 183'.  
 — Compendium sententiarum divinarum, 184, 484'.  
 Discipline (Regelen nopende de kereke-lijke), 1710.  
 Dictaat (anon.) over wijsgeerige zedekunde, 1068, 1069.  
 — over bovennatuurkunde, 1070.  
 — over Paulus' Brief aan de Romeinen, 1071.  
 — over Mohamedaansch recht, 1756, 1757.  
 Dictata (anon.) in logicam, 461, 582.  
 — in Lucam, 479.  
 — in var. loca Vet. Test., 488, 532.  
 — in vers. Syr. Evang. Matthaei, 532.  
 — in Targum Onkelosi, 532.  
 — in Acta Apostolorum, 553.  
 — in antiquitates Hebraicas, 579.  
 — de carminibus Hebraicis, 580.  
 — in theologiam naturalem, 581.  
 — ad interpretat. Vet. Test., 594.  
 — in Psalmos, 595.  
 — in Samuelem, 596.  
 — in hermeneut. N. Test., 597.  
 — ad introitum in N. Test., 598.  
 — ad Evangel. loca, 599.  
 — in Epist. I Johannis, 600.  
 — in Griesbachii Synopsin, 600.  
 — in Institutiones Justinianaeas, 640, 642, 644, 646, 647, 651, 658.  
 — In Il. Tursellini Hist. univers., 746.  
 — in historiam univers., 747.  
 — in Ciceronis Orat. pro Milone, 861.  
 — in Juvenalis Satyras, 869.  
 — de hist. literar. Rom., 917.  
 — in Suetonium, 933, 934.  
 — in Aristophanis Equites, 945.  
 — in Ciceronis Orat. pro lege Manilia, 946.  
 — in antiquitates Graecas, 947.  
 — in hist. eloquent. Romanae, 948.  
 Dictata in philosoph. Platon., 949.  
 — in hist. artium ap. veteres, 950.  
 — ad interpret. F. W. Pestelii Fundamentorum Iurisprudentiae naturalis, 1608.  
 — in materiam medicam, 1626.  
 Dictaten (Juridische), 1757.  
 Die (De) naturali, 722.  
 Diemerbroek, Joa. de, Epistolae, 997, 1058, 1347.  
 Diepenheim, vid. Simon.  
 Dierbach, J. H., Brevien, 1873 (p. 243).  
 Diest, F. W. van, Memorie aan de St. Gen., 1203.  
 Dimischki, ad-, Responsum, cet., 1449.  
 Diogenes Laertius (Bas. 1533), c. notis mss., 1507, 1508.  
 Dionysius, Periegesis, Graece, 6.  
 — Periegesis (Oxon. 1697), c. notis mss., 1509.  
 — Scholia in Periegesin, Graece, 25.  
 Dionysius Arcopagita, Liber de angelica hierarchia, 79, 79\*, 281.  
 — Liber de ecclesiastica hierarchia, 79, 79\*.  
 — Liber de divinis nominibus, 79, 79\*.  
 — Liber de mystica theologia, 79, 79\*, 358.  
 Cf. init.: Trinitas superessentialis.  
 — Epistolae quaedam, 358.  
 — Epistola ad Titum, 79, 79\*.  
 Dionysius Carthusiensis, Exhortatorium noviciorum, 85, 199.  
 — De vita solitaria, 85.  
 — Speculum prelatorum et speculum subditorum, 164'.  
 — De professione religiosorum, 170\*, 199.  
 — Expositio in Exodum, 185.  
 — Expositio in Numeros et Deuteronomium, 186.  
 — Expositio in Josuam — Baruch, 187.  
 — Expositio in Il. Regum et Paralipomenon, 188, 189.  
 — Expositio in Psalterium, 190.  
 — Expositio in Jesajam, 191.  
 — Expositio in Jeremiam, 192.  
 — Expositio in Evang. S. Lucae, 193.  
 — Expositio in Acta Apost. et Epistolas canonicas, 194, 264.

- Dionysius Carthusiensis, Sermones de tempore et de sanctis, 195, 195\*.  
 — De contemplatione, 196.  
 — De mortificatione vivifica, cet., 196.  
 — Dialogus inter Jesum et puerum, 196.  
 — Quatuor novissima, 197.  
 — De passionibus animae, 198.  
 — De divina essentia, 198.  
 — De remediis temptationum, 199.  
 — De simonia vitanda, 199.  
 — De vitiis et virtutibus s. Illuminatorium salutaris scientiae, 200, 368\*.  
 — Expositio in Joannem Climacum, 205, 205\*. Cf. init.: Joannes Climacus.  
 — Excerpta ex dictis ejusdem, 205.  
 — Sermones de sacramento eucharistiae, 217, 217\*.  
 — Speculum s. Stimulus poenitentiae, 236\*.  
 — Speculum sacerdotum, 236\*.  
 — Speculum secularium, 236\*, 339\*.  
 — Speculum conversionis peccatorum, 236, 236\*.  
 — Enarratio hymnorum praesertim veterum, 329\*.  
 — Dialogus inter Christum et principissam, II, 266.  
 Dioscorides (Paris. 1549) c. notis mss., 1510.  
 Diplomata ecclesiarum Gallicarum, 630.  
 — Persica, 1473.  
 Diplomatum indices, 837, 842.  
 Disputatio inter priorem et spiritum Guidonis, 301.  
 Disputationes theologicae saec. XVII, 453.  
 Dissertationes de argum. hist. ecclesiast. saec. III—VIII, 449.  
 Distinctio septem criminalium vitiorum, 112, 112\*.  
 Divisionum liber, 816.  
 Djâmi, -al-, Schawâhido n-nobowwati, 1469.  
 Djâmi, -al-, Silsilato ds-dsalabi, 1470.  
 Doctrinae quaedam morales, 325. Cf. init.: Ante prandium.  
 Dodt van Flensburg, J. J., Aanteekeningen, 1175.  
 — Notae in Tob. Magyri Eponymol. crit., 1564.  
 Dodt van Flensburg, J. J., Notae in Joh. de Beka, 1576, 1577.  
 — Notae in A. Matthaei Fundationes, 1582.  
 Doeveren, G. van, Dictata de febris, 1625.  
 — Dictata de inflammatione, 1625.  
 Domela Nieuwenhuys, J., Brief, 1875.  
 Doget (Van der) der verduldicheit, 1026.  
 Dolaeus, Joh., Epistolae, 996, 1058.  
 Dominicus carthus. Trevirensis, De vera obedientia et filiis ejus, 163.  
 Dominicus de Capranica, De arte moriendi, 58\*.  
 Dominicus de S. Geminiano, Lectura super Decretal., 618, 619.  
 Donatis (De), 146, 146\*, 147\*. Cf. init.: Notandum quod.  
 Donis (De VII) Spiritus Sancti, 342, 342\*.  
 Donker, T., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Doornekroon, J., Het Cocceans en Voetsiaens geheym, 1779.  
 Dorn Seiffen, G., Dictata de poesi, 978.  
 — Gedichten, 1859.  
 — De humani ingenii culturae progressu, 1859.  
 Dorth van Holthuysen, Brief, 1876.  
 Dorpius, Mart., Epist. ad Erasmus, 843.  
 Dositheus (L. B. 1717) cum collat. ms., 1562.  
 Dousa, Jan., Manes Juniani, 829.  
 — Epistola ad amicum, 841.  
 — Apologia, 841.  
 — De controversia ecclesiastica, 842.  
 — Epistolae, 1251.  
 — Elogium, 1685, 1686 (p. 124).  
 Dousa, Jan. filius, Elogium, 1685.  
 Dozy, R. P. A., Dictaten over Alg. Gesch., 1765.  
 Drakenborch, Arn., Collect. de hist. Holland., 773.  
 — De origine urbis Trajectinae, 801—804.  
 — Gedachten over d. oorsprong v. Utrecht, 1247.  
 — Notae in Joa. de Beka et Wilh. Hedam, 1571.  
 — Notae in A. Matthaei Fundationes, cet., 1581.

- Drakenborch, Arn., *Collectanea de iurein-rando veterum*, 1601.
- *Dictata in historiam Belgii foederati*, 1641.
- *Dictata in Antiquitt. Romanas*, 1667.
- *Epistolae*, 1679, 1811.
- *Annotationes de Carolingorum principum re diplomatica*, 1679.
- *Excerpta de historia patriae et universali*, 1679.
- *Notae in Viglii epistolas ad Hopperum scriptas*, 1680.
- *Variae lectiones in J. B. de Tassis commentaria*, 1680.
- Drakenborch, E., *Brieven*, 999.
- Drege, J. F., *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Drelincourt, Ch., *Epistolae*, 988.
- Drente. *Ordonnantie*, 1113.
- *Landrecht*, 1147, 1149.
- *Placcaten*, 1147.
- Drolshagen, Jo., *Epistola*, 985.
- Droste, C., *douair. de Boodt*, *Brief*, 1347.
- Droysen, Abr., *Epistolae*, 1000.
- Droysen, Jac., *Epistolae*, 1000.
- Drumesius, Nic., *Epistola*, 983.
- Drusius, J., *Elogium*, 1686 (p. 125).
- Du Buisson, Sim., *Brieven*, 994, 996.
- Du Chesnoy, *Lettres*, 1408.
- Duncker, Arn., *Epistolae*, 988.
- Dunkerinc, *vid. Arnoldus*.
- Duns, *vid. Joannes*.
- Du Puy, *vid. Puteanus*.
- Durantis, *vid. Guilielmus*.
- Dusseldorpius, Franc., *Annales*, 775.
- Dussen, Joh. van der, *Brief*, 1348.
- Duyck, Franco, *Epistola*, 986.
- Duymaer van Twisk, *Brief*, 1873 (p. 243).
- Duyvelant, *Willekeuren en voorboden*, 1748.
- Dijkrecht op den Leckendijck, 1136.
- Dijkrechten van Nijmegen, Over- en Neder-Betuwe enz., 1096.
- van Tielerwaard, 1097.
- van 'tland tusschen Maas en Waal, 1097.
- van Gelre en Overijssel, 1140.
- E.**
- Echteren, N. van, *Elogium*, 1687 (p. 127).
- Eckoy, *vid. Christianus*.
- Eclipso (De) solis anni 1366, 317.
- Edda Snorra Sturlusonar, 1374.
- Edelsle, B. D., *Elogium*, 1686 (p. 125).
- Edict (Feuwig), *zie Groot Plakkaat*.
- Edmundson, G., *Brieven*, 1876.
- Eeden, F. W. van, *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Eembrugge. *Brief van bisschop Jan van Arkel aan E.*, 1742.
- Eemland. *Costumen*, 1110, 1111.
- *Brieven van den Maarschalk van E.* (1585—94), 1258.
- Efficacia (De) perceptionis sacramenti, 173.
- Egberti, Seb., *Notae in Diogenem Laertium*, 1508.
- Egbertus Schonangiensis, *Soliloquium*, 161<sup>r</sup>. 369<sup>r</sup>.
- Eggink, C. J., *Brief*, 1876.
- Eichler, A. W., *Brieven*, 1873 (p. 243).
- Elburg. *Willekeur*, 1092.
- Eldik, E. H. van, *Brieven*, 1348.
- Electeurs, Princes... de l'Empire professans la confession d'Augsbourg, *Lettre*, 1697 (p. 136).
- Elegia ad sodales, 920.
- Elementa juris Romani, 636.
- Elenchorum liber, 825.
- Elgen, W. van, *Brieven*, 1868.
- Elmenhorst, Geo., *Epistolae*, 987.
- Els, C. van, *Epistolae*, 996.
- Elsevier, Dan., *Brieven*, 1346.
- Elucidarium, 164, 164<sup>r</sup>.
- Emissenus, *vid. Eusebius*.
- Emmenessius, Jac., *Epistolae*, 988.
- Emmerich, Steph., *Epistola*, 983.
- Emprize (L') de la belle Pélérine, 1177.
- Endlicher, S. L., *Brief*, 1873 (p. 243).
- Engelen, E. van, *Apographa chartarum et epistolarum Rheno-Traiectinarum*, 1655.
- Engels, L. L., *Epistola*, 1000.
- Enkhuizen. *Handvesten etc.*, 1106.
- Enschut, C. A. van, *Dictata in jus naturae*, 677, 1613.

- Enschut, C. A. van, Praelectiones de iure criminali, 1612.
- Ente (De), 324, 324\*.
- Entrup, J. H., Epistola, 1000.
- Ephraem Syrus, de compunctione cordis, 80, 80\*.
- De iudicio dei et resurrectione, 80\*.
- De beatitudine animae, 80\*.
- De penitentia, 80\*.
- De luctamine mundi, 80\*.
- De die iudicii, 80\*.
- Admonitiones, 383, II p. 268.
- Epictetus (Venet. 1528) cum emendat. mss., 1511.
- (Cantab. 1655) cum notis mss., 1512.
- Epigrammata Graeca (Bas. 1549) cum notis mss., 1513.
- inedita Anthologiae Graecae, 20.
- vetera (Lugd. 1596) cum notis mss., 1541.
- Epiphani, vid. Roffredus.
- Epistola ad Willh. Vriman vid. Joannes de Schoonhovia.
- Epistola continens lamentat. de ecclesia Hierosolymitana, 261, 261\*.
- de libro Joh. Ruusbroec de ornatu spiritualium nuptiarum, 79. Cf. init.: Coelesti convivae.
- de vita et passione J. Christi et aliis devotis exercitiis in Windesem, 311.
- devota ad quendam Regularem, 57, 57\*.
- Florentinorum de electione Bartholomaei episc. Barenis, 206.
- Epistola consolatoria scripta cuidam tribulato, 227\*. Cf. init.: Noli frater.
- Epistola ad quasdam moniales, 358\*. Cf. init.: Ecce sponsus venit.
- Epistolae Arabicae, 1464, 1465.
- ad Eugenium IV Papam, 373.
- declarantes regulam S. Augustini, 111, 111\*, II p. 273. Cf. init.: Gervago Marbacensis.
- Latinae cum vers. Belgica, cet., 944.
- Pauli cum argumentis, 34, 34\*.
- Pauli cum glosa, 102.
- Epp, Henr., Epistolae, 985, 1676.
- Erinnerung ahn Pfaltzgr. Friderich, über den Catechismus, 1376.
- Ermandus, vid. Armandus.
- Ernst, A. N. J., Dictata in Institutiones iuris Romani, 1619.
- Ernstenz, Willem, Breeckeninge van de goederen van de Predickers te Utrecht, 1258.
- Erotianus, Lexicon Hippocrat. (Paris. 1564) cum collat. ms., 1534.
- Erp, Henrica van, Kronijk van 't Vrouwen Klooster bij Utrecht, 1254.
- Errores philosophorum contra fidem, 318, 318\*, II p. 275.
- Es, A. H. G. P. van den, Woordenlijst op den roman van Walewein, 1855.
- Esenbeck, Chr. G. Nees van, Brieven, 1873 (p. 243).
- Esenbeck, Th. Fr. L. Nees van, Brieven, 1873 (p. 243).
- Essen (Akten betr. das Stifft), 1375.
- Specialrechte, 1375.
- Essendia, vid. Joannes de.
- Essenius, Gerh., Epistolae, 988.
- Esther (Liber), Hebraice, 1426.
- Ettenus, Andr., Poema autogr., 1002.
- Etymologicon Graecum, 9.
- Euclides, Elementa, Arabice, 1440.
- Eufrenius, Alf., Epistola, 983.
- Euripides (Genev. 1602), cum notis mss., 1514.
- Eusebius Caesareensis, Historia ecclesiastica, 84.
- Eusebius Cremonensis, Epist. de obitu S. Hieronymi, 81, 82, 106\*, 263, 331, 331\*, II p. 263.
- Eusebius Emisenus, Homiliae X ad monachos, 57\*, 85, 315, 341, 375\*, II p. 269.
- Eustratus diaconus, Dial. de imaginibus, Graece, 3.
- Euthymius Zigabenus, Epistola contra Armenios, Graece, 3.
- Epistola de secta Massalianorum, Graece, 3.
- Explicatio haereseos Massalianorum, Graece, 3, 13.
- Evangelia et Epistolae, 1009.



- Evangeliarium in usum Ecclesiae S. Joannis, 1590.  
 — in usum Ecclesiae S. Mariae, II p. 257.  
 — in usum Ecclesiae S. Petri, 416, 416\*.  
 Evangelien en Epistelen, 1009—1011.  
 Evangeliorum fragmenta, Graece, 1.  
 — fragmenta, Latine, 32, 1583.  
 Evangelium Nicodemi. Cf. init.: Factum est.  
 Everhardus, Nic., Epist. ad Viglium, 1171.  
 Eversdijck, Ger., Brieven, 999.  
 Evreus, Car., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Ewes, Sim. d', Ectypum Codicill, 987.  
 — Epistolae, 988.  
 Excerpta histor. Belg., 776.  
 — theologica, 330, 330\*, 387.  
 Excerpten over dogmat. en kerkelijke onderwerpen, 1047.  
 (Exegesis.) Ἐξήγησις τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Λειτουργίας, 19.  
 Exempla, 182\*.  
 Exempla de diabolo, 59\*.  
 Exempla de Sacramento, 59\*.  
 Exempla Sanctorum, 473.  
 Exemplum de confessione, 126, 167\*.  
 Exercitium per modum meditationis, 1009.  
 Exercitium spirituale (Tractatus ad) spectantes, 384.  
 Exhortatione (De fervida) ad virtutes, 384.  
 Exhortatoria ad omnem Statum, 183\*.  
 Exorcismi, 344, 424, 424\*.  
 Explicatio causarum cur errores oriuntur e mala intelligentia S. Scripturae, 82.  
 Cf. init.: Quoniam multi.  
 — V praeceptorum Ecclesiae, cet., 448.  
 Expositien van den Ewangelien, 1010.  
 Expositio brevis titulorum Psalmi, 183\*.  
 — Hymnorum, 329, 329\*.  
 — parva Psalterii, 386.  
 — super Pater noster, 164, 164\*.  
 — V. et N. Testamenti, 283.  
 Expositio, vid. Commentarius.  
 Eyeke, Jos. van, Lettre, 1000.
- F.**
- Fabella comica, 919.  
 Fabius, Corn., Epistolae, 983.  
 Fabrice, Lettres, 1408.  
 Fabricius, J. Lud., Epistolae, 988.  
 Fabricius, M., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Fabricius, Vinc., Epistolae, 988.  
 Fabula de Vulpe, 712\*.  
 Fabulae seu narrationes moraliter expositae, 331.  
 Fagel, H., Brief, 1348.  
 Fakihi, al-, Comment. in Ibn Hischäm, 1451.  
 Falconerius, Oct., Epistolae, 988.  
 Falculius, vid. Nicolaus.  
 Falke, Chr., Epistolae, 996.  
 Falkenburgius, Ger., Notae in Aeliani Var. hist., 1488.  
 Familiepapieren van het geslacht van Rhenen, 1833.  
 Febribus (Quaestiones de), 695.  
 Fenzl, E., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Fergaut, uitg. door E. Verwijs (Gron. 1882), m. hss. aant., 1906.  
 Fernandus Carolus, Speculum monasticae disciplinae, 201.  
 Ferrariis, Joh. Petrus de, vid. Joannes.  
 Festo (De), aurei velleris Trajecti celebr., 796.  
 Feudorum liber, 608.  
 Feuer Buch (1605), 1377.  
 Fex, vid. Samuel.  
 Fide (De) et lege naturae, 116. Cf. init.: Hoc est.  
 Figura ad aspectum veritatis, 358.  
 Figurae Vet. et Novi Testamenti, 373.  
 Financien (Nederl.) in 1675—1707, 1206.  
 Findekeller, Chr., Epistolae, 988.  
 Flacius Illyricus, M., Widerlegung eines deutschen Calvin. Catechismi, 1376.  
 Fleischer, F., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Fleutelot, I., Brief, 1873 (p. 243).  
 Florentia, vid. Nicolaus.  
 Florentii, Henr., Dictata de morbis capitis, 696.  
 Floretus (Liber dictus), 283.  
 Florianus, Jac., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Floris, Sim., Epistolae, 988.  
 Floris en Blancefloer, uitg. door H. E. Moltzer (Gron. 1879), m. hss. aant., 1904.



- Florus, comes a Colenburgo, Elogium, 1686 (p. 124).
- Florus, L. Annaeus, (L. B. 1648) cum notis mss., 1542.
- (Traj. 1680) cum notis mss., 1543.
- (Hag. Com. 1686) cum collatt. mss., 1544.
- Florus magister, Defloratio epistolae ad Romanos et ad Corinthios I, 202, 202\*.
- Florijn, Jac., Rapporten, 1369.
- Flügel, J. H., Brief, 1873 (p. 243).
- Focke, W. O., Brief, 1873 (p. 243).
- Fockinck, J., Epistola, 1000.
- Fokker, G. A., Brief, 1876.
- Folieto, vid. Hugo.
- Forestus, J., Epistolae, 988.
- Forestus, Pt., Observationes medicae, 696.
- Forlivio, vid. Jacobus.
- Forma inclusionis Can. Reg. in Bethleem prope Lovanium, 1589.
- Forma pacis Henrici V, II p. 258.
- Formula novitiarum, 332.
- Formulae precum, 417, 417\*.
- processuum et appellationum in iure canonico, 634.
- Formulierboek, 1730.
- Formulierboek van gerechtelijke acten, 1086.
- tot de Manier v. proced. van Utrecht, 1116.
- Foro Julii, vid. Odoricus.
- Forstenheuser, Geo., Epistolae, 988.
- Förstermann, E., Brief, 1876.
- Fragmenta codicum, 1003, 1004.
- veterum Graecorum, 24.
- vid. Evangelia.
- Franciscus de Mayronis, Sermones de tempore, 362\*.
- Franciscus de Petrarcha, De obedientia ac fide, 178\*.
- De laude vitae solitariae, 258.
- Speculum mortis, 258.
- De otio religiosorum, 259.
- De secreto conflictu curarum, 259, 383.
- Epistolae quaedam, 259.
- Septem Psalmi poenitentiales, 307.
- vid. etiam Griseldis.
- Franciscus Tafet, Allegationes pro fratribus Ord. Minorum, 144, 144\*.
- Franciscus, vid. Actus sociorum S. Francisci.
- Francius, Pt., Epistolae, 989, 993, 998, 1000.
- Poemata, 1347.
- Notae in Hesiodum, 1519.
- Francken, C. M., Apparatus ad Lucani Pharsaliae editionem, 1675.
- Aant. over Latijnsche spraakleer, 1865.
- Brief, 1876.
- Franckenberg, Reinh., Epistolae, 987.
- Frankenthal (Herv. Gemeente te), Brief, 1697 (p. 135).
- Frankrijk (Reisbeschrijving van), 1770.
- Franqueville, A. de, Brieven, 1873 (p. 243).
- Fredericus II imperator, Litterae et mandata, 1639.
- Fredericus III imperator, Epistola, 1664.
- Fremery, N. C. de, Dictata de medicina forensi, 707.
- Dictaten over natuurl. historie, 707.
- Fremery, N. D. W. P. de, Collationes cod. mss. Plutarchi operum moralium, 1669.
- Collationes codicis Paris. Herodoti Historias continentis, 1670.
- Collationes codicis Vatic. Libanii προς Αριστοτέλην continentis, 1671.
- Frescarode, J., Epistolae, 996.
- Freytag, G. W., Lexicon Arabico-Latinum (Halis Sax. 1830 ss.) cum notis mss., 1902.
- Fries, E., Brieven, 1873 (p. 243).
- Friesland. Verzameling Friesche en Groningsche rechten, 1726.
- Frisen, Henr. à, Epistolae, 988.
- Frisius, Gellius Nic., Elogium, 1686 (p. 726).
- Fruin, J. A., Apparaat voor de uitgave van Ph. van Wielants instructie voor de stad Haarlem, 1732.
- Rede, uitgespr. bij de ontbinding van het anti-dagbladzegelverbond, 1834.
- Fruin, R., Dictaat over Vaderl. Gesch. 1772.
- Brief, 1876.
- Fulbertus Carnotensis, Tractatus in Acta XII. 1, 280\*.

Fulgentius Ruspensis, Sermones, 60\*.  
 Furnrohr, Brief, 1873 (p. 243).  
 Furstenberg, Ferd. a, Epistolae, 988.  
 Furtum Palladii, Gr. et Lat., 14.

## G.

- Gale, Tho., Epistolae, 996.  
 Galenus, Comment. in Hippocratis Aphor., 679.  
 — Comment. in Hippocr. de regim. acutorum, 679.  
 — Ars parva sive Liber Tegni, 679, 680, 695.  
 — Expositio super „Tegni” Galeni, 695.  
 — Lexicon Hippocrat. (Paris, 1564) cum collat. ms., 1534.  
 Galfredus de Trano, Summa in tit. Decretal., 614.  
 Gallacus, Jac., Epistolae, 996.  
 Gallus, Series SS. Patrum, 261\*. Cf. init.: Considerans historie.  
 Gandinio, Joh. de, vid. Joannes.  
 Gausneb, O., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Gargon, M., Gedichten, 1347.  
 Gariopontus, Passionarius, 687.  
 Garlandia vid. Joannes.  
 Gaubius, H. D., Instit. pathologiae medicinalis (L. B. 1781), cum notis. mss., 1900.  
 Gebeden, 1030, 1031, 1033, 1034, 1036, 1037, 1691, 1694—1696.  
 Gedeputeerden van de Zuid- en Noordhollandsche Synoden, Brief, 1697 (p. 137).  
 Gedicht op de verrassing van Dordrecht in 1481, 1180.  
 Gedichten (Historische), 1766, 1785.  
 Gedichten op versch. voorvallen in Nederland (1748—51), 1345.  
 Geer, Laur. de, Brief, 994.  
 Geesteliken staet (Van den), 1024, 1025.  
 Gelderland. Rechten, 1097, 1108, 1140.  
 — Lijst van werken en onuitg. stukken betr. het oud-vaderl. recht, 1724.  
 — Verzameling thins- en erfpachtsrechten, 1725.  
 Gelderland. Extracten uit de Landdagsrecessen, 1791.  
 — Alf. register op de Landdagsrecessen, 1792.  
 Gellius, Aulus, Noctes Atticae, 816.  
 — (editio saec. XVII) cum notis mss., 1545.  
 Gelre (Claes Heynzenzoon gen.), Algemeen Kronykje, 1179.  
 Gemeente (Herv.) te Bern, Brief, 1697 (p. 135).  
 — te Geneve, Brieven, 1697 (p. 134).  
 — te Heidelberg, Brieven, 1697 (p. 135).  
 — te Frankenthal, Brief, 1697 (p. 135).  
 — te Lausanne, Brief, 1697 (p. 134).  
 — te Londen, Beroepsbrief, 1697 (p. 136).  
 — te Zurich, Brief, 1697 (p. 135).  
 Geminiano, Domin. de S., vid. Dominicus.  
 Gemma crucifixi, 166. Cf. init.: Extende homo.  
 Gemmarius parvus, 205.  
 Genceskundige voorschriften in Nedersaksisch dialect, 1355.  
 Generalia Decretorum, 614.  
 Generatie der edelen van Hollant, 1185.  
 Generatione (Tract. astrolog. de), 723.  
 Genesty, J. Geo., Brief, 1348.  
 Geneve (Herv. Gem. te), Brieven, 1697 (p. 134).  
 Gennadius, De diffinitionibus recte fidei et ecclesiasticis dogmatibus, 1584.  
 Gennadius, vid. Georgius Scholarius.  
 Gentilis, Alb., Elogium, 1685.  
 Gentilis de Gentilibus, De febribus, 695.  
 Geometria (Opus de), 729.  
 Georgius Scholarius Gennadius, Dialogus de via salutis hominum, 1587.  
 Geraldus de Solo, Super IX Almansoris, 688, 689.  
 Gerardus de Antwerpia (Arvernia?), Biblia tabulata, 737.  
 Gerardus Cremonensis, Theorica, 723.  
 Gerardus de Fracheto Lemovicensis, Vitae fratrum ordinis Praedicatorum, 395.  
 Gerardus Groet sive Magnus, Sermo de focaristis, 174, 206.  
 — Consilium de acceptatione curae ecclesiae, 174.

- Gerardus Groet sive Magnus, *Protestatio de sua predicatione*, 174.
- *Tractatus de locatione curae pastoralis*, 174, 206.
- *Epistola ad quendam fratrem infirmum in capite*, 386.
- *Epistel tot enen mensche, die cranc van hoefde was*, 1691.
- *Tractatus de presbyteris focaristis*, 387.
- *Epistola ad presbyterum*, 387.
- *Sermo de nativitate domini*, 1585.
- *Epistel aen cenre clusenersse*, 1691.
- Gerardus à Vliederhoven, *Cordiale sive Quattuor novissima*, 173, 174, 318, 331.
- Gerardus Zerbolt sive de Zutphania, *Extracta ex illius operibus*, 182', 183'.
- *De spiritualibus ascensionibus*, 300, 313, 313'.
- *De reformatione trium virium animae*, 314, 315.
- *Scriptum pro quodam inordinate gradus ecclesiast. affectante*, 386.
- Gerardus prior Carthus. in Colonia, *Epistola*, 983.
- Gerlacus Petri, *Soliloquium*, 301.
- Gerson, vid. Joannes.
- Geschiedenis der Graven van Holland, 1169.
- Geslachtkaart van de graven en vrijheeren van Kuik, 1790.
- Gesta Barlaam et Josaphat, 82, 82', 118.
- *et dicta philosophorum*, 389, 389', II p. 276. Cf. init.: *Sedecias primus*.
- *Karoli Magni*, 391, 737.
- Getijden, 1032, 1037—1042.
- Geuns, M. van, *Dictata in praxim medicam*, 1628.
- Gewijsdens van der Ed. Hove van Utrecht, 1744.
- Geystensis, vid. Bernardus.
- Ghazzali, al-, *Liber politicus*, 1448.
- Gheeraerts, Marcus, *Autogr.*, 1002.
- Gheilhoven, vid. Arnoldus.
- Ghetiden, vid. Getijden.
- Gilbertus de Hoilandia, *Sermones in Cantica cant.*, 207'.
- Gilbertus Porretanus, *Comment. in Boethium*, 78.
- Gilbertus Porretanus, *Epist. ad Hugonem de S. Victore, de scientia animae Christi*, 205, 205', II p. 274.
- *Sermones in Cantica cantic.*, 207, 207'.
- Gildewetten, 1134, 1144, 1146.
- Girault, *Lettres*, 1408.
- Gladeolussen (Afbeeld. van), 1877.
- Glossa decem praeceptorum, 333, 333'.
- *tripertita super Cantica Canticorum*, 334. Cf. init.: *Tres sunt qui*.
- Glossae de conceptione Virginis, 317.
- *in Clementinas*, 607.
- *in partes corporis iuris canonici*, 1598.
- Glossarium in Bibliam Latinam, 335. Cf. init.: *Desiderii proprium*.
- Glycerius, Her., *Epistolae*, 983.
- Gnomonicae pars I, 1406.
- Gobi, vid. Joannes.
- Godard van Reede, *Brief*, 1837.
- Godart, P., *Brief*, 1836.
- Godefridus rector Collegii Embric., *Catechistica*, 447.
- Goens, R. M., van, *Index auct. a Fabricio omiss.*, 942.
- *Varia ad scriptores Graecos*, 942.
- *Dictata in Cebetis Tabulam*, 943.
- Goldbach, J., *Elogium*, 1687 (p. 128).
- Goldbeck, Car. Fri., *Epistolae*, 1000.
- Goldfsz, *Brief*, 1873 (p. 243).
- Golius, J., *Lexicon Arabico-Latinum* (L. B. 1653), cum notis mss., 1895.
- Goltstein, J., *Brief*, 1869.
- Goltzius, Hub., *Autogr.*, 1002.
- Gomarus, Franc., *Analysis librorum Novi Testam.*, 455.
- *Rescriptum de colloquio cum D. Arminio*, 1697 (p. 136).
- Gomarus Th. fil., Th., *Poemata*, 1347.
- Goorle, Abr. van, *Brief*, 1866.
- Göppert, H. R., *Briefven*, 1873 (p. 243).
- Gorkom, K. W. van, *Briefven*, 1873 (p. 243).
- Gorlaeus, Abr., *Brief*, 1866.
- Gorter, Dav. de, *Dictata in Pharmacopaeam Amstelodamensem*, 1623.
- Gorter, Joh. de, *Commentaria in praxim medicae systema suum*, 1622.
- Gosewijn van Weteringen, *Chronyk*, 1805.

- Gothofredus, D., Elogium, 1686 (p. 124).  
 Gordon, E., Epistolae, 999.  
 Gordonio, vid. Bernardus.  
 Gorichem, vid. Henricus.  
 Gorinchem. Inventaris v. charters, 1224.  
 Gouda. Privilegien etc., 1105.  
 — Inventaris v. charters, 1223, 1798.  
 Goudæver, A. van, Dictata in Ciceronis lib. de amicitia, 972.  
 — Dictata in Ciceronis Orat. pro Archia, 972.  
 — Dictata ad sel. loca poet. Latin., 972.  
 — Dictata Latinae poeseos, 973.  
 — Dictata in hist. colon. antiq., 974.  
 — Dictata in antiquitates Rom., 975, 1668.  
 — Dictata in praecepta bene loquendi et scrib., 976.  
 Gournay, Lettres, 1408.  
 Gouthoeven, W. van, Brieven aan A. van Buchel, 1322.  
 Goyer, Jac. de, Iter in Angliam, 763.  
 Gradibus (De V) humilitatis, 380.  
 Graduale, 413—415, 414\*, 415\*.  
 Graevius, Gfr., Epistolae, 996.  
 Graevius, Joa. Geo., Inscriptiones Latinae, 768.  
 — Dictata ad Justinum, 871.  
 — Dictata ad Florum, 872, 873.  
 — Dictata ad Terentium, 874.  
 — Dictata ad Suetonium, 875, 876.  
 — Dictata ad Phaedrum, 877.  
 — Epistolae, 990, 992, 998, 1000, 1677, 1678.  
 — Dictata ad Puffendorffii introductionem in historiam universalem, 1678.  
 — Lectio publica de Maiestate, 1678.  
 Gratia (De), 342.  
 Graswinckel, E., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Grave. Stadrecht, 1095.  
 Gray, A., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Gregorius magnus, De conflictu vitiorum et virtutum, 52, 52\*, 373, 373\*.  
 — Dialogi, 59, 59\*, 92, 177, II p. 263.  
 — Moralia in Job, 86, 87, 88, 373.  
 — Homiliae in Ezechielem, 89, 90.  
 Gregorius magnus, Epistolae, 91, II p. 259.  
 — Regula pastoralis, 93, 94.  
 — Liber florum ex ejus libris collectus, 95. Cf. init.: Creator omnium.  
 — Homiliae, 127.  
 — Speculum peccatorum, 166, 166\*, 173, 173\*, 174, 174\*, 204, 204\*, 332, 332\*.  
 — Decreta, 816.  
 Gregorius Nazianzenus, De vastatione grandinis, 117.  
 — De Jeremia, 117, 117\*.  
 — Oratio XVII ad cives Nazianzenos et praefectum irascentem, 117\*.  
 — Liber apologeticus, 117.  
 — Arcana (L. B. 1591) cum notis riss., 1537.  
 Gregorius Neocæsariensis, De anima, Graece, 3.  
 Gregorius Turonensis, Sermones de transitu S. Martini, 122, 122\*, 124, 125, 126.  
 — Liber miraculorum martyrum beatorum, II p. 262.  
 — De virtutibus S. Martini, II p. 262.  
 — Liber vitae patrum, II p. 262.  
 Greve, Alb. de, Brieven, 999.  
 Grimaldis Morazana, Sim. de, Autogr., 1002.  
 Griot, Brieven, 1066.  
 Grisebach, H. R. A., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Griseldis (Historia), 82\*, 178, 178\*, 259, 318.  
 Groet, vid. Gerardus.  
 Gronbeccius, Is., Elogium, 1685.  
 Gronigis, vid. Joannes.  
 Groningen. Rechten, 1145—1148, 1726.  
 — Stadboek, 1726 (p. 147).  
 Gronovius, Jac., Dictata in Matthaeum, 462.  
 — Dictata in Lucam, 463.  
 — Dictata in Acta Apost., 464.  
 — Dictata in Epist. ad Romanos, 465, 479.  
 — Dictata in Epist. ad Hebraeos, 466.  
 — Dictata in geographiam, 760.  
 — Notae ad Lucianum, 890.

- Gronovius, Jac., Dictata in Suetonium, 891.  
 — Dictata in Livium, 892.  
 — Dictata in Justinum, 893.  
 — Dictata in Florum, 894.  
 — Dictata in Pomp. Melam, 895.  
 — Dictata in Tacitum, 896, 897, 1665, 1666.  
 — Dictata in Herodianum, 898.  
 — Dictata in Appianum, 899.  
 — Dictata in Sallustium, 900.  
 — Dictata in Ciceronem, de officiis, 901.  
 — Dictata in Ovidii Metamorph., 902.  
 — Dictata in Sophoclis Oedipum Colon., 903.  
 — Dictata in Arrianum, 904.  
 — Dictata in Aristophanis Nubes, 905.  
 — Dictata in Homeri Iliadem, 906.  
 — Dictata in Aeliani Var. hist., 907.  
 — Dictata in Sophoclis Ajaxem, 908.  
 — Dictata in Hesiodi Opera et dies, 909.  
 — Dictata in Polybium, 910.  
 — Dictata in Xenophontis Cyropaed., 911.  
 — Dictata in Ciceronis Epistolas, 912.  
 — Epistolae, 999.
- Gronovius, Joa. Frid., Ortus et occasus vet. regum, 745.  
 — Dictata in Plautum, 862, 863.  
 — Dictata in Terentium, 863, 864.  
 — Dictata in Petronium, 865.  
 — Praelectt. in Herodianum, 866.  
 — Notae in Ciceronis Epistt. ad Atticum, 867.  
 — (?) Observata ex scriptor. antiquis, 868.  
 — Dictata in Justinum, 871.  
 — Epistolae, 987.
- Groot, H. de, Inl. tot de Holl. regtsgeleertheit (Delft 1657) met hss. aant., 1896.
- Groot, Jan de, Epistola, 983.
- Groote, vid. Gerardus Groet.
- Grosseteste (Grosetete), vid. Robertus Lincolnensis.
- Gruterus, Is., Epistola, 985.
- Gruterus, Janus, Epistolae, 986, 987.
- Gruytrode, vid. Jacobus.
- Gualensis, vid. Joannes.
- Gualterus Burlaeus, De potentiis animae, 231.  
 — De vita et moribus philosophorum, 389\*.
- Gualterus de Mauritania, Epist. ad Hugonem de S. Victore, de scientia animae Christi, II p. 274.
- Guasconi, Joacq., Lettres, 1408.
- Gudius, Marq., Epistola, 991.
- Guerra (Della) di Ollanda, 1416.
- Guerricus abbas Igniacensis, De languore animae amantis, 387\*, II p. 276.
- Guicciardini, Lodov., Autogr., 1002.
- Guide for the education of a young gentleman, 1389.
- Guido Aretinus, Micrologus, 406.  
 — Regulae musicae de ignoto cantu, 406.
- Guido Carthusiensis, De spirituali exercitio hominis sive Scala claustralium, 240.  
 — Epistola ad Durbonenses fr. super epist. S. Hieronymi, 130.
- Guido de Cauliaco, Cyurgie, 1356.
- Guido de Monte Rotherii, Manipulus curatorum, 208, 209.
- Guidonis (De spiritu), 301.
- Guigo, Epistola ad fratres de monte Dei, 162\*, 184\*, 361\*, 375\*.
- Guilielmus (Magister), De secretis religioso commissis, 146\*.
- Guilielmus Alvernus Parisiensis, De claustris animae, 178\*.  
 — Sermones, 206\*, 245\*. Vid. etiam: Guillermus Paris.
- Guilielmus Block, Conclusiones de participatione missarum, 173, 386.  
 — Conclusiones de valore missae, 385.
- Guilielmus de Boldensele, De terra sancta, 737.
- Guilielmus Brito, Glossarium in S. Scripturam, 210.
- Guilielmus Coventry, Elucidarius fidei, 164\*.
- Guilielmus Durantis, Rationale divinarum officiorum, 399.  
 — Repertorium super corp. juris canon., 612, 620.

- Guilielmus Heda, Genethliacum, 774.  
 — Historia episcop. Ultraject., 787—793, 1568—1580, 1893.  
 Guilielmus de Horborch, Conclusiones decisionum de iure canonico, 261\*.  
 — Decisiones Rotae Romanae, 633\*.  
 Guilielmus de Lancia, Diaeta salutis, 168, 169, 169\*.  
 Guilielmus de Monte, Distinctiones theologicae, 312.  
 — Tropi sive modi loquendi, 312.  
 Guilielmus (Paraldus) Lugdunensis, Sermones, 206, 206\*, 211, 211\*, 245, 245\*.  
 — Summa aurea de virtutibus et vitiiis, 374\*.  
 Guilielmus monachus Signiacensis, vid. Vita S. Bernardi.  
 Guilielmus (Somerset) Mahnesburiensis, De dictis philosophorum, II p. 276. Cf. init.: Sedecias primus.  
 Guilielmus a S. Theodorico, Meditationes, 59\*.  
 — De contemplando deo, 161\*.  
 — Epistola ad fratres de monte Dei, 162\*, 181\*, 361\*, 375\*.  
 Guilielmus de Thoco, Vita S. Thomae de Aquino, 395.  
 Guilielmus Voern sive Vornken, De prima institut. monasterii in Windesem, 311.  
 Guilielmus, Pt., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Guillaume I, prince d'Orange, Commissions, 1730.  
 Guillermus Parisiensis, De universo, Pars III, 212. Vid. etiam Guilielmus Alvernus.  
 Gwidernia, vid. Joannes.
- H.**
- Haar, B. ter, Dictaat over Christel. zedekunde, 1716.  
 Haar, J. van der, Brief, 1348.  
 Haer, J. van der, Lettres, 1408.  
 Haersolte, W. van, Brief, 1348.  
 Haesebroeck, J. L., Brief, 1348.  
 Háfith, Diwan, Persice, 1466.  
 Haftaroth, Hebraice, 1424.  
 Hagen, vid. Joannes.  
 Hagestein. Handvesten enz. 1113.  
 — (Extract van stukken betr.), 1307.  
 Hagijs, Corn., Epistola, 983.  
 Hahn, Joa. Dav., Dictata de physica, 719.  
 Halberstadensis, vid. Haymo.  
 Halgrin, vid. Joannes.  
 Hali (Ali ben Rodhwân), Comment. in Galeni Artem parvam, 679.  
 Hall, H. C. van, Brieven, 1873 (p. 243).  
 Hampole, vid. Richardus Rolle de.  
 Handel in 't begin der 18e eeuw, 1165.  
 Handelinghe des Synodi Nation. van Dordrecht, 1049.  
 — Synodi provinciae Ultrajectinae, 1050.  
 Handvesten des Rijks van Nijmegen, 1096.  
 — van Delft, 1103, 1104.  
 — van der Goude, 1105.  
 — van Enchuyzen, 1106.  
 — van Kennemerland, 1107.  
 — van Hagesteyn, 1113.  
 — van Vianen, 1135.  
 — Medemblik en Westfriesland, 1729.  
 Hanniel, Ign., Epistolae, 987.  
 Harderus, J., Epistolae, 996.  
 Harderwijk. Willekeuren en Statuten, 1092, 1094.  
 Harduinus, Joa., Epistolae, 998.  
 Harenberg, Joa. Christoph., Dissertationes ad antiquit. Judaic. pertinentes, 460.  
 Harentals, vid. Petrus.  
 Hariri, al-, Consessus, 1452.  
 Harkenroth, Isebr. Eilh., Lectiones ad Glossas Lat.-Gr. Philoxeni, 922.  
 — Glossae ex Isidori Glossariis, 923.  
 — Lectiones ad Corn. Frontonis fragm., 924.  
 Harmes, Mart., Epistola, 994.  
 Haselman de Stendal, Joa., Tractatus memoriae, 690.  
 Hasselt, G. van, Brieven, 1348.  
 Hasselt, J. C. van, Brieven, 1348.  
 Hasselt, J. J. van, Brieven, 1348.  
 Hassia, vid. Henricus.  
 Hasskarl, J. K., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Hateren Wz., J. H. van, Geschied- en Oudheidk. Herinneringen, 1311.

- Hattem. Willekeur, 1092.  
 Hatum, B. J. van, Brieven, 1348.  
 Hautecour, ... de, Lettre, 1000.  
 Havart, Dan., Versio Belg. Diplomatum Persic., 1473.  
 Haymo Halberstadensis, Expositio in Cant. canticorum, 158\*, 233\*.  
 — Commentarius in Pauli epistolas, 322\*.  
 Hazaeus, Jac., Epistolae, 983.  
 Heda, vid. Guilielmus.  
 Hedel, Guil., Lettres, 1408.  
 Heemskerck, Joh. van, Bruiloftsdicht aan Pt. de Carpentier, 1196.  
 Heere, Lucas d', Autogr., 1002.  
 Heeren, A. H. L., Statistik, 1382.  
 Heeser, Joh., Epistolae, 996.  
 Hegel, G. W. F., Philosophie der Geschichte, 1380, 1381.  
 Hegelmaier, Fr., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Heidelberg (Herv. gem. te), Brieven, 1697 (p. 135).  
 Henrici, Gfr., Epistola, 1347.  
 Heinsius, Nic., Epistolae, 988, 989, 990, 991, 1408.  
 Heisterbach, vid. Caesarius.  
 Heliodorus, *περί τῆς τῶν φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης*, 13.  
 — Aethiopica (ap H. Commelin. 1596) cum notis mss., 1575, 1516.  
 — — (Lugd. 1611) cum notis mss., 1517, 1518.  
 Helten, W. L. van, Brief, 1876.  
 Heltius, G., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Helvetius, I. A., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Hemsterhuis, Fr., Brieven, 1871.  
 Hemsterhuis, Tib., Dictata in Epist. ad Romanos, 479.  
 — Dictata in Epist. ad Titum, 479.  
 — Dictata in Evang. Marci, 480.  
 — Dictata in hist. patr., 777.  
 — Epistolae, 996.  
 Hennert, J. F., Dictata in logicam, 489, 490, 1594.  
 — Dictata in metaphysicam, 491.  
 Henninius, H. C., Epistolae, 996, 1000.  
 — Poemata, 1347.  
 Henricius, Jac., Epistolae, 1000.  
 Henricus van Aken, Die Rose, 1334.  
 Henricus de Balma, Stimulus amoris, 213, 213\*, 214, 215, 300.  
 — De mystica theologia, 343\*.  
 Henricus Bohic, Comment. in lib. I Decretal., 615.  
 Henricus de Coesvelt, Tractatus de tribus votis monasticis, 161, 161\*, 368, 378.  
 — Excerptum ex tract. ejusdem, 205.  
 Henricus de Gorichem, Abbreviatum Summarum S. Thomae, 216.  
 — Responsiones ad interrogata de excommunicat. urbis Daventriensis, 386.  
 Henricus de Hassia <sup>1)</sup>, De arte moriendi, 58\*.  
 — Epistola (incip. Ecce quotidie legimus), 174.  
 — De consolatione theologiae, 204\*. Cf. init.: Quoniam secundum.  
 — Dialogus de modo celebrandi sacram. eucharistiae, 217, 217\*.  
 — De discretione spirituum, 218, 1585.  
 — Speculum animae, 218, 315, 386, II p. 264.  
 — De verbis Qui non ex sanguinibus, cet., 218.  
 — De proprietariis monachis et monialibus, 236.  
 — Comment. in praecepta dominica, 323, 323\*.  
 — Regulae de peccato mortali, 380.  
 — De VII horis canonicis, II p. 273.  
 Henricus Herp, Excerpta ex illius operibus, 183\*.  
 — Spiegel der volcomenheyt, 1022.  
 Henricus de Kalkar, Loquagium, 824.  
 Henricus Kalteysen, Responsum ad articulos, cet., 357, 357\*.  
 Henricus De Oyta, De emptione en venditione reddituum, cet. 357.  
 Henricus de Pomerio, De origine monast. Viridis vallis, cet., 311.

1) Tractatus super Oratione Dominica, eidem tributus, vid. in voce Matthaeus de Cracovia.



- Henricus Suso, *Horologium aeternae sapientiae*, 290, 291.  
 — *Extracta ex eodem*, 132, 369\*.  
 — *Horae de aeterna sapientia*, 290\*.  
 — *Centum meditationes*, 369, 369\*.  
 Henricus de Vimaria, *Commentarius in praecepta dominica s. tract. de X praeceptis*, 323\*, 333\*, II p. 275.  
 Hensbergius, Otho, *Epistolae*, 1000.  
 Héraldiques (*Annotations*), 1177.  
 Heremans, J. F. J., *Brief*, 1876.  
 Heringa, Jod., E. fil., *Primae lineae theol. Christ.*, 561, 1592.  
 — *Animadversiones ad historiam J. Chr.*, 562.  
 — *Disputatio de fontibus Evangelist.*, 563.  
 — *Introductio in evang. Lucae*, 564.  
 — *Animadvers. ad patientis Servat. historiam*, 565.  
 — (?) *Verhandelingen*, 1350.  
 — *Nieuw-jaers wenschen*, 1350.  
 — *Dictata in parabolas J. C.*, in Pauli ep. ad Cor., ev. Joh. et Acta, 1593.  
 — *Critiek op J. A. Lotze's nieuwe uitg. van het N. Testament naar die van J. J. Wetstein*, 1715.  
 — *Correspondentie als rector magn. der Utrechtsche Universiteit (1811—13)*, 1840.  
 — *Redevoering ter inwijding van de Akademie te Utrecht*, 1841.  
 — *Allocutio ad Juvenes theol. studiosos*, 1841.  
 Hermannus de Schildiz, *Speculum sacerdotum*, 387\*.  
 Hermannus Petrus de Scutdorpe, *Sermones*, 143\*.  
 Hermans, C. R. *Inventaris van 't archief van 's Hertogenbosch*, 1220.  
 Hermes Trismegistus, *De sex rerum principis*, 722.  
 Hero Alexandrinus, *Spiritualium liber*, Gr. et Lat., 16.  
 Herp, vid. Henricus.  
 Herschel, J. F. W., *Brieven*, 1872.  
 Hertog, C. H. *Brief*, 1876.  
 's Hertogenbosch. *Rechten*, 1087—1089.  
 Herwerden, H. van, *Brief*, 1876.  
 Herxen, vid. Theodericus.  
 Hesiodus (Amst. 1657) cum notis mss., 1519.  
 Hesselink, J., *Elogium*, 1687 (p. 129).  
 Hesselius, Fra., *Epistolae*, 996, 1000.  
 — *Poemata*, 1347.  
 Hessels, J., *Brieven*, 999.  
 Hessels, J. H., *Brief*, 1876.  
 Hettema, F. *Buitenrust*, *Brief*, 1876.  
 Heurnius, Ottho, *Epistolae*, 986.  
 Heusde, Phil. Guil. van, *Dictata in Acta Apost.*, 566.  
 — *Dictata in mysteria philos.*, 567.  
 — *Dictata in antiquitates Graecae*, 567.  
 — *Dictata in historiam gentium*, 749—757, 1645.  
 — *Dictata in hist. humanitatis*, 758, 759, 965.  
 — *Dictata in Sophoclis Antigonom*, 956.  
 — *Dictata in Platonis Phaedonem*, 956.  
 — *Dictata in Xenophontis Cyropaediam*, 957.  
 — *Dictata in Ciceronis lib. de Oratore*, 958.  
 — *Dictata in Ciceronis Tuscul. Quaestl.*, 959, 970.  
 — *Dictata in Ciceronis Paradoxa*, 960, 970.  
 — *Dictata in Ciceronis lib. de Officiis*, 961.  
 — *Dictata in Ovidii Metamorph.*, 962.  
 — *Dictata in historiam litterariam*, 963.  
 (—) *Dictata in historiam litt. et philos. recent.*, 964, 968.  
 (—) *Dictata in antiquitates Romanas*, 966.  
 — *Dictata in hist. philosophiae*, 965, 967.  
 — *Dictata in hist. poeseos Graecae*, 968.  
 — *Dictata de stilo*, 969.  
 — *Dictata in rhetoricam*, 969, 970.  
 Heuvel, C. van den, *Brief*, 1876.  
 Heyden, Casp. van der, *Kerckenregiering in de Pfaltz*, 1697 (p. 136).  
 Heyligers, R. W. D., *Brief*, 1875.  
 Heynzenoon, Claes, *Algem. Kronijkje*, 1179.  
 Heyngius, Theod., *Acta Synodi a 1618—19*, 457.  
 Heynsius, Dan., *Elogium*, 1686 (p. 125).



- Hierodiakonikon, Graece, 5.  
 Hieronymus (S.), Sermones de V. Testamento, 60.  
 — Ad S. Augustinum de sententia Jacobi, cet., 68.  
 — Commentar. in Ecclesiasten, 233.  
 — Epist. ad Marcellam de V quaestion. N. Test., 297.  
 — Explanatio in Isaiam, 96.  
 — Explanatio in Daniele, 97, 98.  
 — Explanatio in Prophetas minores, 99.  
 — Explan. Evang. S. Marci, 100.  
 — Explan. Evang. S. Matthaei, 100.  
 — Explanations Epistolarum Pauli, 101, 102, 102\*.  
 — Quaestiones hebraicae, 103, 103\*.  
 — Quaestiones hebraicae in Genesim, 103\*.  
 — De X tentationibus, 103\*.  
 — Quaestiones hebraicae in ll. I et II Regum, 103\*.  
 — Quaestiones hebraicae in ll. I et II Paralipomenon, 103\*.  
 — Quaestiones de lamentationibus Jeremiae, 103\*.  
 — Epist. ad Dardanum de generibus musicorum, 103\*.  
 — Expositio in Canticum Debborae, 103\*.  
 — De nominibus locorum S. Scripturae, 103.  
 — Interpretationes nominum hebraicarum, 103.  
 — Descr. formarum Hebr. literarum, 297.  
 — Ordo vivendi Deo ad Eustochium, 104, 105, 173, 223, 375.  
 — Orationes et Epistolae nonnullae, 106, 106\*.  
 — De essentia divinitatis Dei, 106.  
 — Explanatio fidei catholicae, 106.  
 — De tribus virtutibus divinis, 106.  
 — Ad Chromatinum, de ortu Virginis, 361.  
 — Vita S. Pauli heremitae, 361.  
 — Vita Malchi, 361\*.  
 — Vita S. Hilarionis, 361.  
 — Vitae patrum, 390.  
 — Vanden leuen der Vaderen, 1012.  
 — De viris illustribus, 341.  
 — Comment. in Ezechielem, II p. 268.  
 Hieronymus (S.), Vita S. Paulae, II p. 270.  
 — Oratio ad rusticum. Cf. init.: Pervenit ad me.  
 Hikajat Nabi Musa, 1482.  
 Hilarius (S.), Epistola ad S. Augustinum, 70.  
 — Comment. in Evang. Matthaei, 100.  
 Hildebertus (S.), Moralis philosophia de honesto et utili, 318\*.  
 Hildebrand, A., Brief, 1873 (p. 243).  
 Hildesheim, vid. Joannes.  
 Hilty, Brief, 1875.  
 Hinlopen, Jac., Brieven, 1064.  
 — Ontwerpen voor de nieuwe Nederl. Psalmbereijming, 1065.  
 — Brieven over de Waldensen, 1066.  
 Hinlopen, Nic., Brief betr. de historie van den Staten-Bijbel, 1064.  
 Hippocrates, Aphorismi, 679, 680, 695.  
 — De regimine acutorum, 679, 695.  
 — Prognostica, 695.  
 — Comment. in Hipp. Aphorismos, 695.  
 Historia Gelriae, 780.  
 — Griseldis, vid. Griseldis.  
 — Hollandiae, cet. (auct. R. Suoy), 772.  
 — Hierosolymitana, 737.  
 — 'Othmánica, Turcice, 1475.  
 — trium regum, 737.  
 — Walteri, vid. Griseldis.  
 Historiae morales, 711.  
 — sanctorum, vid. Vitae.  
 Historie van Alexander, 1006.  
 Historien van Hollant (Goudsch Kronijkje), 1179, 1180.  
 Historische stukken van de 15e—17e eeuw, 1172.  
 Hoffmann, C. W., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Hoffmann, J. G., Staatswirthschaft, 1383.  
 — Finanzwissenschaft, 1384.  
 — Statistik, 1385.  
 Hofsteden (Vrij- en Ridder-) in het Sticht van U., 1303, 1304.  
 Hogerbeets, Pl., Epistola, 983.  
 Hoghelande, J. ab, Epistolae, 983.  
 Hohenembs, M. E. de, Epistolae, 996.  
 Hohenacker, R. Fr., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Höhlbaum, Brief, 1876.  
 Hoilandia, vid. Gilbertus de.

- Holkot, vid. Robertus.
- Holland. Beschrijving van de constitutie der Hoven van Justitie, 1731.
- Recueil op de resolutiën van de Stateu, 1795.
- Stukken betr. H., 1796, 1800.
- Stukken betr. de opperhoutvesterij van H., 1797.
- Hollingworth, C. E., Brief, 1873 (p. 243).
- Holm, J., Lettres, 1408.
- Holthe, G. N. van, Brief, 1348.
- Holtius, A. C., Dictaat over handels- en zeerecht, 1752.
- Holzinger, vid. Conradus de Saxonia.
- Homiliae SS. Patrum, 127, 127\*, 128, 128\*, 129, 129\*, 398, 398\*.
- Hondius, Lud., Lat. en Duytsche Rijmzangen, 1342.
- Hondius, Pt., Elogium, 1686 (p. 126).
- Hondius van den Broek, W. G., Brieven, 1876.
- Honert, W., Brieven, 999.
- Honorius Augustodunensis, Sigillum B. Mariae V., 233\*.
- Hoofman, Elis., vid. Kolaert.
- Hooft, P. Cz., Notae in Livium, cet., 848.
- Virgili Aeneis int rijmeloos, 1339.
- Rampsal. d. verheff. v. Medicis, 1340.
- Hoog, T. J., Elogium, 1687 (p. 127).
- Hoogerbeets, Brief, 1868.
- Hoogeschool te Utrecht (Stukken betr. de), 1300, 1301, 1660, 1840, 1841.
- Hoogstraten, Dav. van, Epistolae, 993, 998.
- Hoogvliet, F. C., Zomerreisje door Zuid-Beveland enz., 1244.
- Hoogvliet, Nic., Brieven, 1064.
- Hooker, Jos. D., Brieven, 1873 (p. 243).
- Hooker, W. J., Brieven, 1873 (p. 243).
- Hoon, H. de, Brief, 1875.
- Hopperus, Joach., Tabulae in Institutiones, 636.
- Recueil et mémorial des troubles de Pays Bas (fragm.), 1888.
- Hora Siccamata vid. Siccamata.
- Horae canonicae, 431, 431\*.
- Horatius. — Restitution de 54 vers dans II., 1409.
- Endroits corrigez dans H., 1409.
- Horatius (saec. XV), Poema in laudem Nicolai V, 826.
- Horborch, vid. Guilielmus de.
- Horis canonicis (De), 133, 133\* (sub titulo: De laudibus diurnis), 174 (sub titulo: De modo legendi cet.), 357\*, 373 (sub tit.: Sermo de horis canonicis), II p. 273.
- Horologium aeternae sapientiae, vid. Henr. Suso.
- Horsfield, Tho., Brieven, 1873 (p. 243).
- Hortensius (J. D.), vid. Hoven.
- Hortensius, Lamb., Poemata, 825.
- Epistola, 1676.
- Horulae (Septem), 369, 369\*.
- Hosain Káscheff, Comment. Pers. in Koranum, 1467.
- Achlâq Mohsinî, 1468.
- Hosdens, vid. Petrus de Houdan.
- Holton, P., Epistolae, 996.
- Houdan, vid. Petrus.
- Houve, Mt. van der, Memoriael der Ordonnantien etc., 1476.
- Hoven, J. D. van, Brieven, 1348.
- Hoven van justitie (Beschrijving van de Constitutie der) in Holland, 1731.
- Howard, J. E., Brief, 1873 (p. 243).
- Hoxuier, Hect. ab, Epistola, 983.
- Huber, H., Register der Resolutien van Frieslandt, 1310.
- Huber, J., Epistolae, 1000.
- Huber, Zach., Epistolae, 1000.
- Huekelen, vid. Joannes.
- Huell(Ver), Brieven, 1873 (p. 243).
- Huet, B., Brieven, 1876.
- Huet, P., Dan., Epistolae, 998.
- Hugo de Balma, vid. Henricus de B.
- Hugo de S. Caro, Lectura super Apocalypsim, 337\*.
- Speculum ecclesiae, 357\*.
- Hugo de Folieto, De claustro materiali, cet., 220.
- Hugo de Sancto Victore, De temptationibus, 57. Cf. init.: Aliqui per.

- Hugo de Sancto Victore, Epistola contra timorem inordinatum, incipiens: Insipientem doctus, 57, 57\*, 386, 386\*.  
 — Meditationes, 59\*.  
 — De opere trium dierum, 94, 94\*.  
 — Eruditio didascalica, lib. VII, 94\*.  
 — De fructibus carnis et spiritus, cap. 3—10, 112\*, 130\*.  
 — De disciplina claustralium sive Speculum monast. disciplinae, 114, 201, 223.  
 — De anima, lib. IV, 142\*, 215\*.  
 — Excerpta ex illius operibus, 183\*.  
 — De sacramentis christ. fidei, 221.  
 — De archa Noe, 222.  
 — Soliloquium de artha animae, 232\*, II p. 263.  
 — Expositio in regulam S. Augustini, 323\*, 360\*.  
 — Speculum ecclesiae, 357, 357\*.  
 — Sermo ad novicios, 378, 378\*.  
 — Epistola ad Gualterum de Mauritania, II p. 274.  
 Hugo Wstine, Rechtsboek van den Dom, 1596.  
 Hulleman, J. G., Ad Cicer. Orat. pro rege Deiotaro, 977.  
 — Ad Cicer. Orat. in Antonium, 977.  
 — Ad Cicer. Orat. pro Sestio, 977.  
 — Ad Cicer. Orat. pro Milone, 977.  
 — Ad Tibullum, 978.  
 — Ad Horatii Epist. et Satiras, 978.  
 — Ad Taciti Agricolam, 979.  
 — Ad Plutarchi Cimonem, 980.  
 — Ad Aristophanis Plutum, 980.  
 — De antiquitat. Atticis, 981.  
 — De antiquitat. juris publ. Graeci, 981.  
 — Praecepta artis Latine scribendi, 982.  
 — De Hadriani studiis et scriptis, 982.  
 — Brieven, 1874.  
 Hulsius, Henr., Annus Iudaeorum mysticus, 467.  
 — Dictata in Jesajam, 467.  
 — Observatt. in Matthaëum, 467.  
 Hultman, C. G., Brief, 1348.  
 Humbertus de Romanis, Expositio regulae S. Augustini, 224.  
 Humilitate (De triplici), 332. Cf. init.: Quanto maior.  
 Hungaria, vid. Michael de.  
 Huygens, Chr., Notae in Archimedes, 1495.  
 Hymnen ofte Lofzangen der H. Kerk 1338.  
 Hymni et sequentiae, 38\*, 106, 417, 418.  
 — Expositio Hymnorum, 329.
- I.**
- Ibn-abi-Çädik, Commentt. in Quaestiones medicas Honaini ibn-Ishäk, 1444.  
 Ibn'-Arabi al-Andalosi, Foçne al-Hikami, 1450.  
 Ibn-Arabschah (L. B. 1636) cum notis mss. 1486, 1487.  
 Ibn-Doraid, al-Maqçura, 1454.  
 — Idem, Latine, 1455.  
 Ibn Haddjah, Teqdimö Abi-Bekr, 1439.  
 Iagnetus Contardus, Disputatio contra Iudaeos, 181.  
 Illuminatorium salutaris scientiae, 368, 368\*.  
 Impens, vid. Petrus.  
 Imperatoribus (De) nominis Heinrici, 736.  
 Incendium Bruxellense e coelo comitatum 1624, 1808 (p. 197).  
 Indago quaestionis per Boethium explosae, cet., 117, 117\*.  
 Index Dissertatt. academ. juridicarum, 665.  
 Infirmorum liber, II p. 267.  
 Innocentius III Papa, vid. Lotharius de Anagnia.  
 Innocentius V Papa, vid. Petrus de Tarentasia.  
 Inscriptiones Graecae, 26—28.  
 — ant. in Italia repertae, 764.  
 — Latinae, 765—768, 818.  
 — Mediolanenses, 769.  
 Instructie der Hindoustanse en Persiaanse taalen, 1478.  
 — (Concept) voor den Hove van Holland, 1100.  
 Instructien en Consultatien v. rechten, 1085.

Instructio (De) praesidentium, 391, 391\*.  
 Instrumenta et literae a. 1436 de schismate  
 in ecclesia Ultrajectensi, 373, 373\*.  
 Insulis, Alanus ab, vid. Alanus.  
 Interdicto (De). Cf. init.: Sciendum quod.  
 Interdicto (De generali), 386.  
 Interpretatio nominis Jhesu, 162\*.  
 Interpretatio nominis Mariae, 162\*.  
 Interpretatio nominum propriorum, 387.  
 Interpretationes Hebraicarum dictionum  
 bibliae, 336, 336\*.  
 Invectio Christi in religiosum negligentem,  
 291. Cf. init.: Te alloquor.  
 Iperen, Jos. van, Brieven, 1065.  
 Isaac ben Salomo, De urinis, 690.  
 — De diaetis, 723.  
 Isbrandus de Wyringen, Remissiones, 261.  
 Isidorus Hispalensis, Expos. in V. Testa-  
 mentum, 107.  
 — De vitiis et virtutibus sive de summo  
 hono, 108, 323.  
 — De contemptu mundi (excerpta), 173\*,  
 373\*.  
 — Monita contemplativa, 373, 373\*.  
 — Monita de ejus verbis extracta, 173,  
 173\*.  
 Israeli, Isaac, vid. Isaac ben Salomo.  
 Ivo Carnotensis, Panormia, 621.  
 — Epistolae, 816.  
 Ivoy, vid. Yvoy.

## J.

Jaarland Jr., Sil. van, Brieven, 999.  
 Jacht-gericht in de prov. Utrecht, 1131.  
 Jacobus Alvarotti, Comment. in lib. foedo-  
 rum, 608.  
 Jacobus de Cessolis, Ludus scacorum mo-  
 ralisatus, 174, 225.  
 Jacobus de Forlivo, De confectione em-  
 bryonis, 695.  
 Jacobus de Gruytrode, Speculum prelato-  
 rum, 164, 164\*.  
 — Speculum subditorum, 164, 164\*.  
 — Rosarium Jesu et Mariae, 170, 227,  
 227\*, 228, 229.  
 Jacobus de Gruytrode, De quintuplici  
 diffinitione nominis monachi sec. Cli-  
 machum, 205\*. Cf. init.: Joannes  
 Climachus abbas.  
 — Oculus considerationis religiosorum,  
 226, 226\*.  
 — De peccatis mentalibus mortalibus, 226,  
 226\*.  
 — De duabus civitatibus, 226, 226\*.  
 — De malis hujus saeculi, 226, 226\*.  
 — Speculum s. Stimulus poenitentiae,  
 236\*.  
 — Speculum sacerdotum, 236, 236\*.  
 — Speculum secularium, 236, 236\*, 339\*.  
 — Modus conjurandi spiritus, 344.  
 Jacobus de Jüterbogk, Oculus considera-  
 tionis religiosorum, 226\*.  
 — De peccatis mentalibus mortalibus, 226\*.  
 — De duabus civitatibus, 226\*.  
 — De malis huius saeculi, 226\*.  
 Jacobus de Lausanna, Compendium mora-  
 litatum, II p. 276.  
 Jacobus Mediolanensis, Stimulus amoris,  
 300\*.  
 Jacobus de Vitry, Vita Mariae de Oignies,  
 II p. 270.  
 Jacobus de Voragine, Aurea legenda s.  
 Passionale, 230, 336\* (fragm.).  
 — Gulden legende, 1329.  
 — Marionale, 347\*.  
 Jacomotus, J., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Jacopone da Todi, Versus, 173\*.  
 Jacopijn, Vinc. de, Kronijk v. Brabant en  
 Vlaanderen, 1177.  
 Jager, A. de, Brief, 1876.  
 Jamotius, Fed., Epistolae, 987.  
 Jan van Boendale, Die Dietsche Doctrinale,  
 1333.  
 Janduno, Jo. de, vid. Joannes.  
 Janning, Conr. Epistolae, 999.  
 Janot, Lettres, 1408.  
 Jansoen, Pieter, Korte kronijk, 1186.  
 Jansonius, Jac., Comment. in Marcum,  
 Lucam et Joannem, 444.  
 — Comment. in Acta Apost., 444.  
 — Comment. in Matthaeum, 445.  
 — Comment. in Isaiam, 445.

- Jansonius, Jac., *Commentt. in Epist. et Apocal.*, 446.  
 — *Epistola*, 985, 1867.
- Jansonius, Pt., *Elogium*, 1686 (p. 125).
- Janssen, I. J. F., *Brief*, 1875.
- Janssonius, *vid.* Almeloveen; Waesberge.
- Jansz., Fr., *Elogium*, 1687 (p. 127).
- Jantsoo, G., *Elogium*, 1687 (p. 128).
- Jantzon, Nic. Joa., *Brief*, 1348.
- Janua, *vid.* Simon.
- Jaques d'Amiens, *L'art d'aimer d'Ovide*, 816.
- Jensius, Joa., *Epistolae*, 996, 997.
- Jeroenssoen, Jan, *Certificaten, brieven enz.*, 1187.
- Joannes XXIII Papa, *vid.* Balthasar.
- Joannes ord. Praedicat., *Ludus cartularum moralisatus*, 225. Cf. *init.*: *Secundum scientiam*.
- Joannes Andreae, Hieronymianus, 106\* (*excerpta*), 140, 141.  
 — *De interdicto*, 146, 147.  
 — *Regula ad cognosc. gradus consanguinitatis*, 261.
- Joannes de Beka, *Chronicon*, 781—786, 793, 1650.  
 — *Idem Belgice*, 1182—1184, 1801—1805.  
 — *Idem Gallice*, 1396.  
 — *Idem ex edit. Buchelii cum notis mss.*, 1568—1580.  
 — *Idem ex edit. Furmerii cum notis mss.*, 1893.
- Joannes Boccaccio, *Genealogia deorum gentilium*, 120.  
 — *In laudem Fra. Petrarcae*, 259.
- Joannes Brugman, *Vita S. Lydwinae*, 175, 175\*.
- Joannes Busch, *De viris illustr. ord. canon. regular. monast. in Windesem*, 311, 311\*.  
 — *Liber de origine modernae devotionis, cet.*, 311, 311\*.
- Joannes Cassianus, *De institutis coenobiorum*, 111, 112.  
 — *Collationes patrum*, 109, 110, 270.  
 — *Die Collacien der Ouder Vaders*, 1014, 1015.
- Joannes Cassianus, *Sermones*, 375\*.
- Joannes a Caulibus, *Meditationes de vita J. C.*, 173\*.
- Joannes Chrysostomus, *Expositio Evangelii sec. Matthaeum, Gracce*, 2.  
 — *Eadem, Latine*, 113.  
 — *Homilia de superscriptione Psalmi L*, 59.  
 — *in Psalmum L*, 59.  
 — *Sermo de poenitentia*, 105.  
 — *Homiliae de laudibus Pauli apostoli*, 114.  
 — *De compunctione cordis*, 115, 116, 118.  
 — *In Psalmum I*, 115.  
 — *De reparatione lapsi*, 116, 116\*, 118, 118\*.  
 — *De providentia Dei*, 116.  
 — *De angore animi*, 116.  
 — *Homilia de militia spirituali*, 116, 116\*, 118.  
 — *Homilia de militia Christiana*, 116\*, 118.  
 — *De virtutibus et vitiis hominis*, 116.  
 — *In dictum Pauli: Modico vino utere, cet.*, 116.  
 — *Homiliae de providentia et fato*, 116.  
 — *Exhortatio ad Theodorum monachum*, 118, 297.  
 — *Sermo de eo qui non corripit populum de sua desidia*, 118, 297. Cf. *init.*: *Sacerdotis silentium*.  
 — *Sermo quod nemo potest laedi, cet.*, 178.  
 — *Epistola incip. Age jam iterum*, 178, 178\*.  
 — *Epistola CXXV ad Cyriacum episcopum exultantem*, 178\*.  
 — *Sermo de Absalon*, 386.  
 — *Sermo de patientia*, 1036. Cf. *init.*: *Praeclara equidem*.
- Joannes Climacus, *Climax s. Scala paradisi*, 119, 205.  
 — *Sermo ad pastorem*, 119, II p. 268.  
 — *De triginta gradibus perfectionis*, II p. 268.
- Joannes Damascenus, *vid.* Gesta Barlaam.  
 — *De summa et individua trinitate*, 117, 117\*.

- Joannes Damascenus, De fide orthodoxa, 117\*.
- Joannes Defensor, Sententia, II p. 259.
- Joannes Duus Scotus, Commentarius in IV librum Sententiarum, 105\*.
- Joannes de Essendia, Narratio de spiritu in Meyerick, 173, 173\*.
- Joannes de Garlandia, Carmen de mysteriis ecclesiae, 823.
- Joannes Gerson, De arte moriendi, 58, 58\*, 173, 173\*, 379, 379\*.
- Considerationes de mystica theologia, 203.
- Practica de mystica theologia, 203.
- De vita spirituali animae, 203.
- Flores spirituales moralium s. Regulae morales, 203.
- De forma absolutionis sacramentali, 203.
- De indulgentiis, 203.
- De remediis adhibendis ab idoneo confessore, 203.
- De pollutione diurna, 203.
- De pollutione nocturna, 386.
- De temptationibus inimici, 203.
- An delectatio cordialis quaerenda sit, cet., 203.
- De monte contemplationis, 203, 205, 358.
- De meditatione cordis, 203.
- De simplicitate cordis, 203.
- De directione cordis, 203.
- De oratione et ejus valore, 203.
- De consolatione theologiae, 204, 204\*.
- Cf. init.: Quoniam secundum.
- De canticis, 205.
- Cantilogium de meditatione crucis, 205.
- Opus tripartitum de praeceptis, de confessione et de scientia mortis, 208.
- Considerationes XII pro volentibus condere testamentum, 234.
- Conclusiones ad informandum simplices in praesenti schismate, 261.
- De non esu carniarum, 340.
- De discretione spirituum, 344.
- Epistolae quaedam, 358, 358\*. Cf. init.: Ecce sponsus.
- Joannes Gerson, Sermo ad reclusas, 358, 358\*.
- De laude scriptorum ad Carthusienses et Celestinos, 386.
- Joannes Gobi, Disput. inter priorem et spiritum Guidonis, 301.
- Joannes Gronigis(?), Continuationes IV ll. Sententiarum Pt. Lombardi, 232.
- Cf. init.: Cupientes aliquid.
- Joannes Guallensis, vid. Jo. Wallensis.
- Joannes de Gwidernia, De modo praedicandi, 317.
- Joannes Hagen, De plañctu solitarii, 170\*, 228\*, 229\*. Cf. init.: Quis dabit.
- Joannes (Halgrin) episc. Sabinensis, Expositio super Cantica Canticorum, 233, 234.
- Joannes Hildeshemiensis episc., Historia trium regum, 737.
- Joannes de Huekelen, Compendiosa super tractatus Petri Hispani, 235.
- Joannes de Janduno, Comment. in III Aristotelis de anima, 231, 231\*.
- Quaestiones super III Aristotelis de anima, 231\*.
- Scripta super III Aristotelis de anima, 231\*. Cf. init.: Ad gloriam.
- Joannes de Launha Lemovicensis, Somnium Pharaonis moraliter expositum, 261.
- Joannes Lausanus, Nova theoria planetarum, 724.
- De sphaera, 724.
- Joannes de Mera, Brachylogus, 822.
- Joannes fil. Mesuae, Particularia s. Electuarium, 686.
- Antidotarium, 695.
- Joannes de Milis, Repertorium juris, 623.
- Joannes Monachus, Apparatus in lib. VI Decretal., 622.
- Joannes de Moria, In laudem Fr. Petrarcae, 259.
- Joannes archiepisc. Nicacae, de natalibus J. Chr. epistola, Graece, 3, 43.
- Joannes archiep. Panormitan. Epistola, 983.
- Joannes Parisiensis, Quaestiones in IV ll. Sententiarum, 105, 105\*.
- Joannes Peckham, Tract. moralis de oculo, 349\*.

- Joannes de Plano Carpini, De gestis Tartarorum, 737.
- Joannes de Platea, Lectura super lib. Institutt., 624.
- Joannes Polo de Albo Castro, Dedicatio ad Davidem de Burgundia, 1587.
- Joannes de Rupescissa, De quinta essentia, 708.
- Joannes Ruysbroec, De ornatu spiritualium nuptiarum, 79, 282.
- De duodecim virtutibus, 204.
- Van vierderhande becoringhe, 1691.
- Van gheesteliker dronkenheiden, 1694.
- Joannes de Sacrobosco, De sphaera, 722, 723.
- Joannes de Schoonhovia, Defensio libri fr. Joh. Ruysbroec de ornatu, cct., 79.
- Epistola ad Wilh. Vriman de passione Domini, 80, 204, 236, 240.
- De contemptu mundi, 204.
- Secunda epistola missa in Eymsteyn, 380.
- Joannes Sharp, De superstitionibus et assertionibus, 283.
- Joannes Socens, Sermones de Sanctis, 289.
- Joannes de Tambaco, De consolatione theologiae (compendium), 204, 340. Cf. init.: Quoniam secundum.
- — (belgice), 1023.
- Joannes de Tornamira, Introduct. juvenum, 695.
- Joannes de Vorborch, Responsiones ad interrogata de excommunicatione oppidi Daventriensis, 386.
- Joannes Wallensis (Guallensis), Breviloquium, 237, 391.
- Ordinarium vitae religiosae, 258.
- Tract. moralis de oculo, 349.
- Joannes Petrus de Ferrariis, Practica nova judicialis, 625.
- Joannis (Benedictio super amorem S.), 59.
- Job (Expositiones in lib.), 387.
- Jonas abbas Bobiensis, Vita S. Columbani, 394.
- Jonckbloet, Brieven, 1876.
- Jong, P. de, Notae in G. W. Freytag Lexicon Arabico-Latinum, 1902.
- Jonge van Ellemeet, C. de, Briefwisseling als ontvanger-generaal der St. Gen., 1206.
- Jordanus de Quedlinburg, Postillae evangeliorum dominicalium, 238, 238\*.
- Sermones dominicales, 239, 239\*.
- Postillae et sermones in Evangelia Dominicalia, 238\*, 239\*.
- Sermoenen, 1029.
- Articuli LXV passionis Domini, 240.
- Vitae fratrum ord. Heremitarum S. Augustini, 241.
- Jordanus Nemorarius, De ponderibus, 725.
- Jornal del hiaje di Gillermo III en 1688, 1420.
- Jorzo Rusbrötelin, Versus de arte muliebri. Cf. init.: Noscere si.
- Josephus, Flavius, De bello Judaico, 121.
- Josephus Christianus, Hypomnesticon, Graece, 17.
- Journal du recouvrement du duché de Normandie, 1177.
- Judicium Synodi Marpurg. de catechismo Palat., 1376.
- Julius episc. Herbipolensis, Epistola, 983.
- Jungermannus, Gfr., Epistolae, 987.
- Junghuhn, Fr. W., Brieven, 1873 (p. 243).
- Junius, Franc., Dictata in Jesajam, 455.
- Quaest. e lib. Numerorum, 455.
- Epistola, 1676.
- Elogium, 1685, 1686 (p. 124).
- Junius, Hadr., Epistolae, 829.
- Junius, Pt., Vita Hadr. Junii, 829.
- Juramentorum libri in usum ecclesiarum. Rheno-traiectinarum, 416, 1590, II p. 257.
- Justinus martyr (Paris. 1551) cum notis mss., 1538.
- Jüterbogk, vid. Jacobus de.
- Juvenibus (De) trahendis ad Christum, 380.

## K.

- Kalendarium docens solis locum, cct., 725.
- perpetuum, 722.
- Kaldenus, H., Elogium, 1686 (p. 125).
- Kalff, G., Brieven, 1876.



- Kalkar, vid. Henricus.  
 Kalteysen, vid. Henricus.  
 Kampen, N. G. van, Dictaat over stijl, 1854.  
 Kanitz, A., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Kappeyne van de Coppello, N. J. B., Brief, 1874.  
 Kappler, A., Brief, 1873 (p. 243).  
 Karolus magnus, Decretum de divinis lectionibus, 297.  
 Kasboek der armvoogden van Oostzaan (1671—90), 1799.  
 Kastele, P. L. van de, Brieven, 1065.  
 Kater, A., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Kathuysen, B. C., Hovicultura, 1734 (p. 158).  
 Keer, R., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Keessel, D. G. van de, Dictata ad Institutiones, 661.  
 — Praelectiones ad Grotii Introd. ad jurispr. Holland., 662.  
 — Allocutiones ad auditores lect. suarum, 663.  
 — Instructie in 't burg. recht, 664.  
 Keetell, Hend., Dagverhaal der voorn. gebeurtenissen te Utrecht in 1793—1816, 1298.  
 Keller, J. W. von, Lettres, 1408.  
 Kempnaer, J. D., Epistolae, 996.  
 Kempnaer, Jan de, Brieven, 1064.  
 Kemper, J. M., Dictata in ius naturae, 1614.  
 Kempis, vid. Thomas.  
 Kennemerland. Handvesten enz., 1107.  
 Kerckhoven, Joh. van, Journaal van 1650—51, 1201.  
 Kerckraad, Abr. à, Epistolae, 996.  
 Kerkenordre van Utrecht (1612), 1048.  
 Kerkgeschiedenis (Stukken betr. Nederlandsche), 1697.  
 Kersseboom, Willem, Brieven over de Utrechtsche provinc. negotiatie bij loterij van lijfrenten (1745—47), 1291.  
 Kerst, J. F., Dictaat over physiologie, 1879.  
 Kersting, Joa., Epistolae, 999.  
 Kestner, H. E., Epistola, 1000.  
 Ketel, Rich., Poemata, 1347.  
 Ketene (Een gulden), 1691.  
 Kettwig, Ment. Beb., Epistolae, 1000.  
 Keulen (Stukken betr. de vredehandeling te K.), 1776.  
 Kinschot, R. van, Brieven, 1869.  
 Kirchstetter, J. M. de, Lettre, 1000.  
 Kisselius, J., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Klaarbout, Chr., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Klatt, F. W., Brief, 1873 (p. 243).  
 Klenkok, Joh., Decadicon, 1375.  
 Klerck, J., Brieven, 999.  
 Kleyn, H. G., Naamlijst van Nederd. Herv. predikanten, 1698.  
 Klotsch, J. Fr., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Kluit, Adr., Dictata ad colleg. diplomat.-hist.-polit., 778.  
 — Dict. over Ned. Staathuishoudkunde, 1150.  
 — Over de historie van Zeeland, 1167.  
 — Brieven, 1348.  
 Koch, K., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Kock, I., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Koen, Gisb., Notae in Alciphronis Epist., 1489.  
 — Notae in Heliodorum, 1515.  
 — Brief, 1348.  
 Kolaert, Elisa, Epistolae, 996.  
 — Poemata, 1347.  
 Komeet (Over den) van 1744, 1366.  
 — (Berek. van den weg van een), 1366.  
 Koning, Floris, Aanteekeningen, 1353.  
 Kool, Joa., Inscriptiones Latinae, 766, 767.  
 — Epistolae, 996, 997, 1000.  
 Koorders, D., Stukken van meest theol. aard, 1720.  
 — Brieven, 1720.  
 — Adversaria, 1721.  
 — Aant. over rechtspleging en handelsrecht, 1758.  
 — Journaal van zijn reizen door de Soendalanden, 1769.  
 — Woordenlijsten van Soendaneesche dialecten, 1864.  
 Kops, J., Ned. Landhuishoudkunde, 1362, 1880.  
 Koran, Arabice, 1430—1435.  
 — Latine, 1436, 1437.



- Körnicker, Fr., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Korstiaanse, J., Brief, 1868.  
 Korthals, P. W., Brief, 1873 (p. 243).  
 Kotbo-'d-din as-Schirazi, Nihajato'l-idrak,  
 1441.  
 Kotschy, Th., Brief, 1873 (p. 243).  
 Krall, W., Brief, 1873 (p. 243).  
 Kramer, J. Elogium, 1687 (p. 127).  
 Krone, R., Brief, 1873 (p. 243).  
 Kronijk van den „Clerc vten lagen landen”,  
 1177, 1178.  
 — van het Sticht en Oversticht, 1308.  
 — (Kleine Stichtse), 1254, 1259.  
 — van 't St. Nikolaas Klooster te Utrecht,  
 1260.  
 — van 't Vrouwen Klooster bij Utrecht,  
 1254.  
 — van Westvriesland, 1181.  
 Kronijkje (Goudsch), 1179, 1180.  
 — van Holland van 972—1398, 1178.  
 — van de Schepping tot 1348, 1179.  
 Kruseman, A. C., Brief, 1876.  
 Kruyff, W. Ph. de, Papier-Watermerken,  
 1373.  
 Kruythoff, H. Tielenius, Dagregister op  
 de hongy-tocht in de Molukken in  
 1821, 1315.  
 Krijs, Jac., Epistolae, 999.  
 Kuhn, M., Brieven, 1873 (p. 243).  
 Kuilenburg, zie Cuylenburch.  
 Kulenkamp, A., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Kunze, G., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Kurz, Sulpiz, Brieven, 1873 (244).  
 Kusterus, Lud., Epistola, 1000.  
 Kützing, Brief, 1873 (p. 244).  
 Kuypers, J., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Kyriacus Anconitanus, Inscriptiones Lati-  
 nae, 765.
- L.**
- Lachtropius, S., Berijmde marcurius of  
 rijmeronijk van den oorlog, 1786.  
 Lactantius, L. Coelius Firmianus, Institu-  
 tionen divinae, 120.  
 — De ira Dei, 120.  
 — De opificio Dei, 120.
- Lambrechtsen, N. C., Brieven, 1348.  
 Lamentatio peccatorum, 170, 170\*, 228,  
 229. Cf. init.: Quis dabit.  
 — Virg. Mariae juxta crucem, 173.  
 Lammeri, C., Brief, 1873 (p. 244).  
 Land- und Lehnrecht (Bruckstücke des  
 sächsischen), 1883.  
 Landdagsrecessen van Gelderland, 1791  
 (extr.), 1792 (alf. reg.).  
 Landen, Joh. Fri. v., Epistola, 1000.  
 Landrecht van Gelre, 1140.  
 — van Overijssel, 1138, 1139, 1140.  
 — van Overijsel (Dev. 1724) met hss.  
 aant., 1898.  
 — van Selweid, 1146, 1147.  
 — (Reform. van het Zutphensche), 1108.  
 — van Batenburg, 1095.  
 — van Neder-Betuwe, 1097.  
 — van Overbetuwe, 1096.  
 — van Cuyck en Grave, 1095.  
 — van Drenthe 1147, 1149,  
 — van Utrecht, 1108, 1110.  
 — tusschen Maas en Waal, 1097.  
 — van Veluwe, 1108.  
 — (Het oude) van Bellingwolde, 1727.  
 — der Oldambten, 1726 (p. 149), 1728.  
 Lange, Andr., Epistola, 1000.  
 Lange, de, Brief, 1866.  
 Lange, J., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Lange, Sim. de, Epistolae et carmina,  
 986.  
 Langhe, vid. Longus.  
 Lancia, vid. Guilielmus.  
 Lapide, Corn. à, Annotatt. in Deuterono-  
 mium, 442.  
 La Platte, Lettres, 1408.  
 Lapp van Waveren, Gisb., Adversaria, 840.  
 — Copieën van opschriften en wapens in  
 Utrechtsche kerken, 1824.  
 Lastdrager, Nic., Adversaria, 858.  
 Laude (De) inclusionis religiosorum, 332.  
 Cf. init.: Ego frater.  
 — (De) psalterii 385. Cf. init.: Inprimis  
 dicendum.  
 Laudibus diurnis (De), 133\*, II p. 274.  
 — (De) B. Mariae Virginis, 338, 338\*.  
 Laurentio, vid. Richardus a.

- Laurentius (S.), De duobus temporibus, 117, 117\*, 258, 258\*.  
 — Homilia de poenitentia, 117\*, 258\*.  
 Laurentius de Aquilegia, Practica dictaminis, 261.  
 Laurentius de Ridolphis, De usuris, 149.  
 Laurentius Rusius, De equis, 713.  
 Lausanna, vid. Jacobus de.  
 Lausanne (Herv. gem. te), Brief, 1697 (p. 134).  
 Lausanus, vid. Joannes.  
 Le Chastre, Discours etc., 1399.  
 Le Clerc, J., Lettre, 1000.  
 Leckerpiere, Sam. de, Elogium, 1686 (p. 126).  
 Lectiones de antiquitatibus, 887.  
 — epistolarum, 420.  
 — pro officio B. M. V., 361\*. Cf. init.: Solemnem memoriam.  
 Lectura super Apocalypsim, 337, 337\*.  
 Lecuwius, A., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Leeckman (Hoe een) een doctoer in der godheit bekeerde, 1692.  
 Leendertz, P., Het Nederl. leerdicht Rinclus (Amst. 1893), met hss. aant., 1907.  
 Leenrecht in den Sticht van Utrecht, 1108.  
 Leers, R., Brief, 992.  
 Leeuwenhorst, Fundateurs der abdij van, 886.  
 Legenda et passio XI mill. Virginum, II p. 266, 267.  
 Legenda Roberti I Molismensis abbatis, 126.  
 — de S. Trudone, 397.  
 Legendae, Legendarium de sanctis, vid. Vita, Vitae.  
 Legende van S. Panthaloen, 1690.  
 — van S. Albijn, 1690.  
 — van S. Severinus, 1690.  
 — van S. Jost, 1690.  
 — der vier gecroender martelaers, 1690.  
 — van S. Eustachius, 1690.  
 — der heiliger bisscoppen van Trier Eucharius, Valerius ende Maternus, 1690.  
 — van S. Brigeda, 1690.  
 Legende, zie Leven en Passie.  
 Legendens van S. Franciscus gesellen, 1018.  
 Legerlasten (Consenten in de) in Zeeland, 1158.  
 Leges et statuta Academiae Lugd. Bat., 638.  
 Legum Mosaicarum et Romanarum collatio (L. B. 1717) cum collat. ms., 1562.  
 Lehmann, J. G. Chr., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Lehmann, P. A., Epistola, 1000.  
 Lehmann à Lehenthal, Jeh., Discours des évolutions militaires, 1406.  
 Lehnrecht, Schwäbisch, 1375.  
 Lekdijk. Constitutie van Dijkgraef ende Heemraden (1323), 1094.  
 — (Dijkrecht op den), 1136.  
 — (Doorbraak van den) in 1760, 1164.  
 Lelijveld, F. van, Brieven, 1064.  
 Le Menestrel, Lettres, 1408.  
 Lemonon, J., Lettres, 1000.  
 Lemovicensis, vid. Petrus.  
 Lennep, D. J. van, Brief, 1873 (p. 244).  
 Lennep, Joa. Dan. van, Dictata in Acta Apostol., 479.  
 — Dictata in dialogos Luciani, 939.  
 — Brieven, 1348.  
 Lenormand, R., Brief, 1873 (p. 244).  
 Lentfrinck, Fr., Epistola, 1000.  
 Leo I Papa, Sermones, 263.  
 — Epistola ad episcopos Germaniae et Galliae de corepiscopis, II p. 258.  
 Leo, Fr., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Leo, H., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Leonardus Aretinus, Introductio in Aristotelis Eudemia, 1588.  
 Leonardus de Ulino, Sermones dominicales, 242.  
 Leoninus, Elb., Autobiographie, 1171.  
 Leontius episc. Neapoleos, de vita S. Joannis Elemosynarii, 126.  
 Leontius scholast. Byzantinus, Liber de sectis, graece, 3.  
 Leontius, Th., Elogium, 1685.  
 Leopold, L., Brieven, 1876.  
 Lere (Een goede), 1691.

- Lerynghen en exempelen, 1692.  
 Lessen der Ewangelien en Epistelen, 1011.  
 Lessius, Leon., Comment. in II Secundae Thomae Aquin., 439.  
 — De justitia et jure, 439.  
 — De sacramentis, 440.  
 — Censura in Manuale Mart. Navarri Azpilcueti, 443.  
 Lette, Ger. Joa., Collat. in Ibu-Arabschah, 1486.  
 — Notae in J. Golii Lexicon Arabico-Latinum, 1895.  
 Lettre au Père Quesnel, 1393.  
 Lettres d'un philosophe, 1410.  
 Leusden, Joh., Epistolae, 996.  
 — Eigenhand. stukken, 1256.  
 Leusden, Rud., Dictata in Riverium, 700.  
 Leveillé, Brief, 1873 (p. 244).  
 Leven van S. Brandanus, 1690.  
 — van S. Eliphius, 1690.  
 — van S. Elsearius, 1690.  
 — van S. Thomas van Aquinen, 1690.  
 — van S. Marcialis, 1690.  
 — van S. Basilius, 1690.  
 — van Johannes den Almoesennier, 1690.  
 Leven (van den) der vaderen, 1012.  
 Leven, zie Legende en Passie.  
 Levene (van den) ons heren, 1329.  
 Levi ben Gersom, Comment. in Jobum, Hebraice, 1429.  
 Libellus cui tit. *Διατί λέγεται βασιλεύς ὁ Χριστός*, 3.  
 Liber iuramentorum, 416, 1590, II p. 257.  
 — sequentiarum, 417, 417\*.  
 — abundantiae, 688.  
 — Divisionum, 816.  
 — Elenchorum, 825.  
 — exorcismorum, 344.  
 — Feudorum, 608.  
 — florum de libris B. Gregorii collectus, 95. Cf. init.: Creator omnium.  
 — Topicorum, 825.  
 — infirmorum, II p. 267.  
 — Cf. Tractatus.  
 Libris (De) interdictis, 1681.  
 Libro (De) Posteriorum, 317.  
 Lied beginn. Druc heeft bevaen dat herte mijn, 1250.  
 — op de onlusten te Haarlem in 1479? 1180.  
 Liedboek (Nederl. Fransch), fragm., 1846.  
 Liedboek (Fransch. Nederl.) fragm., 1846.  
 Liedereren (Geestelijke en andere), 1341, 1343.  
 — (Holl.) van de 16e eeuw, 1407.  
 Lienhout, Gher. van, Natuurkunde des heelals, 1328.  
 Lilla, Fra. Flori da, Canzone, 1002.  
 Limoges, Lettres, 1408.  
 Linck, A. J. F., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Lincolniensis, vid. Robertus.  
 Lindberg, S. O., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Linde, Van der, Brief, 1876.  
 Lindenbrogius, Frid., Epistolae, 986.  
 Lindenbruch, H., Epistola, 1676.  
 Lindsay, W. L., Brief, 1873 (p. 244).  
 Lingelsheim, Geo. Mich., Epistolae, 986.  
 Lintholtz, A. S., Epistola, 1000.  
 Lipsius, Just., De magistrat. vet. Roman., 833.  
 — Epistolae, 986, 987, 1676.  
 Litaniae, 418, 418\*, 424, 424\*.  
 Litterae foundationis fraternitatum ecclesiarum Rheno-Traiectensium, 1651.  
 Ludger, Canonizatio, elevatio et miracula S. Switherti, II p. 266.  
 Livre de prières, 1889.  
 Livre de receptes, 1413.  
 Loci doctrinae theologiae, 454.  
 Lodensteyn, Jod. van, Meditatie, 1056, 1057.  
 Logeman, H., Brief, 1876.  
 Lombardus, vid. Petrus  
 Lomejer, Joh., Epistolae, 997, 1000.  
 — Poemata, 1347.  
 Loncq, G. J., Historiae quaedam morborum, 1632.  
 — Historiae morbi aegrotantium cholera Asiatica, 1633.  
 — Casus morborum in Polyclinico observati, 1634.  
 — Institutiones pharmalogicae (dictata), 1635.

- Loncq, G. J., Aant. op Pharmacopoea Belgica, 1901.
- Londen (Herv. Gemeente te), Beroepsbrief, 1697 (p. 136).
- Longus, Oliv., Tractatus de sacramento altaris, 173.
- Lonisius, Joa., Epistolae, 996, 997.
- Loon, W. van, Epistolae, 996.
- Lotharius de Anagnia (Innocentius III), De miseria humanae conditionis, 206, 263, 317.
- Oratio pro defunctis, 352.
- Lotichius, Mich., Epistolae, 983.
- Lotichius, P., Elogium, 1687 (p. 128).
- Lotze, J. A., Stukken betr. diens nieuwe uitgave van het N. Test. naar die van J. J. Wettstein, 1715.
- Louis XIV, Recueil de lettres, 1400.
- Loyarts, S., Comment. in lib. Judicum, 445.
- Lubbers, Th., Schemata catechetica, 549.
- Lubbertus, S., Elogium, 1685, 1686 (p. 125).
- Lucanus, Pharsalia, 815.
- Lucanus, vid. Andreas? Lucanus.
- Lucensis, vid. Anselmus.
- Lucilius, C., Saturarum reliquiae (Turici 1846) cum notis mss., 1903.
- Ludolfus, Brevilogus, 821.
- Ludolphus de Saxonia, Vita J. C. (exc.), 174.
- Expositio in Psalterium, 244.
- Ludovicus de la Turre, Apologia fratrum Minorum, 144, 144'.
- Ludus cartularum moralisatus, 225. Cf. init.: Secundum sententiam.
- Lugdunensis(?), Sermones, 245, 245'.
- Lulofs, B. H., Ned. taal- en letterkunde, 1351.
- over Declamatie, 1352.
- Luntius, J., Epistola, 983.
- Lullus, vid. Raymundus.
- Lydius, Balth., Elogium, 1686 (p. 126).
- Lydius, Balth. Joa., Elogium, 1686 (p. 126).
- Lydius, Jac., Brief, 1173, 1676.
- Lydius, Joa., Album amicorum, 1171.
- Lydius, Joa. Mart. fil., Elogium, 1686 (p. 126).
- Lydius, Mart., Elogium 1686 (p. 125).
- Lyell, Ch., Brief, 1873 (p. 244).
- Lijnden, O. F. graaf van, Brieven, 1348.
- Lijnden van Lunenburg, B. C. van, Brief aan Corn. van der Aa (1803), 1219.
- B. C. en J. H. van, Stukken van particul. aard, 1325.
- Lyra, vid. Nicolaus.

## M.

- Macharius (S.), Epistola ad claustrales, 381.
- Machtildis (S.), Liber spiritualis gratiae, 246, 247.
- Macrobius, Comment. in Somnium Scipionis, 811.
- Maerlant, Jac. van, Vanden houte, 1329.
- Trojaansche oorlog, 1330.
- Spieghel historiael, 1331.
- Van ons heren wonden, 1332.
- Strophische gedichten, uitg. door E. Verwijs (Gron. 1879), met hss. aant., 1905.
- Maern, Wilh. van, Van thinsrecht, 1120.
- Maets, Car. de, Concept van een instructie etc., 1054.
- Magalotti, Lettres, 1408.
- Magirus, Tob., Eponymologium criticum (Frf. 1644) cum notis mss., 1563.
- Eponymol. crit. (Frf. 1687) cum notis mss., 1564.
- Magistratibus (De) Imp. Romani, 830.
- Mahdi Abbás, al-, Epistola, 1465.
- Maizonnet, J. L., Brieven, 1066.
- Makrizi-al, al-Chitat, 1474.
- Maldere, Joh. a, Comment. in I Secundae Thomae Aquin., 438.
- Malmesburiensis, vid. Guilielmus.
- Man, E. de, Elogium, 1687 (p. 127).
- Manasses gehet, 1036.
- Mandatum Philippi ducis Burgundiae contra decretum Concilii Basil., 373.
- Manere unumquemque intra fortunam suam debere, 919.
- Manger, J. G., Elogium, 1687 (p. 128).
- Manger, S. H., Elogium, 1687 (p. 127).

- Maniere van ordinarie te procederen, 1083, 1084.
- van procederen v. den Hove van Hollandt, 1100.
- van procederen te 's Hartogen-Bosch, 1089.
- van procederen v. de stad Utrecht, 1114.
- van procederen v. den Hove van Utrecht, 1114, 1115, 1126.
- van procederen in Arnhem, 1093.
- van procederen in Overijssel, 1138.
- van procederen in de stad Zwolle, 1143.
- Mann, I. H., Elogium, 1887 (p. 128).
- Mansfeld, E. van, Testament, 1834.
- Mansvelt, Ant. van, Besonjes en Salaris boeck, 1128.
- Mansvelt, Jan Pt. van, Ontfang ende Uytgave etc., 1128.
- Manuale monasterii Mosaetraiectensis, 129'.
- Manuale pecum, 215, 215'.
- Marbodaeus, De gemmarum et lapidum virtut., 312.
- Marcellinus, Ammianus, (L. B. 1693) c. notis mss., 1546.
- Marcellinus (S.), Vita S. Swidberti, 842, 1147, II p. 266.
- Vita S. Willeici, 842.
- Maresius, Rol., Epistola, 991.
- Maria (Metra de B. V.), 1586.
- Mariale, 347'.
- Marie de Hongrie, Lettre, 1648 (p. 99).
- Marion, Dictata in Physicam, 1636.
- Marinus Neapolitanus, Πρόλογος, 13.
- Marionale, 347.
- Marius, Nath., Elogium, 1686 (p. 125).
- Marnix van St. Aldegonde, Ph. van, Elogium, 1685.
- Van de beelden aff geworpen, 1697 (p. 134).
- Brieven, 1697 (p. 134).
- Marktrenker, J. W., Epistolae, 997.
- Marquart, Brieven, 1873 (p. 244).
- Marsilius de S. Sophia, super I fen IV Avicennae, 691.
- Martels, Baron v., Brief, 1873 (p. 244).
- Martena, Kempo van, Annael v. Frieslandt, 1309.
- Martens, Jac., Aanteekeningen betr. het gebeurde te U. in 1672, 1278; — in 1674, 1277.
- Aanteek. betr. het gebeurde met hem in Sept. 1672, 1278.
- Martens, Jac. en Jac. Carel, Benoemingen enz., 1288.
- Martens, J. C., Memorie van de vergader. der St. Gen. in 1745, 1212.
- Martialis (L. B. 1661) cum notis mss., 1547.
- Martialis, vid. Pasquinius.
- Martins, Ch., Brieven, 1873 (p. 244).
- Martinus (S.), De trinitate, 117, 122, 124, 125, 126.
- Martinus Polonus, Chronicon, 739, 740.
- Martiny, F., Brief, 1873 (p. 244).
- Martius, K. Fr. Ph. von, Brieven, 1873 (p. 244).
- Martyrologium, 393.
- Marwijk, H. van, Elogium, 1687 (p. 127).
- Marucelli, Lettres, 1408.
- Mascamp, H., Epistolae, 1000.
- Maschius, Joa., Epistolae, 999.
- Masius, G., Epistola, 983.
- Masius, J., Autogr., 1002.
- Mason, N. A., Brief, 1873 (p. 244).
- Mastricht, Ph., Epistolae, 996, 997.
- Maten en gewichten in de 18e eeuw, 1165.
- Matheolulus, Lamentationes, 819.
- Mathijszoon, Dirck, Lof van Haarlem, 1180.
- Matinées du Roi de Prusse, 1411.
- Matthaeus de Cracovia, De vera confessione facienda, 173'.
- Rationale divinorum operum, 218.
- Dialogus de modo celebrandi sacramentum eucharistiae, 217 (sub nom. Henrici de Hassia), 217\*, 314, 315, 378.
- Matthaeus, Ant. (pater Ant.), Epistola, 999.
- Matthaeus, Ant., Dictata in Pandectas, 649, 650.
- Dictata ad feuda, 650.
- Miscellanea suppedit. a Dom. van Rheimen, 800.

- Matthaeus, Ant., Epistolae, 999.  
 — Charters enz. betr. Utrecht, 1253, 1810.  
 — Notae in Joh. de Beka et W. Hedam, 1569, 1570.  
 — Fundationes, cet. (L. B. 1703) cum notis mss., 1581, 1582.  
 — Verzameling stukken over stad en prov. Utrecht, 1815.
- Matthaeus, Ph., Epistolae, 999.  
 Matthes, J. C., Brief, 1876.
- Maurier, Aub. du, Brief, 1868.  
 Maurilianus, vid. Pamphilus.  
 Mauritius, Joh., Epistolae, 986.  
 Maurits v. Oranje, Commissien, 1189.  
 — Brief aan Joh. Becius, 1193.  
 Mayan, Greg., Epistola, 985.  
 Mayer, Tob., De refractionibus obiectorum terrestrium, 1638.
- Mayronis, vid. Franciscus de.  
 Maximovicz, K. J., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Mechtildis, vid. Machtildis.
- Medan, Chartier, La Panacée royalle, 1004.  
 Medemblik. Handvesten, 1729.  
 Medicinarius, metrice, 318, II p. 276.  
 Medicijnboek, 1726 (p. 149).  
 Mediolanensis, vid. Jacobus.
- Meditation (Geestelike), 1025, 1030, 1036.  
 Meditatio super Salut. Angelicam, 173, 173\*, 332, 332\*.  
 Meditatio simplicium pro VII horis canonicis, 373. Cf. init.: Ut nullam.
- Meditationes centum vid. Henr. Suso.  
 — de vita Jesu Christi, 348, 348\*.  
 — vid. Bernardus (S.).
- Meerman, Ger., Brieven, 1348.  
 Meerman, Joh., en Joh. Boreel, Verbael van hun ambassade naar Groot-Brittannien, 1784.
- Meerwijk, P. van, Elogium, 1687 (p. 127).
- Meibomius, Mc., Scholia ad Probam Falconiam, 885.  
 — Notae in Justinum martyrem, 1538.
- Meisner, K. F., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Meisterbuch, 1692.  
 Meiszner, O. A., Brief, 1873 (p. 244).
- Mela, Pomponius, editio saec. XVIII c. notis mss., 1548.
- Melanchthon, Phil., Epistola, 983, 1655 (p. 106).
- Memoriale compendii sacrae theologiae, 290\*, 380. Cf. init.: Quamvis revera.
- Memorie rakende het gedrag van den heer A. Ampt in 1813, 1788.
- Memorien van rechten enz. voor den Hove en Gedeput. Staten van Utrecht, 1118, 1123.
- Menancellus, P., Elogium, 1686 (p. 125).
- Menclaus, De figuris sphaericis, 725.
- Mensinga, Joh., Epistola, 1000.
- Mensurandi (De) arte, 725.  
 Mensuratione (De), 726.
- Menthen, Gfr., Epistolae, 996.
- Mera, vid. Joannes.
- Merckelbach, G., Elogium, 1685.
- Merula, P. G. F. P. N., Elogium, 1685, 1686 (p. 125).
- Mesue, vid. Joannes fil. Mesuae.
- Meteren, Eman. van, Autogr., 1002.
- Methodius (S.), De principio saeculi, cet., 158, 158\*.  
 — Revelationes (fragm.), 158\*.
- Metra de B. Maria V., 1586.  
 — de morte, 1586.
- Metthenius, C., Brieven, 1873 (p. 244).
- Mettenius, G. H., Brieven, 1873 (p. 244).
- Mettingh, Frhr. von, Brief, 1873 (p. 244).
- Meursius, J., Epistola, 1676.
- Meuschius, Theod., Epistola, 987.
- Mey, Guil. de, Epistolae, 996.
- Meyer, C. A., Brief, 1873 (p. 244).  
 Meyer, C. Fr. W., Brief, 1873 (p. 244).
- Meyer, Joh., Epistolae, 996.
- Meynhardus, Ph., Brief, 1697 (p. 137).
- Mezuza, 1427, 1428.
- Michael Apostolius, Paroemiae (L. B. 1619) cum notis mss., 1491, 1492.
- Michael de Hungaria, Sermones XIII, 316\*.
- Michael Psellus, *Κεφάλαια περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων*, 14.
- Michelet, C. L., Gesch. d. neuern Philosophie, 1387.



- Michielsz, Jan, Rapport aan de hert. van Bourgondië (1491), 1241.
- Michielsz., M., Burlesque notulen van de zittingen der Staten van Zeeland, 1843.
- Mieden, A. van der, Stukken betr. geschillen van Zeeland met het Hof van Holland over de jurisdictie, 1749.
- Mil, G. van, Elogium, 1687 (p. 128).
- Milan, Dan. de, Brieven, 999.
- Milan Visconti, Dan. de, Verand. d. regeringe te Utrecht (1673—74), 1680.
- Milde, J., Brieven, 1873 (p. 244).
- Milis, vid. Joannes.
- Millies, H. C., Aant. uit het protocol van den kerkeraad der Herv. Gemeente te Amsterdam, 1700.
- Aant. over de gesch. der Ned. Herv. kerk in Oost- en West-Indië, 1704, 1713.
- Aant. uit de acta der Noordholl. Synode, van de classis Amsterdam enz., 1705.
- Aant. over Lutheranen en kwakers, 1705.
- Aant. over de gesch. der Ned. Herv. kerk in Rusland, 1706.
- Aant. over de gesch. der Ned. Herv. kerk buiten ons vaderland, 1712.
- Aant. over den Islam, 1714.
- Minnebrief (Geestlike), 1025.
- Minuten van conclusien etc. voor den Hove v. Utrecht, 1084.
- Mirabilia in sacramento altaris, 173.
- Mirabilibus (De) mundi, 737.
- Miracula S. Thomae de Aquino, 395.
- vid. Vita.
- Miraculum de S. Augustino, 315, 315\*.
- S. Mariae, 215, 215\*.
- Mirbel, Ch. Fr., Brieven, 1873 (p. 244).
- Missa pro mortalitate, 357.
- Missaal in 't Nederduitsch, 1043.
- Missale, 401—405, 401\*—405\*.
- Missiven van de Reeckencamere in Holland, 1156.
- Mo'allakât, Septem, Arabice, 1453.
- Modo (De) legendi horas canonicas, vid. Horis (De) canonicis.
- (De) loquendi, 57. Cf. init.: Si vis.
- Modo (De) praedicandi, 181\*, 317, 317\*. Cf. init.: Ad habendam.
- (De) vivendi primorum fratrum in Windesem, 1589.
- Moelen (Stukken betr. de familie van der), 1326.
- Moinet, Sim., Lettre, 1408.
- Molino, Lettere al D. Heinsio, 842.
- Molitor, Lib., Epistolae, 996.
- Molkenboer, J. H. Brief, 1873 (p. 244).
- Moll, G., Rapport uitgebracht door de commissie tot onderzoek der beste rivieralleidingen, 1882.
- Moltzer, Chr., Album amicorum, 1687.
- Moltzer, H. E., Aant. voor het college over Vad. Geschiedenis, 1773.
- De Roeland der geschiedenis en der ver dichting, 1861.
- Aant. voor zijn colleges, 1862.
- Varia, 1863.
- Aant. op L. van Vêlthem's Spieghel Historiael, 1897.
- Brief, 1903.
- Aant. op Floris en Blancefloer, 1904.
- Aant. op Maerlant's Strophische gedichten, 1905.
- Aant. op Ferguut, 1906.
- Aant. op Rinclus, 1907.
- Monacho (De) et concaptiva, 361, 361\*.
- Monachus, vid. Joannes.
- Monde, N. van der, Chronijk van Utrecht, 1248.
- Monsiou, H. van, Elogium, 1687 (p. 127).
- Monstra (Afbeeld. van), 1878.
- Montagne, J. Fr. C., Brieven, 1873 (p. 244).
- Montaldo, vid. Adam.
- Montanus, Bened. Arias, Autogr., 1002.
- Monte, Wilhelmus de, vid. Guilielmus.
- Monte Rotherii, vid. Guido de.
- Montenacq, J. A., Elogium, 1687 (p. 128).
- Montfoort. Rekening der Kerkmeesters enz., 1818.
- Montmor, A., Lettres, 1408.
- Moonen, Arn., Epistolae, 999.
- Moor, B. de, Brieven, 1064.
- Moralia super bibliam, 248.

- Moralitates ordinatae sec. ord. alphabeti, 349, 349', II p. 276.
- Moray, Rob., Epistola, 1000.
- Moreelse, Hend., Memorie over de uitbreiding van U., 1275.
- Morel, P., Brief, 1873 (p. 244).
- Moria, vid. Joannes.
- Morillon, Max., Epistola, 983.
- Moringus Ger., Epistola apoget., 841.
- Morinus, Steph., Epistolae, 996.
- Morray, Jac., Brieven, 999.
- Morte (Admonitio de), 143'. Cf. init.: Fratres mei.
- Morte (Metra de), 1586. Cf. init.: Clerice metra.
- Morus, Alex., De introduct. ad lectionem Annal. Taciti, 857.
- Morus, Ph., Vineae Christi, 1664.
- , Poemata, 1664.
- , Naboth tragicomaedia sacra, 1664.
- Mouthaen, H., Elogium, 1686 (p. 126).
- Mudenus, Corn. J., Collectanea historica, 771.
- Muelen, J. A. van der, Epistolae, 999.
- Mueller, F. van, Brieven, 1873 (p. 244).
- Muider Zeedijk. Geschil tussen Utrecht en Amst. omtr. het onderhoud, 1287.
- Mulder, Joh., Dictaat over verloskunde, 1359.
- Müller, Stoffel, Opstellen, 1080.
- Muller, K., Brieven, 1873 (p. 244).
- Munckerus, ... Epistola, 1000.
- Munte (Van de oude) te Utrecht, 1120.
- Munten in de 18e eeuw, 1165.
- Munter, J., Brief, 1873 (p. 244).
- Muntevaluacien, 1106.
- Münzordnungen, 1886.
- Murat, F., Epist. ad Joh. Am. Comenium, 994.
- Murdisonius, J., Elogium, 1686 (p. 125).
- Musica (Tract. de), 406 (Cf. init.: Antiphona graece), 406' (Cf. init.: Primus tonus), 408' (Cf. init.: Cum musica).
- Musica veterum (Notae et characteres de), 14.
- Musschenbroek, J. W. van, Adversaria, 1174.
- Musschenbroek, Pt. van, Miscellanea Trajectina, 1257, 1258.
- Musschenbroek, Pt. van, Excerpten uit de Stichtsche Cleyne Chronicke, 1259.
- Plan eener letterk. geschied. d. Hoogeschool te Utrecht, 1301.
- Stukken betr. de Vrij en Ridder Hofsteden van het Sticht, 1303.
- Notae in Joa. de Beka et W. Hedam, 1570.
- en W. van Dam tot Brakel, Stukken betr. het kapittel van St. Marie te Utrecht, 1826.
- Muyden, Joh. van, Brieven, 1000.
- Cf. Mudenus.
- Muys, Joh., Epistolae, 996. Cf. 994.
- Mylaeus, vid. Menelaus.
- Mylius, Arn., Autogr., 1002.

## N.

- Naamlijsten van Ouderl. en Diaconen te Utrecht, 1052.
- Naber, S. A., Annotationes de Lucani codice Bruxellensi, 1673.
- Variarum lectionum, 1673.
- Variarum lectionum Lucani Pharsaliae, 1674.
- Notae in C. Lucii Saturarum reliquiis, 1903.
- Nägele, H. F., Geburtshülfe, 1379.
- Nageli, K., Brief, 1873 (p. 244).
- Nannius, Pt. (?), Notae in Athenaeum, 1503.
- Nansius, Fr., Notae in Epigramm. Graeca, 1513.
- Narratio Cisterciensis ordinis, II p. 271.
- Narratio quaedam de Groninghe, de Trenthe etc., 1649.
- Narratio de spiritu apparente Arnoldo Boosman, 173.
- Narrationes variae, 350.
- Nassau, H. J., Brief, 1876.
- Natura (De) rerum, vid. Thomas Cantimpratus.
- Natuurkunde des heelals, 1328.
- Nectarius, De memoria Theodosii martyris, 942.
- Nederbetuwe. Dijkrechten, 1096.
- Landtrechten, 1097.
- Neeff, P. de, Brief, 1348.



- Nellesteyn, Joh., Aanteekeningen en Minuten betr. de gebeurtenissen te Utrecht in 1672, 1277.
- ? Dagel. Aanteekeningen (1678—79), 1284.
- Nemesius, De natura hominis (Antv. 1565) cum notis mss., 1520.
- Nemorarius, vid. Jordanus.
- Neoclesianus, Mart., Carmen de Barnoldo, 1251.
- Nepos, C., Elogium, 1686 (p. 125).
- Nesseus, Franc., Adversaria juridica, 637.
- Nester, J. M., Epistolae, 996.
- Nicander (Colon. 1530) cum notis mss., 1521.
- (Paris 1557) cum collat. ms., 1522.
- Collectanea in Nic., Graece, 23.
- Nicodemus (S.), Passio J. Chr., 316.
- Die passie ons heren, 1032.
- Nicolaus de Argentina, De antichristo et fine mundi, 386, 386\*.
- De adventu Christi, pars III, 386\*.
- Nicolaus de Ausmo, Supplementum ad Summam Pisanellam, 149.
- Nicolaus van Basel, Bericht van der Bekehrung Taulers, 1692.
- Nicolaus Bertrucci, Collectorius artis medicinae, 686.
- Nicolaus Claraevallensis, Sermones, II p. 274.
- Nicolaus de Cusa, Responsio facta cuidam monasterio Cartusiensium, 373.
- Epistola ad quendam Ambasciatorem Roman. Regis, 373.
- Bulla de inclusione monialium, 386.
- Littera missiva ad ecclesias Trajectenses, 386.
- Nicolaus Falcutius. — Quaestiones super ejus Antidotario, 695.
- Nicolaus de Florentia, De membris genitalibus, 692.
- (?) De electuariis, 693.
- Nicolaus de Lyra, Moralia super bibliam, 248.
- Postilla in Pentateuchum — Ruth, 249.
- Postilla in Esdras — Machabaeorum lib. II, 250.
- Nicolaus de Lyra, Postilla in Psalmos, 174\*, 251.
- Postilla in Prophetas, 252.
- Postilla in IV Evangelistas, 253.
- Postilla in Actus Apost., Epist. canon., Apocal. et Cantica Cantica, 254.
- Postilla in Epistolas Pauli et canon., 255.
- Postilla in Epistolas Pauli, 256.
- Contra errores Judaeorum, 257, 257\*.
- Responsio ad quendam Judaeum sive contra impugnantes Evangelium, 257\*.
- Tract. de X praeceptis, II p. 276.
- Nicolaus de Oresme, Epistola de recommendatione praelatorum a daemonibus, 174.
- De communicatione idiomatum, 181.
- Sermo in Jesaia LVI, 261.
- De jure et mutation. monetarum, 318.
- Algorithmus proportionum, 725.
- De commensurabil. motuum coelestium, 725.
- Nicolaus Stör, Officii Missae sacrique canonis expositio, 376\*.
- Nicolaus Tsgravenzand, Liber devotionalis, 369\*.
- Nicolaus Triveth vid. Triveth.
- Nicolaus de Tudeschis, Consilia, 626.
- Niess, Th. Herm., Brieven, 999.
- Nieu-jaars-gift aan de Nederl. Provintien (1681), 1279.
- Niveldius, Guil., Epistola, 983.
- Nobilitate (De) Romanorum, 830.
- Nomen, Jan Cornelisz, Aanteekeningen betr. het verblijf van Czaar Peter I in Nederland, 1208.
- Nomina et formae literarum graecarum, 297.
- herbarum, arborum, cet., 694.
- Nominibus (De) officialium, 821.
- Nonnus, Dionysiaca (Antv. 1569) cum notis mss., 1523.
- Noodt, Ger., Brieven, 1000.
- Noord, Renso van, Brief, 1348.
- Noord Brabant (Stukken betr.), 1221.
- Noordbeek, P. H., Elogium, 1687 (p. 128).
- Noot, F. van der, Lettres, 1408.
- Noris, Hend. cardin., Epistolae, 998.

- Notabilia et allegationes juridica, 629.  
 Notae ad Script. graec. fragmenta, 925.  
 Notae in Phaedrum, 870.  
 — in Corn. Nepotem, 878.  
 Notaris (Examen van een), 1132.  
 Notaris, G. de, Brieven, 1873 (p. 244).  
 Notte, E. J., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Notulen (Register der voorn.) en Resolutien van den Hove van Holland, 1101.  
 — der Staten v. Holland (1628—33), 1195.  
 — van de Staten van Utrecht (1672), 1277; — (1675—90), 1282; — (1709—1724), 1289; — (1785—86), 1295; — (Mei 1788), 1297.  
 — van den kerkeraad der Herv. Gemeente te Utrecht, 1702.  
 — der staatscommissie voor de samenstelling van een wetboek van strafrecht, 1759.  
 Novissima (Quatuor), vid. Ger. à Vliederveen.  
 Noyen, P., Epistolae, 996.  
 Nuis, H. J., Over verdieping en versanding d. rivieren etc., 1368.  
 Numeris (De), quantitativus, cet., 722.  
 Numero quatuor (De), 317.  
 Nijenroede, Jonkh. van, Protest enz., 1242.  
 Nijmegen. Stadrecht, 1095.  
 — Rechten des Rijks van N., 1096.
- O.**
- Obedientia (De), 146'. Cf. init.: Carissimi discutere.  
 Obendorfer, J., Brief, 1873 (p. 244).  
 Obsequiale in usum Canonic. Regular. de Windesheim, 432, 432'.  
 Observata de verbis Graecis primitivis, 921.  
 Observationes juris canonici, 629.  
 Observationes tumultuariae, 1719.  
 Occo, Ad., Autogr., 1002.  
 Oculo (Tract. moralis de), 349, 349'.  
 Oda de Traject. civit. laudibus, 796.  
 Odo monachus Cantuariensis, Sermo de assumptione B. Mariae Virg., 136, 366. Cf. init.: Quantum video.  
 Odoricus de Pordenone, De regionibus mundi remotiss., 737.  
 Oefeningen en gebeden, 1695.  
 Oersted, A. S., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Officia defunctorum, 418.  
 Officio (De) missae, 376, 376', 377.  
 — (De) sacerdotis, 386, 386'.  
 Officium dedicationis, 419.  
 Officium metricum S. Barbarae, 122'.  
 Officium parvum B. M. V. (fragm.), 117'.  
 Oldambt. Landrecht, 1726 (p. 149), 1728.  
 Oldebarneveldt, Brief, 1868.  
 Oldenbarneveldt, zie Tullingh.  
 Oliver, D., Brief, 1873 (p. 244).  
 Olivier, F. J., Brief, 1876.  
 Olst, L. van, Elogium, 1687 (p. 127).  
 Ontfangers vid. Rekeningen.  
 Oordeel (Vant wterste), 1710.  
 Oosterdijk, vid. Schacht.  
 Oosterzee, J. J. van, Dictaat over praktische theologie, 1717.  
 Oostzaan. Kasboek der armvoogden (1671—90), 1799.  
 Opitius, Mart., Notae in Mich. Apostolium, 1491.  
 Opperhoutvesterij van Holland (Stukken betr.), 1797.  
 Opstraet (Stukken betr. de familie), 1326.  
 Opus medicum incipiens „In hoc omnes sapientes conveniunt", 688.  
 Opuscula de alchymia, medicina et physica, Persice, 1472.  
 — in lingua Bengali, 1480.  
 — mythologica, cet. (Amst. 1688) cum collatt. mss., 1524.  
 Oratio an liceat religiosi intendere studiis Scripturarum, 111. Cf. init.: Utrum religiosi.  
 Oratio contra remorsum conscientiae, B. Hieronymo per Angelam tradita, 263'. Cf. init.: Si tantum.  
 Oratione (De) dominica, 383.  
 Oraciones anonymae, 204, 223, 223', 315, 351, 352, 369, 369', 383.

- Orationes juveniles, 926.  
 Ordinarius Congregationis Windesemensis (Dav. 1521), cum notis mss., 1892.  
 Ordines a Sede apostol. comprobati, 737.  
 Ordo ad inungendum s. visitandum infirmum, II p. 261.  
 Ordo ad sepeliendum presbyterum, 423.  
 — faciendi catechumenum, 422, 422\*.  
 — Cisterciensis, vid. Cisterciensis.  
 Ordonnantie van den Hove van IJsselsteyn, 1110.  
 — tusschen Eemlant en Amersfoort, 1110.  
 — van den Lande van Vianen, 1113.  
 — voor de stad Cuylenburch, 1113.  
 — van de proostdie St. Jans t'Utrecht, 1113.  
 — des lantschaps Drente, 1113.  
 — van de Generale Staten in 1584, 1777.  
 — van keizer Karel in 1529, 1738.  
 Ordonnantien enz., betr. Utrecht, 1094, 1110, 1130, 1134.  
 — betr. Gelderland, 1097.  
 — voor de Kusters enz. der St. Jacobskerk te Utrecht, 1262.  
 — op de munt, 1775, 1886.  
 Oresme, vid. Nicolaus.  
 Origenes, super Cantica Cantorum, metrice, 233, 233\*.  
 Origine (De) modernae devotionis, 311.  
 Orliczek, F. F., Epistolae, 996.  
 Orosius, vid. Paulus.  
 Ortellius, Abr., Autogr., 1002.  
 Orville, J. P. d', Brief, 1348.  
 Ossewaarde, P., Verzameling adversaria betr. de gesch. van Zeeland, 1844.  
 Osvaldus, J. J., Epistolae, 996.  
 Oswaldus mon. Carthus., Opus pacis, 824.  
 Othlohous, Vita S. Bonifacii, II. p. 266.  
 Otio (Tract. de sancto) et de iusto negotio, 1585. Cf. init.: Dudum a me.  
 Otto, Brieven, 1873 (p. 244).  
 Otte, E., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Oudemans, C. A. J. A., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Oudendorp, Fra., Dictata in Ovidii Heroides, 931.  
 — Dictata de poetis Latinis, 932.  
 Oudendorp, Fra., Brieven, 1348.  
 Oultremannus, Henr. d', Poema aut., 1002.  
 Outrein, Joh. d', Epistolae, 1000.  
 Overbetuwe. Landbrief, Dijkrechten, 1096.  
 Overijssel. Landrecht, 1138, 1139.  
 — Geschil tuss. de Staten en Steden betr. de souvereiniteit, 1308.  
 Ovidius, De arte amatoria, Gallice, 816.  
 Oyta, vid. Henricus.

## P.

- Pabst Jr., Herm., Epistola, 997.  
 Padua, vid. Petrus.  
 Pagenstecher, A. A., Epistolae, 1000.  
 Palaemon, Remnius, Differentiae sermonum ex Suetonio, 817.  
 Palafox, Juan de, Carta al Urbano VIII, 1418.  
 Palm boem (Den), 1025.  
 Palmerius, Janus, Notae in Anthologiam graecam, 1490.  
 — Notae in Polyaeum, 1528.  
 Paludanus, Guiliam, Autogr., 1002.  
 Paludanus, Joa., Catalogus scriptur. pro assertione fidei nostrae, 436.  
 Pamphilus Maurilianus s. de arte amandi, 820.  
 Pamplin, W., Brief, 1873 (p. 244).  
 Panormitanus, vid. Nicolaus de Tudeschis.  
 Pantin, J., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Pape, C. P. D., Brief, 1875.  
 Papebrochius, Dan., Epistolae, 999.  
 Papieren (Particuliere) van N. de Graeff, 1836.  
 Paracelsus, A. B., Labyrinthus medicorum, 1621.  
 Paradijs, N., Dictata in morbos infantium, 1627.  
 Παραινέσεις καὶ Ἱποθήκαι, cet., 920.  
 Paraldus, vid. Guilielmus.  
 Paralipomena Jeremiae prophetae, Graece, 21.  
 Pareau, Joa. Hen., Exegetisch Register op 't O. Test., 1073.  
 — De cantico Hannaë, 532.  
 — Adversaria theologica, 568.

- Pareau, Joa. Hen., *Institutio interpretis Vet. Test.*, 569, 570.
- *Dictata in Deuteronomium*, 571.
  - *Dict. ad Denteron*, XXXII, 1461.
  - *Dictata in Jobum*, 572, 573.
  - *Dictata in Psalmos*, 574, 575.
  - *Dictata in Samuelem*, 576.
  - *Dictata in antiquitates Hebraicas*, 577, 578.
  - *Dictata ad Lokmani Fabulas*, 1458, 1459.
  - *Dict. ad Amralkeisi Moallakat*, 1458, 1462.
  - *Dict. in Hamasam*, 1460, 1461.
  - *Dict. de fabulis Bidpai*, 1461.
  - *Dict. ad Erpenii Sententias*, 1461.
  - *Dict. in carmen Tograi*, 1462.
  - *Dict. in carmen Ibn Dorcidi*, 1462, 1463.
  - *Dict. in Caab ben Zoheir*, 1462.
  - *Notae in Bibliam Hebraicam*, 1485.
  - *Notae in Novum Testam. Graecum*, 1535.
- Pareau, Lud. Gerl., *De amore mutuo societatis christianae vinculo*, 601.
- *Hermeneutica codicis sacri*, 602.
  - *Institutio christ. moralis*, 603.
  - *Annotatt. et dictata theol.*, 604.
  - *Schetsen van precken*, 1078.
- Parisiensis, *vid. Joannes.*
- Parmensis, *vid. Antonius.*
- Parmentier, C., *Brieven*, 999.
- Pars, Adr., *Epistolae*, 999.
- *Brieven*, 1000.
- Partibus (De) animalium, 723.
- Particulae (VII) sec. VII *Horas canonicas*, 379. *Cf. init.: Cum ad dei.*
- Paspoort naar den hemel voor Barta Jacobsdochter, 1817.
- Pasquinus Martialis, *Opera*, 835.
- Passchiasius, Joh., *Epistolae*, 1058.
- Passie (Die) ons heren, 1030, 1032.
- van S. Gregorius, 1690.
  - van S. Columba, 1690.
  - der heiligen martelars Eusebius, Vincentius, Peregrinus, Poncianus ende Julius, 1690.
- Passie, *zie Leven en Legende.*
- Passio (Quaedam devota) J. Chr., 386.
- Cf. init.: Tristis est.*
  - J. Chr. *cum concordantiis IV Evangelist.*, 386. *Cf. init.: Jesus ante.*
  - J. Chr. *moralis*, 338, 338\*.
  - J. Chr. *sec. Nicodemum*, 316. *Cf. init.: Factum est.*
  - S. Barbarae, 122, 122\*.
  - S. Dymphnae, 366.
  - S. Luciae, II p. 269.
  - S. Martinae, II p. 269.
  - S. Priscae, II p. 269.
  - S. Agnetis, II p. 269.
  - S. Agathae, II p. 270.
  - S. Dorotheae, II p. 270.
  - S. Margarethae, II p. 270.
  - S. Theclae, II p. 270.
  - SS. *Perpetuae et Felicitatis*, II p. 270.
  - SS. *XI mill. Virginum*, II p. 270.
  - S. Ceciliae, II p. 271.
- Passio, *vid. Vita.*
- Passionale, 391, 392.
- Pastorale, 422\*.
- Patientia (Tract. de), 384.
- Patriarchis (De XII), de XII lapidibus pretiosis, *cet.*, 373. *Cf. init.: Notandum quod in.*
- Paulinus presb., *Vita S. Ambrosii*, 38.
- Paulus Aegineta (Venet. 1528) *cum collat. ms.*, 1525.
- Paulus apostolus, *vid. Epistolae.*
- Paulus Diaconus, *Homiliae SS. Patrum*, 127\*.
- *Historia Langobard.*, 734.
- Paulus de S. Maria episc. Burgensis, *Scrutinium Scripturarum*, 257.
- Paulus, Fr., *Aphorismi politici*, 1808 (p. 197).
- Paulus Orosius, *De cladibus et miseris antiquorum*, 121.
- Paupertate (De), *humilitate et patientia*, 227.
- Peccatis (De VII) mortalibus, 339, 373.
- Cf. init.: Ad expugnandum, et init.: Septem sunt vitia mortalia.*

- Peccatis (De VII) principalibus, 130\*. Cf. init.: Septem sunt vitia capitalia.
- Peccato originali (Quaestio de), 317. Cf. init.: Utrum beata.
- Peckham, vid. Joannes.
- Pelagius, Prologus in epistolas Pauli ad Romanos, 34\*.
- Pelagius, vid. Alvarus.
- Pels, G. F., Elogium, 1687 (p. 127).
- Pennaforce, vid. Raimundus.
- Penon, G., Brief, 1876.
- Pentateuchus, Hebraice, 1424.
- Perizonius, Gerh., Brieven, 1000.
- Perizonius, Jac., Epistolae, 989, 991, 998, 1000.
- Perrault, Lettres, 1408.
- Perrotus, C., Elogium, 1686 (p. 126).
- Persius, Satirae, 816.
- (Paris. 1615) cum notis mss., 1549.
- Pestelius, F. W., Dictata ad ius Belgicum, 1607.
- Dictata in historiam politicam Belgarum, 1644.
- Pesters, Jac., Epistolae, 1000.
- Petavius, Dion., De praedestinatione, cet., 449.
- Petition van den Raad van State aan de St. Gen., 1209.
- Petitus, Pt., Epistolae, 998.
- Petitus, Sam., Animadvers. in Flav. Josephum, cet., 459.
- Petrarcha, vid. Franciscus.
- Petri, vid. Gerlacus.
- Petrus Abbas Tripolitanus, Deffloratio epistolae ad Romanos et ad Corinthios I, 202\*.
- Petrus de Alliaco, De duodecim honoribus S. Josephi, 59, 234.
- De anima et accidentibus ejus, 260.
- Verbum abbrev. super libro Psalmorum, 260.
- Epistola de non esu carni, 340.
- Petrus Alphonsus, Dialogus contra Judaeos, 257.
- Petrus Berchorius, Reductorium morale, 450.
- ? De mirabil. mundi, 737.
- Petrus Berchorius, Breviarium Bibliae. Cf. init.: Considerans historiae.
- Petrus Blesensis, Epistolae, 82\*, 261, 630.
- Tabula Epistolarum, 138.
- De amicitia christiana, 141.
- De transfiguratione J. Christi, 141.
- De conversione Pauli apostoli, 141.
- Oppositiones contra perfidiam Judaeorum, 141.
- Moralia super Job, 178, 248.
- Epistola de Hierosolymitana peregrinatione acceleranda, 261\*.
- Petrus Burrus, Admonitio ad quadrages. jejunii observat., 809.
- Petrus Cantor, Verbum Abbreviatum, 312\*.
- Petrus Chrysol., De bono disciplinae, 1584.
- Petrus Comestor, Historia scholastica, 262.
- Petrus de Crescentiis, Liber ruralium commodorum, 712, 713, 714.
- Petrus Damascenus, Marionale, 338\*, 367, 367\*.
- Petrus Damianus vel Damiani, Sermones, Hymni, Orationes, Epistolae et tractatus, 263.
- Epistolae et tractatus, 264, 265.
- Epistolae quaedam, 220.
- Dominus vobiscum (cap. XIX), 112\*, 173\*, 248\*, 332\*.
- Sermo de annunciatione B. Mariae V., 154\*.
- Epistola ad Blancam comitissam, 173, 173\*, 220, 220\*, 386, 386\*.
- Institutio monialis 220\*; fragm. 173\* et 386\*.
- Epistola de puero Jesu duodenni, 205, 205\*.
- Apologeticus de contemptu saeculi, 220.
- Recusatio praelaturae suscipiendae, 220.
- Sermo de flora et lucida, 220.
- Petrus de Harentals, Collectarius super Psalmos, 266.
- Petrus Hispanus, Thesaurus pauperum, 680, 685.
- Petrus de Houdan, Summa theologiae, 312, 312\*.
- ? Varias verborum significationes, 312. Cf. init.: Dudum debitus.

- Petrus Impens, Chronica (fragm.), 1589.  
 Petrus Lemovicensis, Tract. moralis de oculo, 349\*.  
 Petrus Lombardus, Quinquagena I in Psalmos, 267.  
 — Glosa in epistolas Pauli, 268\*.  
 — vid. Sententiae.  
 Petrus de Padua, De motu octavae sphaerae, 725.  
 Petrus Pictaviensis, Series SS. Patrum, 261\*. Cf. init.: Considerans historiae.  
 Petrus Ravennas, Sermones, 263.  
 Petrus Reginaldi, Responsiones ad allegationes factas pro fratribus ord. minorum, 144\*.  
 Petrus de Riga, Carmen in librum Cant. Cant., 233\*.  
 — Aurora, 319, 320.  
 Petrus de Tarentasia (Innocentius V), Postillae super Epistolas Pauli, 268, 268\*, 269, 269\*.  
 Petrus Valckendael de Zyl, Excerpta ex libro de malo B. Thomae de Aquino, 298\*.  
 — Rapiarium, 330\*.  
 — Pharetra Bibliae, 354\*, II p. 276.  
 — Sermones, 365\*.  
 Petrus de Vineis, Epistolae, 1639.  
 Peschius, Chr., Epistola, 1664.  
 Pfaff, Fr., Brief, 1876.  
 Pfeiffer, L., Brief, 1873 (p. 244).  
 Pharetra Bibliae, 354, 354\*.  
 — vid. Bonaventura (S.)  
 Pharmacopaea Belgica (Hag. Com. 1823), met hss. aant., 1901.  
 Philes, Manuel, De animal. propriet. (Lips. 1575) cum notis mss., 1526.  
 Philetas Cous, Fragmenta, Graece, 22.  
 Philippe duc de Bourgogne, Commissions etc., 1730.  
 Philiscus, Consolatoria, cet. 818.  
 Philostratorum Opera (Lips. 1709) cum collat. ms., 1527.  
 Phorbacius, Joa., Epistolae, 989.  
 Physico auditu (Quaestt. de) 724.  
 Physiologus, 711.  
 Picardt, Henr., Epistola, 1000.  
 Piccolomini, Aless., La Creanza delle Donne, 1417.  
 Pictaviensis, vid. Petrus.  
 Pièces historiques diverses, 1887.  
 Pierson, J., Brief, 1348.  
 Pierson, N. G., Brief, 1876.  
 Pighius, Alb., Epistola, 983.  
 Pindarus Thebanus, Epitome Iliados, 816.  
 Pipardus, D., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Pique l'ane, vid. Joannes Parisiensis.  
 Pisis, Bartholomaeus de, vid. Bartholomaeus.  
 Piso, G., Lettres, 1408.  
 Pitiscus, Sam., Epistolae, 996.  
 Pittenius, Flor. P., Brieven, 999.  
 Placcaat (Tgroot) van Karel V, 1112, 1774.  
 Placcaat, vid. ordonnantie.  
 Placcaten der Staten van Drenthe, 1147.  
 — (Register op de) d. Staten v. Utrecht, 1129.  
 — (Register op de) d. Stad. Utrecht, 1130.  
 Place, P. S. de la, Brief, 1872.  
 Place, P. de la, Elogium, 1686 (p. 126).  
 Placitum habitum inter genus humanum et diabolicum, II p. 275.  
 Planetarum (Propositt. ad) motuum aequationes fabricandas, 725.  
 Planeten (Over den loop der), 1366.  
 Plano Carpini, vid. Joannes.  
 Plantinus, Christoph., Autogr., 1002.  
 Platea, vid. Joannes.  
 Plato, Gorgias, Latine, 809.  
 Plantus, Amphitruo et Asinaria, 805.  
 Pleger, Bern., Epistola, 1000.  
 Poemata Latina varia, 842.  
 Poeraet, P., Aant. op A. Smijters Epitheta, 1894.  
 Poginge om te beschrijven de Malabaerse tale, 1479.  
 Polansdorf, A. Polanus à, Elogium, 1686 (p. 125).  
 Polithicon II. XII metrice, 823.  
 Poll, Luc. van de, Epistolae, 999.  
 Pollio, Ahas., Epistola, 985.  
 Polo, vid. Joannes.  
 Pols, J., Brief, 1875.

- Pols, M. S., Aliquot reliquiae jurisprudentiae quae apud Schultingium non inveniuntur, 1620.
- Stukken voor de samenstelling van een wetboek van strafrecht, 1760.
- Aant. voor het college over strafrecht, 1761.
- Aant. voor voordrachten over het aangenomen strafwetboek, 1761.
- De hervorming van het strafrecht in Frankrijk, 1761.
- Aant. voor het college over strafvordering, 1762.
- Bijdragen tot de rechts- en staatsgesch. van Nederland, 1763.
- Rechtsgeschiedenis van Nederland, 1763.
- Verhandeling over Ph. van Leyden, 1764.
- Brief, 1875. *1896.*
- Polyaenus, Stratagem. (Genev. 1589) cum notis mss., 4528.
- Stratagem. (L. B. 1691) cum notis mss., 4529.
- Pomerio, Henr. de, vid. Henricus.
- Pomerius, vid. Prosper.
- Ponderibus (De), 624, 694, 725.
- Pontanus, Joh. Jov., Poemata, 805.
- Pontificale Ecclesiae S. Mariae Trajectensis, 400.
- Poortboek van Wijk bij Duurstede, 1746.
- Poot, H. K., Adversaria op taalk. gebied, 1850.
- Poppen, H., Brief, 1873 (p. 244).
- Poppius, Ed., Epistola, 986.
- Elogium, 1686 (p. 126).
- Pordenone, vid. Odoricus.
- Porphyrius, Isagoge, Latine, 816.
- Porretanus, vid. Gilbertus.
- Post, H., Epistola, 1000.
- Postilla Universitatis Pragensis, 355, 355\*, 373, 373\*.
- Postillae in Epistolas Pauli, 328\*. Cf. init.: Scientes quia.
- Postillationes Evangeliorum, 356, 356\*. Cf. init.: Ignorantiae proprie.
- Praecepta alchymica, 708.
- ad conservandum usum oculorum, 630, 634.
- Praecepta de lingua Graecorum communi, 888.
- medica, 114\*.
- moralia, 375.
- Praeceptis (De decem) Domini, 357. Cf. init.: Primum est.
- Praedestinatione (De), 174, 174\*.
- Praedicabilibus (De), 235.
- Praeparatione (Liber de) cordis, 1586.
- Cf. init.: Praeparacor.
- Pragensis, vid. Conradus.
- Pratensis, Joh., Autogr. 1002.
- Pratum florum Virg. Mariae, 291, 291\*, 338\*, 367\*.
- Predicationen, vid. Sermoenen.
- Principia artis philosophiae, 708.
- Pritzel, Brief, 1873 (p. 244).
- Privilegien der Stad 's Hertogenbosch, 1087, 1089.
- der stad Vlissingen, 1747.
- enz. der stad Zierzee, 1748.
- der stad Gonda, 1105; inventaris, 1223, 1798.
- Zie Handvesten.
- Privilegium eines Braunschweigschen Fürsten (fragm.), 1885.
- Probus, Valerius, de litteris antiquis interpretandis, 818.
- Processen te Utrecht, 1152.
- Processionale, 421.
- vid. Obsequiale.
- Prochus archiepisc. Constantinop., εις τὸ γενέθλιον τοῦ Κυρίου, 13.
- Εἰς τὰ Ἐκκλησίου στοιχεῖα προλαμβανόμενα, 14.
- Profectus religiosorum, vid. Bonaventura (S.)
- Professione (De) monachorum. Cf. init.: Ne temere.
- Progenie (De) Soldanorum, 391.
- Prologus in ps. Bonaventurae Psalterium maius de B. M. V. Cf. init.: Aperi Domine.
- Propertius, S. Aurelius, (Anast. 1702) cum notis mss., 1551.
- Prophetiae posteriores, Hebraice, 1425.
- Proportione (De) mixtorum per pondera, 725.



- Prosper Aquitanus, Epistola ad Augustinum, 70.  
 — Epigrammata, 823.  
 Prosper Pomerius, De vita contemplativa et activa, 270, 271.  
 Proverbia (Notae in) Salomonis, 433.  
 — Sapientum, 173, 173\*.  
 Pruszyk, Geo., Epistola, 1000.  
 Pruys van der Hoeven, C., Aphorismi eorumque commentarius de medicina practica, 1629.  
 — Commentarii et notae in Gaubii Instit. pathologiae medicinalis, 1630, 1900.  
 Psalmum (Super) Noli aemulari, cet., 174, 174\*.  
 — Quam bonus Israel, 174, 174\*.  
 Psalterium Latinum, 32, 32\*, II p. 273.  
 Psalterium, Litaniae, Hymni, cet., 418, 418\*.  
 — B. Virginis, 315, 315\*, 327, 327\*.  
 — vid. Breviarium.  
 Ptolemaeus, Cl., Harmonica, Graece, 41, 42.  
 — Liber Almagesti abbreviatus, 725.  
 Puessius, Hadr., Autogr., 1002.  
 Pullaeus, P., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Purbachius, Geo., Theorica planetarum, 723.  
 Purgatorio S. Patricii (Tract. de), 173.  
 Puteanus, Erycius, Epistolae, 987, 1251.  
 Puteanus, Jac., Lettres, 1408.  
 Puteanus, Justus, Epistolae, 987.  
 Putmann, Ad. Hen., Epistolae, 1000.  
 Putschius, Val., Epistolae, 987.  
 Pijnacker, Corn., Quaesita et responsa, 639.  
 — Epistola, 983.  
 — Elogium, 1686 (p. 125).  
 Pijnappel, J., Brief, 1873 (p. 244).

## Q.

- Qicques, H., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Quaestiones juris canonici, 292, 292\*, 612. Cf. init.: Duae sunt species.  
 — in IV librum Sententiarum, 346. Cf. • init.: Utrum tota.

- Quaestiones pro simplicibus sacerdotibus, 283. Cf. init.: Quaeritur utrum sacerdos.  
 — super lib. (Aristotelis) de anima, 695.  
 — super Quis, quid, cet., 317.  
 — theologicae, 357. Cf. init.: Circa libros. Quedlinburg, vid. Jordanus.  
 Qui sequitur me, vid. Thomas à Kempis, Imitatio Christi.  
 Quid pro quo (Tractatus med.), 694.  
 Quiniet, Gillis, Autogr., 1002.  
 Quintilianus, M. Fabius, Opera (Venet. 1514) c. notis mss., 1552.  
 — Instit. orat. (Paris 1541) c. collat. ms., 1553.  
 — Opera (Argent. 1698) c. notis mss., 1554.  
 — Opera (L. B. 1720) c. notis mss., 1555.  
 Quintus Calaber (frf. 1614) c. notis mss., 1530.

## R.

- Rabus, Guil., Epistolae, 1000.  
 Rabus, P., Epistolae, 996, 1000.  
 — Gedichten, 1348.  
 Radius contemplativae meditationis, 358.  
 Cf. init.: O tota, et init.: Deum esse.  
 Radlkofer, L., Brief, 1873 (p. 244).  
 Raedwijck, ... Epistola, 983.  
 Rahingius, Prologus in Epistolas Pauli ad Romanos, 34\*.  
 Raimundus de Pennaforte, Summa de casibus poenitentialibus, 627, 628, 629.  
 Rainoldus, J., Elogium, 1685.  
 Ram, Ph., Brief, 1835.  
 Rampelogs de Janna, Ant., Compendium figurarum biblicarum, 272.  
 Ramus, Geo., Epistolae, 983, 985.  
 Raphaelengius, Franc., Epistolae, 986.  
 Rapiarium, 330\*.  
 Rappardus, H., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Rapporten betr. de inspectie der fortificatien etc., 1211.  
 Raptu (De) Tondali, vid. Tondalus.  
 Rascas, P. A., Mémoires et notes, 1405.



- Ratio et methodus consolandi periculose decumbentes, 1036.
- Rau, Sebast., Dictata in theol. typicam, 481.
- Dictata in var. II. Vet. Test., 482.
- Dictata in Jeremiam, 483.
- Dictata ad antiquitates Hebr., 484—486.
- Dictata ad antiquitates Christ., 487.
- Excerpta dialect. Oriental., 1423.
- Rau, Seb. Fulco, Dictata ad antiquit. Judaicas, 550.
- Raumer, F. von, Staatsrecht, 1386.
- Ravennas, vid. Petrus.
- Ravesteyn, Pt. Laurensz van, Memori-bouck, 1268.
- Rawson, L. W., Brief, 1873 (p. 244).
- Raymundus Lullus, Ars brevis, 691\*.
- Real, Rod., Epistola, 983.
- Realis, Ant. Louverius, Epistolae, 986.
- Recepten (Inuishoudelijke) van de 15e eeuw, 114\*, 387.
- Receptes (Livre de), 1413.
- Recessen der Landdagen in Gelderland, 1226—1233, 1235—1238.
- Recht (Dat) van eygen luyden, 1108.
- Rechten (Verzameling Friesche en Groningsche), 1726.
- Rechten en Costumen van Arnhem, 1093.
- Rechteren, J. H. en J. L. Graven van, Stukken betr. hunne benoeming tot leden der Staten van U., 1290.
- Recueil betr. de lijkstatie van Prins Willem IV, 1215.
- betr. de lijkstatie van Prinses Anna, 1216.
- ynt de Recessen, zie Recessen.
- Reden (Van den) der heil. altvaderen, 1013.
- Rederijkers, zie Spel.
- Reede, Fred. Adr. van, Lettres, 1401.
- Reede van Renswoude, Hendr. van, Brieven aan Gisb. Mels, 1202.
- Regel, E., Brieven, 1873 (p. 244).
- Regel van de Clarissenorde, 1694.
- van de orde der arme vrouwen, 1694.
- Regelen nopende de kerckelijke discipline, 1710.
- Regestum diversarum rerum et collectanea iuridica, 1599.
- Reginaldi, vid. Petrus.
- Reginaldus, Valer., Annotatt in compend. dialect., 830.
- Registrum pro apotheca, 694.
- Regius, Henr., Eigenhand. stukken, 1256.
- Regula S. Augustini, 112, 112\*, 359, 360\*, 1589.
- S. Augustini cum expositionibus, 360, 360\*.
- S. Augustini. — Commentar. in eam Regulam, 323, 323\*.
- S. Augustini. — Epistolae declarantes eandem regulam, 111, 111\*.
- S. Augustini cum constitutionibus Canonicorum Regul. capituli Windesemensis etc., (Ultraiecti 1553), cum notis mss., 1892.
- S. Basilii, 361\*, II p. 268.
- S. Benedicti, 112, 361\*.
- fratrum ord. III S. Francisci de penitentia, 173, 173\*.
- S. Serapionis, 361\*.
- Regulae monasticae, 361, 361\*.
- Regulis (De) juris cum glossis, 614.
- Reichenbach, H. G., Brieven, 1873 (p. 244).
- Reinking, G., Brieven over de voortpl. van het evangelie in de kolonien, 1314.
- Reinwardt, C. G. C., Dictata ad chemiam, 1637.
- Brieven, 1873 (p. 244).
- Reis naar Engeland in 1635, 1173.
- Reiske, J. J., Nota in Ibn-Arabschah, 1486.
- Reisbeschrijving van Frankrijk en de Riviera, 1770.
- Reitz, Joa. Fri., Epistola, 1000.
- Reitz, Joa. Hen., Epistola, 1000.
- Reitz, G. O., Brief, 1348.
- Rekening der kerkmeesters van Montfoort, enz., 1818.
- Rekeningen van Ontfangers-generaal, 1160, 1162.
- van Ontfangers ter Admiraliteit, 1161.
- Relandus, Adr., Epistolae, 998.
- Relazioni di ambasciatori Veneziani, 1414, 1415.

- Remarques betr. de justitie in Holland, 1102.
- Remediis (De) contra pericula quae possunt contingere circa canonem, 1586.  
Cf. init.: Missa suo.
- Remigius Antissiodorensis, Commentarius in Pauli epistolas, 322'.
- Remonstrantie van N. N. Hollander in dienst v. Spanje, 1190.
- Remus, G., Notatt. ad Arnobium, 841.
- Renard, Joa., in Sphaeram J. de Sacrobosco, 727.  
— in Aristot. de coclo, 727.  
— in Aristot. de generatione, 727.  
— ? in Aristot. Meteorolog., 727.
- Renteboek, zie Manuale.
- Request betr. Bekkers Betov. Werelt, 1054.
- Resolutien der Staten Generaal, 1188, 1192, 1205, 1206, 1210, 1214, 1778.  
— Registers daarop, 1200.  
— der Staten van Friesland. Register, 1310.  
— der Staten van Gelderland. Register, 1234.  
— der Staten van Utrecht, 1272, 1707, 1821, 1825, 1837.  
— der Staten van Holland en West-Friesland. Recueil, 1795.  
— der Vroedschap van Utrecht. Register, 1822, 1823.
- Responsiones ad allegationes factas pro fratribus ord. minorum, 144'.
- Ressensis, Jo. Car., Observatt. rerum Turcicarum, 842.
- Reynerus de Pisis, Pantheologia, 273.
- Reyniers, H., Collacien en sermoenen, 1693.
- Reyper, J. Ez., Const der Constapelschap, 1370.
- Rheeden, D. van, Berigt omtr. Souratte (1758), 1313.
- Rhemen, Steph. van, Miscellanea ab eo suppedit., 800.  
— Brieven, 999.
- Rhenferd, Jac., Epistolae, 999, 1000.
- Rhoer, C. W. de, Dictata in Institut. Justinian., 666.
- Rhoer, C. W. de, Dictata ad jus Romanum, 667, 668.  
— Dictata de jure criminali, 669.  
— Dictata de jure gentium, 670.  
— Dictata ad jus naturale, 671, 672.  
— Dictata ad interpret. F. W. Pestelii Fundamentorum jurisprudentiae naturalis, 1610.  
— Dictata in Pandecta, 1611.
- Rhoer, Jac. de, Dictata de stilo N. Test., 556.  
— Origines verb. graec. N. Test., 557.  
— Dictata in Marcum, 557, 558.  
— Dictata in Epist. ad Corinthios, 556.  
— Dictata in Epist. ad Philippenses, 557.  
— Dictata in Homeri Iliadem, 953.  
— Dictata in Isocratem, 953, 954.  
— Dictata in Theophrasti Charact., 955.  
— Brieven, 1348.
- Rhotamannus, Christoph., Descr. cometarum a. 1585, 728.
- Richardot, Joa., Epistola, 983.
- Richardus a S. Laurentio, De laudibus B. M. V., 136\*, 137'.
- Richardus Rolle de Hampole, De arte moriendi, 58'.  
— Speculum peccatorum, 166\*, 332\*.
- Richardus de Sancto Victore, Super Cantica Cantecorum, 274.  
— Comment. in Apocalypsim, 275, 276, 277.  
— De contemplatione majore, 278, 279.  
— De contemplatione ex ejus dictis excerptus, 278, 278'.  
— De exterminatione mali et promotione boni, 278\*, 280.  
— De XII patriarchis s. de contemplatione minore, 278, 279.  
— De statu interioris hominis post lapsum, 279, 280.  
— De gradibus et perfectione caritatis, 279, 280.  
— De trinitate, 280.  
— Super Psalmo: Afferte domino, 280, 280\*.  
— Super lectione Act. Apost. Misit Herodius rex, 280, 280\*.

- Richardus de Sancto Victore, De sacrificio David prophetae, 280.
- De multipl. pane sacrificii legalis, 280, 280\*. Cf. init.: Carbonum et.
- De verbis Isaiae: In die illa nutriet homo, 280, 280\*. Cf. init.: In die illa.
- Sermo de B. Gregorio papa, 280, 280\*. Cf. init.: Clama ne.
- De potestate ligandi et solvendi ecclesiasticis, 280.
- De visione Nabuchodonosor, 280.
- De visione Danielis IV bestiarum, 280.
- Adnotatio in Psalmum XXVIII, 361\*.
- Richardus, Ant., De libero arbitrio, 449.
- Richelius, Epistola, 1664.
- Richter, Car. Lud., Brieven, 1348.
- Richtsteig Landrechts, 1375.
- Ridder, B. V. de, Brieven, 999.
- Ridolphis, vid. Laurentius.
- Riga, vid. Petrus.
- Rituale, 422\*.
- Rivetus, Guil., Elogium, 1686 (p. 126).
- Riviera (Reisbeschrijving van de), 1770.
- Rivinius, Joh. Flor., Epistolae, 1000.
- Rivius, T., Elogium, 1686 (p. 125).
- Robers, J., Brieven, 999.
- Robertus Grostete s. Lincolnensis, Comment. in Dionysii Areopagitae Mysticam theologiam, 79, 281.
- Tract. moralis de oculo, 349\*.
- De sphaera, 722.
- Robertus Holkoth, De secretis religioso commissis, 146\*.
- Postilla super lib. sapientiae, 219.
- Moralitates, 317, 331.
- Rodenburgh, Th., Hertoginne van Savoye en Don Juan van Mendossa, 1848.
- Rodolphus de Bibraco, de VII donis Spiritus Sancti, 342\*.
- Roelantius, Mart., Autogr., 1002.
- Roëll, Herm. Alex., Dictata in theol. natur., 469.
- Dictata in J. Melchioris Fundam. theol., 470.
- Dictata in Psalmum LXXXIX, 471.
- Dictata in Epist. ad Galatas, 472.
- Dictata in Epist. ad Philippenses, 473, 474.
- Roëll, Herm. Alex., Dictata in Epist. I Petri, 475.
- Dictata in Epist. II Petri, 476.
- Roëll, Joa. Alex., Epistolae, 1000.
- Roëll, J. F., Brief, 1348.
- Roemer, F., Brief, 1873 (p. 244).
- Roever, N. de, Brief, 1876.
- Roffredus Epiphani, Super jure canonico, 630.
- Rogierus (Parmensis?), Practica medicinae, 683.
- Rolle, vid. Richardus.
- Ronssaens, Gualt. Bruno, Epistolae, 986.
- Rosa medica, 688.
- Rose, Recueil de lettres de Louis XIV, 1400.
- Rosendalius, Aem., Epistolae, 986.
- Rosendalius, Jac., Epistolae, 986.
- Rosendalius, Joa. Jac., Epistolae, 986.
- Rossijn, J. T., Dictata in logicam, 554, 555.
- Rosweyde, Herib., Epist. ad Herm. Strick, 842.
- Rotarius, Joa., Autogr., 1002.
- Rotulae (Quinque), Hebraice, 1424.
- Rovenius, Phil., Loci communes theologici, 437.
- Sententiae et conclusiones theologicae, 438—440.
- Röver, Mt., Brieven, 1348.
- Rowe, Tho., Epistola, 986.
- Roy, A. R. de, Elogium, 1687 (p. 128).
- Royaards, Herm., Dictata in interpretat. appellationum J. Chr., 559.
- Interpret. vocab. et formul. de operibus Christi, cet., 559.
- Dictata ad historiam relig. et eccles. Christ., 560.
- Royaards van Scherpenzeel, W. F., Brief, 1873 (p. 244).
- Ruardi, Joa., Dictata in Marcum, 544.
- Dictata in Epist. I ad Corinthios, 545.
- Dictata in Epist. II ad Corinthios, 546.
- Dictata in Epist. ad Colossenses, 547, 548.
- Dictata in Epist. I ad Thessalonic., 547.
- Dictata in analog. linguae Graecae, 941.

- Ruardi, Joa., Brieven, 1064.  
 Rubricae corp. juris civ. et canon., 629.  
 Rufinus, Praefatio in transl. libr. Gregorii Nazianzeni, 447.  
 — vid. Eusebius Caesareënsis.  
 Ruhnkenius, Dav., Dictata in Lucam, 551.  
 — Dictata in Acta Apostol., 552.  
 — Epistolae, 4348.  
 Rulæus, Ev., Epistolae, 989, 999.  
 Rumpf, C. C., Brief uit Stockholm, 991.  
 Rumphius, Geo. Everh., Auctarium v. h. Amboinsche Cruydtboek, 1361.  
 Rungius, Joh. Cunr., Epistolae, 1000.  
 Rupe, Alanus de, vid. Alanus.  
 Rupescissa, vid. Joannes.  
 Rupertus, vid. Robertus.  
 Rusius, A., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Rusius, vid. Laurentius.  
 Ruspensis, vid. Fulgentius.  
 Rutenbergh, vid. Ghysbertus.  
 Rutgers, W., Brief, 1876.  
 Ruusbroec, vid. Joannes.  
 Ruysch, H., Epistola, 1676.  
 Ruysch, J. Azn., Testament, 1820.  
 Rijekius, Theod., Dictata ad Justinum, 880.  
 — Epistolae, 989, 1000.
- S.**
- Sabziwari, as-, Maçâbiho l-qolub, 1471.  
 Sachsenspiegel, 1375.  
 Sacramente (Van den heylighen) te ontfaen, 1691.  
 Sacramentis (De) ministrandis tempore interdicti, 146, 147.  
 — (Liber de) et liber poenitentiarum, 387. Cf. init.: Bos ut.  
 — (Quaestiones de), 181. Cf. init.: Utrum sacramentum.  
 Sacrobosco, vid. Joannes.  
 Sagot, P., Brieven, 1873 (p. 244).  
 Saint-Disdier, Lettres, 1408.  
 St. John, Joa., Epistolae, 999.  
 Saksenspiegel, 1723.  
 Saldenus, Guil., Epistolae, 996.  
 Sallustius. Tabula in ejusdem H. de bello Catilinario et Jugurtino, 138.  
 — Bellum Catilinarium et Jugurtinum, 1662.  
 Salm Dijk, J. A. zu, Brieven, 1873 (p. 244).  
 Salmasius, Cl., Epistolae, 987.  
 — Notae in Aratea, 1494.  
 — Notae in Nonni Dionysiaca, 1523.  
 Salomons (De vijf boeken), 1007.  
 Samenspraak (Berijmde) in het Friesch tusschen Tialle en Wontir, 1808 (p. 197).  
 Samuel de Fex s. Marochitanus, Epistola ad B. Isaac, 204, 257.  
 Samuelis liber I, Malaice, 1481.  
 Sancta Maria, Paulus de, vid. Paulus.  
 Sancta Sophia, Mars. de, vid. Marsilius.  
 Sancto Concordio, Bartholomaeus de, vid. Bartholomaeus.  
 Sancto Geminiano, Domin. de, vid. Dominicus.  
 Sancto Victore, vid. Hugo; Richardus.  
 Sande Lacoste, C. M. van de, Brieven, 1873 (p. 244).  
 Sandelin, Ger., Epistolae, 983.  
 Sandius, Fred., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Santen, Laur. van, Brieven, 1348.  
 Santini (l'Abbè), Lettres, 1408.  
 Sarzetto, Ang., Epistolae, 988.  
 Saumaise, B. de, (Lettres à), 994.  
 Saxe, Chr., Brieven, 1348.  
 Saxonia, vid. Conradus de; Ludolphus de.  
 Scaliger, Jos., Fragmenta veterum Graecorum, 24.  
 — Epistolae, 987 ? 1251.  
 — Elogium, 1686 (p. 125).  
 Schaaf, J. H. A. van der, Brief, 1875.  
 Schacht, H., Brief, 1873 (p. 244).  
 Schacht, J. H., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Schacht, Herm. Oosterdijk, Dictata de medic. theor., 705.  
 Schacht, J. Oosterdijk, Institt. medicinae practicae, 1624.  
 Schade, Gasp., Brieven, 999.  
 Schaghen, J., Epistola, 1000.  
 Schallenberg, H. J., Brief, 1348.

- Scharpe, vid. Sharp.
- Schaverbeckins, J., Elogium, 1686 (p. 126).
- Scheffer, R. H. C. C., Brieven, 1873 (p. 244).
- Scheidius, J., Brieven, 1065.
- Scheidius, J. F., Brief, 1348.
- Schelling, P. van der, zie Alkemade, K. van.
- Schellinkhout. Keuren en handvesten, 1729 (p. 152).
- Scheltema, Jac., Plan v. uitbreiding v. Utrecht, 1299.
- Iets voor het jubeljaar d. Akad. te Utrecht, 1302.
- Scheltens, J., Brief, 1876.
- Schellinga, Gerl., Aanmerkingen en bijvoegsels tot H. de Groot's Inleidings tot de Holl. rechtsgr., 1082.
- Schemkes, Lud., Brieven, 1348.
- Schenck a Tautenburch, Fred., Epistola, 983.
- Scherpezeelius, Jaa., Epistolae, 996.
- Schille, Hans van, Autogr., 1002.
- Schimmelpenninck van der Oye, And., Brief, 1348.
- Schimmelpenninck van der Oye, W. A., Brieven, 1348.
- Schlechtendal, D. F. L. von, Brieven, 1873 (p. 244).
- Schminke, J. H., Dictata ad historiam literar., 938.
- Schmitz, Fr., Brieven, 1873 (p. 244).
- Schneider, L., Brief, 1876.
- Schoemaker, Andr., Afbeeld. van zegels, 1254.
- Schoenlin, Brief, 1873 (p. 244).
- Scholarius, vid. Georgius.
- Scholia Graeca in Dionysii Periegesin, 25.
- Schomaker, Herm., Brieven, 1064, 1348.
- Schonaugiensis, vid. Eghertus.
- Schoon, Hend., Aanteekeningen, 1199.
- Schoonhovia, vid. Joannes.
- Schoonhovius, Flor. Th., Epistolae et carmina, 986.
- Schotanus, Bern., Dictata in Institutiones Justinian., 643.
- Schotanus, Joh., Carmen aut., 1000.
- Schotanus, Mein., Epistola, 985.
- Schotanus à Sterringa, Alb., Epistola, 1000.
- Schott, H. W., Brieven, 1873 (p. 244).
- Schottus (?), Andr., Epistola, 987.
- Schouten, Wilh., Brieven, 1065.
- Schouw, J. Fr., Brief, 1873 (p. 245).
- Schrader, J., Brieven, 1348.
- Schrevelius, Ewaldus, Dictata de morbis pectoris, 696.
- Medische adviezen, 1173.
- Schröckius, Luc., Epistolae, 996.
- Schröder, J. C., Epistola, 1000.
- Schroeder, J. F. L., Dictata in logicam, 593, 1595.
- Dictata in elementa matheseos, 731.
- Dictaten over metaphysica, 1076.
- Aanteek. uit zijn philosophisch college, 1077.
- Dictata in elementa philosophiae, 1595.
- Dictant over de beginselen der theor. wijsbegeerte, 1722.
- Schroeder, Nic. Guil., Dictata in Pentateuchum, 492, 493.
- Dictata in Genes. et lib. I Samuelis, 494.
- Dictata in Psalmos, 492—498.
- Dictata in Jesaïam, 499—501.
- Dictata in Jeremiam, 502—508.
- Dictata in Ezechielem, 509—511.
- Dictate in Prophetas minores, 512—527, 532.
- Dictata in antiquitates Hebraeas, 528—531.
- Dictata in fabulas Locmani, 532, 1456, 1457.
- Observatt. in Ibn Doraid, 1455.
- Dict. in Hamasam, 1456, 1457.
- Analyses Chaldaicae, 1457.
- Notae in Ibn-Arabschah, 1487.
- Schroeder van der Kolk, J. L. C., Physiologia corporis humani (dictata), 1631.
- Schultens, Alb., Dictata in Psalmos, 532, 533.
- Dictata in Ecclesiasten et lib. Jobi, 534.
- Dictata in Jeremielem, 535.

- Schultens, Alb., Dictata in Ihabakukum, 533.  
 — Dictata ad origines Hebraicas, 537, 538.  
 — Notae in Ibn-Arabschah, 1486.  
 Schultens, Henr. Alb., Dictata in Deuteronomium, 541.  
 — Dictata in Psalmos, 542.  
 — Dictata in Jesaiam, 543.  
 Schultens, Joa. Jac., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Schulting, Ant. Epistolae, 989, 1000.  
 Schulting, Corn., Orat. in laudem graecae linguae, 889.  
 — Epistolae, 989.  
 Schultz, Chr., Brief, 1348.  
 Schultz Bipontinus, C. H., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Schunck, J., 1873 (p. 245).  
 Schurman, Anna Mar. van, Poemata Gallica, 837.  
 — Epistolae, 983, 1655 (p. 406).  
 Schurman, J. G. van, Poème sur la prise de Bolduc, 837.  
 Schutte, Rutg., Brieven, 1065.  
 Schuur, E. van der, Commentarius in Jurisdictionem urbis Rheno-Traiectinae, 1600.  
 Schwäbisch Lehnrecht, 1375.  
 Scire mori (Liber de), 387.  
 Scirus, Fillis van, Herderspel van Guid. de Bonarelli, 1849.  
 Scorza, Jer., Autogr., 1002.  
 Scotus Augianus, Oratio confessoria (poema), 1664.  
 Scotus, vid. Joannes Duns.  
 Scripta de incitatione cleri et populi Coloniensis ad neutralitatem, 206.  
 Scrivierius, Pt., Notae in Joh. de Beka et W. Hedam, 1568.  
 Scutorpe, vid. Hermannus Petras de.  
 Seaman, Guil., Grammatica linguae Turcicae, 1476.  
 Sebizius, J. G., Epistolae, 996.  
 Secretis (De) religioso commissis, 146.  
 Sedulius, Casp., Lamentatio Palladis, 841.  
 Sedulius, vid. Caelius.  
 Seeman, B., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Segaar, C., Dictata in epistolam ad Hebraeos, 1591.  
 Segunyn, Lettres, 1408.  
 Selwerd. Landrecht, 1146, 1147.  
 Selijns, Henr., Brieven, 996, 997, 1058.  
 — Gedichten, 1347.  
 Seneca, L. Annaeus, Tragoediae, 814.  
 Seneca (Pseudo-), Epistolae ad Paulum, 237.  
 — Tractatus de quatuor virtutibus, cet., 318, 318\*, 368.  
 Sententiae. — Super IV II. Sententiarum (Pt. Lombardi), 283, 283\*. Cf. init.: Veteris ac.  
 — e Scriptura Sacra, 820.  
 — ex Vet. et N. Testamento, 373.  
 Sequentiarum (Liber), 417, 417\*.  
 Series sanctorum patrum, 261, 261\*. Cf. init.: Considerans historie.  
 Sermo incipiens: Audivimus fratres, 57.  
 Cf. initia.  
 — incipiens: Dilecti filii. Cf. initia.  
 — incipiens: Domum tuam. Cf. initia.  
 — incipiens: Ibo mihi. Cf. initia.  
 — incipiens: Nostis fratres. Cf. initia.  
 — incipiens: Quae est ista. Cf. initia.  
 — incipiens: Quamquam non. Cf. initia.  
 — incipiens: Quasi stella. Cf. initia.  
 — incipiens: Quomodo et. Cf. initia.  
 — incipiens: Salutem et. Cf. initia.  
 — incipiens: Venit filius. Cf. initia.  
 Sermoenen (anoniem), 1027, 1028, 1034, 1035, 1046.  
 Sermones (anonymi), 57, 59, 59\*, 113, 116, 122, 143, 143\*, 154\*, 173, 217, 217\*, 227, 261, 316, 316\*, 349, 357, 361, 362, 362\*, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 370, 380, 711, II p. 274.  
 Sermones incip.: Ascendam in, 243\*. Cf. initia.  
 — incip.: Ave gratia, 368. Cf. initia.  
 — incip.: Dicite filiae, 349. Cf. initia.  
 — incip.: Exaltata est, 366, 366\*. Cf. initia.  
 — incip.: Lavamini mundi, 365, 365\*. Cf. initia.  
 — incip.: Magnificat anima, II p. 277. Cf. initia.



- Sermones incip.: Nunc propior, 363. Cf. initia.  
 — incip.: Sapientiam sanctorum, 362. Cf. initia.  
 — incip.: Solemnem memoriam, 361, 361\*. Cf. initia.  
 — incip.: Tota pulchra, II p. 276. Cf. initia.  
 Sermons pour les jours de fête, 1390.  
 — sur le Carême, 1391.  
 — sur les cantiques, 1391.  
 Sermonum argumenta, 711.  
 — schemata, 59\*.  
 Serrurier, Ph., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Seubert, M., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Severinus, Mc. Aurel., Carmina, 886.  
 Severinus, Pl., Autogr., 1002.  
 Severus, vid. Sulpicius.  
 Sharp, Joa., De superstitionibus et assertionibus, 283.  
 Shuttleworth, R. J., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Sibelius, T., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Sibrandus, L., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Sibylla, Helena, Epistola, 997.  
 Siccama, J. Hora, Verhandelingen, Aanteekeningen enz., 1354.  
 Siebold, H. von, Brieven, 1873 (p. 245).  
 Siebold, Ph. F. von, Brieven, 1873 (p. 245).  
 Sigillum B. Mariae Virginis, 233, 233\*.  
 Signa humilitatis, 227, 227\*. Cf. init.: Humilis timore.  
 Signalbook, 1988.  
 Signatures des Pasteurs Wallons, 1394.  
 Silva, P. de, Elogium, 1687 (p. 127).  
 Simon de Cassia, De gestis Salvatoris, 284—288.  
 Simon de Diepenheim, Judicium de tractatu Ger. Groote (de focaristis), 174.  
 Simon de Janua, Synonyma medicinae, 694, 695, 1005.  
 Simons, A., Dictaat over Aesthetica 1853.  
 Simplicius, Comment. in Epictetum (Venet. 1528) cum notis mss., 1511.  
 Sirmondus, Jac., Dictata in Pomp. Melan, 830.  
 Situ (De) imaginum coelestium, 725.  
 — (De) regionum Orientalium, 391.  
 Six, J. P., Brieven, 1874.  
 Skezely, Fr., Elogium, 1687 (p. 128).  
 Sladus, Mt., Notae in Athenaeum, 1504.  
 — Notae in Diogenem Laertium, 1507.  
 Sloissen (Van 5 geistlicher), 1025.  
 Smaragdus, Diadema monachorum, 199.  
 Smetius, Joh., Epistolae, 996, 1058.  
 Smids, Lud., Ulysses, 913.  
 — Geographia Justinii, cet., 913.  
 — Oedipus numismaticus, 914.  
 — Phosphorus historicus, 915.  
 — Observatt. in Imperat. Roman. numismata, 916.  
 Smith, A., Naspeuringen over de natuur en oorzaken van den rijkdom der volkeren, 1750.  
 — — Register daarop, 1751.  
 Smits, J. J., Brief, 1875.  
 Smits, P., Brieven over een doorbraak in den Lekdijk (1760), 1164.  
 Smythers, A., Epitheta (Rotterd. 1620), cum notis mss., 1894.  
 Snaecanus, P. J., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Snellius, Rud., Epistola, 986.  
 Snellius, Will., Descr. cometarum a. 1618, 728.  
 — Epistolae, 986.  
 Snoy, Rein., Hist. Hollandiae, cet., 772.  
 Socens, vid. Joannes.  
 Soliloquium Jesu, 369, 369\*.  
 Solo, vid. Geraldus.  
 Soltouwe, vid. Conradus Pragensis.  
 Someren, J. van, Epistolae, 999.  
 Somerset, vid. Guilielmus.  
 Sommelsdijck, Heer van, Verbael over syne ambassade aen den Coninck van Groot Brittagne, 1783.  
 Sonder, W., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Sonoy, Annotata opt. placet van de Staten van Holland, 1664.  
 Sophia, Mars. de S., vid. Marsilius.  
 Sophronius patr. Hierosol., de haeresibus, Graece, 3.  
 Sordau, Regn., Epistolae, 996.  
 Sororibus (De duabus) deceptis a diabolo, 390.

- Sosius, vid. Zoesius.
- Spaan, J. van, Brieven, 1064, 1065.
- Spaen, J. F. W. van, Brief, 1348.
- Spaen, W. A. van, Brieven, 1348.
- Speculum animae peccatricis, 339, 339\*.
- christiani, 173.
- Mariae, 370, 370\*.
- monachorum, vid. Bernardus (S.).
- peccatorum, vid. Gregorius magnus.
- prelatorum, 164.
- sacerdotum, 236, 236\*, 387, 387\*, II p. 264.
- secularium, 236.
- subditorum, 164.
- sive stimulus poenitentiae, 236, 236\*.
- Spel van sinnen van de siecke stadt, 1336.
- van de christen kercke, 1336.
- 's Werelts aendoen, 1336.
- over de gelijkenis v. den wijngaard, 1337.
- Sphaeris (De) coelest. et intelligentiis, 723.
- Spiegel, L. P. van de, Brieven, 1348.
- Spiegel der volcomenheit van S. Franciscus gesellen, 1018.
- der magheden, 1020.
- der moniken, 1020.
- der biechten, 1691.
- der sonden (fragm.), 1845.
- Spierae (Fr.) Civitatulani horrendus casus (belgice), 1697 (p. 135).
- Spiritu (De) sancto in Pentecoste, 116.
- Cf. init.: Quomodo et.
- Spotdichten, 1868.
- Spranckhuysen, A., Elogium, 1686 (p. 126).
- Spreekwijzen (Lat. en Holl.), 1349.
- Staat van den innecomen ende lasten van de domeynen van Hollandt (1642), 1156.
- van inkomsten en lasten der prov. Holland (1671—77), 1157.
- van der oorloge te water in 1633, 1155.
- Stadboek (Groninger), 1726 (p. 147).
- Stadtrecht van Deventer, 1140.
- van Zwolle, 1141—1143.
- van Groningen, 1145—1148.
- van Nijmegen, 1095.
- Stadtrecht cf. Statuten.
- (Braunschweigscher) fragm., 1884.
- Stact (Van den geesteliken), 1024.
- Stallaert, K., Brieven, 1876.
- Stanislas (Lettre du Roy) de 1734, 1402.
- Stapleton, Thom., Comment. in Matthaëum, 444.
- Staringh, G., Brieven, 1064.
- Staten-Generaal, Brief, 1697 (p. 137), 1779, 1868.
- Staterus, J. J., Epistolae, 996.
- Statistiek van Nederland, 1151.
- Statistique der département d'Utrecht, 1890.
- Statu (De) clericali, 204.
- (De) sacerdotali, 300.
- Statuta Canonorum Regul. Congregationis Windesh., 1589.
- de eligendo pastore, II p. 258.
- ecclesiae Traiectensis, 1596, 1651.
- Ordinis Carthusiensis, 371, 371\*, 372\*.
- Statuten van Arnhem, 1091—1093.
- van het kapittel van St. Marie te Utrecht, 1257.
- van een vrouwenklooster van S. Augustinus, 1044.
- van een vrouwenklooster van S. Benedictus, 1045.
- Steenhoven, Dingeman van, Werken, 1059—1063.
- Steinbrückel, J. R., Elogium, 1686 (p. 126).
- Stella clericorum, 204, 368, 373. *II p. 264*
- Stephanus Bisuntinus, Alphabetum narrationum patrum antiquorum, 316\*.
- Stephanus Tempier, Epistola, 318\*.
- Stickius, Chr., Album amicorum, 1685.
- Stoer, G., Geometrie of Landmeetkonst, 1881.
- Stoett, F. A., Brief, 1876.
- Sterrekunde (Overzicht der), 1367.
- Stöcken, J. H. de, Correspondance, 1403.
- Stosch, J., Brief, 1348.
- Strabo, vid. Walafridus.
- Strato (Altenb. 1764) cum collat. ms., 1531.
- Strick, Adr., Elogium, 1686 (p. 125).



- Strick, J., Brieven, 999.
- Struchtmeijer, J. J., Brieven en autobiographie, 1348.
- Struyck, Ger., Reeckeninge d. goederen van St. Pieter in Drente, 1269.
- Stukken van historischen aard, 1779.
- Sturluson, Snorra, Edda, 1374.
- Süchten, M. à, Elogium, 1686 (p. 125).
- Suctonius Tranquillus (Amst. 1736) cum notis mss., 1556.
- Suffridus Petrus, Epistola, 1676.
- Sulpicius Severus, Vita S. Martini, 122, 122\*, 124, 125, 126.
- Epistola ad Desiderium, 122\*.
- Epistolae III de transitu S. Martini, 122, 124, 125, 126.
- Dialogi III de vita S. Martini, 122, 124, 125, 126.
- Opera (Antv. 1574) c. notis mss., 1560.
- Summa de dispensationibus, 635.
- de vitis, 374, 374\*.
- Summula theologiae moralis, 292\*. Cf. init.:  
Duae sunt.
- Σύναξις ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν. 13.
- Suppositionibus (De), cet., 235.
- Suringar, W. H. D., Brieven, 1876.
- Susius, Jac., Autogr., 1002.
- Suso, vid. Henricus.
- Swaay, H. A. J. van, Brief, 1876.
- Syuden, J. H. van, Dictata de physica, 721.
- Grondbeg. d. meetkunde, 1364, 1365.
- Sylvius, vid. Aeneas.
- Symbolum apostolorum, 32.
- Athanasii, 32.
- Synesius, Epistolae (Paris. 1605) cum notis mss., 1539.
- Synonyma apothecariorum, 694.
- Arabica et Graeca, 694.
- Sypesteyn, Henr. van, Epistolae, 997, 998, 1347.
- Syrus, vid. Ephraem.
- T.**
- Tabula dierum anni mobilium, II p. 258.
- fidei christianae, 375.
- Tabula fungonis, 722.
- defectuum missae, 357.
- litterarum lunarium, II p. 258.
- rerum praecipuarum totius bibliae, 370\*. Cf. init.: Aaron consecratio.
- Salernitana, 688.
- Tabulae astronomicae, astrologicae, 688.
- astronomicae, Arabice, 1442.
- computae paschalis (1139—1231), II p. 258.
- Taets van Amerongen, C., Brieven, 999.
- Tafet, vid. Franciscus.
- Tambaco, vid. Joannes de.
- Tarantasia, vid. Petrus.
- Tarteron, Lettre sur Horace, 1409.
- Tasis y Peralta, Juan de, Obras satiricas, 1421.
- Tavenraat, F., Brief, 1875.
- Tebbingh, A., Elogium, 1686 (p. 126).
- Teeckman, G., Brieven, 999.
- Teelinck le Grand, Joh., Elogium, 1687 (p. 128).
- Telting, I., Brief, 1875.
- Temminck, M., (?) Notae in Heliodorum, 1513, 1516.
- Templo (De) Dianae Ephesiae dissertatio, 926.
- Terentius, Comoediae, 805, 806.
- (Amst. 1710) cum notis mss., 1557.
- Termini legales, 821.
- Ternij, D. van, Elogium, 1687 (p. 127).
- Tertullianus, De pallio (L. B. 1656) c. coltat. ms., 1561.
- Terwey, T., Brief, 1876.
- Tessel, A. H. van, Brief, 1868.
- Testament van Hub. van Buchell, 1820.
- van Ernst van Mansfeld, 1834.
- van Joh. Ruysch Az., 1820.
- Testament (N.) met de glossen en prologen, 1008.
- Testamenta XII Patriarcharum, 389.
- Testamentum novum graecum (Amst. 1717) cum notis mss., 1525.
- novum latinum, 133.
- Teysmann, J. E., Brieven, 1873 (p. 245).
- Thalesius, L., Epistola, 983.
- Thebit, vid. Tsabet.

- Themata pro sermonibus, 181, 181\*, 316. Cf. init.: Hora est.
- Theodericus de Apollia, Vita S. Elysa-  
beth, II p. 291.
- Theodericus Herxen, De innocentia ser-  
vanda, 380.
- De parvulis trahendis ad Christum,  
380.
- De laudabili studio fratrum, cet. 380.
- Liber de instructione religiosorum,  
4586.
- Dicta doctorum de quibusdam festis  
et sanctis, 1586.
- Theoderico, vid. Guilielmus a.
- Theodoretus, J. A., Elogium, 1685,  
1686 (p. 125).
- Theodorus Gaza (Venet. 1495) cum collat.  
ms., 1532.
- Theodulus, de veritate et falsitate s.  
Ecloga, 292.
- Theofridus, Vita S. Willebrordi, 843.
- Theologia (De mystica), 343\*.
- Theophylactus, Epistolae (L. B. 1617)  
cum notis mss., 1540.
- Theorica metrica, 377.
- Thesaurus pauperum, vid. Petrus Hispanus.
- Thévenot, Melch., Lettres, 1408.
- Thignonville, vid. Guilielmus.
- Thins- en erfpachtsrechten van Gelder-  
land, 1725.
- Thomas (Br.), Natuurkunde, 1328.
- Thomas de Aquino, De perfectione spiri-  
tualis vitae, 107.
- De secretis religioso commissis, 146\*.
- Tabula locorum S. Thomae, quibus  
Epistolae et Evangelia totius anni  
illustrantur, 181\*.
- De essentia, 231.
- Postilla super Evangelio S. Marci, 293.
- Postilla super Evang. S. Lucae et S.  
Joannis, 294.
- Summa theologiae, 295.
- Tabula in ejusdem Summam, cet.,  
297, 297\*.
- Quodlibeta, 296.
- De divinis moribus, 297.
- De sacramento eucharistiae, 135, 297.
- Thomas de Aquino, Tabula in ejusdem  
Scriptum super IV Sentent., 297\*, 357.
- Excerpta ex libro de malo, 298, 298\*.
- Expositio in lib. Job, 326\*.
- De sacerdotis officio et VII sacra-  
mentis, 386\*.
- Epistola incip. Quia quaesisti, 205.
- Thomas de Cobham, Summa de poenitentia,  
631.
- Thomas Cantimpratensis, De apibus, 299.
- Dat boec der bijen, 1016, 1017.
- De natura rerum, 709, 710.
- Vita Christinae, II p. 271.
- Thomas à Kempis, Hymnus de B. Agneta,  
38\*.
- Imitatio Christi, 473 (Liber II, IV),  
499 (Liber I, III), 301 (Liber II, III).
- Eadam, belgice, 1025 (Liber I), 1032  
(Liber I).
- De vita boni monachi, 184\*.
- Enchiridion monachorum, 184\*.
- Eruditorum devotorum, 184\*.
- Manuale parvulorum, 184\*.
- Sermo II ad Novitios, 184\*, 227\*.
- Doctrinale juvenum, 184\*.
- Orationes V et VI de Passione Domini,  
223\*.
- De tribus tabernaculis, 227\*.
- De vera compunctione cordis, 227,  
227\*, 383\*.
- Sermones de abnegatione sui ipsius,  
cet., 227.
- Sermones I—IX ad fratres, 227\*.
- De fidei dispensatore, 227\*.
- De solitudine et silentio s. de vita  
solitaria, 227\*.
- Epistolae nonnullae, 57\*, 227, 227\*.
- Libellus spiritualis exercitii, 227, 227\*,  
384\*.
- Libellus continens VIII capitula quorum  
I de recognitione propriae fragilitatis,  
227, 227\*.
- De disciplina claustralium, 184\*, 227,  
227\*, 384\*.
- Soliloquium animae, 300.
- Meditationes de vita Christi, 301.
- Dicta, 383.

- Thomas à Kempis, *Doctrinale s. manuale iuvenum*, 384\*.
- Thomas magister, *Grammatica, Graece*, 14.
- Thomas Vercellensis, *Comment. in Dionysium Areopagitam*, 79, 79\*, 302, 302\*.
- *Extractio super opera Dionysii Areopagitae*, 79\*.
- *Comment. in Cantica Canticorum*, 302, 302\*. Cf. *init.*: *Funiculus triplex*.
- Thomas Walleis, *Super Proverbia Salomonis*, 304.
- *Comment. in Augustinum, de civitate Dei*, 305, 306.
- Thomas, Fr., *Brieven*, 1873 (p. 245).
- Thorbecke, J. R., *Dietaat over staats- en rechtsgeschiedenis van Nederland*, 1753.
- Thucydides, *de bello Peloponnesiaco, Graece*, 6.
- Thysius, Joh., *Lettres*, 1408.
- Thijm, J. A. Alberdingk, *Brieven*, 1876.
- Tibrizi, at-, *Comment. in Moallakat*, 1453.
- Tideman, J., *Brief*, 1876.
- Tiele, P. A., *Brief*, 1876.
- Tielerwaard, *Dijkrechten*, 1097.
- Tifäschi, at-, *de lapidibus preciosis*, 1443.
- Timore (De) et eius diversis speciebus, 386, 386\*.
- (De) Dei, 176, 176\*. Cf. *init.*: *Audiens sapiens*.
- Tjeenk, I., *Elogium*, 1687 (p. 128).
- Todaro, A., *Brieven*, 1875 (p. 245).
- Toelman, S., *Elogium*, 1685.
- Toll, A. A. van, *Epistolae*, 996.
- Tollens, H., *Brief*, 1876.
- Tollius, Herm., *Brieven*, 1064, 1348.
- Tollius, Jac., *Epistolae*, 996.
- *Elegia*, 1058.
- *Notae in Florum*, 1543.
- Tollius, Phil. Th., *Epistolae*, 1058.
- Tondalus, *vid. Tundali visio*.
- Topicorum liber, 825.
- Tornamira, *vid. Joannes*.
- Toser, J. A., *Epistola*, 997.
- Tossanus, Chr., *Elogium*, 1686 (p. 125).
- Totum Bonum, 345.
- Toullieu, Pt. de, *Epistola*, 1000.
- Townshend, Lord, *Lettre*, 1401.
- Tractaten (Stichtelijke), 1030, 1032, 1035, 1694.
- Tractatus et excerpta theologica, 383, 383\*, 384, 384\*.
- *incipiens: Creator mundi*, 204.
- *incipiens: Cum bonis ambula*, 204.
- *incipiens: Cum musica*, 408\*. Cf. *initia*.
- *incipiens: Fulcite me floribus*, 176. Cf. *initia*.
- *incipiens: In veritate*. Cf. *initia*.
- *incipiens: Intueri libet*, 73; 73\*, II p. 273.
- *incipiens: Loquar secreto*, 232, 232\*.
- *incipiens: Possibile fuit Deum carnem assumere*, 346. Cf. *initia*.
- *incipiens: Quis, quid*. Cf. *initia*.
- *incipiens: Utrum tota theologia*, 346, 346\*. Cf. *initia*.
- *incipiens: Vulnerasti cor meum*, 387, 387\*, II p. 277.
- Traicté de Liège (1467), 1177.
- de Peronne (1468), 1177.
- Trajectum ad Mosam. *Manuale monasterii (fragm.)*, 129\*.
- Trajectum ad Rhenum, *vid. Utrecht*.
- Trano, *vid. Galfredus*.
- Tradlateur (Instr. v. den) d. stad Utrecht, 1133.
- Traudenius, Paul., *Epistolae et carmina*, 986.
- Traudenius, Theod., *Epistolae et carmina*, 986.
- Treleatius, Lucas, *Loci communes theol.*, 455.
- Treuga Henrici V regis, II. p. 258.
- Treviranus, L. C., *Brieven*, 1873 (p. 245).
- Tribulationibus (Notabilia de), 212.
- Trinitate (De Sancta), 122, 122\*.
- Trismegistus, *vid. Hermes*.
- Trithemius, Joa., *De triplici regione clustralium*, 307.
- *Modus et forma quotid. exerc. monachorum*, 307.
- *Compendium spiritualis exercitii*, 307.
- Triveth, Nic., *Tabula super Thomae (Walleis) comment. in Augustinum, de civitate Dei*, 305, 306.

- Triveth, Nic., *Expositio super Regulam S. Augustini*, 308.  
 Troestinge (Van der), 1023.  
 Trotz, C. H., *Dictata in jus publ. Belg.*, 660, 1603.  
 Troubetskay, P., *Brieven*, 1873 (p. 245).  
 Trutius, Ant., *Epistolae*, 983, 985.  
 Tsabet ben Corra (*Expos. tract.*) 725.  
 Tsgravenzand, *vid. Nicolaus*.  
 Tudeschis, *vid. Nicolaus*.  
 Tulligh, J. G. van Oldenbarnevelt gen., *Brieven*, 1348.  
 — *Gedenkschriften*, 1787.  
 Tulpen (*Abbeeld. van*), 1360.  
 Tundali visio, 114, 166, 173, 315, 390.  
 Turben (*Boek der*) van 's Hertogenbosch, 1088.  
 Turonensis, *vid. Gregorius*.  
 Turre, *vid. Ludov. de la*.  
 Tydeman, M., *Brieven*, 1348.  
 Tijnsrecht in Gelderland, 1108, 1725.  
 — in Utrecht, 1120.

## U.

- Ubertinus de Casali, *Arbor crucifixae vitae Jesu*, 309, 310, 348, 240.  
 Uchemannus, Theod., *Hermenia*, 860.  
 Uitspraken van den Hove van Utrecht, 1117.  
 Ultrajectinus zie *Lijnden van Lunenburg* (B. C. van).  
 Umsenius, A., *Elogium*, 1685.  
 Unger, J. H. W., *Brieven*, 1876.  
 Unitariana (*Alte und neue*), 1378.  
 Urbanus VIII Papa, *Epistola*, 1808 (p. 197).  
 Ursinus, J., *Elogium*, 1686 (p. 125).  
 Usuardus, *Martyrologium*, II p. 258, p. 264.  
 Utino, Leon de, *vid. Leonardus*.  
 Utrecht. *Lijst van boeken betr. U.*, 1245.  
 — *Indices diplomatum*, 837, 842, 1806.  
 — *Excerpten uyt Stads-rekeningen*, 844.  
 — *Lijst van charters, keuren enz.*, 1246.  
 — *Geschriften rak. de provincie*, 1252.  
 — *Afschriften van charters en andere stukken betr. U.*, 1654, 1655, 1734, 1739, 1811, 1812, 1834, 1835.  
 Utrecht. *Charters, brieven enz. verzam. door A. Matthaeus*, 1253, 1810, 1815.  
 — *Stukken afgeschr. door A. Schoemaker*, 1254.  
 — *Corn. J. Mudeni Collectanea*, 771.  
 — *Adversaria Gisb. Lapp v. Waveren*, 849.  
 — *Miscellanea van H. van Atteveld*, 1255.  
 — *Miscellanea verzameld door P. Bondam*, 1256.  
 — *Miscellanea, verzameld door P. van Musschenbroek*, 1257, 1258.  
 — *Kerkelijke zaken*, 1048, 1050, 1052—1055, 1701, 1702, 1707, 1709.  
 — *Rechten v. stad en provincie*, 1084, 1094, 1108—1137, 1173.  
 — *Regeering (19e eeuw)*, 1152.  
 — *Financien in 1752*, 1163.  
 — *Geschiedbronnen*, 772, 781—804.  
 — *Topographia et chronographia civit. Traject.*, *metrice*, 386.  
 — *De castro Trajecto*, 886.  
 — *Benedictiones quae per episcopum dari solent*, 366.  
 — *Catalogus episcoporum*, 1656.  
 — *Statuta Ecclesiae Traiectensis*, 1596, 1651.  
 — *Commemoratio de rebus Traiectensi Ecclesiae a regibus traditis*, 1649.  
 — *Juramenta officialium Eccles. S. Petri*, 416.  
 — *Juramenta officialium Eccles. S. Johannis*, 1590.  
 — *Juramenta officialium Eccles. S. Mariae*, II p. 257.  
 — *Descriptio solemnitatum in Ecclesia S. Johannis*, 59.  
 — *Formula literae commendatit. religiosi ad Universit. peregrinant.*, datae ab Abbate S. Pauli, 629.  
 — *Donatio altaris S. Nicolai in ecclesia in Aspæren domino Petro Johannis praepos. eccles. S. Martini Traject.*, 385.  
 — *Litterae foundationis fraternitatum ecclesiarum Rheno-Traiectensium*, 1651.

- Utrecht. Stukken betr. het kapittel van St. Marie, verz. door P. van Musschenbroek enz., 1826.
- Stukken betr. de Duitse orde van de balje van U., 1832.
  - Versienli de templis, monasteriis hospitaisque, 1655 (p. 107).
  - Memorie van de goodscameren ende provens, 1251.
  - Resol. van den Capitt. van Oudmunster enz., 1251.
  - Liber benefactorum Carthusiensium (fragm.), 1653.
  - Chronica monasterii Novae Lucis ord. Carthusiensis, (fragm.), 733'.
  - Concordaten tusschen den hertog v. Bourgonje en bisschop van U. etc. (1434), 1107.
  - De schismate in ecclesia Ultraject. a. 1436, 373, 386.
  - Nic. de Cusa, Litterae ad eccles. Traject. 386.
  - Stukken betr. den eisch door Walr. van Brederode gedaan tegen de stad U. (1482), 1737.
  - Concordia inter Ducem Austriae et Civit. Traject. (1483?), 685.
  - Namen en zegels van Utrechtsche magistraten, verz. en afgeb. door A. Buchelius, 1807—1809.
  - Stukken betr. de gesch. van het stedelijk bestuur van U., 1812.
  - Extracten uit de huurspraakboeken (1361—1602), 1735, 1736.
  - Extracten uit het oude Schutterboek (1444—1518), 1736.
  - Extracten uit 2 brievenboeken (1468—1483), 1813.
  - Brieven van den Raad der stad U. (1470—1482), 1261.
  - Extracten uit de Resolutien der Vroedschap (1469—1772), 1814. Alf. reg., 1822, 1823.
  - Uittreksels uit het Raadsdagboek (1483—1493, 1578—1579), 1736, 1264.
  - Ordom. voor den koster enz. der St. Jacobs-kerk (1492), 1262.
- Utrecht. Stukken betr. de Jufferen-kloosters te U., 1265.
- Extracten uit registers en liassen van het Gerecht van U. (1512—1748), 1740.
  - Ordonnantie van Karel V op het stuk der justitie in het platte land van U. (1529), 1738.
  - Decisiën van den Hove Provinciaal en den Gerechte der stad U. (1531—1664), 1743.
  - Verhaal van het beleg van het kasteel Vredenburg (1576), 1819.
  - Extracten uit de Resolutien der Staten van U. (1584—1604), 1821.
  - Annotationes de Iure Traiectensi (1584), 1599.
  - Commentarius in iurisdictionem Urbis Rheno-Traiectinae, 1600.
  - Proces d. Ridderschap van U. in 1577—1588, 1266.
  - Memorie d. officien door de Staten van U. te vergeven, 1270.
  - Notulen der Staten van U. enz. (1618—1662), 1271, 1825.
  - Extr. uit de Resolutien der Staten van U. (1620—67), 1272.
  - Stukken betr. de Vijf Kapittelen (1625—1640), 1273.
  - Geschillen van de stad U. en de Staten over de Souvereiniteit (1643—45), 1274. Vgl. 1271.
  - Gebeurtenissen in 1672—74, 1276—81.
  - Gewijsdens van den Ed. Hove van U. (1674—1684), 1744.
  - Notulen der Staten van U. (1675—90), 1282.
  - Concepten betr. 't redres d. finantien in U. (1675), 1283.
  - Protest van den burgem. Strick (1679), 1285.
  - Lijsten van den achtsten penning enz. (1681), 1286.
  - Decisiën van den Hove van U. (1693—1700), 1745.
  - Notulen der Staten van U. (1702, 1709—24), 1837, 1289.

- Utrecht. Benoeming van J. H. en J. L. gr. v. Rechteren tot leden d. Staten, 1290.
- Missiven betr. de ontvangst van Willem IV (1747), 1292.
- Deductie aan den Prins betr. de nominatie van een raadsheer (1747), 1293.
- Requesten van burgers van U. aan de Vroedschap (1784), 1294.
- Notulen van en Adviezen aan de Vroedschap (1785—87), 1295.
- Stukken betr. het voorgevall. in 1787, 1296.
- Notulen van de Staten van 21 Mei 1788, 1297.
- Statistique du departement d'U., 1890.
- ♣ Stukken betr. de Hoogeschool, 1300, 1301, 1660, 1839, 1840, 1841.
- Vrij ende Ridder Hofsteden van het Sticht, 1303, 1304.
- V.**
- Vaassen, J. van, Brieven, 1348.
- Vaillant, J. P., Brief, 1860.
- Valckenaer, L. C., *Dictata in antiquitates Graecas*, 935.
- De verborum origin., 936.
- De lexicis eorumque defect., 936.
- De origin. Graecis, 937.
- De verbis primitivis Graecis, 937.
- Epistolae, 1348.
- Valckendael de Zijl, vid. Petrus.
- Valckenier, J., Lettres, 1408.
- Valera, Jac. de, *Traité de noblesse*, 1177.
- Valerius Maximus, *Facta et dicta memorab.*, 812, 813.
- Valerius, Corn., Epistolae, 983.
- Valk, Dirk, Opstellen, 1080.
- Vall (Dit is den grouwelijken) van Fr. Spiera van Citadella, 1697 (p. 435).
- Valla, Laur., *De praesentia Dei et libero arbitrio*, 386.
- *De ratione dicendi*, 824.
- Vallan, Jac., *Dictata ad Berbette et Riverium*, 706.
- Vallan, Jac., Epistolae, 996.
- Valuacien van penningen, 1106.
- Vegelin de Claerbergen, Lettres, 1108.
- Velden, Mart. van, Epistolae, 999.
- Velderman, G., Brief, 1876.
- Velthem, L. van, *Spiegel Historiae* (Amst. 1717), met hss. aant., 1897.
- Velthuysen, Lamb. van, *Magistraatsverand. te Utrecht in 1673—74*, 1281.
- Veltz, F., Brieven, 1873 (p. 245).
- Verbaal der installatie van Prins Willem V, 1217.
- Vercellensis, vid. Thomas.
- Verdam, J., Brieven, 1876.
- Verdoes, Gualt., Epistolae, 983, 986.
- Verdoes, Jan, Epistolae, 986.
- Verduyn, Henr., Brieven, 999.
- Vere en Vlissingen, vrije of vasalle steden? 1243.
- Verhaal van den Javaanschen oorlog in 1741—58, 1312.
- van het beleg van het kasteel Vredenburg te Utrecht in 1576, 1819.
- Verhagen, W., Elogium, 1687 (p. 127).
- Vermeulen, P. J., Aant. over kerkelijke zaken te Utrecht, 1707.
- Naamlijst van lidmaten der Herv. Gemeente te Utrecht, 1701.
- Verrius Flaccus, M., (Heidelb. 1575) c. notis mss., 1558.
- Verrijn, H., Epistolae, 1000.
- Versiculi de templis, monasteriis hospitibusque Traiectensibus, 1655 (p. 107).
- Versterfrecht (Aanteekeningen over) 1099.
- Versus decretorum, 630.
- de diebus festis, 722.
- leonini de Joanne Baptista, 261. Cf. init.: Auree baptista.
- nonnulli, 317.
- Versteeg, L., Elogium, 1687 (p. 127).
- Verwey, Joa., Epistolae, 996.
- Verwijs, E., Brieven, 1876.
- Vestrinck, A., Brieven, 1348.
- Via (De triplici) veniendi ad vitam speculativam, 343, 343.
- Vianen. Ordonnantie, 1113.
- Handvesten en Costuymen, 1135.



- Victor Antiochenus, Comment. in Evang. Marci, Graece, 13.
- Victore, Hugo, Richardus de Sancto, vid. Hugo, Richardus.
- Victorieliederen van 't overgaen van 's Hertogenbosch ende Wesel, 1734 (p. 157).
- Vic de l'empereur Justinien, 1395.
- Viganus, J. F., Epistola, 997.
- Viglius, Lijst van stu. van hem afkomstig?, 1171.
- Villa Dei, vid. Alexander.
- Villa Mediana, Conde de, Obras satiricas, 1421.
- Villierius, P., Poema, 1347.
- Vilt, Jac., Vertaling van Boethius, de consolat. philos., 1335.
- Vincentius Bellovacensis, Speculum historiale, 82\* (fragm.), 738.
- De laudibus B. M. V., 291\*, 338\*, 367\*.
- Vineis, vid. Petrus de.
- Violatius, J., Elogium, 1686 (p. 126).
- Virgine (Tractatus de B.) 136, 136\*. Cf. init.: Duo michi.
- Viris (De) illustr. ord. Cisterciensis, 341.
- Idem belgice, 1016.
- (De) illustr. monast. in Windesem, 311.
- Virtutibus (De IV). Cf. init.: Quisquis ergo.
- Visio Tundali vid. Tundalus.
- Visser, J., Brief, 1348.
- Vita (De) activa et contemplativa, 317.
- (De communi), 1586. Cf. init.: Communis vita.
- (De) contemplativa tractatus doctoris Parisiensis, 358. Cf. init.: Quia vita.
- (De) religiosa, 382. Cf. init.: Primo igitur.
- (De) sanctuli qui dicitur amare deum, 332. Cf. init.: Quis nos.
- et gestae Alexandri magni, Slavonice, 1422.
- J. Christi sec. Bonaventuram, 174.
- S. Salvatoris, rhythnice, 388, 388\*.
- S. Adalberti, 1177.
- S. Aerae, II p. 270.
- S. Aldegundis, p. 270.
- S. Antonii, 361, 361\*.
- Vita S. Apolloniae, II p. 270.
- S. Barbarae, II p. 267, p. 269.
- S. Basilii, II p. 269.
- S. Bernardi, 361, 361\*, 391, 394, II p. 271.
- S. Briccii, 122, 124, 126.
- S. Catharinae, II p. 267, p. 269.
- S. Christinae, II p. 270.
- S. Columbani, 394.
- S. Cunerae, 394.
- S. Edeltrudis, II p. 270.
- S. Ermelendis, II p. 271.
- S. Eufrasiae, 247.
- S. Euphemiae, II p. 270.
- S. Francisci, vid. Bonaventura.
- S. Fulgentii Ruspensis episc., 126.
- S. Geertrudis, II p. 270.
- S. Gregorii papae III, 126.
- S. Hieronymi, 106, 106\*.
- Henrici IV Caes. aug., 1177.
- S. Hildegardis, II p. 270.
- S. Hugonis Lincolnensis episcopi, 396.
- S. Jeronis, 174, 174\*, II p. 266.
- Joannis Climaci, 119, II p. 268.
- S. Lutgardis, II p. 270.
- ☉ S. Ludgeri, II p. 266.
- S. Malachiae, II p. 271.
- S. Malchi, vid. Hieronymus.
- S. Mariae Aegyptiacae, II p. 270.
- S. Mariae Magdalenae, II p. 270.
- S. Marthae, II p. 269.
- S. Monicae, II p. 270.
- Mosis, Malaice, 1482.
- S. Nicolai, 366, 366\*.
- S. Odae, II p. 271.
- S. Pelagiae, II p. 270.
- S. Petronillae, II p. 270.
- S. Pharahildis, II p. 270.
- S. Praxedis, II p. 270.
- S. Remacli, II p. 262.
- ☉ S. Willebrordi, 122, 122\*. Cf. init.: Beatus igitur.
- S. Waldburgis, II p. 270.
- S. Waldetrudis, II p. 270.
- S. Wilgisi, 122\*.
- cf. Legenda, Miracula, Passio.

- Vitae fratrum ordinis Praedicatorum, 395.  
 — Imperatorum Romanorum, 744.  
 — patrum, 390.  
 — philosophorum, 389, 389\*.  
 — sanctorum, 390, 391, 392.  
 Vitiis capitalibus (Tract. de VII), 130\*.  
 Cf. init.: Septem sunt vitia capitalia.  
 Vitiis (De VII), vid. Peccatis (De VII).  
 Vitriarius, J. J., Lettres, 1000.  
 Vtringa, Camp., Dictata in historiam ecclesiast., 468.  
 Vtringa, O., Brieven, 1000.  
 Vitruvius Pollio, M., (Lugd. 1552) c. notis mss., 1559.  
 Vitry, vid. Jacobus de.  
 Vivianus, Joa., Poemata, 1002.  
 Vliederhoven, Ger. á, vid. Gerardus.  
 Vliet, J. van, Lettres, 1408.  
 Vlissingen. Costumen enz., 1747.  
 Vlitius, Jan., Notae in Gratium et Nemesianum, 856.  
 Vocabula descr. ex vet. glossariis, 942.  
 Vocabularium Formosanum, 1483.  
 Vocabularius Latinus et Belgicus, 134.  
 — medicus, 694, 1005.  
 Voern, vid. Guilielmus.  
 Voet, Dan., Dictata de physica, 715.  
 Voet, Gijbsb., Epistolae, 985.  
 — Concept van een instructie etc., 1054.  
 Voet, Joh., Epistolae, 1000.  
 Voet, J. E., Brieven, 1065.  
 Voet van Winssen, P., Brieven, 1000.  
 Vogel, Th., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Vollenhove, J., Brieven, 1000.  
 Volpe, Mert. de la, Autogr., 1002.  
 Vonck, C. H., Brief, 1348.  
 Vonck, Corn. Walr., Notae in Terentium, 1557.  
 Vondt, Heynd., Het ontijdig tijtverdrif, 1344.  
 Voochd, Leon., Epistola, 986.  
 Voorda, J. H., Extr. uit de Notulen der Staten v. Utrecht enz., 1271.  
 — Dictata in Instit. Justiniani, 1604, 1605.  
 Voorst, Joh. van, Dictata in theol. christ., 586.  
 Voorst, Joh. van, Dictata in hermeneut. N. Test., 587.  
 Voort, Gos. van der, De rebus suis, 762.  
 Voort, Jac. van der, Brief, 1867.  
 Voragine, Jac. de, vid. Jacobus.  
 Vorborch, vid. Joannes.  
 Vorstius, Ad., A.f., Epistolae, 837, 1053, 1866.  
 Vorstius, E., Brieven, 1866.  
 Vos, Jac. de, Elogium, 1687 (p. 127).  
 Vosberghius, Jos., Elogium, 1686 (p. 125).  
 Vranex, Joa., Autogr., 1002.  
 Vredehandeling te Keulen (Stukken betr. de), 1776.  
 — te Munster (Stukken betr. de), 1204.  
 Vries, Ger. de, Dictata de physiologia, 716.  
 — Dictata de physica, 717.  
 — Dictata de pneumatologia, 718.  
 — Epistolae, 996.  
 Vries, M. de, Dictaten over Vad. Gesch., 1771.  
 — Over Nederl. Taalkunde, 1857, 1858.  
 — Brieven, 1876.  
 Vries, S. de, Brief, 1348.  
 Vriese, W. H. de, Brieven, 1873 (p. 245).  
 Vrimaria, vid. Henricus de.  
 Vrouwenbergh, J. P., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Vrijdaegs drank, 994.  
 Vrijdag Zijnen, F. D., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Vryheyt (Van de Christelijke), 1710.  
 Vulcanius, B., Elogium, 1685, 1686 (p. 125).  
 Vulpe (Fabula de), 712\*.  
 Vultejus, H., Elogium, 1685.  
 Vyanen, Bregid. a, Epistolae, 1058.  
 Vijf Heeren Landen (Register der), 1166.

## W.

- Waal, Is. de, Elogium, 1687 (p. 127).  
 Waal van Vronesteyn, F. de, Brieven, 999.  
 Wachendorff(?), C. A. von, Notae in Joh. de Beka et Wilh. Hedam, 1570.



- Waenen, W. v., Elogium, 1687 (p. 127).  
 Waesberge, Aeg. Janssonius à, Epistolae, 996.  
 Waeyen, J. v., Epistolae, 999.  
 Wakkerus . . . ., Epistola, 1348.  
 Wal, J. de, Dictaat over handelsrecht, 1754.  
 — Dictaat over rechtsencyclopaedie, 1755.  
 Walafridus Strabo, Glosa in Epistolas Pauli, 102\*.  
 Walen, Reinerus, Carmen incip. Quid non posse, 357.  
 Walker-Arnot, G., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Wall, P. H. van de, Brieven, 1348.  
 Walleis, vid. Thomas.  
 Wallensis, vid. Joannes.  
 Walterus, vid. Gualterus.  
 Wamboldus, Eberh., ad Justum Reuberum, 1376.  
 Warmvliet, Anth. v., Costumen v. Utrecht, 1113, 1125.  
 — Consultatien en Adviezen, 1124.  
 — Stijl en Manier van Proeed. voor 't Hof van Utrecht, 1126.  
 — Memorien, Revisien enz., 1127.  
 Warszewicz, J. v., Brief, 1873 (p. 245).  
 Wassenaer, . . . Brief, 999.  
 Wassenaer, W. van, Brief, 1207.  
 Wassenaer, W. F. H. van, Brief, 1348.  
 Wassink, Brieven, 1873 (p. 245).  
 Water, J. van de, Notae in Verrium Flaccum, 1558.  
 — Notae in Joh. de Beka et W. Hedam, 1570.  
 — Catalogus librorum quos possedit, 1684.  
 Water, J. W. te, Advies op Kluits beantw. Pijsvraag, 1167.  
 — Brieven, 1064, 1348.  
 Watermerken (Papier-), 1373.  
 Watervloeden (Aant. betr.), 1794.  
 Watson, H. C., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Weber, E., Brief, 1873 (p. 245).  
 Weckherlin, Geo. Rod., Epistola, 986.  
 Weede, Ev. van, Brieven, 999.  
 Weihe, Brief, 1873 (p. 245).  
 Weinhold, K., Brief, 1876.  
 Weinkauff, F., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Wendland, H., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Wendland, H. L., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Wentholt, J., Brief, 1348.  
 Werchovius, Joa., Epistola, 1676.  
 Werdmüller (Stukken betr. het geslacht), 1327.  
 Wernard comte d'Oistfrize, Lettre, 986.  
 Wesseling, Pt., Dictata in Acta Apost., 477.  
 — Dictata in Epist. ad Philemon, 477.  
 — Dictata in Lucam, 478, 479.  
 — Dictata ad Sallustium, 928.  
 — Dictata ad Suetonium, 928.  
 — Dictata in antiquitates Graecas, 929.  
 — Observata ex ejus lection. publ., 930.  
 — Epistolae, 1348.  
 — Notae in Appianum, 1493.  
 — Notae in Carmina feminarum Graec., 1505.  
 — Notae in Dionysium Perieget., 1509.  
 — Notae in Epictetum, Cebetem, cet., 1512.  
 — Notae in Nicandrum, 1521.  
 — Notae in Apollinarium, 1536.  
 — Notae in Gregorium Nazianzenum, 1537.  
 — Notae in Epigrammata vetera, 1541.  
 — Notae in Sulpic. Severum, 1560.  
 Westenberg, J. O., Epistolae, 999.  
 Westerhoff, R., Brief, 1873 (p. 245).  
 Westfriesland. Handvesten, 1729.  
 Westhovius, J. G., Epistola, 1000.  
 Westphalen, Andr., Epistolae, 999.  
 Westphalen, Fred. Arn., Lijst van zijne boeken en papieren, 994.  
 Weteringen, zie Gozewijn van.  
 Weyenbergh, I. A., Brief, 1876.  
 Wichelhausen, J. E., Brief, 1348.  
 Wichmanno (De sancto fratre), 395, 395\*.  
 Wichmans, Aug., Epistola, 983.  
 Wicquefort, A. de, Lettres, 1408.  
 Wicquefort, J. de, Lettre, 994.  
 Viele, Pt. van de, Comment. in Aristotelis Logicam, 441.  
 — Comment. in Aristotelis Natur. Quaest., 442.  
 —? Comment. in Aristotelis II. de generat. et corrupt., 442.

- Wiele, Pt. van de, ? Comment. in Aristotelis II. de anima, 442.
- Wieling, Abr., Fundam. juris publici, 659.
- Wikayah, Comment. in al-, 1445.
- Wilhelmus, vid. Guilielmus.
- Wilhelmus Haerlemius, Joh., Epistolae, 983.
- Willekeur van Elburg, 1092.
- van Harderwijk, 1092, 1094.
- van Hattem, 1092.
- Willekeuren en voorboden van Duyvelant, 1748.
- Willens, H., Elogium, 1687 (p. 128).
- Williams, . . . , Guide for the education of a young gentleman, 1389.
- Windesheim (Collatiuncula facta in capitulo gener. de), 385.
- (Obsequiale in usum capit. de), 432, 432\*.
- (De viris illustr. monast. in), 311.
- De modo vivendi primorum fratrum in W., 1589.
- Statuta Canon. Regularium Congregationis Windesh., 1589.
- Winkler, J., Brief, 1875.
- Winsemius, P., Epistola, 983.
- Wintershoven, Jo., Epistolae, 983, 985.
- Winterus, J. S., Elogium, 1687 (p. 127).
- Wintgens, J. H., Elogium, 1687 (p. 128).
- Wirtgen, Ph., Brief, 1873 (p. 245).
- Wissel (Van den) in de 18e eeuw, 1165.
- With, L. A. de, Aanteeken. omt. Utr. ridderhofsteden, 1304.
- Brieven, 999.
- Apographa chartarum Rheno-Traiectinarum, 1654.
- Withofius, Joh. Hildebr., Epist. et poema, 1000.
- Witsen, Nic., Brieven, 999.
- Witt, Jan de, Brief, 1868.
- Witt, Joa. Steph. de, Epistolae (1586—1622), 983, 985, 1647.
- Observationes Londinenses, 842.
- Inscriptiones variaeque monumenta observata, 1647.
- Wittichijns, Jac., Epistolae, 1001.
- Wittius, H., Epistolae, 983.
- Woesteyn, Pt., in Aristot. Physicam, 727.
- in Aristot. de anima, 727.
- Wolfsen, H., Brief, 1348.
- Wollaston, W. H., Brief, 1872.
- Woorden en Spreekwijzen in 't Chineesch, 1484.
- Worp, J. A., Brieven, 1876.
- Wou, Timon van, Epistola, 985.
- Wouw, B. van, Lettres, 1408.
- Wstine, vid. Hugo.
- Wterwijck, Joh. de, Epistola, 983.
- Wijbrants, A. W., Brief, 1876.
- Wijk bij Duurstede. Poortboek, 1746.
- Wijn, H. van, Brieven, 1348.
- Wijnperse, Dion. van de, Dictata in institut. ontologicae et cosmologicae, 539, 540.
- Wijringen, vid. Isbrandus.
- Wijtenbach, Dan., Dictata in hist. doctrinarum, 951.
- Dictata in antiquit. Rom., 952.
- Epistolae, 1348.

## IJ.

- Yates, J., Brieven, 1873 (p. 245).
- Upey, Arn., Dictata in theol. christ. theoret., 583.
- Upey, Arn., Dictata in theol. symbol., 584.
- Dictata in hist. dogmat., 585.
- Dictaten over predikking, 1075.
- Usselsteyn (Belech van Vtert voer) in 1511, 1263.
- Yvoy, D., Brief, 1867.
- Yvoy, D. M. M. van Hangeest d', Registers op 2 geneal. hss. betr. Nederl. geslachten, 1789.
- Uvoy, M. L. d', Stukken betr. het voorgev. te Utrecht in 1787, 1296.
- Aant. over geslachten, kasteelen enz. in en om Utrecht, 1838.
- Verhandeling over St. Maartens dienstmannen, 1838.
- Uvoy, P. H. I. d', Aanteeken. betr. het voorgev. te Utrecht in 1784—87, 1295.
- Brief, 1867.

**Z.**

- Zacher, J., Brieven, 1876.  
 Zamachshari, az-, Anthologia, 1454.  
 Zanchius, Lud. H. F., Elogium, 1686  
 (p. 125).  
 Zauschliffer, O. P., Epistolae, 1000.  
 Zeeland, Adversaria betr. de gesch. v. Z.,  
 1844.  
 Zegels van Ned. geslachten, 1254.  
 Zeinboek, 1388.  
 Zerbolt, vid. Gerardus.  
 Zetting van riemtalen, schildtalen enz.,  
 1154.  
 Zierikzee. Privilegiën enz., 1748.  
 Zoesius, Henr., Praelectt. in Cod. Justinian.,  
 641.
- Zohair, Mo'allakah, 1454.  
 Zollinger, H., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Zuccarini, J. G., Brieven, 1873 (p. 245).  
 Zurek, E. à, Epistolae, 996.  
 Zurich (Herv. Gemeente te), Brief, 1697  
 (p. 135).  
 Zutphania, vid. Gerardus Zerbolt.  
 Zutphen. Landrecht, 1108.  
 Zaylen van Nyevelt, A. van, Brief, 1866.  
 Zwaerdecroon, Bernh., Elogium, 1686  
 (p. 125).  
 Zwaerdecroon, Joa., Elogium, 1686 (p. 126).  
 Zwolle, Stadrecht, 1141—1143.  
 — Gildewetten, 1114.  
 — Extract uit het „Boeck der aenne-  
 minge,” 1308.

## INDEX EORUM QUI CODICES DESCRIP- SERUNT, POSSEDERUNT, BIBLIOTHECAE DONAVERUNT.

### A.

- Abel de Harderwijk, [canon. regul. Traiect.] 245.
- Ackersdijck, J., 668—671, 673, 674, 707, 754, 755, 971, 1362, 1381, 1384—87, 1412.
- Ackersdijck, Vidua J., vid. J. Ackersdijck et N<sup>o</sup>. 664—671, 678, 749—50, 857, 870, 878, 917, 926, 927, 931—34, 943, 958—61, 963, 966, 1079, 1081, 1150, 1151, 1152, 1213, 1315, 1380—87.
- Ackersdijck, H. J., 931, 933.
- Ackersdijck, W. C., 1213.
- Acquoy, J. G. R., 1663.
- Acuña, Fra. Brava de, 10.
- Adam de Beeck, mon. Francisc. Traiect. ad Mosam, 368.
- Adam de Scoerl, mon. carthus., 162\*.
- Adrianus de Warberghe, 148\*.
- Aelberti, vid. Arnoldus.
- Aemstel, vid. Christoforus de.
- Aernhem, vid. Henricus de.
- Aerssen, F. van, 1783.
- Alberthoma, Alb. 1540.
- Alblas, J., 1690, 1848.
- Alciatus, Christoph. Tantius, 827.
- Alemberch, Jac. Julfaecs, 684.
- Alendorp, vid. Joannes de.
- Alfardus de Montfort, 209.
- Alfijn, Wilh., 805.
- Alkemade, C. van, 1140.
- Allenberch, vid. Symon de.
- Almeloveen, Joa. van, 1055.
- Almeloveen, Th. Janssonius ab, 834, 994, 996, 997, 998, 1342.
- Altheer, J., 1548.
- Ameronghen, Joh. de, 812.
- Amorbachii, 1532.
- Amsterdam, vid. Arnoldus de; Bruno Jacobi; Fredericus de; Guilielmus de; Hermannus de; Romerus de; Theodericus Doys.
- Andreae, J. H. Beucker, 1271.
- Anslou, Gerbr., 1441.
- Antonius Pot, canon. Traiect., 618, 681?.
- Arcerius, Joa., 1502.
- Arnhem, vid. Guilielmus de Renen.
- Arnold, H. F., 1614.
- Arnoldus Aelberti, canon. regul. Traiect., 40, 60, 61\*, 65, 68, 90, 218, 224, 389.
- de Amsterdam, mon. carthus., 99, 193.
- Heliae, pastor S. Nicolai. Traiect., 174, 211.
- Leydis, mon. carthus., 710.
- de Loenen, vicar. eccl. S. Petri, 277.
- de Stryp de Roda, canon. regul. prope Eyndhoven, 182.
- (Huls), prior in Bodecken, 163.
- Arntzenius, H. J., 637.
- Arntzenius, W., 1534.

Atteveldt, H. van, 1739, 1743, 1744,  
1745.

### B.

Backer, vid. Jacobus; Ludolfus.  
Baert, J. F. B., 660, 1750, 1751, 1765,  
1767, 1770, 1860.  
Balduinus Hicke Marcilius de Driel, 629.  
Baldus de Pascua, 629.  
Barthen, Jac. à, 1552.  
Basin, vid. Thomas.  
Bassen, D. R. van, 1091, 1094, 1097,  
1141, 1146, 1147, 1240.  
Bauldry, P., 4511.  
Beeck, vid. Adam de.  
Beeldsnijder van Voshol, 1375.  
Beger, G. W., 1778, 1821.  
Benthem, Ans. Hadr. van, 1422.  
Berchmaker, vid. Ghijsbertus; Rutgherus.  
Berger van Hengst, C. G., 1766, 1785.  
Bernardus de Della, canon. Embricensis,  
785.  
Bernardus Wtenenge, canon. regul., 29, 56.  
Bernimolin, Jeanne de, 1030.  
Betouw, J. in de? 1095.  
Beverwijck, vid. Nicolaus Symonis de.  
Beyer, H. de, 1096.  
Beyer, Joa., 1596.  
Beyer, vid. Gerardus.  
Beysers, vid. Johannes.  
Bodeck, Nic. à, 1552.  
Bodel Nijenhuis, J. T., 801, 1257, 1299.  
Boecholt, vid. Swederus de.  
Boegart, vid. Johannes.  
Boekhoven, Thadd., 42.  
Boel, vid. Gerardus.  
Bolen, vid. Hilbrandus.  
Bon, Joh., 1357.  
Bondam, Pt., 637, 801, 1108, 1256,  
1264, 1602, 1650, 1656, 1746, 1893.  
Booth, Corn., 795, 796, 797, 812, 850,  
1173.  
Booth, Ever., 455.  
Bor sive Borre de Traiecto, vid. Henricus.  
Borch, vid. Gerardus.  
Boreel, Joa., 1.

Borssele, vid. Woffert van.  
Borwater, vid. Guilielmus.  
Breugel, J. F. van, 1221, 1222.  
Brimts, Vrede, 1017.  
Brock, Wout., vicarius capit. S. Martini,  
792.  
Broers, H. J., 1595, 1613, 1615—1618,  
1645, 1668.  
Bronkhusius, Janus, 1526.  
Bruno Jacobi de Amstelredam, mon. car-  
thus., 823\*.  
Bruyn, vid. Jodocus.  
Buchelius, Arn., 772, 774, 783, 826,  
833, 835, 837, 844, 1176, 1177,  
1640, 1893.  
Buchelius, Hub., 1621, 1795.  
Bultelius, Mich., 1526.  
Burch, Adr. van der, 1120.  
Burch, Lamb. van der, decanus S. Mariae  
Traiect., 785, 1177, 1184.  
Burgh, E. W. (?) van der, 1106.  
Burgundia, vid. David de.  
Burman, Casp., 1261.  
Burman, Pt., 20, 887, 987, 990.  
Burman Becker, J. G., 1768, 1842.  
Burman Secundus, Pt., 22, 26, 210, 764,  
765, 769, 781, 810, 816, 817, 818,  
820, 828, 829, 1491, 1492, 1495.  
Busch, M. J., 1358.  
Buschoducis, ... de, 713.  
Busco, Mattheus de, canon. regul. prope  
Eyndhoven, 184.  
Bijstra, J. H., 1433.

### C.

Calkoen, Henr., 1020.  
Campis, vid. Henricus.  
Carbasius, Nic., 1179, 1181.  
Cazius, J. H. C., 1605.  
Charlet, Et. 830.  
Christianus de Haerlem, mon. carthus.,  
326.  
Christophorus de Aemstel, mon. carthus.,  
216.  
Classen, Garbrant, 1012.  
Clawerdi, vid. Tielmannus.

Cleeff, W. van, 6.  
 Cluverus, Mart., 1355.  
 Colinus Dumburch, 619.  
 Coopmans, Geo., 928.  
 Cornelisz., Jan, zie Speck, Jan.  
 Cornelius Johannis Delff, fr. minor., 144.  
 Cotton, Rob., 32.  
 Craen, vid. Gerardus.  
 Crane, J. W. de, 748.  
 Crusius, C., 745.  
 Culenborch, vid. Henr. Milde.  
 Cuperus, Gisb., 866.  
 Cuperus, J., 662.

**D.**

Daem, Daemsz, conventuael inder Gaesdonck, 4016.  
 Dam van Noordeloos, Van, 1194.  
 David de Burgundia, episc. Traiect., 1587.  
 Dedel, G., 1825.  
 Deiman, A. J., 1364, 1365.  
 Delf, vid. Johannes.  
 — vid. Joannes Petri.  
 — vid. Henricus Symonis.  
 — vid. Cornelius Johannis.  
 Della, vid. Bernardus.  
 Digby, Ken., 1511.  
 Dobbensoen, vid. Johannes.  
 Dodt van Flensburg, J. J., 1108, 1778.  
 Dominicus de Karonellis, 712\*.  
 Duncan, R., 1665, 1666.  
 Donk, vid. Hubertus de.  
 Dorp, vid. Ghijsbertus de.  
 Doys de Amsterdam, vid. Theodericus.  
 Drakenborch, Arn., 1303.  
 Dresselhuis, J. ab Utrecht, 562—564.  
 Droem, vid. Hermannus.  
 Druwel, A., 1335.  
 Dubois, C. J., 1619.  
 Duker, C. A., 732.  
 Dumbar, G., 1811.  
 Dumburch, vid. Colinus.  
 Dussen, Brecht van der, 1034.

**E.**

Ebbinge Wubben, F. A., 1269, 1311.

Eck, L. van, 1093.  
 Elichmannus, Joh., 1466.  
 Emtinck, 807, 808.  
 Enchusen, vid. Petrus de.  
 Engelen, E. van, 1659.  
 Enschedé, W. A., 1872.  
 Everts van Opmeer, Andr., 1729.  
 Eyck tot Zullichem, F. M. N., 1361.

**F.**

Falek, A. R., 1614.  
 Falck, Vidua A. R., 1608.  
 Florentius de Zoelen, 121, 737.  
 Floris Tswinnen, scribe publ. Traiect., 324.  
 Foucault, N. J., 210.  
 Francius, Pt., 807, 1539.  
 Francken, A., 1592.  
 Francken, C. M., 1665, 1666, 1668—1675, 1874, 1903.  
 Francken, W., 1592.  
 Fredericus de Amsterdam, vicar. eccl. S. Mariae Traiect., 320.  
 Fridericus de Wael, vicar. eccl. colleg. Traiect. 689.

**G.**

Galencoep, vid. Johannes.  
 Gallaeus, J., 1553.  
 Geer van Jutfaas, B. J. Lintelo de, 1603, 1791, 1792, 1893, 1894.  
 Geer van Jutfaas, J. L. W. de, 1646.  
 Gemynger, Jo., 609.  
 Geradijn, vid. Johannes.  
 Gerardus Beyer, canon. Traiect., 1596.  
 — de Boel, lector evangel. Traiecti, 147.  
 — Borch, 57.  
 — Craen, 307.  
 — Theodorici, canon. regul., 44, 49?  
 — de Vloeten, 87.  
 Ghenovis, vid. Theodericus.  
 Ghyffenus physicus, 694.  
 Ghijsberti, vid. Theodericus.

Ghijssbertus Berchmaker, 394.  
 Ghijssbertus de Dorp, 392.  
 Giffen, Dav. Flud van, 827.  
 Gochanius, Andr., 1551.  
 Goens, R. M. van, 23, 24, 25, 27, 28,  
 942, 1494, 1501, 1505—6, 1509,  
 1521, 1524, 1525, 1527, 1528, 1530,  
 1531, 1537, 1541, 1543, 1549, 1560,  
 1561, 1562.  
 Goes, Wilh., 1498.  
 Goethals, vid. Zeger.  
 Goier, Ant. de, 873, 1584.  
 Goier, Jac. de, 647—649, 871, 872,  
 874—876.  
 Golius, Jac., 1439, 1466.  
 Gooszen, Andr., 1711.  
 Gorter, A. G., 1856.  
 Govertsz, Ghijsbert, 680.  
 Goyer, vid. Goier.  
 Graeff, vid. Lambertus.  
 Gramaye, J. B., 772.  
 Grip (van der), vid. Guilielmus.  
 Groddeck, G., 1491.  
 Groenewoud, vid. Swijghuisen.  
 Gronovius, Jac., 864.  
 Gronovius, Joh. Fred., junior (fil. Jacobi),  
 906, 907, 909, 911.  
 Grothe, J. A., 796, 1640, 1657, 1661,  
 1662, 1664, 1676, 1682, 1683, 1710,  
 1723, 1730, 1734, 1743—1745, 1782,  
 1794, 1804, 1820, 1827, 1829, 1831,  
 1866, 1888.  
 Grijpskercke, Jac. van, 1747.  
 Guilielmus Borwater, 208.  
 — van der Grip, 689.  
 — Nicolai de Amstelredam, canon. regul.  
 Traiect. et mon. carthus., 225, 264\*.  
 — de Renen, praepos. Embricensis, 88,  
 155.  
 — Scay, canon. regul., 85.  
 — [Symonis] de Amsterdam, mon. carthus.,  
 264, 396.  
 — de Vlinden, 689.  
 — Wouman de Gouda, pastor in Haestert,  
 357.  
 — Zael, mon. cisterc. in Ysselsteyn,  
 273.

## H.

Haafner, Jac., 1480.  
 Haemste, H., 608.  
 Haerlem, vid. Christianus de.  
 Hall, H. C. van, 1872.  
 Hall, J. van, 1872.  
 Harderwijk, vid. Abel de.  
 — Petrus Ricoldi de, vid. Petrus.  
 Harssens, P. W. H. van, 431.  
 Hasselt, G. van, 1093, 1094.  
 Hasselt, J. C. van, 803.  
 Hattem, vid. Henricus de.  
 Hayman, Joa., 1516.  
 Hector mon. Carthus., 38, 102, 106,  
 159, 1584.  
 Heeckeren, F. L. A. van, 1155.  
 Heinsius, Dan., 1538.  
 Heliae, vid. Arnoldus.  
 Helmichius, Wern., 8.  
 Hemert, Ant. van, 116.  
 Henrica ten Mylius? 1696.  
 Henricus de Aernhem, mon. carthus., II  
 p. 265.  
 — Bor sive Borre de Traiecto, mon.  
 carthus., 102, 180.  
 — Campis, mon. carthus., 75.  
 — de Hattem, canon. regul., 207.  
 — Jacobi, canon. regul., 315.  
 — Milde de Culemborch, mon. carthus.,  
 276.  
 — Moudwic, canon. Traiectensis, 1583.  
 — Steynhues, supprior conv. fr. S. Crucis  
 Huyensis, 289, 289\*.  
 — Symonis de Delft, mon. carthus., 96,  
 102.  
 — Traiecti, 825.  
 — de Traiecto, 1583.  
 — Valkendael, 355.  
 — Walvisch, canon. regul. in Windesheim,  
 160, 171, 342.  
 Herderwiick, vid. Harderwijk.  
 Heremitius, D., 1538.  
 Heringa, E., 1056.  
 Heringa E. fil., Jod., 457, 1050, 1080,  
 1301, 1350.

Heringa, K., 1715, 1839—1841.  
 Heringa, S. Gille, 1049, 1050, 1056,  
 1080, 1337, 1350, 1351, 1641.  
 Hermannus de Amsterdam, mon. carthus.,  
 267, 280, 370.  
 — Droem, decanus S. Mariae Traiect.,  
 34.  
 Heijden, Casp. van der, 1697 (p. 135).  
 Heyngius, Joh., 457.  
 Hicke Marcilius de Driel, vid. Baldui-  
 nus.  
 Hilbrandus Bolen de Grüningen, 609.  
 Hilten, Ant. van, 1184.  
 Hinlopen, Familie, 1064—1066.  
 Hinlopen, Nic., 458, 1012, 1014, 1017,  
 1020, 1022, 1037, 1038, 1335.  
 Holst, Aeg., 1602.  
 Hoof, P. C., 1888.  
 Hoog van ter Aar, P. G., 999, 1348,  
 1725, 1729.  
 Houte, Elisabeth van, religieuse in het  
 klooster St. Salvator des berchs Tha-  
 bors, 1693.  
 Houtsma, M. Th., 1902.  
 Hoyenpijl, Nic., presb. in Delf, 337.  
 Hubertus de Donk, 621.  
 Heusden, vid. Theodericus de.  
 Huls, vid. Arnoldus.  
 Huydecoper, Balth., 1014, 1017, 1020,  
 1037, 1335.

### J.

Jacobi, vid. Bruno; Henricus.  
 Jacobus Backer, mon. carthus., 35.  
 — (Mag.) de Traiecto in Lillio, 333.  
 — Westcapelle, decanus? 235.  
 Janssen, L. J. F., 1261.  
 Joachimus van Oprode, pastor eccl. civilis  
 Traiect., 422.  
 Jodocus die Bruyn, canon. in Ysselsteyn,  
 323.  
 Johanna van Walincoerd, 1039.  
 Johannes . . . canon. Traiect., 740.  
 — plebanus S. Jacobi Traiect., 165.  
 — de Alendorp, mon. carthus.? 392.

Johannes Beysers, canon. S. Mariae Traiect.,  
 255.  
 — Boegart, canon. regul., 395.  
 — Delf, mon. carthus., 305.  
 — Dobbensoen, mon. carthus., 270.  
 — Galencoop, mon. carthus. et decanus  
 S. Petri, 41, 54, 127.  
 — Gerardijn, canon. regul. Traiect., 311.  
 — Keyl, 681.  
 — Limbeeck, 425.  
 — Ludolphi de Clivis, 231.  
 — Mersen, mon. benedict., 170, 170'.  
 — de Monte, 174'.  
 — Overstege, curatus in Hasselt, 150.  
 — Petri de Delf, mon. carthus., 51,  
 70, 73, 77, 77', 141.  
 — Raephorst de Traiecto, mon. Vallis  
 Gratiae apud Brugas, 173.  
 — de Stert, mon. carthus., 194, 824.  
 Johannis Delf, vid. Cornelius.  
 Johannis, -vid. Ludolphus; Petrus.  
 Jonge, J. C. de, 1798.  
 Jonge van Ellemeet, J. W. C. de, 1338.  
 Junius, Gilb., Vicedecanus S. Mariae Tra-  
 iect., 1182.

### K.

Kalf, G. 1845.  
 Kan, J. B., 1601, 1679, 1680.  
 Karker, vid. Nicolaus.  
 Karonellis, vid. Dominicus de.  
 Karsten, S., 942.  
 Keverberch, Margriet van, 1043.  
 Keyl, vid. Johannes.  
 Keyser, Corn., 1041.  
 Kist, N. C., II p. 267.  
 Klein, Joh., 1593.  
 Kleyn, Wed. H. G., 1698.  
 Koorders, D., 1756, 1757.  
 Koorders, S. II., 1720, 1721, 1756—1758,  
 1769, 1864.  
 Krom, C. C. N., 1688.  
 Kruyff, C. A. de, 1696, 1880.  
 Kuipers, G., 1591.  
 Kyriacus Anconitanus, 765.



## L.

- Laer, Joa. Abr. van, 1142.  
 Lagus, Chnmr., 1552.  
 Lambertus Graeff de Amsterdam, mon. carthus., 236.  
 — Rees, fr. domus Florentii in Daventria, 43.  
 Langbainius, Ger., 41.  
 Lapp van Waveren, Gisb., 741, 764, 785, 787, 794, 795, 796, 841, 1596.  
 Lastdrager, A., 651.  
 Laurentius Leydis, mon. carthus., 188, 335.  
 Ledeboer, A. M., 1586.  
 Ledenberch, Gillis van, 788.  
 Leer, vid. Petrus.  
 Lenting, Did., 1432.  
 Leonhardus Zittart, fr. in monast. S. Pauli? 380.  
 Letmathius, Herm., decanus S. Mariae Traiect., 1184.  
 Lette, Ger. Joa., 1486.  
 Leydis, vid. Arnoldus.  
 Leydis, vid. Laurentius.  
 Leydis, vid. Wermboldus.  
 Leyser, H., 1847.  
 Lichtenberch, vid. Volkerns de.  
 Lil, Herm. van, 1446.  
 Limbeeck, vid. Johannes.  
 Liude, vid. Theodoricus de.  
 Linden, Henr. Anton. van der, 828.  
 Lochorst, Jac., 1179.  
 Loeff, vid. Theodericus.  
 Loenen, vid. Arnoldus de.  
 Loncq, G. J., C. J. fil., 1622—1627, 1629—1635, 1637, 1900, 1901.  
 Loncq, Is. Le, 1691.  
 Looman, vid. Melchior.  
 Loon, Ger. van, 1178, 1179.  
 Lubberti, vid. Nicolaus.  
 Ludolphi de Clivis, vid. Johannes.  
 Ludolphus Backer, canon. S. Joannis Traiect., 37.  
 — Joannis, sacerd. in Apcouda, 346.  
 Ludovici, Lud., 663.

Lijnden van Lunenburg, J. H. van, 1404  
 (Cf. Tab. praeced.)

## M.

- Mandersceyt, Joh. Ger. à, 636.  
 Manshoven, Catarina van, 1043.  
 Marcus, Jac., 1569.  
 Margriet Henrixdochter, 1689.  
 Marle, H. A. van, 533.  
 Marnix, Phil. van, 826, 1697 (p. 145).  
 Martens, J. L. A., 1057, 1118, 1119, 1129, 1130, 1132, 1134, 1156, 1158, 1184, 1189, 1207, 1211, 1212, 1225, 1243, 1262, 1265, 1270, 1272, 1273, 1276—78, 1282, 1283, 1287, 1288, 1290, 1292, 1293, 1297, 1300, 1406.  
 Martini van Geffen, H. B., 1157, 1246.  
 Martinus de Sciedam, mon. carthus., 89, 92, 253, 313, 313\*, 314, 390.  
 Mascrolles, Phil. des, 1396.  
 Mathijsz, Luytgen, 1106.  
 Matthaëus, Ant., 800.  
 Matthaëus, H. W., 1703.  
 Meer, van der, vid. Petrus.  
 Meerman, Joh., 800, 801, 1172, 1810.  
 Meibomius, Mc., 3, 5, 12—16.  
 Melchior Looman, canon. regul. in Bethlehem prope Lovanium, 1589.  
 Mersen, vid. Johannes.  
 Michael mon. S. Maximini Aug. Trevir., 361.  
 Milan, Dan. de, 1252.  
 Milan, Just. de, 1377.  
 Milan Visconti, Dan. de, 1280, 1415?  
 Milde, vid. Henricus.  
 Millies, Wed. H. C., 1700, 1704—1706, 1712—1714.  
 Miquel, C., 1873.  
 Moeck, Godefr., Neomagensis, 447, 448.  
 Moll, Ger., 1367.  
 Moll, W., 1691.  
 Moltzer, H. E., 1688, 1765, 1771, 1772, 1858.  
 Moltzer, J. E., 1857.  
 Moltzer, M. N. J., 1687—1689, 1695, 1765, 1771—1773, 1799, 1843, 1848,

1851, 1853—1858, 1861—1863, 1876,  
1897, 1904—1907.  
Monde, N. van der, 1247.  
Monte, vid. Johannes de.  
Montfort, vid. Alardus de.  
Morsus, Joach., 1355.  
Moudwic, vid. Henricus.  
Muiden, Ant. Junius à, 784.  
Muller Fz., S., 1175.  
Musschenbroek, Pt. van, 799, 1108, 1168,  
1245, 1257—1259, 1303, 1600, 1746,  
1812, 1819, 1890.  
Myluus, zie Henrica ten.

## N.

Nellesteyn, Rud. van, 461, 746.  
Nichasius curatus de Roka super Sambram,  
323.  
Nicolai, Corn., 916.  
Nicolai, vid. Guilielmus.  
Nicolaus Karker, mon. carthus., 437.  
Nicolaus Lubberti, canon. regul., 85.  
Nicolaus Symonis de Beverwijck, 175,  
175\*.  
Nicolaus Tsgravenzand, mon. carthus.,  
369\*.  
Niel, J. Fz., 1636.  
Nieuwold, H. N., 505.  
Nilant, Joh. Fred., 899, 903—905.  
Nullens, Domin., fr. dominic. Traiecti ad  
Mosam, 434, 727.  
Nuyt, Sam. ten, 862.  
Nijkereken, Anth. van, 1182.

## O.

Oirschot, Adr. ab, pastor ab Everdingen,  
433.  
Oosterdijk, H. G., 1017, 1335.  
Oprode, vid. Joachimus.  
Ortt van Schonauwen, J., 1373.  
Otto, canon. eccles. S. Martini, postea  
prior dom. Carthus., 249, 249\*, 252,  
252\*.  
Otto (Mag.) Tynnagel, 349.  
Oudemans, J. A. C., 1638.

Overbeek, Henr. van, 646.  
Overdevecht, Franco, 822.  
Oversteghe, vid. Johannes.  
Oversteghe, Werboldus, de Campis, prof.  
medic., 687, 688.

## P.

Papay, Steph., 476.  
Pareau, L. G., 594—600, 1073, 1078.  
Pareau, Vidua L. G., 479, 497, 501, 508,  
511, 516, 517, 519, 520, 522, 524,  
525, 527, 534—537, 541—543, 560,  
561, 568, 573, 579—582, 594—600,  
672, 731, 756, 758, 947—950, 964,  
967, 972, 1051, 1068—1070, 1073,  
1077, 1078, 1437, 1458, 1535.  
Pascua, vid. Baldus de.  
Passert, vid. Reynerus Johannes.  
Pasteur, J. D., 1690.  
Pessa, Stef. da, 6.  
Petri, de Delft, vid. Johannes; Johannes  
Delf.  
Petrus de Enchusen, mon. carthus., 167,  
II p. 274.  
— Johannis, praepos. eccl. S. Martini  
Traiect., 385.  
— Leer, notar. publ. Traiect., 373.  
— van der Meer, praepos. Embricensis,  
30.  
— Ricoldi de Harderwijck, canon. regul.,  
52, 119.  
Phillipps, Thom., 1589, 1599, 1642, 1650,  
1656, 1660, 1684, 1692—1694, 1724,  
1801—1802, 1805, 1806, 1852, 1883,  
1891.  
Piccardt, S., 562—564.  
Piek, Jac., 724.  
Pollio, Ever., 636, 690, 694, 713, 1036.  
Pols Jr., J. 1609.  
Pols, M. S., 1602, 1606, 1607, 1609, 1612,  
1620, 1644, 1725—29, 1731, 1732,  
1748, 1749, 1753—1755, 1759—  
1764, 1798, 1875, 1896.  
Pot, vid. Antonius.  
Pottage, vid. Pot.  
Putman, P., 1138, 1139.

## R.

- Raephorst, vid. Johannes.  
 Rau s. Ravius, Chr., Berlinas, 352, 1009,  
 1374, 1430, 1440—1442, 1444, 1448—  
 1450, 1469, 1474, 1475, 1477.  
 Rau, Joh. Everh., 938, 1476.  
 Rau, Seb. 1473.  
 Rauwenhoff, N. G. P., 1604, 1899.  
 Rechteren Nordeuringen tot Rhaen, A.  
 H. C. graaf van, 1308.  
 Reede, Fred. Adr. van, heer van Rens-  
 woude, 1289.  
 Rees, vid. Lambertus.  
 Reland, Adr., 10, 1439, 1443, 1447,  
 1468, 1471, 1478, 1479, 1 82, 1483,  
 1551.  
 Renen, vid. Guilielmus de.  
 Reness, Joa. a, decanus S. Joannis Tra-  
 iect., 383.  
 Renesse, Gerit van, 1177.  
 Renesse, Fred. van, 1523.  
 Renesse de Wylp Th. f., Joa., 797.  
 Reynerus Johannes Passert, 59.  
 Rhoer, Jac. de, 1148.  
 Ricoldi de Harderwijk, vid. Petrus.  
 Ridder, Wilh. de, 32.  
 Rimysseche (?), vid. Theodericus Ruuysseche.  
 Rinckes, S. H., 1765.  
 Roëll, J., 469—475, 1001.  
 Roka, vid. Nicholasius.  
 Bomerus de Amsterdam, mon. carthus.,  
 33, 322.  
 Rosenkrantz, Geo., 1538.  
 Rossijn, J. T. ? 539.  
 Rosweyde, H., II p. 261.  
 Rotterdam, Ds., 1711.  
 Roukens, J. M., 1.  
 Rovenius, Phil., 438—446, 775.  
 Rovers, J. A. C., 567, 593, 675—677,  
 757, 759, 968, 973—976.  
 Rovers, M. A. N., vid. J. A. C. Rovers  
 et N<sup>o</sup> 748, 777, 928—929, 935—936,  
 945—946, 951—952, 970, 1071,  
 1074, 1352.  
 Royaards, H., 1835, 1844, 1882.  
 Royaards van den Ham, W. J., 1584,  
 1654, 1685, 1697, 1708, 1709, 1742,  
 1780, 1797, 1803, 1810, 1822, 1826.  
 Royer, J. Th., 1585.  
 Ruever, A. A. de, 801.  
 Rutgherus (Mag.) Berchmaker, 376.  
 Ruuysseche, vid. Theodericus.  
 Rijn, G. van, 1781.

## S.

- Sambucus, Joa., 4.  
 Scay, vid. Guilielmus.  
 Schelling, Pt. van der, 1140, 1191,  
 1223.  
 Schinkel, A. D., 1178.  
 Schoemaker, Andr., 1254.  
 Schot, Andr., 1179.  
 Schröder, N. G., 1452—1454.  
 Schuller tot Peurseem, G. L., 1374.  
 Schulting, C., J. fil., 877.  
 Schwertzel, W., 1371.  
 Sciedam, vid. Martinus de.  
 Scoerl, vid. Adam de.  
 Scout, Fred. Jacobsz, 237.  
 Scraghen, vid. Symon de.  
 Scriverius, Pt., 784, 1178, 1539.  
 Scyedam, vid. Martinus de.  
 Seldenus, Joa., 11.  
 Senden, Christ., canon. eccles. S. Salvat.  
 Traiect., 681.  
 Serrure, C. P., 1892.  
 Seyn, C., 1179.  
 Simon de Traiecto, 232\*.  
 Six van Hillegom, J. P., 1793.  
 Sloter, H., 266.  
 Smids, Lud., 459, 1392.  
 Smissaert, M. P., 1647, 1648, 1655,  
 1658, 1678, 1807, 1808, 1824, 1838.  
 Smit, Justus, 865.  
 Smits, D., 1594, 1610, 1611, 1645.  
 Smits, J. J., 1594, 1610, 1611, 1645.  
 Sparendam, vid. Theodericus.  
 Speck van Warmenhuisen, J., priester  
 te Heensbroeck, 1729.  
 Spengler, J. A., 1435, 1484.  
 Spronck, C. H. H., 1889.  
 Stert, vid. Johannes.

Steynhues, vid. Henricus.  
 Strijp, vid. Arnoldus.  
 Suerman, B. F., 1002.  
 Suermontdt, Y. D. C., 1208.  
 Susii, Katar. Quarre uxor Dan., 1034.  
 Swederus de Boecholt, mon. carthus.,  
 95, 281, 345, 390, 391, 391\*.  
 Swederus ter Weteringhe, in Amstelredam, 387.  
 Swellengrebel, Henr., 1431.  
 Swijghuisen Groenewoud, Vid. Jac. Corn.,  
 480—486, 488, 493, 499, 504, 510,  
 515, 518, 521, 523, 526, 531, 532,  
 538, 539, 553, 555, 556, 559, 566, 570,  
 571, 574, 578, 705, 747, 751—753,  
 938, 944, 954—957, 962, 965, 969,  
 1076, 1170, 1349, 1423, 1426—1429,  
 1434, 1446, 1447, 1452—1455, 1457,  
 1459, 1460, 1463, 1470—1473, 1476,  
 1481, 1487.  
 Symon de Allenberch, 351.  
 — de Seraghen, fr. Theut. ord., 290.  
 — de Velsen, 688.  
 Symonis de Amsterdam, vid. Guilielmus.  
 Symonis de Delft, vid. Henricus.  
 Symonis de Beverwyck, vid. Nicolaus.

### T.

Temminck, Mt., 1515, 1516, 1518.  
 Theodericus Doys de Amsterdam, 148.  
 — Ghenovis, 235.  
 — Ghysberti, canon. regul., 55, 80, 83,  
 110, 341.  
 — de Heusden, presb., 244.  
 — de Linde, canon. S. Pauli Leodiensis,  
 143.  
 — Loeff te Hairlem, 611.  
 — Ruuyssche, mon. carthus. 373\*.  
 — de Sparendam, mon. carthus., 99,  
 193.  
 Theodorici, vid. Gherardus.  
 Thomas Basin, episc. Lexov., 361.  
 Thomasken Cloetinxdochter, 1689.  
 Tielmannus Clawerdi, 133.  
 Tienhoven Ninck Blok, Wed. G. P., 1879.  
 Tilborch Baseldonck, Jac. van, 1028.

Traiecti, vid. Henricus.  
 Traiecto, vid. Henricus de; Jacobus de.  
 Trici, vid. Gherardus Theodorici.  
 Tsgravenzand, Henr., vid. Nicolaus Tsgravenzand.  
 Tswinnen, vid. Floris.  
 Tullingh, A. van Oldebarneveldt gen. Witte,  
 1787, 1788.  
 Twiss, M. geb. Suermontdt, 1829.  
 Tydeman, H. W., 800, 1028, 1172,  
 1179, 1181.  
 Tydeman, Mein., 1515, 1516, 1518.  
 Tynnagel, vid. Otto.

### U.

Uchtmannus, 1540.  
 Utenhove, J. M. C. van, 1369, 1410.

### V.

Valentijn, Franc., 1482.  
 Valkendael, vid. Henricus.  
 Velsen, vid. Symon de.  
 Vermeulen, P. J., 1702, 1707, 1818.  
 Visscher, N. P., 1266, 1268.  
 Vlimen, vid. Guilielmus de.  
 Vlis, C. J. van der, 1451.  
 Vloeten, vid. Gherardus de.  
 Voet, P., II p. 261.  
 Voetius, Gisb., 8.  
 Volkerus de Lichtenberch, can. eccl. S.  
 Mariae Traiect., II p. 275.  
 Vollenhoven, Joh. van, 1677, 1870.  
 Vos, P. D. de, 1748.  
 Vries, R. W. P. de, 1302.  
 Vtenenghe, vid. Wtenenghe.  
 Vter Ier, Ghijsb. de Dorp alias, 392.

### W.

Wael, vid. Fridericus.  
 Walincoerd, zie Johanna van.  
 Walvisch, vid. Henricus.  
 Warberghe, vid. Adrianus de.  
 Was, H., 1871.  
 Wassenaar, Steph., 467.

Wassenaer (Comes) et Obdam, 764.  
 Water, Jo. van de, 1008.  
 Weert, Theodor. de, canon. regul. prope  
 Eyndhoven, 182, 184.  
 Wernboldus a Leydis, mon. carthus., 131,  
 167, 186, 187, 498, 499, 335, 733,  
 II p. 266.  
 Wesseling, Pl., 1530, 1543.  
 Westcapelle, vid. Jacobus.  
 Westenberg, E., 1142.  
 Westphalen, Adr., 1177, 1179, 1181.  
 Westreenen van Tiellandt, W. II J., II  
 p. 261.  
 Weteringhe, Zweder ter, vid. Swederus.  
 Wilhelmus, vid. Guilielmus,  
 Wit, Joh. de, Senat. Amstelaed., 828.  
 With, L. A. de, 1304.  
 Withe, A., 1600.

Witsen, Nic., 782.  
 Woertman, Theod., 802.  
 Wolfert V van Borsele, 42.  
 Wolters, A., 1376.  
 Wouman, vid. Guilielmus.  
 Wtenenghe, vid. Bernardus.

### Z.

Zael, vid. Guilielmus.  
 Zandt, J. H. E. van der, 1021, 1026,  
 1028.  
 Zeberts, Stijuken, 1029.  
 Zeger Goethals, Daventriae, 143.  
 Zittart, vid. Leonhardus.  
 Zoelen, vid. Florentius de.  
 Zulenus, Gisb., 1664.  
 Zwederus de Boecholt, vid. Swederus.

## INDEX MONASTERIORUM ET ECCLESIA- RUM QUAE CODICES POSSEDERUNT.

### BRUXELLAE.

Collegium societatis Jesu, 1692.

### DELFT.

Domus clericorum vallis S. Jheronimi, 350.

Novum templum Delphense, 423.

Vid. cod. 4018.

### DOESBURCH.

Domus clericorum in D., 151.

### EEMSTEYN.

Monasterium Canonicorum Regularium in  
Eemsteyn prope Dordracum, 344.

### EINDHOVEN.

Monasterium Canonicorum Regularium  
iuxta Eyndoviam, 182—184.

FRENSWEGEN, vid. Northorn.

### GORKUM.

Domus regularium monialium D. Virg.  
Marie in Arckel prope Gorricum, 350.

### GOUDA.

De nonnen op die Goude, 1007.

### HAARLEM.

Conventus dominorum Jherosolit. s. Johan-  
nis, 175, 175\*.

### HASSELT (Limburg).

Conventus Eremitarum D. Augustini, 397.

### HOIA (Huy).

Fratres S. Crucis de Claro loco extra muros  
oppidi Huyensis Leod. dyoc., 289, 289\*.

### HOORN.

Bellehem buyten Hoorn, 1044.

Die susteren van S. Clareit te Hoorn op  
dat Noert, 1022.

Domus B. Mariae Novae Lucis prope H., 321.

### HORN.

Monasterium Canonicorum Regularium Val-  
lis Elisabeth in Comitatu Hornano [prope  
Roermond], 203.

### KEMPEN (prope Rhenum).

Ecclesia Campensis, 734.

Monasterium Campensis ordinis Cistercien-  
sis, 734\*.

### LOVANIVM.

Monasterium Canonicorum Regularium in  
Bethleem prope Lovanium, 1589.

### MAASEYCK.

Die regularissen int besloten cloester by  
M., 1010 (?), 1013, 1015, 1019, 1027.

MAASTRICHT, vid. Traiectum ad Mosam.

### MONNIKENDAM.

Die susteren van S. Marien gaerden tot  
M., 1021.

### MONS S. AGNETIS (prope Swollis).

Monasterium Canonicorum Regularium,  
1587.

### NORTHORN.

Monasterium Nemoris B. Mariae V. prope  
Northorn ordinis Canonicorum Regularium,  
1586.

L116

Cons. fr.  
num. 144

## PARISI.

Collegium Parisiense Societatis Jesu,  
449—451.

## RHENEN(?)

Het besloten convent van St. Agnieten te  
Rienen, 1014.

## ROERMOND.

Cartasii in Ruremunda, 339.

Vid. etiam Horn.

## SILVA DUCIS.

Collegium Societatis Jesu, 1692.

SNEEK, vid. Thabor.

## STEIGA (prope Schlettstadt).

Monasterium apud Steiga, 360\*.

SWOLLAE, vid. Mons B. Agnetis.

## THABOR.

Het clooster van St. Salvator des berchs  
Thabors van den orden der canonikers-  
sen Regulieren van St. Augustyn, 1693.

## TRAECTUM AD MOSAM.

R. P. Beggard., 368, 1032.

Begginae, 291, 1024.

Conventus fratrum ordinis S. Crucis, 143,  
143\*, 243, 362.

Fratres Minores Montis Lucis, 356, 626.

Fratres tertii ordinis S. Francisci in platea  
vulgariter dicta die witmekerstraet,  
291, 368(?).

Templum S. Servatii, 128.

TRAECTUM AD RHENUM, vid. Utrecht.

## TREVIRI.

Monasterium S. Maximinii, 361.

## S. TRUDONIS (S. Trond).

Fratres minores Trudonenses, 144, 149.

## TUNGRI.

Domus sororum inclusarum in Tongris,  
189.

Monasterium S. Agnetis in oppido Ton-  
grensi, 189.

Fratres Minores Recollect., 189, 414.

## UTRECHT.

Het besloten clooster te Bethleem buten  
Utrecht, 1039.

Monasterium Canonicorum Regularium,

29, 36, 40, 44—50, 52, 52\*, 53, 55,  
56, 59—63, 59\*, 60\*, 61\*, 65, 68,  
71, 71\*, 76, 76\*, 78\*, 80, 80\*, 81,  
83, 85, 87, 90, 98, 100, 101, 103\*,  
110, 111, 111\*, 113, 118, 118\*, 119,  
121, 121\*, 126, 126\*, 135, 136, 136\*,  
152, 153, 157, 176, 176\*, 177, 179  
(II p. 274), 181, 181\*, 200\*, 204,  
204\*, 206, 206\*, 207, 207\*, 212—214,  
212\*—214\*, 218, 219\*, 220, 220\*, 221,  
222 (II p. 274), 224, 226\*, 228—231,  
228\*, 229\*, 231\*, 233, 233\*, 238, 238\*,  
239, 239\*, 241, 242, 244, 245\*, 258,  
258\*, 259, 259\*, 260\*, 261, 261\*, 264\*,  
266, 271\*, 274, 274\*, 275, 279, 284,  
284\*, 285\*, 286—288, 293, 294\*, 295,  
295\*, 298\*, 299, 299\*, 301, 301\*, 303,  
306, 307, 309, 311, 311\*, 315, 315\*,  
317, 317\*, 318, 318\*, 320, 323, 323\*,  
325, 325\*, 327, 327\*, 329, 329\*, 332,  
332\*, 334, 337, 337\*, 338\*, 341, 347,  
347\*, 348, 348\*, 353, 353\*, 354, 354\*,  
355, 355\*, 357, 357\*, 359, 360, 360\*,  
365, 365\*, 373—376, 373\*—376\*, 378,  
378\*, 381, 381\*, 385—387, 385\*—387\*,  
389, 389\*, 394, 395, 395\*, 612, 616,  
617, 628\*, 711, 735\*, 737, 739, 1652,  
1816, 1817, II p. 263—264.

Carthusienses prope Traiectum, 33, 35,  
37—39, 38\*, 41, 51, 54, 58, 58\*,  
64, 66, 67, 69, 70, 73—75, 73\*, 77,  
77\*, 79, 79\*, 84, 88, 89, 91, 92,  
94—97, 94\*, 99, 102, 102\*, 104,  
104\*, 106—109, 106\*, 112, 112\*,  
115, 117, 117\*, 127, 127\*, 131, 134,  
137, 137\*, 139, 141, 142, 142\*,  
[148], 148\*, 150, 155, 156, 158—  
162, 158\*, 159\*, 161\*, 162\*, 165,  
165\*, 167, 167\*, 168, 171, 171\*,  
173, 173\*, 174, 174\*, 178, 178\*,  
180, 185, 186—188, 187\*, 190—  
199, 195\*, 205(?), 205\*, 211, 211\*,  
216, 225, 227, 227\*, 234, 236, 236\*.

246, 249, 249\*, 250, 252—254, 252\*,  
 256, 263\*, 264, 264\*, 265, 267, 269,  
 269\*, 270, 276, 278, 278\*, 280—282,  
 280\*, 292, 292\*, 296, 297, 297\*, 302,  
 302\*, 305, 305\*, 312—314, 312\*, 313\*,  
 322, 322\*, 326, 326\*, 331, 331\*, 335,  
 340, 340\*, 342, 342\*, 343, 343\*, 345,  
 358, 358\*, 364, 369, 369\*, 370, 370\*,  
 372, 372\*, 377, 390—393, 391\*, 396,  
 614, 614, 620, 621, 631, 687, 688,  
 691, 710, 723, 733, 733\*, 822—824,  
 823\*, 1023 (?) 1584, 1653, II p. 265—  
 267.

Domus Catharinae, 686\*.

Conventus S. Ceciliae, 1585.

Cloester van Sinter Claes, 1260.

Domus clericorum S. Jheronimi, 57, 57\*,  
 336, 379, 1639, II p. 268—271.

Ecclesia S. Johannis, 154\*, 1590.

Ecclesia S. Mariae, 31, 43, 93, 105,  
 105\*, 120, 130, 130\*, 138, 140, 145,  
 248, 248\*, 251, 255, 319, 400, 403—  
 411, 403\*—411\*, 413, 417—419, 417\*,  
 418\*, 424, 424\*, 610, 622, 632, 635,  
 679, 683, 709, 709\*, 738, II p. 257—  
 261.

Ecclesia S. Martini, 122 (?), 122\*, 124,  
 124\*, 613, 615, 618, 619, 623—  
 625, 633, 633\*.

Die besloten nonnen regularissen tollten  
 heilighen elldusent meecheden, 1691.

Monasterium S. Pauli, 34, 34\*, 82, 82\*,  
 86, 86\*, 114, 114\*, 133, 133\*, 146,  
 146\*, 147, 147\*, 163, 164, 164\*, 166,  
 166\*, 169, 169\*, 170, 170\*, 202, 202\*,  
 208, 217, 217\*, 223, 223\*, 232\*, 240,  
 247, 262, 290, 290\*, 300, 300\*, 349,  
 349\*, 351, 351\*, 380, 382, 629, 684,  
 685, 695, 724, 806. L

Ecclesia S. Petri, 277, 416, 416\*, 608.

Die susteren ynt groet huus by sante  
 meertens kerckhof [in Utrecht?], 1020.

YSSELSTEIN.

Monasterium ordinis cisterciensis, 273.

ZUTPHEN.

Die susteren tot S. Katherinen huus opter  
 nyer stat inder loken straet bider stael(?)  
 muer, 1017.

L II, 262

1366



# INDEX CODICUM ANTE 1550 EXARATORUM QUI ANNI NOTAM HABENT.

(ORDINE CHRONOLOGICO).

- 1320: 323.  
1330: 145.  
1353: 723.  
1374: 266.  
1386: 688.  
1388: 821.  
1389: 290.  
1393: 213.  
1395: 373.  
1396: 373, 375.  
1397: 373.  
1400: 133.  
1401: 255.  
1402: 155, 689, II p. 265 (vol. I).  
1403: 1019 (belgice), II. p. 265 (vol. III).  
1404: 327, 684 (?).  
1405: 207.  
1407: 281, 314.  
1408: 629.  
1409: 165.  
1410: 95.  
1412: 89, 268, 268'.  
1416: 327.  
1417: 151.  
1418: 345.  
1421: 390.  
1424: 391 (vol. II), 1021 (belgice).  
1426: 391 (vol. III), 391'.  
1427: 680.  
1429: 610.  
1431: 328, 713.  
1438: 180.  
1439: 1689 (?).  
1441: 143, 823'.  
1442: 1027 (belgice).  
1445: 1010 (belgice).  
1446: 49, 90, 241, 211'.  
1447: 52, 224, 323.  
1448: 87, 323.  
1449: 134.  
1450: 40.  
1451: 96, 119, 271.  
1452: 60.  
1453: 61', 250, 341, 1014 (belgice).  
1454: 66, 141, 283.  
1455: 305.  
1456: 65, 148.  
1457: 51.  
1458: 70, 97, 389.  
1459: 110, 175, 175', 357.  
1460: 83.  
1461: 299, 357.  
1462: 55, 73, 335.  
1463: 73, 394.  
1464: 31 (vol. I), 68, 77, 77', 241, 395.  
1465: 311, 695, 738 (vol. I).  
1466: 43, 257, 311, 695.  
1467: 31 (vol. II), 346, 611, 738 (vol. II),  
1179 (belgice).  
1468: 31 (vol. III), 75, 203, 270.  
1469: 203, 234, 633.  
1470: 31 (vol. IV), 824, 1023 (belgice),  
1335 (belgice).  
1471: 35, 244, 322, 361.

**1472:** 35, 324, 608, 738 (vol. III).  
**1473:** 31 (vol. V).  
**1474:** 686, 695, 806.  
**1475:** 33, 440, 470.  
**1476:** 31 (vol. VI), 396.  
**1477:** 44, 369.  
**1479:** 289.  
**1480:** 36, 488, 494.  
**1481:** 491.  
**1482:** 486, 492, 380.  
**1483:** 486, 4180 (belgice).  
**1484:** 695.  
**1485:** 493, 269.  
**1487:** 400.  
**1489:** 417.  
**1490:** 417, 274.  
**1491:** 4016 (belgice).  
**1493:** 280.  
**1494:** 487.

**1495:** 228.  
**1496:** 267.  
**1497:** 4051 (belgice).  
**1503:** 444.  
**1504:** 444.  
**1506:** 724.  
**1508:** II p. 266.  
**1509:** 733.  
**1510:** 467, II p. 274, 498.  
**1520:** 482.  
**1521:** 708.  
**1529:** 4589.  
**1530:** 4106 (belgice).  
**1533:** 484.  
**1539:** 4689 (?).  
**1540:** 4336.  
**1544:** 4029 (belgice).  
**1549:** 4729.

# INDEX PERSONARUM ET LOCORUM IN CHARTIS USQUE AD 1528 LAUDATORUM.

## A.

- Abcoude, 1815 (p. 211).  
— vid. Ghysbertus.  
— (Dominus de), vid. Guilielmus; Swederus.  
Acquoy (Dominus de), vid. Guilielmus de Boxmeer.  
Adolphus, dux Gelriae, 1810 (p. 200).  
Adrianus VI papa, 1685 (p. 105).  
Aelbert, vid. Albertus.  
Albrecht van Beieren, 1646 (p. 92), 1729 (p. 152—153).  
Albertus Foeck, 1808 (p. 196).  
— Foeck Cornelisz., 1808 (p. 195).  
— van den Stege, 1815 (p. 201).  
Aleyt Brumincq Pylsd., 1808 (p. 195).  
— Ysebrant, 1810 (p. 201).  
Althema, 1646 (p. 90—92).  
— (Dominus de), vid. Gerardus; Guilielmus; Joh. van Hoorne; Maria; Theodericus.  
Arnoldus, abbas monast. Campensis, ord. Cistere., 734'.  
— comes de Los et Chijneu, 1646 (p. 89).  
— dux Gelriae, 1810 (p. 200).  
— van Giessen, 1646 (p. 90).  
— van Hoorn, episcopus Traiectensis, 1596, 1654 (p. 103), 1655 (p. 105), 1723, 1815 (p. 208).  
— de Loec, 166'.  
— Loeff, praepositus eccl. S. Johannis Traiect., 1810 (p. 202).  
Arnoldus van Ysselstein, 1654 (p. 102), 1655 (p. 105).  
Almkkerck, 1646 (p. 91).  
Amersfoort, 1723, 1734 (p. 156), 1815 (p. 211).  
— vid. Walterus.  
Amsterdam, conventus S. Pauli, 198.  
Andreas, decanus eccl. S. Mariae Traiect., II p. 260.  
— episcopus Traiect., II p. 260.  
Apeoude, vid. Abcoude.  
Appelteern, vid. Jacobus.  
Argentinum, episcopus vid. Fred. de Blankenheim.  
Arckel (Dominus de), 1646 (p. 91).  
Arkel, vid. Johannes.  
Arnhem, eccl. S. Walburgis, 166'.  
— vicarii perpetui in eadem, vid. Theod. Poelman; Henr. Inghenoech.  
Asperen, vid. Theodericus.  
Avelghem (Dominus de), vid. Joh. van Hoorne.  
Avenio, 34'.  
Avens, vid. Henricus.  
Averbodium, eccl. S. Mariae et S. Johannis, 1646 (p. 88).  
— — abbas, vid. Johannes.

## B.

- Baden, vid. Fredericus.  
Baderloo, vid. Jacobus.

- Bair (Dominus de), vid. Joh. comes de Egmond.
- Bakker, vid. Simon.
- Balduinus, prior monast. canon. regul. in Ewick, 121\*.
- Gerardijn, prior monast. canon. regul. Traiect., 121\*, 219\*, 295\*, 386\*.
- Basilea, 219\*, 285\*, 386\*.
- Synodus generalis, 121\*, 166\*, 219\*, 245\*, 271\*, 285\*, 295\*, 354\*, 373\*, 386\*.
- Bassingis, 1646 (p. 91).
- Basten apud Halen, 1646 (p. 90).
- Bekeler, vid. Robijn; Ludovicus.
- Belheem prope Doetichem, monast. canon. regul. praepositus, vid. Ysbrandus.
- Berc, vid. Gosuinus.
- Berkhout, vid. Floris.
- Bernardus Uten Enge, canon. Maioris Eccl. Traiect., 212\*, 311\*.
- Berta Jacobsdochter, 1817.
- Bertoud de Daventria, 1810 (p. 201—202).
- Beusichem, 1810 (p. 203).
- Beyer, vid. Udalricus.
- Bire (Uten), vid. Margaretha.
- Blankenheim, vid. Fredericus.
- Boc, vid. Guilielmus.
- Bocheroel, vid. Egidius.
- Bodegraven, 1655 (p. 105).
- Boechout, vid. Theodericus.
- Bonifacius IX papa, 86\*.
- Bononia, 233\*.
- Bonrepolis, 1654 (p. 103).
- Borculo 1655 (p. 104).
- Botzlar, 1655 (p. 105).
- Boxmeer, vid. Guilielmus.
- Brabantiae dux, vid. Johannes.
- Brakel, vid. Staessken.
- Brant, vid. Gerardus.
- Brecht van der Mast, 1808 (p. 195).
- Breda, vid. Hugo.
- Bree, 1646 (p. 88.).
- Brugge, 1646 (p. 92).
- Brune, vid. Henricus.
- Brunink, vid. Aleyt.
- Brunkhorst (Dominus de), vid. Guilielmus.
- Brustheim, 1646 (p. 88).
- Buck de Esch, vid. Gerardus.
- Bunschoten, 1815 (p. 207).
- Burgundia, vid. David.
- Burgundiae dux, vid. Philippus.
- Bijleveld, 1810 (p. 203).

## C.

- Cameric, 1654 (p. 102—103).
- Campensis (prope Rhenum), prior monast. ord. Cistere., vid. Arnoldus.
- Carolus (IV) rex Romanorum, 1815 (p. 206).
- Cesar, vid. Gheryt.
- Cesarius Coninck, prior monast. B. Martini in Ludingakerke, 354\*.
- Christiani, vid. Ludolphus.
- Chynen, comes vid. Arnoldus.
- Clant, vid. Jacobus.
- Clarenborg, vid. Johannes.
- Clivia, dux, 1646 (p. 91), 1810 (p. 202).
- vid. Theodericus.
- Colonia, 1815 (p. 206).
- eccl. S. Mariae ad Gradus decanus, vid. Herm. Peterman.
- eccl. S. Severini decanus, vid. Gerlacus Buck de Esch.
- Compostella, vid. Jacobus.
- Confluentia, eccl. S. Castoris decanus, vid. Guil. de Wege.
- Coninck, vid. Cesarius.
- Conradus, episcopus Traiect., 1815 (p. 211).
- Cornelia van Cuylenborch, vrouwe tot Rennenherch, 1815 (p. 212).
- Cornelissen, vid. Geerloff.
- Cornelius Foeck, 1808 (p. 196—197).
- Cortershem (Dominus de), vid. Guil. dom. de Althema; Joh. van Hoorne.
- Cralinge, 202\*.
- Cranenburgh (Dominus de), vid. Theod. de Hoorn.
- Creynensteyn, 1846 (p. 92).
- Cuke, vid. Johannes.
- Cuylenburch, vid. Cornelia, Elisabeth.

**D.**

- Dalingh, vid. Nicolaus.  
 Daniel de Gore, 1646 (p. 89).  
 Dashorst, vid. Guilielmus.  
 Daventria, 1810 (p. 200), 1811 (p. 204).  
 — vid. Bertoud; Guil. Helmich.  
 — eccl. S. Lebnini canon., 1652, vid. Greg. Tam.  
 David de Burgundia, episcopus Traiect., 1810 (p. 203), 1845 (p. 212).  
 Derchusen, vid. Jordanus.  
 Dibbout, vid. Jacobus.  
 Diemen, 346\*.  
 Diepenhem, 1655 (p. 104).  
 — vid. Otto.  
 Diepholt, vid. Rudolphus.  
 Dionysius Scabroeck, 354\*.  
 Dirk, vid. Theodericus.  
 Doctinchem, monast. B. Mariae praepositus, vid. Ysebrandus.  
 Doggart, vid. Raso.  
 Dordrecht, 295\*, 354\*.  
 — eccl. S. Mariae decanus, 219\*.  
 Dorraeth, 1655 (p. 104).  
 — vid. Schijne.  
 Dussen (van der), vid. Johannes.  
 Duurstede, 1815 (p. 211).  
 — (Dominus de), vid. Guilielmus.

**E.**

- Eedel, vid. Jacobus.  
 Eembrugge, 1742.  
 Eemtruda de Werken, 301\*.  
 Eggart, vid. Johannes.  
 Egidius Bocheroel, canon. regul., 121\*, 245\*.  
 — — in Bethlehem prope Lovanium, 271\*.  
 — — prior monast. in Nucia, 354\*.  
 Egmond, comes, vid. Johannes.  
 — monast. Egmond. abbas, 34\*; monachus vid. Joh. de Hillinghen.  
 Elisabeth van Cuylenborch tot Montigny, 1815 (p. 212).  
 El[d]re vid. Petrus.  
 Emmerik, eccl. S. Martini decanus, 386\*.

- Enckeren, vid. Gheryt.  
 Engelbertus, decanus eccl. S. Mariae Traiect., II p. 260.  
 — Goyer, canon. regul. Traiect., 121\*.  
 — de Hoorn, 1646 (p. 88).  
 — de Ysenbruch, praepositus eccl. S. Petri Traiect., II p. 260.  
 Enkhuyzen, 1729.  
 Eugenius IV papa, 144\* 233\*, 713\*, 1652.  
 Everardus van Stoutenberch, 1810 (p. 203).  
 — Zwaen, canon. regul. in Nemore B. Mariae prope Northorn, 354\*.  
 Ewick, monast. canon. regul. prior, vid. Ysebrandus.  
 Eze, vid. Johannes.

**F.**

- Finekyn, vid. Gerardus.  
 Flandria, 285\*.  
 — vid. Ludovicus.  
 Florens [v. Wevelickhoven], episcopus Traiect., 1815 (p. 207).  
 Florentia, 713\*.  
 Floridicampus, monast. ord. Cisterc. abbas, 1652.  
 Floris Berkhout 1646 (p. 90).  
 Floris V comes Hollandiae, 1729 (p. 152).  
 Foeck, vid. Albertus; Cornelius; Gerardus.  
 Franciscus Romanae eccl. presbyter, 713\*.  
 Fredericus van Baden, episcopus Traiect., 1810 (p. 202—203), 1815 (p. 212).  
 — van Blankenheim, episcopus Traiect., 1654 (p. 103), 1811 (p. 204), 1815 (p. 208).  
 — de Ossekyn, canon. eccl. S. Mariae Traiect., 1654 (p. 103—104).  
 — [de Sirk], episcopus Traiect., 1655 (p. 104).  
 Frenswegen, vid. Northorn.

**G.**

- Gaasbeek, 1646 (p. 91).  
 — (Dominus de), vid. Jacobus.  
 — vid. Johanna.  
 Galicia, 355.

- Garsbeke, vid. Joh. de Gaasbeek.  
 Garsiis, vid. Ludovicus.  
 Geerloff Cornelissen, 1810 (p. 202, 203).  
 Gelre, 1810 (p. 200).  
 — dux, vid. Adolphus; Arnoldus.  
 Gent, vid. Henricus.  
 Geraldi, vid. Nicolaus.  
 Gerardus Brant, theol. prof., 121\*, 245\*.  
 — Buck de Esch, decanus eccl. S. Severini Coloniensis, 311\*.  
 — dominus de Hoorn et Althena, 1646 (p. 89—91).  
 — Finekyu, vicarius perpet. eccl. S. Mariae Traiect., 1654 (p. 103).  
 — Foock, 1808 (p. 196).  
 — Gothelp, canon. eccl. Maioris Traiect., 311\*.  
 — Hase, clericus Colon., 305\*.  
 — Lap, 1810 (p. 203).  
 — Plees, 354\*, 373\*.  
 — Vrencke, canon. eccl. S. Mariae Traiect., 1810 (p. 200).  
 Gerardyn, vid. Balduinus.  
 Geroltsecke, vid. Waltherus.  
 Gertruut van Werconden, 117\*.  
 Gheryt Cesar, 325\*.  
 — van Enckeren, canon. eccl. S. Johannis Traiect., 1810 (p. 201).  
 — van Heemskereck, 1729 (p. 153).  
 — van Schellenbach, 1810 (p. 203).  
 — van Vliete, 1654 (p. 102).  
 — van Werconden, 117\*.  
 Ghysbertus van Abcoude, 1815 (p. 211).  
 — Cock, praepositus eccl. Maioris Traiect., 1655 (p. 105).  
 — de Lockhorst, 166\*.  
 — Stade, 117\*.  
 — van Vianen, 1810 (p. 203).  
 — de Ysselsteyn, 1655 (p. 102—105).  
 Giessen, 1646 (p. 90).  
 — vid. Arnoldus; Vastaert.  
 Goedewaert Snaeckeaert, 1646 (p. 92).  
 Gomecius, vid. Laurentius.  
 Gore, vid. Daniel.  
 Gosuinus de Bere, clericus capituli S. Mariae Traiect., 1654 (p. 104).  
 Gothelp, vid. Gerardus.  
 Govert Eerstzoon van Rode, 1655 (p. 105).  
 Goyer, vid. Engelbertus.  
 Gregorius Tam, canon. eccl. S. Lebuini Daventriensis, 332\*.  
 Guido [van Avesnes], episcopus Traiect., 1810 (p. 203).  
 Guilielmus de Boc, 1646 (p. 90).  
 — de Boxmeer, dominus de Acquoy, 195\*.  
 — Buer, Guil. f., notarius, 214\*.  
 — III comes Holl., 1646 (p. 89—90), 1729 (p. 153).  
 — V comes Holl., 1646 (p. 91), 1729 (p. 152).  
 — VI comes Holl., 1729 (p. 152), 1815 (p. 214).  
 — comes de Salm, 1655. (p. 105).  
 — dominus de Hoorn et de Althena, 1646.  
 — — — — tot Cortershem, 1646 (p. 92).  
 — — — — tot Puetershem, 1646 (p. 92).  
 — dominus de Abcoude et de Duystede, 1810 (p. 203).  
 — dominus de Brunkhorst, 1655 (p. 104).  
 — van Dashorst, 1815 (p. 206).  
 — Helmich de Daventria, 271\*.  
 — Jacobi, 271\*.  
 — de Medemblik, vicarius perpet. in Eccl. Traiect., 271\*.  
 — Nicolaes, 1810 (p. 201).  
 — II rex Romanorum, II p. 260.  
 — Thonys, 166\*.  
 — Veer, 1810 (p. 203).  
 — Voern, prior monast. B. Mariae in Windesem, 121\*, 295\*.  
 — de Wege, decanus eccl. S. Castoris in Confluentia, 212\*.

## H.

- Hacke, vid. Otto.  
 Haga Comitum, Capellae Collegiatae B. Mariae decanus, 386\*.  
 Hagestein, 1815, (p. 212).  
 Halen, 1646 (p. 90).  
 Hamer, W., notarius, 295\*, 299\*, 354\*.  
 Hanewick, 1810 (p. 203).  
 Hase, vid. Gerardus.

- Heckelem, vid. Johannes.  
 Heemskerck, vid. Gheryt.  
 Hees, 1646 (p. 91).  
 Hemestede, 202\*.  
 Henricus de Avens, 689\*.  
 — Brune, 1810 (p. 201).  
 — dominus de Lecka, 1654 (p. 103).  
 — dominus de Naeltwijk, 1808 (p. 195).  
 — (?) episcopus Traiect., 1815 (p. 208).  
 — van Gent, 1816.  
 — Inghenoech, vicarius perp. in eccl. S. Walburgis Arnhem., 166\*.  
 — Ketelaer, 1734 (p. 156).  
 — de Melenburch, 1646 (p. 90).  
 — Obrechts, prior in Bethleem prope Lovanium, 354\*.  
 — rex Angliae, 680.  
 — de Roever, dominus de Montfoort, 1655 (p. 105).  
 — Rumelans, prior monast. in Throno prope Herenthals, 354\*.  
 — van den Vloeten, 1808 (p. 196).  
 — de Weyda, decanus Traiect., 1654 (p. 102).  
 — Willeboort, 355.  
 Herenthals, monast. in Throno prope H. prior, vid. Henricus Rumelans.  
 Hermannus de Keppel, commendator gener. baliviae Traiect. ord. B. Mariae Theuton., 212\*.  
 — de Lochorst, decanus eccl. S. Salvatoris, 1817.  
 — Masclant, 1810 (p. 201).  
 — Oldekose, 1654 (p. 103).  
 — Peterman, decanus eccl. S. Mariae ad Gradus Colon., 174\*.  
 Herstal (Dominus de), vid. Theod. Loef. 's Hertogenbosch., 1808 (p. 196).  
 Hese, 1646 (p. 89).  
 Heusden, 1646 (p. 92).  
 Heydenricus, abbas S. Pauli Traiect., 202\*, 1808 (p. 197).  
 Higgebertus de Hoorn, 1646 (p. 88).  
 Hillinghen, vid. Johannes.  
 Hoia (Huy), eccl. B. Mariae, 689\*.  
 Hoinderdmark, vid. Johannes.
- Hollandia, 285\*, 1729 (p. 152—153), 1815 (p. 211).  
 — comes, vid. Albrecht v. Beieren; Floris; Guilielmus; Vrouw Jacob; Johannes.  
 Holt, vid. Rutgherus.  
 Honepale, 734\*.  
 Honthorst, vid. Joannes.  
 Hoogwoud, 1729 (p. 153).  
 Hoorn, vid. Arnoldus.  
 — (Dominus de), vid. Engelbertus; Gerardus; Guilielmus; Higgebertus.  
 Hoorne (Dominium), 1646 (p. 89, p. 91—92).  
 — convent van St. Elisabeth in het land van H., 1646 (p. 92).  
 Horman, vid. Jacobus.  
 Hugo van Breda, 1655 (p. 105).  
 — van Werconden, 117\*.

## I.

Inghenoech, vid. Henricus.

## J.

- Jacob (Vrouw), comes Holl., 1646 (p. 92).  
 Jacobi, vid. Guilielmus.  
 Jacobus van Appeltern, decanus eccl. Maioris Traiect., 1817.  
 — Baderloo, curatus eccl. S. Johannis in Slusa, 355.  
 — Clant, 354\*.  
 — de Compostella, 355.  
 — Dibbout, canon. eccl. Maioris Traiect., 117\*.  
 — de Eedel, 1810 (p. 202).  
 — dominus de Gaasbeek, 1815 (p. 211).  
 — Horman, 271\*.  
 — Outshoorn, episcopus Traiect., 1654 (p. 102).  
 — prior monasterii Carthusiensium Traiect., 117\*.  
 Johanna de Gaasbeek, 1646 (p. 89).  
 — van Montigny, 1646 (p. 92).  
 Johannes, abbas monast. Averbodiensis, 1646 (p. 89).  
 — van Arkel, 1646 (p. 90).  
 — van Arkel, episcopus Traiect., 1742.

- Johannes canon. eccl. S. Mariae Traiect., II p. 260.
- van Clarenborg, 1815 (p. 214).
- graaf van Egmond, heer tot Bair, 1815 (p. 212).
- I comes Holland., 1729 (p. 153).
- de Cuke, 1646 (p. 89).
- de Diest, episcopus Traiect., 1655 (p. 104—105), 1810 (p. 202).
- dominus de Montfoerde et de Purmereynde, 311\*.
- dux Lotharingiae et Brabantiae, 1646 (p. 88).
- van der Dussen, 1646 (p. 90).
- Eggart, 198.
- episcopus Vasionensis, 346\*.
- van Eze, 1810 (p. 201).
- filius magistri Ludovici, 1646 (p. 89).
- Gerritsz., 1808 (p. 195).
- van Heeckelem, 1646 (p. 91).
- de Hillinghen, monachus monast. Egmondensis, 34\*.
- Hoinderdmark, canon. eccl. S. Mariae Traiect., 311\*.
- de Honthorst, 214\*.
- van Hoorne, heer van Weert, Althema, Cortershem en Alverghem, 1646 (p. 92).
- Jacobi fil., 1654 (p. 103).
- Johannis de Rausdorp, 198.
- van Lichtenberg, 1815 (p. 214).
- van Limbeke, 1810 (p. 203).
- de Lysenkirche, civis Colon., 1646 (p. 90).
- Merlo, 245\*.
- de Monte, 174\*.
- de Noerde, notarius, clericus Traiect., 332\*.
- Paell, 1654 (p. 103).
- XXII papa, 295\*.
- Passert, prior monast. canon. regul. Traiect., 121\*, 285\*, 295\*, 299\*, 354\*, 373\*.
- Pavo, clericus Cameracensis, 346\*.
- Paw, 1655 (p. 105).
- Rebel, 166\*.
- van Renesse, 1808 (p. 195), 1815 (p. 211).
- Johannes Ruich, 332\*.
- van Rijswijk, 1646 (p. 90).
- de Virneburg, episcopus Monasteriensis, 1654 (p. 102—103).
- van der Vloeten, 1808 (p. 196).
- van Waes, 1646 (p. 92).
- Wit, 295\*.
- van Zulen Woutersoen, 1655 (p. 105).
- Jordanus de Derchusen, vicarius perpet. in eccl. Maiori Traiect., 311\*.
- episcopus Albaniensis, 301\*.
- Jutte de Rudorpens, 1646 (p. 89).

## K.

- Keiser(s)bosch, monast. ord. Praemonstr., 1646 (p. 89, 92).
- Keppel, vid. Hermannus.
- Ketelaer, vid. Henricus.
- Korssendonck, monast. canon. regul., 354\*.
- Kuinre, 1811 (p. 204).

## L.

- Lamberti, vid. Winandus.
- Lap, vid. Gerardus.
- Laurentius Gomecius, physicus, 680.
- Lecka (Dominus de) vid. Henricus.
- Leende, 1646 (p. 89, 91).
- Leodium, monast. S. Jacobi abbas, 1652.
- Lichtenberch, vid. Johannes; Volkerus.
- Lidlum, monast. ord. Praemonstr. abbas, 1652.
- Limbeke, vid. Johannes.
- Lochorst, vid. Ghiselbertus; Hermannus.
- Lodewijk, vid. Ludovicus.
- Loec, vid. Arnoldus.
- Loenresloot, 1815 (p. 212).
- Lopeke, 1654 (p. 103).
- Lopic, vid. Pelgrim.
- Los[se], comes, vid. Arnoldus.
- Lotharingia, dux, vid. Johannes.
- Loubbe, vid. Theodericus.
- Lovanium, monast. Bethlehem prope L., prior vid. Henr. Obrechts; professor vid. Egidius Bocherol.
- Lubbert Roelofssoen, 1655 (p. 105).



Ludolphus Christiani, supprior monast.  
 canon. regul. Traiect., 121\*.  
 Ludovicus Bekeler, 1646 (p. 90).  
 — episcopus Vulteranensis, 295\*.  
 — de Flandria, 1646 (p. 92).  
 — de Garsiis, canon. Bononiensis, 212\*.  
 — Imperator, 1646 (p. 91).  
 — (Magister), 1646 (p. 89).  
 Ludingakerke, monast. B. Martini, 1652.  
 — — — — prior, vid. Cesarius Coninc.  
 Lutgarda Mursbeke, 1655 (p. 104).

**M.**

Malsen, vid. Theodericus; Paulus.  
 Margaretha uten Bire, 1810 (p. 210).  
 — filia magistri Ludovici, 1646 (p. 89).  
 — Imperatrix, 1729 (p. 153).  
 Maria, domina de Althena, 1646 (p. 88).  
 Martinus V papa, 166\*.  
 Masclant, vid. Hermannus.  
 Mast (van der), vid. Brecht.  
 Mechelen, 1646 (p. 90).  
 Medemblik, 1729 (p. 152—153).  
 — vid. Guilielmus.  
 Melenburch, vid. Henricus.  
 Melys van Minden, 1815 (p. 212).  
 Merloe, 1654 (p. 103, 104).  
 — vid. Johannes; Petrus.  
 Merseburg, vid. Waltherus.  
 Meurse, vid. Walramus.  
 Mimem (?), 1646 (p. 88).  
 Minden, vid. Melys.  
 Molendino, vid. Theodericus.  
 Monasterium, episcopus vid. Johannes de  
 Virneburg; Otto.  
 Monhoie (Dominus de), vid. Walramus.  
 Mons S. Gertrudis, 1646 (p. 89).  
 Montcornet, 1646 (p. 91).  
 — (Dominus de), vid. Theod. Loeff van  
 Hoorn.  
 Monte, vid. Johannes.  
 Montfoort (Dominus de), vid. Henr. de  
 Roever; Johannes.  
 Montigny (Domina de), vid. Elisabeth v.  
 Cuylenborch; Johanna.  
 Meersbeke, vid. Lutgarda; Wernerus.  
 Myrta, 1646 (p. 88).

**N.**

Naaltwijk (Dominus de), vid. Henricus.  
 — eccl. S. Adriani decanus, 386\*.  
 Nicolaus Dalingh, canon. regul. Traiect.,  
 299\*, 354\*.  
 — Gerardi, canon. regul. Traiect., 299\*, 354\*.  
 — de Traiecto, 285\*.  
 Noerde, vid. Johannes.  
 Northorn, canon. regul. in Nemore B.  
 Mariae prope N., vid. Everardus Zwaen.  
 Nucia, monast. canon. regul. prior, vid.  
 Egidius Bocherol; professor, vid. Petrus  
 Eldre.  
 Nunheim, 1646 (p. 89).

**O.**

Obrechts, vid. Henricus.  
 Oekel, vid. Walterus.  
 Oestende, vid. Symon.  
 Oldekose, vid. Hermannus.  
 Oldenzaal, eccl. S. Plechelmi praepositus,  
 vid. Raso Doggart.  
 Ossekyn, vid. Fredericus.  
 Otto, episcopus Monasteriensis, 1655 (p.  
 105).  
 — Hacke, oppidanus Daventriensis, 214\*.  
 — de Tekenenborgh et de Dypnhem,  
 1655 (p. 104).  
 Ondshoorn, vid. Jacobus.

**P.**

Paell, vid. Johannes.  
 Papendorp, 202\*.  
 Passert, vid. Johannes; Petrus.  
 Paulus de Malsen, civis Traiect., 214\*.  
 Pavo, vid. Johannes.  
 Paw, vid. Johannes; Theodericus.  
 Pederoge, vid. Poderoyen.  
 Pelgrim van Lopie, 1810 (p. 200).  
 Perweis (Dominus de), vid. Gerardus et  
 Theod. de Hoorn et de Althena.  
 Peterman, vid. Hermannus.  
 Petrus, canon. regul. Traiect., 121\*.  
 — El[d]re, canon. regul. in Nucia, 121\*,  
 245\*, 271\*, 354\*.

Petrus van Merloe, 1654 (p. 103).  
 — Passert, 245\*.  
 Philippus de Burgundia, 1729 (p. 152,  
 153), 1815 (p. 211.)  
 Placentia, vid. Sexagardius.  
 Plees, vid. Gerardus.  
 Poderoyen, 1646 (p. 89).  
 Poele, vid. Waltherus.  
 Poelman, vid. Theodericus.  
 Puetershem (Dominus de), vid. Guil. de  
 Hoorne.  
 Purmoreynde (Dominus de), vid. Johannes.  
 Puttersteyn, 1646 (p. 92).

**R.**

Ransdorp, vid. Johannes.  
 Raso Doggart, eccl. S. Plechelmi Alden-  
 salensis praepositus, 311\*.  
 Rebel, vid. Johannes.  
 Renesse, vid. Johannes.  
 Rennenberch (Domina de), vid. Cornelia  
 v. Cuylenborch.  
 Robijn Bekeler, 1646 (p. 90).  
 Roden, vid. Govert.  
 Roever, vid. Henricus.  
 Roma, 301\*, 1652.  
 Ronstert(?), 1646 (p. 88).  
 Rudolphus de Diepholt, episcopus Traiect.,  
 354\*, 1723, 1729 (p. 153), 1815 (p. 211).  
 Rudorpens, vid. Jutte.  
 Ruich, vid. Johannes.  
 Rumelans, vid. Henricus.  
 Rutgherus van Holt, 121\*, 245\*, 271\*,  
 354\*, 373\*.  
 Rysenborch, 1810 (p. 203).  
 Ryswyck, vid. Johannes.  
 Rijswijk, curatus eccl., vid. Theod. Spyerink.

**S.**

Salm, comes, vid. Guilielmus.  
 Sander van der Steghe, 1810 (p. 201).  
 Scabroeck, vid. Dionysius.  
 Sealkwik, 202\*.  
 Schellenbach, vid. Gheryt.  
 Schellinkhout, 1729 (p. 152).  
 Schoterland, 1811 (p. 204).

Schijne van Dorreth, 1655 (p. 104).  
 Segvelt, 1654 (p. 102).  
 Sexagardius de Placentia, praepositus  
 Westfrisiae, 187\*.  
 Slusa, eccl. S. Johannis curatus vid. Jac.  
 de Baderloo.  
 Smithuysen, 1815 (p. 211).  
 Snaeckaert, vid. Goedevert.  
 Spyerink, vid. Theodericus.  
 Stade, vid. Ghysbertus.  
 Staessken [Staeffken?] van Brakel, 1646  
 (p. 91).  
 Stege (van der), vid. Albertus; Sander.  
 Steiga (prope Schlettstadt); 360\*.  
 Stellingwerff, 1811 (p. 204).  
 Stephanus, SS. Johannis et Pauli presbyter  
 cardinalis, 34\*.  
 Steven de Wit, 1808 (p. 195).  
 — van Zulen, 1655 (p. 105).  
 Stiegen(?), 1646 (p. 92).  
 Stoutenberch, vid. Everardus.  
 Swederus de Abcoude, 1654 (p. 103),  
 1655 (p. 105).  
 — [de Cuylenborch], episcopus Traiect.,  
 166\*, 212\*, 245\*.  
 — van Vianen, 1810 (p. 203).  
 Sweten, vid. Theodericus.  
 Swollae, monast. S. Agnetae prope S., 1652.  
 Symon de Bakker, 1810 (p. 201).  
 — de Oestende, canon. eccl. S. Petri  
 Traiect., 311\*.

**T.**

Tam, vid. Gregorius.  
 Taule(?), 1646 (p. 90).  
 Tekenenborgh, vid. Otto.  
 Theodericus de Asperen, canon. regul.  
 Traiect., 121\*.  
 — de Boechout, canon. eccl. S. Johannis,  
 212\*; officialis Traiect., 295\*.  
 — de burchgraaf, 1646 (p. 90).  
 — comes Clivensis, 1646 (p. 90).  
 — dominus de Althena, 1646 (p. 88).  
 — de Hoorne, 1646 (p. 91).  
 — de Hoorne, dominus de Perweis et  
 Cranenburgh, 1646 (p. 91).

- Theodericus Loef de Hoorne, dominus de Herstal et Montcornet, 1646 (p. 92).  
 — Loubbe, canon. regul. Traiect., 354\*.  
 — van Malsen, monast. canon. regul. Traiect. prior, 1817.  
 — de Molendino, canon. Xantensis, 305\*.  
 — Paw, 1655 (p. 105).  
 — Poelman, vicarius perpet. in eccl. S. Walburgis Arnheim., 166\*, 271\*.  
 — praepositus eccl. S. Salvatoris Traiect., 1646 (p. 89).  
 — Spyerink, curatus eccl. in Rijswijk, 212\*.  
 — van Sweten, 1815 (p. 212).  
 — de Werken, 301\*.  
 Thomas, prior monast. Carthus. Traiect., 117\*.  
 Thonys, vid. Guilielmus.  
 Traiecto, vid. Nicolaus.  
 Traiectum ad Mosam, eccl. S. Servatii, 174\*.  
 Traiectum ad Rhenum, vid. Utrecht.  
 Trude Delyanendochter, 1810 (p. 201).

## U

- Udalricus Beyer, canon. Traiect., 1810 (p. 202).  
 Umaina, domina de Althema, vid. Maria.  
 Urbanus V papa, 1654 (p. 103).  
 — VI papa, 174\*.  
 Uten Enge, vid. Bernardus.  
 Utrecht, 202\*, 325\*, 354\*, 1655 (p. 105), 1723, 1808 (p. 196—197), 1810 (p. 201—202), 1812 (p. 204), 1815 (p. 214).  
 — Baliviae ord. B. Mariae Theutonic. commendator gener., vid. Hermannus de Keppel.  
 — Buurkerk, 1651.  
 — Ecclesiae, 1655 (p. 105), 1723, 1810 (p. 202—203).  
 — Ecc. S. Johannis, 1651, 1654 (p. 103), 1810 (p. 201—203), II p. 260; praepositus, vid. Arn. Loeff; canonici, vid. Gheryt van Enkeren, Joh. de Boechout.  
 — Eccl. B. Mariae, 295\*, 1651, 1654 (p. 102—104), 1810 (p. 200), II p. 260; praepositus, 233\*, vid. Walterus; decanus, vid. Andreas, Engelbertus; canonici, vid. Ger. Finekijn, Ger. Vrencke, Johannes, Joh. Hoinderdmark, Volk. de Lichtenberch; vicarius perpet., vid. Fred. de Ossekyn; clericus capituli, vid. Gosuinus de Berc.  
 Utrecht, Eccl. S. Martini, 311\*, 1651, 1654 (p. 103), 1655 (p. 106), 1810 (p. 200—201), 1815 (p. 212); praepositus, vid. Ghysb. Cock; decanus, vid. Henr. de Weyde, Jac. de Appelteern, Jac. de Oudshoorn; canonici, vid. Bern. Uten Enge, Ger. Gothelp, Gerl. Buck de Esch, Jac. Dibbout, Raso Daggart, Udalr. Beyer; vicarii, 1651, vid. Guil. de Medemblik, Jord. Derchusen.  
 — Eccl. S. Petri, 1651, 1654 (p. 103), 1810 (p. 201); praepositus, vid. Engelb. Ysenbruch; canonicus, vid. Symon van Oestende.  
 — Eccl. S. Salvatoris, 325\*, 1646 (p. 88—92), 1651, 1654 (p. 103), 1815 (p. 212); praepositus, vid. Theodericus; decanus, 233\*, 1652, vid. Herm. de Lochorst.  
 — Episcopus, 295\*, 1815 (p. 206), vid. Andreas, Arn. van Hoorn, Conradus, David de Burgundia, Florens van Wevelickhoven, Fred. van Baden, Fred. de Sirk, Guido van Avesnes, Henricus, Jac. de Oudshoorn, Joh. de Arkel, Joh. de Diest, Rud. de Diepholt, Swederus de Cuylenborch, Walramus.  
 — Monast. canon. regul., 121\*, 219\*, 295\*, 354\*, 386\*, 1816, II p. 274; prior, vid. Balduinus, Joh. Passert, Theod. van Malsen; supprior, vid. Ludolphus Christiani; fratres, vid. Engelb. Goyer, Nic. Dalingh, Nic. Gerardi, Theod. de Asperen, Theod. Loubbe, Walt de Poole; conversus, vid. Petrus.  
 — Monast. Carthusiensium, 117\*, 195\*; prior, vid. Jacobus; Thomas.

- Utrecht, Monast. S. Catharinae, 1655 (p. 105).  
 — Monast. S. Pauli abbas, vid. Heydenricus, Volquinus.  
 — Officialis curiae, 166\*, 233\*, vid. Theod. de Boechout.  
 — Ridderschap, 1810 (p. 202).  
 — Sticht, 1654 (p. 103), 1810 (p. 200, 203), 1815 (p. 211).

## V.

- Valckenborgh (Dominus de) vid. Walramus.  
 Vallis Caulium (Conventus), 1646 (p. 88).  
 — S. Elisabeth monast. ord. Vallis Caulium, 1646 (p. 88).  
 Vasio, episcopus, vid. Johannes.  
 Vastaert van Giessen, 1646 (p. 90).  
 Veer, vid. Guilielmus.  
 Veltdrile, 202\*.  
 Venna, 305\*.  
 Vianen, vid. Ghysbertus; Swederus.  
 Virneburg, vid. Johannes.  
 Vliete, vid. Gheryt.  
 Vloeten, 1654 (p. 103—104); vid. Albertus; Cornelius.  
 Voern, vid. Guilielmus.  
 Volkerus de Lichtenberch, canon. eccl. S. Mariae Traiect., II p. 274.  
 Volquinus, abbas S. Pauli Traiect., 202\*, 1808 (p. 197).  
 Volterra, episcopus, vid. Ludovicus.  
 Vrencke, vid. Gerardus.  
 Vrieslant, 1729 (p. 152—153), 1810 (p. 202, 203), 1815 (p. 211).

## W.

- Walramus, dominus de Valckenborgh et de Monhoie, 1646 (p. 89).  
 — de Moirse, 166\*.  
 — — electus Traiect., 295\*.  
 Walterus de Amersfoort, 1815 (p. 208).  
 — de Geroltsecke, 360\*.  
 — de Merseburg, 1815 (p. 206).

- Walterus de Oeckel, 1808 (p. 196).  
 — de Poele, canon. regul. Traiect., 121\*.  
 — Praepositus eccl. B. Mariae Traiect., II p. 260.  
 Weert, 1646 (p. 88, 91).  
 — (Dominus de), vid. Joh. van Hoorne.  
 Wege, vid. Guilielmus.  
 Werconden, vid. Gertruut; Gheryt; Hugo.  
 Werken, vid. Theodericus.  
 Wernerus Mursbeke, 1655 (p. 104).  
 Westbroeck, 1815 (p. 212).  
 Westfriesland, 1729 (p. 153).  
 — decanus, 1729 (p. 153).  
 — praepositus, vid. Sexagardius de Placentia.  
 Weyda, vid. Henricus.  
 Wilhelmus, vid. Guilielmus.  
 Willeboort, vid. Henricus.  
 Willem, vid. Guilielmus.  
 Winandus Lamberti, notarius, 311\*.  
 Windesheim, Capitulum gener., 299\*, 354\*.  
 — conventus in W., 233\*, 1652; prior, vid. Guil. Voern.  
 Wit, vid. Joannes; Steven.  
 Woudrichem, 1646 (p. 90—92).  
 Wijk, 1815 (p. 211).  
 — eccl. S. Johannis decanus, 219\*.

## Y.

- Ysebrandus, praepositus monast. Bethlehem prope Doetinchem, 121\*, 245\*, 354\*.  
 Ysebrant, vid. Aleyt.  
 Ysenbruch, vid. Engelbertus.  
 Yselhamme, 1814 (p. 204).  
 Yselsteyn, vid. Ghysbertus; Arnoldus.

## Z.

- Zeelandia, 285\*, 1729 (p. 153), 1815 (p. 211).  
 Zulen, 1815 (p. 212).  
 — vid. Johannes; Steven.  
 Zweder, vid. Swederus.  
 Zutphen, eccl. S. Walburgis decanus, 219\*.  
 Zwaan, vid. Everardus.